

Alcove
Case
Shelf
No. *e*

Library of

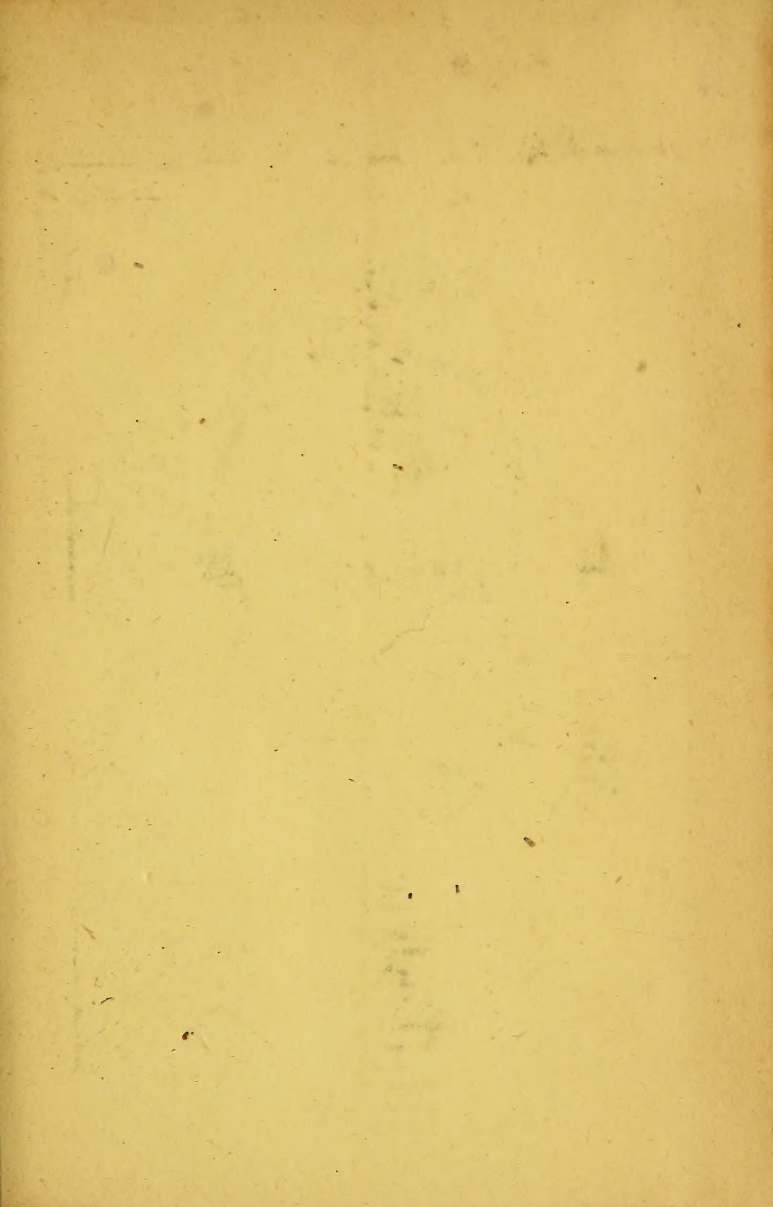
Wells

Presented by

Wells

Mr. John P. Squire
Subscription Hall.

No. 12602

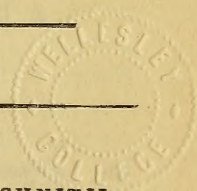
STRABONIS
RERUM
GEOGRAPHICARUM
LIBRI XVII.

AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM
ACCURATE EDITI.

EDITIO STEREO-TYPA.

TOMUS II.

LIPSIAE
SUMTIBUS ET TYPIS CAR. TAUCHNITII.
1829.

STRABONIS

REUM

GEOGRAPHICARUM

LIBRI VII

12602

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM

AGGREGATE EDITA

G

87

S86

EDITIO REPERTA

1829

2

TOMUS IX

LIBRAR

REMOVED TO THIS CAR TACHIST

1829

ΤΩΝ

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΤΟΥ ἙΚΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἔκτῳ τὰ ἐφεξῆς τῆς Ἰταλίας, καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ Ἀδρίου, μέχρι Μακεδονίας· ἐν οἷς Ἀπουλία· Καλαβρία, καὶ ὅσα κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον· ἅμα ταῖς παρακειμέναις νήσοις ἀπὸ Σικελίας, ἕως τῶν Κεραυνίων, καὶ τοῦ ἄλλου μέρους ἕως Καρχηδόνας καὶ τῶν ταύτῃ παρακειμένων νησιδίων.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ἙΚΤΟΝ.

CAP. I.

Μετὰ δὲ τὸ στόμα τοῦ Σιλαρίδος, Λευκανία, καὶ τὸ τῆς Ἦρας ἱερὸν τῆς Ἀργονίας, Ἰάσονος ἴδρυμα, καὶ πλησίον ἐν πεντήκοντα σταδίοις ἡ Ποσειδωνία.

STRAB. T. II.

Δ

Ἐντεῦθεν ἐκπλέοντι τὸν πόντον, νῆσος Λευκωσία, μικρὸν ἔχουσα πρὸς τὴν ἠπειρον διάπλουν, ἐπώνυμος μιᾶς τῶν Σειρήνων, ἐκπεσοῦσης δεῦρο μετὰ τὴν μυθευομένην ῥίψιν αὐτῶν εἰς τὸν βυθόν. Τῆς δὲ νήσου πρόκειται τὸ ἀκρωτήριο ταις Σειρηνοῦσαις, καὶ ποιοῦν τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον. Κάμψαντι δ' ἄλλος συνεχῆς κόλπος, ἐν ᾧ πόλις· ἦν οἱ μὲν κτίσαντες Φωκαεῖς Ἰέλην, οἱ δὲ Ἕλλην ἀπὸ κρήνης τινός, οἱ δὲ νῦν Ἑλέαν ὀνομάζουσιν· ἐξ ἧς Παρμενίδης καὶ Ζήνων ἐγένοντο ἄνδρες Πυθαγόρειοι. Δοκεῖ δέ μοι καὶ δι' ἐκείνους, καὶ ἔτι πρότερον εὐνομηθῆναι· διὸ καὶ πρὸς Λευκανοὺς ἀντέσχον, καὶ πρὸς Ποσειδωνιάτας, καὶ κρείττους ἀπῆσαν, καίπερ ἐνδεέστεροι καὶ χῶρα, καὶ πλήθει σωμάτων ὄντες. Ἀναγκάζονται γοῦν διὰ τὴν λυπρότητα τῆς γῆς, τὰ πολλὰ θαλαττουργεῖν, καὶ ταριχείας συνίστασθαι, καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐργασίας. Φησὶ δ' Ἀντίοχος Φωκαίας ἀλούσης, ὑφ' Ἀρπάγου τοῦ Κύρου στρατηγοῦ, τοὺς δυναμένους ἐμβάντας εἰς τὰ σκάφη πανοικίους, πλεῦσαι πρῶτον εἰς Κύρον καὶ Μασσαλίαν μετὰ Κρεοντιάδου. ἀποκρουσθέντας δὲ τὴν Ἑλέαν κτίσαι. Ἐνιοὶ δὲ τοῦνομα ἀπὸ ποταμοῦ Ἑλήτος. Διέχει δὲ τῆς Ποσειδωνίας ὅσον σ' σταδίους ἢ πόλις. Μετὰ δὲ ταύτην ἀκρωτήριο Παλίνουρος. Πρὸ δὲ τῆς Ἑλεάτιδος αἱ Οἰνωτρίδες νῆσοι δύο ὑφόρμους ἔχουσαι. Μετὰ δὲ Παλίνουρον Πυξοῦς· ἄκρα, καὶ λιμὴν, καὶ ποταμός· ἐν γὰρ τῶν τριῶν ὄνομα· ἀΐκισε δὲ Μίκυθος ὁ Μεσσήνης ἀρχων τῆς ἐν Σικελίᾳ· πάλιν δ' ἀπῆραν οἱ ἰδρυθέν-

τες πλὴν ὀλίγων. Μετὰ δὲ Πυξοῦντα, Λᾶος κόλπος, καὶ ποταμὸς Λᾶος, καὶ πόλις ἐσχάτη τῶν Λευκανίδων, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἄποικος Συβαριτῶν, εἰς ἣν ἀπὸ Ἑλλης στάδιοι ὕ'. Ὁ δὲ πᾶς τῆς Λευκανίας παράπλους, γν'. Πλησίον δὲ τὸ τοῦ Δράκοντος ἡρώων, ἐνὸς τῶν Ὀδυσσεῶς ἐταίρων, ἐφ' οὗ ὁ χρησμὸς τοῖς Ἰταλιώταις ἐγένετο.

Λαῖιον ἀμφὶ Δράκοντα, πολὺν ποτε λαὸν ὀλεῖσθαι ἐπὶ γὰρ ταύτην λαοὶ στρατεύσαντες οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες ὑπὸ Λευκανῶν ἠτύχησαν, ἐξαπατηθέντες τῷ χρησμῷ.

Κατὰ μὲν δὴ τὴν Τυρρῶνικὴν παραλίαν, ταῦτά ἐστι τὰ τῶν Λευκανῶν χωρία, οἱ τῆς ἐτέρας οὐχ ἤττοντο θαλάττης πρότερον, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτουν, οἱ τὸν Ταραντῖνον ἔχοντες κόλπον. Πρὶν δὲ τοὺς Ἕλληνας ἐλθεῖν, οὐδ' ἦσαν πω Λευκανοί· Χῶνες δὲ καὶ Οἰνωτροὶ τοὺς τόπους ἐνέμοντο. Τῶν δὲ Σαννιτῶν αὐξηθέντων ἐπιπολὺ, καὶ τοὺς Χῶνας καὶ τοὺς Οἰνωτροὺς ἐκβαλόντων, Λευκανοὺς δ' εἰς τὴν μερίδα ταύτην ἀποικισάντων, ἅμα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἐκατέρωθεν παραλίαν μέχρι πορθμοῦ κατεχόντων, πολὺν χρόνον ἐπολέμουν οἱ τε Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι πρὸς ἀλλήλους. Οἱ δὲ τῆς Σικελίας τύραννοι, καὶ μετὰ ταῦτα Καρχηδόνιοι, τοτὲ μὲν περὶ τῆς Σικελίας πολεμοῦντες πρὸς Ῥωμαίους, τοτὲ δὲ περὶ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας, ἅπαντας τοὺς ταύτη κακῶς διέθηκαν. Μετὰ δὲ τοὺς Ἕλληνας,
Ῥυστερον μὲν γε καὶ τῆς μεσογαίας πολλὴν ἀφήρητο, ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων· καὶ δὴ

ἐπὶ τοσοῦτον ἠϋξήντο, ὥστε τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν Σικελίαν. Νυνὶ δὲ πλὴν Τάραντος, καὶ Ῥηγίου, καὶ Νεαπόλεως, ἐκβεβαρβαρῶσθαι συμβέβηκεν ἅπαντα, καὶ τὰ μὲν Λευκανοὺς καὶ Βρεττίους κατέχειν· τὰ δὲ Καμπανούς· καὶ τούτους λόγῳ, τὸ δ' ἄληθές Ῥωμαίους· καὶ γὰρ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι γεγόνασιν. Ὅμως δὲ τῶ πραγματευομένῳ τὴν τῆς γῆς περίοδον, καὶ τὰ νῦν ὄντα λέγειν ἀνάγκη, καὶ τῶν ὑπαρξάντων ἔνια, καὶ μάλιστα ὅταν ἔνδοξα ᾗ. Τῶν δὲ Λευκανῶν οἱ μὲν, ἀπτόμενοι τῆς Τυρρόηνηκῆς θαλάττης εἰρήνται· οἱ δὲ, τὴν μεσόγαιαν ἔχοντες, εἰσὶν ὑπεροικοῦντες τοῦ Ταραντίνου κόλπου. Οὕτω δ' εἰσὶ κεκακωμένοι τελείως αὐτοὶ τε, καὶ Βρεττίοι καὶ αὐτοὶ Σαννίται οἱ τούτων ἀρχηγέται, ὥστε καὶ διορίσαι χαλεπὸν τὰς κατοικίας αὐτῶν· αἴτιον δ' ὅτι οὐδὲν ἔτι σύστημα κοινὸν τῶν ἐθνῶν ἐκάστου συμμένει, τὰ τε ἔθνη διαλέκτων τε καὶ ὀπλισμοῦ, καὶ ἐσθῆτος, καὶ τῶν παραπλησίων ἐκλέλοιπεν· ἄλλως τε ἄδοξοι παντάπασιν εἰσιν, αἱ καθ' ἕκαστα καὶ ἐν μέρει κατοικίαι.

Ἐροῦμεν δὲ κοινῶς ἅπαρ εἰλήφραμεν, οὐδὲν παρὰ τοῦτο ποιούμενοι τοὺς τὴν μεσόγαιαν οἰκοῦντας, Λευκανοὺς τε καὶ τοὺς προσεχεῖς αὐτοῖς Σαννίτας. Πετηλία μὲν οὖν μητρόπολις νομίζεται τῶν Λευκανῶν, καὶ συνοικεῖται μέχρι νῦν ἰκανῶς. κτίσιμα δ' ἐστὶ Φιλοκλήτου, φυγόντος τὴν Μελίβοιαν κατὰ στάσιν. ἐρυμνή δ' ἐστὶν, ὥστε καὶ Σαννίται ποτὲ φρουροῖς ἐπετείχισαν αὐτήν. Φιλοκλήτου δ' ἐστὶ καὶ ἡ παλαιὰ Κρίμισα περὶ αὐτοὺς τοὺς τόπους.

Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τοῖς περὶ νεῶν, τοῦ Φιλοτιήτου μνησθεὶς, λέγειν τινὰς, φησὶν, ὡς εἰς τὴν Κροτωνιάτιν ἀφικόμενος, Κρήμισαν ἄκρον οἰκίσαι, καὶ Χῶνην πόλιν ὑπὲρ αὐτῆς, ἀφ' ἧς οἱ ταύτη Χῶνες ἐκλήθησαν· παρ' αὐτοῦ δέ τινες σταλέντες εἰς Σικελίαν περὶ Ἐρυκα μετὰ Αἰγέστου τοῦ Τρωῶς, Αἴγεσταν τειχίσαι. Καὶ Γρουμέντον δὲ καὶ Οὔερτίται, τῆς μεσογαίας εἰσὶ, καὶ Καλασάρα, καὶ ἄλλαι μικραὶ κατοικίαι, μέχρι Οὔενουσίας πόλεως ἀξιολόγου· ταύτην δ' οἶμαι, καὶ τὰς ἐφεξῆς ἐπὶ Καμπανίας ἰόντι, Σαννίτιδας εἶναι. Ἐπὲρ δὲ τῶν Θουρίων καὶ ἡ Ταυριανὴ χώρα λεγομένη ἴδονται. Οἱ δὲ Λευκανοὶ τὸ μὲν γένος εἰσὶ Σαννίται. Ποσειδωνιατῶν δὲ καὶ τῶν συμμαχῶν κρατήσαντες πολέμῳ, κατέσχον τὰς πόλεις αὐτῶν. Τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον, ἐδημοκρατοῦντο· ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ἤρξειτο βασιλεὺς, ὑπὸ τῶν νεμομένων ἀρχάς· νῦν δ' εἰσὶ Ῥωμαῖοι.

Τὴν δ' ἐξῆς παραλίαν Βρεῖττιοι μέχρι τοῦ Σικελικοῦ κατέχουσι πορθμοῦ, στατίων ν' καὶ τ' ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Φησὶ δ' Ἀντίοχος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας συγγραμμάτι, ταύτην Ἰταλίαν κληθῆναι, καὶ περὶ ταύτης συγγράφειν, πρότερον δ' Οἰνωτρίαν προσαγορεύεσθαι. Ὅριον δ' αὐτῆς ἀποφαίνει πρὸς μὲν τῷ Τυρρῆνικῷ πελάγει, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ τῆς Βρεττίας ἔφαμεν, τὸν Λῆον ποταμόν· πρὸς δὲ τῷ Σικελικῷ, τὸ Μεταπόντιον. Τὴν δὲ Τασαντίνην, ἣ συνεχῆς τῶν Μεταποντίῳ ἐστίν, ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας ὀνομάζει, Ἰάπυγας καλῶν. Ἐτι δ' ἀνώτερον, Οἰνω-

τρούς τε καὶ Ἰταλοὺς μόνους ἔφη καλεῖσθαι, τοὺς ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ πρὸς τὸν Σικελικὸν κεκλιμένους πορθμόν. Ἔστι δ' αὐτὸς ὁ ἰσθμὸς ἑκατὸν καὶ ξ σταδίοι, μεταξὺ δυοῖν κόλπων, τοῦ τε Ἰππωνιάτου, ὃν Ἀντίοχος Ναπιτῖνον εἴρηκε, καὶ τοῦ Σκυλλητικοῦ. Περίπλους δ' ἐστὶ τῆς ἀπολαμβάνομένης χώρας πρὸς τὸν πορθμόν ἐντὸς, στάδιοι διαχίλιοι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεκτείνεται, φησὶ, τὸ ὄνομα καὶ τὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ τὸ τῶν Οἰνωτρῶν, μέχρι τῆς Μεταποντικῆς καὶ τῆς Σειρίτιδος· οἰκῆσαι γὰρ τοὺς τόπους τούτους Χῶνας, Οἰνωτρικὸν ἔθνος κατακοσμούμενον, καὶ τὴν γῆν ὀνομάσαι Χώνην. Οὗτος μὲν σὺν ἀπλουστέρας εἴρηκε καὶ ἀρχαϊκῶς, οὐδὲν διορίσας περὶ τῶν Λευκανῶν καὶ τῶν Βρετιῶν. Ἔστι δ' ἡ μὲν Λευκανία μεταξὺ τῆς τε παραλίας τῆς Τυρρῶνικῆς καὶ τῆς Σικελικῆς· τῆς μὲν ἀπὸ τοῦ Σιλάριδος μέχρι Λάου, τῆς δ' ἀπὸ Μεταποντίου μέχρι Θουρίων· κατὰ δὲ τὴν ἡπειρον ἀπὸ Σαννιτῶν μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἀπὸ Θουρίων εἰς Κηρίλλους, πλησίον Λάου· στάδιοι δ' εἰσὶ τοῦ ἰσθμοῦ, τ'. Ὑπὲρ δὲ τούτων, Βρεττίοι χερσόνησον οἰκοῦντες· ἐν ταύτῃ δ' ἄλλη περιείληπται χερσόνησος ἡ τὸν ἰσθμὸν ἔχουσα τὸν ἀπὸ Σκυλλητίου ἐπὶ τὸν Ἰππωνιάτην κόλπον. Ὠνόμασται δὲ τὸ ἔθνος ὑπὸ Λευκανῶν· Βρεττίους γὰρ καλοῦσι τοὺς ἀποστάτας· ἀπέστησαν δ', ὡς φασὶ, ποιμαίνοντες αὐτοῖς πρότερον, εἴθ' ὑπὸ ἀνέσεως ἐλευθεριάσαντες, ἠνίκα ἐπεστράτευσε Δίων Διονυσίῳ, καὶ ἐτάραξεν ἅπαντας πρὸς ἅπαντας. Τὰ καθόλου μὲν δὴ ταῦτα περὶ Λευκανῶν καὶ Βρετιῶν λέγομεν.

Ἀπὸ γὰρ Λάου πρώτη πόλις ἐστὶ τῆς Βρεττίας Τεμέση, Τέμψαν δ' οἱ νῦν καλοῦσιν, Αὐσόνων κτίσμα· ὕστερον δὲ καὶ Αἰτωλῶν τῶν μετὰ Θόαντος, οὓς ἐξέβαλον Βρέττιοι. Βρεττίους δὲ ἐπέτριψαν Ἀννίβας τε καὶ Ῥωμαῖοι. Ἔστι δὲ πλησίον τῆς Τεμέσης ἠρώων, ἀγριελαίοις συνηρηφές, Πολίτου τῶν Ὀδυσσεύς ἐταίρων, ὃν δολοφονηθέντα ὑπὸ τῶν βαρβάρων, γενέσθαι βαρῦμηνιν, ὥστε τοὺς περιόικους δασμολογεῖν αὐτῷ κατὰ τὸ λόγιον· καὶ παροιμίαν εἶναι πρὸς αὐτοὺς, μηδεὶς τὸν ἠρώα τὸν ἐν Τεμέση λεγόντων..... ἐπικεῖσθαι αὐτοῖς. Δοκρῶν δὲ τῶν Ἐπιζεφυρίων ἐλόντων τὴν πόλιν, Εὐθυμον μυθεύουσι τὸν πύκτην καταβάντα ἐπ' αὐτὸν, κρατῆσαι τῆ μάχῃ, καὶ βιάσασθαι, παρὰ λῦσαι τοῦ δασμοῦ τοὺς ἐπιχωρίους. Ταύτης τε τῆς Τεμέσης φασὶ μεμνηῆσθαι τὸν ποιητὴν, οὗ τῆς ἐν Κύπῳ Ταμασοῦ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) τῷ

Ἔς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, —

καὶ δείκνυται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλέλειπται. Ταύτης δὲ συνεχῆς Τερίνα, ἣν Ἀννίβας καθεῖλεν, οὗ δυνάμενος φυλάττειν, ὅτε δὴ εἰς αὐτὴν καταφεύγει τὴν Βρεττίαν. Εἶτα Κωνσεντία μητρόπολις Βρεττίων. Μικρὸν δ' ὑπὲρ ταύτης Πανδοσία, φρούριον ἐρυμνόν, περὶ ἣν Ἀλέξανδρος ὁ Μολοτιτὸς διεφθάρη. Ἐξηπάτησε δὲ καὶ τοῦτον ὁ ἐν Λαδῶνῃ χρησμὸς, φυλάττεσθαι κελεύων τὸν Ἀχέροντα καὶ τὴν Πανδοσίαν· δεικνυμένων γὰρ ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ ὁμωνύμων τούτοις, ἐνταῦθα κατέστρεψε τὸν βίον. Τρικόρυφον δ' ἐστὶ τὸ φρούριον, καὶ

παραρρέει ποταμός Ἀχέρων. Προσηπάτησε δὲ καὶ ἄλλο λόγιον,

Πανδοσία τρικώλωνε πολὺν ποτε λαὸν ὀλέσσεις. ἔδοξε γὰρ πολεμίων φθορὰν, οὐκ οἰκείων δηλοῦσθαι. Φασὶ δὲ καὶ βασιλείῳ ποτε γενέσθαι τῶν Οἰνωτρικῶν βασιλέων τὴν Πανδοσίαν. Μετὰ δὲ τὴν Κωνσεντίαν Ἰππώνιον Λοκρῶν κτίσμα. Βρεττίους δὲ κατέχοντας ἀφείλοντο Ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμασαν Οὐϊβῶναν Οὐαλεντίαν. Διὰ δὲ τὸ εὐλείμωννα εἶναι τὰ περικείμενα καὶ ἀνθηρὰ, τὴν Κόρην ἐκ Σικελίας πεπιστεύκασιν ἀφικνεῖσθαι δεῦρο ἀνθολογήσουσαν. ἐκ δὲ τούτου ταῖς γυναιξὶν ἐν ἔθει γεγονέναι, ἀνθολογεῖν τε καὶ στεφανηπλοκεῖν, ὥστε ταῖς ἑορταῖς αἰσχρὸν εἶναι στεφάνους ὠνητοὺς φορεῖν. Ἔχει δ' ἐπίνειον ὃ κατεσκευάσεν ποτε Ἀγαθοκλῆς ὁ τύραννος τῶν Σικελιωτῶν κρατήσας τῆς πόλεως. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν Ἡρακλέους λιμένα πλεύσασιν, ἀρχὴ τοῦ ἐπιστρέφειν τὰ ἄκρα τῆς Ἰταλίας, τὰ πρὸς τῷ πορθμῷ πρὸς τὴν ἑσπέραν. Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τούτῳ Μέδαμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν, δμώνυμος κρήνη μεγάλη, πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλούμενον Ἐμπόριον. Ἐγγὺς δὲ καὶ Μέταυρος ποταμός, καὶ ὕφορμος δμώνυμος. Πρόκεινται δὲ τῆς ἡϊόνος ταύτης αἱ τῶν Αἰπαρέων νῆσοι, διέχουσαι τοῦ ποταμοῦ σταδίους διακοσίους. οἱ δ' Αἰόλου φασὶν, οὗ καὶ τὸν ποιητὴν μεμνήσθαι κατὰ τὴν Ὀδυσσεΐαν· εἰσὶ δ' ἐπτά τὸν ἀριθμὸν ἐν ἀπόψει πᾶσι, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἠλείρου τοῖς κατὰ Μέδαμαν ἀφορῶσι· περὶ ὧν ἐροῦμεν, ὅταν

τερὶ τῆς Σικελίας λέγωμεν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μεταύρου ποταμοῦ, Μεταυρος ἕτερος Ἐκδέχεται δ' ἐντεῦθεν τὸ Σκύλλαιον, πέτρα χερόρονησίζουσα ὑψηλή, τὸν ἰσθμὸν ἀμφίδυμον καὶ ταπεινὸν ἔχουσα, ὃν Ἀναξίλαος ὁ τύραννος τῶν Ῥηγίνων ἐπετείχισε τοῖς Τυρόρηνοῖς κατασκευάσας ναύσταθμον, καὶ ἀφείλετο τοὺς ληστὰς τὸν διὰ τοῦ πορθμοῦ διάπλουν. Πλησίον γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ Καινὺς, διέχουσα τῆς Μεδάμης σταδίους πενήκοντα καὶ διακοσίους, ἢ τελευταῖα ποιοῦσα τὰ ἄκρα στενὰ τοῦ πορθμοῦ, πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας ἄκραν τὴν Πελωριάδα· ἐστὶ δ' αὕτη μία τῶν τριῶν τῶν ποιουσῶν τρίγωνον τὴν νῆσον· νεύει δὲ ἐπὶ θερρινὰς ἀνατολάς, καθάπερ καὶ ἡ Καινὺς πρὸς τὴν ἐσπέραν, ἀνταποστροφῆντινα ἀπ' ἀλλήλων ποιουμένων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ Καίνυος μέχρι τοῦ Ποσειδωνίου, τῆς Ῥηγίνων στηλίδος τοῦ πορθμοῦ, διήκει στενωπὸς ὅσον ἑξαστάδιος, μικρῶν δὲ πλέον τὸ ἐλάχιστον διαπέραμα· ἀπὸ δὲ στηλίδος ἑκατὸν εἰς Ῥήγιον, ἤδη τοῦ πορθμοῦ πλατυνομένου, προῖοῦσι πρὸς τὴν ἕξω, καὶ πρὸς ἕω θάλατταν τὴν τοῦ Σικελικοῦ πελάγους καλουμένου.

Κτίσμα δ' ἐστὶ τὸ Ῥήγιον Χαλκιδέων· οὓς κατὰ χρησμόν δεκατευθέντας τῷ Ἀπόλλωνι δι' ἀφορίαν, ὕστερον ἐκ Δελφῶν ἀποικῆσαι δεῦρο φασί, παραλαβόντας καὶ ἄλλους τῶν οἰκοθεν· ὡς δ' Ἀντίοχος φησὶ, Ζαγκλαῖοι μετεπέμψαντο τοὺς Χαλκιδέας, καὶ οἰκιστὴν Ἀντίμνηστον συνέστησαν ἐκείνων. Ἦσαν δὲ τῆς ἀποικίας καὶ οἱ Μεσσηνίων φυγάδες τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, καταστασιασθέντες ὑπὸ τῶν μὴ βου-

λομενων δοῦναι δίκας, ὑπὲρ τῆς φθορᾶς τῶν παρ-
 θένων τῆς ἐν Λίμναις γενομένης τοῖς Λακεδαιμονί-
 οισ· ἄς καὶ αὐτοὶ ἐβιάσαντο, πεμφθείσας ἐπὶ τὴν
 ἱερουργίαν, καὶ τοὺς ἐπιβοηθοῦντας ἀπέκτειναν.
 Παραχωρήσαντες οὖν εἰς Μάκιστον οἱ φυγάδες,
 πέμπουσιν εἰς θεοῦ, μεμφόμενοι τὸν Ἀπόλλωνα καὶ
 τὴν Ἄρτεμιν, εἰ τοιούτων τυγχάνοιεν, ἂνθ' ὧν ἐτι-
 μώρουν αὐτοῖς, καὶ πυνθανόμενοι, πῶς ἂν σωθεῖεν
 ἀπολωλότες. Ὁ δ' Ἀπόλλων ἐκέλευσε στέλλεσθαι
 μετὰ Χαλκιδέων εἰς τὸ Ῥήγιον, καὶ τῇ ἀδελφῇ αὐ-
 τοῦ χάριν ἔχειν· οὐ γὰρ ἀπολωλέναι αὐτούς, ἀλλὰ
 σεσῶσθαι, μέλλοντάς γε δὴ μὴ συναφανισθῆσεσθαι
 τῇ πατρίδι, ἀλωσομένη μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Σπαρ-
 τιατῶν· οἱ δ' ὑπήκουσαν. Διόπερ οἱ τῶν Ῥηγίων
 ἡγεμόνες μέχρι Ἀναξίλα τοῦ Μεσσηνίων γένους αἰεὶ
 καθίσταντο. Ἀντίοχος δὲ τοπαλαιὸν ἅπαντα τὸν
 τόπον τοῦτον, οἰκῆσαι Σικελούς φησὶ, καὶ Μοργη-
 τας· διαῖραι δ' εἰς τὴν Σικελίαν ὕστερον, ἐκβλη-
 θέντας ὑπὸ τῶν Οἰνωτριέων. Φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ
 Μοργάντιον ἐντεῦθεν τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῶν
 Μοργήτων ἔχειν. Ἰσχυσε δὲ μέγιστον ἢ τῶν Ῥηγί-
 νων πόλις, καὶ περιοικίας ἔσχε συχνὰς, ἐπιτείχισμά
 τε ὑπῆρξεν αἰεὶ τῇ γῆσιν, καὶ πάλαι, καὶ νεωστὶ ἐφ'
 ἡμῶν, ἠνίκα Σέξτος Πομπήιος ἀπέστησε τὴν Σικε-
 λίαν. Ἐνομάσθη δὲ Ῥήγιον, εἴθ', ὡς φησὶν Αἰσχύ-
 λος, διὰ τὸ συμβᾶν πάθος τῇ χώρᾳ ταύτῃ· ἀποξ-
 ραγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ἡπείρου τὴν Σικελίαν ὑπὸ σει-
 σμῶν, ἄλλοι τε, καὶ κἄκεῖνος εἶρηκεν·
 ἀφ' οὗ δὴ Ῥήγιον κικλήσκεται.

Τεκμαίρονται δ' ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Αἴτινην συμπτω-
 μάτων, καὶ τῶν κατ' ἄλλα μέρη τῆς Σικελίας, καὶ
 τῶν κατὰ Διπάραν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους· ἔτι
 δὲ τῶν κατὰ τὰς Πιθηκούσας, καὶ τὴν προσεχῆ πε-
 ραίαν ἅπασαν, οὐκ ἀπεικὸς ὑπάρχειν καὶ τοῦτο
 συμβῆναι. Νῦν μὲν οὖν ἀνεοιγμένων τούτων τῶν
 στομάτων, δι' ὧν τὸ πῦρ ἀναφυσᾷται, καὶ μύδροι
 καὶ ὕδατα ἐκπίπτει, σπάνιόν τι σεῖεσθαι φασὶ τὴν
 περὶ τὸν πορθμὸν γῆν· τότε δὲ πάντων ἐμπεφρα-
 γμένων τῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πόρων, ὑπὸ γῆς συν-
 εχόμενον τὸ πῦρ καὶ τὸ πνεῦμα, σεισμοὺς ἀπειργά-
 ζετο σφοδρούς· μοχλευόμενοι δ' οἱ τόποι πρὸς τὴν
 βίαν τῶν ἀνέμων ὑπεῖξάν ποτε· καὶ ἀναρῶσθέντες
 ἐδέξαντο τὴν ἐκατέρωθεν θάλατταν, καὶ ταύτην,
 καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ταύτη. Καὶ
 γὰρ ἡ Προχύτη, καὶ αἱ Πιθήκουσαι, ἀποσπάσματα
 τῆς ἠπείρου, καὶ αἱ Καπρέαι, καὶ ἡ Λευκωσία, καὶ
 Σειρῆνες, καὶ αἱ Οἰνωτρίδες. Αἱ δὲ καὶ ἐκ τοῦ
 πελάγους ἀνέδυσαν, καθάπερ καὶ νῦν πολλαχοῦ συμ-
 βαίνει· τὰς μὲν γὰρ πελαγίας ἐκ βυθοῦ μᾶλλον ἀνε-
 νεχθῆναι πιθανόν· τὰς δὲ προκειμένας τῶν ἀκρω-
 τηρίων καὶ πορθμῶ διηρημένας, ἐντεῦθεν ἀπερῶ-
 γέναι δοκεῖν εὐλογώτερον. Πλὴν εἴτε διὰ ταύτην
 τὴν αἰτίαν τοῦνομα τῇ πόλει γέγονεν, εἴτε διὰ τὴν
 ἐπιφάνειαν τῆς πόλεως, ὡς ἂν βασιλείον τῇ Λατίνῃ
 φωνῇ προσαγορευσάντων Σαννιτῶν διὰ τὸ τοὺς ἀρ-
 χηγέτας αὐτῶν κοινωνῆσαι Ῥωμαίοις τῆς πολιτείας,
 καὶ ἐπιπολὺ χρήσασθαι τῇ Λατίνῃ διαλέκτῳ, πά-
 ρεστι σκοπεῖν, ὁποτέρως ἔχει τᾶληθές. Ἐπιφανῆ

δ' οὖν πόλιν οὔσαν, καὶ πολλὰς μὲν πόλεις οἰκισσάν, πολλοὺς δ' ἄνδρας παρασχομένην ἀξίους λόγου, τοὺς μὲν κατὰ πολιτικὴν ἀρετὴν, τοὺς δὲ κατὰ παιδείαν, κατασκάψαι Διονύσιον, αἰτιασάμενον, ὅτι αἰτησαμένῳ κόρην πρὸς γάμον, τὴν τοῦ δημίου θυγατέρα προὔτειναν. Ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ μέρος τι τοῦ κτίσματος ἀναλαβὼν, Φοιβίαν ἐκάλεσεν. Ἐπὶ δὲ Πύρρου ἢ τῶν Καμπαυῶν φρουρὰ παρασπονδισθέντας διέφθειρε τοὺς πλείστους. Μικρὸν δὲ πρὸ τῶν Μαρσικῶν, καὶ σεισμοὶ κατείριψαν πολὺ τῆς κατοικίας. Πομπήϊον δ' ἐκβαλὼν τῆς Σικελίας Σεβαστὸς Καῖσαρ, ὄρων λειπανδροῦσαν τὴν πόλιν, συνοίκους ἔδωκεν αὐτῇ τῶν ἐκ τοῦ στόλου τινάς· καὶ νῦν ἱκανῶς εὐάνδρεϊ.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥηγίου πλέοντι πρὸς ἕω, Λευκοπέτραν καλοῦσιν ἄκραν ἀπὸ τῆς χροῆς, ἐν πεντήκοντα σταδίοις, εἰς ἣν τελευτᾶν φασὶ τὸ Ἀπέννινον ὄρος. Ἐντεῦθεν δὲ Ἡράκλειον, ὃ δὴ τελευταῖον ἀκρωτήριον νεύει πρὸς μεσημβρίαν· κάμψαντι γὰρ εὐθύς ὁ πλοῦς Αἰβλὶ μέχρι πρὸς ἄκραν Ἰαπυγίαν· εἴτ' ἐκκλίνει πρὸς ἄρκτον ἀεὶ καὶ μᾶλλον, καὶ πρὸς τὴν ἐσπέραν, ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Ἰώνιον. Μετὰ δὲ τὸ Ἡράκλειον ἄκρα τῆς Λοκρίδος, ἣ καλεῖται Ζεφύριον, ἔχουσα τοῖς ἐσπερίοις ἀνέμοις λιμένα, ἐξ οὗ καὶ τοῦνομα. Εἴθ' ἡ πόλις οἱ Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι, ἐπεὶ Λοκρῶν ἀποικοὶ τῶν ἐν τῷ Κρυσσαίῳ κόλπῳ, μικρὸν ὕστερον τῆς ἀπὸ Κρότωνος καὶ Συρακουσῶν κτίσεως ἀποικισθέντες ὑπὸ Εὐάνθους. Ἐφορος δ' οὐκ εὔ, τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν ἀποί-

κους φήσας. Ἐτη μὲν οὖν τρία, ἢ τέταρα ἔκουν ἐπὶ τῷ Ζεφυρίῳ· εἶτα μετήνεγκαν τὴν πόλιν, συμπραξάντων καὶ Συρακουσίων· ἅμα γὰρ οὗτοι, ἐν οἷς· καὶ ἔστιν ἐκεῖ κρήνη Λοκρία, ὅπου οἱ Λοκροὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. Εἰσὶ δ' ἀπὸ Ῥηγίου μέχρι Λοκρῶν ἑξακόσιοι σταδίοι. Ἰδρυται δ' ἡ πόλις ἐπ' ὄφρυος, ἣν Ἐσῶπιν καλοῦσι.

Πρῶτοι δὲ νόμοις ἐγγραπτοῖς χρῆσασθαι πεπιστευμένοι εἰσὶ· καὶ πλεῖστον χρόνον εὐνομηθέντας, Διονύσιος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Συρακουσίων, ἀνομώτατα πάντων διεχρήσατο· ὅς γε προεγάμει μὲν παρεισιῶν εἰς τὸ δωματίον, τὰς νυμφοστοληθείσας· συναγαγὼν δὲ τὰς ὠραίας παρθένους, περιστεράς ὀλοπτέρους ἐν τοῖς συμποσίοις ἠφίει, καὶ κείνας ἐκέλευε γυρεύειν γυμνάς. τινὰς δὲ καὶ, σανδάλια ὑποδουμένας ἄζυγα, τὸ μὲν ὑψηλὸν, τὸ δὲ ταπεινὸν ἐπιδιώκειν ἔφασαν τοῦ ἀπρεποῦς χάριν. Δίκας μὲν τοι ἔτισεν· ἐπειδὴ πάλιν εἰς τὴν Σικελίαν ἐπανῆλθεν, ἀναληψόμενος τὴν ἀρχήν. Καταλύσαντες γὰρ οἱ Λοκροὶ τὴν φρουράν, ἠλευθέρωσαν σφᾶς, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παιδίων κύριοι κατέστησαν· δύο δ' ἦσαν αἱ θυγατέρες, καὶ τῶν υἱῶν ὁ νεώτερος ἦδη μειράκιον· ἄτερος γὰρ Ἀπολλοκράτης συνεστρατήγει τῷ πατρὶ τὴν κάθοδον· πολλὰ δὲ δεομένη τῷ Διονυσίῳ, καὶ αὐτῷ, καὶ Ταραντινοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ, προσέσθαι τὰ πράγματα ἐφ' οἷς ἔν ἐθελήσωσιν, οὐκ ἔδοσαν, ἀλλὰ πολιορκίαν ὑπέμειναν καὶ πόρθησιν τῆς χώρας· τὸν δὲ θυμὸν εἰς τὰν θυγατέρας τὸν πλεῖστον ἐξέχεαν· καταπορνευ-

θείσας γὰρ, ἐστραγγάλισαν· εἶτα καύσαντες τὰ τώματα, κατήλεσαν τὰ ὄστᾶ καὶ κατεπόντωσαν. Τῆς δὲ τῶν Λοκρῶν νομογραφίας μνησθεὶς Ἐφορος, ἦν Ζάλευκος συνέταξεν, ἔκ τε τῶν Κρητικῶν νομίμων, καὶ Λακωνικῶν, καὶ ἐκ τῶν Ἀραιοπαγιτικῶν, φησὶν ἐν τοῖς πρώτοις καινίσει τοῦτον τὸν Ζάλευκον, ὅτι, τῶν πρότερον τὰς ζημίας τοῖς δικασταῖς ἐπιτρεψάντων, ὀρίζειν ἐφ' ἑκάστοις τοῖς ἀδικήμασιν, ἐκεῖνος ἐν τοῖς νόμοις διώρισεν· ἠγούμενος τὰς μὲν γνώμας τῶν δικαστῶν οὐχὶ τὰς αὐτὰς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν, δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς ἐπαινεῖν· καὶ τὸ ἀπλουστερώς περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων διατάξαι. Θουρίους δ' ὕστερον ἀκριβοῦν θέλοντας περὶ τῶν ἄκρων, ἐνδοξοτέρους μὲν γενέσθαι, χείρονας δὲ εὐνομεῖσθαι γὰρ, οὐ τοὺς ἐν τοῖς νόμοις ἅπαντα φυλαίτομένους τὰ τῶν συκοφαντῶν, ἀλλὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς ἀπλῶς κειμένοις. Τοῦτο δὲ καὶ Πλάτων εἴρηκεν, ὅτι παρ' οἷς πλεῖστοι νόμοι, καὶ δίκαι παρὰ τούτοις, καὶ βίοι μοχθηροί· καθάπερ καὶ παρ' οἷς ἰατροὶ πολλοὶ, καὶ νόσους εἰκὸς εἶναι πολλάς.

Τοῦ δὲ Ἄλῆκος ποταμοῦ τοῦ διορίζοντος τὴν Ῥηγίνην ἀπὸ τῆς Λοκρίδος, βαθεῖαν φάραγγα διεξιόντος, ἰδιὸν τι συμβαίνει, τὸ περὶ τοὺς τέττιγας· οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῶν Λοκρῶν περσείᾳ φθέγγονται, τοῖς δ' ἀφώνοις εἶναι συμβαίνει· τὸ δ' αἴτιον εἰκάζουσιν, ὅτι τοῖς μὲν παλισκιὸν ἔστι τὸ χωρίον, ὥστ' ἐνδρόσους ὄντας μὴ διαστέλλειν τοὺς ὑμένας· τοῖς δ' ἠλιαζομένοις, ξηροὺς καὶ κερατώδεις ἔχειν, ὥστ'

ἀπ' αὐτῶν εὐφυῶς ἐκπέμπεσθαι τὸν φθόγγον. Ἐδείκνυτο δ' ἀνδριάς ἐν τοῖς Λοκροῖς Εὐνόμου τοῦ κισθαρωδοῦ, τέττιγα ἐπὶ τὴν κισθάραν καθήμενον ἔχων. Φησὶ δὲ Τίμαιος, Πυθίοις ποτὲ ἀγωνιζομένους, τοῦτόν τε καὶ Ἀρίστονα Ῥηγῖνον ἐρίσαι περὶ τοῦ κλήρου· τὸν μὲν δὴ Ἀρίστονα δεῖσθαι τῶν Δελφῶν ἑαυτῷ συμπράττειν· ἱεροῦς γὰρ εἶναι τοῦ θεοῦ τοὺς προγόνους αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀποικίαν ἐνθένδε ἐστάλλθαι· τοῦ δ' Εὐνόμου φήσαντος, ἀρχὴν μηδὲ μετεῖναι ἐκείνοις αὐτοῖς τῶν περὶ φωνὴν ἀγωνισμάτων, παρ' οἷς καὶ οἱ τέττιγες εἶεν ἄφωνοι, τὰ εὐφθογγότατα τῶν ζώων· ὅμως εὐδοκιμεῖν μηδὲν ἤτιον τὸν Ἀρίστονα, καὶ ἐν ἐλπίδι τὴν νίκην ἔχειν· νικῆσαι μὲν τοι τὸν Εὐνομόν, καὶ ἀναθεῖναι τὴν λεχθεῖσαν εἰκόνα ἐν τῇ πατρίδι, ἐπεὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα, μιᾶς τῶν χορδῶν ῥαγείσης, ἐπιστάς τέττιξ ἐκπληρώσειε τὸν φθόγγον. Τὴν δ' ὑπὲρ τῶν πόλεων τούτων μεσόγαίαν, Βρέττιοι κατέχουσι· καὶ πόλις ἐνταῦθα Μαμέρτιον, καὶ ὁ δρυμὸς Σίλα, ὃ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ἣν Βρέττιον καλοῦσιν, εὐδενδρος δὲ καὶ εὐυδρος, μῆκος ἑπτακοσίων σταδίων.

Μετὰ δὲ Λοκροῦς, Σάγρας, ὃν θηλυκῶς ὀνομάζουσιν, ἐφ' οὗ βωμοὶ Διοσκουέρων, περὶ οὓς Λοκροὶ μύριοι μετὰ Ῥηγίτων, πρὸς δεκατρεῖς μυριάδας Κροτωνιατῶν συμβαλόντες ἐνίκησαν· ἀφ' οὗ τὴν ταρομίαν πρὸς τοὺς ἀπιστοῦντας ἐκπεσεῖν φασιν, ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρα. Προσμεμυθεύκασιν δ' ἔνιοι, καὶ διότι αὐθημερὸν τοῦ ἀγῶνος ἐνεστῶτος Ὀλυμπιάσιν, ἀπαγγελθεῖη τοῖς ἐκεῖ τὸ συμβάν,

καὶ εὐρεθείη τὸ τάχος τῆς ἀγγελίας ἀληθές. Ταύτην δὲ τὴν συμφορὰν αἰτίαν γενέσθαι τοῖς Κροτωνιάταις φασί, τοῦ μὴ πολὺν ἔτι συμμένειν χρόνον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν τότε πεσόντων ἀνδρῶν. Μετὰ δὲ τὴν Σάγγραν Ἀχαιοῶν κτίσμα Καυλωνία, πρότερον δ' Αὐλωνία λεγομένη, διὰ τὸν προκείμενον αὐλῶνα. ἔστι δ' ἔρημος· οἱ γὰρ ἔχοντες ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐξέπεσον, καὶ τὴν ἐκεῖ Καυλωνίαν ἔκτισαν. Μετὰ δὲ ταύτην Σκυλλήτιον, ἀποικὸς Ἀθηναίων τῶν μετὰ Μενεσθέως, νῦν δὲ Σκυλάκιον καλεῖται. Κροτωνιατῶν δ' ἔχόντων, Διονύσιος Λοκροῖς μέρος ὤρισεν. Ἀπὸ δὲ τῆς πόλεως καὶ ὁ κόλπος Σκυλλητικὸς ὠνόμασται, ποιῶν τὸν εἰρημένον ἰσθμὸν πρὸς τὸν Ἰππωνιάτην κόλπον. Ἐπεχείρησε δ' ὁ Διονύσιος καὶ διατειχίζειν τὸν ἰσθμὸν, στρατεύσας ἐπὶ Λευκανοὺς, λόγῳ μὲν, ὡς ἀσφάλειαν παρῆξων, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς βαρβάρων, τοῖς ἐντὸς ἰσθμοῦ· τὸ δ' ἀληθές, λῦσαι τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν τῶν Ἑλλήνων βουλόμενος, ὥστ' ἄρχειν τῶν ἐντὸς ἀδεῶς· ἀλλ' ἐκώλυσαν οἱ ἐκτὸς εἰσελθόντες.

Μετὰ δὲ τὸ Σκυλλήτιον ἡ Κροτωνιάτις χώρα, καὶ τῶν Ἰαπύγων ἄκραι τρεῖς. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Λακίτιον, Ἡρας ἱερὸν, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστόν. Τὰ διάγραμμα δ' οὐκ εὐκρινοῖς λέγεται· πλὴν ὥστε γε ἐπιτοπολὺ σταδίου ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι Λακινίου, Πολύβιος ἀποδίδωσι δισχιλίους καὶ τ'. ἐντεῦθεν δὲ καὶ διάγραμμα εἰς ἄκραν Ἰαπυγίαν ψ'. τοῦτο μὲν οὖν, στόμα λέγουσι τοῦ Ταραντίνου κόλπου. Αὐτὸς δ' ὁ κόλπος ἔχει περί-

πλουσιόλογον, μυλίων διακοσίων μί, ὡς ὁ χωρογράφος φησὶ τπ' εὐζώνῳ, Ἀρτεμίδωρος· τοσούτοις δὲ καὶ λείπων τοῦ πλάτους τοῦ στόματος τοῦ κόλπου. Βλέπει δὲ πρὸς ἀνατολὰς χειμερινάς· ἀρχὴ δ' αὐτοῦ τὸ Λακίνιον· κάμψαντι γὰρ εὐθύς αἰ τῶν Ἀχαιῶν πόλεις ἦσαν, αἰ νῦν οὐκ εἰσὶ πλὴν τῆς Ταραντίνων· ἀλλὰ διὰ τὴν δόξαν τιτῶν, ἄξιον καὶ ἐπὶ πλεόν αὐτῶν μνησθῆναι.

Πρώτη δ' ἐστὶ Κρότων ἐν ἑκατὸν καὶ ν' σταδίοις ἀπὸ τοῦ Λακινίου· καὶ ποταμὸς Αἴσαρος, καὶ λιμὴν, καὶ ἄλλος ποταμὸς Νέαιθος, ὧν τὴν ἐπωνυμίαν γενέσθαι φασὶν, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. Καταχθέντας γὰρ τινὰς τῶν ἀπὸ τοῦ Ἰλιακοῦ στόλου πλανηθέντων Ἀχαιῶν, ἐκβῆναι λέγουσιν ἐπὶ τὴν κατάσχεψιν τῶν χωρίων. τὰς δὲ συμπλευούσας αὐτοῖς Τρωάδας καταμαθούσας ἔρημα ἀνδρῶν τὰ πλοῖα ἐμπροῆσαι, βαρυνόμενας τὸν πλοῦν, ὥστ' ἀναγκασθῆναι μένειν ἐκείνους, ἅμα καὶ τὴν γῆν σπουδαίαν ὀρθῶντας· εὐθύς δὲ καὶ ἄλλων πλειόνων εἰσαφικνουμένων, καὶ ζηλούντων ἐκείνους κατὰ τὸ δρόφυλον, πολλὰς κατοικίας γενέσθαι, ὧν αἰ πλείους ἐπώνυμοι τῶν Τρώων ἐγένοντο· καὶ ποταμὸς δὲ ὁ Νέαιθος ἀπὸ τοῦ πάθους τὴν προσωνυμίαν ἔσχε. Φησὶ δ' Ἀντίοχος τοῦ θεοῦ φήσαντος Ἀχαιοῖς Κρότωνα κίττειν, ἀπελθεῖν Μύσκελλον κατασκευόμενον τὸν τόπον. ἰδόντα δ' ἐκτισμένην ἤδη Σύβαριν, ποταμῶ τῷ πλησίον ὁμώνυμον, κρῖναι ταύτην ἀμείνω· ἐπανέρεσθαι δ' οὖν ἀπιόντα τὸν θεόν, εἰ δοτὸν εἶη, ταύτην ἀντ'

ἐκείνης κτίζειν· τὸν δὲ ἀντειπεῖν (ἐτύχχανε δὲ ὑπόκυφος ὢν ὁ Μύσκελλος·)

Μύσκελλε βραχύνωντε πάρεκ σέθεν ἄλλο ματεύων,
 Κλάσματα θηρεύεις· δῶρον δ' ὅ, τι δῶ τις ἐπαίνει.
 Ἐπανελθόντα δὲ κτίσαι τὴν Κρότωνα, συμπράξαντος καὶ τοῦ Ἀρχίου τοῦ τὰς Συρακούσας οἰκίσαντος, προσπλεύσαντος κατὰ τύχην, ἥνικα ὤρμητο ἐπὶ τὸν τῶν Συρακουσῶν οἰκισμόν. Ὦκουν δὲ Ἰάπυγες τὸν Κρότωνα πρότερον, ὡς Ἐφορος φησί. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις τὰ τε πολέμια ἀσκήσαι, καὶ τὰ περὶ τὴν ἀθλησιν· ἐν μιᾷ γοῦν Ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων προτερήσαντες τῷ σταδίῳ ἑπτὰ ἄνδρες ἅπαντες ὑπῆρξαν Κροτωνιάται· ὡστ' εἰκότως εἰρησθαι δοκεῖ, διότι Κροτωνιατῶν ὁ ἔσχατος, πρῶτος ἦν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· καὶ τὴν παροιμίαν δὲ ὑγιέστερον Κρότωνος λέγουσαν, ἐντεῦθεν εἰρησθαι φασιν, ὡς τοῦ τόπου πρὸς ὑγίειαν καὶ εὐεξίαν ἔχοντός τι φορὸν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀθλητῶν· πλείστους οὖν Ὀλυμπιονίκας ἔσχε, καίπερ οὐ πολὺν χρόνον οἰκηθεῖσα, διὰ τὸν φθόρον τῶν ἐπὶ Σάγρα πεσόντων ἀνδρῶν, τοσούτων τὸ πλῆθος. Προσέλαβε δὲ τῇ δόξῃ, καὶ τὸ τῶν Πυθαγορείων πλῆθος, καὶ Μίλων, ἐπιφανέστατος μὲν τῶν ἀθλητῶν γεγωνῶς, ὀμιλητῆς δὲ Πυθαγόρου, διατρέψαντος ἐν τῇ πόλει πολὺν χρόνον. Φασὶ δὲ, ἐν τῷ συσσιτίῳ ποτὲ τῶν φιλοσόφων πονήσαντος στύλου, τὸν Μίλωνα ὑποδύντα σῶσαι ἅπαντας, ὑποσπάσαι δὲ ἑαυτόν. Τῇ δ' αὐτῇ ῥώμῃ πεποιθότα εἰκὸς καὶ τὴν ἱστορουμένην ὑπὸ τινων εὐρέσθαι καταστροφὴν τοῦ βίου. λέγεται γοῦν ὁδοιπορῶν ποτε

δι' ὕλης βαθείας, παραβῆναι τὴν ὁδὸν ἐπιπλέον· εἴθ' εὐρῶν ξύλον μέγα ἐσφηνωμένον, ἐμβαλὼν χεῖρας ἅμα καὶ πόδας εἰς τὴν διάστασιν, βιάζεσθαι πρὸς τὸ διαστῆσαι τελείως· τοσοῦτον δ' ἔσχυσε μόνον, ὥστ' ἐκπεσεῖν τοὺς σφῆνας, εἴτ' εὐθύς συμπεσεῖν τὰ μέρη τοῦ ξύλου, ἀπολειφθέντα δ' αὐτὸν ἐν τῇ τοιαύτῃ πάγῃ θηρόβρωτον γενέσθαι.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἐν διακοσίοις σταδίοις Ἀχαιῶν κτισμα ἢ Σύβαρις, δυοῖν ποταμῶν μεταξὺ, Κράθιδος καὶ Συβάριδος. Οἰκιστὴς δ' αὐτῆς ὁ Ἰσελικεύς. Τοσοῦτον δ' εὐτυχία διήνεγκεν ἡ πόλις αὕτη τὸ παλαιὸν, ὡς τεττάρων μὲν ἔθνῶν τῶν πλησίον ὑπῆρξε, πέντε δὲ καὶ εἴκοσι πόλεις ὑπηκόους ἔσχε, τριάκοντα δὲ μυριάσιν ἀνδρῶν ἐπὶ Κροτωνιάτας ἐστράτευσαν, πεντήκοντα δὲ σταδίων κύκλον συνεπλήρουν οἰκοῦντες ἐπὶ τῷ Κράθιδι. Ἐπὶ μέντοι τροφῆς καὶ ὕβρεως τὴν εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἀφηρέθησαν ὑπὸ Κροτωνιατῶν, ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα· ἐλόντες γὰρ τὴν πόλιν, ἐπήγαγον τὸν ποταμὸν, καὶ κατέκλυσαν. Ἐσπερον δ' οἱ περιγερόμενοι, συνελθόντες ἐπάκουον ὀλίγοι. χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι διεφθάρησαν ὑπὸ Ἀθηναίων, καὶ ἄλλων Ἑλλήνων· οἱ συνοικήσοντες μὲν ἐκείνοις ἀφίκοντο· καταφρονήσαντες δὲ αὐτῶν, τοὺς μὲν διεχειρώσαντο, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἕτερον τόπον μετέθηκαν πλησίον, καὶ Θουρίους προσηγόρευσαν ἀπὸ κρήνης ὁμωνύμου. Ὁ μὲν οὖν Σύβαρις τοὺς πίνοντας ἵππους ἀπ' αὐτοῦ, πτυρτικοὺς ποιεῖ. διὸ καὶ τὰς ἀγέλας ἀπείργουσιν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Κράθις τοὺς ἀνθρώπους ξανθοτριχεῖν ποιεῖ λουομένους,

καὶ ἄλλὰ πολλὰ πάθη ἰᾶται. Θούριοι δ' εὐτυχήσαντες πολὺν χρόνον, ὑπὸ Λευκανῶν ἠνδραποδίσθησαν. Ταραντίνων δ' ἀφελομένων ἐκείνους ἐπὶ Ῥωμαίους κατέφυγον· οἱ δὲ πέμψαντες συνοίκους ὀλιγανδροῦσι, μετωνύμασαν Κωπιάς τὴν πόλιν.

Μετὰ δὲ Θουρίους, Λαγαρία φρούριον, Ἐπειοῦ καὶ Φωκέων κτίσμα· ὄθεν καὶ ὁ Λαγαριτανὸς οἶνος, γλυκὺς καὶ ἀπαλὸς, καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς σφόδρα εὐδοκιμῶν. καὶ ὁ Θουρίνος δὲ, τῶν ἐν ὀνόματι οἴνων ἐστίν. Εἰθ' Ἡρακλεόπολις, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· καὶ ποταμοὶ δύο πλωτοὶ Ἄκιρις καὶ Σιρις, ἐφ' οὗ πόλις ἦν ὁμώνυμος Τρωϊκῆ. χρόνῳ δὲ τῆς Ἡρακλείας ἐντεῦθεν οἰκισθείσης ὑπὸ Ταραντίνων, ἐπίνειον αὕτη τῶν Ἡρακλεωτῶν ὑπήρξε. Διεῖχε δ' Ἡρακλείας μὲν τέτταρας καὶ εἴκοσι σταδίους, Θουρίων δὲ περὶ λ' καὶ τ'. Τῆς δὲ τῶν Τρώων κατοικίας τεκμήριον ποιοῦνται τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος ξόανον, ἰδρυμένον αὐτόθι, ὅπερ καταμύσαι μυθεύουσιν ἀποσπωμένων τῶν ἱκετῶν ὑπὸ Ἰώνων τῶν ἐλόντων τὴν πόλιν· τούτους γὰρ ἐπελθεῖν οἰκήτορας φεύγοντας τὴν Λυδῶν ἀρχὴν, καὶ βία λαβεῖν τὴν πόλιν τῶν Χώνων οὔσαν, καλέσαι δὲ αὐτὴν Πολίειον· δείκνυσθαι δὲ καὶ νῦν καταμύσον τὸ ξόανον. Ἰταμὸν μὲν οὖν, καὶ τὸ οὔτω μυθεύειν, ὥστε μὴ μόνον καταμύσαι φαινόμενον, καθάπερ καὶ τὸ ἐν Ἰλίῳ ἀποστραφῆναι κατὰ τὸν Κασάνδρας βιασμόν, ἀλλὰ καὶ καταμύσον δείκνυσθαι. Πολὺ δὲ ἰταμώτερον, τὸ τοσαῦτα ποιεῖν ἐξ Ἰλίου κεκομισμένα ξόανα, ὅσα φασὶν οἱ συγγραφεῖς· καὶ γὰρ ἐν Ῥώμῃ

καὶ ἐν Λαουϊνίῳ καὶ ἐν Λουκερίᾳ, καὶ ἐν Σειριτίδι
 Ἰλιάς Ἀθηνᾶ καλεῖται, ὡς ἐκεῖθεν κομισθεῖσα. [Καὶ
 τὸ τῶν Τρωάδων δὲ τόλμημα, περιφέρεται πολλαχοῦ,
 καὶ ἄπιστον φαίνεται, καίπερ δυνατὸν ὄν.] Τινὲς
 δὲ καὶ Ῥοδίων κτίσμα φασὶ, καὶ Σειριῖτιν, καὶ τὴν
 ἐπὶ Τεύθραντος Σύβαριν. Φησὶ δ' Ἀντίοχος τοὺς
 Ταραντίνους, Θουρίοις καὶ Κλεανδρίᾳ τῷ στρατη-
 γῷ φυγάδι ἐκ Λακεδαιμόνος πολεμοῦντας περὶ τῆς
 Σειριτίδος συμβῆναι, καὶ συνοικῆσαι μὲν κοινῇ,
 τὴν δ' ἀποικίαν κριθῆναι Ταραντίνων· ἵστερον δ'
 Ἡράκλειαν κληθῆναι, μεταβαλοῦσαν καὶ τοῦνομα,
 καὶ τὸν τόπον.

Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεταπόντιον, εἰς ἣν ἀπὸ τοῦ ἐπι-
 νείου τῆς Ἡρακλείας εἰσὶ στάδιοι μ' πρὸς τοῖς ἑκα-
 τόν. Πυλίων δὲ λέγεται κτίσμα τῶν ἐξ Ἰλίου πλευ-
 σάντων μετὰ Νέστορος· οὗς οὕτως εὐτυχεῖσαι ἀπὸ
 γεωργίας φασίν, ὥστε θέρος χρυσοῦν ἐν Δελφοῖς ἀνα-
 θεῖναι. Σημεῖον δὲ ποιοῦνται τῆς κτίσεως, τὸν τῶν
 Νηληϊδῶν ἐναγισμὸν· ἠφανίσθη δ' ὑπὸ Σαννιτῶν.
 Ἀντίοχος δὲ φησὶν ἐκλειφθέντα τὸν τόπον, ἐποικῆ-
 σαι τῶν Ἀχαιῶν τινὰς μεταπεμφθέντας ὑπὸ τῶν ἐν
 Συβάρι Ἀχαιῶν. μεταπεμφθῆναι δὲ κατὰ μῖσος τὸ
 πρὸς Ταραντίνους τῶν Ἀχαιῶν, [τῶν ἐκπεσόντων ἐκ
 τῆς Λακωνικῆς·] ἵνα μὴ Ταραντῖνοι γειτνιῶντες ἐπι-
 πηδήσαιεν τῷ τόπῳ. Λυοῖν δ' οὐσῶν τῶν πόλεων
 τῶν Μεταποντίων ἐγγυτέρω τοῦ Τάραντος, πεισθῆ-
 ναι τοὺς ἀφιγμένους ὑπὸ Συβαριτῶν, τὸ Μεταπόν-
 τιον κατασχεῖν· τοῦτο μὲν γὰρ ἔχοντας, ἔξειν καὶ
 τὴν Σειριῖτιν· εἰ δ' ἐπὶ τὴν Σειριῖτιν τράποιντο,

προσθήσειν τοῖς Ταραντίνοις τὸ Μεταποντίον ἐν πλευραῖς οἷσι. Πολεμοῦντας δ' ὕστερον πρὸς τοὺς Ταραντίνους καὶ τοὺς ὑπερκειμένους Οἰνωτροὺς, ἐπὶ μέρει διαλυθῆναι τῆς γῆς, ὅπερ γενέσθαι τῆς τότε Ἰταλίας ὄριον, καὶ τῆς Ἰαπυγίας. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Μετάποντον μυθεύουσι, καὶ τὴν Μελανίπην τὴν δεσμῶτιν, καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς Βοιωτόν. Δοκεῖ δ' Ἀντίοχος τὴν πόλιν Μεταπόντιον εἰρησθαι πρότερον Μέταβον, παρονομασθῆναι δ' ὕστερον τὴν τε Μελανίπην οὐ πρὸς τοῦτον, ἀλλὰ πρὸς Διον κομισθῆναι, ἐλέγχειν ἠρώων τοῦ Μετάβου, καὶ Ἄσιον τὸν ποιητὴν φήσαντα, ὅτι τὸν Βοιωτόν

Δίου ἐνὶ μεγάροις τέκεν εὐειδῆς Μελανίπην.

ὡς πρὸς ἐκεῖνον ἀχθεῖσαν τὴν Μελανίπην, οὐ πρὸς τὸν Μέταβον. Οἰκιστῆς δὲ τοῦ Μεταποντίου, Δαύλιος ὁ Κρίσσης τύραννος γεγένηται τῆς περὶ Δελφούς, ὡς φησὶν Ἐφορος. Ἔστι δὲ τις καὶ τοιοῦτος λόγος, ὡς ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τὸν συνοικισμόν, Δεύκιππος εἶη· χρησάμενος δὲ παρὰ τῶν Ταραντίνων τὸν τύπον εἰς ἡμέραν καὶ νύκτα, μὴ ἀποδοίη μεθ' ἡμέραν μὲν λέγων πρὸς τοὺς ἀπαιτοῦντας, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐφεξῆς νύκτα αἰτήσαιο καὶ λάβοι, νύκτωρ δ', ὅτι καὶ πρὸς τὴν ἐξῆς ἡμέραν. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ὁ Τάρας καὶ ἡ Ἰαπυγία· περὶ ὧν ἐροῦμεν, ὅταν πρότερον τὰς προκειμένας νήσους τῆς Ἰταλίας περιοδεύσωμεν κατὰ τὴν ἐξαρχῆς πρόθεσιν· αἰεὶ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ἐκάστοις τὰς γειτνιασὰς προσκαταλέγοντες νήσους, καὶ νῦν, ἐπειδὴ μέχρι τέλους ἐτεληλύθαμεν τὴν Οἰνωτρίαν, ἦνπερ καὶ

Ἰταλίαν μόνην ὀνόμαζον οἱ πρότερον, δίκαιοι ἔσμεν φυλάξαι τὴν αὐτὴν τάξιν, ἐπελθόντες τὴν Σικελίαν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους.

II. Ἔστι δ' ἡ Σικελία, τρίγωνος τῷ σχήματι· καὶ διὰ τοῦτο Τρινακρία μὲν πρότερον, Τρινακίς δ' ὕστερον προσηγορεύθη, μετονομασθεῖσα εὐφρονότερον. Τὸ δὲ σχῆμα διορίζουσι τρεῖς ἄκραι. Πελωριάς μὲν ἡ πρὸς τὴν Καινὴν, καὶ τὴν στηλίδα, καὶ τὴν Ῥηγίνων ποιοῦσα τὸν πορθμόν. Πάχυνος δὲ ἡ ἐκκειμένη πρὸς ἴω, καὶ τῷ Σικελικῷ κλυζομένη πελάγει, βλέπουσα πρὸς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὸν ἐπὶ Κρήτης πόρον. τρίτη δ' ἐστὶν ἡ προσεχὴς τῇ Λιβύῃ, βλέπουσα πρὸς αὐτὴν ἅμα καὶ τὴν χειμερινὴν δύσιν, Λιλύβαιον. Τῶν δὲ πλευρῶν, ὡς ἀφορίζουσιν αἱ τρεῖς ἄκραι, δύο μὲν εἰσὶ κοῖλαι μετρίως. ἡ δὲ τρίτη, κυρτὴ, ἡ ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου καθήκουσα πρὸς τὴν Πελωριάδα, ἥπερ μεγίστη ἐστὶ σταδίων χιλίων καὶ ἑπτακοσίων, ὡς Ποσειδώνιος εἶρηκε, προσθεῖς καὶ εἴκοσι. Τῶν δ' ἄλλων, ἥτ' ἐπὶ Πάχυνον ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου μείζων τῆς ἑτέρας· ἐλαχίστη δὲ ἡ τῷ πορθμῷ καὶ τῇ Ἰταλίᾳ προσεχὴς, ἡ ἀπὸ τῆς Πελωριάδος ἐπὶ τὸν Πάχυνον, σταδίων ὅσον χιλίων ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. Τὸν δὲ περίπλουν ὁ Ποσειδώνιος σταδίων τεσσαρακοσίων ἐπὶ τοῖς τετρακισχιλίοις ἀποφαίνει. Ἐν δὲ τῇ χωρογραφίᾳ μείζω λέγεται τὰ διαστήματα, κατὰ μέρος διηρημένα μιλιασμῶ. Ἐκ γε Πελωριάδος εἰς Μύλας κέ· τοσαῦτα δὲ καὶ ἐκ Μυλῶν εἰς τὴν Τυνδαρίδα. εἶτα εἰς Ἀγάθυρον λ'. καὶ τὰ ἴσα εἰς Ἀλαισα, καὶ πάλιν ἴσα εἰς Κεφα-

λοίδιον· ταῦτα μὲν πολίχνια· εἰς δ' Ἰμέραν ποταμὸν ἠ΄ διὰ μέσης ῥέοντα τῆς Σικελίας· εἴτ' εἰς Πανορμον λέ'. β' δὲ καὶ κ' εἰς τὸ τῶν Αἰγεστέων ἔμπορεῖον· λοιπὰ δὲ εἰς Αἰλύβαιον λή'. ἐντεῦθεν δὲ κάμψαντι ἐπὶ τὸ συνεχές πλευρὸν, εἰς μὲν τὸ Ἡράκλειον οέ', ἐπὶ δὲ τὸ Ἀκραγαντῖνον, ἔμπορεῖον κ', καὶ ἄλλα κ' εἰς Καμαρίναν· εἴτ' ἐπὶ Πάχυνον ν'. ἐνθεν πάλιν κατὰ τὸ τρίτον πλευρὸν εἰς μὲν Συρακούσας λς'. εἰς δὲ Κατάνην ζ'. εἴτ' εἰς Ταυρομένιον λγ'. εἴτ' εἰς Μεσσήνην κ'. Πεζῆ δὲ ἐκ μὲν Παχύνου εἰς Πελωριάδα ρζη'. ἐκ δὲ Μεσσήνης εἰς Αἰλύβαιον τῆ Οὐαλεριά οδῶ λέ'. Ἔνιοι δ' ἀπλούστερον εἰρηκάσιν, ὥσπερ Ἐφορος, τὸν γε περίπλουν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν ε'. Ποσειδώνιος τε τοῖς κλίμασιν ἀφορίζων τὴν νῆσον, καὶ πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν Πελωριάδα, πρὸς νότον δὲ Αἰλύβαιον, πρὸς ἑὼ δὲ τὸν Πάχυνον τίθησιν. Ἀνάγκη δὲ, τῶν κλιμάτων ἐν παραλληλογράμμῳ σχήματι διαστελλομένων, τὰ ἐγγραφόμενα τρίγωνα, καὶ μάλιστα ὅσα σκαληνὰ, καὶ ὧν οὐδεμία πλευρὰ τῶν τοῦ παραλληλογράμμου ἐφαρμόττει, ἀναρμόστως ἔχειν πρὸς τὰ κλίματα διὰ τὴν λόξωσιν. Ὅμως δ' οὖν [ἐν τοῖς] τῆς Σικελίας τῆ Ἰταλίας πρὸς νότον κειμένης, ἡ Πελωριάς ἄρκτικωτάτη λέγοιτ' ἂν καλῶς τῶν τριῶν γωνιῶν, ὥστε τὴν ἐπιζευγνυμένην ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὸν Πάχυνον, ἐκκεῖσθαι πρὸς ἄρκτον βλέπουσαν· [ποιήσει δὲ τὴν πλευρὰν καὶ πρὸς τὸν πορθμόν.] Δεῖ δ' ἐπιστροφὴν μικρὰν λαμβάνειν ἐπὶ χειμερινὰς ἀνατολάς· οὕτω γὰρ ἡ ἡϊῶν παρακλίνει προϊούσιν ἀπὸ Κατάνης ἐπὶ τὰς

Συρακούσας καὶ τὸν Πάχυνον. [Δίαρμα δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ Παχύνου, πρὸς τὸ στόμα τοῦ Ἀλφειοῦ, στάδιοι δ'. Ἀρτεμίδωρος δ', ἀπὸ τοῦ Παχύνου φήσας ἐπὶ Ταίναρον εἶναι τετρακισχιλίους καὶ ἑξακοσίους, ἀπὸ δ' Ἀλφειοῦ ἐπ' Ἀμισὸν α ρ λ', παρασχεῖν ἂν δοκεῖ μοι λόγον μὴ οὐχ ὁμολογούμενα λέγειν τῷ φήσαντι τετρακισχιλίους εἶναι τοὺς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ Παχύνου.] ἢ δ' ἀπὸ Παχύνου πρὸς Αἰλύβαιον ἐσπεριώτερον τῆς Πελωριάδος, ἱκανοῖς ἂν καὶ αὐτὴ δόξοιτο ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ σημείου πρὸς τὴν ἐσπέραν. βλέπει δὲ ἂν ἅμα πρὸς τε τὴν ἕω καὶ πρὸς νότον, τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους κλυζομένη, τῇ δ' ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ, τοῦ πρὸς τὰς Σύρτεις διήκοντος ἀπὸ τῆς Καρχηδονίας. Ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ Αἰλυβαίου τοῦλάχιστον διάρμα ἐπὶ Λιβύην χίλιοι καὶ πεντακόσιοι περὶ Καρχηδόνα· καθ' ὃ δὴ λέγεται τις τῶν ὀξυδορκούντων ἀπὸ τινος σκοπῆς ἀπαγγέλλειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναγομένων ἐκ Καρχηδόνας σκαφῶν τοῖς ἐν Αἰλυβαίῳ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰλυβαίου τὴν ἐπὶ Πελωριάδα πλευρὰν ἀνάγκη λοξοῦσθαι πρὸς ἕω, καὶ βλέπειν πρὸς τὸ μεταξὺ τῆς ἐσπέρας καὶ τῆς ἄρκτου· πρὸς ἄρκτον μὲν ἔχουσαν τὴν Ἰταλίαν, πρὸς δύσιν δὲ τὸ Τυρρῆνικὸν πέλαγος, καὶ τὰς Αἰόλου νήσους.

Πόλεις δ' εἰςὶ κατὰ μὲν τὸ πλευρὸν τὸ ποιοῦν τὸν πορθμὸν, Μεσσήνη πρῶτον, ἔπειτα Ταυρομέμιον, καὶ Κατάνη, καὶ Συράκουσαι. Αἱ δὲ μεταξὺ Κατάνης καὶ Συρακουσῶν ἐκλελοίπασι, Νάξο, καὶ Μέγαρα, ὅπου καὶ αἱ τῶν ποταμῶν ἐκβολαὶ συνελ-

θοῦσαι πάντων καταρρέοντων ἐκ τῆς Αἴτινης εἰς εὐλίμενα στόματα. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ τῆς Ξιφωνίας ἀκρωτήριον. Φησὶ δὲ ταύτας Ἐφορος πρώτας κτισθῆναι πόλεις Ἑλληνίδας ἐν Σικελίᾳ πεντεκαίδεκάτη γενεᾷ μετὰ τὰ Τρωϊκά· τοὺς γὰρ πρότερον δεδιέναι τὰ ληστήρια τῶν Τυρρῶν, καὶ τὴν ἀμότητα τῶν ταύτη βαρβάρων, ὥστε μηδὲ κατ' ἐμπορίαν πλεῖν. Θεοκλέα δ' Ἀθηναῖον παρενεχθέντα ἀνέμοις εἰς τὴν Σικελίαν, κατανοῆσαι τὴν τε οὐδένειαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς· ἐπανελθόντα δὲ, Ἀθηναίους μὲν μὴ πείσαι, Χαλκιδέας δὲ τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ συχνούς παραλαβόντα, καὶ τῶν Ἰώνων τινάς, ἔτι δὲ Δωριέων οἱ πλείους ἦσαν Μεγαρεῖς, πλεῦσαι· τοὺς μὲν οὖν Χαλκιδέας κτίσαι Νάξον, τοὺς δὲ Δωριέας Μέγαρον, τὴν Ἔβλαν πρότερον καλουμένην· Αἶ μὲν οὖν πόλεις οὐκέτ' εἰσί· τὸ δὲ τῆς Ἐβλῆς ὄνομα συμμένει διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἐβλαίου μέλιτος.

Τῶν δὲ συμμενουσῶν κατὰ τὸ λεχθὲν πλευρὸν πόλεων, ἡ μὲν Μεσσηνία τῆς Πελωριάδος ἐν κόλπῳ κεῖται, καμπτομένης ἐπιπολὺ πρὸς ἕω, καὶ μασχάλην τινὰ ποιούσης. Ἀπέχει δὲ τοῦ μὲν Ῥηγίου διάστημα ἑξηκονταστάδιον, τῆς δὲ στηλίδος πολὺ ἕλαττον. Κτίσμα δ' ἐστὶ Μεσσηνίων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, παρ' ὧν τοῦνομα μετήλλαξε, Ζάγκλη πρότερον καλουμένη διὰ τὴν σκολιότητα τῶν τόπων (Ζάγκλιον γὰρ ἑκαλεῖτο τὸ σκολιόν) Ναξίων οὕσα πρότερον κτίσμα τῶν πρὸς Κατάνη· ἐπώκισαν δ' ὕστερον Μαμερτίνοι Καμπανῶν τι φῦλον. ἐχρήσαντο δ' ὄρ-

μητηρίῳ Ῥωμαῖοι πρὸς τὸν Σικελικὸν πόλεμον τὸν πρὸς Καρχηδονίους. καὶ μετὰ ταῦτα Πομπήϊος Σέξτος ἐνταῦθα συνεῖχε τὸ ναυτικὸν, πολεμῶν πρὸς τὸν Σεβαστὸν Καίσαρα. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὴν φυγὴν ἐποίησατο, ἐκπεσὼν ἐκ τῆς νήσου. Δείκνυται δὲ καὶ ἡ Χάρυβδις μικρὸν πρὸ τῆς πόλεως, ἐν τῷ πορθμῷ, βάρθος ἑξαίσιον, εἰς ὃ αἱ παλιρροῖαι τοῦ πορθμοῦ κατεύρουσιν εὐφυσὶς τὰ σκάφη τραχηλιζόμενα μετὰ συσιροφῆς καὶ δίνης μεγάλης· καταποθέντων δὲ καὶ διαλυθέντων, τὰ ναυάγια παρασύρεται πρὸς ἡῖόνα τῆς Ταυρομερίας, ἣν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμπίοματος τούτου Κοπρίαν. Τοσοῦτον δ' ἐπεκράτησαν οἱ Μαμερτίνοι παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις, ὥστ' ἐπ' ἐκείνοις ὑπῆρξεν ἡ πόλις· καλοῦσι δὲ Μαμερτίνοὺς μᾶλλον ἅπαντες αὐτοὺς, ἢ Μεσσηνίους, εὐοῖνου τε σφόδρα τῆς χώρας οὔσης, οὗ Μεσσηνίου καλοῦσι τὸν οἶνον, ἀλλὰ Μαμερτίνον, τοῖς ἀρίστοις ἐνάμιλλον ὄντα τῶν Ἰταλικῶν. Οἰκεῖται δ' ἰκανὸς ἡ πόλις, μᾶλλον δ' ἡ Κατάνη· καὶ γὰρ οἰκήτορας δέδεκται Ῥωμαίους· ἦτον δ' ἀμφοῖν τὸ Ταυρομένιον. Καὶ ἡ Κατάνη δ' ἐστὶ Ναξίων τῶν αὐτῶν κτίσμα. Ταυρομένιον δὲ τῶν ἐν Ἰβλη Ζαγκλαίων. Ἀπέβαλε δὲ τοὺς οἰκήτορας τοὺς ἐξαρχῆς ἡ Κατάνη, κατοικίσαντος ἐτέρους Ἰέρωνος τοῦ Συρακουσίων τυράννου, καὶ προσαγορεύσαντος αὐτὴν Αἴτην ἀντὶ Κατάνης. ταύτης δὲ καὶ Πίνδαρος κτίστορα λέγει αὐτὸν, ὅταν φῆ·

Ξύνες τί λέγω,

Ζαθέων Ἰέρων δμώνυμε πάτερ,

Κτίστορ Αἴνας.

Κατὰ δὲ τὴν τελευταίην τοῦ Ἰέρωνος κατελθόντες οἱ Καταναῖοι, τοὺς τε ἐνοίκους ἐξέβαλον, καὶ τὸν τάφον ἀνέσκαψαν τοῦ τυράννου. Οἱ δὲ Αἰτναῖοι παραχωρήσαντες, τὴν Ἰννησαν καλουμένην, τῆς Αἰτνης ὄρεινὴν ᾤκησαν, καὶ προσηγόρευσαν τὸ χωρίον Αἶττην, διέχον τῆς Κατάνης σταδίους ὄγδοηκοντα· καὶ τὸν Ἰέρωνα οἰκιστὴν ἀπέφηναν. Ἐπέρεκεται δὲ μάλιστα τῆς Κατάνης ἢ Αἶττη, καὶ τῶν περὶ τοὺς κρατῆρας παθῶν πλεῖστον κοινωνεῖ. καὶ γὰρ οἱ ῥύακες εἰς τὴν Καταναίαν ἐγγυτάτω καταφέρονται· καὶ τὰ περὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἐκεῖ τεθρούλληται τὸν Ἀμφίνομον καὶ τὸν Ἀναπίαν, οἱ τοὺς γονέας ἐπὶ τῶν ἄμων ἀράμενοι διέσωσαν ἐπιφερομένου τοῦ κακοῦ Ὅταν τῷ Ποσειδεῶνι φαίνεται τὰ περὶ τὸ ὄρος, κατατεφροῦται πολλῇ βάθει τὰ Καταναίων χωρία· ἢ μὲν οὖν σποδὸς λυπήσασα πρὸς καιρὸν, εὐεργετεῖ τὴν χώραν χρόνοις ὕστερον· εὐάμπελον γὰρ παρέχεται καὶ χρηστόκαρπον, τῆς ἄλλης οὐχ ὁμοίως οὐσης εὐοίλου, τὰς τε ῥίζας ἐκφέρει τὰ κατατεφρωθέντα χωρία· πιαίνειν δ' ἐπὶ τοσοῦτον τὰ πρόβατα φασίν, ὥστε πνίγεσθαι· διόπερ ἐκ τῶν ἄτων αφαιροῦσιν αἷμα δι' ἡμερῶν μ', ἢ ν, καθάπερ τοῦτο καὶ κατὰ τὴν Ἐρυθραίαν συμβαῖνον εἰρήκαμεν. Ὁ δὲ ῥύαξ εἰς πῆξιν μεταβάλλων, ἀπολιθοῖ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐφ' ἱκανὸν βάθος, ὥστε λατομίας εἶναι χρεῖαν, τοῖς ἀνακαλύψαι βουλομένοις τὴν ἐξαρχῆς ἐπιφάνειαν. τακείσης γὰρ ἐν τοῖς κρατῆρσι τῆς πέτρας, εἴτ' ἀναβληθείσης, τὸ ὑπερχυθὲν τῆς κορυφῆς ὑγρὸν. πηλός ἐστι μέλας. δέων κατὰ

τῆς ὄρεινῆς· εἶτα πῆξιν λαβῶν, γίνεται λίθος μυλί-
 ας, τὴν αὐτὴν φυλάττων χρόαν, ἣν ῥέων εἶχε. Καὶ
 ἡ σποδὸς δὲ καιομένων τῶν λίθων ὡς ἀπὸ τῶν ξύ-
 λων γίνεται· καθάπερ οἶν τὸ πήγανον τῆ ξυλίην
 σποδῶ τρέφεται, τοιοῦτον ἔχειν οἰκείωμα πρὸς τὴν
 ἄμπελον εἰκὸς τὴν Αἰτναίαν σποδόν.

Τὰς δὲ Συρακούσας, Ἀρχίας μὲν ἔκτισεν ἐκ Κο-
 ρίνθου πλεύσας περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, οἷς ὤκί-
 σθησαν καὶ ἡ Νάξος, καὶ τὰ Μέγαρα. Ἄμα δὲ
 Μύσκελλον τε φασὶν εἰς Δελφοὺς ἐλθεῖν, καὶ τὸν
 Ἀρχίαν χρηστηριαζόμενον, ἐρέσθαι τὸν θεόν, πότε-
 ρον αἰροῦνται πλοῦτον, ἢ ὑγίειαν· τὸν μὲν οὖν
 Ἀρχίαν ἐλέσθαι τὸν πλοῦτον, Μύσκελλον δὲ τὴν
 ὑγίειαν· τῷ μὲν δὴ Συρακούσας δοῦναι κτίζειν,
 τῷ δὲ Κρότωνα. καὶ δὴ συμβῆναι Κροτωνιάτας
 μὲν οὕτως ὑγιεινὴν οἰκῆσαι πόλιν, ὡς εἰρήκαμεν·
 Συρακούσας δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ἐκπεσεῖν πλούτου, ὥστε
 καὶ αὐτοὺς ἐν παροιμίᾳ διαδοθῆναι λεγόντων πρὸς
 τοὺς ἄγαν πολυτελεῖς, ὡς οὐκ ἂν ἐκγένοιτο αὐτοῖς
 ἡ Συρακουσίαν δεκάτη. Πλέοντα δὲ τὸν Ἀρχίαν
 εἰς τὴν Σικελίαν, καταλιπεῖν μετὰ μέρος τῆς στρα-
 τείας τοῦ τῶν Ἡρακλειδῶν γένους Χερσικράτην συν-
 οικιοῦντα τὴν νῦν Κέρκυραν καλουμένην, πρότερον
 δὲ Σχέριαν. Ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκβαλόντα Διβυρνοὺς
 κατέχοντας, οἰκῆσαι τὴν νῆσον· τὸν δ' Ἀρχίαν κατα-
 σχόντα πρὸς τὸ Ζεφύριον, τῶν Δωριέων εὐρόντα τι-
 νὰς δεῦρο ἀφιγμένους ἐκ τῆς Σικελίας παρὰ τῶν τὰ
 Μέγαρα κτισάντων, ἀναλαβεῖν αὐτοὺς, καὶ κοινῇ
 κτίσαι τὰς Συρακούσας μετ' αὐτῶν ἀπιόντα. *Ἡ*

ξήθη δὲ καὶ διὰ τὴν τῆς χώρας εὐδαιμονίαν ἢ πόλις, καὶ διὰ τὴν τῶν λιμένων εὐφύϊαν οἱ ἄνδρες ἡγεμονικοὶ κατέστησαν· καὶ συνέβη Συρακουσίοις τυραννουμένοις τε δεσπόζειν τῶν ἄλλων, καὶ ἐλευθερωθεῖσιν ἐλευθεροῦν τοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων καταδυναστευομένους. Ἦσαν γὰρ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν ἔνοικοι, τινὲς δ' ἐκ τῆς περαίας ἐπήεσαν· οὐδένα δὲ τῆς παραλίας εἶων οἱ Ἕλληνες ἀπτεσθαι, τῆς δὲ μεσογαίας ἀπείργειν παντάπασιν οὐκ ἴσχυον· ἀλλὰ διετέλεσαν μέχρι δεῦρο Σικελοὶ, καὶ Σικανοὶ, καὶ Μόργητες, καὶ ἄλλοι τινὲς νεμόμενοι τὴν νῆσον, ὧν ἦσαν καὶ Ἰβήρες· οὓς περ πρῶτον φησὶ τῶν βαρβάρων Ἐφορος λέγεσθαι τῆς Σικελίας οἰκιστάς. Καὶ τὴν Μοργάντιον δὲ, εἰκὸς ὑπὸ τῶν Μοργήτων ᾠκίσθαι· πόλις δ' ἦν αὕτη, νῦν δ' οὐκ ἔστι. Ἐπελθόντες δὲ Καρχηδόνιοι, καὶ τούτους οὐκ ἐπαύσαντο κακοῦντες, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀντιέχον δ' ὄμας οἱ Συρακούσιοι. Ῥωμαῖοι δ' ὕστερον καὶ τοὺς Καρχηδονίους ἐξέβαλον, καὶ τὰς Συρακούσας ἐκ πολιουρίας εἶλον. Ἐφ' ἡμῶν δὲ Πομπηίου τὰς τε ἄλλας κακώσαντος πόλεις, καὶ δὴ καὶ τὰς Συρακούσας, πέμψας ἀποικίαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, πολὺ μέρος τοῦ παλαιοῦ κτίσματος ἀνέλαβε. Πεντάπολις γὰρ ἦν τοπαλαιὸν, ἑκατὸν καὶ ὄγδοηκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ τεῖχος. Ἄπαντα μὲν δὴ τὸν κύκλον ἐκπληροῦν τοῦτον οὐδὲν ἔδει. τὸ δὲ συνοικούμενον τὸ πρὸς τῇ νήσῳ τῇ Ὀρτυγίᾳ μέρος, ᾠήθη δεῖν οἰκίσαι βέλτιον, ἀξιολόγου πόλεως ἔχον περιμέτρον. Ἡ δ' Ὀρτυγία συνάπτει γεφύρα πρὸς τὴν ἠπειρον

πρόσγειος οὖσα. Κρήνην δ' ἔχει τὴν Ἀρέθουσαν, ἐξεῖσαν ποταμὸν εὐθὺς εἰς τὴν θάλατταν. Μυθεύουσι δὲ τὸν Ἀλφειὸν εἶναι τοῦτον, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, διὰ δὲ τοῦ πελάγους ὑπὸ γῆς τὸ ρεῖθρον ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν Ἀρέθουσαν, εἴτ' ἐκδιδόντα πάλιν εἰς τὴν θάλατταν. τεκμηριοῦνται δὲ τοιοῦτοις τισί. Καὶ γὰρ φιάλην τινὰ ἐκπεσοῦσαν εἰς τὸν ποταμὸν ἐνόμισαν ἐν Ὀλυμπίᾳ, δεῦρο ἀνενεχθῆναι εἰς τὴν κρήνην· καὶ θολοῦσθαι ἀπὸ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ βουθυσιῶν. Ὁ, τε Πίνδαρος ἐπακόλουθῶν τούτοις εἶρηκε :

Ἄμπνευμα σεμνὸν Ἀλφειοῦ

Κλεινῶν Συροκοσῶν θάλος Ὀρτυγία.

Συναποφαίνεται δὲ τῷ Πινδάρῳ ταῦτα, καὶ Τίμμιος ὁ συγγραφεὺς. Εἰ μὲν οὖν πρὸ τοῦ συνάψαι τῇ θαλάττῃ κατέπιπτεν ὁ Ἀλφειὸς εἰς τι βάραθρον, ἦν τις ἂν πιθανότης, ἐντεῦθεν διήκειν κατὰ γῆς ρεῖθρον μέχρι τῆς Σικελίας, ἀμιγῆς τῇ θαλάττῃ διασῶζον τὸ πότιμον ὕδωρ· ἐπειδὴ δὲ τὸ τοῦ ποταμοῦ στόμα φανερόν ἐστιν εἰς τὴν θάλατταν ἐκδιδόν, ἐγγὺς δὲ μηδὲν ἐν τῷ πόρῳ τῆς θαλάττης φαινόμενον στόμα, τὸ καταπίνον τὸ ρεῖμα τοῦ ποταμοῦ, (καίπερ οὐδ' οὕτως ἂν συμμεῖναι γλυκύν, ὅμως τὸ γε ἐπὶ πλεόν, εἰ καταδύνει εἰς τὸ κατὰ γῆς ρεῖθρον,) παντάπασιν ἀμήχανόν ἐστι. Τὸ τε γὰρ τῆς Ἀρεθούσης ὕδωρ ἀντιμαρτυρεῖ, πότιμον ὄν· τότε διὰ τοσοῦτου πόρου συμμένειν τὸ ρεῖμα τοῦ ποταμοῦ, μὴ διαχεόμενον τῇ θαλάττῃ, μέχρις ἂν εἰς τὸ πεπλασμένον ρεῖθρον ἐμπέσῃ, παντελῶς μυθῶδες. Μόλις

γὰρ ἐπὶ τοῦ Ῥοδανοῦ τοῦτο πιστεύομεν, ὃ συμμέ-
νει τὸ ρεῦμα, διὰ λίμνης ἰὸν, ὄρατὴν σῶζον τὴν ῥύ-
σιν· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν βραχὺ διάστημα, καὶ οὐ κυ-
μαινούσης τῆς λίμνης· ἐνταῦθα δὲ, ὅπου χειμῶνες
ἐξαίσιοι, καὶ κλυδασμοὶ, πιθανότητος οὐδεμιᾶ,
οἰκείας ὁ λόγος. Ἐπιτείνει δὲ τὸ ψεῦδος ἡ φιάλι,
παρατεθεισα· οὐδὲ γὰρ αὕτη ρεύματι εὐπειθῆς....
οὐχὶ τῷ τότε.... οὕτω καὶ διὰ τοιοῦτων ὄρων φερο-
μένῳ. Φέρονται δ' ὑπὸ γῆν ποταμοὶ πολλοὶ, καὶ
πολλαχοῦ τῆς γῆς, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον διάστημα.
Εἰ δὲ τοῦτο δυνατὸν, τὰ γε προειρημένα ἀδύνατα
καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἰνάχου μύθῳ παρακλήσια·

Ῥεῖ γὰρ ἀπ' ἄκρας

Πίνδου (φησὶν ὁ Σοφοκλῆς) Λάκμου τ' ἀπὸ
Περόραιβῶν,

Εἰς Ἀμφιλόχους κ' Ἀκαρνᾶνας,
Μίσγει δ' ὕδασιν τοῦ Ἀχελῷου,
Καὶ ὑποβάς ἐνθ' ἐνδ' εἰς Ἄργος
Διὰ κῦμα τεμῶν, ἦκει δῆμον
Τὸν Λυρκείου.

Ἐπιτείνουσι δὲ τὴν τοιαύτην τερατολογίαν, οἱ τὸν
Ἰωπὸν εἰς Δῆλον ἐκ τοῦ Νείλου περαιουῦντες. Ἀλ-
φειὸν δὲ Ζαΐλος ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ Τενεδίῳ ἐγκωμίῳ φη-
σὶν ἐκ Τενέδου ῥεῖν, ὁ τὸν Ὀμηρον ψέγων ὡς μυ-
θογράφον. Ἴβυκος δὲ τὸν ἐν Σικυῶνι Ἀσωπὸν, ἐκ
Φρυγίας ῥεῖν φησί. Βελτίων δ' Ἐκαταῖος, ὃς φησὶ
τὸν ἐν τοῖς Ἀμφιλόχοις Ἰνάχον, ἐκ τοῦ Λακμοῦ ῥέ-
οντα, ἐξ οὗ καὶ ὁ Αἴας ῥεῖ, ἕτερον εἶναι τοῦ Ἀργο-
λικοῦ, ὠνομάσθαι δ' ὑπὸ Ἀμφιλόχου, τοῦ καὶ τὴν

πόλιν Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν καλέσαντος· τοῦτον μὲν οὕτω φησὶν εἰς τὸν Ἀχελῶον ἐκβάλλειν, τὸν δὲ Αἴ-
 αντα εἰς Ἀπολλωνίαν πρὸς τὴν δύσιν ῥεῖν. Ἐκατέ-
 ρωθεν δὲ τῆς νήσου λιμὴν ἐστὶ μέγας, ᾧν ὁ μείζων
 καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἐστί. Ταύτην δὲ τὴν πόλιν
 ἀνέλαβεν ὁ Καῖσαρ, καὶ τὴν Κατάνην· ὡς δ' αὐτως
 Κεντόριπα, συμβαλλομένην πολλὰ πρὸς τὴν Πομ-
 πηίου κατάλυσιν. Κεῖνται δ' ὑπὲρ Κατάνης τὰ Κεν-
 τόριπα, συνάπτοντα τοῖς Αἰτναίοις ὄρεσι, καὶ τῷ
 Συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν Καταναίαν.

Τῶν δὲ λοιπῶν τῆς Σικελίας πλευρῶν, ἡ μὲν ἀπὸ
 τοῦ Παχύνου πρὸς τὸ Λιλύβαιον διήκουσα, ἐκλέ-
 λειπται τελέως, ἔχνη τινὰ σώζουσα τῶν ἀρχαίων
 κατοικιῶν, ᾧν ἦν καὶ Καμαρίνα ἀποικος Συρακου-
 σίων. Ἀκράγας δὲ Ἰώνων οὔσα καὶ τὸ ἐπίνειον καὶ
 Λιλύβαιον, ἔτι συμμένει. Τῇ γὰρ Καρχηδονία τού-
 των μάλιστα ὑποπιπτόντων τῶν μερῶν, μακροὶ καὶ
 συνεχεῖς οἱ πόλεμοι γενόμενοι, τὰ πολλὰ κατέφθειραν.

Ἡ δὲ λοιπὴ καὶ μεγίστη πλευρὰ καίπερ οὐδ' αὐ-
 τὴ πολυάνθρωπος οὔσα, ὅμως ἰκανῶς συνοικεῖται.
 καὶ γὰρ Ἀλαισα, καὶ Τυνδαρίς, καὶ τὸ τῶν Αἰγε-
 στῶν ἐμπορεῖον καὶ Κεφαλοίδιον, πολίσματα ἐστί.
 Πάνορμος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. Τὴν δὲ
 Αἰγέσταν κτισθῆναι φασὶν ὑπὸ τῶν μετὰ Φιλοκτή-
 του διαβάντων εἰς τὴν Κροτωνιάτιν, καθάπερ ἐν τοῖς
 Ἰταλικοῖς εἴρηται, παρ' αὐτοῦ σταλέντων εἰς τὴν Σι-
 κελίαν μετὰ Αἰγέστου τοῦ Τρωός. Ἐν δὲ τῇ μεσο-
 γαίᾳ, τὴν μὲν Ἐνναν, ἐν ἣ τὸ ἱερόν τῆς Δήμητρος,
 ἔχουσιν ὀλίγοι, κειμένην ἐπὶ λόφῳ, περιειλημμένην

πλάτεσιν ὄριπεδίοις ἀροσίμοις πᾶσαν. Ἐκάκωσαν
 δ' αὐτὴν μάλιστα ἐμπολιορκηθέντες οἱ περὶ Εἴνου
 δραπέται, καὶ μόλις ἐξαιρεθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων.
 ἔπαθον δὲ τὰ αὐτὰ καὶ Καταναῖοι, καὶ Ταυρομενί-
 ται, καὶ ἄλλοι πλείους. Οἰκεῖται δὲ καὶ ὁ Ἐρυσ-
 λόφος ὑψηλός, ἱερὸν ἔχων Ἀφροδίτης, τιμώμενον
 διαφερόντως, ἱεροδούλων γυναικῶν πλήρες τοπα-
 λαιόν· ἃς ἀνέθεσαν κατ' εὐχὴν οἱ τ' ἐκ τῆς Σικε-
 λίας καὶ ἔξωθεν πολλοί· νυνὶ δ' ὥσπερ αὕτη ἡ κα-
 τοικία, λειπανδρεῖ καὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τῶν ἱερῶν σω-
 ματίων ἐκλέλοιπε τὸ πλῆθος. Ἀφίδρυμα δ' ἐστὶ καὶ
 ἐν Ῥώμῃ τῆς θεοῦ ταύτης τὸ πρὸ τῆς πύλης τῆς
 Καλλίνης, ἱερὸν Ἀφροδίτης Ἐρυσκίνης λεγόμενον,
 ἔχον καὶ νεῖον, καὶ στοᾶν περικειμένην ἀξιόλογον.
 Ἡ δ' ἄλλη κατοικία καὶ τῆς μεσογαίας ποιμένων ἡ
 πλείστη γεγένηται. Οὔτε γὰρ Ἰμέραν ἔτι συνοικου-
 μένην ἴσμεν, οὔτε Γέλαν, οὔτε Καλλίπολιν, οὔτε
 Σελινοῦντα, οὔτ' Εὐβοίαν, οὔτ' ἄλλας πλείους. ὧν
 τὴν Ἰμέραν μὲν οἱ ἐν Μυλαῖς ἔκτισαν Ζαγκλαῖοι,
 Καλλίπολιν δὲ Νάξιοι, Σελινοῦντα δὲ οἱ αὐτόθι
 Μεγαρεῖς, Εὐβοίαν δὲ οἱ Λεοντῖνοι. Καὶ τῶν
 βαρβαρικῶν δ' ἐξελείφθησαν πολλὰ, καθάπερ οἱ
 Καμικοὶ τὸ Κωκάλου βασιλείον, παρ' ᾧ Μίνως δο-
 λοφονηθῆναι λέγεται. Τὴν οὖν ἐρημίαν κατανοή-
 σαντες Ῥωμαῖοι, κατακτησάμενοι τὰ τε ὄρη, καὶ
 τῶν πεδίων τὰ πλεῖστα, ἵπποφορβοῖς καὶ βουκόλοις
 καὶ ποιμέσι παρέδωσαν· ὑφ' ὧν πολλάκις εἰς κινδύ-
 νους κατέστη μεγάλους ἢ νῆσος. τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ
 ληστείας τρεπομένων σποράδην τῶν νομῶν· εἶτα

καὶ κατὰ πλήθη συνισταμένων καὶ πορθούντων τὰς κατοικίας· καθάπερ ἦν ἰκα οἱ περὶ Εὐνουν τὴν Ἐνναν κατέσχον. Νεωστὶ δ' ἐφ' ἡμῶν εἰς τὴν Ῥώμην ἀνεπέμφθη Σέλκουρός τις, Αἴτνης υἱὸς λεγόμενος, στρατιᾶς ἀφηγησάμενος, καὶ λεηλασίαις πυκναῖς καταδεδραμηκῶς τὰ κύκλω τῆς Αἴτνης πολὺν χρόνον. τοῦτον δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μονομάχων ἀγῶνος συνεστῶτος, εἶδομεν διασπασθῆντα ὑπὸ θηρίων· ἐπὶ πῆγματος γὰρ τινος ὑψηλοῦ τεθεῖς ὡς ἂν ἐπὶ τῆς Αἴτνης, διαλυθέντος αἰφνιδίως, καὶ συμπεσόντος, κατηνέχθη καὶ αὐτὸς εἰς γαλεάγρας θηρίων εὐδιαλύτους, ἐπίτηδες παρεσκευασμένας ὑπὸ τῷ πῆγματι.

Τὴν δὲ τῆς χώρας ἀρετὴν θρυλλουμένην ὑπο πάντων, οὐδὲν χεῖρω τῆς Ἰταλίας ἀποφαινομένων, τί δεῖ λέγειν; σίτω δὲ, καὶ μέλιτι, καὶ κρόκῳ, καὶ ἄλλοις τισὶ, κἄν ἀμείνω τις φαίη. Πρόσεστι δὲ καὶ τὸ ἐγγύθεν· ὡσανεὶ γὰρ μέρος τι τῆς Ἰταλίας ἐστὶν ἡ νῆσος· καὶ ὑποχορηγεῖ τῇ Ῥώμῃ, καθάπερ ἐκ τῶν Ἰταλικῶν ἀγρῶν, ἕκαστα εὐμαρῶς καὶ ἀταλαιπώρως. Καὶ δὴ καὶ καλοῦσιν αὐτὴν ταμεῖον τῆς Ῥώμης. Κομίζεται γὰρ τὰ γιγνόμενα πάντα, πλὴν ὀλίγων τῶν αὐτόθι ἀναλισκομένων, δεῦρο. ταῦτα δ' ἐστὶν οὐχ οἱ καρποὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα, καὶ ἔρια, καὶ τὰ τοιαῦτα. Φησὶ δ' ὁ Ποσειδώνιος οἷον ἀκροπόλεις ἐπὶ θαλάττης δύο τὰς Συρακούσας ἰδρῦσθαι καὶ τὸν Ἐρυνκα, μέσην δὲ ἀμφοῖν ὑπερκεῖσθαι τῶν κύκλω πεδίων τὴν Ἐνναν. Κεκάκωται δὲ καὶ ἡ Λεοντίνη πᾶσα, Ναξίων οὖσα καὶ αὐτὴ τῶν αὐτόθι. τῶν μὲν γὰρ ἀτυχημά

των κοινονησαν ἀεὶ τοῖς Συρακούσίοις, τῶν δ' εὐ-
τυχημάτων οὐκ αἰεί.

Πλησίον δὲ τῶν Κεντορίπων ἐστὶ πόλισμα, ἡ
μικρὸν ἔμποσθεν λεχθεῖσα Αἴτην, τοὺς ἀναβαίνον-
τας ἐπὶ τὸ ὄρος δεχομένη, καὶ παραπέμπουσα. ἐν-
τεῦθεν γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀκρωρείας· ἔστι δὲ ψιλὰ τὰ
ἄνω χωρία καὶ τεφρώδη, καὶ χιόνος μεστὰ τοῦ χει-
μῶνος· τὰ κάτω δὲ, δρυμοῖς καὶ φυτείαις διείλη-
πται παντοδαπαῖς. Ἔοικε δὲ λαμβάνειν μεταβολὰς
πολλὰς τὰ ἄκρα τοῦ ὄρους διὰ τὴν νομὴν τοῦ πυ-
ρός, τοτὲ μὲν εἰς ἓνα κρατῆρα συμφερομένου, τοτὲ
δὲ σχιζομένου· καὶ τοτὲ μὲν ῥύακας ἀναπέμποντος,
τοτὲ δὲ φλόγας καὶ λιγνῦς, ἄλλοτε δὲ καὶ μύδρους
ἀναφυσῶντος· ἀνάγκη δὲ τοῖς πάθεσι τούτοις τοὺς
τε ὑπὸ γῆν πόρους συμμεταβάλλειν, καὶ τὰ στόμια
ἐνίοτε πλείω κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τὴν πέριξ. Οἱ δ'
οὖν νεωστὶ ἀναβάντες, διηγοῦντο ἡμῖν, ὅτι κατα-
λάβοιεν ἄνω πεδίων ὀμαλὸν, ὅσον εἴκοσι σταδίων
τὴν περίμετρον, κλειόμενον ὄφρυϊ τεφρώδει, τειχίου
τὸ ὕψος ἔχοντι, ὥστε δεῖν καθάλλεσθαι τοὺς εἰς τὸ
πεδῖον προελθεῖν βουλομένους. ὄραῖν τε τὸ μέσον
βουνὸν τεφρώδη τὴν χροῖαν, οἷαπερ καὶ ἡ ἐπιφάνεια
καθεωροῦτο τοῦ πεδίου· ὑπὲρ δὲ τοῦ βουνοῦ νέφος
ὄρθιον διανεστηκὸς εἰς ὕψος, ὅσον διακοσίων πο-
δῶν, ἡρεμοῦν, (εἶναι γὰρ καὶ νηνεμίαν·) εἰκάζειν
δὲ καπνῶ· δύο δὲ τολμήσαντας προσελθεῖν εἰς τὸ
πεδῖον· ἐπεὶ δὲ θερμοτέρας ἔβαινον τῆς ἄμμου καὶ
βαθυτέρας, ἀναστρέψαι, μηδὲν ἔχοντας περιττό-
τερον φράζειν τῶν φαινομένων τοῖς πόρρωθεν ἀφο-

ρῶσι. Νομίζειν δ' ἐκ τῆς τοιαύτης ὕψεως, πολλά μυθεύεσθαι; καὶ μάλιστα οἷα φασὶ τινες περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅτι καθάλλοιτο εἰς τὸν κρατῆρα, καὶ καταλίποι τοῦ πάθους ἵχνος, τῶν ἐμβάδων τὴν ἐτέραν, ἃς ἐφόρει χαλκῆς· εὐρεθῆναι γὰρ ἔξω, μικρὸν ἄπωθεν τοῦ χείλους τοῦ κρατῆρος, ὡς ἀνεῳξιμένην ὑπὸ τῆς βίας τοῦ πυρός· οὔτε γὰρ προσιτὸν εἶναι τὸν τόπον, οὔθ' ὄρατόν· εἰκάζειν τε μηδὲ καταῤῥιφῆναι τι δύνασθαι ἐκεῖσε, ὑπὸ τῆς ἀντιπνοίας τῶν ἐκ βάθους ἀνέμων, καὶ τῆς θερμότητος, ἣν προαπαντᾶν εὐλογον πόρρωθεν πρὶν, ἢ τῷ στομίῳ τοῦ κρατῆρος προσπελάσαι· εἰ δὲ καταῤῥιφθῆιη, φθάνοι ἂν διαφθαρὲν πρὶν ἀναῤῥιφῆναι πάλιν, ὁποῖον παρελήφθη πρότερον. Τὸ μὲν οὖν ἐκλείπειν ποτὲ τὰ πνεύματα καὶ τὸ πῦρ, ἐπιλειπούσης ποτὲ τῆς ὕλης οὐκ ἄλογον. οὐ μὴν ἐπὶ τοσοῦτόν γε, ὥστ' ἀντὶ τῆς τοσαύτης βίας, ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ γενέσθαι τὸν πλησιασμόν. Ἐπέρεκεται δ' ἡ Αἴτνη, μᾶλλον μὲν τῆς κατὰ τὸν πορθμὸν καὶ τὴν Καταναίαν παραλίας, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ τὸ Τυρῥηνικὸν πέλαγος καὶ τὰς Λιπαραιῶν νήσους· νύκτωρ μὲν οὖν καὶ φέγγη φαίνεται λαμπρὰ ἐκ τῆς κορυφῆς, μεθ' ἡμέραν δὲ καπῶ καὶ ἀχλύϊ κατέχεται.

Ἀνταίρει δὲ τῇ Αἴτνῃ, τὰ Νευρώδη ὄρη ταπεινότερα μὲν, πλάτει δὲ πολὺ παραλλάττοντα. Ἄπασα δ' ἡ νῆσος κοίλη κατὰ γῆς ἐστι ποταμῶν καὶ πυρὸς μεστή, καθάπερ τὸ Τυρῥηνικὸν πέλαγος; ὡς εἰρηκάμεν, μέχρι τῆς Κυμαίας. Θερμῶν γοῦν ὑδάτων ἐκβολὰς κατὰ πολλοὺς ἔχει τόπους ἢ νῆσος· ὧν τὰ

μὲν Σελινούντια κατὰ Ἰμέραν ἄλμυρά ἐστι, τὰ δὲ Αἰγισταῖα πότιμα. Περὶ Ἀκράγαντα δὲ λίμναι, τῆ μὲν γεῦσιν ἔχουσι θαλάττης, τὴν δὲ φύσιν διάφορον· οὐδὲ γὰρ τοῖς ἀκολύμβοις βαπτίζεσθαι συμβαίνει, ξύλων τρόπον ἐπιπολάζουσιν. Οἱ Παλικοὶ δὲ κρατῆρας ἔχουσιν ἀναβάλλοντας ὕδωρ εἰς θολοειδὲς ἀναφύσημα καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένους μυχόν. Τὸ δὲ περὶ Μάταυρον σπήλαιον, ἐντὸς ἔχειν σύριγγα εὐμεγέθη, καὶ ποταμόν δι' αὐτῆς ῥέοντα ἀφανῆ, μέχρι πολλοῦ διαστήματος· εἴτ' ἀνακύπτοντα πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν· καθάπερ Ὀρόντης ἐν τῇ Συρίᾳ, καταδύς εἰς τὸ μεταξὺ χάσμα Ἀπαμείας καὶ Ἀντιοχείας, ὃ καλοῦσι Χάρυβδιν, ἀνατέλλει πάλιν ἐν μ' σταδίοις. Τὰ δὲ παραπλήσια καὶ ὁ Τίγρις ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Αἰβύῃ, μικρὸν ἀπὸ τῶν πηγῶν. Τὸ δὲ περὶ Στύμφαλον ὕδωρ ἐπὶ σ' σταδίους ὑπὸ γῆν ἐνεχθὲν ἐν τῇ Ἀργείᾳ, τὸν Ἐράσινον ἐκδίδωσι ποταμόν· καὶ πάλιν τὸ πρὸς τὴν Ἀρκαδικὴν Ἀσέαν ὑποβρύχιον ὡσθὲν, ὅψε ποτε τὸν τε Εὐρώταν καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀναδίδωσιν, ὥστε καὶ πιστευθῆναι μυθῶδες τι, ὅτι τῶν ἐπιφημισθέντων στεφάνων ἑκατέρω καὶ ῥιφέντων εἰς τὸ κοινὸν ρεῦμα, ἀναφαίνεται κατὰ τὸν ἐπιφημισμὸν ἑκάτερος ἐν τῷ οἰκίῳ ποταμῷ. Εἴρηται δὲ καὶ τὸ λεγόμενον περὶ τοῦ Τιμαίου.

Συγγενῆ δὲ καὶ τούτοις, καὶ τοῖς κατὰ τὴν Σικελίαν πάθεισι, τὰ περὶ τὰς τῶν Λιπαραίων νήσους, καὶ αὐτὴν τὴν Λιπάραν δείκνυται. Εἰσὶ δὲ ἑπτὰ μὲν τὸν ἀριθμὸν, μεγίστη δὲ ἡ Λιπάρα Κνιδίω

ἄποικος, ἐγγυτάτω τῆς Σικελίας κειμένη, μετὰ γε τὴν Θέρμισσαν· ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Μελιγουνίς· ἠγῆσατο δὲ καὶ στόλω, καὶ πρὸς τὰς τῶν Τυρρῶν ἐπιδρομὰς πολὺν χρόνον ἀντέσχευ, ὑπηκόους ἔχουσα τὰς νῦν λεγομένας Λιπαραίων νήσους, ὡς Αἰόλου τινὲς προσαγορεύουσι. καὶ δὴ καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκόσμησε πολλάκις τὸ ἐν Δελφοῖς ἀπὸ τῶν ἀκροθινίων· ἔχει δὲ καὶ τὴν γῆν εὐκαρπον, καὶ στυπτηρίας μετὰλλων πρόσοδον, καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ πυρὸς ἀναπνοάς. Ταύτης δὲ μεταξὺ πως ἐστὶ καὶ τῆς Σικελίας, ἣν νῦν Ἰερὰν Ἡφαίστου καλοῦσι, πετρώδης πᾶσα καὶ ἔρημος, διάπυρος· ἔχει δὲ ἀναπνοὰς τρεῖς, ὡς ἂν ἐκ τριῶν κρατήρων. ἐκ δὲ τοῦ μεγίστου, καὶ μύδρους αἱ φλόγες ἀναφέρουσιν, οἱ προσκεχώκασιν ἤδη πολὺ μέρος τοῦ πόρου. Ἐκ δὲ τῆς τηρήσεως πεπίστευται, διότι τοῖς ἀνέμοις συμπαροξύνονται, καὶ αἱ φλόγες, αἱ τε ἐνταῦθα, καὶ αἱ κατὰ τὴν Αἴτην. παυομένων δὲ, παύονται καὶ αἱ φλόγες. Οὐκ ἄλογον δέ. καὶ γὰρ οἱ ἄνεμοι γεννῶνται, καὶ τρέφονται, τὴν ἀρχὴν λαβόντες ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς θαλάττης ἀναθυμιάσεων, ὥστ' ἀπὸ συγγενοῦς ὕλης, καὶ πάθους, καὶ τὸ πῦρ ἐξαναπτόμενον, οὐκ ἐᾷ θαυμάζειν τοὺς ὀρῶντας ἄλλως γέ πως τὰ τοιαῦδε. Πολύβιος δὲ τῶν τριῶν κρατήρων, τὸν μὲν κατερῶρηκέναι φησὶν ἐκ μέρους, τοὺς δὲ συμμένειν, τὸν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος ἔχειν περιφερὲς ὄν, πέντε σταδίων. κατ' ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς ν' ποδῶν διάμετρον. καθ' οὗ βάθος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης σταδιαῖον· ὥστε καθορᾶν ταῖς

νηνεμίαις. Εἰ δὲ ταῦτ' ἐστὶ πιστὰ, οὐκ ἀπιστέοις ὄσως, οὐδὲ τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέους μυθολογηθεῖσιν. Ἐάν μὲν οὖν νότος μέλλῃ πνεῖν, ἀχλὺν ἡμιχλώδη καταχεῖσθαι κύκλω φησὶ τῆς νησίδος, ὥστε μηδὲ τὴν Σικελίαν ἄπωθεν φαίνεσθαι· ὅταν δὲ βορέας, φλόγας καθαράς ἀπὸ τοῦ λεχθέντος κρατῆρος εἰς ὕψος ἐξάιρεσθαι, καὶ βρόμους ἐκπέμπεσθαι μείζους. τὸν δὲ ζέφυρον μέσην τινὰ ἔχειν τάξιν. Τοὺς δ' ἄλλους κρατῆρας, ὁμοειδεῖς μὲν εἶναι, τῇ δὲ βίᾳ λείπεσθαι τῶν ἀναφουσημάτων· ἕκ τε δὴ τῆς διαφορᾶς τῶν βρόμων, καὶ ἕκ τοῦ πόθεν ἄρχεται τὰ ἀναφουσημάτα καὶ αἱ φλόγες, καὶ αἱ λιγνύες, προσημαινέσθαι καὶ τὸν εἰς ἡμέραν τρίτην πάλιν μέλλοντα ἄνεμον πνεῖν. τῆς γοῦν ἐν Λιπάραις γενομένης ἀπλοίας, προειπεῖν τινὰς φησὶ τὸ ἐσόμενον, καὶ μὴ διαψεύσασθαι. Ἄφ' οὗ δὴ τὸ μυθωδέστατον δοκοῦν εἰρηῆσθαι τῷ ποιητῇ, οὐ μάτην φαίνεσθαι λεχθέν, ἀλλ' αἰνιξαμένου τὴν ἀλήθειαν, ὅταν φῆταμίαν τῶν ἀνέμων τὸν Αἴολον· περὶ ὧν ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον. ἱκανῶς ἐστὶν ἡ ἐπίστασις τῆς ἐναργείας λέγοιτ' ἂν, ἐπίσης τε γὰρ ἄμφω πάρεστι, καὶ διαθέσει καὶ τῇ ἐναργείᾳ· ἢ γε ἡδονὴ κοινὸν ἀμφοτέρων. Ἐπάνειμεν δ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἀφ' ὧν περ. ἐξέβημεν.

Τὴν μὲν δὴ Λιπάραν καὶ τὴν Θεόμισσαν εἰρηκαμεν. Ἡ δὲ Στρογγύλη καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ σχήματος. ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ διάπυρος, βίᾳ μὲν φλογὸς λειπομένη, τῷ δὲ φέγγει πλεονεκτοῦσα· ἐνταῦθα δὲ τὸν Αἴολον οἰκῆσαι φασίν. Τετάρτη δ' ἐστὶ Λι-

δυμη, καὶ αὕτη δ' ἀπο τοῦ σχήματος ὠνόμασται
 τῶν δὲ λοιπῶν Ἐρικοῦσα μὲν, καὶ Φοινικοῦσα ἀπὸ
 τῶν φυτῶν κέκληνται ἀνεῖνται δὲ εἰς νομάς. Ἐβδό-
 μη δ' ἐστὶ Ἐὐώνυμος, πελαγία μάλιστα καὶ ἔρημος.
 ὠνόμασται δ', ὅτι μάλιστα τοῖς ἐκ Λιπάρας εἰς Σι-
 κελίαν πλέουσιν εὐώνυμός ἐστι. Πολλάκις δὲ καὶ
 φλόγες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πελάγους τοῦ περὶ
 τὰς νήσους ὤφθησαν ἐπιδραμοῦσαι, τῶν κατὰ βά-
 θους κοιλιῶν τοῦ πυρὸς ἀναστομωθέντος πόρου τι-
 νός, καὶ βιασαμένου πρὸς τὸ ἐκτός. Ποσειδώνιος
 δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μνήμην φησὶ, περὶ τροπᾶς Θε-
 ρινᾶς, ἅμα τῇ ἕω, μεταξὺ τῆς Ἱερᾶς καὶ τῆς Εὐω-
 νύμου πρὸς ὕψος ἀρθεῖσαν ἐξαισίον τὴν θάλασσαν
 δραθῆναι, καὶ συμμεῖναι τινα χρόνον ἀναφυσωμέ-
 νην συνεχῶς, εἶτα παύσασθαι· τοὺς δὲ τολμήσαν-
 τας προσπλεῖν, ἰδόντας νεκροὺς ἰχθύας ἐλαυνομέ-
 νους ὑπὸ τοῦ ῥοῦ, τοὺς δὲ καὶ θέρη, καὶ δυσωδία
 πληγέντας, φυγεῖν· ἐκ δὲ τῶν πλοιαρίων τὸ μᾶλλον
 πλησιάσαν τοὺς μὲν τῶν ἐνότων ἀποβαλεῖν, τοὺς δ'
 εἰς Λιπάραν μόλις σῶσαι, τοτὲ μὲν ἔκφρονας γενο-
 μένους ὁμοίως τοῖς ἐπιληπτικοῖς, τοτὲ δὲ ἀνατρέ-
 χοντας εἰς τοὺς οἰκείους λογισμοὺς· πολλαῖς δ' ἡμέ-
 ραις ὕστερον ὀρθᾶσθαι πηλὸν ἐπανθοῦντα τῇ θαλάτ-
 τη· πολλαχοῦ δὲ καὶ φλόγας ἐκπιπτούσας, καὶ κα-
 πνοὺς, καὶ λιγνύας· ὕστερον δὲ παγῆναι, καὶ γε-
 νέσθαι τοῖς μυλίταις λίθοις εἰκότα τὸν πάγον· τὸν
 δὲ τῆς Σικελίας στρατηγὸν, Τίτον Φλαμίνιον, δη-
 λῶσαι τῇ τυγκλήτῳ, τὴν δὲ πέμψασαν ἐκθύσασθαι
 ἔν τε τῷ νησιδίῳ καὶ ἐν Λιπάραις, τοῖς τε καταχθο-

μοις θεοῖς, καὶ τοῖς θαλαττίοις. Ἀπὸ μὲν οὖν Ἐρι-
κούσης εἰς Φοινικοῦσαν, δέκα μίλια φησὶν ὁ χωρο-
γράφος· ἔνθεν δ' εἰς Λιδύμην λ'. ἔνθεν δ' εἰς Λι-
πάραν πρὸς ἄρκτον θ', καὶ κ'. ἔνθεν δ' εἰς Σικε-
λίαν θ', καὶ ι'. ἐκκαίδεκα δ' ἐκ τῆς Στρογγύλης
Πρόκειται δὲ τοῦ Παχύνου Μελίτη, ὅθεν τὰ κυνίδια,
ἃ καλοῦσι Μελιταῖα, καὶ Γαῦδος· π' καὶ ἡ μίλια ἑκα-
τέρας ἀμφοτέραι διέχουσαι. Κόσσουρα δὲ πρὸ τοῦ
Λιλυβαίου, καὶ πρὸ τῆς Ἀσπίδος Καρχηδονιακῆς
πόλεως, ἦν Κλυπέαν καλοῦσι, μέση ἀμφοῖν κειμένη,
καὶ τὸ λεχθὲν διάστημα ἐφ' ἑκατέρας ἀπέχουσα.
Καὶ ἡ Αἰγίμουρος δὲ πρὸ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Λι-
βύης ἐστὶ, καὶ ἄλλα μικρὰ νησίδια. Ταῦτα μὲν
περὶ τῶν νήσων.

III. Ἐπεληλυθόσι δ' ἡμῖν τὰ περὶ τὴν ἀρχαίαν
Ἰταλίαν, μέχρι Μεταποντίου, τὰ συνεχῆ λεκτέον.
Συνεχῆς δ' ἐστὶν ἡ Ἰαπυγία. Ταύτην δὲ καὶ Μεσ-
σαπίαν καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες· οἱ δ' ἐπιχώριοι κατὰ
μέρη, τὸ μὲν τι Σαλεντίνους καλοῦσι, τὸ περὶ τὴν
ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν, τὸ δὲ Καλαβρούς. Ἐπὲρ
τούτους πρόσβοροι Πευκέτιοί τε εἰσὶ καὶ οἱ Δαῦνιοι
κατὰ τὴν ἐλλάδα διάλεκτον προσαγορευόμενοι. Οἱ
δ' ἐπιχώριοι πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς Καλαβρούς, Ἀπου-
λίαν καλοῦσι· τινὲς δ' αὐτῶν καὶ Ποίδικλοι λέγον-
ται, καὶ μάλιστα οἱ Πευκέτιοι. Ἔστι δ' ἐπιχερ-
σονησιαζούσα ἡ Μεσσαπία, τῷ ἀπὸ Βρεντεσίου μέ-
χρι Τάραντος ἰσθμῶ κλειομένη, σταδίων ι' καὶ τ'.
Ὁ, τ' ἐπίπλους ἐστὶ περὶ τὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν στα-
δίων ὁμοῦ τι υ'. Τοῦ δὲ Μεταποντίου μὲν διέχει

σταδίουσ περιὸ σ'· ὁ δὲ πλοῦς ἐπ' αὐτὸν πρὸς τὰς ἀνατολάσ. Τοῦ δὲ κόλπου παντὸς τοῦ Ταραντίνου τὸ πλεόν ἀλιμένου ὄντος, ἐνταῦθα . . . ἐστὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος, γεφύρα κλειόμενος μεγίστη, σταδίων δ' ἐστὶν ῥ' τὴν περίμετρον. ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν μυχὸν μέρους ἰσθμὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἔξω θάλασσαν, ὡστ' ἐπὶ χερῶν ἡσθαι κείσθαι τὴν πόλιν, καὶ τα πλοῖα ὑπερνεωλκεῖσθαι ῥαδίως ἐκατέρωθεν ταπεινοῦ ὄντος τοῦ αὐχένος. Ταπεινὸν δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὅμως ἐπῆρται κατὰ τὴν ἀκρόπολιν. Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν τεῖχος, κύκλον ἔχει μέγαν· νυνὶ δ' ἐκλείπεται τὸ πλεόν πρὸς τῷ ἰσθμῷ· τὸ δὲ πρὸς τῷ στόματι τοῦ λιμένος, καθ' ὃ καὶ ἡ ἀκρόπολις, συμμένει, μέγεθος ἀξιολόγου πόλεως ἐκπληροῦν. Ἔχει δὲ γυμνάσιόν τε κάλλιστον, καὶ ἀγορὰν εὐμεγέθη, ἐν ἧ καὶ ὁ τοῦ Διὸς ἴδρυται κολοσσὸς χαλκοῦς, μέγιστος μετὰ τὸν Ῥοδίων. Μεταξὺ δὲ τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ στόματος ἡ ἀκρόπολις, μικρὰ λείψανα ἔχουσα τοῦ παλαιοῦ κόσμου τῶν ἀναθημάτων· τὰ γὰρ πολλὰ τὰ μὲν κατέφθειραν Καρχηδόνιοι, λαβόντες τὴν πόλιν· τὰ δ' ἐλαφραγώγησαν Ῥωμαῖοι, κρατήσαντες βιαίως. ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ χαλκοῦς ὁ κολοσσικὸς, Λυσίππου ἔργον, ἀνάθημα Μαξίμου Φαβίου τοῦ ἐλόντος τὴν πόλιν.

Περὶ δὲ τῆς κτίσεως λέγων Ἀντίοχος φησὶν, ὅτι τοῦ Μεσσηνιακοῦ πολέμου γεννηθέντος, οἱ μὴ μετασχόντες Λακεδαιμονίων τῆς στρατείας, ἐκρίθησαν δοῦλοι, καὶ ἐνομάσθησαν Ἐλωτες· ὅσας δὲ νῆπι

τὴν στρατείαν παῖδες ἐγένοντο, Παρθενείας ἐκάλουσιν, καὶ ἀτίμους ἔκριναν. Οἱ δ' οὐκ ἀνασχόμενοι (πολλοὶ δ' ἦσαν) ἐπεβούλευσαν τοῖς τοῦ δήμου. Αἰσθόμενοι δ' ὑπέπεμψάν τινας, οἱ προσποιήσῃ φιλίας, ἔμελλον ἐξαγγέλλειν τὸν τρόπον τῆς ἐπιβουλῆς. Τούτων δ' ἦν καὶ Φάλανθος, ὅσπερ ἐδόκει προστάτης ὑπάρχειν αὐτῶν· οὐκ ἠρέσκετο δ' ἀπλῶς τοῖς παρὰ τῆς βουλῆς ὀνομασθεῖσι. Συνέκειτο μὲν δὴ τοῖς Ἰακινθίνοις ἐν τῷ Ἀμυκλαίῳ συντελουμένου τοῦ ἀγῶνος, ἠνίκα τὴν κυνῆν περιθῆ ὁ Φάλανθος, ποιῆσαι τὴν ἐπίθεσιν· γνώριμοι δ' ἦσαν ἀπὸ τῆς κόμης οἱ τοῦ δήμου. Ἐξαγγειλάντων δέ τινων λάθρα τὰ συγκείμενα τῶν περὶ Φάλανθον, καὶ τοῦ ἀγῶνος ἐνεστῶτος, προσελθὼν ὁ κήρυξ εἶπε, μὴ ἂν περιθεῖναι κυνῆν Φάλανθον. Οἱ δ' αἰσθόμενοι, ὡς μεμηνύκασιν τὴν ἐπιβουλήν, οἱ μὲν διεδίδρασκον, οἱ δὲ ἰκέτευον. Κελεύσαντες δ' αὐτοὺς θαρσύνειν, φυλακῆν παρέδωκαν· τὸν δὲ Φάλανθον ἔπεμψαν εἰς θεοῦ περὶ ἀποικίας· ὁ δ' ἔχρησε·

Σατύριόν τοι δῶκα, Τάραντά τε πίονα δήμον

Οἰκῆσαι, καὶ πῆμα Ἰαπύγεσσι γενέσθαι.

Ἦκον οὖν σὺν Φαλάνθῳ οἱ Παρθενεῖαι, καὶ ἐδέξαντο αὐτοὺς οἱ τε βάρβαροι καὶ οἱ Κρηῖτες, οἱ προκατασχόντες τὸν τόπον. Τούτους δ' εἶναι φασί, τοὺς μετὰ Μίνω πλεύσαντας εἰς Σικελίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτήν τὴν ἐν Καμικοῖς παρὰ Κωκῶλω συμβῆσαν ἀπάραντας ἐκ Σικελίας, κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλουον δεῦρο παρῶσθέντας· ὧν τινας ὕστερον περὶ περιελθόντας τὸν Ἀδρίαν μέχρι Μακεδονίας,

Βορτιαίους προσαγορευθῆναι. Ἰάπυγας δὲ λεχθῆναι πάντας φασὶ μέχρι τῆς Λαυνίας, ἀπὸ Ἰάπυγος, ὃν ἐκ Κρήσσης γυναικὸς Λαιδάλῳ γενέσθαι φασὶ, καὶ ἠγήσασθαι τῶν Κρητῶν. Τάραντα δ' ὀνόμασαν ἀπὸ ἠρώος τινος τὴν πόλιν.

Ἐφορος δ' οὕτω λέγει περὶ τῆς κτίσεως. Ἐπολέμουν Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίοις, ἀποκτείνασι τὸν βασιλέα Τήλεκλον εἰς Μεσσήνην ἀφικόμενον ἐπὶ Θυσίαν, ὁμόσαντες μὴ πρότερον ἐπανήξειν οἴκαδε, πρὶν ἢ Μεσσήνην ἀνελεῖν, ἢ πάντας ἀποθανεῖν· φύλακας δὲ κατέλιπον τῆς πόλεως στρατεύοντες τοὺς νεωτάτους καὶ πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν. Δεκάτω δ' ὕστερον ἔτει τοῦ πολέμου, τὰς γυναῖκας τῶν Λακεδαιμονίων συνελθούσας, ἐξ ἑαυτῶν πέμψαι τινὰς παρὰ τοὺς ἄνδρας, τὰς μεμφομένας, ὡς οὐκ ἐπίσης πολεμοῖεν πρὸς τοὺς Μεσσηνίους· οἱ μὲν γὰρ μένοντες, τεκνοποιοῦνται· οἱ δὲ χήρας ἀφέντες τὰς γυναῖκας, ἐν τῇ πολεμίᾳ ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ κίνδυνος εἶη λειπανδροῆσαι τὴν πατρίδα. Οἱ δ' ἅμα καὶ τὸν ὄρκον φυλάττοντες, καὶ τὸν τῶν γυναικῶν λόγον ἐν νῶ θέμενοι, πέμπουσι τῆς στρατείας τοὺς εὐρωστοτάτους ἅμα, καὶ νεωτάτους, οὓς ἤδεσαν οὐ μετασχόντας τῶν ὄρκων διὰ τὸ παῖδας ἔτι ὄντας συνεξελθεῖν τοῖς ἐν ἡλικίᾳ· προσέταξαν δὲ συγγενέσθαι ταῖς παρθένοις ἀπάσαις ἅπαντας, ἠγούμενοι πολυτεκνήσειν μᾶλλον· γενομένων δὲ τούτων, οἱ μὲν παῖδες ὠνομάσθησαν Παρθενεῖαι· Μεσσήνη δὲ ἐάλω πολεμηθεῖσα ἔννεακαίδεκα ἔτη, καθάπερ καὶ Τυρταῖος φησὶν·

Ἄμφω τῶδ' ἐμάχοντ' ἐννεακαίδεκ' ἔτη.

Νωλεμέως αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντες

Αἰχμηταὶ πατέρων ἡμετέρων πατέρες.

Εἰκοστῷ δ' οἱ μὲν κατὰ πλοῖνα ἔργα λιπόντες,

Φεῦγον Ἰθωμαίων ἐκ μεγάλων ὄρεων.

Τὴν μὲν οὖν Μεσσηνίαν κατενεύμαντο. Ἐπανελθόντες δ' οἴκαδε τοὺς Πάρθενείας οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐτίμων, ὥς οὐκ ἐκ γάμου γεγονότας· οἱ συνιστάμενοι μετὰ τῶν Εἰλώτων, ἐπεβούλευσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ συνέθεντο ἄραι σύσσημον ἐν τῇ ἀγορᾷ πῖλον λακωνικόν, ἐπειδὴν ἐγχειρῶσι· τῶν δὲ Εἰλώτων τινὲς ἐξαγγείλαντες, τὸ μὲν ἀντεπιτίθεσθαι, χαλεπὸν ἔγνωσαν· καὶ γὰρ πολλοὺς εἶναι, καὶ πάντας ὁμόφρονας, ὥς ἂν ἀλλήλων ἀδελφοὺς νομιζομένους, τοὺς μέλλοντας δ' αἶρειν τὸ σύσσημον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπιέναι προσέταξαν. Οἱ μὲν δὴ μεμνημένην αἰσθόμενοι τὴν προᾶξιν ἐπέσχον, οἱ δὲ διὰ τῶν πατέρων ἔπεισαν αὐτοὺς εἰς ἀποικίαν ἐξελεθεῖν· κ' ἂν μὲν κατάσχωσιν ἀρκοῦντα τὸν τόπον, μένειν· εἰ δὲ μὴ, τῆς Μεσσηνίας τὸ πέμπτον κατανείμασθαι μέρος ἐπανιόντας. Οἱ δὲ σταλέντες κατελάβοντο τοὺς Ἀχαιοὺς, πολεμοῦντας τοῖς βαρβάροις· μετασχόντες δὲ τῶν κινδύνων, κτίζουσι τὴν Τάραντα.

Ἰσχυσαν δὲ ποτε οἱ Ταραντῖνοι, καθ' ὑπερβολὴν, πολιτευόμενοι δημοκρατικῶς· καὶ γὰρ ναυτικὸν ἐκέκτηντο μέγιστον τῶν ταύτη, καὶ πεζοὺς ἔστελλον τρισμυρίους, ἵππείας δὲ τρισχιλίους, ἱππάρχους δεχιλίους. Ἀπεδέξαντο δὲ καὶ τὴν Πυθαγόρειον φιλο-

σοφίαν· διαφερόντως δ' Ἀρχύτας, ὃς καὶ προέστη τῆς πόλεως πολὺν χρόνον. Ἐξίσχυσε δ' ἕστερον τροφή διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ὥστε τὰς πανδήμους ἑορτὰς πλείους ἄγεσθαι κατ' ἔτος παρ' αὐτοῖς, ἢ τὰς ἡμέρας. Ἐκ δὲ τούτου καὶ χεῖρον ἐπολιτεύοντο. Ἐν δὲ τῶν φαύλων πολιτευμάτων τεκμηρίον ἐστὶ, τὸ ξημικοῖς στρατηγοῖς χρῆσθαι· καὶ γὰρ τὸν Μολωπτὸν Ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο ἐπὶ Μεσσαπίους καὶ Λευκανοὺς· καὶ ἔτι πρότερον, Ἀρχίδαμον τὸν Ἀγησιλάου, καὶ ὕστερον Κλεώνυμον, καὶ Ἀγαθοκλέα· εἶτα Πύρρον, ἠνίκα συνέστησαν πρὸς Ῥωμαίους. Οὐδ' ἐκείνοις δ' εὐπειθεῖν ἠδῆναντο οὐς ἐπεκαλοῦντο, ἀλλ' εἰς ἔχθραν αὐτοὺς καθίστασαν. Ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος τὴν κοινήν Ἑλλήνων τῶν ταύτη πανήγυριν, ἣν ἔθος ἦν ἐν Ἡρακλείᾳ συντελεῖν τῆς Ταραντίνης, μετ' αὐτῶν ἐπειροῦτο εἰς τὴν Θουρίαν κατὰ ἔχθος· ἐκέλευσε δὲ κατὰ τὸν Ἀκάλανδρον ποταμὸν τειχίζειν τόπον, ὅπου ἔσοιντο αἱ σύνοδοι. Καὶ δὴ ἡ συμβῆσα αὐτῶν κακοπραγία, διὰ τὴν ἐκείνων ἀγνωμοσύνην ἀπαντῆσαι λέγεται. Περὶ τε τὰ Ἀννίβεια, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφηρέθησαν. Ἦσπερ δὲ ἀποικίαν Ῥωμαίων δεξάμενοι, καθ' ἡσυχίαν ζῶσι, καὶ βέλτιον ἢ πρότερον. Πρὸς δὲ Μεσσαπίους ἐπολέμησαν περὶ Ἡρακλείας, ἔχοντες συνεργοὺς, τὸν τε τῶν Δανυλίων, καὶ τὸν τῶν Πευκτιῶν βασιλέα.

Ἡ δὲ ἐξῆς τῶν Ἰαπυγίων χώρα παραδόξως ἐστὶν ἀστεία· ἐπιπολῆς γὰρ φαινομένη τραχεῖα, εὗρίσκεται βαθύγειος σχιζομένη· ἀνυδροτέρα δ' οὖσα

εὐβοτος οὐδὲν ἦσσαν, καὶ εὐδενδρος δοῖται. Εὐάνδρησε δὲ ποτε καὶ τοῦτο σφόδρα τὸ χωρίον σύμπαν, καὶ ἔσχε πόλεις τρισκαίδεκα· ἀλλὰ νῦν πλὴν Τάραντος καὶ Βρεντεσίου τ' ἄλλα πολισμάτα ἔστιν· οὕτως ἐκπεπόνηται. Τοὺς δὲ Σαλεντίνους, Κρητῶν ἀποίκους φασίν. Ἐνταῦθα δ' ἔστι, καὶ τὸ τῆς Ἀθηναῖς ἱερὸν πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, καὶ ὁ σκόπελος, ὃν καλοῦσιν ἄκραν Ἰαπυγίαν, πολὺς ἐκκείμενος εἰς τὸ πέλαγος, κατὰ τὰς χειμερινὰς ἀνατολάς· ἐπιστρέφων δὲ πῶς ἐπὶ τὸ Λακίνιον, ἀνταῖρον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας αὐτῆς, καὶ κλείων τὸ στόμα τοῦ Ταραντίνου κόλπου πρὸς αὐτόν. καὶ τὰ Κεραῦνια δ' ὁμοίως ὄρη, κλείει πρὸς αὐτόν τὸ στόμα τοῦ Ἰονίου κόλπου, καὶ ἔστι τὸ διάστημα ὅσον ψ' σταδίων ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τε τὰ Κεραῦνια, καὶ πρὸς τὸ Λακίνιον. Περίπλους δὲ Τάραντός ἐστι πρὸς Βρεντέσιον, μέγχι μὲν Βάριτος πολίχνης χ' στάδιοι· καλοῦσι δὲ Βάριν οἱ νῦν Οὐέρητον· κεῖται δ' ἐπὶ τοῖς ἄκροις τῆς Σαλεντίνης, καὶ τὸ πολὺ πεζῆ μᾶλλον ἢ κατὰ πλοῦν εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ Τάραντος εὐμαρῆς ἢ ἀφίξις ἔστιν. Ἐνθεν εἰς τὰ Λευκὰ, στάδιοι π'. πολίχνιον καὶ τοῦτο, ἐν ᾧ δείκνυται πηγὴ δυσώδους ὕδατος· μυθεύουσι δ', ὅτι τοὺς περιληφθέντας τῶν Γιγάντων ἐν τῇ κατὰ Καμπανίαν Φλέγρα, Λευτερονίους καλουμένους, Ἡρακλῆς ἐξελάσειε καταφυγόντας δεῦρο, ὑπὸ γῆς περισταλεῖεν· ἐκ δὲ ἰχώρων τοιοῦτον ἴσχοι ῥεῦμα ἢ πηγὴ· διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὴν παραλίαν ταύτην, Λευτερονίαν προσαγορεύουσιν. Ἐκ δὲ τῶν Λευκῶν εἰς Ἴδρουῦντα πολίχνην ρ'.

έντεϋθεν δ' εἰς Βρεντέσιον ὕ. οἱ δ' ἴσοι, καὶ εἰς Σάσωνα τὴν νῆσον, ἣ τις μέση πως ἴδρυται τοῦ διαρματος, τοῦ ἐκ τῆς Ἡλείρου πρὸς τὸ Βρεντέσιον· διόπερ οἱ μὴ δυνάμενοι κρατεῖν τῆς εὐθυπλοΐας, καταίρουσιν ἐν ἀριστερᾷ τῆς Σάσωνος πρὸς τὸν Ἐδροῦντα· έντεϋθεν δὲ τηρήσαντες φορὸν πνεῦμα, προσέχουσι τοῖς Βρεντεσινῶν λιμέσιν· ἐκβάντες δὲ πεζεύουσι συγτομώτερον ἐπὶ Ῥωδαίων πόλεως Ἑλληνίδος, ἐξ ἧς ἦν ὁ ποιητῆς Ἐννιος. Ἔοικεν οὖν χερῶν ἡσῶ τὸ περιπλεόμενον χωρίον ἐκ Τάραντος εἰς Βρεντέσιον. Ἡ δ' ἐκ Βρεντεσιίου πεζευομένη ὁδὸς εἰς τὸν Τάραντα εὐζώνῃ μιᾷς οὔσα ἡμέρας, τὸν ἰσθμὸν ποιεῖ τῆς εἰρημένης χερῶν ἡσῶ, ἣν Μεσσαπίαν τε καὶ Ἰαπυγίαν καὶ Καλαβρίαν καὶ Σαλεντίνην κοινῶς οἱ πολλοὶ προσαγορεύουσι· τινὲς δὲ διαιροῦσιν, ὡς ἐλέγομεν πρότερον. Τὰ μὲν οὖν πολίχνια, τὰ ἐν τῷ παραπλῶ εἴρηται.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, Ῥωδαῖοι τέ εἰσι, καὶ Λουπίαι, καὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης Σαληπία. ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ μέσῃ Ουραῖοι, ἐν ᾧ βασιλεῖον ἐπιδείκνυται τῶν δυναστῶν τινος. Εἰρηκότος δ' Ἡροδότου Οὐρίαν εἶναι ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ, κτίσμα Κρητῶν πλανηθέντων ἐκ τοῦ Μίνω στόλου εἰς Σικελίαν, ἣτοι αὐτὴν δεῖ δέχεσθαι, ἣ τὸ Οὐρητόν. Βρεντέσιον δ' ἐποικῆσαι μὲν λέγονται Κρηῆτες, σὶ μετὰ Θησιῶς ἐπελθόντες, ἐκ Κνωσσοῦ· εἴθ' οἱ ἐκ τῆς Σικελίας ἀπηροκότες μετὰ τοῦ Ἰάπυγος· (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) οὐ συμμείναι δὲ φασιν αὐτούς· ἀλλ' ἀπελθεῖν εἰς τὴν Βοττιαίαν. Ἔσπερον ἢ πόλις βασι-

λενομένη πολλήν ἀπέβαλε τῆς χώρας ὑπὸ τῶν μετὰ Φαλάνθου Λακεδαιμονίων· ὅμως δ' ἐκπεσόντα αὐτὸν ἐκ τοῦ Τάραντος, ἐδέξαντο οἱ Βρεντεσινοί· καὶ γλευτήσαντα, ἠξίωσαν λαμπρᾶς ταφῆς. Χώραν δ' ἔχουσι βελτίω τῆς Ταραντίνων· λεπτόγεως γὰρ ἐκείνη, χρηστόκαρπος δέ· μέλι δὲ καὶ ἔρια τῶν λίαν ἐπαινουμένων ἐστί. Καὶ εὐλίμενον δὲ μᾶλλον τὸ Βρεντέσιον· ἐνὶ γὰρ στόματι πολλοὶ κλείονται λιμένες ἄκλυστοι, πολλῶν κόλπων ἀπολαμβανομένων ἐντός· ὥστ' εἰκέναι κέρασιν ἐλάφου τὸ σχῆμα· ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα· σὺν γὰρ τῇ πόλει, κεφαλῇ μάλιστα ἐλάφου προσέοικεν ὁ τόπος· τῇ δὲ Μεσσαπία γλώττη Βρεντέσιον ἢ κεφαλὴ τοῦ ἐλάφου καλεῖται. Ὁ δὲ Ταραντῖνος οὐ παντελῶς ἐστὶν ἄκλυστος, διὰ τὸ ἀναπεπτάσθαι, καὶ τινα καὶ προσβραχῆ ἔχειν. ταῖ περὶ τὸν μυχόν.

Ἔτι δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας διαίρουσιν, εὐθύπλους μᾶλλον ἐστὶν ἐπὶ τὸ Βρεντέσιον, καὶ δὴ καὶ δεῦρο πάντες καταίρουσιν, οἷς εἰς τὴν Ῥώμην πρόκειται ὁδός. Δύο δ' εἰσὶ, μία μὲν ἡμιονικὴ διὰ Πευκετίων, οὓς Ποιδίκλους καλοῦσι. καὶ Δαυνιτῶν, καὶ Σαννιτῶν μέχρι Βενεουέντου· ἐφ' ἣ ὁδῷ Ἐγνατία πόλις, εἶτα Κελία, καὶ Νήτιον, καὶ Κανύσιον, καὶ Κερδονία· ἢ δὲ διὰ Τάραντος μικρὸν ἐν ἀριστερᾷ. Ὅσον δὲ μιᾶς ἡμέρας περίοδον κυκλεύσαντι ἢ Ἀππία λεγομένη ἁμαξήλατος μᾶλλον· ἐν ταύτῃ δὲ πόλις Οὐρία τε, καὶ Οὐνεουσία, ἢ μὲν μεταξὺ Τάραντος, καὶ Βρεντεσίου· ἢ δ' ἐν μεθορίοις Σαννιτῶν. καὶ Λευκανῶν. Συμβάλλουσι δὲ

ἄμφω κατὰ Βενεούεντον καὶ τὴν Καμπανίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου. Τοῦντεῦθεν δ' ἤδη μέχρι τῆς Ῥώμης, Ἄππια καλεῖται, διὰ Καυδίου, καὶ Καλατίας, καὶ Καπύας, καὶ Κασιλίνου μέχρι Σινοέσσης· τὰ δ' ἐνθένδε εἴρηται. Ἡ δὲ πᾶσα ἐστὶν ἐκ Ῥώμης εἰς Βρεντέσιον μίλια τξ'. Τρίτη δ' ἐστὶν ἐκ Ῥηγίου διὰ Βρεττίων, καὶ Λευκανῶν, καὶ τῆς Σαννίτιδος εἰς τὴν Καμπανίαν, συνάπτουσα εἰς τὴν Ἄππιαν, μακροτέρα τῆς ἐκ Βρεντεσίου τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις, διὰ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων.

Ὁ δ' εἰς τὴν περραίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου πλοῦς ἐστὶν, ὁ μὲν ἐπὶ τὰ Κεραύνια, καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν, τῆς τε Ἠπείρου, καὶ τῆς Ἑλλάδος· ὁ δ' εἰς Ἐπίδαμνον, μείζων τοῦ προτέρου· χιλίων γὰρ ἐστὶ καὶ ὡ' σταδίων· τέτριπται δὲ καὶ οὗτος, διὰ τὸ τὴν πόλιν εὐφυῶς κεῖσθαι πρὸς τε τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνη, καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων. Παραπλέοντι δ' ἐκ τοῦ Βρεντεσίου τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν, πόλις ἐστὶν ἡ Ἐγνατία, οὔσα κοινὴ καταγωγῇ, πλεοντί τε καὶ πεξεύοντι εἰς Βάριον· ὁ δὲ πλοῦς, νότω. Μέχρι δεῦρο μὲν Πευκέτιοι κατὰ θάλατταν, τῇ μεσογαίᾳ δὲ μέχρι Σιλούϊου· πᾶσα δὲ τραχεῖα, καὶ ὄρεινῇ, πολὺ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων κοινωνοῦσα· ἀποίκους δ' Ἀρκάδας δεξασθαι δοκεῖ. Εἰσὶ δ' ἐκ Βρεντεσίου εἰς Βάριον ἑπτακόσιοί ποὺ στάδιοι· σχεδὸν δ' ἴσον ἑκατέρας Τάρας διέχει. Τὴν δὲ συνεχῆ Δαῦνιοι νέμονται. Εἶτα Ἀπουλοὶ μέχρι Φρεντανῶν. Ἀνάγκη δὲ Πευκετίων καὶ Δαυνίων μηδ' ὅλως λεγομένων ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, πλὴν εἰ τὸ παλαιὸν, ἀπάσης δι

ταύτης τῆς χώρας Ἀπουλίας λεγομένης, νυνὶ μηδ-
 τοὺς ὄρους ἐπ' ἀκριβῆς λέγεσθαι τῶν ἐθνῶν τούτων
 διόπερ οὐδ' ἡμῖν διῖσχυριστέον περὶ αὐτῶν.

Ἐκ δὲ Βαρίου πρὸς τὸν ποταμὸν Αὐφίδιον, ἐφ'
 ᾧ τὸ ἐμπορεῖον τῶν Κανυσιτῶν, υ'. ὁ δ' ἀνάπλους
 ἐπὶ τὸ ἐμπορεῖον ς'. Πλησίον δὲ καὶ Σαλαπία,
 τὸ τῶν Ἀργυριπηνῶν ἐπίνειον. Οὐ πολὺ γὰρ δὴ
 τῆς θαλάττης ὑπέρκεινται δύο πόλεις, ἔν γε τῷ πε-
 δίῳ μέγιστα τῶν Ἰταλιωτίδων γεγονυῖαι πρότερον,
 ὡς ἐκ τῶν περιβόλων δῆλον, τὸ τε Καννύσιον καὶ
 ἡ Ἀργυρίππη, ἀλλὰ νῦν ἐλάττους εἰσίν· ἐκαλεῖτο
 δ' ἐξαρχῆς Ἄργος Ἴππιον, εἶτ' Ἀργυρίππη, εἶτα νῦν
 Ἄρποι. Λέγεται δ' ἀμφότερα Διομήδους κτίσμα·
 καὶ τὸ πεδίον, καὶ ἄλλα πολλὰ δείκνυται τῆς Διο-
 μῆδου ἐν τούτοις τοῖς τόποις δυναστείας σημεῖα.
 Ἐν μὲν τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερῷ τῆς ἐν Λουκερία, παλαιὰ
 ἀναθήματα· καὶ αὕτη δ' ὑπῆρξε πόλις ἀρχαία Δαυ-
 νίων, νῦν δὲ τεταπείνεται. Ἐν δὲ τῇ πλησίον θα-
 λάττῃ δύο νῆσοι Διομήδειοι προσαγορευόμεναι, ὧν
 ἡ μὲν οἰκεῖται, τὴν δ' ἐρήμην φασὶν εἶναι· ἐν ἧ
 καὶ τὸν Διομήδην μυθεύουσιν ἀφανισθῆναί τινες,
 καὶ τοὺς ἐταίρους ἀπορριθωθῆναι, καὶ δὴ καὶ νῦν
 διαμένειν ἐκ μέρους, καὶ βίον τινὰ ζῆν ἀνθρώπινον,
 τάξει τε διαίτης, καὶ τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητι
 τοὺς ἐπιεικεῖς, ἀπὸ δὲ τῶν κακούργων, καὶ μιαρῶν
 φυγῆ. Εἴρηται δὲ καὶ τὰ παρὰ τοῖς Ἐνετοῖς δια-
 τεθρολλημένα περὶ τοῦ ἥρωος τούτου, καὶ αἱ νομι-
 σθεῖσαι τιμαί. Δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Σιποῦς Διομήδους
 εἶναι κτίσμα, διέχων τῆς Σαλαπίας ὅσον μ' καὶ ρ'

σταδίους, καὶ ὠνομάζετό γε Σηπιοῦς Ἑλληνικῶς, ἀπὸ τῶν ἐκκυματιζομένων σηπιῶν. Μεταξὺ δὲ τῆς Σαλαπίας, καὶ τοῦ Σιποῦντος, ποταμός τε πλωτός, καὶ στομαλίμνη μεγάλη· δι' ἄμφοιν δὲ τὰ ἐκ Σιποῦντος κατὰγεται, καὶ μάλιστα ὁ σῖτος. Δείκνυται δὲ τῆς Δαυρίας, περὶ λόφον ᾧ ὄνομα Δρίον, ἠρῶα· τὸ μὲν Κάλχαντος ἐπ' ἄκρῳ τῆ κορυφῆ· ἐναγίζουσι δὲ αὐτῷ μέλανα κριὸν οἱ μαντευόμενοι, ἐγκοιμώμενοι ἐν τῷ δέρματι· τὸ δὲ Ποδαλειρίου κάτω πρὸς τῆ ῥίξῃ, διέχον τῆς θαλάττης ὅσον σταδίους ῥ'. ῥεῖ δ' ἐξ αὐτοῦ ποτάμιον πάνακες πρὸς τὰς τῶν θρεμμάτων νόσους. Πρόκειται δὲ τοῦ κόλπου τούτου, πελάγιον ἀκρωτήριον ἐπὶ τ' ἀνατεῖνον σταδίους, πρὸς τὰς ἀνατολὰς τὸ Γάργανον· κάμπτοντι δὲ τὴν ἄκρῳ, πολισματίων Οὔρειον· καὶ πρὸ τῆς ἄκρας αἱ Διομήδειοι νῆσοι. Ἔστι δὲ πᾶσα ἡ χώρα αὕτη πάμφορος τε καὶ πολύφορος, ἵπποις τε καὶ προβάτοις ἀρίστη· ἢ δ' ἐρέα μαλακωτέρα μὲν τῆς Ταραντίνης ἐστὶ, λαμπρὰ δὲ ἦτιον. Ἢ δὲ χώρα εὐδαινή διὰ τὴν κοιλότητα τῶν πεδίων. Οἱ δὲ καὶ διώρυγα φασὶ τεμεῖν ἐπιχειρῆσαι τὸν Διομήδην μέχρι τῆς θαλάττης· καταλιπεῖν δ' ἡμιτελῆ καὶ ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας πράξεις, μετάπεμπτον οἴκαδε γενόμενον, καὶ κεῖ καταστρέψαι τὸν βίον. Εἷς μὲν οὗτος ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· δεύτερος δὲ, ὡς αὐτόθι μένειε μέχρι καταστροφῆς τοῦ βίου· τρίτος δ' ὁ μυθώδης, ὃν προεῖπον, τὸν ἐν τῇ νήσῳ λέγων ἀφανισμόν· τέταρτον δὲ θείη τις ἄν, τὸν τῶν Ἑνετῶν· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρὰ σφίσι πως τὴν καταστροφὴν

αὐτοῦ μύθεύουσιν, ἣν ἀποθέωσιν καλοῦσι. Ταῦτα μὲν οὖν κατ' Ἀρτεμίδωρον κεῖται τὰ διαστήματα.

Φησὶ δ' ὁ χωρογράφος τὸ ἀπὸ τοῦ Βρηντεσίου μέχρι Γαργάνου μιλίων ῥξέ'. πλεονάζει δὲ αὐτὰ Ἀρτεμίδωρος. Ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀγκῶνα σνδ' μίλια φησὶν ἐκεῖνος· ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος εἰς ,αση' πλησίον τὰ τοῦ Ἀγκῶνος σταδίους εἶρηκε ,ασν', πολὺ ἐνδεέστερον ἐκείνου. Πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας μεμιλιᾶσθαι φησὶ, καὶ εἶναι μίλια φξβ' εἰς Σίλαν πόλιν· ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀκυληίαν ροη'. οὐχ ὁμολογοῦντες τῷ φερομένῳ διαστήματι τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, ἀπὸ τῶν Κερραυνίων ὄρων ἐπὶ τὸν τοῦ Ἀδρίου μυχόν· ὑπὲρ ἑξακισχιλίων τοῦτο ἀποφαίνοντες, καὶ μείζω καθιστάντες ἐκείνου πολὺ ἐλάττονα ὄντα. Καὶ πάντες δὲ πρὸς ἄποντας, μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ὡς πολλάκις λέγομεν. Ἡμεῖς δ' ὅπου μὲν ἐπικρίνειν δυνατόν, ἐκφέρομεν τὸ δοκοῦν ἡμῖν· ὅπου δὲ μὴ, τὰ ἐκείνων οἰόμεθα εἰς μέσον τιθέναι δεῖν. Ἐὰν δὲ μηδὲν παρ' ἐκείνων ἔχομεν, οὐδὲν θαυμαστόν, οὐδ' εἰ παραλείπομεν τι καὶ ἡμεῖς, ἐν τοιαύτῃ καὶ ταῦθ' ὑποθέσει· τῶν μὲν γὰρ μεγάλων οὐδὲν ἂν παραλίπομεν· τὰ δὲ μικρὰ, καὶ γνωρισθέντα μικρόν ὤνησε, καὶ παραπεμφθέντα ἔλαθε καὶ οὐδὲν, ἢ οὐ πολὺ παντελοῦς ἔργου παρέλυσε.

Μεταξὺ δ' εὐθύς ἀπὸ τοῦ Γαργάνου κόλπος ὑποδέχεται βαθύς· οἱ δὲ περιοικοῦντες, ἰδίως Ἀπουλοι προσαγορεύονται· εἰσὶ δὲ ὁμόγλωττοι μὲν τοῖς Δαυνίοις, καὶ Πευκετίοις· οὐδέ τ' ἄλλα δὲ διαφέ

ρουσιν ἐκείνων τόγε νῦν· τὸ δὲ πάλαι διαφέρειν, εἰκός· ὅθεν περ καὶ τὰ ὀνόματα ἐναντία ἀπάντων ἐπικρατεῖν. Πρότερον μὲν οὖν ἠτύχει αὐτῆ πᾶσα ἡ γῆ. Ἀντίβας δὲ, καὶ οἱ ὕστερον πόλεμοι ἠρέμωσαν αὐτήν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ Κάννας συνέβη, ὅπου πλεῖστος ὄλεθρος σωμάτων Ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ λίμνη ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τῆς λίμνης ἐν μεσογαίᾳ τὸ Ἄπουλον Τέανον, ὁμώνυμον τῷ Σιδικινῷ. Καθ' ὃ δοκεῖ συνάγεσθαι τὸ τῆς Ἰταλίας πλάτος ἐφ' ἰκανόν, πρὸς τοὺς περὶ Δικαιαρχίαν τύπους, ἐλατιόνων, ἢ σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν ἰσθμὸν καταλιπόν. Μετὰ δὲ τὴν λίμνην ἐπὶ τοὺς Φρεντανοὺς καὶ τὴν Βοῦκαν παράπλους ἐστί. σ' δ' εἰσὶν ἐφ' ἑκάτερα στάδιοι τῆς λίμνης, ἐπὶ τε τὴν Βοῦκαν, καὶ τὸ Γάργανον. Τὰ δ' ἐξῆς, τῆς περὶ Βοῦκαν εἴρηται πρότερον.

IV Τοσαύτη μὲν τοι καὶ τοιαύτη τις ἐστὶν ἡ Ἰταλία. Πολλὰ δ' εἰρηκότες, τὰ μέγιστα ἐπισημανούμεθα· ὑφ' ὧν νῦν εἰς τοσοῦτον ὕψος ἐξήρθησαν οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐν μὲν ὅτι νήσου δίκην ἀσφαλῶς φρουρεῖται τοῖς πελάγεσι κύκλῳ, πλὴν ὀλίγων μερῶν· καὶ αὐτὰ τετελείσται τοῖς ὄρεσι δυσβάτοις οὗτοι. Δεύτερον δὲ, τὸ ἀλίμενον κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ τοὺς ὄντας λιμένας μεγάλους εἶναι, καὶ θαυμαστούς· ὧν τὸ μὲν, πρὸς τὰς ἐξωθεν ἐπιχειρήσεις χρήσιμον, τὸ δὲ, πρὸς τὰς ἀντεπιχειρήσεις καὶ τὴν τῶν ἐμπορίων ἀφθονίαν συνέργον. Τρίτον δὲ, τὸ πολλαῖς ὑποπεπτωκέναι διαφοραῖς ἀέρων τε καὶ κρᾶ-

σεων, παρ' ἃς καὶ ζῶα, καὶ φυτὰ, καὶ πάντ' ἀπλῶς τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα πλείστην ἐξάλλαξιν ἔχει, πρὸς τε τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον. Ἐκτέταται δὲ τὸ μῆκος αὐτῆς ἐπὶ μεσημβρίαν ἀπὸ τῶν ἄρκτων τὸ πλέον· προσθήκη δ' ἐστὶν ἡ Σικελία τῷ μήκει, τοσαύτη οὔσα, καὶ τοσοῦτον, καθάπερ μέρος. Εὐκρασία δ' αἰέτων, καὶ δυσκρασία κρίνεται παρὰ τὰ φύχη, καὶ τὰ θάληη, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων· ὥστε καὶ τούτων ἀνάγκη, τὴν νῦν Ἰταλίαν ἐν μέσῳ τῶν ὑπερβολῶν ἀμφοτέρων κειμένην, τοσαύτην τῷ μήκει, πλείστον τῆς εὐκράτου μετέχειν, καὶ κατὰ πλείστας ἰδέας. Τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως συμβέβηκεν αὐτῇ· τῶν γὰρ Ἀπεννίνων ὄρων δι' ὅλου τοῦ μήκους διατεταμένων, ἐφ' ἐκάτερον δὲ πλευρὸν πεδία, καὶ γεωλοφίας καλλικάρπους ἀπολιπόντων, οὐδὲν μέρος αὐτῆς ἐστὶν, ὃ μὴ καὶ τῶν ὄρειων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῶν πεδίων ἀπολαῦον τυγχάνει. Καὶ προστίθει τὸ μέγεθος, καὶ πλῆθος ποταμῶν τε, καὶ λιμνῶν· πρὸς δὲ τούτοις θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναβολὰς πολλαχοῦ πρὸς ὑγίειαν φύσει παρσκευασμένων. Καὶ μὴν καὶ μετάλλων εὐπορίας παντοδαπῶν, ὕλης τε καὶ τροφῆς ἀνθρώποις τε καὶ βοσκήμασιν, οὐδ' ἀξίως εἰπεῖν ἐστὶ τὴν ἀφθονίαν, ὅσην παρέχεται, καὶ τὴν χρηστοκαρπίαν. Ἐν μέσῳ δὲ καὶ τῶν ἔθνῶν τῶν μεγίστων οὔσα, καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Ἀσίας μερῶν, τῷ μὲν κρατιστεύειν ἐν ἀρετῇ τε καὶ μεγέθει τὰ περιεστῶτα αὐτὴν πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχει· τῷ δ' ἐγγυὲς εἶναι, τὸ μετὰ ῥαστώνης ὑπουργεῖσθαι πεπόρισται.

Εἰ δὲ δεῖ τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας λόγῳ προσθεῖναι
 τινα λόγον κεφαλαιώδη, καὶ περὶ τῶν Ῥωμαίων τῶν
 κατασχόντων αὐτήν, καὶ κατασκεύασμένων ὀρμητή-
 ριον πρὸς τὴν σύμπασαν τὴν ἡγεμονίαν, προσειλή-
 φθω κατὰ ταῦτα· ὅτι Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν κτίσιν τῆς
 Ῥώμης, βασιλευόμενοι διετέλεσαν σωφρόνως ἐπὶ πολ-
 λὰς γενεάς· ἔπειτα τοῦ ἐσχάτου Τακρυνίου μοχθη-
 ρῶς ἄρχοντας, τὸν μὲν ἐξέβαλον, πολιτείαν δὲ συν-
 εστήσαντο μικτὴν ἔκ τε μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρα-
 τίας· κοινωνοῖς δ' ἐχρήσαντα Σαβίνοις τε, καὶ Λα-
 τίνοις· οὐκ εὐγνωμόνων δ' οὔτε ἐκείνων ἀεὶ τυγχά-
 νοντες, οὔτε τῶν ἄλλῶν πλησιοχώρων, ἠναγκάζοντο
 τρόπον τινὰ τῇ ἐκείνων καταλύσει τὴν σφετέραν ἐπαύ-
 ξειν. Οὕτω δ' αὐτοῖς κατ' ὀλίγον προῖοῦσιν εἰς ἐπίδο-
 σιν, συνέβη τὴν πόλιν αἰφνιδίως ἀποβαλεῖν παρὰ
 τὴν ἀπάντων δόξαν· παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀπολαβεῖν.
 Ἐγένετο δὲ τοῦτο, ὡς φησι Πολύβιος, ἔτει ἑννεα-
 καιδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν,
 κατὰ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην. Δια-
 κρουσάμενοι τούτους Ῥωμαῖοι, πρῶτον μὲν Λα-
 τίνους ἅπαντας ὑπηκόους ἐποιήσαντο, εἶτα Τυρ-
 ρίνους, καὶ Κελτοὺς, τοὺς περὶ τὸν Πάδον ἔπαυ-
 σαν τῆς πολλῆς, καὶ ἄδην ἐλευθερίας· εἶτα Σαν-
 νίτας, μετὰ δὲ τούτους Ταραντίνους, καὶ Πύρρον
 κατεπολέμησαν· εἶτα ἤδη καὶ τὴν λοιπὴν τῆς νῦν
 Ἰταλίας, πλὴν τῆς περὶ τὸν Πάδον. Ταύτης δ' ἔτι
 καθεστῶσης ἐν πολέμῳ, διέβησαν εἰς Σικελίαν· ἀφε-
 λόμενοι δὲ Καρχηδονίων αὐτήν, ἐπανῆλθον ἐπὶ τοὺς
 περὶ τὸν Πάδον· συνεστῶτος δ' ἔτι τούτου τοῦ πο-

λέμου, παρῆν Ἀννίβας εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ δεύτερος οὗτος πόλεμος πρὸς Καρχηδονίους συνέπεσε· καὶ μετ' οὐ πολὺ τρίτος, ἐν ᾧ κατεσκάφη Καρχηδῶν. Ἀμα δὲ τὴν τε Λιβύην ἔσχον Ῥωμαῖοι, καὶ τῆς Ἰβηρίας, ὅσον ἀφείλοντο τῶν Καρχηδονίων. Συνενεωτέρισαν δὲ τοῖς Καρχηδονίοις οἱ θ' Ἕλληνες, καὶ Μακεδόνες, καὶ τῆς Ἀσίας οἱ ἐντὸς Ἄλυος, καὶ τῶν Ταύρου. Καὶ τοὺτους οὖν ἅμα συγκατακτιῦσθαι προήχθησαν, ὧν Ἀντίοχος τε ἦν ὁ βασιλεὺς, καὶ Φίλιππος, καὶ Περσεύς. Καὶ Ἰλλυριῶν δὲ, καὶ Θρακῶν οἱ πλησιόχωροι τοῖς τε Ἕλλησι καὶ Μακεδόσιν ἀρχὰς ἔλαβον τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου, καὶ διετέλεσαν πολεμοῦντες μέχρι καταλύσεως ἀπάντων τῶν ἐντὸς Ἰστρου, καὶ τῶν ἐντὸς Ἄλυος. Τὰ δ' αὐτὰ ἔπαθον καὶ Ἰβηρες, καὶ Κελτοὶ, καὶ ἅπαντες οἱ λοιποὶ, ὅσοι Ῥωμαίων ἐπακούουσι· τὴν τε γὰρ Ἰβηρίαν οὐκ ἐπαύσαντο ὑπαγόμενοι τοῖς ὅπλοις, ἕως ἅπασαν κατεστρέψαντο. Νομαντίνους τε ἐξελόντες, καὶ Οὐρίαθον, καὶ Σερωάριον ὕστερον διαφθείραντες· ὑστάτους δὲ Κανταύρους, οὓς κατέλυσεν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ· καὶ τὴν Κελτικὴν ἅπασαν τὴν τε ἐντὸς καὶ τὴν ἐκτὸς σὺν τῇ Λιγυστικῇ, πρότερον μὲν κατὰ μέρος ἀεὶ προσήγοντο, ὕστερον δὲ Καῖσαρ ὁ θεὸς, μετὰ ταῦτα ὁ Σεβαστὸς κοινῶν πολέμων, καὶ ἀθρόως κατεκτήσαντο. Νυνὶ δὲ Γερμανοῖς προσπολεμοῦσιν, ἀπὸ τούτων ὁρμώμενοι τῶν τόπων, ὧς οἰκειοτάτων· καὶ τισιν ἤδη θριάμβοις κεκοσμήκασιν ἀπ' αὐτῶν τὴν πατρίδα. Τῆς δὲ Λιβύης, ὅση μὴ Καρχηδονίων, βασιλεῦσιν ἐπετέ-

τραπτο ὑπηκόοις οὖσιν· ἀφιστάμενοι δὲ κατελυοντο. Νυνὶ δ' εἰς Ἰούβαν περιέστηκεν ἢ τε Μαυρουσια καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἄλλης Αἰβύης, διὰ τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὐνοϊάν τε καὶ φιλίαν. Τὰ δ' ὅμοια καὶ περὶ τὴν Ἀσίαν συνέβη. Καταρχῆς μὲν ὑπὸ τῶν βασιλέων διακρίτο ὑπηκόων ὄντων· ὕστερον δ' ἐκλήπντων ἐκείνων, καθάπερ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων, καὶ Σύρων, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Καππαδόκων, καὶ Αἰγυπτίων ἀφισταμένων, καὶ ἔπειτα καταλυομένων, καθάπερ ἐπὶ Μιθριδάτου συνέβη τοῦ Εὐπάτορος, καὶ τῆς Αἰγυπτίας Κλεοπάτρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς Φάσιδος, καὶ Εὐφράτου, πλὴν Ἀράβων τινῶν, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστὶ, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἀποδειχθεῖσι δυνάσταις. Ἀρμένιοι δὲ, καὶ οἱ ὑπερκειμένοι τῆς Κολχίδος, Ἀλβανοὶ τε καὶ Ἰβηρες, παρουσίας δεόνται μόνον τῶν ἡγησαμένων, καλῶς δὲ κρατοῦνται· νεωτερίζουσι δὲ διὰ τὰς τῶν Ῥωμαίων ἀπασχολίας· καθάπερ καὶ οἱ πέραν τοῦ Ἰστροῦ τὸν Εὐξεινον περιοικοῦντες πλὴν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῶν Νομάδων· τὸ μὲν γὰρ ὑπήκοον, τὸ δ' ἄχρηστον εἰς πᾶν τὸ ἀκοινῶνητον, φυλακῆς δὲ μόνον δεόμενον· καὶ τ' ἄλλα δὲ τὰ πολλὰ Σκηνητῶν καὶ Νομάδων ἐστὶ, πόρρω σφόδρα ὄντων. Παρθυαῖοι δὲ, ὁμοροὶ τε ὄντες, καὶ μέγιστον δυνάμενοι, τοσοῦτον ὅμως ἐνέδοσαν πρὸς τὴν Ῥωμαίων, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνων ὑπεροχὴν· ὥστ' οὐ μόνον τὰ τροπαια ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην, ἀ κατὰ Ῥωμαίων ἀνέστησαν ποτὲ ἄλλα καὶ παῖδας ἐπίστευσε Φραάτης τῷ Σεβαστῷ Καίσαρι, καὶ παιδῶν παῖδας, ἔξομηρευσάμενος θε-

ραπευτικῶς τὴν φιλίαν· οἱ δὲ νῦν μετιᾶσι πολλάκις
 ἐνθένδε τὸν βασιλεύοντα· καὶ σχεδόν τι πλησίον εἰσὶ
 τοῦ ἐπὶ Ῥωμαίοις ποιῆσαι τὴν σύμπασαν ἔξουσίαν
 καὶ αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν διαστᾶσαν πολλάκις,
 ἀφ' οὔ γε ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστὶ· καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώ-
 μην, ἣ τῆς πολιτείας ἀρετὴ καὶ τῶν ἡγεμόνων, ἐκώ-
 λυσεν ἐπὶ πλεόν προελθεῖν πλημμελείας καὶ διαφθο-
 ρᾶς. Χαλεπὸν δ' ἄλλως διοικεῖν τὴν τηλικαύτην ἡγε-
 μονίαν, ἢ ἐνὶ ἐπιστρέψαντας ὡς πατρί. Οὐδέποτε
 γοῦν εὐπορήσαι τσαύτης εἰρήνης, καὶ ἀφθονίας
 ἀγαθῶν ὑπῆρξε Ῥωμαίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις αὐ-
 τῶν, ὅσην Καῖσαρ τε ὁ Σεβαστὸς παρέσχεν, ἀφ' οὔ
 παρέλαβε τὴν ἔξουσίαν αὐτοτελῆ· καὶ νῦν ὁ διαδε-
 ξάμενος υἱὸς ἐκεῖνον, παρέχει Τιβέριος, κανόνα τῆς
 διοικήσεως, καὶ τῶν προσταγμάτων ποιούμενος ἐκεῖ-
 νον· καὶ αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, Γερμανικὸς τε
 καὶ Δροῦσος, ὑπουργοῦντες τῷ πατρί.

ΤΩ Ν

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ λέγει τῆς Ἑυρώπης τὰ λειπομενα μέρη. Ἔστι δὲ τὰ πρὸς τὴν Ἑω πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Τανάϊδος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς θαλάσσης μερῶν, ἀπολαμβάνει πρὸς τότον μέχρι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἰστρος ἐν οἷς καὶ Μακεδονία πᾶσα

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

CAP. I.

Εἰρηκόσι δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας, καὶ τῶν Κελτικῶν ἔθνῶν, καὶ τῶν Ἰταλικῶν, σὺν ταῖς πλησίον νήσοις, ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώ-

πης μέρη, διελούσι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. Λεῖπεται δὲ τὰ πρὸς ἑω μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Ταναΐδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον, μέχρι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἰστρος. Διαιρεῖ γὰρ οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεῖσαν γῆν, μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν· ῥέων πρὸς νότον κατ' ἀρχάς· εἴτ' ἐπιστρέφων εὐθὺς ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν Πόντον. Ἀρχεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἐσπερίων, πλησίον δὲ καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ περὶ χιλίους σταδίους· τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον, οὐ πολὺ ἄπωθεν τῶν τοῦ Τύρα, καὶ τοῦ Βορυσθένους ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πρὸς ἄρκτους. Προσάρκτια μὲν οὖν ἐστὶ τῷ Ἰστροῦ τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου, καὶ τῆς Κελτικῆς· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ τε Γαλατικὰ ἔθνη, καὶ τὰ Γερμανικὰ μέχρι Βασταρνῶν, καὶ Τυριγετῶν, καὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Βορυσθένους, καὶ ὅσα μεταξὺ τούτου, καὶ Ταναΐδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος, εἰς τε τὴν μεσόγαιαν ἀνατείνει μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τῇ Ποντικῇ κλύζεται θαλάττη. Μεσημβρινὰ δὲ τὰ τε Ἰλλυρικὰ, καὶ τὰ Θράκια, καὶ ὅσα τούτοις ἀναμέμικται τῶν Κελτικῶν, ἢ τινῶν ἄλλων, μέχρι τῆς Ἑλλάδος. Λέγωμεν δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἰστροῦ· πολὺ γὰρ ἀπλούστερα τῶν ἐπὶ θάτερα μερῶν ἐστίν.

Εὐθὺς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μετὰ τοὺς

Κελτοὺς πρὸς τὴν ἕω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντες τοῦ Κελτικοῦ φύλου, τῷ τε πλεονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ τῆς ξανθότητος· τἄλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς, καὶ ἤθεσι, καὶ βίοις ὄντες, οἷους εἰρήκαμεν τοὺς Κελτοὺς. Διὸ δίκαιά μοι δοκοῦσι Ῥωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς θέσθαι τοῦνομα, ὡς ἂν γνησίους Γαλάτας φράξιν βουλόμενοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον.

Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρξαμένοις· σχεδὸν δὲ τοι καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐσπεριον τῆς χώρας πλάτος, ἡ ποταμία πᾶσα. Ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ δ' ἔφθη μεταστάντα εἰς τὴν ἐν βιάθει χώραν, καθάπερ Μαρσοί· λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν Σουγάμβρων μέρος. Μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους, τ' ἄλλα ἐστὶν ἔθνη τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ἄλβιος ποταμοῦ· ὃς παράλληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς τὸν Ὠκεανόν, οὐκ ἐλάττω χώραν διεξιῶν, ἢπερ ἐκεῖνος. Εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν ἐν τῷ Ἀμασίᾳ Δροῦσος Βρουκτέρους κατεναυμάχησε) ῥέοντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου πρὸς βορρῶν καὶ τὸν Ὠκεανόν. Ἐξῆρται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον, καὶ συνεχῆ Ἄλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινα, πρὸς ἕω τεταμένην, ὡς ἂν μέρος οὔσαν τῶν Ἄλπεων· καὶ δὴ καὶ ἀπεφήναντό τινες οὕτως, διὰ τε τὴν λεχθεῖσαν θέσιν, καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕλην ἐκφέρειν· οὐ μὴν ἐπὶ τοσοῦτόν γε ὕψος ἀνίσχει τὰ ταύτης μέρη. Ἐν-

ταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῶν Σοήβων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, καθάπου τὰ τῶν Κολδοῦων· ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ Βούαιμον, τὸ τοῦ Μαροβούδου βασιλείον, εἰς ὃν ἐκείνος τόπον, ἄλλους τε μετανέστησε πλείους, καὶ δὴ τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτοῦ Μαρχομμάνους. Ἐπέστη γὰρ τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου, μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε, καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ· ἐπαρελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε, καὶ κατεκτήσατο, πρὸς οἷς εἶπον, Λουΐους τε, μέγα ἔθνος, καὶ Ζούμους, καὶ Βούτονας, καὶ Μουγίλωνας, καὶ Σιβινούς, καὶ, τὸ τῶν Σοήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος, Σέμνωνας. Πλὴν τὰ γε τῶν Σοήβων, ὡς ἔφην, ἔθνη, τὰ μὲν ἐντὸς ᾧκει, τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ δρυμοῦ, ὁμορα τοῖς Γέταις. Μέγιστον μὲν τὸ τῶν Σοήβων ἔθνος· διήκει γὰρ ἀπὸ τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Ἀλβιος· μέρος δὲ τι αὐτῶν, καὶ πέραν τοῦ Ἀλβιος νέμεται, καθάπερ Ἐρμόνδοροι καὶ Λαγκόσαργοι· νῦν δὲ καὶ τελέως εἰς τὴν περραίαν οὗτοί γε ἐκπεπτώκασι φεύγοντες. Κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασι τοῖς ταύτη, τὸ περὶ τὰς μεταναστιάσεις εὐμαρῆς, διὰ τὴν λιτότητα τοῦ βίου, καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν, μηδὲ θησαυρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι παρασκευὴν· τροφή δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἢ πλείστη, καθάπου τοῖς Νομάσι· ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι, τὰ οἰκεῖα ταῖς ἀρμαμάξαις ἐπάραντες, ὅποι ἂν δόξη, τρέπονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. Ἄλλα δ' ἐνδεέστερά ἐστὶν ἔθνη Γερμανικά, Χηροῦσκοί τε καὶ Χάιτοι, καὶ Γαμαβριούιοι, καὶ Χατιουά-

ριοι πρὸς δὲ τῷ Ὠκεανῷ Σούγαμβροί τε, καὶ Χαῦβοι, καὶ Βρούκτεροι, καὶ Κίμβροι, Καῦκοί τε καὶ Καοῦλοι, καὶ Καμπιανοί, καὶ ἄλλοι πλείους. Ἐπὶ ταῦτα δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται, Βίσουργίς τε, καὶ Λουπίας ποταμός, διέχων Ῥήνου περὶ ἑξακοσίους σταδίους, ῥέων διὰ Βρουκτέρων τῶν ἐλαττόνων. Ἔστι δὲ καὶ Σάλας ποταμός, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ Ῥήνου πολεμῶν, καὶ κατορθῶν Δροῦσος ἐτελεύτησεν ὁ Γερμανικός. Ἐχειρώσατο δ' οὐ μόνον τῶν ἔθνῶν τὰ πλεῖστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ παράπλῳ νήσους, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Βουρχανίς, ἣν ἐκ πολιορκίας εἴλε.

Γνώριμα δὲ ταῦτα κατέστη τὰ ἔθνη, πολεμοῦντα πρὸς Ῥωμαίους, εἴτ' ἐνδιδόντα, καὶ πάλιν ἀφιστάμενα, ἣ καὶ καταλείποντα τὰς κατοικίας· καὶ πλείω δὲ γνώριμα ὑπῆρξεν, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς ὁ Σεβαστὸς, διαβαίνειν τὸν Ἄλβιν, μειοῦσι τοὺς ἐκεῖσε ἐπανισταμένους. Νυνὶ δ' εὐπορώτερον ὑπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τοῦ Ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχοιτο, καὶ μὴ παροξύνει πρὸς τὴν κοινωμίαν τῆς ἔχθρας. Ἦρξαντο δὲ τοῦ πολέμου Σούγαμβροι πλησίον οἰκοῦντες τοῦ Ῥήνου, Μέλωνα ἔχοντες ἡγεμόνα· καὶ κείθεν ἤδη διεῖχον ἄλλοτ' ἄλλοι, δυναστεύοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, προδιδόντες καὶ τὰ ὄμηρα καὶ τὰς πίστις. Πρὸς οὓς ἡ μὲν ἀπιστία, μέγα ὄφελος· οἱ δὲ πιστευθέντες, τὰ μέγιστα κατέβλαψαν, καθάπερ οἱ Χηροῦσκοι, καὶ οἱ τούτων ὑπήκοοι· παρ' οἷς τὰ τρία τάγματα Ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Οὐάρου Κουϊντιλίου

παρασπονδηθέντα, ἀπώλετο ἐξ ἐνέδρας. Ἔτισαν δὲ
 δίκας ἅπαντες, καὶ παρέσχον τῷ νεωτέρῳ Γερμανι-
 κῷ λαμπρότατον θρίαμβον, ἐν ᾧ ἐθριαμβεύθη τῶν
 ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν σώματα καὶ γυναικῶν, Σε-
 μιγοῦντός τε Σεγέστου υἱός, Χηρούσκων ἡγεμῶν,
 καὶ ἀδελφῆ αὐτοῦ, γυνὴ δ' Ἀρμενίου τοῦ πολεμαρ-
 χήσαντος ἐν τοῖς Χηρούσκοις ἐν τῇ πρὸς Οὐάρον
 Κοῦντίλιον παρασπονδήσει, καὶ νῦν ἔτι συνέχοντος
 τὸν πόλεμον, ὄνομα Θουσνέλδα, καὶ υἱὸς τριετῆς
 Θουμελικός· ἔτι δὲ Σεσίθακος Σαιγιμήρου υἱὸς τῶν
 Χηρούσκων ἡγεμόνος, καὶ ἡ γυνὴ τούτου Ῥαμῖς,
 Οὐκρομύρου θυγάτηρ, ἡγεμόνος Βατιῶν, καὶ Δευ-
 δόριξ Βαιτόριτος τοῦ Μέλωνος ἀδελφοῦ υἱὸς Σού-
 γαμβρος. Σαιγέστης δὲ ὁ πενθερὸς τοῦ Ἀρμενίου
 καὶ ἐξ ἀρχῆς διέστη πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ
 λαβὼν καιρὸν ἠτύτομόλησε, καὶ τῷ θρίαμβῳ παρῆν
 τῶν φιλιάτων, ἐν τιμῇ ἀγόμενος· ἐπόμπευσε δε
 καὶ Λίβης τῶν Χάττων ἱερεὺς, καὶ ἄλλα δὲ σώματα
 ἐπομπεύθη ἐκ τῶν πεποροθημένων ἐθνῶν, Καθύλ-
 κων καὶ Ἀμφάνων, Βρουκτέρων, Νουσίπων, Χη-
 ρούσκων, Χάττων, Χαττουαρίων, Λανδῶν, Σουβατ-
 τίων. Διέχει δὲ τοῦ Ἄλβιος ὁ Ῥῆνος περὶ τρισχιλί-
 ος σταδίους, εἴ τις εὐθυπορούσας ἔχει τὰς ὁδοὺς·
 νυνὶ δὲ διὰ σκολιᾶς καὶ ἐλώδους, καὶ δρυμῶν, κυ-
 κλοπορεῖν ἀνάγκη.

Ὁ δὲ Ἐρκύνιος δρυμὸς πυκνότερός τε ἐστὶ, καὶ
 μεγαλόδενδρος ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς, κίκλον περιλαμ-
 βάνων μέγαν· ἐν μέσῳ δὲ ἴδρυνται χώρα καλῶς οἰ-
 κεῖσθαι δυναμένη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. Ἔστι δὲ πλη

οἶον αὐτῆς ἢ τε τοῦ Ἰστροῦ πηγῇ, καὶ ἢ τοῦ Ῥήνου, καὶ ἢ μεταξὺ ἀμφοῖν λίμνη, καὶ τὰ ἔλλα τὰ ἐκ τοῦ Ῥήνου διαχεόμενα. Ἔστι δ' ἡ λίμνη τὴν μὲν περιμετρον σταδίων πλειόνων ἢ τ', διάστημα δὲ ἔγγυς σ'. ἔχει δὲ καὶ νῆσον, ἣ ἐσχόσατο δομητηρίῳ Τιβέριος ναυμαχῶν πρὸς Οὐϊνδελικούς. Νοτιωτέρα δ' ἐστὶ τῶν τοῦ Ἰστροῦ πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς, ὥστ' ἀνάγκη τῶν ἐκ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν ἰόντι, πρῶτον μὲν διαπεράσαι τὴν λίμνην, ἔπειτα τὸν Ἰστρον, εἴτ' ἤδη δι' εὐπετεστέρων χωρίων ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὰς προβάσεις ποιῆσθαι δι' ὄροπέδιων. Ἡμερήσιον δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης προελθὼν ὁδὸν Τιβέριος, εἶδε τὰς τοῦ Ἰστροῦ πηγὰς. Προσάπτονται δὲ τῆς λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοὶ, τὸ δὲ πλεον Ἐλουήττιοι καὶ Οὐϊνδελικοί, καὶ ἡ Βοῶν ἐρημία. Μέχρι Παννονίων πάντες, τὸ πλεον δ' Ἐλουήττιοι καὶ Οὐϊνδελικοί οἰκοῦσιν ὄροπέδια. Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρικοὶ μέχρι τῶν Ἀλπειῶν ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι, καὶ πρὸς τὴν Ἰταλίαν περινεύουσιν, οἱ μὲν Ἰνσούβροις συνάπτοντες, οἱ δὲ Κάροιοι, καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυληϊαν χωρίοις. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη μεγάλη Γαβροῆτα· ἔπειτα δὲ τὰ τῶν Σοῆβων· ἐπέκεινα δ' ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς· ἔχεται δὲ κακῆϊνος ὑπ' αὐτῶν.

II. Περὶ δὲ Κίμβρων τὰ μὲν οὐκ εὖ λέγεται, τὰ δ' ἔχει πιθανότητος οὐ μετρία. Οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην αἰτίαν τοῦ πλάνητας γενέσθαι καὶ ληστρικούς ἀποδέξαιτ' ἂν τις, ὅτι, χερρόνησον οἰκοῦντες, μεγάλη πλημμυρίδι ἐξελασθεῖεν ἐκ τῶν τόπων·

καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι τὴν χώραν, ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἔπεμψαν τῷ Σεβαστῷ δῶρον, τὸν ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λέβητα, αἰτούμενοι φιλίαν, καὶ ἀμνηστίαν τῶν ὑπερηγμένων· τυχόντες δὲ, ὧν ἠξίου, ἀπῆραν· γελοῖον δὲ τῷ φυσικῷ, καὶ αἰωνίῳ πάθει, δις ἐκάστης ἡμέρας συμβαίνοντι, παροργισθέντας ἀπελθεῖν ἐκ τοῦ τόπου. Ἔοικε δὲ πλάσματι, τὸ συμβῆναί ποτε πλημμυρίδα ὑπερβάλλουσαν· ἐπιτάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται τεταγμένας δὲ καὶ περιοδιζούσας ὁ Ὠκεανὸς ἐν τοῖς τοιούτοις πάθεσιν. Οὐκ εὖ δ' οὐδ' ὁ φήσας ὅπλα αἴρεσθαι πρὸς τὰς πλημμυρίδας τοὺς Κίμβρους, οὐδ' ὅτι ἀφοβίαν οἱ Κελτοὶ ἀσκοῦντες, κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομένουσιν, εἴτ' ἀνοιδοδομοῦσι, καὶ ὅτι πλείων αὐτοῖς συμβαίνει φθόρος ἐξ ὕδατος, ἢ πολέμου, ὅπερ Ἐφορός φησιν. Ἡ γὰρ τάξις ἢ τῶν πλημμυρίδων, καὶ τὸ τὴν ἐπικλυζομένην χώραν εἶναι γνώριμον, οὐκ ἔμελλε ταύτας τὰς ἀτοπίας παρεῖξιν. Δις γὰρ ἐκάστης ἡμέρας τούτου συμβαίνοντος, τὸ μηδ' ἀπαξ αἰσθάνεσθαι φυσικὴν οὔσαν τὴν παλίρροϊαν καὶ ἀβλαβῆ, καὶ οὐ μόνοις τούτοις συμβαίνουσαν, ἀλλὰ τοῖς παρωκεανίταις πᾶσι, πῶς οὐκ ἀπίθανον; Οὐδὲ Κλείταρχος εὖ· φησὶ γὰρ τοὺς ἰππέας ἰδόντας τὴν ἔφοδον τοῦ πελάγους ἀφιππάσασθαι, καὶ φεύγοντας ἐγγὺς γενέσθαι τοῦ περικαταληφθῆναι. Οὔτε δὲ τοσοῦτω τάχει τὴν ἐπίβασιν ὀρωμένην ἱστοροῦμεν, ἀλλὰ λεληθότως προσιοῦσαν τὴν θάλατταν· οὔτε τὸ καθ' ἡμέραν γιγνόμενον καὶ πᾶσιν ἑναυλον ἦδη ὄν τοῖς πλησιάζειν μέλλουσι, πρὶν ἢ θεάσασθαι,

τοσοῦτον ἔμελλε παρέξεσθαι φόβον, ὥστε φεύγειν, ὡς ἂν εἰ ἐξ ἀδοκῆτου προσέπεσε.

Ταῦτα δὲ δικαίως ἐπιτιμᾷ τοῖς συγγραφεῦσι Ποσειδώνιος, καὶ οὐ κακῶς εἰκάζει, ὅτι ληστρικοὶ ὄντες καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι, καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν Μαιῶτιν ποιήσαιντο στρατείαν· ἅπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ Κιμμέριος κληθείη βόσπορος, οἷον Κιμβρικός, Κιμμερίους τοὺς Κίμβρους ὀνομασάντων τῶν Ἑλλήνων. Φησὶ δὲ καὶ Βοΐους τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρότερον· τοὺς δὲ Κίμβρους δρμήσαντας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀποκρουσθέντας ὑπὸ τῶν Βοΐων ἐπὶ τὸν Ἰστρον, καὶ τοὺς Σκορδίσκους Γαλάτας καταβῆναι· εἴτ' ἐπὶ Ταυριστᾶς καὶ Ταυρίσκους, καὶ τούτους Γαλάτας· εἴτ' ἐπὶ Ἐλουητιίους, πολυχρόσους μὲν ἄνδρας, εἰρηναίους δέ· ὄρωντας δὲ τὸν ἐκ τῶν ληστηρίων πλοῦτον, ὑπερβάλλοντα τοῦ παρ' ἑαυτοῖς, τοὺς Ἐλουητιίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δ' αὐτῶν Τιγυρήνους τε καὶ Τωυγενοὺς, ὥστε καὶ συνεξορμῆσαι. Πάντες μὲν τοὶ κατελύθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, αὐτοὶ τε οἱ Κίμβροι, καὶ οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ὑπερβάλλοντες τὰς Ἄλπεις εἰς τὴν Ἰταλίαν, οἱ δ' ἔξω τῶν Ἄλπεων.

Ἔθος δὲ τι τῶν Κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, ὅτι ταῖς γυναῖξιν αὐτῶν συστρατευούσαις, παρηκολούθουν προμάντεις ἰέρειαι πολιότριχες, λευχείμονες, καρπασίνας ἑφαπτίδας ἐπιπεπορημέναι, ζῶσμα χαλκοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες· τοῖς οὖν αἰχμαλώτοις διὰ τοῦ στρατηπέδου συνήντων ξιφήρεις. κα-

ταστέφασαι δ' αὐτοὺς ἤγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκοῦν, ὅσον ἀμφορέων εἴκοσι· εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβῆσα ὑπερπετῆς τοῦ λέβητος ἐλαιμοτόμει ἕκαστον μετεωρισθέντα· ἐκ δὲ τοῦ προχεομένου αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα, μαντεῖαν τινὰ ἐποιοῦντο· ἄλλαι δὲ διασχίσασαι, ἐσπλάγγνευον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις. Ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσιν ἔτυπτον τὰς βύρσας τὰς περιτεταμένας τοῖς γέροσιν τῶν ἀρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι ψόφον ἐξαισίον.

Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι παρήκουσι τῷ Ὠκεανῷ. Γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου λαβόντες τὴν ἀρχὴν, μέχρι τοῦ Ἄλβιος. Τούτων δ' εἰςὶ γνωριμώτατοι, Σούγαμβροί τε καὶ Κίμβροι. Τὰ δὲ πέραν τοῦ Ἄλβιος, τὰ πρὸς τῷ Ὠκεανῷ, παντάπασιν ἀγνωστα ἡμῖν ἐστίν. Οὔτε γὰρ τῶν προτέρων οὐδένας ἴσμεν τὸν παράπλου τοῦτον πεποιημένους πρὸς τὰ ἐωθινὰ μέρη, τὰ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης, οὔθ' οἱ Ῥωμαῖοι προῆλθόν πω εἰς τὰ περαιτέρω τοῦ Ἄλβιος· ὡς δ' αὐτως οὐδὲ πεζοὶ παρωδεύκασιν οὐδένες. Ἄλλ' ὅτι μὲν κατὰ μῆκος ἰοῦσιν ἐπὶ τὴν ἕω, τὰ κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς βορρῶν μέρη τοῦ Πόντου χωρία ἀπαντᾶ, δῆλον ἐκ τῶν κλιμάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων. Τί δ' ἐστὶ πέραν τῆς Γερμανίας, καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἐξῆς, εἴτε Βαστάρνας χορὴ λέγειν, ὡς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' ἄλλους μεταξὺ, ἢ Ἰάζυγας, ἢ Ῥωξολάνους, ἢ τινὰς ἄλλους τῶν Ἀμαξοίκων, οὐ ῥάδιον εἰπεῖν· οὐδ' εἰ μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ παρήκουσι

παρίπαν τὸ μῆκος, εἴ ἐστὶ τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους, ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ εἰ καὶ γένος ἀνθρώπων ἄλλο διαδέχεται μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἐώων Γερμανῶν ἰδρυμένον. Τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς προσαρκτίων ἔλεγεν. Οὔτε γὰρ τοὺς Βαστάρανας, οὔτε τοὺς Σαυρομάτας, καὶ ἀπλῶς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν, οὔθ' ὀπίσσω ἀπέχουσι τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάττης, οὔτ' εἰ συνάπτουσιν ἐν αὐτῇ.

III. Τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς Γερμανίας, τὸ πέραν τοῦ Ἄλβιος, τὸ μὲν συνεχές ἀκμὴν ὑπὸ τῶν Σοήβων κατέχεται· εἴτ' εὐθύς ἢ τῶν Γετῶν συνάπτει γῆ, κατ' ἀρχαίως μὲν στενὴ, παρατεταμένη τῷ Ἰστρω κατὰ τὸ νότιον μέρος· κατὰ δὲ τοῦναντίον, τῇ παρορίᾳ τοῦ Ἐρκυνίου δρυμοῦ, μέρος τι καὶ αὐτῇ τῶν ὄρων κατέχουσα, εἶτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἀρκτους μέχρι Τυριγετῶν· τοὺς δὲ ἀκριβεῖς ὄρους οὐκ ἔχομεν φράζειν. Διὰ δὲ τὴν ἀγνοίαν τῶν τόπων τούτων, οἱ τὰ Ῥιπαῖα ὄρη καὶ τοὺς Ἐπερβορείους μυθοποιοῦντες, λόγου ἠξίωται· καὶ ἅ Πυθίας, ὁ Μασσαλιώτης, κατεψεύσατο τοιαῦτα τῆς παρωικεανίδος, προσχήματι χρώμενος τῇ περὶ τὰ οὐράνια καὶ μαθηματικὰ ἱστορίᾳ. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐάσθωσαν. Οὐδὲ γὰρ εἴ τινα Σοφοκλῆς τραγοιδεῖ περὶ τῆς Ὠριθυίας λέγων, ὡς ἀναρπαγεῖσα ὑπὸ Βορέου κομισθεῖη

Ἐπὲρ τε πόντον πάντ' ἐπ' ἔσχατα χθονός,
 Νυκτός τε πηγὰς οὐρανοῦ τ' ἀναπτυχάς,
 Φοίβου τε παλαιὸν κῆπον· —

οὐδεν ἂν εἶη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἑατέον· ὡσπερ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης. Ἄ δὲ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφαμεν, ταῦτα λέγωμεν.

Οἱ τοίνυν Ἕλληνες, τοὺς Γέτας, Θραῖκας ὑπελάμβανον· ἄκουσιν δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστροῦ καὶ οὗτοι, καὶ οἱ Μυσοὶ, Θραῖκες ὄντες καὶ αὐτοὶ, καὶ οὓς νῦν Μοισοὺς καλοῦσιν· ἀφ' ὧν ὠρμήθησαν καὶ οἱ νῦν μεταξὺ Λυδῶν, καὶ Φρυγῶν καὶ Τρώων οἰκοῦντες Μυσοί. Καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες Βρίγες εἰσὶ, Θράκιόν τι ἔθνος, καθάπερ καὶ οἱ Μυγδόνες, καὶ Βέβρυκες, καὶ Μαιδοβιθυνοὶ, καὶ Βιθυνοὶ, καὶ Θῦνοι· δοκῶ δὲ καὶ τοὺς Μαριανδυνούς. Οὗτοι μὲν οὖν τελείως ἐκλελοίπασιν πάντες τὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ Μυσοὶ συνέμειναν. Καὶ Ὅμηρον δὲ ὀρθῶς εἰκάζειν μοι δοκεῖ Ποσειδῶνιος τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μυσοὺς κατονομάζειν· λέγω δὲ τοὺς ἐν τῇ Θράκῃ, ὅταν φῆ·

— αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὅσσε φαεινῶ,
Νόσφιν ἐφ' ἵπποπόλων Θρηκῶν καθορώμε-
νος αἴαν,

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων. —

Ἐπεὶ εἶ γε τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Μυσοὺς δέχοιτο τις, ἀπηρητημένος ἂν εἶη ὁ λόγος. Τὸ γὰρ ἀπὸ τῶν Τρώων τρέψαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ τὴν Θρακῶν γῆν, συγκαταλέγειν ταύτῃ τὴν τῶν Μυσῶν, τῶν οὐ νόσφιν ἐόντων, ἀλλ' ὁμόρων τῇ Τρωάδι, καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ἰδρυμένων, καὶ ἑκατέρωθεν, διειρογομένων δ' ἀπὸ τῆς Θράκης πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ, συγγέοντος

ἂν εἶη τὰς ἠπείρους, καὶ ἅμα τῆς φράσεως οὐκ ἀκούοντος. Τὸ γὰρ πάλιν τρέπειν, μάλιστα μὲν ἔστιν εἰς τοῦπίσω· ὃ δ' ἀπὸ τῶν Τρώων μεταφέρων τὴν ὄψιν, ἐπὶ τοὺς μὴ ὀπισθεν αὐτῶν, ἢ ἐκ πλαγίων ὄντας, προσωτέρω μὲν μεταφέρει, εἰς τοῦπίσω δ' οὐ πάνυ. Καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὖ τοῦτο μαρτύριον, ὅτι τοὺς Ἰππημολγούς, καὶ Γαλακτοφάγους, καὶ Ἀβίους, συνῆψεν αὐτοῖς· οἵπερ εἰσιν οἱ ἄμαξοικοὶ Σκύθαι, καὶ Σαρμάται. Καὶ γὰρ νῦν ἀναμέμικται ταῦτα τὰ ἔθνη τοῖς Θραξῖ, καὶ τὰ Βασταρνικὰ, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς Ἰστροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. Τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελτικὰ, οἵ τε Βοῖοι, καὶ Σκορδίσκοι, καὶ Ταυρίσκοι. Τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἔνιοι Σκορδίσκας καλοῦσι· καὶ τοὺς Ταυρίσκους δὲ Λιγυρίσκους καὶ Ταυρίστας φασί.

Λέγει δὲ τοὺς Μυσοὺς ὁ Ποσειδῶνιος, καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ θρεμμάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῶ, ζῶντας καθ' ἡσυχίαν· διὰ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε καὶ καπνοβάτας· εἶναι δὲ τινὰς τῶν Θρακῶν, οἳ χωρὶς γυναικὸς ζῶσιν, οὓς Κτίστας καλεῖσθαι, ἀνιερωσθαι τε διὰ τιμὴν, καὶ μετὰ ἀδείας ζῆν· τούτους δὲ συλλήβδην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἶπειν

— ἄγαυοὺς ἰππημολγούς,

Γλακτοφάγους, Ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώπους.

Ἀβίους δὲ προσαγορεύειν μάλιστα, ὅτι χωρὶς γυναικῶν· ἡγούμενος ἡμιτελῆ τινὰ βίον τὸν χῆρον, κα-

θάπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσιλάου, δι-
ότι χῆρος· ἀγχεμάχους δὲ τοὺς Μυσσοὺς, ὅτι ἀπόρ-
θητοι, καθὰ καὶ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί· δεῖν δὲ ἐν
τῷ δεκάτῳ ἐγγράφειν ἀντὶ τοῦ Μυσῶν τ' ἀγχεμά-
χων

Τὸ μὲν οὖν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσοῦτων ἐτῶν
εὐδοκιμήσασαν, περιττὸν ἴσως. Πολὺ γὰρ πιθα-
νώτερον ἄνομάσθαι μὲν ἐξ ἀρχῆς Μυσσοὺς, μετωνο-
μάσθαι δὲ καὶ νῦν. Τοὺς Ἀβίους δὲ τοὺς χήρους
οὐ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀνεστίους, καὶ τοὺς ἀμαξιτικούς
δέξαιτ' ἂν τις· μάλιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλαια,
καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἐκτίμησιν συνισταμένων τῶν
ἀδικημάτων, τοὺς οὕτως ἀπ' ὀλίγων εὐτελεῶς ζῶν-
τας, δικαιοτάτους εὐλόγον κληθῆναι· ἐπεὶ καὶ οἱ
φιλόσοφοι τῇ σωφροσύνῃ τὴν δικαιοσύνην ἐγγυτάτω
τιθέντες, τῷ αὐταρκεῖ καὶ τὸ λιτὸν ἐν τοῖς πρώτοις
ἐζήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ πρὸς ἐκπτώσεις τινὰς αὐτῶν
παρέωσαν ἐπὶ τὸν κυνισμόν. Τὸ δὲ χήρους γυναι-
κῶν οἰκεῖν, οὐδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν ὑπογράφει,
καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Θραξί, καὶ τούτων τοῖς Γέ-
ταις. Ὅρα δ' ἃ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν, οὐ
πλάσας, ὡς εἰκὸς, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβῶν.

Πάντες μὲν οἱ Θραῖκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται
Ἡμεῖς ἀπάντων (καὶ γὰρ αὐτὸς εὐχόμεαι
Ἐκεῖθεν εἶναι τὸ γένος) οὐ σφόδρ' ἐγκρατεῖς
Ἔσμεν, —

Καὶ ὑποβίᾳ μικρὸν, τῆς περὶ τὰς γυναῖκας ἀκρα-
σίας τίθησι τὰ παραδείγματα·

Γαμεῖ γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς, ᾧ οὐ δέξ' ἢ

Ἐνδεκα γυναῖκες · δώδεκα δ' ἢ πλείους τινές.

Ἄν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχοι,

Καταστροφῆς τις, ἀνυμέναιος, ἄθλιος,

Ἄνυμφος, οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ

Ταῦτα γὰρ ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων.

Οὐκ εἰκὸς δὲ τοὺς αὐτοὺς, ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν

βίον, τὸν μὴ μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπου-

δαῖον καὶ δίκαιον τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. Τὸ δὲ

δὴ καὶ θεοσεβεῖς νομίζειν, καὶ καπνοβάτας τοὺς

ἐρήμους γυναικῶν, σφόδρα ἐναντιοῦται ταῖς κοιναῖς

ὑπολήψεσιν. Ἄπαντες γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρ-

χηγοὺς οἴονται τὰς γυναῖκας · αὗται δὲ καὶ τοὺς ἄν-

δρας προκαλοῦνται, πρὸς τὰς ἐπὶ πλέον θεραπείας

τῶν θεῶν, καὶ ἑορτᾶς, καὶ ποτνιασμούς· σπάνιον

δ' εἴ τις ἀνήρ καθ' αὐτὸν ζῶν εὐρίσκεται τοιοῦτος.

Ὅρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν, ἃ λέγει εἰσάγων

τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν γυναικῶν

ἀπάταις, καὶ λέγοντα·

— Ἐπιτίβουσι δ' ἡμᾶς οἱ θεοὶ

Μάλιστα τοὺς γήμαντας· αἰεὶ γὰρ τινα

Ἄγειν ἑορτὴν ἔστ' ἀνάγκη.

Τὸν δὲ μισογύνην, αὐτὰ ταῦτα αἰτιώμενον·

Ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας,

Ἐκνυβάλιζον δ' ἐπιὰ θεράπαινοι κύκλω,

Αἰδ' ὠλόλυζον.

Τὸ μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγύνους τῶν Γεταῶν εὐσεβεῖς

νομίζεσθαι, παράλογόν τι ἐμφαίνει· τὸ δ' ἰσχύειν

ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδὴν, ἕκ

τε ὧν εἶπε Ποσειδῶνιος, οὐκ ἀπιστητέον, καὶ ἐμ-

ψύχων ἀπέχεσθαι δι' εὐσέβειαν, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας.

Λέγεται γὰρ τινὰ τῶν Γετῶν, ὄνομα Ζάμολξιν, δουλεῦσαι Πυθαγόρα· καὶ τινὰ τῶν οὐρανίων παρ' ἐκείνου μαθεῖν, τὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων, πλανηθέντα καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν, σπουδασθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τῷ ἔθνει, προλέγοντα τὰς ἐπισημασίας· τελευτῶντα δέ, πείσαι τὸν βασιλέα κοινωρὸν τῆς ἀρχῆς λαβεῖν αὐτόν, ὡς τὰ παρὰ τῶν Θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν· κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερέα κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ' αὐτοῖς Θεοῦ· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ Θεὸν προσαγορευθῆναι, καὶ καταλαβόντα ἀντροῦδές τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλλοις, ἐνταῦθα διαιτᾶσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκτός, πλὴν τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν θεραπεόντων· συμπράττειν δὲ τὸν βασιλέα, ὁρῶντα τοὺς ἀνθρώπους προσέχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλεόν, ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέροντι τὰ προστάγματα κατὰ συμβουλήν Θεῶν. Τοῦτο δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀεὶ τινος εὐρισκομένου τοιούτου τὸ ἦθος· ὃς τῷ μὲν βασιλεῖ σύμβουλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο Θεός· καὶ τὸ ὄρος ὑπελήφθη ἱερὸν, καὶ προσαγορεύουσιν οὕτως· ὄνομα δ' αὐτῷ Κωγαίωνον, ὁμώνυμον τῷ παραρρέοντι ποταμῷ. Καὶ διὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρχε τῶν Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καῖσαρ ὁ Θεός στρατεῦειν, Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν τιμὴν· καὶ πως τὸ τῶν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον τοῦ Ζαμόλξιος ἔμεινε παρρηθέν.

Τοιαῦτα μὲν οὖν καλῶς ἂν τις διαποροίῃ περὶ
 τῶν κειμένων παρὰ τῆ ποιητῆ, περὶ τε Μυσῶν καὶ
 ἄγανθων Ἰππημολγῶν. Ἄ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ περὶ νεῶν προοιμιαζόμενος εἶρηκεν, ἥμιστα λέ-
 γοιτ' ἂν. Ἐπαινεῖ γὰρ Ἑρατοσθένους ἀπόφασιν·
 ὅτι φησὶν ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον, καὶ ἄλλους τοὺς πα-
 λαιοὺς, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναί, τῶν δὲ πόρρω
 πολλὴν ἔχειν ἀπειρίαν· ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν
 ὄντας, ἀπείρους δὲ τοῦ ναυτίλλεσθαι. Συνηγορῶν
 δὲ τούτοις, Ὅμηρόν φησι τὴν μὲν Αὐλίδα καλεῖν πε-
 τρήεσαν, ὥσπερ καὶ ἔστι· πολὺκνημον δὲ τὸν Ἐ-
 τεωνόν, πολυτρήρωνα δὲ τὴν Θίσβην, ποιήεντα δὲ
 τὸν Ἀλίαρον· τὰ δ' ἄπωθεν οὐτ' αὐτὸν εἰδέναί,
 οὔτε τοὺς ἄλλους. Ποταμῶν γοῦν περὶ τετταρά-
 κοντα ρεόντων εἰς τὸν Πόντον, μηδὲ τῶν ἐνδοξοτά-
 των μηδενὸς μεμνήσθαι· οἶον Ἰστρου, Ταναΐδος,
 Βορυσθέου, Ἐπάνιος, Φάσιδος, Θερμῶδοντος,
 Ἄλνος· ἔτι δὲ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνήσθαι, πάντας
 δ' ἄγανθους τινὰς Ἰππημολγούς, καὶ Γαλακτοφά-
 γους, Ἀβίους τε. Παφλαγῶνας τε τοὺς ἐν τῇ με-
 σογαίᾳ ἱστορηκέναι παρὰ τῶν περὶ τοῖς τόποις πλη-
 σιασάντων· τὴν παραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως
 γε. Ἄπλουν γὰρ εἶναι τότε τὴν θάλατταν ταύτην,
 καὶ καλεῖσθαι Ἄξενον, διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν
 ἀγριότητα τῶν περιοικούντων ἔθνων, καὶ μάλιστα
 τῶν Σκυθῶν ξενοθυτούντων, καὶ σαρκοφαγούντων,
 καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων· ὕστερον δ'
 Εὐξείνου κελῆσθαι, τῶν Ἰώνων ἐν τῇ παραλίᾳ πό-
 λεις κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν, καὶ τὰ περὶ Αἴγυ-

πιον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις τοῦ Νείλου, καὶ προσχώσεις τοῦ πελάγους· ὧν οὐδαμοῦ μεμνησθαι, οὐδὲ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τῆς Αἰγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ Αἰθιοπίαν, καὶ τὸν Ὠκεανόν· εἰ μὴ Ζήνωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι·

Αἰθιοπᾶς θ' ἰκόμην, καὶ Σιδονίους, Ἀραβᾶς τε. Οὐ θαυμαστὸν δ' εἶναι περὶ Ὀμήρου· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι νεωτέρους ἐκείνου πολλὰ ἄγνοεῖν καὶ τερατολογεῖν· Ἡσίοδον μὲν Ἡμίκνυας λέγοντα, καὶ Μεγαλοκεφάλους, καὶ Πυγμαίους· Ἀλκμᾶνα δὲ Στεγανόποδας· Αἰσχύλον δὲ Κυνοκεφάλους, καὶ Στεροφθάλμους, καὶ Μονομμάτους, [ἐν τῷ Προμηθεΐ φησι,] καὶ ἄλλα μυρία. Ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τοὺς συγγραφῆας βαδίζει Ῥιπαῖα ὄρη λέγοντας, καὶ τὸ Ὠγύιον ὄρος, καὶ τὴν τῶν Γοργόνων, καὶ Ἐσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν παρὰ Θεοπόμπῳ Μεροπίδα γῆν, παρ' Ἐκαταίῳ δὲ Κιμμερίδα πόλιν, παρ' Εὐημέρῳ δὲ τὴν Παγχαίαν γῆν, παρ' Ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμου, ἐκ δὲ τῶν ὄμβρων τήκεσθαι· ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ Διονύσου πόλιν εἶναι, ταύτην δ' οὐκ ἐνδέχεσθαι δις τὸν αὐτὸν ἔξευρεῖν. Ἐπιτείνει δὲ καὶ τοῖς περὶ Σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι καθ' Ὀμηρον τὴν Ὀδυσσεῶς· εἰ γὰρ, αὐτῷ χρῆναι τὴν μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν· τὸν δὲ ποιητὴν ἔξωκεανικῆναι μυθολογίας χάριν· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνυ, μεταποιουμένῳ γε γραμματικῆς· ὅς τὴν μὲν Γαῦδον, Καλυψοῦς νῆσόν φησι· τὴν δὲ Κόρκυραν, Σχερίαν·

ἄλλους δ' αἰτιᾶται ψεύσασθαι περὶ Γεργήνων, καὶ τοῦ Ἀκακησίου, καὶ Δήμου ἐν Ἰθάκῃ, Πελεθρονίου δ' ἐν Πηλίοι, Γλαυκοπίου δ' ἐν Ἀθήναις. Τούτοις δὲ μικρὰ τινα προσθεῖς τοιαῦτα, παύεται, τὰ πλεῖστα μετενέγκας παρὰ τοῦ Ἐρατοσθένους, ὡς καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, οὐκ εὖ εἰρημένα. Τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὕστερον ἐμπειροτέρους γεγονέναι τῶν πάλαι περὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ Ἐρατοσθένει καὶ τούτῳ δοτέον τὸ δ' οὕτω πέρα τοῦ μετρίου προάγειν, καὶ μάλιστα ἐφ' Ὀμήρου, δοκεῖ μοι καὶ ἐπιπληξάαι τις δικαίως· καὶ τοῦναντίον εἰπεῖν, ὡς περὶ ὧν ἄγνοοῦσιν αὐτοὶ, περὶ τούτων τῷ ποιητῇ προφέρουσι. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου.

Νυνὶ δὲ περὶ Θρακῶν ἐλέγομεν,
 Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν,
 Γλακτοφάγων, Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων,
 βουλόμενοι συγκροῖναι τὰ τε ὑφ' ἡμῶν, καὶ τὰ ὑπὸ Ποσειδωνίου λεχθέντα, καὶ τὰ ὑπὸ τούτων· πρότερον δ' ὅτι τὴν ἐπιχείρησιν ὑπεναντίαν τοῖς προτεθεῖσι πεποιήται. Προὔθεντο μὲν γὰρ διδάξαι, ὅτι τῶν πόρρω τῆς Ἑλλάδος πλείων ἦν ἄγνοια τοῖς πρεσβυτέροις, ἢ τοῖς νεωτέροις· ἔδειξαν δὲ τὰναντία· καὶ οὐ τὰ πόρρω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι. Ἄλλ', ὡς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν ὑπερκεισθῶ, τὰ δὲ νῦν σκοπῶμεν. Σκυθῶν μὲν γὰρ μὴ μεμνησθαι κατ' ἄγνοιάν φασι, μηδὲ τῆς περὶ τοὺς ξένους ἀμότητος αὐτῶν, καταθρόντων, καὶ σαρκοφαγούντων, καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπῶμασι χρωμένων, δι' οὓς

Ἀξενος ὠνομάζετο ὁ πόντος. πλάττειν δ' ἀγαυούς τινας Ἰππημολγούς, Γαλακτοφάγους, Ἀβίους τε δικαιοτάτους ἀνθρώπους, τοὺς οὐδαμοῦ γῆς ὄντας. Πῶς οὖν Ἀξενον ὠνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀγριότητα, μηδ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιοῦτους; οὔτοι δ' εἰσὶ δῆπου οἱ Σκύθαι· πρότερον δ' οὐδ' Ἰππημολγοὶ ἦσαν οἱ ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν, καὶ Θρακῶν, καὶ Γετῶν, οὐδὲ Γαλακτοφάγοι καὶ Ἀβιοι; Ἀλλὰ καὶ νῦν εἰσιν Ἀμάξιοι, καὶ Νομάδες καλούμενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων, καὶ γάλακτος, καὶ τυροῦ, καὶ μάλιστα ἵππειου· θησαυρισμὸν δ' οὐκ εἰδότες, οὐδὲ καπηλείαν, πλὴν ἢ φόρτον ἀντὶ φόρτου. Πῶς οὖν ἠγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποιητής, ἱππημολγούς καὶ γαλακτοφάγους τινὰς προσαγορεύων; Ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους ἱππημολγούς ἐκάλουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους παρατεθειταῖς ἐπεσιν·

Αἰθίοπας τε Λιγυστὶ δὲ, Σκύθας ἱππημολγούς.
 Γί δὲ θαυμαστόν, εἰ διὰ τὸ πλεονάζειν παρ' ἡμῖν τὰ συμβόλαια καὶ τὴν περὶ αὐτὰ ἀδικίαν, δικαιοτάτους εἶπεν ἀγαυούς, τοὺς ἥκιστα ἐν τοῖς συμβολαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κεκτημένους πάντα πλὴν ξίφους, καὶ ποτηρίου· ἐν δὲ τούτοις πρῶτον, καὶ τὰς γυναῖκας Πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς, καὶ τέκνα. Καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν τῷ ποιητῇ, φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν,
 Ἄλλ' ἱππάκης βρωτῆρες εὐνομοὶ Σκύθαι.

Αὕτη δὲ ὑπόληψις καὶ νῦν ἔτι συμμένει παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν. Ἀπλουσιτάτους τε γὰρ αὐτοὺς νομίζομεν,

καὶ ἤκιστα κακέντροχεῖς, εὐτελεστέρους τε πολὺ ἡμῶν, καὶ αὐταρκεστέρους· καίτοι ὄγε καθ' ἡμᾶς βίος, εἰς πάντας σχεδόν τι διατέτακε τὴν πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολὴν, τρυφὴν, καὶ ἡδονάς, καὶ κικροτεχνίας εἰς πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. Πολὺ οὖν τῆς τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τοὺς βαρβάρους ἐμπέπτωκε, τοὺς τε ἄλλους, καὶ τοὺς Νομάδας. Καὶ γὰρ θαλάττης ἄψάμενοι, χείρους γεγόνασι, ληστεύοντες, καὶ ξενοκτονοῦντες, καὶ ἐπιπλεκόμενοι πολλοῖς, μεταλαμβάνουσι τῆς ἐκείνων πολυτελείας, καὶ καπηλείας· ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἡμερότητα συντείνειν, διαφθείρει δὲ τὰ ἥθη, καὶ ποικιλίαν ἀντὶ τῆς ἀπλότητος τῆς ἄρτι λεχθείσης εἰσάγει.

Οἱ μὲν τοι πρὸ ἡμῶν, καὶ μάλιστα οἱ ἐγγὺς τοῖς Ομηροῦ χρόνοις, τοιοῦτοί τινες ἦσαν, καὶ ὑπελαμβάνοντο παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, ὁποίους Ὀμηρός φησιν. Ὅρα δὲ, ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως, ἐφ' ὃν ἐστράτευσε Δαρεῖος, καὶ τὰ ἐπεσταλμένα παρ' αὐτοῦ. Ὅρα δὲ καὶ, ἃ λέγει Χρυσίππος περὶ τῶν τοῦ Βοσπόρου βασιλέων, τῶν περὶ Λεύκωνα. Πλήρεις δὲ καὶ αἱ Περσικαὶ ἐπιστολαὶ τῆς ἀπλότητος, ἧς λέγω, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Βαβυλωνίων, καὶ Ἰνδῶν ἀπομνημονευόμενα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις, καὶ Ἀβαρις, καὶ τινες ἄλλοι παρὰ τοῖς Ἑλλησι τοιοῦτοί εὐδοκίμουν· ὅτι ἐθνικόν τινα χαρακτῆρα ἐπέφαινον εὐκολίας, καὶ λιτότητος, καὶ δικαιοσύνης. Καὶ τί δεῖ τοὺς πάλαι λέγειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου, κατὰ τὴν ἐπὶ Θρακίας τοὺς ὑπὲρ τοῦ Αἴμου στρατείαν ἐμβαλὼν

εἰς Τριβαλλοὺς, ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἰστρου καθήκον-
 τας, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ νήσου Πεύκης, τὰ πέραν δὲ
 Γέτας ἔχοντας, ἀφίχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο· καὶ
 ἐς μὲν τὴν νήσον ἀποβῆναι μὴ δύνασθαι σπάνει
 πλοίων· ἐκεῖσε γὰρ καταφυγόντα τὸν τῶν Τριβαλ-
 λῶν βασιλέα Σύρμον, ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιχειρη-
 σιν· εἰς δὲ τοὺς Γέτας διαβάντα, ἐλεῖν τὴν αὐτῶν
 πόλιν, καὶ ἀναστρέψαι διὰ ταχέων εἰς τὴν οἰκίαν,
 λαβόντα δῶρα τῶν ἔθνῶν, καὶ παρὰ τοῦ Σύρμου.
 Φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, κατὰ ταύτην τὴν
 στρατείαν τυμμίξαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτοὺς τοὺς περὶ
 τὸν Ἀδρίαν, φιλίας καὶ ξενίας χάριν· δεξάμενον δὲ
 αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα, ἐρέσθαι παρὰ τὸν
 πότον, τί μάλιστα εἴη, ὃ φοβοῦντο, νομίζοντα αὐ-
 τὸν ἐρεῖν· αὐτοὺς δ' ἀποκρίνασθαι, ὅτι οὐδένα,
 πλὴν εἰ ἄρα μὴ ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐπιπέσοι· φιλίαν
 γε μὴν ἀνδρὸς τοιοῦτου περὶ παντὸς τίθεσθαι. Ταῦ-
 τα δὲ ἀπλότητος τῆς τῶν βαρβάρων ἐστὶ σημεῖα·
 τοῦ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν ἀπόβασιν εἰς τὴν
 νήσον, δῶρα δὲ πέμπσαντος, καὶ συνθήμενου φιλίαν,
 καὶ τῶν φοβεῖσθαι μὲν οὐδένα φαιμένων, φιλίαν δὲ
 περὶ παντὸς τίθεσθαι, μεγάλων ἀνδρῶν. Ὁ, τε Δρο-
 υχαίτης κατὰ τοὺς διαδόχους ἦν τοῦ Ἀλεξάνδρου
 Γετῶν βασιλεὺς· ἐκεῖνος τοίνυν λαβὼν ζωγρίαν Λυ-
 σίμαχον, ἐπιστρατεύσαντα αὐτῷ, δείξας τὴν πενίαν
 τὴν τε ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ ἔθνους, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν
 αὐτάρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς τοιοῦτοις μὴ πολεμεῖν,
 ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι· ταῦτα δ' εἰπὼν, ξενίσας, καὶ
 συνθήμενος φιλίαν, ἀπέλυσεν αὐτόν. Καὶ Πλάτων

δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν θάλατταν, ὡς πονηροδιδάσκαλον, φεύγειν οἶεται δεῖν ὅτι πορῶτάτω τοὺς εὖ πολιτευομένους, καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῇ.

Ἐφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας, Εὐρώπῃ δ' ἐπιγραφομένη βίβλῳ, περιοδεύσας τὴν Εὐρώπην μέχρι Σκυθῶν, ἐπὶ τέλει φησὶν, εἶναι τῶν τε ἄλλων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυρωματῶν τοὺς βίους ἀνομοίους· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεπούς, ὥστε καὶ ἀνθρωποφαγεῖν· τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, φησὶ, τὰ περὶ τῆς ἀμότητος αὐτῶν λέγουσιν, εἰδότες τὸ δεινὸν, καὶ τὸ θαυμαστὸν, ἐκπληκτικὸν ὄν· δεόν τ' ἀναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι· καὶ αὐτὸς οὖν περὶ τῶν δικαιοτάτοις ἦθεσι χρωμένων ποιήσεσθαι τοὺς λόγους· εἶναι γὰρ τινὰς τῶν Νομάδων Σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵππων, τῇ δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν, μεμνήσθαι δ' αὐτῶν τοὺς ποιητάς· Ὀμηρον μὲν

Γλακτοφάγων Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων φήσαντα τὴν γῆν καθορᾶν·

τὸν Ἡσίοδον δὲ, ἐν τῇ καλουμένη γῆς περιόδῳ, τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν ἄρπυιῶν ἄγεσθαι

Γλακτοφάγων εἰς γαῖαν, ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων. Εἶτα αἰτιολογεῖ, διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες, καὶ οὐ χρηματισταί, πρὸς τε ἀλλήλους εὐνομοῦνται, κοινὰ πάντα ἔχοντες τὰ τε ἄλλα, καὶ γυναῖκας, καὶ τέκνα, καὶ τὴν ὅλην συγγένειαν· πρὸς τε τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοί εἰσι, καὶ ἀνίκητοι, οὐδὲν ἔχοντες, ὑπὲρ οὗ

δουλεύουσιν. Καλεῖ δὲ καὶ Χοιρίλον, εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας, ἣν ἔξευξε Δαρεῖος·

Μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεᾷ Σκύθαι αὐτὰρ
ἔναιον

Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποικοι
Ἀνθρώπων νομίμων.

Καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ ἄνθρωπον σοφὸν καλῶν ὁ Ἐφορος, τούτου φησὶν εἶναι τοῦ γένους· νομισθῆναι δὲ καὶ ἑπτὰ σοφῶν ἓνα, τελεία σωφροσύνη καὶ συνέσει· εὐρήματα τε αὐτοῦ λέγει τὰ τε ζώπυρα, καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν, καὶ τὸν κερამεῖκόν τροχόν. Ταῦτα δὲ λέγω, σαφῶς μὲν εἰδώς, ὅτι καὶ οὗτος αὐτὸς οὔτε ἀληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος. Πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὐρημα αὐτοῦ, ὃν οἶδεν Ὀμηρὸς πρεσβύτερος ὢν;

Ὡς δ' ὅτε τις κερამεὺς τροχὸν ἄρμενον ἐν παλά-
μῃσι,

καὶ τὰ ἑξῆς. Ἄλλ' ἐκεῖνα διασημῆναι βουλόμενος, ὅτι κοινῇ τινι φήμῃ, καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὕστερον, πεπιστεῦσθαι συνέβαινε τὸ τῶν Νομάδων τοὺς μάλιστα ἀπακισμένους ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ Ὀμήρου πεπλάσθαι.

Περὶ τε τῶν Μυσῶν, δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων Ἀπολλόδωρος, πότρου ἠγεῖται, καὶ τούτους εἶναι πλάσματα, ὅταν φῆ ὁ ποιητής·

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγανῶν ἱππημολγῶν.

Ἡ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος, παρερμηνεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς προεῖρηται, πλάσμα λέγων, ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θρακῇ Μυσῶν. Παρὰ τὰ ὄντα. Ἔτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γοῦν Αἴλιος Κάτος μετώκισεν ἐκ τῆς περαιᾶς τοῦ Ἰστροῦ πέντε μυριάδας σωμάτων παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλώττου τοῖς Θραξίν ἔθνοισι, εἰς τὴν Θρακίαν· καὶ νῦν οἰκοῦσιν αὐτόθι, Μοισοὶ καλούμενοι· ἦτοι καὶ τῶν πρότερον οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων· ἢ, ὅπερ οἰκειότερον ἐστὶ τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ τῇ ἀποφάσει· τῶν ἐν τῇ Θρακῇ καλουμένων Μυσῶν πρότερον. Περὶ μὲν δὴ τούτων ἄλλοις· ἐπάνειμεν δὲ ἐπὶ τὴν ἐξῆς περιήγησιν.

Τῶν δὲ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείσθω, τὰ δ' εἰς ἡμᾶς ἤδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. Βοιρεβίστας, ἀνὴρ Γέτης, ἐπιστάς ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιστάσιαν, ἀνέλαβε κεκακωμένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συχνῶν πολέμων καὶ τοσοῦτον ἐπῆρσεν ἀσκήσει καὶ νήψει, καὶ τῷ προσέχειν τοῖς πράγμασι, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλην ἀρχὴν κατεστήσατο, καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς πλείστους ὑπέταξε τοῖς Γέταις· ἤδη δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερός ἦν, διαβαίνων ἀδεῶς τὸν Ἰστρον, καὶ τὴν Θρακίαν λεηλατῶν μέχρι Μακεδονίας καὶ τῆς Ἰλλυριδος. Τοὺς τε Κελτοὺς τοὺς ἀναμειγμένους τοῖς τε Θραξίν καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξεπόρθησε, Βοίους καὶ ἄρδην ἠφάνισε τοὺς ὑπὸ Κριτασίρω, καὶ Ταυρίσκους. Πρὸς δὲ τὴν εὐπέθειαν τοῦ ἔθνους συναγωνιστὴν ἔσχε Δεκαίνεον ἄνδρα γόητα, καὶ πεπλανημένον κατὰ τὴν Αἴγυπτον, καὶ προσημασίας ἐκ

μεμαθηκότα τινας, δι' ὧν ὑπεκρίνατο τὰ θεῖα· καὶ δι' ὀλίγου καθίστατο θεός, καθάπερ ἔφαμεν περὶ τοῦ Ζαμόλξεως διηγούμενοι. Τῆς δ' εὐπειθείας σημειῶν· ἐπέισθησαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν ἄμπελον, καὶ ζῆν οἴνου χωρὶς. Ὁ μὲν οὖν Βοιρεβίστας, ἔφθη καταλυθεὶς ἐπαναστάντων αὐτῶ τινων, πρὶν ἢ Ῥωμαίους στεῖλαι στρατείαν ἐπ' αὐτόν. Οἱ δὲ διαδεξάμενοι τὴν ἀρχήν, εἰς πλείω μέρη διέστησαν· καὶ δὴ καὶ νῦν ἠνίκα ἔπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, εἰς πέντε μερίδας, ποτὲ δὲ εἰς τέταρτας, διεστῶτες ἐτύγγανον· οἱ μὲν οὖν τοιοῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροι, καὶ ἄλλοτ' ἄλλοι.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμένων ἐκ παλαιοῦ· τοὺς μὲν γὰρ Δάκους προσαγορεύουσι, τοὺς δὲ Γέτας. Γέτας μὲν, τοὺς πρὸς τὸν Πόντον κεκλιμένους, καὶ πρὸς τὴν ἕω. Δάκους δὲ τοὺς εἰς τὰναντία πρὸς Γερμανίαν, καὶ τὰς τοῦ Ἰστρου πηγὰς, οὓς οἶμαι Δάους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέται καὶ Δάοι. Τοῦτο γὰρ πιθανώτερον, ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν, οὓς καλοῦσι Δάας· πόρρω γὰρ ἐκεῖνοι περὶ τὴν Ἐρκανίαν· καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν κομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀττικήν. Ἐξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκεῖνοις ὁμωνύμους ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὡς Λυδὸν, καὶ Σύρον, ἢ τοῖς ἐπιπολάζουσιν ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὡς Μάνην, ἢ Μίδακ, τὸν Φρύγα, Τίβιον δὲ, τὸν Παφλαγόνα. Ἐπὶ τοσοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ Βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἐξαρθέν, ἔταπεινώθη τελείως

ὑπό τε τῶν στάσεων, καὶ τῶν Ῥωμαίων· ἱκανοὶ δ' ὁμῶς εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν στέλλειν τέτταρας μυριάδας.

Ῥεῖ δὲ δι' αὐτῶν Μάρισος ποταμὸς εἰς τὸν Δανούβιον, ᾧ τὰς παρυσκευὰς ἀνεκόμιζον οἱ Ῥωμαῖοι, τὰς πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη, μέχρι τῶν καταρῥακτῶν, Δανούβιον προσηγόρευον, ἃ μάλιστα διὰ τῶν Δάκων φέρεται· τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ Πόντου τὰ περὶ τοὺς Γέτας, καλοῦσιν Ἰστρον. Ὀμόγλωτοι δ' εἰσὶν οἱ Δάκοι τοῖς Γέταις. Παρὰ μὲν οὖν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Γέται γινωρίζονται μᾶλλον, διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστρου ποιεῖσθαι, καὶ τοῖς Θραξῖ, καὶ τοῖς Μυσοῖς ἀναμεμίχθαι. Καὶ τὸ τῶν Τριβαλλῶν δ' ἔθνος Θρακικὸν ὄν, τὸ αὐτὸ πέπονθε τοῦτο. Μεταναστάσεις γὰρ δέδεκται, τῶν πλησιοχώρων εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους ἑξαναστάντων, τῶν μὲν ἐκ τῆς περαιᾶς τῶν Σκυθῶν καὶ Βασταρνῶν, καὶ Σαυροματῶν ἐπικρατούντων πολλάκις, ὥστε καὶ ἐπιδιαβαίνειν τοῖς ἐξελθεῖσι, καὶ καταμένειν τινὰς αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς νήσοις, ἢ ἐν τῇ Θράκῃ· τῶν δ' ἐκ θατέρου μέρους ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κατασχυομένων. Αὐξηθέντες δ' οὖν ἐπὶ πλεῖστον, οἳ τε Γέται, οἳ τε Δάκοι, ὥστε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἐκπέμπειν στρατείαν, νῦν ὅσον εἰς τέτταρας μυριάδας συνεσταλμένοι τυγχάνουσι· καὶ ἐγγὺς μὲν ἤκουσι τοῦ ὑπακούειν Ῥωμαίων· οὐπω δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελέως, διὰ τὰς ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐλπίδας, πολεμίων ὄντων τοῖς Ῥωμαίοις.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάττης τῆς ἀπὸ

τοῦ Ἰστρου ἐπὶ Τύραν, καὶ ἡ τῶν Γειῶν ἐρημία πρόκειται πεδιάς πᾶσα, καὶ ἄνυδρος· ἐν ἧ Δαρεῖος ἀποληφθεὶς δ' Ἰτιάσπεω, καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν Ἰστρον ἐπὶ τοὺς Σκύθας, ἐκινδύνευσε πανστρατιᾷ δίψει διαλυθῆναι· συνῆκε δ' ὄψε, καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον στρατεύσας ἐπὶ Γέτας, καὶ τὸν βασιλέα Δρομιχαίτην, οὐκ ἐκινδύνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐάλω ζωγρίᾳ· πάλιν δ' ἐσώθη, τυχῶν εὐγνώμονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ εἶπον πρότερον.

Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νῆσός ἐστιν ἡ Πεύκη· κατασχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρται, Πευκίνοι προσηγορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους, αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης, αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. Ἐπτάστομος γάρ ἐστι· μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα καλούμενον, δι' οὗ σταδίων ἑνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην, ἑκατὸν εἴκοσι· ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ζεῦγμα Δαρεῖος· δύναιτο δ' ἂν ζευχθῆναι καὶ κατὰ τὸ ἄνω. Τοῦτο δὲ καὶ πρῶτόν ἐστι στόμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον· τὰ δ' ἐξῆς εἰς ἕω παράπλω τῶ ἐπὶ τὸν Τύραν· διέχει δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἑβδομον στόμα περὶ τριακσίους σταδίους. Γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν στομάτων νησίδες. Τὰ μὲν δὴ τρία στόματα, ἐφεξῆς τῶ ἱερῶ στόματι, ἐστὶ μικρά· τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μὲν πολὺ ἐλάττονα, τῶν δὲ μείζονα. Ἐφορος δὲ πεντάστομον εἶρηκε τὸν Ἰστρον. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Τύραν ποταμὸν πλωτὸν, ἑννακόσιοι στάδιοι. Ἐν δὲ τῶ μεταξὺ δύο λίμναι μεγάλαι, ἡ μὲν ἀνεωγμένη πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστε καὶ λιμένι χρῆσθαι· ἡ δ' ἄστομος.

Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα, πύργος ἐστὶ Νεοπτολέμου καλούμενος, καὶ κώμη Ἐρμώνακτος λεγομένη. Ἀναπλεύσαντι δὲ ἑκατὸν τεσσαράκοντα σταδίους, ἐφ' ἑκάτερα πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία, ἡ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀφιοῦσα· οἱ δὲ προσοικοῦντες τῷ ποταμῷ πόλιν φασίν, ἀνιόντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. Διέχει δὲ τοῦ στόματος ἡ νῆσος ἡ Λευκὴ, διάγραμμα πεντακοσίων σταδίων, ἰερὰ τοῦ Ἀχιλλέως, πελαγία.

Εἶτα Βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑξακοσίαις σταδίοις· καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς Ἰπανις· καὶ νῆσος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ Βορυσθένου ἔχουσα λιμένα. Πλεύσαντι δὲ τὸν Βορυσθένη σταδίους διακοσίους, ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ πόλις· ἡ δ' αὐτὴ καὶ Ὀλβία καλεῖται, μέγα ἐμπορεῖον, κτίσμα Μιλησίων. Ἡ δὲ ὑπερκειμένη πᾶσα χώρα τοῦ λεχθέντος μεταξὺ Βορυσθένου καὶ Ἰστρου, πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία· ἔπειτα οἱ Τυριγέται μεθ' οὓς οἱ Ἰάξυγες Σαρμάται, καὶ οἱ Βασίλειοι λεγόμενοι, καὶ Οὐργοί, τὸ μὲν πλεον νομάδες, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελούμενοι· τούτους φασὶ καὶ παρὰ τὸν Ἰστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάτερα πολλάκις. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Βαστάρναι μὲν τοῖς Τυριγέταις ὄμοροι καὶ Γερμανοῖς, σχεδὸν τι καὶ αὐτοὶ τοῦ Γερμανικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλείω φύλα διηρημένοι. Καὶ γὰρ Ἄτμονοι λέγονται τινες, καὶ Σιδόνες, οἱ δὲ τὴν Πεύκην κατασχόντες, τὴν ἐν τῷ Ἰστρῷ νῆσον, Πευκινοί· Ῥωξολανοὶ δ' ἀρκτικώτατοι τὰ μεταξὺ τοῦ Ταναΐδος, καὶ τοῦ Βορυσθένου νεμόμε-

νοι πεδία. Ἡ γὰρ προσάρκτιος πᾶσα ἀπὸ Γερμανίας μέχρι τῆς Κασπίας πεδιάς ἐστίν, ἣν ἴσμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἴ τινας οἰκοῦσιν, οὐκ ἴσμεν. Οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ, καὶ πρὸς τοὺς Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος στρατηγούς ἐπολέμουν, ἔχοντες ἡγεμόνα Τάσιον. Ἦκον δὲ Παλάκῳ συμμαχήσοντες τῷ Σκιλούρου· καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μάχιμοι· πρὸς μὲν τοι συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὀπλισμένην καλῶς τὸ βάρβαρον φύλον ἀσθενὲς πᾶν ἐστὶ καὶ τὸ γυμνητικόν. Ἐκεῖνοι γοῦν περὶ πέντε μυριάδας πρὸς ἑξακισχιλίους τοὺς Διοφάντιῳ, τῷ τοῦ Μιθριδάτου στρατηγῷ, συμπαραταξαμένους, οὐκ ἀντέσχον, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι διεφθάρησαν. Χρῶνται δὲ ὠμοβοῖνοις κρᾶνεσι, καὶ θῶραξι, γερῶφοφοροὶ· ἀμυντήρια δ' ἔχουσι καὶ λόγχας, καὶ ξίφος, καὶ τόξον· τοιοῦτοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλείους. Τῶν δὲ Νομάδων αἰσκηναὶ, πιλωταὶ πεπήγασιν ἐπὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐν αἷς δαιτιῶνται· περὶ δὲ τὰς σκηναὶς τὰ βοσκήματα, ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γάλακτι καὶ τυρῶ, καὶ κρέασιν· ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νομαῖς μεταλαμβάνοντες τόπους ἀεὶ τοὺς ἔχοντας πύαν, χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιώτιν, θέρους δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις.

Ἄπασα δ' ἡ χώρα δυσχείμερός ἐστι, μέχρι τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ Βορυσθένους καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος· αὐτῶν δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰ ἀρκτικώτατα, τὸ, τε στόμα τῆς Μαιώτιδος, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ τῶν τοῦ Βορυσθένους, καὶ ὁ μυχὸς τοῦ Ταμυράκου κόλπου, καὶ Καρκινίτου,

καθ' ὃν ὁ ἰσθμὸς, τῆς μεγάλης Χερσόνησον. Δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη, καίπερ ἐν πεδίοις οἰκούντων. ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι· δύσριγον γὰρ τὸ ζῶον· οἳ τε βῦες οἳ μὲν ἄκρω γεννῶνται, τῶν δ' ἀπορινῶσι τὰ κέρατα· καὶ γὰρ τοῦτο δύσριγον τὸ μέρος· οἳ τε ἵπποι μικροὶ, τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα, ῥήσσονται δὲ χαλκαὶ ὑδρῖαι, τὰ δ' ἐνόντα συμπήττεται. Τῶν δὲ πάγων ἡ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος [δηλὸς ἐστίν]. Ἄμα ξεύεται γὰρ ὁ διάπλους, ὁ εἰς Φαναγορίαν ἐκ τοῦ Παντικαπαίου, ὥστε καὶ πηλὸν εἶναι καὶ ὀδόν· ὄρυκτοὶ τὲ εἰσιν οἱ ἰχθύες οἱ ἀποληφθέντες ἐν τῷ κρυστάλλῳ, τῇ προσαγορευομένῃ γαγγάμη, καὶ μάλιστα οἱ ἀντακαῖοι, δελφῖσι κάρισοι τὸ μέγεθος. Νεοπτόλεμον δὲ φασί, τὸν τοῦ Μιθριδάτου στρατηγόν, ἐν τῷ αὐτῷ πόρῳ, θέρους μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἵππομαχίᾳ· φασὶ δὲ, καὶ τὴν ἄμπελον ἐν τῷ βοσπόρῳ κατορυττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμῶντων πολὺ τῆς γῆς. Λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωμάτων ἀηθιζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων νηνεμούντων τότε, ἢ καὶ τοῦ πάχους τοῦ ἀέρος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφεσιν οἳ παρήλιοι ποιοῦσιν. Ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείστων ἄρξαι τῶν ταύτη βαρβάρων, ὁ πρὸς Φίλιππον πολεμήσας τὸν Ἀμύντιου.

Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένου νῆσον, ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ὁ πλοῦς ἐστίν ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλλείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον, ἄλλος

καλούμενον, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἴτ' ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, ἄλιτενῆς χερσόνησος· ἔστι γὰρ ταινία τις, ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἕω· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον, δυοῖν σταδίων· ἐλάχιστον τεσσάρων πλέθρων· διέχουσα τῆς ἐκατέρωθεν τοῦ αὐχένος ἠπείρου σταδίους ἐξήκοντα· ἀμμώδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτὺν· κατὰ μέσην δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ αὐχὴν, ὅσον τεσσαράκοντα σταδίων· τελευτᾷ δὲ πρὸς ἄκραν, ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ἕφορμον, βλέποντα πρὸς τὴν ἠπειρον. Μεθ' ἣν ὁ Καρκινίτης κόλπος, εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὅσον ἐπὶ χιλίους σταδίους· οἱ δ' ἐκεῖ τριπλασίους φασὶ μέχρη τοῦ μυχοῦ· καλοῦνται δὲ Τάφριοι. Τὸν δὲ κόλπον, καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν, ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ.

IV. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς, ὁ διεύρων τὴν Σαπρὰν λεγομένην λίμνην ἀπὸ τῆς θαλάττης, σταδίων τεσσαράκοντα, καὶ ποιῶν τὴν Ταυρικὴν καὶ Σκυθικὴν λεγομένην χερσόνησον· οἱ δὲ τριακοσίω ἐξήκοντα, τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασιν. Ἡ δὲ Σαπρὰ λίμνη, σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται· μέρος δ' ἐστὶ τῆς Μαιώτιδος τὸ πρὸς δύσιν· συνεστόμωται γὰρ αὐτῇ, στόματι μεγάλῳ. Ἐλώδης δ' ἐστὶ σφόδρα, καὶ ῥαπτοῖς πλοίοις μόγις πλώϊμος· οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τενάγη ῥαδίως ἀνακαλύπτουσιν, εἶτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ ἔλη τοῖς μείζουσι σκάφεσιν οὐ περᾶσιμᾶ ἐστίν. Ἔχει δ' ὁ κόλπος νησίδια τρία, καὶ προσβραχῆ τινα καὶ χοιραδώδη ὀλίγα, κατὰ τὸν παράπλου.

Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ, πολίχνη, καὶ ἄλλος

λιμὴν Χερρόνησιτων. Ἐκκεῖται γὰρ ἐπὶ τὴν μεσημβρίον ἄκρα μεγάλη κατὰ τὸν παράπλου ἑφεξῆς, μέρος οὖσα τῆς ὅλης Χερρόνησου· ἐφ' ἣ ἴδρυται πόλις Ἰπρακλεωτῶν, ἄποικος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη Χερρόνησος, διέχουσα τοῦ Τύρα παράπλου, σταδίων τετρακισχιλίων τεσσαρακοσίων· ἐν ἣ τὸ τῆς παρθένου ἱερὸν, δαίμονός τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἢ πρὸ τῆς πόλεως ἐστὶν ἐν σταδίοις ἑκατὸν, καλουμένη Παρθένιον, ἔχον νεῶν τῆς δαίμονος, καὶ ξύανον. Μεταξὺ δὲ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄκρας λιμένες τρεῖς· εἰθ' ἡ παλαιὰ Χερρόνησος κατεσκευασμένη, καὶ μετ' αὐτὴν, λιμὴν στενόστομος· καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τὰ ληστήρια συνίσταντο, τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν ἐπιχειροῦντες· καλεῖται δὲ Συμβόλων λιμὴν. Οὗτος δὲ ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα Κτενοῦντα καλούμενον, τετραράκοντα σταδίων ἰσθμόν· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ κλείων τὴν μικρὰν Χερρόνησον, ἣν ἔφαμεν τῆς μεγάλης Χερρόνησου μέρος, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως λεγομένην πόλιν Χερρόνησον.

Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος, πορθομένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγκάσθη προστάτην ἐλεσθαι Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα, στρατηγιῶντα ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένου βαρβάρους, καὶ τοῦ Ἀδρίου· ταῦτα δ' ἦν ἐπὶ Ῥωμαίους παρασκευή. Ἐκεῖνος μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας, ἄσμενος πέμψας εἰς τὴν Χερρόνησον στρατιάν, ἅμα πρὸς τε τοὺς Σκύθας ἐπολέμει, Σκίλουρον τε, καὶ τοὺς Σκιλοῦρου παῖδας τοὺς περὶ Πά-

λακον· οὗς Ποσειδώνιος μὲν πενήκοντά φησιν, Ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα· ἅμα δὲ τούτους τε ἐχειρώσατο βία, καὶ Βοσπόρου κατέστη κύριος παρ' ἐκόντος λαβῶν Παιρισάδου τοῦ κατέχοντος. Ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χρόνου τοῖς τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ἢ τῶν Χερσόνησιτῶν πόλις ὑπήκοος μέχρι νῦν ἐστι. Τὸ δ' ἴσον τὸ Κτενοῦς διέχει τῆς τε τῶν Χερσόνησιτῶν πόλεως, καὶ τοῦ Συμβόλων λιμένος. Μετὰ δὲ τὸν τῶν Συμβόλων λιμένα τοῦτον μέχρι Θεοδοσίας πόλεως ἢ Ταυρικὴ παραλία, χιλίων που σταδίων τὸ μῆκος, τραχεῖα καὶ ὄρεινὴ καὶ καταγιγίζουσα τοῖς βορραῖς ἴδρται. Πρὸκειται δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν μεσημβριαν ἐκκειμένη κατὰ Παφλαγονίαν, καὶ Ἄμαστριν πόλιν· καλεῖται δὲ Κριοῦ μετώπον. Ἀντίκειται δ' αὐτῇ τὸ τῶν Παφλαγόνων ἀκρωτήριον, ἢ Κάραμβις, τὸ διαίρουσιν εἰς πελάγη δύο τὸν Εὐξείνιον πόντον, τῷ ἐκατέρωθεν σφιγγόμενον πορθμῷ. Διέστηκε δ' ἡ Κάραμβις τῆς μὲν τῶν Χερσόνησιτῶν πόλεως σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους· τοῦ δὲ Κριοῦ μετώπου, πολὺ ἐλάττους τὸν ἀριθμόν· συχνοὶ γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν ἅμα φασὶν ἀμφοτέρως ἰδεῖν τὰς ἄκρας ἐκατέρωθεν. Ἐν δὲ τῇ ὄρεινῇ τῶν Ταύρων καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὃ Τραπεζοῦς, ὁμώνυμον τῇ πόλει, τῇ περὶ Τιβαρηνίαν, καὶ τὴν Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος Κιμμέριον κατὰ τὴν αὐτὴν ὄρεινήν, δυναστευσάντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς κόλπος καλεῖται τοῦ πορθμοῦ πάν, ὃ ἐπέχει τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος.

Μετὰ δὲ τὴν ὄρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν, ἡ Θεοδοσία κεῖται πόλις, πεδίον εὐγαίον ἔχουσα, καὶ λιμένα ναυσὶ καὶ ἑκατὸν ἐπιτήδειον. Οὗτος δὲ ὄρος ἦν πρότερον τῆς τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς. Καὶ ἡ ἐξῆς δ' ἐστὶν εὐγαίος χώρα μέχρι Παντικαπαίου τῆς μητροπόλεως τῶν Βοσποριανῶν, ἰδρυμένης ἐπὶ τῷ στόματι τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος. Ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παντικαπαίου στάδιοι περὶ πεντακοσίους καὶ τριάκοντα. Χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κώμας ἔχουσα, καὶ πόλιν εὐλίμενον, τὸ Νυμφαῖον καλούμενον. Τὸ δὲ Παντικαπαίον λόφος ἐστὶ πάντῃ περιοικούμενος ἐν κύκλῳ σταδίων εἴκοσι· πρὸς ἑω δ' ἔχει λιμένα, καὶ νεώρια, ὅσον τριάκοντα νεῶν· ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν. Κτίσμα δ' ἐστὶ Μιλησίων. Ἐμοναρχεῖτο δὲ πολὺν χρόνον ὑπὸ δυναστῶν τῶν περὶ Λεύκωνα, καὶ Σάγαυρον, καὶ Παιρισάδην, αὕτη τε καὶ αἱ πλησιόχωροι κατοικίαι πᾶσαι, αἱ περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος ἑκατέρωθεν, μέχρι Παιρισάδου, τοῦ Μιθριδάτη παραδόντος τὴν ἀρχήν. Ἐκαλοῦντο δὲ τύραννοι, καὶ περὶ οἱ πλείους ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξάμενοι ἀπὸ Παιρισάδου καὶ Λεύκωνος. Παιρισάδης δὲ καὶ θεὸς γενόμεναι· τούτῳ δὲ ὁμώνυμος καὶ ὁ ὕστατος, οὐχ οἶός τε ὢν ἀντέχειν πρὸς τοὺς βαρβάρους, φόρονπραπτομένους μείζω τοῦ πρότερον, Μιθριδάτῃ τῷ Εὐπάτορι παρέδωκε τὴν ἀρχήν· ἐξ ἐκείνου δ' ἡ βασιλεία γεγένηται Ῥωμαίοις ὑπήκοος. Τὸ μὲν οὖν πλέον αὐτῆς μέρος ἐστὶν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μέρος δὲ τι καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας.

Τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος καλεῖται μὲν Κιμμερικὸς Βόσπορος, ἄρχεται δὲ ἀπὸ μείζονος πλάτους, ἀπὸ ἑβδομήκοντά που σταδίων· καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν περὶ Παντικάπαιον τόπων, εἰς τὴν ἐγγυτάτω πόλιν τῆς Ἀσίας, τὴν Φαναγορίαν· τελευταῖα δ' εἰς πολὺ στενώτερον πορθμόν. Διαιρεῖ δ' ὁ στενωπὸς οὗτος τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας, καὶ ὁ Τανάϊς ποταμὸς, καταντικρὺ ῥέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων εἰς τε τὴν λίμνην, καὶ τὸ στόμα αὐτῆς. Δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχούσας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. Ἔστι δὲ καὶ πόλις ὀμώνυμος τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων ἐμπορεῖον, μετὰ τὸ Παντικάπαιον. Ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰσπλέοντι τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον, πολίχνην ἔστι Μυρμηκίον ἐν εἴκοσι σταδίοις ἀπὸ τοῦ Παντικάπαιου. Τοῦ δὲ Μυρμηκίου διπλάσιον διέχει κώμη Παρθένιον· καθ' ἣν στενώτατος ὁ εἰσπλους ἐστίν, ὅσον εἴκοσι σταδίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην, Ἀχίλλειον καλουμένην. Ἐντεῦθεν δ' εὐθυπλοῖα μὲν ἐπὶ τὸν Τανάϊν, καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον, στάδιοι δισχίλιοι διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου πλέοντι παρὰ τὴν Ἀσίαν· πλέον δ' ἢ τριπλάσιον, ἐν ἀριστερᾷ πλέοντι μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ἐν ᾧ παράπλω καὶ ὁ ἰσθμὸς ἴδρυσται. Οὗτος μὲν οὖν ὁ παράπλους ἔρημος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐρώπην· ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ἔρημος. Ὁ δὲ σύμπας τῆς λίμνης κύκλος ἐννακισχιλίων ἱστορεῖται σταδίων. Ἢ δὲ μεγάλη Χερσόνησος τῇ Πελοποννήσῳ προσέοικε καὶ τὸ σχῆμα καὶ

τὸ μέγεθος. Ἐχουσι δ' αὐτὴν οἱ τοῦ Βοσπόρου δυνάσται κεκακωμένην πᾶσαν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων. Πρότερον δ' εἶχον ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ στόματι τῆς Μαιώτιδος, καὶ τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι Θεοδοσίας τῶν Βοσπορείων τύραννοι· τὴν δὲ πλείστην μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Καρκινίτου, Σκυθικὸν ἔθνος, Ταῦροι· καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα αὕτη πᾶσα, σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ ἔξω τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένου, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐνθίνδε περαιουμένων τὸν τε Τύραν, καὶ τὸν Ἴστρον, ἐποικούντων τὴν γῆν, καὶ ταύτης οὐκ ὀλίγη μικρὰ προσηγορεύθη Σκυθία· τῶν Θρακῶν τὰ μὲν τῇ βίᾳ συγχωρῶντων, τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας· ἐλώδης γὰρ ἐστὶν ἡ πολλὴ αὐτῆς.

Τῆς δὲ Χερσόνησου πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ἐπὶ θαλάττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἡ γε ἄλλη πεδιάς καὶ εὐγαιὸς ἐστὶ πᾶσα, σίτω δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχῆς· τριάκοντα γοῦν ἀποδίδωσι, διὰ τοῦ τυχόντος ὀρυκτοῦ σχιζομένη. Φόρον δὲ ἐτέλουν, ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμων Μιθριδάτῃ· τάλαντα δ' ἀργυρίου διακοσία, σὺν τοῖς Ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν Σινδικήν. Κἄν τοῖς πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἑλλησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ ταριχεῖαι. Λεύκωνα δὲ φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίοις πέμψαι μυριάδας μεδίμων διακοσίας καὶ δέκα. Οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι καὶ Γεωργοὶ ἐκαλοῦντο ἰδίως, διὰ τὸ τοὺς ὑπερκειμένους Νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν, ἄλλοις τε καὶ ἵπταιοις· ἵππειῶ δὲ καὶ τυρῶ, καὶ γάλακτι, καὶ ὄξυγάλακτι·

(τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστιν αὐτοῖς κατασκευασθέντως·) διόπερ ὁ ποιητὴς ἅπαντας εἴρηκε τοὺς ταύτη ναλακτοφάγους. Οἱ μὲν οὖν Νομάδες πολεμιστὰι μᾶλλον εἰσιν, ἢ ληστρικοί· πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῶν φόρων. Ἐπιτρέψαντες γὰρ ἔχειν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωργεῖν, ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες τοὺς συντεταγμένους, μετρίους τινας, οὐκ εἰς περιουσίαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα, καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου· μὴ διδόντων δὲ, αὐτοῖς πολεμοῦσιν. Οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἅμα, καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς εἴρηκε τοὺς αὐτοὺς τούτους ἄνδρας· ἐπεὶ τῶν γε φόρων ἀπευτακτουμένων, οὐδ' ἂν καθίστατο εἰς πόλεμον. Οὐκ ἀπευτακτοῦσι δ' αὖ δυνάμει πεποιθότες, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥαδίως ἐπιόντας, ἢ κωλύσαι τὴν ἔφοδον· καθάπερ Ἄσανδρον ποιῆσαι φησὶν Ὑψικράτης, ἀποτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερρόνησου, τὸν πρὸς τῇ Μαιώτιδι, τριακοσίων ὄντα καὶ ἐξήκοντα σταδίων, ἐπιστήσαντα πύργους καθ' ἕκαστον στάδιον δέκα. Οἱ δὲ Γεωργοὶ ταύτη μὲν ἡμερώτεροί τε ἅμα, καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι· χρηματιστὰι δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἀπτόμενοι, ληστηρίων οὐκ ἀπέχονται, οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀδικιῶν καὶ πλεονεξιῶν.

Πρὸς δὲ καὶ τὴν καταρίθμῃσιν τῶν τόπων ἐν τῇ Χερρόνησῳ, καὶ τὰ φρούρια ὑπῆρξεν, ἃ κατασκεύασε Σκίλουρος καὶ οἱ παῖδες, οἷσπερ καὶ ὄρητηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τοὺς Μιθριδάτου στρατηγούς, Παλάκιόν τε, καὶ Χαῦον, καὶ Νεάπολις· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριόν τι, κτίσαντος Διοφάντου, Μιθριδάτῃ

στρατηγοῦντος. Ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ τῶν Χερσόνησιτῶν τείχους, ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους, κόλπον ποιοῦσα εὐμεγέθη νεύοντα πρὸς τὴν πόλιν· τούτου δ' ὑπέρεκειται λιμνοθάλαττα, ἀλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κτενοῦς. Ἰν' οὖν ταῦτ' ἔχοιεν οἱ βασιλικοὶ πολιορκούμενοι, τῆ τε ἄκρα τῆ λεχθείσῃ φρουρὰν ἐγκατέστησαν, τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου τὸ μέγχι τῆς πόλεως διέχωσαν, ὥστε πεζεύεσθαι ῥαδίως, καὶ τρόπον τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῖν· ἐκ δὲ τούτου ῥᾶον ἀπεκρούοντο τοὺς Σκύθας. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ πρὸς τῷ Κτενοῦντι προσέβαλον, καὶ τὴν τάφρον ἐνέχουν καλᾶμω, τὸ μεθ' ἡμέραν γεφυρωθὲν μέρος, νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ βασιλικοὶ καὶ ἀντείχον τῆς, ἕως ἐπεκράτησαν. Καὶ νῦν ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς ἂν Ῥωμαῖοι καταστήσωσιν, ἄπαντά ἐστιν.

Ἴδιον δὲ τοῦ Σκυθικοῦ καὶ τοῦ Σαρματικοῦ παντὸς ἔθνος, τὸ τοὺς ἵππους ἐκτέμνειν εὐπειθείας χάριν, μικροὶ μὲν γὰρ εἰσιν, ὄξεις δὲ σφόδρα καὶ δυσπειθεῖς. Θῆραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἔλεσιν ἐλάφων καὶ σνάγρων· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις, ὀνάγρων καὶ δορκάδων. Ἴδιον δὲ τι καὶ τὸ, ἀετὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. Ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος μεταξὺ ἐλάφου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός, ὀξύτερος τούτων τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλὴν, εἴτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμειῶν πλείους, ὥστ' ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥαδίως

Τοιαύτη μὲν ἢ ἐκτὸς Ἰστροῦ πᾶσα, ἢ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ, μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης καὶ τῆς Μαιώτιδος.

V. Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης, ἢ ἐντὸς τοῦ Ἰστροῦ καὶ τῆς κύκλω θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, μέχρι τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ, ἐν ᾗ ἐστὶν ἢ τε Ἑλλὰς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν ἔθνη, καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν Ἰστρον καθήκοντα, καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἐκάτερα θάλατταν, τὴν τε Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Ποντικὴν· πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατικὴν, τὰ Ἰλλυρικά· πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν μέχρι Προποντίδος καὶ Ἑλλησπόντου, τὰ Θράκια, καὶ εἴ τινα τούτοις ἀναμεικται, Σκυθικὰ, ἢ Κελτικὰ. Δεῖ δ' ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι, τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περιουθενθεῖσι τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ, τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε καὶ ταῖς Ἀλπεσι, καὶ Γερμανοῖς, καὶ Δάκοις, καὶ Γέταις. Δίχα δ' ἂν τις καὶ ταῦτα διέλθοι. Τρόπον γὰρ τινα τῷ Ἰστροῦ παράλληλά ἐστι τὰ τε Ἰλλυρικά καὶ τὰ Παιονικὰ καὶ τὰ Θράκια ὄρη, μίαν πῶς γραμμὴν ἀποτελοῦντα, διήκουσαν ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου μέχρι πρὸς τὸν Πόντον· ἧς προσάρκτια μὲν ἐστὶ μέρη, τὰ μεταξὺ τοῦ Ἰστροῦ καὶ τῶν ὄρων· πρὸς νότον δ' ἢ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ συνεχῆς βάρβαρος μέχρι τὴν ὄρεινῆς. Πρὸς μὲν οὖν τῷ Πόντῳ, τὸ Αἴμόν ἐστιν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτη καὶ ὑψηλότατον, μέσην πῶς διαίρουσιν τὴν Θράκην· ἀφ' οὗ φησιν ὁ Πολύβιος, ἀμφοτέρως καθορεῖσθαι τὰς θαλάττας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ γὰρ τὸ διά-

στημα μέγα τὸ πρὸς Ἀδρίαν, καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά. Πρὸς δὲ τῇ Ἀδρίᾳ, πᾶσα ἡ Ἀρδιά σχεδόν τι, μέση δ' ἡ Παιονία, καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλὴ. Ἐφ' ἐκάτερα δ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τὰ Θρακία ἢ Ῥοδόπη, ὄμορον ὑψηλὸν ὄρος μετὰ τὸν Αἴμον, ἐπὶ δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικά, ἢ τε τῶν Αὐταριατῶν χώρα, καὶ ἡ Δαρδανικὴ. Λέγω μὲν δὴ τὰ Ἰλλυρικά πρῶτα, συνάπτοντα τῷ τε Ἰστρῷ, καὶ ταῖς Ἄλπεσιν, ἃ κεῖται μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀρχάμενα ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τοὺς Οὐϊνδελικούς καὶ Ῥαιτοὺς καὶ Τοινίους.

Μέρος μὲν δὴ τι τῆς χώρας ταύτης ἠρῆμωσαν οἱ Δάκοι καταπολεμήσαντες Βοῖους καὶ Ταυρίσκους ἔθνη Κελτικά, τὰ ὑπὸ Κριτασίρω, φάσκοντες, εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καίπερ ποταμοῦ διείργοντος τοῦ Παρίσου, ῥέοντος ἀπὸ τῶν ὄρων ἐπὶ τὸν Ἰστρον κατὰ τοὺς Σκορδίσκους καλουμένους Γαλάτας· καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Θρακίοις ὤκησαν ἀναμίξ· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Δάκοι κατέλυσαν, τούτοις δὲ καὶ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. Τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Παννονιοὶ μέχρι Σεγεστικῆς καὶ Ἰστρου πρὸς ἄρκτον καὶ ἔω· πρὸς δὲ τᾶλλα μέρη ἐπὶ πλεόν διατείνουσιν. Ἡ δὲ Σεγεστικὴ πόλις ἐστὶ Παννονίων ἐν συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἀπάντων πλωτῶν, εὐφυὲς ὄρημητήριον τῷ πρὸς Δάκους πολέμῳ· ὑποπέπτωκε γὰρ ταῖς Ἄλπεσιν· αἱ διατείνουσι μέχρι τῶν Ἰαπόδων, Κελτικοῦ τε ἅμα καὶ Ἰλλυρικοῦ ἔθνους· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποταμοὶ ῥέουσι πολὺν καταφέροντες εἰς αὐτὴν τὸν τε

ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον. Εἰς γὰρ Ναύπορτον ἐξ Ἀκυληΐας ὑπερθεῖσι τὴν Ὀκραν εἰςὶ στάδιοι τριακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἀρμάμαξαι κατὰγονται, τῶν Ταυρίσκων οὖσαν κατοικίαν· ἔνιοι δὲ φασὶ πεντακοσίους. Ἡ δ' Ὀκρα ταπεινότατον μέρος τῶν Ἀλπεῶν ἐστὶ τῶν διατεινουσῶν ἀπὸ τῆς Ραιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν δ' ἐξαιρεται τὰ ὄρη πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι, καὶ καλεῖται Ἀλβια. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ Τεργέστης, κώμης Καρνικῆς, ὑπερθεσίς ἐστι διὰ τῆς Ὀκρας εἰς ἔλος Λούγεον καλούμενον. Πλησίον δὲ τοῦ Ναυπόρτου ποταμός ἐστὶ Καρκόρας, ὃ δεχόμενος τὰ φορτία· οὗτος μὲν οὖν εἰς τὸν Σάον ἐμβάλλει, ἐκεῖνος δ' εἰς τὸν Δράβον· ὃ δὲ εἰς τὸν Νόαρον, κατὰ τὴν Σεγεστικὴν. Ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Νόαρος πλήθος προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων ῥέοντα ἐκ τοῦ Ἀλβίου ὄρους Κόλαπιν, συμβάλλει τῇ Δανουβίῳ κατὰ τοὺς Σκορδίσκους. Ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ τοῖς ποταμοῖς ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἐστίν· ὁδὸς ἀπὸ Τεργεστῶν ἐπὶ τὸν Δανούβιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. Ἐγγὺς δὲ τῆς Σεγεστικῆς ἐστὶ καὶ ἡ Σισκία φρούριον, καὶ Σίρμιον ἐν ὁδῷ κείμενα τῇ εἰς Ἰταλίαν.

Ἐθνη δ' ἐστὶ τῶν Παννονίων Βρεῦκοι, καὶ Ἀνδιζήτιοι καὶ Διτίωνες, καὶ Πειροῦσται, καὶ Μαζαῖοι, καὶ Δαισιτιῶται, ὧν Βάτων ἡγεμῶν ἦν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα συστήματα μικρὰ, ἃ διατείνει μέχρι καὶ Δαλματίας, σχεδὸν δέ τι καὶ Ἀρδιαίων, ἰόντι πρὸς νότον· ἅπανσα ἢ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου παρήκουσα ὄρεινὴ μέχρι τοῦ Ῥιζονικοῦ κόλ-

που καὶ τῆς Ἀρδιαίων γῆς, μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν. Σχεδὸν δέ τι καὶ ἐντεῦθεν ποιητέον τὴν ἀρχὴν τῆς συνεχοῦς περιουδείας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων πρότερον. Ἐφραμεν δὲ ἐν τῇ περιουδεῖα τῆς Ἰταλίας, Ἱστρους εἶναι πρώτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, συνεχεῖς τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ τοῖς Κάροιοις· καὶ διότι μέχρι Πόλας, Ἱστορικῆς πόλεως, προήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς τῆς Ἰταλίας ὄρους. Οὗτοι μὲν οὖν περὶ ὀκτακοσίους σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. Τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας τῶν πρὸ τῆς Πόλας ἐπὶ Ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν Ἐνετικὴν. Ὁ δὲ πᾶς Ἱστορικὸς παράπλους χιλίων τριακοσίων.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων σταδίων· ἴδρυνται γὰρ οἱ Ἰάποδες ἐπὶ τῷ Ἀλβίῳ ὄρει τελευταίῳ τῶν Ἀλπεων ὄντι, ὑψηλῷ σφόδρα, τῇ μὲν ἐπὶ τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἱστρον καθήκοντες, τῇ δ' ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν, ἀρειμάνιοι μὲν, ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ [Καίσαρος] τελείως· πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον, Ἀρούπεινον, Μονήτιον, Οὐένδον· λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ ζειᾶ, καὶ κέγχρω τὰ πολλὰ τρεφομένων· ὁ δ' ὄπλισμός Κελτικὸς· κατάστικτοὶ δ' ὁμοίως καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριοῖς καὶ Θραξί. Μετὰ δὲ τὸν τῶν Ἰαπόδων ὁ Λιβυρικὸς παράπλους ἐστὶ, μείζων τοῦ προτέρου σταδίοις πεντακοσίοις . . . ἐν δὲ τῷ παράπλω, ποταμὸς φορτίοις ἀνάπλουν ἔχων μέχρι Δαλματέων καὶ Σκάρδων Λιβυρνή πόλις.

Παρ' ὄλην δ' ἦν εἶπον παραλίαν, νῆσοι μὲν αἱ

Ἀψυρτίδες, περὶ ἧς ἡ Μήδεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν ἀδελφὸν Ἀψυρτον διώκοντα αὐτήν. Ἐπειτα ἡ Κηρυκτικὴ κατὰ τοὺς Ἰάποδας· εἶθ' αἱ Λιβυρνίδες περὶ τετταράκοντα τὸν ἀριθμὸν· εἶτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώταται δ' Ἴσσα, Τραγούριον, Ἰσσέων κτίσμα· Φάρος, ἢ πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα· εἰς ἧς Δημήτριος ὁ Φάρος.

Ἐπειτα ἡ τῶν Δαλματέων παραλία, καὶ τὸ ἐπίγειον αὐτῶν Σάλων. Ἔστι δὲ τῶν πολὺν χρόνον πολεμησάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος τοῦτο· κατοικίας δ' ἔσχεν ἀξιολόγους εἰς πενήκοντα, ὧν τινὰς καὶ πόλεις Σάλωνά τε καὶ Πριάμωνα, καὶ Νινίαν, καὶ Σινώτιον, τὴν τε νέον καὶ τὴν παλαιὴν, ἧς ἐνέπηρσεν ὁ Σεβαστός. Ἔστι δὲ καὶ Ἀνδήτριον ἐρυμνὸν χωρίον. Δάλμιον δὲ, μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος· μικρὰν δ' ἐποίησε Νασικῆς, καὶ τὸ πεδῖον μηλόβοτον διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἴδιον δὲ τῶν Δαλματέων, τὸ διὰ ὄκταετηρίδος χώρας ἀναδασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ ταύτῃ, ἴδιον· πρὸς ἄλλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοὺς κοινόν. Ἄρδιον δὲ ὄρος ἐστὶ, μέσον τέμνον τὴν Δαλματικὴν, τὴν μὲν ἐπιθαλάττιον, τὴν δ' ἐπὶ θάτερα. Εἶθ' ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Δαόριζοι, καὶ Ἄρδιαῖοι, καὶ Πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἡ Μέλαινα Κόρκυρα καλουμένη, καὶ πόλις, Κνιδίων κτίσμα· τοῖς δὲ Ἄρδιαίοις ἡ Φάρος, Πάρος λεγομένη πρότερον. Παρίων γάρ ἐστι κτίσμα.

Οὐραλίους ὅ οἱ ὕστερον ἐκάμισαν τοὺς Ἀρδιαίους· ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπο τῆς θαλάττης Ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν λησθηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. Τραχεῖα δὲ χώρα καὶ λυπρὰ, καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων· ὥστ' ἐξέφθαρται τελέως, μικροῦ δὲ καὶ ἐκλέλοιπε. Τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον τελέως ἐταπεινώθησαν καὶ ἐξέλιπον, Γαλατῶν μὲν Βοῖοι καὶ Σκορδίσκοι· Ἰλλυριῶν δὲ Αὐταριᾶται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι· Θρακῶν δὲ Τριβαλλοὶ, ὑπ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς, ὕστερον δὲ ὑπὸ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων ἐκπολεμούμενοι.

Μετὰ δ' οὖν τὴν τῶν Ἀρδιαίων καὶ Πληραιίων παραλίαν, ὃ Ῥιζαίων κόλπος ἐστὶ καὶ Ῥίζων πόλις, καὶ ἄλλα πολίχνια, καὶ Δρίλων ποταμὸς ἀνάπλουν ἔχων πρὸς ἑω μέχρι τῆς Δαρδανικῆς. Συνάπτει δὲ τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Παιονικοῖς πρὸς μεσημβρίαν· καθάπερ καὶ οἱ Αὐταριᾶται καὶ Δασαρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄντες, καὶ τοῖς Αὐταριάταις. Τῶν δὲ Δαρδανιατῶν εἰσι καὶ οἱ Γαλάβριοι, παρ' οἷς πόλις ἀρχαία· καὶ οἱ Θουνάται, Μαιδοῖς, ἔθνει Θρακίῳ πρὸς ἑω συνάπτοντες. Ἄγριοι δ' ὄντες οἱ Δαρδάνιοι τελέως, ὥσθ' ὑπὸ ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες σπήλαια, ἐνταῦθα διαίτας ποιεῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν, μουσικοῖς ἀεὶ χρώμενοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς ἐντατοῖς ὄργανοις. Οὗτοι μὲν οὖν ἐν τῇ μεσογαίᾳ· μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν καὶ ὕστερον.

Μετὰ δὲ τὸν Ῥιζονικὸν κόλπον, Ἀσος ἐστὶ πόλις καὶ Ἀκρόλισσος, καὶ Ἐπίδαμνος Κορκυραίων κτίσμα, ἣ νῦν Δυρδύαχιον, ὁμωνύμως τῆ χειρρόσνησιν λεγομένη, ἐφ' ἧς ἴδονται. Εἰθ' ὁ Ἄσος ποταμὸς, καὶ ὁ Ἄσος, ἐφ' ᾧ Ἀπολλωνία πόλις εὐνοιωτατῆ κτίσμα Κορινθίων καὶ Κορκυραίων, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα σταδίουσ δέκα, τῆς θαλάττης δὲ ἐξήκοντα. Τὸν δ' Ἄσων Αἴαντα καλεῖ Ἑκαταῖος, καὶ φησιν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου, τοῦ περὶ Λάκμον, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, τὸν τε Ἰναχον ῥεῖν εἰς Ἄργος πρὸς νότον, καὶ τὸν Αἴαντα πρὸς ἐσπέραν εἰς τὸν Ἀδρίαν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολλωνιατῶν καλεῖται τι Νυμφαῖον· πέτρα δ' ἐστὶ πῦρ ἀναδιδούσα· ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῆναι ῥέουσι χλιαροῦ καὶ ἀσφάλτου, καιομένης, ὡς εἰκὸς, τῆς βώλου τῆς ἀσφαλτίτιδος· μέταλλον δ' ἐστὶν αὐτῆς πλησίον ἐπὶ λόφου· τὸ δὲ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς ἐγχωννυμένης εἰς τὰ ὄρυγματα γῆς μεταβαλλούσης εἰς ἄσφαλον, ὡς φησι Ποσειδώνιος. Λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ τὴν ἀμπελίτιν γῆν ἀσφαλτώδη, τὴν ἐν Σελευκείᾳ τῇ Πιερίᾳ μεταλλενομένην, ἅκος τῆς φθειριώσης ἀμπέλου· χρισθεῖσαν γὰρ μετ' ἐλαίου, φθείρει τὸ θηρίον, πρὶν ἐπὶ τοὺς βλαστοὺς τῆς ῥίζης ἀναβῆναι· τοιαύτην δ' εὗρεθῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ, πρωτανέοντος αὐτοῦ, πλείονος δ' ἐλαίου δεῖσθαι. Μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν Βυλλιακὴ καὶ Ὠρικὸν, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὁ Πάνορμος, καὶ τὰ Κεραύνια ὄρη, ἣ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ Ἰονίου κόλπου καὶ τοῦ Ἀδρίου.

Τὸ μὲν οὖν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστὶ, διαφέρει δὲ ὁ Ἰόνιος, διότι τοῦ πρώτου μέρους τῆς θαλάττης ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστὶν, ὁ δ' Ἀδριας τῆς ἐντὸς μέχρι τοῦ μυχοῦ, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. Φησὶ δὲ ὁ Θεόπομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἦκειν ἀπὸ τοῦ ἀνδρός, ἠγησαμένου τῶν τόπων ἐξ Ἰσσης τὸ γένος· τὸν Ἀδριανὸν δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γεγενῆσθαι. Σταδίοι δ' ἀπὸ τῶν Λιβυρνῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῶν πλείους, ἢ δισχίλιοι. Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν ἡμερῶν ἐξ εἴρηκε· πεζῇ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ τριάκοντα πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλα οὐ πιστὰ λέγει· τό, τε συντετρῆσθαι τὰ πελάγη, ἀπὸ τοῦ εὐρίσκεσθαι κέραμόν τε Θάσιον καὶ Χῖον ἐν τῷ Νάρωνι· καὶ τὸ ἀμφω κατοπτεῦεσθαι τὰ πελάγη ἀπὸ τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρνίδων τιθεῖς, ὥστε κύκλον ἔχειν καὶ πεντακοσίων σταδίων, καὶ τὸ τὸν Ἰστρον ἐνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδριανὸν ἐμβάλλειν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους ἔνια παρακροῦσματά ἐστι λαοδογματικῶς, καθάπερ Πολύβιος φησὶ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων.

Τὸν μὲν οὖν παράπλουν, ἅπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ἠϊόνος, καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ, ἀλιμένῳ ὄντι· ἄλεινοι δὲ καὶ χρηστόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ εὐάμπελοι, πλὴν εἴ ποῦ τι σπάνιον ἐκτραχύνεται τελῶς. Τοιαύτη δ' οὔσα ὠλιγωρεῖτο

πρότερον ἢ Ἰλλυρικὴ παραλία· τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν τῆς ἄρειτῆς, τὸ μόντοι πλέον διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθνος. Ἡ δ' ὑπερκειμένη ταύτης πᾶσα ὄρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ νιφοβόλος ἐστίν· ἢ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον· ὥστε καὶ τῶν ἀμπέλων σπάνιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι, καὶ ἐν τοῖς ἐπιπεδωτέροις. Ὅροπέδια δ' ἐστὶ ταῦτα, ἃ κατέχουσιν οἱ Παννόσιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Δαλματέων καὶ Ἀρδιαίων διατείνοντα, πρὸς ἄρκτον δὲ ἐπὶ τὸν Ἰστρον τελευτῶντα, πρὸς ἕω δὲ Σκορδίσκοις συνάπτοντα· τῇ δὲ, παρὰ τὰ ὄρη τῶν Μακεδόνων καὶ Θρακῶν.

Αὐταριῶται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπῆρξεν· ὃ πρότερον μὲν πρὸς Ἀρδιαίους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἁλῶν, ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὕδατος, ρέοντος ὑπὸ ἄγκει τινὶ, τοῦ ἕαρος· ἀρυσσάμενοις γὰρ καὶ ἀποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἐξεπήγνυντο οἱ ἅλεις. Συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χρῆσθαι τῷ ἁλοπηγίῳ· παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέμουν· καταστρεφάμενοι δὲ ποτε οἱ Αὐταριῶται Τριβαλλοὺς ἀπὸ Ἀγριάνων μέχρι τοῦ Ἰστρον καθήκοντας ἡμερῶν πεντεκαίδεκα ὁδόν, ἐπῆρξαν καὶ τῶν ἄλλων Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορδίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, οἱ καὶ τοὺς Σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρόνον ἰσχύσαντας.

Ῥωίκησαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν Ἰστρον, διηρημένοι δίχα, οἱ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλούμενοι, οἱ δὲ μικροί· οἱ μὲν μεταξὺ δυοῖν ποταμῶν οἰκοῦντες, ἐμ-

βαλλόντων εἰς τὸν Ἰστρον, τοῦ τε Νοάρου τοῦ παρὰ τὴν Σεγεστικὴν ὄρεοντος, καὶ τοῦ Μάργου, τινὲς δὲ Βάργον φασίν· οἱ δὲ μικροὶ τούτου πέραν συνάπιοντες Τριβαλλοῖς καὶ Μυσοῖς. Εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων τινὰς οἱ Σκορδίσκοι· ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἠϋξήθησαν, ὥστε καὶ μέχρι τῶν Ἰλλυρικῶν καὶ τῶν Παιονικῶν, καὶ τῶν Θρακικῶν προῆλθον ὄρων· κατέσχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ Ἰστροῦ τὰς πλείους· ἤσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἐόρτα καὶ Καπέδουρον. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Σκορδίσκων χώραν παρὰ μὲν τὸν Ἰστρον, ἢ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἐστίν, ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον, καὶ τὰ ἔλη τὰ τῆς μικρᾶς καλουμένης Σκυθίας, τῆς ἐντὸς Ἰστροῦ· καὶ τούτων ἐμνήσθημεν. Ἑπεροικοῦσι δ' οὗτοί τε καὶ Κρόβυζοι, καὶ οἱ Τρωγλοδῦται λεγόμενοι, τῶν περὶ Κάλλατιν καὶ Τομέα καὶ Ἰστρον τόπων. Εἶθ' οἱ περὶ τὸν Αἴμον, καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ οἰκοῦντες μέχρι τοῦ Πόντου Κόραλλοι καὶ Βέσσοι, καὶ Μαιδῶν τινες, καὶ Δανθηλητῶν. Πάντα μὲν οὖν ταῦτα ληστρικώτατα ἔθνη. Βέσσοι δὲ ὑπὲρ τὸ πλεον τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ Αἴμου, καὶ ὑπὸ τῶν ληστειῶν λησται προσαγορεύονται, καλυβίται τινες καὶ λυπρόβιοι· συνάπιοντες τῇ τε Ῥοδόπῃ καὶ τοῖς Παίοσι, καὶ τῶν Ἰλλυρίδων τοῖς τε Αὐταριάταις, καὶ τοῖς Δαρδανίοις. Μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ τῶν Ἀρδιαίων, οἱ Δασαρήτιοί εἰσι καὶ Ἑβριᾶνες, καὶ ἄλλα ἄσημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθουν οἱ Σκορδίσκοι, μέχρι ἠρῆμωσαν τὴν χώραν, καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν.

VI. Λοιπή δ' ἐστὶ τῆς μεταξὺ Ἰστροῦ καὶ τῶν ὄρων τῶν ἐφ' ἐκάτερα τῆς Παιονίας, ἢ Ποντικῆ παραλία, ἢ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ μέχρι τῆς περὶ τὸν Αἴμον ὄρεινῆς, καὶ μέχρι τοῦ στόματος τοῦ κατὰ Βυζάντιον. Καθάπερ δὲ τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν ἐπιόντες μέχρι τῶν Κεραυνίων ὄρων προὔβημεν ἔξω τῆς Ἰλλυρικῆς πιπτόντων ὄρεινῆς, ἐχόιτων δὲ τι οἰκεῖον πέρας· τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τοῦτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες, σημειωδестέρας ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας παραγραφὰς, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον· οὕτω κἀνταῦθα ἢ παραλία, κἀν ὑπερπίπτῃ τὴν ὄρεινὴν γραμμὴν, ὅμως εἰς οἰκεῖόν τι πέρας τελευτήσῃ τὸ τοῦ Πόντου στόμα, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς. Ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν συνεχῆ παραλίαν, Ἰστρος πολίχμιον ἐν πεντακοσίοις σταδίοις, Μιλησίων κτίσμα· εἶτα Τομεὺς, ἕτερον πολίχμιον ἐν διακοσίοις πενήκοντα σταδίοις· εἶτα πόλις Κάλλατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, Ἡρακλεωτῶν ἀποίκος· εἶτ' Ἀπολλωνία, ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἀποίκος Μιλησίων, τοῦ πλέον τοῦ κτίσματος ἰδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινί, ὅπου ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· ἐξ οὗ Μάρκος Λεύκολλος, τὸν κολοσσὸν ἤρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ διαστήματι τῷ ἀπὸ Καλλάτιδος εἰς Ἀπολλωνίαν, Βιζώνη τέ ἐστίν, ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος ὑπὸ σεισμῶν, καὶ Κρουνοὶ, καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἀποίκος, καὶ Ναύλοχος Μεσημβριανῶν πολίχμιον. Εἶτα

τὸ Αἶμον ὄρος μέχρι τῆς δεῦρο θαλάττης διήκον· εἶτα Μεσημβρία Μεγαρέων ἄποικος, πρότερον δὲ Μενεβρία, οἶον Μενάπολις· τοῦ κτίσαντος Μένα καλουμένου, τὴν δὲ πόλεως βρίας καλουμένης Θρακιστί· ὡς καὶ ἡ τοῦ Σήλνους πόλις Σηλυβρία προσηγόρευται, ἣ τε Αἶνος Πολτυοβρία ποτὲ ὠνομάζετο. Εἶτ' Ἀγχιάλη, πολίχνιον Ἀπολλωνιατῶν, καὶ αὐτὴ ἡ Ἀπολλωνία. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶ καὶ ἡ Τίριζις ἄκρα, χωρίον ἐρυμνόν, ᾧ ποτε καὶ Λυσίμαχος ἐχρήσατο γαζοφυλακίᾳ. Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίας ἐπὶ Κυανέας στάδιοι εἰσι περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους· ἐν δὲ τᾷ μεταξύ ἡ τε Θυνιάς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρα, καὶ Ἀγχιάλη, καὶ αὐτὴ Ἀπολλωνιατῶν, καὶ Φινόπολις καὶ Ἀνδριάκου, συνάπτουσαι τῷ Σαλμυδησσῷ. Ἔστι δ' οὗτος ἔρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τοὺς βορέας, σταδίων ὅσον ἑπτακοσίων, μέχρι Κυανέων τὸ μῆκος· πρὸς ὃν οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀστῶν διαρπάζονται τῶν ὑπερκειμένων, Θρακίου ἔθνους. Αἱ δὲ Κυανέαι πρὸς τῷ στόματι τοῦ Πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ Εὐρώπῃ προσεχές, τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διειογόμενα ὅσον εἴκοσι σταδίων. Τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Βυζαντίων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίων, ὅπερ ἐστὶ τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου τὸ στενώτατον· προῦντι γὰρ δέκα σταδίους, ἄκρα ἐστὶ πενταστάδιον ποιοῦσα τὸν πορθμὸν, εἶτα διίσταται ἐπὶ πλεόν, καὶ ποιεῖν ἄρχεται τὴν Προποντίδα.

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄκρας τῆς τὸ πενταστάδιον

ποιούσης, ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῆ Συκῆ καλούμενον λιμένα, στάδιοι πέντε καὶ τριάκοντα· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ Βυζαντίων πέντε. Ἔστι δὲ τὸ Κέρας, προσεχὲς τῷ Βυζαντίῳ τείχει, κόλπος ἀνέχων ὡς πρὸς δύοσιν ἐπὶ σταδίους ἐξήκοντα, εἰκῶς ἐλάφου κέρατι· εἰς γὰρ πλείστους σχίζεται κόλπους, ὡς ἂν κλάδους τινάς, εἰς οὓς ἐμπίπτουσα ἢ πηλαμύς, ἀλίσκεται ἑαδίως, διὰ τε τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ τὴν βίαν τοῦ συναλύνοντος ῥοῦ, καὶ τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἀλίσκεσθαι διὰ τὴν στεροχωρίαν. Γεννᾶται μὲν οὖν τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἔλεσι τῆς Μαιώτιδος· ἰσχύσαν δὲ μικρὸν, ἐκπίπτει διὰ τοῦ στόματος ἀγεληδόν, καὶ φέρεται παρὰ τὴν Ἀσιανὴν ἡϊόνα μέχρι Τραπεζοῦντος καὶ Φαρνακίας· ἐνταῦθα δὲ πρότερον συνίστασθαι συμβαίνει τὴν θήραν· οὐ πολλή δ' ἐστίν· οὐ γὰρ πῶ τὸ προσῆκον ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην προῖοῦσα, ὠραιότερα πρὸς τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταριχείαν ἐστίν· ἐπειδὴν δὲ ἤδη συνάψῃ ταῖς Κυανέαις, καὶ παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκή τις πέτρα προσπίπτουσα φοβεῖ τὸ ζῶον, ὥστ' εὐθύς εἰς τὴν περαιᾶν τρέπεσθαι· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα ῥοῦς, ἅμα καὶ τῶν τόπων εὐφυῶν ὄντων πρὸς τὸ τὸν ἐκεῖ ῥοῦν τῆς θαλάττης ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ Κέρας τετράφθαι φυσικῶς, συναλύνεται δεῦρο, καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων πρόσοδον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ἐπὶ τῆς περαιᾶς ἰδρυμένοι πλησίον, οὐ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης, διὰ τὸ μὴ προσπελάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν τὴν

πηλαμύδα. Ἡ δὴ καὶ τὸν Ἀπόλλωφασὶ τοῖς κτίσασι τὸ Βυζάντιον ὕστερον μετὰ τὴν ὑπὸ Μεγαρέων Χαλκηδόνος κτίσιν χρηστηριαζομένοις προστάξαι, ποιήσασθαι τὴν ἰδρυσιν ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν τυφλοὺς καλέσαντα τοὺς Χαλκηδονίους, ὅτι πρότερον πλεύσαντες εἰς τοὺς τόπους, ἀφέντες τὴν πέραν κατασχεῖν, τοσοῦτον πλοῦτον ἔχουσαν, εἴλοντο τὴν λυπρότεραν. Μέχρι μὲν δὴ Βυζαντίου προήλθομεν· ἐπεὶ δ' ἡ πόλις ἐπιφανὴς πλησιάζουσα μάλιστα τῷ στόματι, εἰς γνωριμώτερον πέρας ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ τὸν παράπλουν τελευτῶντα ἀπέφαιναν. Ὑπέροκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τὸ τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύβη, Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντος.

VII. Τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἰστροῦ καὶ τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ Θρακίοις, ταῦτ' ἐστίν, ὧν ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν πᾶσαν, ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν κατὰ ἀριστερὰ τοῦ Πόντου λεγομένην ἀπὸ Ἰστροῦ ποταμοῦ μέχρι Βυζαντίου. Λοιπὰ δὲ ἐστὶ τὰ νότια μέρη τῆς λεχθείσης ὄρεινῆς, καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία· ἐν οἷς ἐστὶν ἢτε Ἑλλάς καὶ ἢ προσεχῆς Βάρβαρος, μέχρι τῶν ὄρων. Ἐκαταῖος μὲν οὖν ὁ Μιλήσιος περὶ τῆς Πελοποννήσου φησὶν, ὅτι πρὸ τῶν Ἑλλήνων ὤκησαν αὐτὴν Βάρβαροι. Σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ σύμπασα Ἑλλάς κατοικία Βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν, ἀπ' αὐτῶν λογιζομένοις τῶν μνημονευομένων. Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Πελοπόννη-

σον, Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου· Δρυόπων τε καὶ Καυκῶνων καὶ Πελασγῶν, καὶ Λελέγων, καὶ ἄλλων τοιούτων, κατανειμαμένων τὰ ἐντὸς ἰσθμοῦ, καὶ τὰ ἐκτὸς δέ· τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλπου Θραῖκες ἔσχον· τῆς δὲ Φωκίδος τὴν Δαυλίδα, Τηρεῦς· τὴν δὲ Καδμείαν, οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες· αὐτὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν, Ἄονες καὶ Τέμμικες, καὶ Ἰαντες· ὡς δὲ Πίνδαρός φησιν·

Ἦν ὅτε ὕας Βοιώτιον ἔθνος ἔνεπον.

Καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρβαρον ἐμφαίνεται, Κέκροψ, καὶ Κόδρος, καὶ Αἴκλος, καὶ Κόθρος, καὶ Δρύμας, καὶ Κρινανός. Οἱ δὲ Θραῖκες καὶ Ἰλλυριοὶ, καὶ Ἡπειρώται, καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν. Ἔτι μὲν τοι μᾶλλον πρότερον, ἢ νῦν· ὅπου γε καὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι Ἑλλάδος ἀναντιλέκτως οὕσης τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι ἔχουσι. Μακεδονίαν μὲν Θραῖκες καὶ τινὰ μέρη τῆς Θετταλίας. Ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας ἄνω, Θεσπρωτοὶ, καὶ Κασσωπαῖοι, καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ Μολοττοὶ, καὶ Ἀθαμίαντες, Ἡπειρωτικὰ ἔθνη.

Περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἴρηται. Τοὺς δὲ Λελέγας τινὲς μὲν τοὺς αὐτοὺς Καρσὶν εἰκάζουσιν· οἱ δὲ συνοίκους μόνον καὶ συστρατιώτας· διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ Λελέγων κατοικίας λέγεσθαι τινὰς, πολλὰ τοῦ δὲ τῆς Καρίας τάφους Λελέγων καὶ ἐρύματα ἔρημα, Λελέγια καλούμενα. Ἦτε νῦν Ἰωνία λεγομένη πᾶσα ὑπὸ Καρῶν ᾤκειτο καὶ Λελέγων· ἐκβαλόντες δὲ τοὺτους οἱ Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον· ἔτι δὲ πρότερον οἱ τὴν Τροίαν ἐλόντες, ἐξήλασαν

τούς Λέλεγας ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἰδην τόπων τῶν κατὰ Πήδασον καὶ τὸν Σατνιόεντα ποταμόν. Ὅτι μὲν νῦν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς Κασσι, νομίζουσι ἂν σημεῖον. Ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς, καὶ ἐκ παλαιοῦ, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. Ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνανῶν φησὶ, τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρητίας, τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ τῶν Αἰτωλῶν, τοὺς νῦν Λοκροὺς, Λέλεγας καλεῖ· κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτοὺς φησίν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυγατροῖδὸν Τηλεβόαν· τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας· ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. Μάλιστα δ' ἂν τις Ἑσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι·

Ἦτοι γὰρ Λοκρὸς Λελέγων ἠγήσατο λαῶν,
 Τοὺς ῥά ποτε Κρονίδης Ζεὺς, ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς,
 Λεκτοὺς ἐκ γαίης λαοὺς πόρε Λευκαλίωνι.

Τῇ γὰρ ἔτυμολογία τὸ συλλέκτους γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μιγάδας, αἰνίττεσθαι μοι δοκεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἐκλελοιπέναι τὸ γένος· ἅπερ ἂν τις καὶ περὶ Καυκίωνων λέγοι, νῦν οὐδαμοῦ ὄντων, πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατακισμένων.

Πρότερον μὲν οὖν καὶ περ μικρῶν καὶ πολλῶν καὶ ἀδόξων ἔντων τῶν ἔθνῶν, ὅμως διὰ τὴν εὐανδρίαν καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφῆς, οὐ πάνυ ἦν χαλεπὸν διαλαβεῖν τοὺς ὄρους αὐτῶν. Νῦν δ' ἐρήμου τῆς πλείστης χώρας γεγεννημένης, καὶ τῶν κατοί-

κων, καὶ μάλιστα τῶν πόλεων ἠφανισμένων, οὐδ' εἰ δύναιτό τις ἀκριβοῦν ταῦτα, οὐδὲν ἂν ποιοίη χρησιμον, διὰ τὴν ἀδοξίαν καὶ τὸν ἀφανισμόν αὐτῶν· ὅς ἐκ πολλοῦ χρόνου λαβὼν τὴν ἀρχὴν, οὐδὲ νῦν πω πέπαυται κατὰ πολλὰ μέρη διὰ τὰς ἀποστάσεις· ἀλλ' ἐνστρατοπεδεύουσιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι τοῖς οἴκοις, κατασταθέντες ὑπ' αὐτῶν δυνάσται. Τῶν δ' οὖν Ἡπειρωτῶν ἐβδομήκοντα πόλεις Πολύβιός φησιν ἀνατρέψαι Παῦλον τὸν Αἰμίλιον μετὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Περσέως κατάλυσιν, (Μολοτιτῶν δ' ὑπάρξει τὰς πλείστας·) πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσσασθαι. Ὅμως δ' οὖν ἐγγειρήσομεν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ τε προσήκει, καὶ ἡμῖν ἐφικτόν, ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον παραλίας· αὕτη δ' ἐστίν, εἰς ἣν ὁ ἔκπλους ὁ ἐκ τοῦ Ἀδρίου τελευτᾷ.

Ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν ἐστίν. Ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακεδονίαν ἢ Ἐγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἕω, βεβηματισμένη κατὰ μίλιον, καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυψέλου καὶ Ἐβρου ποταμοῦ· μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε· λογιζομένων δὲ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ, τὸ μίλιον ὄκτασταδίον, τετρακισχίλιοι ἂν εἶεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόςιοι ὄγδοήκοντα· ὡς δὲ Πολύβιος, προστιθεὶς τῷ ὄκτασταθίῳ δίπλεθρον, ὃ ἐστὶ τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ὀκτώ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. Συμβαίνει δ' ἀπὸ ἴσου διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν, τοὺς τ' ἐκ

τῆς Ἀπολλωνίας ὀρηθέντας καὶ τοὺς ἐξ Ἐπιδάμνου. Ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἐγνατία καλεῖται· ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδαουΐας λέγεται, ὄρους Ἰλλυριοῦ, διὰ Λυχνιδοῦ πόλεως καὶ Πυλῶνος, τόπου ὀρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τὴν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκεῖθεν δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα διὰ Ἡρακλείας, καὶ Λυγκηστῶν καὶ Ἐορδῶν, εἰς Ἐδεσσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσσαλονικείας· μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἐξήκοντα ἐπτά. Ταύτην δὴ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐπίδαμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν τόπων ἰοῦσιν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶ τὰ Ἡπειρωτικὰ ἔθνη, κλυζόμενα τῷ Σικελικῷ πελάγει, μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῆς Ἰλλυριῶν, ἃ προδιήλθομεν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι Μακεδονίας καὶ Παιόνων. Εἶτα ἀπὸ μὲν Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ νεύοντα ἐφεξῆς πρὸς ἕω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ Πελοποννήσῳ, τῆς Ἑλλάδος ἐστίν· εἴτ' ἐκπίπτει εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὅλην. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν Μακεδονικῶν ἔθνων καὶ τῶν Παιονικῶν μέχρι Στρυμόνος ποταμοῦ, Μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ Παῖονες, καὶ τινες τῶν ὄρεινῶν Θρακῶν· τὰ δὲ πέραν Στρυμόνος ἤδη, μέχρι τοῦ Ποντικοῦ στόματος καὶ τοῦ Αἴμου, πάντα Θρακῶν ἐστὶ, πλὴν τῆς παραλίας· αὕτη δ' ὑφ' Ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ τῇ Προποντίδι ἰδρυμένων, τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ τῷ Μελανι κόλπῳ, τῶν δὲ ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ. Τὸ δ' Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει πλευρὰς τῆς Ἑλλάδος, τὴν μὲν πρὸς ἕω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ τοῦ Σου.

νίου πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας, Μακεδονικῆς πόλεως, ἣ νῦν μάλιστα τῶν ἄλλων εὐανδρεῖ· τὴν δὲ πρὸς νότον τὴν Μακεδονικὴν ἀπὸ Θεσσαλονικείας μέχρι Στρυμόνος· τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι Νέστου τῆ Μακεδονία προσνέμουσιν· ἐπειδὴ Φίλιππος ἐσπούδασε διαφερόντως περὶ ταῦτα τὰ χωρία, ὥστ' ἐξιδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο προσόδους μεγίστας ἐκ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἄλλης εὐφυΐας τῶν τόπων. Ἀπὸ δὲ Σουνίου μέχρι Πελοποννήσου τὸ Μυρτώδον ἐστὶ καὶ Κρητικὸν πέλαγος καὶ Λιβυκὸν σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ Σικελικοῦ· τοῦτο δὲ καὶ τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ Κορινθιακὸν καὶ Κρισσαῖον ἐκπληροῖ κόλπον.

Τῶν μὲν οὖν Ἑπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι Θεόπομπος τετραρεσκαίδεκα· τούτων δ' ἐνδοξότατα, Χάονες, καὶ Μολοττοὶ, διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς Ἑπειρώτιδος, πρότερον μὲν Χάονας, ὕστερον δὲ Μολοττοὺς, οἳ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλέων ἐπὶ πλέον ἠϋξήθησαν, (τῶν γὰρ Αἰακιδῶν ἦσαν) καὶ διὰ τὸ παρὰ τούτοις εἶναι τὸ ἐν Δωδώνῃ μαντεῖον, παλαιὸν τε καὶ ὀνομαστὸν ὄν. Χάονες μὲν οὖν καὶ Θεσπρωτοὶ, καὶ μετὰ τούτους ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι, καὶ οὗτοι δ' εἰς Θεσπρωτοὶ, τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου παραλίαν νέμονται χώραν εὐδαίμονα ἔχοντες· ὁ δὲ πλοῦς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἀρξαμένη πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, καὶ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ τὸν Κορινθιακὸν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸ Αὐσόσιον πέλαγος,

ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἡπειρον, εἰς χίλιοι καὶ τριακό-
 σιοι στάδιοι, ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ
 Ἀμβρακικοῦ κόλπου. Ἐν τούτῳ δ' ἐστὶ τῷ διαστή-
 ματι Πάνορμος τε λιμὴν μέγας, ἐν μέσοις τοῖς Κε-
 ραυνίοις ὄρεσι· καὶ μετὰ ταῦτα Ὀγγησμος λιμὴν
 ἄλλος, καθ' ὃν τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς Κορκυραίας
 ἀντίκειται· καὶ πάλιν ἄλλος, Κασσώπη, ἀφ' οὗ ἐπὶ
 Βρεντέσιον χίλιοι ἐπτακόσιοι στάδιοι· οἱ δ' ἴσοι καὶ
 ἐπὶ Τάραντα ἀπὸ ἄλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς
 Κασσώπης, ὃ καλοῦσι Φυλακρόν. Μετὰ δὲ Ὀγγη-
 σμον, Ποσειδίων, καὶ Βουθρωτὸν, ἐπὶ τῷ στόματι
 τοῦ καλουμένου Πηλώδους λιμένος, ἰδρυσμένον ἐν
 τόπῳ χερσόνησιζοντι, ἐποίκους ἔχον Ῥωμαίους, καὶ
 τὰ Σύβοτα. Εἰςὶ δὲ νησίδες τὰ Σύβοτα, τῆς μὲν
 Ἡπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ δὲ τὸ ἔωον ἄκρον
 τῆς Κορκυραίας τὴν Λευκίμμην κείμεναι. Καὶ ἄλ-
 λαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησίδες εἰσὶν, οὐκ ἄξιαι μνή-
 μης. Ἐπειτα ἄκρα Χειμέριον, καὶ Γλυκὺς λιμὴν, εἰς
 ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμὸς, ῥέων ἐκ τῆς Ἀχερου-
 σίας λίμνης, καὶ δεχόμενος πλείους ποταμοὺς, ὥστε
 καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· ῥεῖ δὲ καὶ Θύαμις πλη-
 σίον. Ἐπέρεται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυ-
 ρος, ἢ πρότερον Ἐφυρα πόλις Θεσπρωτῶν· τοῦ δὲ
 κατὰ Βουθρωτὸν ἢ Φοινίκη. Ἐγγὺς δὲ τῆς Κίχυ-
 ρου πολίχνιον Βουχαίτιον Κασσωπαίων, μικρὸν
 ὑπὲρ τῆς Θαλάττης ὄν· καὶ Ἐλατρία, καὶ Πανδο-
 σία, καὶ Βατίαι ἐν μεσογαίᾳ· καθήκει δ' αὐτῶν ἡ
 χώρα μέχρι τοῦ κόλπου. Μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα,
 ἐφεξῆς εἰσι δύο ἄλλοι λιμένες, ὃ μὲν ἐγγυτέρω καὶ

ἐλάτιων Κόμαρος, ἰσθμόν ποιῶν ἐξήκοντα σταδίῳ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ τὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος κτίσμα, τὴν Νικόπολιν· ὁ δὲ ἀπωγέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων, πλησίον τοῦ στόματος τοῦ κόλπου, διέχων τῆς Νικοπόλεως ὅσον δώδεκα σταδίους.

Ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· τούτου δὲ τοῦ κόλπου τὸ μὲν στόμα μικρῶ τοῦ τετρασταδίου μείζον· ὁ δὲ κύκλος καὶ τριακοσίων σταδίων, εὐλίμενος δὲ πᾶς. Οἰκοῦσι δὲ τοῖς μὲν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέουσι τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρνᾶνες· καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος ἐνταῦθά ἐστι, πλησίον τοῦ στόματος, λόφος τις, ἐφ' ᾧ ὁ νεῶς, καὶ ὑπ' αὐτῶ πεδῖον ἄλσος ἔχον, καὶ νεώρια· ἐν οἷς ἀνέθηκε Καῖσαρ τὴν δεκανέαν ἀκροθίνιον, ἀπὸ μονοκρότου μέχρι δεκῆρους· ὑπὸ πυρός δ' ἠφανίσθαι καὶ οἱ νεώσοικοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἡ Νικόπολις, καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν οἱ Κασσωπαῖοι μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Ἀμβρακίαν· ὑπέρκειται δὲ αὕτη τοῦ μυχοῦ μικρὸν, Τόλγου τοῦ Κυψέλου κτίσμα· παραρρέει δ' αὐτὴν ὁ Ἄραχθος ποταμὸς, ἀνάπλουν ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν, ὀλίγων σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ Στύμφης ὄρους καὶ τῆς Παρωρείας. Ἡὐτύχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἢ πόλις αὕτη διαφερόντως· τὴν γοῦν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἔσχηκεν ὁ κόλπος· μάλιστα δ' ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύρρος, βασιλεὺς χρησάμενος τῷ τύπῳ. Μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας κατεπάνησαν τοῖς συνεχέσι πολέμοις, διὰ τὴν ἀτελείαν·

ὥστε τὸ τελευταῖον ὁ Σεβαστὸς ὄρων, ἐκλελειμμένας τελέως τὰς πόλεις, εἰς μίαν συνήκισε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Νικόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ· ἐκάλεσε δ' ἐπώνυμον τῆς νίκης, ἐν ἣ κατεναμάχησεν Ἀντώνιον πρὸ τοῦ στόματος τοῦ κόλπου, καὶ τὴν Αἰγυπτίων, βασιλίσσαν Κλεοπάτραν, παροῦσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτήν. Ἡ μὲν οὖν Νικόπολις εὐάνδρεϊ, καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν ἐπίδοσιν· χώραν τε ἔχουσα πολλήν, καὶ τὸν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον· τό, τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν τῷ προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντετηρικὸν ἐν ἄλσει, ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλσεος ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀποδέδεικται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος, τὰ Ἄκτια, ἱερὸς τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος· τὴν δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ Λακεδαιμόνιοι. Αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περιπόλιοι τῆς Νικοπόλεως εἰσιν. Ἦγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἄκτια τῷ Θεῷ, στεφανίτης ἀγὼν, ὑπὸ τῶν περιόικων· νῦν δ' ἐντιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ

Μετὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐστὶ τὸ Ἀμφιλοχικόν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. Ἐφορος μὲν οὖν φησὶ, τὸν Ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν Ἐπιγόνων ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείαν, παρακληθέντα ὑπὸ Διομήδους, συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῷ, καὶ συγκατακτήσασθαι ταύτην τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· καλοῦντος δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον Ἀγαμέμνωνος, τὸν μὲν Διομήδη πορευθῆναι· τὸν δ' Ἀλκμαίωνα, μείναντα ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ, τὸ Ἄργος κτίσαι· καλέσαι δ' Ἀμφιλοχικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀδελ-

φοῦ. Ἴναχον δὲ τὸν διὰ τῆς χώρας ῥέοντα ποταμον εἰς τὸν κόλπον, ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν Ἀργεῖαν προσαγορευῆσαι. Θουκυδίδης δὲ φησιν, αὐτὸν Ἀμφίλοχον, μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον, δυσαρεστοῦντα τοῖς ἐν Ἀργεῖ, παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· διαδεξάμενον δὲ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείαν, κτίσαι τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ.

Ἡπειρώται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ οἱ ὑπερ-κείμενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχεῖαν οἰκοῦντες χώραν, Μολοττοί τε καὶ Ἀθαμῆνες καὶ Αἰθικες, καὶ Τυμφαῖοι, καὶ Ὀρέσται, Παρωραῖοί τε καὶ Ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς Μακεδόσι μᾶλλον, οἱ δὲ τῷ Ἰονικῷ κόλπῳ. Λέγεται δὲ τὴν Ὀρεστιάδα κατασχεῖν ποτε Ὀρέστης, φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φόνον, καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν· κτίσαι δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἀργος Ὀρεστικόν. Ἀναμείμικται δὲ τούτοις τὰ Ἰλλυρικά ἔθνη, τὰ πρὸς τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὄρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου· τῆς γὰρ Ἐπιδάμνου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας, μέχρι Κεραυνίων ὑπεροικοῦσι, Βυλλιονές τε καὶ Ταυλάντιοι, καὶ Παρθινοὶ, καὶ Βρύγοι· πλησίον δὲ πού καὶ τὰ ἀργύρια τὰ ἐν Δαμαστίῳ, Περισιάδιές τε συνεστήσαντο τὴν δυναστείαν, καὶ Ἐγγελίους καὶ Σεσαρασίους καλοῦσι· πρὸς δὲ τούτοις Λυγκησταί τε καὶ ἡ Δευρίοπος, καὶ ἡ τριπολίτις Πελαγονία, καὶ Ἐορδοὶ, καὶ Ἐλίμεια, καὶ Ἐράτυρα. Ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδυναστεύετο ἕκαστα, ὧν ἐν τοῖς Ἐγγελίοις, οἱ Κάδμου καὶ Ἀρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυ-

θευόμενα περὶ αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυται. Οὗτοι μὲν οὖν ὑπὸ Ἰθαγενῶν ἤρχοντο· οἱ δὲ Λυγκησταὶ ὑπ' Ἀρῶν βαίῳ ἐγένοντο, τῶν Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατρὶδῆ ἢ Φιλίππου μήτηρ, Ἀμύντου Εὐρυδίκη, Ἰρῶα δὲ θυγάτηρ. Καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν δέ, Μολοιτοὶ ὑπὸ Πυρῶν τῷ Νεοπτολέμῳ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τοῖς ἀπογόνους αὐτοῦ Θετταλοῖς οὖσι γεγονότες· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ Ἰθαγενῶν ἤρχοντο· εἴτ' ἐπικρατούντων αἰετινων κατέστρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, πλὴν ὀλίγων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ Λυγκηστῶν, καὶ Πελαγονίαν, καὶ Ὀρεστιάδα, καὶ Ἑλίμειαν, τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλουν· οἱ δ' ὕστερον καὶ ἐλευθέραν· ἔνιοι δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι Κορκύρας, Μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, αἰτιολογοῦντες ἅμα, ὅτι καὶ κουρᾶ, καὶ διαλέκτῳ, καὶ χλαμῦδι, καὶ ἄλλοις τοιοῦτοις χρῶνται παραπλησίως· ἔνιοι δὲ καὶ διγλωττοὶ εἰσι. Καταλυθείσης δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἔπεσε. Διὰ δὲ τούτων ἐστὶ τῶν ἐθνῶν ἢ Ἐγνατία ὁδὸς, ἐξ Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ δὲ τὴν ἐπὶ Κανδαουρίας ὁδὸν, αἵ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ Λυχνιδῶν, ταριχείας ἰχθύων ἀντάρκεις ἔχουσαι· καὶ ποταμοὶ, οἳ τε εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες, καὶ οἱ ἐπὶ τὰ νότια μέρη, ὃ, τ' Ἰναχος καὶ ὁ Ῥαϊῶος, καὶ ὁ Ἀχελῷος, καὶ ὁ Εὐήγνος, ὁ Λυκόρμας πρότερον καλούμενος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν ἐμβάλλων· ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῷον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῷος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ Εὐήγνος· ὁ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν διεξιῶν, ὁ δὲ τὴν

Αιτωλίαν· ὁ δὲ Ἐρίγων πολλὰ δεξάμενος ῥεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὄρων, καὶ Λυγκηστῶν, καὶ Βρυγῶν, καὶ Δευριοπίων, καὶ πλειόνων, εἰς τὸν Ἄξιόν ἐκδίδωσι.

Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις. Τριπολίτις γοῦν ἢ Πελαγονία ἐγένετο, ἣς καὶ Ἀζωρος ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ Ἐρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν Δευριοπίων πόλεις ᾤκηθητο, ὧν τὸ Βρουάνιον καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Στύμβαρα. Κύδραι δὲ Βρυγῶν, Αἰγίνιον δὲ Τυμφαίων, ὄμορον Αἰθικίᾳ καὶ Τρίκκη· πλησίον δ' ἤδη τῆς τε Μακεδονίας καὶ τῆς Θετταλίας περὶ τὸ Ποῖον ὄρος καὶ τὸν Πίνδον, Αἰθικῆς τε καὶ αἱ τοῦ Πηνειοῦ πηγαί· ὧν ἀμφισβητοῦσι Τυμφαῖοί τε καὶ ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοί· καὶ πόλις Ὀξύθεια παρὰ τὸν Ἴονα ποταμὸν, ἀπέχουσα Ἀζώρου τῆς Τριπολίτιδος σταδίους οἴκοσι καὶ ἑκατόν· πλησίον δὲ καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Αἰγίνιον, καὶ Εὐρώπος, καὶ αἱ τοῦ Ἴονος εἰς τὸν Πηνειὸν συμβολαί. Τότε μὲν οὖν, ὡς εἶπον, καίπερ οὔσα τραχεῖα καὶ ὄρων πλήρης, Ταμάρου καὶ Πολυάνου, καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως εὐάνδρει ἢ τε Ἥπειρος πᾶσα, καὶ ἡ Ἰλλυρίς· νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει· τὰ δ' οἰκούμενα καμηδὸν καὶ ἐν ἐρειπίοις λείπεται. Ἐκλέλοιπε δὲ πῶς καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δωδώνῃ, καθάπερ ἄλλα.

Ἔστι δὲ, ὡς φησιν Ἐφορος, Πελασγῶν ἴδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα δυναστευσάντων, ἀρχαιότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιητὴς φησιν οὕτω·

Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε Πελασγικέ. —

Ο δ' Ἑσίοδος·

Δωδώνην φηγόν τε Πελασγῶν ἔδρανον ἦεν.

Περὶ μὲν οὖν τῶν Πελασγῶν, ἐν τοῖς Τυρρῶνικοῖς εἴρηται. Περὶ δὲ Δωδώνης, τοὺς μὲν περιοικοῦντας τὸ ἱερόν, διότι βάρβαροι, διασαφεῖ καὶ ὁ Ὀμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ἀνιπτόποδας, χαμαιεύνας λέγων· πότερον δὲ χρῆ λέγειν Ἑλλοὺς, ὡς Πίνδαρος, ἢ Σελλοὺς, ὡς ὑπονοοῦσι παρ' Ὀμήρω κείσθαι, ἢ γραφὴ ἀμφίβολος οὔσα οὐκ ἔα διῦσχυρίζεσθαι. Φιλόχορος δέ φησι, καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὡσπερ τὴν Εὐβοίαν, Ἑλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἑσίοδον οὕτω λέγειν·

Ἔστι τις Ἑλλοπίη, πολυλήϊος ἠδ' εὐλείμων·

Ἐνθάδε Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.

Οἶονται δὲ, φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῶν ἐλῶν τῶν περὶ τὸ ἱερόν, οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μὲν τοι ποιητὴν οὐ λέγειν Ἑλλοὺς, ἀλλὰ Σελλοὺς ὑπολαμβάνει τοὺς περὶ τὸ ἱερόν, προσθεὶς, ὅτι καὶ Σελλήεντιά τινα ὀνομάζει ποταμόν. Ὀνομάζει μὲν οὖν, ὅταν φῆ·

Τηλόθεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.

* Ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς Ἐφύρας, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐντὸς Ἠλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν Σελλήεντια· ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς οὐδένα, οὐδ' ἐν Μολοτιτοῖς. Τὰ δὲ μυθευόμενα περὶ τῆς δρυὸς καὶ τῶν πελειῶν, καὶ εἴ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ περὶ Δελφῶν, τὰ μὲν ποιητικωτέρας ἐστὶ διατριβῆς, τὰ δ' οἰκεία τῆς νῦν περιοδείας.

Ἡ Λωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρωτοῖς ἦν, καὶ τὸ ὄρος ὃ Τόμαρος, ἢ Τμάρος, ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται, ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τραγικοί τε, καὶ Πίνδαρος, Θεσπρωτίδα εἰρήκασιν τὴν Λωδώνην· ὕστερον δὲ ὑπὸ Μολοιτοῖς ἐλέγετο. Ἀπὸ δὲ τοῦ Τομάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένους ὑποφήτας τοῦ Διὸς, οὓς καὶ ἀνιπιτόποδας, χαμαιεύνας καλεῖ, Τομόρους φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, οὕτω γράφουσί τινες, ἃ φησιν Ἀμφίνομος, συμβουλεύων τοῖς μνηστῆρσι, μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι τῷ Τηλεμάχῳ, πρὶν ἂν τὸν Δία ἕρῳνται.

Ἦν μὲν κ' αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο τομοῦραι,
 Αὐτός τε κτανέω, τοὺς τ' ἄλλους πάντας ἀνώξω·

Εἰ δέ κ' ἀποτροπέησι θεος, παύεσθαι ἄνωγα.

Βέλτιον γὰρ εἶναι τομούρας, ἢ θέμιστας γράφειν· οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θέμιστας λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καὶ τὰ πολιτεύματα, καὶ νομοθετήματα· Τομούρους δ' εἰρησθαι, ἐπιτετημένως Τμάρους, οἷον τομαροφύλακας· οἱ μὲν οὖν νεώτεροι λέγουσι τομόρους. Παρ' Ὀμήρῳ δ' ἀπλούστερον δεῖ δέχεσθαι θέμιστας, καταχρηστικῶς καὶ βουλὰς, τὰ προστάγματα, καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικά, καθάπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰρ καὶ τὸ,

Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακοῦσαι.

Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύοντες· καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑποφήτας γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάτιοντο καὶ οἱ προφήται·

ὕστερον δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπειδὴ καὶ
 σύμμαχος τῷ Διὶ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. Σουΐ-
 δας δὲ τοῖς Θετταλοῖς μυθώδεις λόγους προσχαρι-
 ζόμενος, ἐκεῖθεν τέ φησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηγε-
 γμένον ἐκ τῆς περὶ Σκοτοῦσσαν Πελασγίας· ἔστι δ' ἡ
 Σκοτοῦσσα τῆς Πελασγιώτιδος Θετταλίας· συνακο-
 λουθῆσαι δὲ γυναῖκας τὰς πλείστας, ὧν ἀπογόνου,
 εἶναι τὰς νῦν προφήτιδας· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πε-
 λασγικὸν Δία κεκλήσθαι. Κινέας δ' ἔτι μυθωδέ-
 στερον

Λείπει τὸ τέλος.

EXCERPTA
EX LIBRI SEPTIMI FINE

ΟΤΙ ἡ παροιμία τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκεῖον, ἐντεῦθεν ὠνομάσθη· χαλκεῖον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ, ἔχον ὑπερκείμενον ἀνδριάντα, κρατοῦντα μάστιγα χαλκῆν, ἀνάθημα Κορκυραίων· ἡ δὲ μάστιξ, ἦν τριπλῆ ἀλυσιδωτή, ἀπηρητημένους ἔχουσα ἐξ αὐτῆς ἀστραγάλους· οἱ πλήττοντες τὸ χαλκεῖον συνεχῶς, ὁπότε αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέμων, μακροὺς ἤχους ἀπειρογάζοντο· ἕως ὃ μετρῶν τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἤχου μέχρι τέλους, καὶ ἐπὶ τὴν προελθεῖν· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλέχθη, ἡ Κορκυραίων μάστιξ.

2. ΟΤΙ ἡ Κόρκυρα, τὸ παλαιὸν εὐτυχῆς ἦν, καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τινῶν καὶ τυράννων, ἐφθάρη· καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερωθεῖσα, οὐκ ἐπληρέθη· ἀλλ' ἐπὶ λοιδορίᾳ, παροιμίαν ἔλαβεν· ἐλευθέρα Κόρκυρα· χεῖρ ὅπου θέλεις.

3. ΟΤΙ ἡ Μακεδονία περιορίζεται, ἐκ μὲν δυσμῶν, τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἀδρίου· ἐξ ἀνατολῶν δὲ τῇ παραλλήλῳ ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ, τῇ διὰ τῶν

ἐκβολῶν Ἐβρου ποταμοῦ καὶ Κυφέλων πόλεως· ἐκ βορρᾶ δὲ, τῇ νοουμένη εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ Βερτίσκου ὄρους, καὶ Σκάρδου, καὶ Ὀρβήλου, καὶ Ῥοδόπης, καὶ Αἴμου· τὰ γὰρ ὄρη ταῦτα, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου, διήκει κατὰ εὐθεϊαν γραμμὴν ἕως τοῦ Εὐξείνου, ποιοῦνται χερσόνησον μεγάλην πρὸς νότον, τὴν τε Θράκην ὁμοῦ καὶ Μακεδονίαν καὶ Ἡπειρον καὶ Ἀχαΐαν· ἐκ νότου δὲ, τῇ Ἐγνατία ὁδῷ, ἀπὸ Δυρράχίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰούση, ἕως Θεσσαλονικείας· καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μακεδονίας, παραλληλόγραμμον ἔγγιστα.

4. ΟΤΙ ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ῥεῖν διὰ τῶν Τεμπῶν καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους, καὶ διὰ μέσης Θεσσαλίας καὶ τῶν Λαπιθῶν καὶ Περρῆαιβῶν, δεχόμενός τε τὸν Εὐρώταν ποταμὸν, ὃν Ὀμηρος Τιταρήσιον ὠνόμασεν, διορίζει Μακεδονίαν μὲν, πρὸς βορρᾶν· Θεσσαλίαν δὲ πρὸς νότον· αἱ δὲ τοῦ Εὐρώτου ποταμοῦ πηγαὶ ἐκ τοῦ Τιταρίου ὄρους ἀρχονται, ὃ ἔστιν συνεχὲς τῷ Ὀλύμπῳ· καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ὀλυμπος, τῆς Μακεδονίας· ἡ δὲ Ὀσσα, τῆς Θεσσαλίας, καὶ τὸ Πήλιον.

5. ΟΤΙ ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις τοῦ Ὀλύμπου, παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν, Γυρτῶν ἔστι πόλις Περρῆαιβικῆ, καὶ Μαγνήτις· ἐν ἣ Πειρίθους τε καὶ Ἰξίαν ἤρξαν· ἀπέχει δ' ἡ Γυρτῶν τῆς Τύρρηνος πόλεως Κραννῶν· καὶ φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητής· τῶ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης, — Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραννῶνιους· Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτωνίους.

6. ΟΤΙ τὸ Δίον ἡ πόλις οὐκ ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ

Θερμαιου κόλπου ἐστὶν, ἐν ταῖς ὑπωρειαῖς τοῦ Ὀλύμπου, ἀλλ' ὅσον ζ' ἀπέχει σταδίους· ἔχει δ' ἡ πόλις τὸ Δίον κώμην πλησίον Πίμπλειαν, ἔνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν.

7. ΟΤΙ τὸ παλαιὸν οἱ μάντις καὶ μουσικὴν εἰργάζοντο.

8. ΟΤΙ μετὰ τὸ Δίον πόλιν, ὃ Ἀλιάκμων ποταμὸς ἐστίν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου, ἢ πρὸς βορρῶν τοῦ κόλπου παραλία, Πιερία καλεῖται, ἕως τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ· ἐν ἣ καὶ πύλις Πύδνα, ἢ νῦν Κίτρον καλεῖται· εἶτα Μεθώνη καὶ Ἄλωρος πύλις· εἶτα Ἐρίγων καὶ Λουδίας ποταμοί. Ἀπὸ δὲ Λουδίου, εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλους, στάδια ρκ'. Ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης, στάδια μ', τῆς Ἀλώρου δὲ, ὀ' στάδια. Ἡ μὲν οὖν Πύδνα, Πιερικὴ ἐστίν πόλις· ἡ δὲ Ἄλωρος, Βοτταϊκὴ. Ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τῆς Πύδνης πεδίῳ, Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες, καθεῖλον τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν· ἐν δὲ τῷ πρὸ τῆς Μεθώνης πεδίῳ, γενέσθαι συνέβη τῷ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου τὴν ἐκκοπὴν τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ καταπελτικῶ βέλει, κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως.

9. ΟΤΙ τὴν Πέλλαν οὔσαν μικρὰν πρότερον, Φίλιππος εἰς μῆκος ἠΰξησε τραφεῖς ἐν αὐτῇ· ἔχει δὲ λίμνην πρὸ αὐτῆς, ἐξ ἧς ὁ Λουδίας ποταμὸς ῥεῖ· τὴν δὲ λίμνην πληροῦ τοῦ Ἀξιοῦ τὸ ποταμοῦ ἀπόσπασμα· εἶτα ὁ Ἀξιός, διαιρῶν τὴν τε Βοτταϊαίαν καὶ τὴν Ἀμφαξίτιν γῆν· καὶ παραλαβὼν τὸν Ἐρίγωνα ποταμὸν, ἐξίησι μετὰ ζὺ Χαλέστρας καὶ Θέρ-

μης. Ἐπίκειται δὲ τῷ Ἄξιῳ ποταμῷ χωρίον, ὅπερ Ὅμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ· καὶ φησιν, τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἔλθειν·

Τηλόθεν ἔξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἄξιου εὐρὺ ῥέοντος. Ἄλλ' ἐπεὶ μὲν Ἄξιός θολερός ἐστιν, κρήνη δὲ τις ἔξ Ἀμυδῶνος ἀνίσχουσα καὶ ἐπιμιγνυμένη αὐτῷ καλλίστου ὕδατος, διὰ τοῦτο τὸν ἔξῃς στίχον·

Ἄξιου, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἴαν.
μεταγράφουσιν οὕτως·

Ἄξιου, ὃ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἴης·
οὐ γὰρ τὸ τοῦ Ἄξιου ὕδωρ κάλλιστον τῆς γῆς τῇ ὀψει κίδναται, ἀλλὰ τῆς γῆς τῷ Ἄξιῳ.

10. ΟΤΙ μετὰ τὸν Ἄξιόν ποταμόν, ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶν πόλις, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ' ἐστὶν Κασσάνδρου· ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ὀνόμασεν· μετῴκισεν δὲ τὰ πέριξ πολέχνια εἰς αὐτήν· οἷον Χαλάστραν, Αἰνεΐαν, Κισσὸν καὶ τινὰ καὶ ἄλλα· ἐκ δὲ τοῦ Κισσοῦ τούτου, ὑπονοήσειεν ἂν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ' Ὅμηρῳ Ἀμφιδάμαντα, οὗ ὁ πάππος Κισσεὺς ἔθρεψεν αὐτὸν, φησὶν, ἐν Θρῆκῃ, ἣ νῦν Μακεδονία καλεῖται

11. ΟΤΙ ἡ Βέροια πόλις, ἐν ταῖς ὑπωρείαις κεῖται τοῦ Βερμίου ὄρους.

12. ΟΤΙ ἡ Παλλήνη χερσόνησος (ἣς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεῖται, ἣ πρὶν μὲν Ποτιδαία, νῦν δὲ Κασσάνδρεια·) Φλέγρα τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ἄκουν δ' αὐτήν οἱ μυθευόμενοι γίγαντες, ἔθνος ἄσεβές καὶ ἄνομον· οὓς Ἡρακλῆς διέφθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις δ' Ἄφτυιν, Μένδην, Σκιώνην, Σάνην.

13. ΟΤΙ τῆς Ὀλύμπου ἐπέκειόν ἐστιν Μηκύβερνα ἐν τῷ Τορωναίῳ κόλπῳ.

14. ΟΤΙ πλησίον Ὀλύμπου, χωρίον ἐστὶ κοῦλον καλούμενον Κανθαράλεθρον, ἐκ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ ζῶον ὁ κάνθαρος πέριξ τῆς χώρας γινόμενος, ἥνικα ψαύσῃ τοῦ χωρίου ἐκείνου, διαφθείρεται.

15. ΟΤΙ ἀντικρὺ Κανάστρου ἄκρου τῆς Παλλήνης, ἡ Δεῦρῆς ἐστὶν ἄκρα, πλησίον Κωφοῦ λιμένος· καὶ ὁ Τορωναῖος κόλπος ὑπὸ τούτων ἀφορίζεται. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς κεῖται τὸ ἄκρον τοῦ Ἄθωνος, ὃ ἀφορίζει τὸν Σιγγιτικὸν κόλπον· ὡς εἶναι ἐφεξῆς κόλπους τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸς βορρῆαν, ἀλλήλων ἀπέχοντας οὕτως· Μαλιακὸν, Παγασητικὸν, Θερμαῖον, Τορωναῖον, Σιγγιτικὸν, Στρυμονικὸν· τὰ δὲ ἄκρα, Ποσειδίον μὲν, τὸ μεταξὺ Μαλιακοῦ καὶ Παγασητικοῦ· τὸ δὲ ἐφεξῆς πρὸς βορρῆαν, Σηπιάς· εἶτα, τὸ ἐν Παλλήνῃ Κανάστρον· εἶτα, Δεῦρῆς· εἶτα, Νύμφαιον ἐν τῷ Ἄθωνι, πρὸς τῷ Σιγγιτικῷ· τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ, Ἀκράθως ἄκρον· ὦν μεταξὺ, ὁ Ἄθων· οὗ πρὸς ἀνατολὰς, ἡ Αἴημος· πρὸς δὲ βορρῆαν ἀφορίζει τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, ἡ Νεάπολις.

16. ΟΤΙ Ἀκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ ἐστὶν παράλιος, πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυχος· ἔχει δ' ὁ Ἄθων, ἑ πόλεις, Δίον, Κλεωνάς, Θύσσον, Ὀλόφυξον, Ἀκροθώους· αὕτη δὲ, πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ Ἄθωνος κεῖται. Ἔστιν δ' ὁ Ἄθων, ὄρος μαστοειδές, ὀξύτατον, ὑψηλότατον· οὗ οἱ τὴν κορυ-

φὴν οἰκοῦντες, ὁρῶσι τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα, πρὸ ὠρῶν γ' τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ ἀνατολῆς· καὶ ἔστιν ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθου ὁ περίπλους τῆς Χερσόνησου, ἕως Σταγείρου πόλεως τοῦ Ἀριστοτέλους, στάδια ὕ. ἐν ἧ' λιμὴν ὄνομα Κάπρος, καὶ νησίον δμώνυμον τῷ λιμένι· εἶτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί· εἶτα Φάγρης, Γαληψός, Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις· εἶτα τὸ Νέστου στόμα, τοῦ διορίζοντος Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὡς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος, ὁ τούτου παῖς, διώριζον, ἐν τοῖς κατ' αὐτοὺς χρόνοις· εἰσὶν δὲ περὶ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις καὶ ἕτεραι, οἷον Μύρκινος, Ἀργίλος, Δραβῆσκος, Δάτον· ὅπερ καὶ ἀρίστην ἔχει χώραν καὶ εὐκαρπον, καὶ ναυπήγια, καὶ χρυσοῦ μέταλλα· ἀφ' οὗ καὶ παροιμία· Δάτον ἀγαθῶν, ὡς καὶ ἀγαθῶν ἀγαθίδες.

17. ΟΤΙ πλεῖστα μέταλλά ἐστιν χρυσοῦ ἐν ταῖς Κρησίαις, ὅπου νῦν οἱ Φίλιπποι πόλις ἴδρυνται, πλησίον τοῦ Παγγαίου ὄρους· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγγαῖον ὄρος, χρύσεια καὶ ἀργύρεια ἔχει μέταλλα, καὶ ἡ πέραν, καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, μέχρι Παιονίας· φασὶν δὲ, καὶ τοὺς τὴν Παιονίαν γῆν ἀροῦντας, εὐρίσκειν χρυσοῦ τινα μόρια.

18. ΟΤΙ ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἀρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥοδόπην Ἀγροϊάνων.

19. ΟΤΙ ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἀστεροπαῖος υἱὸς Πηλεγόνος, ἐκ Παιονίας ὢν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱστορεῖται· διὸ καὶ Πηλεγόνος υἱός· οἱ γὰρ Παῖονες Πελαγόνες ἐκαλοῦντο.

20. ΟΤΙ ἡ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλοῦντο τὸ παλαιόν.

21. ΟΤΙ Σιντοὶ ἔθνος Θρακικὸν κατοίκει τὴν Ἀἴμνον νῆσον· ὅθεν Ὀμηρος Σίντιας αὐτοὺς καλεῖ, λέγων· ἔνθα με Σίντιες ἄνδρες —

22. ΟΤΙ μετὰ τὸν Νέστον ποταμὸν πρὸς ἀνατολάς, Ἀβδηρα πόλις ἐπάνυμος Ἀβδήρου· ὃν οἱ τοῦ Διομήδους ἵπποι ἔφαγον· εἶτα Δίκαια πόλις πλησίον· ἣ ὑπέρεκειται λίμνη μεγάλη ἣ Βιστονίς· εἶτα πόλις Μαρώνεια.

23. ΟΤΙ ὁ νῦν ποταμὸς Ῥιγνία ἐν Θρακῇ καλούμενος, Ἐρίγων ἦν καλούμενος.

24. ΟΤΙ τὴν Σαμοθράκην Ἰασιῶν καὶ Δάρδανος ἀδελφοὶ ᾤκουν· κεραινωθέντος δὲ Ἰασιῶνος διὰ τὴν εἰς Δήμητρα ἁμαρτίαν, ὁ Δάρδανος ἀπέρας ἐκ Σαμοθράκης, ἐλθὼν ᾤκισεν ἐν τῇ ὑπωρείᾳ τῆς Ἰδης, τὴν πόλιν, Δαρδανίαν καλέσας· καὶ ἐδίδαξεν τοὺς Τρῶας τὰ ἐν Σαμοθράκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθράκη Σάμος πρῖν.

25. ΟΤΙ ἡ ἐν Θράκῃ χερσόνησος, τρεῖς ποιεῖ θαλάσσας· Προποντίδα ἐκ βορρᾶ· Ἑλλήσποντον ἐξ ἀνατολῶν· καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἐκ νότου· ὅπου καὶ ὁ Μέλας ποταμὸς βάλλει, ὁμώνυμος τῷ κόλπῳ.

26. ΟΤΙ ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς χερσονήσου τρεῖς πόλεις κεῖνται· πρὸς μὲν τῷ Μέλανι κόλπῳ, Καρδία· πρὸς δὲ τῇ Προποντίδι, Πακτύη· πρὸς δὲ τῇ μεσσογειᾷ, Λυσιμαχία· μῆκος τοῦ ἰσθμοῦ στάδια μ'.

27. ΟΤΙ ἡ πόλις ὁ Ἐλεοῦς, ἄρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ Τραπεζοῦς.

Τ Ω Ν

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΤΟΥ

ΟΓΔΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ὀγδοῦ λέγει τὰ περὶ (deest in Mosc.) τῆς Εὐρώπης, Μακεδονίας τὰ λειπόμενα, καὶ Ἑλλάδα πᾶσαν ἔν ἧ καὶ ἐγχρονίζει διὰ τὸ πολὺγνωστον τῆς χώρας, διακριβῶν καὶ εὐκρινῆ ποιῶν τὰ ἀδιακρίτως καὶ ἀδιορίστως ὑπὸ τῶν ποιητῶν τε καὶ ἱστορικῶν περὶ τῶν ταύτη πόλεων εἰρημένα· καὶ μάλιστα ἐν καταλόγῳ τε καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΥ.

С А Р V Т I.

Ἐπεὶ δ' ἐπιόντες ἀπὸ τῶν τῆς Εὐρώπης ἐσπερίων μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτὸς, τὰ τε βάρβαρα ἔθνη περιωδεύσαμεν πάντα

ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ Ταναΐδος, καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐ
 πολὺ μέρος τῆς Μακεδονίας, ἀποδώσωμεν νυνὶ τὰ
 λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας. Ἄπερ Ὀμηρος
 μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους, ἐπραγματεύ-
 σαντο· οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας, ἢ περίπλους, ἢ περιό-
 δους γῆς, ἢ τὶ τοιοῦτον ἄλλο ἐπιγράψαντες, ἐν οἷς
 καὶ τὰ Ἑλλαδικὰ περιέχεται· οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς
 ἱστορίας γραφῇ χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἡπείρων
 τοπογραφίαν, καθάπερ Ἐφορός τε ἐποίησε καὶ Πο-
 λύβιος· ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν τόπον καὶ τὸν μα-
 θηματικὸν προσελάβοντό τινα καὶ τῶν τοιούτων,
 καθάπερ Ποσειδώνιος τε καὶ Ἴππαρχος. Τὰ μὲν οὖν
 τῶν ἄλλων εὐδιαίτητα· τὰ δ' Ὀμήρου σκέψεως δεῖ-
 ται κριτικῆς, ποιητικῶς τε λέγοντος, καὶ οὐ τὰ νῦν,
 ἀλλὰ τ' ἀρχαῖα, ὧν ὁ χρόνος ἡμαύρωκε τὰ πολλά.
 Ὡς δ' οὖν δυνατὸν ἐγχειρητέον, ἀρξάμενοις, ἀφ' ὧν-
 περ ἀπελίπομεν. Ἐτελεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν
 τῆς ἐσπέρας καὶ τῶν ἄρκτων, εἰς τὰ Ἡπειρωτικά
 ἔθνη καὶ τὰ τῶν Ἰλλυριῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἕω, εἰς τὰ
 τῶν Μακεδόνων μέχρι Βυζαντίου. Μετὰ μὲν οὖν
 τοὺς Ἡπειρώτας, καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς τῶν Ἑλλήνων
 Ἀκαρονᾶνες εἰσι, καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ Δοκροὶ οἱ Ὀζόλαι·
 πρὸς δὲ τούτοις Φωκεῖς τε καὶ Βοιωτοί· τούτοις δ'
 ἀντίπορθμος ἢ Πελοπόννησος, ἀπολαμβάνουσα με-
 ταξὺ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, καὶ σχηματίζουσα τε
 τοῦτον, καὶ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ δὲ
 Μακεδονίαν, Θετταλοὶ μέχρι Μαλιέων καὶ τῶν ἄλ-
 λων τῶν ἐκτὸς ἰσθμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ἐντός.

Ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγένηται· τὰ

δ' ἀνωτάτω τούτων, ὅσας καὶ διαλέκτους παρειλή-
 φαμεν τὰς Ἑλληνίδας· τούτων δ' αὐτῶν τεσσάρων
 οὐσῶν, τὴν μὲν Ἰάδα τῇ παλαιᾷ Ἀτθίδι τὴν αὐτὴν
 φασί· καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε Ἀττικοί,
 καὶ ἐκεῖθεν εἰσιν οἱ τὴν Ἀσίαν ἐποικήσαντες Ἴωνες,
 καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένη γλώττῃ Ἰάδι· τὴν
 δὲ Δωρίδα τῇ Αἰολίδι· πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς ἰσθμοῦ,
 πλὴν Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων, καὶ τῶν περὶ τὸν
 Παρνασσὸν Δωριέων, καὶ νῦν ἔτι Αἰολεῖς καλοῦνται·
 καὶ τοὺς Δωριάας δὲ ὀλίγους ὄντας, καὶ τραχυτάτην
 οἰκοῦντας χώραν, εἰκὸς ἐστὶ τῷ ἀνεπιμίκτωι παρα-
 τρέψαι τὴν γλώττιαν καὶ τὰ ἄλλα ἔθη πρὸς τὸ μὴ ὁ-
 μογενές, ὁμογενεῖς πρότερον ὄντας. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ
 τοῖς Ἀθηναίοις συνέβη, λεπτόγεῶν τε καὶ τραχεῖαν
 οἰκοῦντας χώραν, ἀπορθητούς, μὲν εἶναι, καὶ αὐτό-
 χθονας νομισθῆναι διὰ τοῦτο φησὶν ὁ Θουκυδίδης,
 κατέχοντας τὴν αὐτὴν ἀεὶ μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐ-
 τοῦς, μηδ' ἐπιθυμοῦντος ἔχειν τὴν ἐκείνων· τοῦτο
 τοίνυν αὐτὸ καὶ τοῦ ἑτερογλώττιου καὶ τοῦ ἑτεροε-
 θνοῦς αἴτιον, ὡς εἰκὸς, ὑπῆρξε, καὶ περὶ ὀλίγοις οἴ-
 σιν. Οὕτω δὲ τοῦ Αἰολικοῦ ἔθνους ἐπικρατοῦντος
 ἐν τοῖς ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς Αἰολεῖς πρότερον
 ἦσαν, εἴτ' ἐμίχθησαν, Ἰώνων μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τὸν
 Αἰγιαλὸν κατασχόντων, τῶν δ' Ἑρακλειδῶν τοὺς Δω-
 ριάας καταγαγόντων, ὑφ' ὧν τὰ τε Μέγαρα ᾤκίσθη,
 καὶ πολλὰ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων. Οἱ μὲν
 οὖν Ἴωνες ἐξέπεσον πάλιν ταχέως ὑπὸ Ἀχαιῶν Αἰο-
 λικοῦ ἔθνους· ἐλείφθη δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο
 ἔθνη, τό, τε Αἰολικόν, καὶ τὸ Δωρικόν. Ὅσοι μὲν οὖν

ἦττον τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο, καθάπερ συνέβη τοῖς τε Ἀρκάσι καὶ τοῖς Ἡλείοις, τοῖς μὲν ὄρεινοῖς τελέως οὔσι, καὶ οὐκ ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κληῖρον, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, καὶ καθ' αὐτοὺς εἰρήνην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τοῦ Αἰολικοῦ γένους οὔσι, καὶ δεδεγμένοις τὴν Ὀξύλω συγκατελθοῦσαν στρατιάν περὶ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἀθροδον, οὗτοι Αἰολιστὶ διηλέχθησαν· οἱ δ' ἄλλοι μικτῇ τινι ἐχρήσαντο ἐξ ἀμφοῖν, οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' ἦττον αἰολίζοντες· σχεδὸν δ' ἔτι καὶ νῦν κατὰ πόλεις, ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται, δοκοῦσι δὲ δωρίζειν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικράτειαν. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη, καὶ οὕτως, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, ἀφωρισμένα. Λέγωμεν δὲ ἰδίᾳ ἀναλαβόντες, ὃν χρῆ τρόπον, τῇ τάξει περὶ αὐτῶν.

Ἐφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος τὴν Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων μερῶν· ταύτην γὰρ συνάπτειν πρώτην τοῖς Ἠπειρωτικοῖς ἔθνεσιν. Ἄλλ' ὥσπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ χρώμενος μέτρῳ, ἐντεῦθεν ποιεῖται τὴν ἀρχὴν, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλατταν κρῖνων πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχώρει κατὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν γῆν ἀρχὴν ἀποφαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος· οὕτω καὶ ἡμῖν προσήκει ἀκολουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων, σύμβολον ποιεῖσθαι τὴν θάλασσαν. Αὕτη δ' ἐκ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους προπεσοῦσα, τῇ μὲν ἀναχεῖται πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χερσόνησον μεγάλην τὴν Πελοπόννησον, ἰσθμῶ στενωῶ κλειομένην. Ἔστι δὲ ταῦτα δύο μέγιστα συστήματα τῆς Ἑλλά-

δος, τό, τε ἐντὸς ἰσθμοῦ, καὶ τὸ ἐκτὸς πυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πενειοῦ ποταμοῦ· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Θετταλικόν· ἔστι δὲ καὶ μεῖζον, καὶ ἐπιφανέστερον τὸ ἐντὸς ἰσθμοῦ· σχεδὸν δέ τι καὶ ἀκρόπολις ἐστὶν ἡ Πελοπόννησος συμπάσης τῆς Ἑλλάδος. Χωρὶς γὰρ τῆς λαμπρότητος καὶ δυνάμεως τῶν ἐνοικησάντων ἔθνων, αὐτὴ ἢ τῶν τόπων θέσις ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην. Κόλποις γὰρ καὶ ἀκραις πολλαῖς, καὶ τοῖς σημειωδεστάτοις χερῶν ἡσίοις μεγάλαις, διαπεποικιλμένην ἐκ διαδοχῆς ἑτέρα τὴν ἑτέρα ἔχει. Ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν χερῶν ἡσίων ἡ Πελοπόννησος, ἰσθμῷ κλειομένη τεσσαράκοντα σταδίων. Δευτέρα δὲ ἢ καὶ ταύτην περιέχουσα· ἣς ἰσθμός ἐστὶν ὁ ἐκ Παγῶν τῶν Μεγαρικῶν, εἰς Νίσαιαν τὸ Μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκατὸν ἑξοσί ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ θάλασσαν. Τρίτη δ' ἢ καὶ ταύτην περιέχουσα, ἣς ἰσθμός ἀπὸ μυχοῦ τοῦ Κρισσαίου κόλπου μέχρι Θερμοπυλῶν· ἢ δ' ἐπινοουμένη [εὐθεΐα] γραμμῇ, ὅσον πεντακοσίων ὀκτὼ σταδίων, τὴν μὲν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τὴν δὲ Φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ τοὺς Ἐπινημιδίους· τετάρτη δὲ ἢ ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, διὰ τῆς Οἴτης καὶ τῆς Τραχινίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον καθήκοντα ἔχουσα τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰς Θερμοπύλας, ὅσον ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων. Πλειόνων δ' ἢ χιλίων ἄλλος ἐστὶν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ Ἀμβρακικοῦ διὰ Θετταλῶν καὶ Μακεδόνων, εἰς τὸν Θερμαῖον διήκων μυχόν. Ἐπαγορεύει δὲ τινὰ τάξιν οὐ φαύλην ἢ τῶν χερῶν ἡσίων δια-

δοχή· δεῖ δ' ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἄρξασθαι, καὶ ὡς ἐπιφανεστάτης.

Π. Ἔστι τοίνυν ἡ Πελοπόννησος εἰκονῖα φύλλον πλατάνου τὸ σχῆμα, ἴση δὲ σχεδόν τι κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος, ὅσον χιλίων καὶ τεσσαρακοσίων σταδίων· τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἑω, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Χελωνάτα δι' Ὀλυμπίας καὶ τῆς Μεγαλοπολίτιδος ἐπὶ Μαλέαν· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὴν ἄρκτον, ὃ ἐστὶ τὸ ἀπὸ Ταινάρου δι' Ἀρκαδίας εἰς Αἴγιον· ἡ δὲ περίμετρος μὴ κατακολπίζοντι, τετρακισχιλίων σταδίων, ὡς Πολύβιος. Ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους προστίθησι· κατακολπίζοντι δὲ πλείους τῶν ἑξακοσίων ἐπὶ τοῖς πεντακισχιλίοις. Ὁ δ' ἰσθμὸς κατὰ τὸν διολκόν, [δι' οὗ τὰ πορθμεῖα ὑπερνεολκοῦσιν ἀπὸ τῆς ἐτέρας εἰς τὴν ἐτέραν θάλατταν,] εἴρηται, ὅτι τετραράκοντα σταδίων ἐστίν.

Ἐχουσι δὲ τῆς χερσόνησου ταύτης τὸ μὲν ἐσπέριον [μέρος] Ἠλεῖοι καὶ Μεσσήνιοι, κλυζόμενοι τῷ Σικελικῷ πελάγει· προσλαμβάνουσι δὲ καὶ τῆς ἐκατέρωθεν παραλίας, ἡ μὲν Ἠλεία πρὸς ἄρκτον ἐπιστρέφουσα, καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μέχρις ἄκρας Ἀράξου, καθ' ἣν ἀντίπορθμὸς ἐστὶν ἡ τε Ἀκαρνανία καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι, Ζάνκυνθος καὶ Κεφαλληνία, καὶ Ἰθάκη, καὶ Ἐχινάδες, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ Δουλίχιον· τῆς δὲ Μεσσηνίας τὸ πλεόν, ἀνεωγμένον πρὸς νότον, καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, μέχρι τῶν καλουμένων Θυρίδων πλησίον Ταινάρου. Ἐξῆς δὲ μετὰ τὴν Ἠλείαν ἐστὶ τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς

ἄρκτους βλέπον, καὶ τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ παρα-
 τεῖνον· τελευτᾷ δ' εἰς τὴν Σικυωνίαν. Ἐντεῦθεν δὲ
 Σικυῶν καὶ Κύρινθος ἐκδέχεται μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ.
 Μετὰ δὲ τὴν Μεσσηνίαν ἢ Λακωνικὴ καὶ ἢ Ἀργεῖα,
 μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ αὐτῆ.

Κόλποι δ' εἰσὶν ἑνταῦθα ὅ, τε Μεσσηνιακός, καὶ
 ὁ Λακωνικός, καὶ τρίτος ὁ Ἀργολικός· τέταρτος δ' ὁ
 Ἐρμιονικός, καὶ ὁ Σαρωνικός· οἱ δὲ Σαλαμινιακὸν
 καλοῦσιν· ὧν τοὺς μὲν ἢ Λιβυκὴ, τοὺς δ' ἢ Κρητι-
 κὴ θάλασσα πληροῖ, καὶ τὸ Μυρτώον πέλαγος· τι-
 νές δὲ καὶ τὸν Σαρωνικὸν πόρον πέλαγος ὀνομάζου-
 σιν. Μέση δ' ἐστὶν ἢ Ἀρκαδία, πᾶσιν ἐπικειμένη,
 καὶ γειτνιῶσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν. Ὁ δὲ Κορινθια-
 κὸς κόλπος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐή-
 νου, (τινές δὲ φασιν Ἀχελώου τοῦ ὀρίζοντος Ἀκαρ-
 νᾶνας καὶ Αἰτωλοῦς) καὶ Ἀράξου. Ἐνταῦθα γὰρ
 πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμβάνουσι πρὸς ἄλ-
 λήλας αἱ ἑκατέρωθεν ἄκται· προϊοῦσαι δὲ πλεον, τε-
 λέως συμπίπτουσι κατὰ τὸ Ῥίον καὶ Ἀντιῤῥιον, ὅσον
 δὴ πέντε σταδίων ἀπολείπουσαι πορθμόν. Ἔστι δὲ
 τὸ μὲν Ῥίον, τῶν Ἀχαιῶν ἄλιτενῆς ἄκρα, δρεπανοει-
 δῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχουσα· καὶ δὴ καὶ
 καλεῖται Δρέπανον. Κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ
 Αἰγίου, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' Ἀντιῤῥιον,
 ἐν μεθορίοις τῆς Αἰτωλίας, καὶ τῆς Λοκρίδος ἴδρυ-
 ται· καλοῦσι δὲ Μολύκριον Ῥίον. Εἶτα ἐντεῦθεν
 διίυταται πάλιν ἢ παραλία μετρίως ἑκατέρωθεν·
 προϊοῦσα δ' εἰς τὸν Κρισσαῖον κόλπον, ἑνταῦθα τε-
 λευτᾷ, κλειομένη τοῖς προσεσπερίοις τῆς Βοιωτίας

καὶ τῆς Μεγαρικῆς τέρμασιν. ἔχει δὲ τὴν περιμέτρον ὁ Κορινθιακὸς κόλπος, ἀπὸ μὲν τοῦ Εὐήνου μέχρι τοῦ Ἀράξου σταδίων δισχιλίων διακοσίων τριάκοντα. Εἰ δ' ἀπὸ τοῦ Ἀχελώου, πλεονάζοι ἂν που ἑκατὸν σταδίοις· ἀπὸ δὲ Ἀχελώου ἐπὶ τὸν Εὐήνον Ἀκαρνανές εἰσιν· εἴθ' ἐξῆς ἐπὶ τὸ Ἀντιρόδιον, Αἰτωλοί· τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι ἰσθμοῦ Δοκροῖν ἐστὶ καὶ Φωκέων, καὶ Βοιωτῶν, καὶ τῆς Μεγαρίδος στάδιοι χίλιοι ἑκατὸν εἴκοσι, δυοῖν δέοντες. Ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀντιρόδιου μέχρι ἰσθμοῦ θάλαττα Ἀλκυονίδς καλεῖται, μέρος οὔσα τοῦ Κρισσαίου κόλπου, διέχουσα ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι τοῦ Ἀράξου, σταδίους τριάκοντα ἐπὶ τοῖς Ὡς μὲν οὖν τύπῳ εἰπεῖν, τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη τῆς Πελοποννήσου θέσις καὶ γῆς ἀντιπόρθμου τῆς μέχρι τοῦ μυχοῦ· τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ μεταξὺ ἄμφοῖν κόλπος. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰ καθ' ἕκαστα ἐροῦμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἡλείας ποιησάμενοι.

III. Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἡλείαν ὀνομάζουσι, τὴν μεταξὺ Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσαν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην, καὶ Ἀζᾶνας, καὶ Παρόρασίους. Τὸ δὲ παλαιὸν εἰς πλείους δυναστείας διήρητο· εἴτ' εἰς δύο, τὴν τε τῶν Ἐπειῶν, καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλέως· καθάπερ καὶ Ὀμηρος εἶρηκε, τὴν μὲν Ἐπειῶν ὀνομάζων [πόλιν].

[Ἡ εἰς] Ἡλιδα δῖαν, ὅθι κρατεύουσιν Ἐπειοί.
τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥεῖν φησιν,

Ἄλφειοῦ, ὅστ' εὐρὺ ρέει Πυλίων διὰ γαίης.
 Πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής.

Οἱ δὲ Πύλον Νηληϊος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον
 ἔϊξον —.

Οὐ διὰ τῆς πόλεως δὲ, οὐδὲ παρ' αὐτήν, ῥεῖ ὁ Ἄλφειός· ἀλλὰ παρ' αὐτήν μὲν ἕτερος· ὃν οἱ μὲν Πάμισον, οἱ δὲ Ἀμαθον καλοῦσιν· ἀφ' οὗ καὶ ὁ Πύλος Ἡμαθόεις εἰρησθαι οὗτος δοκεῖ· διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Ἠλείας ὁ Ἄλφειός.

Ἡλις δὲ ἡ νῦν πόλις οὗ πω ἔκτιστο καθ' Ὅμηρον, ἀλλ' ἡ χώρα κωμηδὸν ὠκεῖτο· ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη Ἡλις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· τοιαύτη γὰρ ἐστὶν ἡ πλείστη καὶ ἀρίστη· ὁψὲ δὲ ποτε συνῆλθον εἰς τὴν νῦν πόλιν τὴν Ἡλιν, μετὰ τὰ Περσικὰ, ἐκ πολλῶν δήμων. Σχεδὸν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τόπους τοὺς κατὰ Πελοπόννησον πλὴν ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν ὁ ποιητής οὐ πόλεις, ἀλλὰ χώρας ὀνομάζει, συστήματα δήμων ἔχουσαν ἐκάστην πλείω, ἐξ ὧν ὕστερον αἱ γνωριζόμεναι πόλεις συνωκίσθησαν, οἷον τῆς Ἀρκαδίας Μαντίνεια μὲν ἐκ πέντε δήμων ὑπ' Ἀργείων συνωκίσθη· Τεγέα δ' ἐξ ἑννέα· ἐκ τοσοῦτων δὲ καὶ Ἡραῖα ὑπὸ Κλεομβρότου, ἢ ὑπὸ Κλεωνύμου· ὡς δ' αὐτως Αἴγιον ἐξ ἑπτὰ ἢ ὀκτῶ δήμων συνεπολίσθη· Πάτραι δὲ ἐξ ἑπτὰ, Δύμη δὲ ἐξ ὀκτῶ· οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἡλις ἐκ τῶν περιοικίδων συνεπολίσθη μία τούτων. Ῥεῖ δὲ διὰ τῆς πόλεως ὁ Πηνειὸς ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνάσιον αὐτῆς· ἔπραξαν δὲ τοῦτο Ἠλεῖοι χρόνοις ὕστερον πολλοῖς τῆς εἰς αὐτοὺς μεταστάσεως τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι.

Ἦν δὲ ταῦτα ἢ τε Πισᾶτις, ἣς ἢ Ὀλυμπία μέ-
 ρος, καὶ ἢ Τριφυλία, καὶ ἢ τῶν Καυκίωνων. Τριφυ-
 λιοὶ δ' ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀπὸ τοῦ
 τρία φύλα συνεληλυθέναι, τό, τε τῶν ἀπ' ἀρχῆς Ἐ-
 πειῶν, καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων ὕστερον Μινυῶν,
 καὶ τὸ τῶν ὕστατα ἐπικρατησάντων Ἡλείων. Οἱ δ'
 ἀντὶ τῶν Μινυῶν Ἀρκάδας φασὶν ἀμφισβητήσαντας
 τῆς χώρας πολλάκις, ἀφ' οὗ καὶ Ἀρκαδικὸς Πύλος
 ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ Τριφυλιακός. Ὅμηρος δὲ ταύτην
 ἄπασαν τὴν χώραν μέχρι Μεσσήνης καλεῖ Πύλον, ὁ-
 μωνύμως τῇ πόλει. Ὅτι δὲ διώριστο ἢ κοίλη Ἡλίας
 ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατά-
 λογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν κατοικιῶν
 ὀνόμασι. Λέγω δὲ ταῦτα, συμβάλλων τά τε νῦν, καὶ
 τὰ ὑφ' Ὀμήρου λεγόμενα· ἀνάγκη γὰρ ἀντεξετάζε-
 σθαι ταῦτα ἐκείνοις, διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ δόξαν,
 καὶ συντροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος ἐκάστου,
 κατορθοῦσθαι τὴν παροῦσαν πρόθεσιν, ὅταν ἢ μη-
 δὲν ἀντιπίπτον τοῖς οὕτω σφόδρα πιστευθεῖσι τερεῖ
 τῶν αὐτῶν λόγοις· δεῖ δὴ τά τε ὄντα λέγειν, καὶ τὰ
 τοῦ ποιητοῦ, παρατιθέντας ἐφ' ὅσον προσήκει προ-
 σκοπεῖν.

Ἔστι δ' ἄκρα τις τῆς Ἡλείας πρόσβροχος ἀπὸ
 ἐξήκοντα σταδίων Δύμης Ἀχαικῆς πόλεως Ἀραξός.
 Ταύτην μὲν οὖν ἀρχὴν τίθεμεν τῆς τῶν Ἡλείων πα-
 ραλίας· μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἐπιέσπεραν προῖοῦσι,
 τὸ τῶν Ἡλείων ἐπίνειον ἢ Κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχου-
 σα ἐπὶ τὴν νῦν πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. Με-
 μνηται δὲ τῆς Κυλλήνης ταύτης καὶ Ὅμηρος λέγων,

— Ἦτον Κυλλήνιον ἄρχον Ἐπειῶν.

Οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους ὄντα ἔμελλεν ἡγεμόνα τῶν Ἐπειῶν ἀποφῆναι. Ἔστι δὲ καὶ κόμη μετρία τὸν Ἀσκληπιὸν ἔχουσα τὸν Κολώτου, θαυμαστὸν ἰδεῖν ξύανον ἐλεφάντινον. Μετὰ δὲ Κυλλήνην ἀκρωτήριόν ἐστιν ὁ Χελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς Πελοποννήσου σημεῖον. Πρόκειται δ' αὐτοῦ νησία βραχέα, ἐν μεθορίοις τῆς τε Κυλλήνης καὶ Ἡλίδος, καὶ τῆς τῶν Πισατῶν, ὅθεν εἰς Κεφαλληνίαν πλέοντι ἐκ Κυλλήνης στάδιοι ὀγδοήκοντα. Αὐτοῦ δὲ που καὶ ὁ Ἐλίσσω, ἢ Ἐλισσα, ῥεῖ ποταμὸς ἐν τῇ λεχθεΐσῃ μεθορίᾳ.

Μεταξὺ δὲ τοῦ Χελωνάτα καὶ τῆς Κυλλήνης ὁ, τε Πηνειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς, καὶ ὁ Σελλήεις ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενος, ῥέων ἐκ τῆς Φολόης. Ἐφ' ᾧ Ἐφύρα πόλις, ἐτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς καὶ Θετταλικῆς, καὶ τῆς Κορίνθου, τετάρτη τις ἐπὶ τῇ ὁδῷ κειμένη τῇ ἐπὶ θαλασσίῳνα· ἦτοι ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ Βοιωνώᾳ (τὴν γὰρ Οἰνόην οὕτω καλεῖν εἰώθασιν) ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα τῆς Ἡλείων πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι· ἐξ ἧς ἢ τε Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους δοκεῖ λέγεσθαι μήτηρ· (ἐκεῖ γὰρ μᾶλλον αἰ τοῦ Ἡρακλέους στρατεῖαι.)

Τὴν ἄγει' ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος.
Πρὸς ἐκείνας τε, οὐδεὶς ποταμὸς Σελλήεις· καὶ ὁ τοῦ Μέγητος.

— Τὸν ποτε Φυλεῦς

Ἦγαμεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος·

ἐξ ἧς καὶ τὰ φάρμακα τὰ ἀνδροφόνα. Εἰς
 Ἐφυραν γὰρ ἀφίχθαι φησι τὸν Ὀδυσσεά,
 Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενον —

Καὶ τὸν Τηλέμαχον οἱ μνηστῆρες·

Ἴπε καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πείρασαν ἄρουραν

Ἐλθεῖν, (φασίν) ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακ'
 ἐνεῖκη.

Καὶ γὰρ τὴν Αὐγέου θυγατέρα τοῦ τῶν Ἐπειῶν βασιλέως ὁ Νέστωρ ἐν τῇ διηγήσει τοῦ πρὸς αὐτοὺς πολέμου φαρμακίδα εἰσάγει,

Πρῶτος ἐγὼν ἔλον ἄνδρα, —

φήσας ἄνδρα

Μούλιον αἰχμητὴν· γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείας,

Πρεσβυτάτην δὲ θυγατέρα εἶχεν·

Ἡ τόσα φάρμακα ἤδη, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθῶν.
 Ἔστι δὲ καὶ περὶ Σικυθῖνα Σελλήεις ποταμοῖς, καὶ
 Ἐφυρα πλησίον κώμη· καὶ ἐν τῇ Ἀγραῖα τῆς Αἰτωλίας
 Ἐφυρα κώμη· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Ἐφυροι· καὶ ἄλλοι οἱ
 Περόραιβῶν πρὸς Μακεδονίαν· καὶ οἱ Κρανῶνιοι,
 καὶ οἱ Θεσπρωτικοὶ, οἱ ἐκ Κιχύρου τῆς πρότερον
 Ἐφύρας.

Ἀπολλόδωρος δὲ διδάσκων, ὃν τρόπον ὁ ποιητῆς
 εἶωθε διαστέλλεσθαι τὰς δαμωνυμίας, οἷον ἐπὶ τοῦ
 Ὀρχομενοῦ, τὸν μὲν Ἀρκαδικὸν πολύμηλον καλῶν,
 τὸν δὲ Βοιωτικὸν Μινύειον, καὶ Σάμον Ὀρηκίην
 συντιθεῖς,

Μεσσηγύς τε Σάμου καὶ Ἴμβρου —

ἵνα χωρίση ἀπὸ τῆς Ἰωνικῆς, οὕτω φησὶ καὶ τὴν Θεσπρωτικὴν Ἐφυραν διαστέλλεσθαι τῷ τε Τηλόθει
 καὶ τῷ,

— ποταμοῦ ἀπὸ Σελληεντος.

Ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ Σκηψίου Δημητρίου λεγομένοις, παρ' οὗ μεταφέρει τὰ πλεῖστα. Ἐκεῖνος γὰρ οὐ φησιν εἶναι Σελλήεντα ἐν Θεσπρωτοῖς ποταμόν· ἀλλ' ἐν τῇ Ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ Ἐφυραν, ὡς προείπομεν. Τοῦτό τε οὖν εἶρηκε σκέψεως δεόμενον, καὶ περὶ τῆς Οἰχαλίας, ὅτι φησὶν, οὐ μιᾶς οὔσης, μίαν εἶναι πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος. Δῆλον οὖν, ὅτι τὴν Θετταλικὴν, ἐφ' ἧς φησιν·

Οἱ τ' ἔχον Οἰχαλίην πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.

Τίς οὖν ἐστιν, ἐξ ἧς ὀρμηθέντα αἱ Μοῦσαι

Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρηῖκα παῦσαν ἀοιδῆς;
φησὶ γὰρ,

Οἰχαλίθην ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.

Εἰ μὲν γὰρ ἦν Θετταλική, οὐκ εὖ πάλιν ὁ Σκήψιος Ἀρκαδικὴν τινα λέγων, ἦν νῦν Ἄνδανίαν καλοῦσιν. Εἰ δ' οὗτος εὖ, καὶ ἡ Ἀρκαδικὴ πόλις Εὐρύτου εἴρηται, ὥστ' οὐ μία μόνον· ἐκεῖνος δὲ μίαν φησὶ.

Μεταξὺ δὲ τῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦ Σελλήεντος ἐκβολῆς Πύλος ὤκειτο, κατὰ τὸν Σκόλλιν, οὐχ ἡ τοῦ Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἕτερα τις ἢ πρὸς τὸν Ἀλφειόν· ἧς οὐδὲν ἐστὶ κοινώνημα, οὐδὲ τῇ πρὸς τὸν Πάμισον, εἴτε Ἄμαθον χορῆ καλεῖν. Βιάζονται δ' ἐνιοι μνηστευόμενοι τὴν Νέστορος δόξαν καὶ τὴν εὐγένειαν. Τριῶν γὰρ Πύλων ἱστορουμένων ἐν Πελοποννήσῳ (καθότι καὶ τὸ ἔπος εἴρηται τοῦτο,

Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γέ μὲν ἐστὶ καὶ ἄλλος τούτου τε, καὶ τοῦ Λεπρεατικοῦ τοῦ ἐν

Τριφυλία· τρίτου δὲ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κατὰ Κορυφάσιον, ἕκαστοι τὸν παρὰ σφισιν Ἡμαθόεντα πειρῶνται δεικνύναι, καὶ τὴν τοῦ Νέστορος πατρίδα τοῦτον ἀποφαινουσιν. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν ἐτέρων συγγραφέων καὶ ποιητῶν Μεσσηνίον φασὶ τὸν Νέστορα, τῷ σωζομένῳ μέχρι εἰς αὐτοὺς προστιθέμενοι. Οἱ δ' Ὀμηρικώτεροι τοῖς ἔπεσιν ἀκολουθοῦντες, τοῦτον εἶναι φασὶ τὸν τοῦ Νέστορος Πύλον, οὗ τὴν χώραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειός· διέξεισι δὲ τὴν Πισᾶτιν καὶ Τριφυλίαν. Οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοίλης Ἡλιδος, καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν προσετίθεσαν τῷ παρ' αὐτοῖς Πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνύντες, Γέρανον τόπον, καὶ Γέροντα ποταμὸν, καὶ ἄλλον Γερήνιον· εἴτ' ἀπὸ τούτων ἐπιθέτως Γερήνιον εἰρησθαι πιστούμενοι τὸν Νέστορα. Τοῦτο δὲ ταῦτόν καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ πεποιήκασιν, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται· μᾶλλον γὰρ γνώριμά φασιν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γέρηνα, συν-οικουμένά ποτε εὔ. Τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν κοίλην Ἡλιν ὑπάρχουσι νυνί.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέσσαρα μέρη διελὼν τὴνδε τὴν χώραν, τέτταρας δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰπὼν, οὗ σαφῶς εἶρηκεν·

Οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἡλίδα διὰν ἔναιον,
 Ὅσσον ἐφ' Ἐρμίνην καὶ Μύρσινος ἔσχατόωσα,
 Πέτρην τ' Ὀλενίην, καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἔεργει.

Τῶν αὖ τέσσαρες ἄρχοι ἔσαν· δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάσῳ
 Νῆες ἔποντο θοαί· πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί.

Τῷ μὲν γὰρ Ἐπειοὺς ἀμφοτέρους προσαγορεύειν τοὺς τε Βουπρασιεῖς, καὶ τοὺς Ἡλείους, Ἡλείους δὲ

μηκέτι καλεῖν τοὺς Βουπρασιεῖς, οὐ τὴν Ἡλείαν δόξειεν ἂν εἰς τέσσαρα μέρη διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν τῶν Ἐπειῶν, ἣν εἰς δύο μέρη διεῖλε πρότερον· οὐδ' ἂν μέρος εἴη τῆς Ἡλιδος τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ τῶν Ἐπειῶν μᾶλλον. Ὅτι γὰρ Ἐπειοὺς καλεῖ τοὺς Βουπρασιεῖς, δῆλον.

Ὡς ὁπότε κρείοντ' Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοὶ
Βουπρασίῳ. —

Τὸ δὲ Βουπράσιον εἶναι τινα χώραν τῆς Ἡλείας, κατοικίαν ἔχουσαν δμώνυμον· νυνὶ δὲ φαίνεται τῆς Ἡλιδος ὄν μέρος καὶ τοῦτο. Πάλιν δὲ τῷ συγκαταριθμεῖσθαι Βουπράσιόν τε καὶ Ἡλιδα διὰ λέγοντα, εἴτ' εἰς τέσσαρας διαιρεῖν μερίδας, ὡς ἂν κοινῶ δοκεῖ τῷ τε Βουπρασίῳ, καὶ τῇ Ἡλιδι αὐτὰς τέσσαρας μερίδας ὑποτάττειν. Ἦν δ', ὡς ἔοικε, κατοικία τῆς Ἡλείας τὸ Βουπράσιον ἀξιόλογος, ἢ νῦν οὐκέτ' ἐστίν· ἢ δὲ χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τῆς ἐπὶ Δύμην ἐξ Ἡλιδος τῆς νῦν πόλεως. Ἰπολάβοι δ' ἂν τις καὶ ὑπεροχὴν τινα ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν Ἡλιν, ὡς καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τούτους· ὕστερον δ' ἂν τ' Ἐπειῶν Ἡλεῖοι ἐκλήθησαν. Καὶ τὸ Βουπράσιον μὲν δὴ μέρος ἦν τῆς Ἡλιδος· ποιητικῶ δὲ τινι σχήματι συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον· ὡς τὸ,

— ἂν Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος· καὶ,

— ἂν Ἑλλάδα τε Φθίην τε· καὶ,

Κουρηῖτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί· καὶ,

Οἱ δ' ἐκ Δουλιχίου, Ἐχινάων θ' ἱερῶν.

Καὶ γὰρ τὸ Δουλίχιον τῶν Ἐχινάδων· χωρῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι. Ἰπώναξ·

Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ Ἀμαθουσίων πυρόν.
Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ Ἀμαθούσιοι. Καὶ Ἀλκμάν δέ,
Κύπρον ἱμερτὰν λιποῖσα καὶ Πάφον περιερόντων.
Καὶ Αἰσχύλος·

Κύπρου Πάφου τ' ἔχουσα πάντα κληρον.
Εἰ δ' οὐκ εἴρηκεν Ἐπειοὺς τοὺς Βουπρασίους, οὐδ' ἄλλα
πολλὰ τῶν ὄντων φήσομεν· ἀλλὰ τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀ-
πόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλλὰ τοῦ μὴ εἰπεῖν μόνον.

Ἐκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος ἐτέρους λέγει τῶν Ἡλεί-
ων τοὺς Ἐπειοὺς· τῷ γοῦν Ἡρακλεῖ συστρατεῦσαι
τοὺς Ἐπειοὺς ἐπὶ Αὐγέαν καὶ συνανελεῖν αὐτῷ τόν τε
Αὐγέαν καὶ τὴν Ἥλιν· φησὶ δὲ καὶ τὴν Δύμην, Ἐ-
πειίδα καὶ Ἀχαΐδα. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέ-
γουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, συντετραμμένοι τῷ
ψεύδει διὰ τῆς μυθογραφίας· διὰ δὲ τοῦτο καὶ οὐχ
ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. Οὐ μὲν
τοι ἀπιστον, οὐδ' εἶποτε τοῖς Ἡλείοις διάφοροι ὄν-
τες οἱ Ἐπειοὶ καὶ ἑτεροεθνεῖς, εἰς ταῦτ' οὐκ ἐσθλὸν
κατ' ἐπικράτειαν, καὶ κοινὴν ἐνέμοντο πολιτείαν· ἐπε-
κράτου δὲ καὶ μέχρι Δύμης. Ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς
οὐκ ἠνόμακε τὴν Δύμην· οὐκ ἀπεικὸς δ' ἔστι, τότε
μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς Ἐπειοῖς ὑπάρξαι, ὕστερον δὲ
τοῖς Ἰωσιν, ἢ μὴδ' ἐκείνοις, ἀλλὰ τοῖς τὴν ἐκείνων
χώραν κατασχοῦσιν Ἀχαιοῖς. Τῶν δὲ τεττάρων με-
ρίδων, ὧν ἐντὸς ἔστι καὶ τὸ Βουπρασίον, ἢ μὲν
Ἐπιμίνη καὶ ἡ Μύρσιος τῆς Ἡλείας ἔστιν· αἱ δὲ
λοιπαὶ ἐπὶ τῶν ὄρων ἤδη τῆς Πισάτιδος, ὡς οἴον-
ται τινες.

Ἐπιμίνη μὲν οὖν πολίχνην ἦν· νῦν δ' οὐκ ἔστιν.

ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον Κυλλήνης ὄρεινόν, καλούμενον Ὀρμινά, ἢ Ὑρμινά. Μύρσινος δὲ τὸ νῦν Μυρτούντιον, ἐπὶ θάλατταν καθήκουσα, κατὰ τὴν ἐκ Λύμης εἰς Ἴλιον ὁδὸν κατοικία, σταδία τῆς Ἡλείων πόλεως διέχουσα ἑβδομήκοντα. Πέτρην δ' Ὠλενίην εἰκάξουσι τὴν νῦν Σκόλλιν. Ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν, καὶ τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβλημένων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα ἐπὶ πολλῶν σαφηνίζοντος. Ἔστι δ' ὄρος πετρῶδες κοινὸν Δυμαίων τε καὶ Τριταίων καὶ Ἡλείων, ἐχόμενον ἐτέρου τινὸς Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λαμπεύας, ὃ τῆς Ἡλίδος μὲν διέστηκεν ἑκατὸν πρὸς τοῖς τριάκοντα σταδίοις, Τριταίας δὲ ἑκατὸν, τοὺς ἴσους, Ἀχαϊκῶν πόλεων. Τὸ δ' Ἀλεισιὸν ἔστι τὸ νῦν Ἀλεσιαῖον, χώρα παρὰ τὴν Ἀμφιδολίδα, ἔνθα κατὰ μῆνα ἄγοράν συναγουσιν οἱ περιόικοι· κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς ὄρεινῆς ὁδοῦ, τῆς ἐξ Ἡλίδος εἰς Ὀλυμπίαν. Πρῶτερον δ' ἦν πόλις τῆς Πισάτιδος, ἄλλοτε ἄλλως τῶν ὄρων ἐπαλλατιόντων, διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολάς· τὸ δ' Ἀλεισιὸν καὶ Ἀλεισίου κολώνην ὁ ποιητὴς καλεῖ, ὅταν φῆ·

Ὅφρ' ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βῆσαμεν ἵππους,
Πέτρης τ' Ὠλενίης, καὶ Ἀλεισίου ἔνθα κολώνη
Κέκληται — .

Ἐπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι, ἴσον τῷ, καὶ ἔνθα Ἀλεισίου κολώνη κέκληται· ἔνιοι δὲ καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν Ἀλεισιὸν.

Λεγομένων δὲ τινῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκάνων πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ, λεγομένης δὲ καὶ τῆς Λύμης

Καυκωνίδος ὑπό τινων, ὄντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ Δυμαίᾳ μεταξὺ Δύμης καὶ Τριταίας, ὃς καλεῖται καὶ Καύνων θηλυκῶς, ζητοῦσι καὶ περὶ τῶν Καυκίωνων, ὡς μὴ διττοὶ λέγονται, οἱ μὲν περὶ τὴν Τριφυλίαν, οἱ δὲ περὶ Δύμην καὶ Ἥλιν, καὶ τὸν Καύκωνα· ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον, ὃς Τευθέας ἄρσενικῶς καλεῖται, δμώνυμος πολίχνη τινὲ τῶν εἰς τὴν Δύμην συνακισμένων· πλὴν ὅτι χωρὶς τοῦ σ Τευθέα λέγεται θηλυκῶς αὕτη, ἐκτεινόντων τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, ὅπου τὸ τῆς Νεμιδίας Ἀρτέμιδος ἱερόν. Ὁ δὲ Τευθέας εἰς τὸν Ἀχελῶον ἐμβάλλει τὸν κατὰ Δύμην ρέοντα, δμώνυμον τῷ κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν καλούμενον καὶ Πεῖρον. Τοῦ δ' Ἡσιόδου εἰπόντος,

᾿Ωκεε δ' ᾿Ωλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας
Εὐρῆος Πείροιο· —

μεταγράφουσί τινες πόροιο, οὐκ εὖ. Περὶ δὲ τῶν Καυκίωνων ζητοῦσὶ τισιν, ὅτι τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τῷ Μέντη ὠμοιωμένης, εἰπούσης πρὸς Νέστορα,

Νῦν, ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους
Εἴμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται· —

δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τις ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι Δυμαίας τυχόν. Οὔτε δὲ τὴν Δύμην, ὀπόθεν Καυκωνίδα εἰρησθαι συμβέβηκε, παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν, ὀπόθεν Καύκων εἴρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, οἱ τινὲς ποτέ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἢ Ἀθηνᾶ βαδίζειν, κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδὴν. Εἰ γὰρ μὴ

δεχοίμεθα τοὺς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπρεον· οὐκ οἶδ', ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γράφουσί τινες·

— ἔνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται Ἥλιδι δίη,

Οὐκ ὀλίγον.

Ἀήλον δὲ μᾶλλον τοῦτ' ἔσται, ἐπειδὴν τὴν Πισᾶτιν καὶ τὴν ἐξῆς Τριφυλίαν διεξιόμεν μέχρι τῆς τῶν Μεσσηνίων μεθορίας.

Μετὰ δὲ τὸν Χελωνάταν ὁ τῶν Πισατῶν αἰγιαλὸς πολὺς· εἴτ' ἄκρα Φειά· ἦν δὲ καὶ πολίχνη,

Φειᾶς παρ' τείχεσιν, Ἰαρθάνου ἄμφι ῥέεθρα.

Ἔστι γὰρ καὶ ποτάμιον πλησίον· ἔνιοι δ' ἀρχὴν τῆς Πισάτιδος, τὴν Φειάν φασι· πρόκειται δὲ καὶ ταύτης νησίον καὶ λιμὴν, ἔνθεν εἰς Ὀλυμπίαν τὸ ἐγγύτατον ἐκ θαλάττης ἐστὶ, στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. Εἴτ' ἄλλη ἄκρα ἐπὶ πολὺ προέχουσα ἐπὶ τὴν δύσιν, καθάπερ ὁ Χελωνάτας, ἀφ' ἧς [πάλιν] ἐπὶ τὴν Κεφαλληνίαν στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. Εἴθ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, διέχων τοῦ Χελωνάτα στάδια διακόσια ὀγδοήκοντα, Ἀράξου δὲ πεντακόσια τεσσαράκοντα πέντε. Ῥεῖ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων, ἐξ ὧν καὶ ὁ Εὐρώτας· καλεῖται δὲ Ἀσέα κώμη τῆς Μεγαλοπολίτιδος, πλησίον ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγὰς, ἐξ ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύντες δ' ὑπὸ γῆν ἐπὶ συχνοὺς σταδίους, ἀνατέλλουσι πάλιν, εἴθ' ὁ μὲν εἰς τὴν Λακωνικὴν, ὁ δ' εἰς τὴν Πισᾶτιν κατάγεται. Ὁ μὲν οὖν Εὐρώτας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμινάτιδος ἀναδείξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην ῥυεῖς, καὶ διεξιὼν αὐλῶνά τινα μακρὸν κατὰ τὸ

Ἔλος, οὗ μέμνηται ὁ ποιητής, ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθίου τοῦ τῆς Σπάρτης ἐπινείου, καὶ Ἀκραιῶν. Ὁ δ' Ἀλφειὸς παραλαβὼν τὸν τε Κελάδοντα καὶ τὸν Ἐρύμανθον, καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους, διὰ τῆς [Φριξῆς, καὶ τῆς] Πισάτιδος καὶ Τριφυλίας ἐνεχθεὶς, παρ' αὐτὴν τὴν Ὀλυμπίαν, ἐπὶ θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἐκπίπτει μεταξὺ Φειῶς τε καὶ Πιτάνης. Πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς Ἀλφειονίας Ἀρτεμίδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστὶ, (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως,) ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὄγδοήκοντα σταδίους. Ταύτη δὲ τῇ θεῷ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ κατ' ἔτος συντελεῖται πανήγυρις, καθάπερ καὶ τῇ Ἐλαφίᾳ, καὶ τῇ Δαφνίᾳ. Μεστὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα Ἀρτεμισίων τε καὶ Ἀφροδισίων, καὶ Νυμφαίων ἐν ἄλσεσιν ἀνθέων, ὡς τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐϋδρίαν· συχνὰ δὲ καὶ Ἐρμεῖα ἐν ταῖς ὁδοῖς, Ποσειδία δ' ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς. Ἐν δὲ τῷ τῆς Ἀλφειονίας ἱερῷ γραφαὶ Κλεάνθους τε καὶ Ἀρήγοντος, ἀνδρῶν Κορινθίων, τοῦ μὲν Τροίας ἄλωσις καὶ Ἀθηναῖς γοναί, τοῦ δ' Ἀρτεμις ἀναφερομένη ἐπὶ γρουπὸς σφόδρα εὐδοκίμου.

Εἶτα τὸ διεῖργον ὄρος τῆς Τριφυλίας τὴν Μακιστίαν ἀπὸ τῆς Πισάτιδος· εἶτ' ἄλλος ποταμὸς Χαλκίς, καὶ κρήνη Κροινοί, καὶ κατοικία Χάλκίς, καὶ τὸ Σαμικὸν μετὰ ταῦτα, ὅπου τὸ μάλιστα τιμώμενον τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος ἱερόν· ἔστι δ' ἄλσος ἀγροελαιῶν πλέων· ἐπεμελοῦντο δ' αὐτοῦ Μακιστιοὶ· οὗτοι δὲ καὶ τὴν ἐκχειρίαν ἐπήγγελλον, ἣν καλοῦσι Σάμιοι· συντελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερόν πάντες Τριφύλιοι.

Κατὰ ταῦτα δὲ πως τὰ ἱερά ὑπέρεκειται τῆς Θαλάττης, ἐν τριάκοντα ἢ μικρῶι πλείοσι σταδίοις, ὁ Τριφυλιακὸς Πύλος καὶ Αεπρεατικὸς, ὃν καλεῖ ὁ ποιητὴς Ἡμαθόεντα, καὶ παραδίδωσι τοῦ Νέστορος πατρίδα, ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τοῦ Ὀμήρου τεκμαίροιο· εἴτε τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ πρὸς ἄρκτον Ἀμάθου καλουμένου πρότερον, ὃς νῦν Μάμαος καὶ Ἀρκαδικὸς καλεῖται, ὡς ἔντεῦθεν Ἡμαθόεντα κελῆσθαι· εἴτε τούτου μὲν Παμίσου καλουμένου ὁμωνύμως τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ δυσὶ, τῆς δὲ πόλεως ἀδηλον ἐχούσης τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ἐπιθέτου· καὶ γὰρ τὸ ἀμαθώδη τὸν ποταμὸν, ἢ τὴν χώραν εἶναι, ψεῦδός φασι. Καὶ τὸ τῆς Σκιλλουντίας δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ περὶ Σκιλλοῦντα τῶν ἐπιφανῶν ἐστίν, Ὀλυμπίας πλησίον κατὰ τὸν Φέλλωνα. Πρὸς ἑω δ' ἐστὶν ὄρος τοῦ Πύλου πλησίον ἐπώνυμον Μίνθης, ἣν μυθεύουσι παλλακὴν τοῦ Ἄδου γενομένην, ἀπατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κόρης, εἰς τὴν κηπαίαν μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν τινες ἠδύοσμον καλοῦσι. Καὶ δὴ καὶ τέμενός ἐστιν Ἄδου πρὸς τῷ ὄρει τιμώμενον ὑπὸ Μακιστίων· καὶ Δήμητρος ἄλσος ὑπερκείμενον τοῦ Πυλιακοῦ πεδίου. Τὸ δὲ πεδίου ἐγγεῶν ἐστὶ τοῦτο, τῇ Θαλάττῃ δὲ συνάψαν, παρατείνει παρὰ τε τὸ μεταξὺ τοῦ τε Σαμικοῦ καὶ ποταμοῦ Νέδας διάστημα. Οἰνώδης δὲ καὶ στενός ἐστὶν ὁ τῆς Θαλάσσης αἰγιαλός, ὡς ἔοικε ἂν ἀπογνοίη τις ἐντεῦθεν ἠμαθόεντα ὠνομάσθαι τὸν Πύλον.

Πρὸς ἄρκτον δ' ὄμορα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πολίδια Τριφυλιακά, Ἐπανα καὶ Τυπανεαί, ὧν τὸ μὲν

εἰς Ἡλιν συνακίσθη, τόδε δ' ἔμεινε. Καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγγυὲς ῥέουσιν, ὃ, τε Δαλίων καὶ ὁ Ἀχέρων, ἐμβάλλοντες εἰς τὸν Ἀλφειόν. Ὁ δὲ Ἀχέρων κατὰ τὴν πρὸς τὸν Ἄδην οἰκειότητα ὠνόμασται. Ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφόδρα τὰ τε τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης ἱερὰ ἐνταῦθα, καὶ τὰ τοῦ Ἄδου· τάχα διὰ τὰς ὑπεναντιότητας, ἃς φησι ὁ Σκήψιος Δημήτριος. Καὶ γὰρ εὐκαρπὸς ἐστὶ, καὶ ἐρυσίβην γεννᾷ καὶ θρόνον ἢ Τριφυλία· διόπερ ἀντὶ μεγάλης φορᾶς πυκνὰς ἀφορίας γενέσθαι συμβαίνει κατὰ τοὺς τόπους.

Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λέπρεον. Ἦν δὲ καὶ αὕτη πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρέου καὶ τοῦ Ἄννιου τὸ ἱερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνός ἐστιν, ἑκατὸν σταδίους ἑκάτερον διέχον. Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἱερὸν, ἐν ᾧ καταληφθῆναί φησιν ὁ ποιητῆς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν θυσίαν συντελοῦντας τοὺς Πυλίους.

Οἱ δὲ Πύλον Νηληῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον

Ἴξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὴ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον

Ταύρους παμμέλανας Ἐνοσίχθονι κυανοχαίτη.

Πάρεστι μὲν γὰρ τῷ ποιητῇ καὶ πλάττειν τὰ μὴ ὄντα· ὅταν οὖν δυνατὸν ἐφαρμόττειν τοῖς οὔσι τὰ ἔπη, καὶ σώζειν τὴν διήγησιν . . . τὸ δ' ἀπέχεσθαι προσῆκε μᾶλλον . . . Χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Λεπρεάται· τούτοις δ' ὅμοροι Κυπαρισσεῖς. Ἄμφω δὲ τὰ χωρία ταῦτα Καύκωνες κατεῖχον, καὶ τὸν Μάκιστον δὲ, ὃν τινες Πλατανιστοῦντα καλοῦσιν. Οὐμῶνυμον τῇ χώρᾳ δ' ἐστὶ τὸ πόλισμα. Φασὶ δ' ἐν

τῆς Αεπρεάτιδι καὶ Καύκωνος εἶναι μνήμα, εἴτ' ἀρχηγέτου τινός, εἴτ' ἄλλως ὁμωνύμου τῷ ἔθνει.

Πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ τῶν Καυκῶνων. Καὶ γὰρ Ἀρκαδικὸν ἔθνος φησὶ, καθάπερ τὸ Πελασγικόν, καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ ἐκεῖνο. Ἱστορεῖ γοῦν ὁ ποιητὴς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἀφιγμένους συμμάχους· πόθεν δ', οὐ λέγει· δοκοῦσι δ' ἐκ Παφλαγονίας. Ἐκεῖ γὰρ ὀνομάζουσι Καυκωνιάτας τινὰς Μαριανδυνοῖς ὁμόρους, οἳ καὶ αὐτοὶ Παφλαγόνες εἰσὶ. Μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν ἐπὶ πλεον, ὅταν εἰς ἐκεῖνον περιστῆ τὸν τόπον ἢ γραφῆ. Νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκῶνων ἔτι καὶ ταῦτα προσιστορητέον. Οἱ μὲν γὰρ καὶ ὅλην τὴν νῦν Ἠλείαν, ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Δύμης, Καυκωνίαν λεχθῆναι φασιν· Ἀντίμαχος οὖν Ἐπειοῦς καὶ Καύκωνας ἀπαντίας προσαγορεύει. Τινὲς δὲ, ὅλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτοὺς, δίχα δὲ μεμερισμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ τὴν Τριφυλίαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βουπρασίδα καὶ τὴν κοίλην Ἥλιν. Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦθα μάλιστα οἶδεν ἰδρυμένους αὐτοὺς. Καὶ δὴ τοῖς ὑφ' Ὀμήρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἢ ὑστάτη ἀπόφασις· τό, τε ζητούμενον πρότερον λαμβάνει λύσιν. Ὁ μὲν γὰρ Νέστωρ ὑπόκειται τὸν Τριφυλιακὸν οἰκῶν Πύλον, τὰ τε πρὸς νότον καὶ τὰ ἐωθινά. Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συγκυροῦντα πρὸς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνικὴν, ἃ ὑπ' ἐκείνῳ τε ἐστίν. Ἔχουσι δ' οἱ Καύκωνες, ὥς τε τοῖς ἀπὸ Πύλου βαδίζουσιν εἰς Λακεδαιμόνα, ἀνάγκη διὰ τὴν Καυκῶνων εἶναι ὁδόν. Τὸ δ' ἱερὸν

τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος, καὶ ὁ κατ' αὐτὸ ὄρμος, εἰς ὃν κατήχθη Τηλέμαχος, πρὸς δύοσιν καὶ πρὸς ἄρκτον ἀπονεύει. Εἰ μὲν τοίνυν οἱ Καύκωνες ἐνταῦθα μόνον οἰκοῦσιν, οὐ σώζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος. Κελεύει γὰρ ἢ μὲν Ἀθηναῖα κατὰ τὸν Σωτάδην τῷ Νέστορι, τὸν μὲν Τηλέμαχον εἰς τὴν Λακεδαιμόνα πέμψαι σὺν δίφρῳ τε καὶ νιῒ εἰς τὰ πρὸς ἑώ μέρη· αὐτὴ δ' ἐπὶ ναῦν βαδιεῖσθαι νυκτερεύουσά φησιν ἐπὶ τὴν δύοσιν καὶ εἰς τοῦπίσω·

— ἀτὰρ ἡῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθυμοὺς πορεύεσθαι ἐπὶ τὸ χρέος πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν. Τίς οὖν ὁ τρόπος; παρῆν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν· ἀλλ' οἴγε Καύκωνες ὑπ' ἐμοί εἰσι, καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς Λακεδαιμόνα βαδίζουσιν· ὡς τε τί οὐ συνοδεύεις τοῖς περὶ Τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τοῦπίσω; Ἄμα δ' οἰκείον ἦν τῷ βαδίζοντι ἐπὶ χρέους κομιδὴν, οὐκ ὀλίγον, ὡς φησι, πρὸς ἀνθρώπους ὑπὸ τῷ Νέστορι ὄντας, αἰτήσασθαι τινὰ παρ' αὐτοῦ βοήθειαν, εἴ τι ἀγνωμονοῖτο (ὥσπερ εἶωθε) περὶ τὸ συμβόλαιον· οὐ γέγονε δὲ τοῦτο. Εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μόνον οἰκοῖεν οἱ Καύκωνες, ταῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ ἕτοπα· μεμερισμένων δὲ τινῶν καὶ εἰς τοὺς πρὸς Δύμη τόπους τῆς Ἡλείας, ἐκεῖσε ἂν εἴη λέγουσα τὴν ἔφοδον ἢ Ἀθηναῖα, καὶ οὐκ ἂν ἔτι οὔθ' ἢ εἰς τὴν ναῦν κατάβασις ἔχοι τὴν ἀπεμφαῖνον, οὔθ' ὁ τῆς συνοδίας ἀποσπασμὸς, εἰς τὰναντία τῆς ὁδοῦ οὔσης. Παρὰ πλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ Πύλου διαπορούμενα τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης, ἐπελθούσης μικρὸν ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύλου τοῦ Μεσσηνιακοῦ.

Καὶ Παρωρεάται δὲ τινες ἐλέγοντο εἶναι ἐν τῇ ὄρεινῃ τῆς Τριφυλίας κατέχοντες ὄρη, περὶ τὸ Λέπρεον καὶ τὸ Μάκιστον καθήκοντα ἐπὶ Θάλασσαν πλησίον τοῦ Σαμικοῦ Ποσειδίου.

Ἐπὶ τούτοις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ μὲν νυμφῶν Ἀνιγριάδων, τὸ δὲ, ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀτλαντίδας, καὶ τὴν Δαρδιάνου γένεσιν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ ἄλλα, τό, τε Ἰωναῖον καὶ τὸ Εὐρικήδιον. Τὸ μὲν οὖν Σαμικόν ἐστὶν ἔρυμα· πρότερον δὲ καὶ πόλις Σάμος προσαγορευομένη διὰ τὸ ὕψος ἴσως, ἐπειδὴ σάμους ἐκάλουσαν τὰ ὕψη· τάχα δὲ καὶ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις ἦν τοῦτο, ἧς ἐν τῷ καταλόγῳ μνηται ὁ ποιητής·

Οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν.
Οὐδαμοῦ γὰρ σαφῶς εὐρίσκοντες, ἐνταῦθα μάλιστα εἰκάζουσι τὴν Ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακείμενος Ἀνιγρος ποταμὸς καλούμενος πρότερον Μινύειος ἐκδίδωσιν· οὐ μικρὸν σημεῖον· λέγει γὰρ ὁ ποιητής.

Ἔστι δὲ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἄλλα βάλλων,

Ἐγγύθεν Ἀρήνης. —

Πρὸς γὰρ δὴ τῶν ἄντρων τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἐστὶ πηγή, ὑφ' ἧς ἔλειον καὶ τιφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται χωρίον· ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἀνιγρος, βαθὺς καὶ ὑπτίος ὢν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δ' ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθεῖαν ὄχθην παρέχει, καὶ τοὺς ἰχθύας ἀβρώτους ποιεῖ. Μυθεύουσι δ', οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετρωμένων Κενταύρων τινὰς ἐνταῦθ' ἀπονίψασθαι τὸν ἐκ τῆς ὕδρας ἰόν· οἱ δ' ἀπὸ τοῦ Μελάμποδα τοῖς ὕδασι

τούτους καθαροῖσι χρήσασθαι πρὸς τὸν τῶν Προϊτίδων καθαρόν· ἄλφους δὲ καὶ λεύκας καὶ λειχῆνας ἴσται τὸ ἐντεῦθεν λουτρόν. Φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἄλφῶν θεραπείας οὕτως ὠνομάσθαι. Ἐπεὶ οὖν ἦ τε ὑπτιότης τοῦ Ἀνίγρου καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάσσης μονὴν μᾶλλον, ἢ ῥύσιν παρέχουσι τοῖς ὕδασι, Μινυήϊόν φασιν εἰρηῆσθαι πρότερον· παρατρέψαι δὲ τινὰς τούνομα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ποιῆσαι Μιντήϊον. Ἔχει δ' ἡ ἐτυμότης καὶ ἄλλας ἀφορμάς· εἴτ' ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος μητρὸς ἐλθόντων ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ Μινυείου, εἴτ' ἀπὸ Μινυῶν, οἱ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες, ἐκ Λήμνου μὲν εἰς Λακεδαίμονα ἐξέπεσον, ἐντεῦθεν δ' εἰς Τριφυλίαν, καὶ ἄκησαν περὶ τὴν Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ τῇ νῦν Ἑπαισίᾳ καλουμένῃ, οὐκ ἐχούσῃ οὐκέτι τὰ τῶν Μινυῶν κτίσματα· ὧν τινὲς μετὰ Θήρα τοῦ Αὐτεσιῶνος (ἦν δ' οὗτος τοῦ Πολυνείκου ἀπόγονος) πλεύσαντες εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας, καὶ τῆς Κρήτης νῆσον,

Καλλίστην τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὔνομα
Θήρην,

ὡς φησι Καλλίμαχος, ἔκτισαν τὴν μητρόπολιν τῆς Κυρήνης Θήραν, ὁμώνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει καὶ τὴν νῆσον.

Μεταξὺ δ' Ἀνίγρου καὶ τοῦ ὄρους, ἀφ' οὗ ὁ Ἰαρδάνης ῥεῖ, λειμῶν δεικνύται καὶ τάφος ἐπιφανῆς, καὶ Ἀχαιαὶ πέτραι ἀπότομοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ὑπὲρ ὧν ἡ Σάμος, ὡς ἔφαμεν, γέγονε πόλις, ἣ δὴ οὐ πάλιν ὑπὸ τῶν τοῦς περίπλους γραψάντων μνημονεύε-

ται· τάχα μὲν διὰ τὸ πύλαι κατεσπᾶσθαι, τάχα δὲ καὶ διὰ τὴν θέσιν, ὅτι ἐν ἀφανεῖ κεῖται. Τὸ δὲ Ποσειδῖον ἄλσος ἐστίν, ὡς εἴρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ· τοῦτω δὲ κορυφὴ ὑψηλὴ ἐπιπροσθεῖ τὸ Σαμικόν, (οὕτω γὰρ νῦν καλεῖται,) ὅπου ἡ Σάμος ἦν, ὥστε ἐκ θαλάττης μὴ δοῦσθαι. Ἐνταῦθα δὲ πεδῖον ἐστὶ Σαμικόν ὀνομαζόμενον· ἐξ οὗ δὴ καὶ μάλιστα ἂν τις τεκμαίροιο, πόλιν ὑπάρξαι ποτὲ Σάμον. Καὶ ἡ Ῥαδινῆ, ἦν Στησίχορος ποιῆσαι δοκεῖ, ἥς ἀρχή·

Ἄγε Μῶσα λιγεῖα ἄρξον ἀοιδᾶς ἐρατῶν

Ῥυμους Σαμίων περὶ παιδῶν

Ἐρατᾶ φθεγγομένα λύρα,

ἐντεῦθεν λέγει τοὺς παῖδας. Ἐκδοθεῖσαν γὰρ τὴν Ῥαδινῆν εἰς Κόρινθον τυράννω φησὶν ἐκ τῆς Σάμου πλεῦσαι, πνέοντος ζεφύρου, οὗ δῆπουθεν τῆς Ἰωνικῆς Σάμου· τῷ δ' αὐτῷ ἀνέμῳ καὶ ἀρχιθέωρον εἰς Δελφούς, ὄντα ἀδελφὸν αὐτῆς, ἐλθεῖν· καὶ τὸν ἀνεψιὸν ἐρῶντα αὐτῆς ἄρματι εἰς Κόρινθον ἐξορμηῆσαι παρ' αὐτήν· ὃ, τε τύραννος, κτείνας ἀμφοτέρους, ἄρματι ἀποπέμπει τὰ σώματα, μεταγνοὺς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Πύλου τούτου, καὶ τοῦ Λεπρέου τετρακοσίων πον σταδίων ἐστὶ διάστημα, ἐπὶ τὴν Μεσσηνιακὴν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον, ἐπὶ θαλάττῃ κείμενα φρούρια, καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον· ἀπὸ δὲ Ἀλφειοῦ ἑπτακοσίων πεντήκοντα· ἀπὸ δὲ τοῦ Χελωνάτα χιλίων τριάκοντα. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τό, τε τοῦ Μακιστίου Ἡρακλέους ἱερῶν

ἔστι καὶ ὁ Ἀκίδων ποταμός. Ῥεῖ δὲ παρὰ τάφον Ἰαγδάνου καὶ Χάαν πύλιν ποτὲ ὑπάρξασαν πλησίον Λεπρέου, ὅπου καὶ τὸ πεδίον τὸ Αἰπάσιον. Περὶ ταύτης δὲ τῆς Χάας γενέσθαι φασιν ἔνιοι τὸν πόλεμον τοῖς Ἀρκάσι πρὸς τοὺς Πυλίους, ὃν ἔφρασεν Ὀμηρος, καὶ δεῖν οἴονται γράφειν·

Ἐβῶμ' ὡς ὄτ' ἐπ' ὠκυρόω κελάδοντι μάχοντο
Ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγγεσίμωροι
Χάας παρ' τείχεσσιν. —

Οὗ Κελάδοντι, οὐδὲ Φειῖς· τῷ γὰρ τάφῳ τοῦ Ἰαγδάνου τοῦτον πλησιάζειν καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὸν τόπον μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνον.

Κυπαρισσία τέ ἐστιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τῇ Τριφυλιακῇ καὶ Πύργοι, καὶ ὁ Ἀκίδων ποταμός καὶ Νέδα. Νυτὶ μὲν οὖν τῇ Τριφυλίᾳ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὄριόν ἐστι τὸ τῆς Νέδας ῥεῦμα λάβρον ἐκ τοῦ Λυκαίου κατιόν, Ἀρκαδικοῦ ὄρους, ἐκ πηγῆς, ἣν ἀναρῶξαι τεκοῦσαν τὸν Δία μυθεύεται Ῥεῖαν νύπτρων χάριν. Ῥεῖ δὲ παρὰ Φιγαλίαν, καθ' ὃ γειτνιῶσι Πυργίται Τριφυλίων ἔσχατοι Κυπαρισσεῦσι πρώτοις Μεσσηνίων. Τὸ δὲ παλαιὸν ἄλλως διώριστο, ὡς καὶ τινες τῶν πέραν τῆς Νέδας ὑπὸ τῷ Νέστορι εἶναι, τὸν τε Κυπαρισσήεντα καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ καὶ τὴν θάλατταν τὴν Πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῶν ἑπτὰ πόλεων, ὡς ὑπέσχετο Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ·

Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου ἡμαθόεντος.
Τοῦτο γὰρ ἴσον τῷ, ἐγγὺς ἁλὸς τῆς Πυλίας.

Ἐφεξῆς δ' οὖν τῷ Κυπαρισσήεντι ἐπὶ τὸν Μεσ-

σηριακὸν Πύλον παραπλέοντι τὸ Κορυφάσιον, ἢ τε Ἐρανά ἐστιν, ἣν τινες οὐκ εὖ Ἀρήνην νομίζουσιν κεκλήσθαι πρότερον, ὁμωνύμως τῇ Πυλιακῇ. Ἔστι δὲ καὶ Πλαταμώδης, ἀφ' ἧς ἐπὶ τὸ Κορυφάσιον καὶ τὴν νῦν καλουμένην Πύλον στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. Ἔστι δὲ καὶ κενήριον καὶ ἐπ' αὐτῶ πολίγνιον τι ὁμωνύμως καλούμενον. Οὐκ ἂν δ' ἐξητάζομεν ἴσως ἐπὶ τοσοῦτον τὰ παλαιά· ἀλλ' ἤρκει λέγειν, ὅς ἔχει νῦν ἕκαστα, εἰ μὴ τις ἦν ἐκ παίδων ἡμῶν φήμη πικραδεδομένη περὶ τούτων· ἄλλων δ' ἄλλο εἰπόντων, ἀνάγκη διαιτᾶν. Πιστεύονται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐνδοξότατοί τε καὶ πρεσβύτατοι καὶ κατ' ἐμπειρίαν πρῶτοι. Ὀμήρου δ' εἰς ταῦτα ὑπερβεβλημένου πάντας, ἀνάγκη συνεπισκοπεῖν, καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνου λεχθέντα, καὶ συγκρίνειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ καὶ μικρὸν πρόσθεν ἔφαμεν. Περὶ μὲν οὖν τῆς Κοίλης Ἡλιδος καὶ τοῦ Βουπρασίου τὰ ὑφ' Ὀμήρου λεχθέντα προεπέσκειται ἡμῖν.

Περὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι οὕτω φησίν·

Οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἔρατεινήν,
 Καὶ Θρύον Ἀλφειοῖο πόρον, καὶ εὐκτιτον Αἴπυ,
 Καὶ Κυπαρισσήεντα, καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον,
 Καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἐλος, καὶ Δῶριον· ἐνθά τε
 Μοῦσαι

Ἀντόμεναι —

καὶ ἐξῆς. Πύλος μὲν οὖν ἐστὶ, περὶ ἧς ἡ ζήτησις· αὐτίκα δ' ἐπισκεψόμεθα περὶ αὐτῆς. Περὶ δὲ Ἀρήνης εἴρηται. Ἦν δὲ νῦν λέγει Θρύον, ἐν ἄλλοις καλεῖ Θρυόεσσαν·

Ἔστι δέ τις Θρυόεσσα πόλις αἰπεῖα κολώνη,
Τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῶ.

Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φησὶν, ὅτι πεζῇ περατὸς εἶναι δοκεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον· καλεῖται δὲ νῦν Ἐπιτάλιον τῆς Μακιστίας χωρίον· τὸ εὐκτιτον δ' Αἶπυ ἔνιοι μὲν ζητοῦσι πότερον ποτέρου ἐπίθετον, καὶ τίς ἢ πόλις, καὶ εἰ αἱ νῦν Μαργάλαι τῆς Ἀμφιδολίας· αὗται μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ἔρυμα· ἕτερον δὲ δείκνυται φυσικὸν ἐν τῇ Μακιστίᾳ. Ὁ μὲν οὖν τοῦθ' ὑπονοῶν φράζεσθαι, ὄνομά φησι τῆς πόλεως τὸ Αἶπυ, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς, ὡς Ἐλος καὶ Αἰγιαλὸν, καὶ ἄλλα πλείω· ὁ δὲ τὴν Μαργάλαν, τοῦμπαλιν ἴσως. Θρύον δὲ καὶ Θρυόεσσαν τὸ Ἐπιτάλιόν φασιν, ὅτι πᾶσα μὲν ἢ αὐτὴ χώρα Θρυώδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί· ἐπὶ πλέον δὲ διαφαίνεται τοῦτο κατὰ τοὺς περατοὺς τοῦ ῥείθρου τόπους. Τάχα δὲ φασὶ Θρύον μὲν εἰρησθαι τὸν πόρον, εὐκτιτον δ' Αἶπυ, τὸν Ἐπιτάλιον· ἔστι γὰρ ἔρυμνὸν φύσει· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις αἰπεῖαν κολώνην λέγει·

Θρυόεσσα πόλις αἰπεῖα κολώνη.

Ὁ δὲ Κυπαρισσῆεις ἐστὶ μὲν περὶ τὴν πρότερον Μακιστίαν, ἥνικα καὶ πέραν τῆς Νέδας ἔτι ἦν Μακιστία· ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, ὡς οὐδὲ τὸ Μάκιστον. Ἄλλη δ' ἐστὶν ἢ Μεσσηνιακὴ Κυπαρισσία· ὁμωνύμως μὲν οὖν, ὁμοίως δὲ νῦν κἀκείνη λέγεται Κυπαρισσία, ἐνικῶς τε καὶ θηλυκῶς· ὁ δὲ ποταμὸς Κυπαρισσῆεις· καὶ Ἀμφιγένεια δὲ τῆς Μακιστίας ἐστὶ περὶ τὸν Ὑψόντα, ὅπου τὸ τῆς Ἀητοῦς ἱερόν.

Τὸ δὲ Πτελεὸν κτίσμα μὲν γέγονε τῶν ἐκ Πτελεοῦ τοῦ Θετταλικοῦ ἐποικησάντων. Λέγεται γὰρ καὶ κεῖ·

Ἀγχιάλον τ' Ἀντρώνα, ἰδὲ Πτελεὸν λεγεοίην.

Ἔστι δὲ καὶ δρυμῶδες χωρίον ἀοίκητον, Πτελεάσιμον καλούμενον. Ἔλος δ' οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλφειὸν χώραν τινά φασιν, οἱ δὲ καὶ πόλιν, ὡς τὴν Λακωνικὴν·

Ἔλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον —

Οἱ δὲ τὸ περὶ τὸ Ἀλώριον ἔλος, οὗ τὸ τῆς Ἡλείας Ἀρτέμιδος ἱερόν, τῆς ὑπὸ τοῖς Ἀρκάσι· ἐκεῖνοι γὰρ ἔσχον τὴν ἱερωσύνην. Δώριον δὲ οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδίον φασίν· οὐδὲν δὲ νῦν δείκνυται· ὅμως δὲ ἔνιοι τὴν νῦν Ὀλουριν, ἢ Ὀλουρον, ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀυλῶνι τῆς Μεσσηνίας κειμένην, Δώριον λέγουσιν. Αὐτοῦ δὲ που καὶ ἡ Οἰχαλία ἐστὶν ἢ τοῦ Εὐρύτου, ἢ νῦν Ἀνδανία, πολίχνιον Ἀρκαδικόν, ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ καὶ τῷ Εὐβοϊκῷ· ὅθεν φησὶν ὁ ποιητής, ἐς τὸ Δώριον ἀφικόμενον Θάμυριν τὸν Θοῤῃκα ὑπὸ Μουσαῶν ἀφαιρεθῆναι τὴν μουσικὴν.

Ἐκ δὲ τούτων δῆλον, ὡς ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Ἀλφειοῦ ἢ ὑπὸ Νέστορι χώρα ἐστὶν, ἣν πᾶσαν ὀνομάζει Πυλίων γῆν· οὐδαμοῦ δὲ ὁ Ἀλφειὸς οὔτε τῆς Μεσσηνίας ἐφάπτεται, οὔτε τῆς κοίτης Ἡλιδος. Ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ χώρᾳ ἐστὶν ἡ πατρὶς τοῦ Νέστορος, ἣν φάμεν Τριφυλιακὸν Πύλον, καὶ Ἀρκαδικόν, καὶ Λεπρεατικόν. Καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι Πύλοι ἐπὶ θαλάττῃ δείκνυνται· οὗτος δὲ, πλείους ἢ τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δῆλον. Ἐπὶ τε γὰρ τοὺς Τηλεμάχου ἑταίρους ἄγγελος πέμ-

πεται πρὸς τὸ πλοῖον, καλῶν ἐπὶ ξενίαν· ὃ, τε Τη-
λέμαχος κατὰ τὴν ἐκ Σπάρτης ἐπάνοδον τὸν Πεισι-
στράτον οὐκ ἔα πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ πα-
ρατρέψαντα ἐπὶ τὴν ναῦν σπεύδειν, ὡς οὐ τὴν αὐ-
τὴν οὔσαν, ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὄρμον. Ὅ, τε ἀπό-
τλους τοῦ Τηλεμάχου οὕτως ἂν οἰκειῶς λέγοιτο·

Βάν δὲ παρὰ Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καλλιρέε-
θρον.

Δύσετό τ' ἡέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἄγυιαι.

Ἡ δὲ Φεὰς ἐπέβαλλεν ἀγαλλομένη Διὸς οὔρω.

Ἡ δὲ παρ' Ἡλιδά διαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.
Μέχρι μὲν γὰρ δὴ δεῦρο πρὸς τὴν ἄρκτον ὁ πλοῦς·
ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ πρὸς ἕω μέρος ἐπιστρέφει. Πα-
ρίησι δὲ τὸν εὐθύν πλοῦν ἢ ναῦς καὶ τὸν ἐξ ἄρχῆς,
καὶ τὸν εἰς Ἰθάκην, διὰ τὸ τοὺς μνηστῆρας ἐκεῖ τὴν
ἐνέδραν θέσθαι,

Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε. —

Ἐνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε Θοῆσι.

Θοὰς δὲ εἶρηκε τὰς ὀξείας· τῶν Ἐχινάδων δ' εἰσὶν
αὗται, πλησιάζουσαι τῇ ἀρχῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλ-
που, καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀχελώου. Παραλλάξας
δὲ τὴν Ἰθάκην, ὥστε κατὰ νότου γενέσθαι, κάμπτει
πάλιν πρὸς τὸν οἰκεῖον δρόμον τὸν μεταξὺ τῆς Ἀκαρ-
νανίας καὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ κατὰ θάτερα μέρη τῆς
νήσου ποιεῖται τὴν καταγωγὴν, οὐ κατὰ τὸν πορ-
θμὸν τὸν Κεφαλληνιακόν, ὃν ἐφρούρουν οἱ μνηστῆρες.

Εἰ γοῦν τὸν Ἡλειακὸν Πύλον εἶναί τις τὸν Νέ-
στορος ἐπινοήσειεν, οὐκ ἂν οἰκειῶς λέγοιτο ἢ ἐντεῦ-
θεν ἀναχθεῖσα ναῦς παρὰ Κρουνοὺς ἐνεχθῆναι καὶ

Χαλκίδα μέχρι δύσεως, εἶτα Φεαῖς ἐπιβαλεῖν νύκτωρ, καὶ τότε τὴν Ἠλείαν παραπλεῖν· οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πρὸς νότον τῆς Ἠλείας εἰσὶ· πρῶται αἱ Φεαί, εἶθ' ἡ Χαλκίς, εἶθ' οἱ Κρουνοὶ, εἶθ' ὁ Πύλος ὁ Τριφυλιακὸς καὶ τὸ Σαμικόν. Τῷ μὲν οὖν πρὸς νότον πλέοντι ἐκ τοῦ Ἠλειακοῦ Πύλου οὗτος ἂν ὁ πλοῦς εἴη· τῷ δὲ πρὸς ἄρκτον, ὅπου ἐστὶν ἡ Ἰθάκη, ταῦτα μὲν πάντα ὀπίσω λείπεται· αὐτὴ δὲ ἡ Ἠλεία παραπλευστέρα ἦν· καὶ πρὸ δύσεως γε· ὁ δὲ φησι μετὰ δύσιν. Καὶ μὴν εἰ καὶ πάλιν ὑποθεῖτο τις τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον ἄρκην τοῦ παρὰ Νέστορος πλοῦ, πολὺ ἂν εἴη τὸ διάστημα, καὶ πλείονος χρόνου. Αὐτὸ γοῦν τὸ ἐπὶ τὸν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ τὸ Σαμικόν Ποσειδῖον τεσσαρακοσίων ἐστὶ σταδίων· καὶ ὁ παράπλους οὐ παρὰ Κρουνοὺς, καὶ Χαλκίδα, καὶ Φεαί, ἀδόξων ποταμῶν ὀνόματα, μᾶλλον δὲ ὀχετῶν· ἀλλὰ παρὰ τὴν Νέδαν πρῶτον, εἶτ' Ἀκιδωνα, ἔπειτα Ἀλφειὸν καὶ τοὺς τόπους τούτων τοὺς μεταξὺ, καὶ τὰς μεταξὺ χώρας· ὕστερον δὲ ἄρα κἀκείνων ἐχοῖν μνησθῆναι· καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ πλοῦς.

Καὶ μὴν ἡ γε τοῦ Νέστορος διήγησις, ἣν διατίθεται πρὸς Πάτροκλον περὶ τοῦ γενομένου τοῖς Πυλίοις πρὸς Ἠλείους πολέμου, συνηγορεῖ τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπιχειρουμένοις, ἂν σκοπῇ τις τὰ ἔπη. Φησὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς, ὅτι πορθήσαντος Ἡρακλέους τὴν Πύλον, ὥστε τὴν νεότητα ἐκλειφθῆναι πᾶσαν, δώδεκα δὲ παίδων ὄντων τῷ Νηλεΐ, μόνον αὐτῷ περιγενέσθαι τὸν Νέστορα, νέον τελέως· καταφρονήσαντες

δ' οἱ Ἐπειοὶ τοῦ Νηλέως διὰ γῆρας καὶ ἐρημίαν, ὑπερηφάνως καὶ ὑβριστικῶς ἐχρῶντο τοῖς Πυλίοις. Ἀντὶ τούτων οὖν ὁ Νέστωρ συναγαγὼν τοὺς οἰκείους, ὅσους οἷός τε ἦν, ἐπελθεῖν φησιν ἐπὶ τὴν Ἥλειαν, καὶ περιελάσαι παμπόλλην λείαν,

Πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πάρα οἰῶν,

Τόσσα συῶν συβόσια, —

τοσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια· ἵππους δὲ ξανθὰς πενήκοντα καὶ ἑκατὸν, ὑποπόλους τὰς πλείστας.

Καὶ τὰ μὲν, ἡλασάμεσθα Πύλον (φησὶ) Νηληϊῶν εἴσω,

Ἐννύχιοι προτὶ ἄστῳ, —

ὡς μεθ' ἡμέραν μὲν τῆς λεηλασίας γεγενημένης καὶ τῆς τροπῆς τῶν ἐκβοηθησάντων, ὅτε κτανεῖν λέγει τὸν Ἴτυμονέα· νύκτωρ δὲ, τῆς ἀφόδου γενομένης, ὡς τ' ἐννυχίους πρὸς τὸ ἄστῳ γενέσθαι. Περὶ δὲ τὴν διανομὴν καὶ θυσίαν ὄντων, οἱ Ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ πλῆθος ἀθροισθέντες, πεζοὶ τε καὶ ἵππεῖς ἀντεπεξῆλθον, καὶ τὸ Θρόνον ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ κείμενον περιεστρατοπέδευσαν. Αἰσθόμενοι δ' εὐθύς οἱ Πύλιοι βοηθεῖν ὤρμησαν· νυκτερεύσαντες δὲ περὶ τὸν Μινύειον ποταμὸν ἐγγύθεν Ἀρῆνης, ἐντεῦθεν ἔνδιοι πρὸς τὸν Ἀλφειὸν ἀφικνοῦνται· τοῦτο δ' ἐστὶ κατὰ μεσημβρίαν· θύσαντες δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ νυκτερεύσαντες ἐπὶ τῷ ποταμῷ, συμβάλλουσι εἰς μάχην εὐθύς ἔωθεν· λαμπρᾶς δὲ τῆς τροπῆς γενομένης, οὐκ ἐπαύσαντο διώκοντές τε καὶ κτείνοντες, πρὶν Βουπρασίου ἐπέβησαν,

Πέτρης τ' Ὀλενίης, καὶ Ἀλεισίου, ἔνθα κολώνη

Κέκληται, ὅθεν αὐτίς ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.
Καὶ ὑποβάς,

— Αὐτὰρ Ἀχαιοὶ

Ἄφ' ἀπὸ Βουπρασίου Πύλονδ' ἔχον ὠκείας ἵππους.
Ἐκ τούτων δὴ πῶς ἂν ἢ τὸν Ἥλειακὸν Πύλον
ὑπολάβοι τις, ἢ τὸν Μεσσηνιακὸν λέγεσθαι; τὸν
μὲν Ἥλειακὸν, ὅτι, τούτου πορθουμένου, συνεπορ-
θεῖτο καὶ ἡ τῶν Ἐπειῶν ὑφ' Ἡρακλέους· αὕτη δ'
ἐστὶν ἡ Ἥλεία· πῶς οὖν ἔμελλον οἱ συμπεπορθημέ-
νοι καὶ δμόφυλοι τοιαύτην ὑπερηφάνειαν καὶ ὕβριν
κτήσασθαι κατὰ τῶν συναδικηθέντων; πῶς δ' ἂν
τὴν οἰκείαν κατέτρεχον, καὶ ἐλεηλάτουν; πῶς δ' ἂν
ἅμα καὶ Αὐγείας ἦρχε τῶν αὐτῶν καὶ Νηλεὺς ἐχθροὶ
ὄντες ἀλλήλων; εἶγε τῷ Νηλεῖ

— χρεῖος μὲγ' ὀφείλετ' ἐν Ἥλιδι δῆι,

Τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι, αὐτοῖσιν ὄχεσφιν
Ἐλθόντες μετ' ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον
θεύσεσθαι· τοὺς δ' αὖθι ἀνάξ ἀνδρῶν Αὐγείας
Κάσχεθε· τὸν δ' ἐλατῆρ' ἀφρῖει.

Εἰ δ' ἐνταῦθα ᾄκει ὁ Νηλεὺς, ἐνταῦθα καὶ ὁ Νε-
στωρ ὑπῆρχε. Πῶς οὖν τῶν μὲν Ἥλείων καὶ Βου-
πρασίων

Τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστω
Νῆες ἔποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί;
Εἰς τέσσαρα δὲ καὶ ἡ χώρα διήρητο, ὧν οὐδενὸς ὑ-
πῆρχεν ὁ Νέστωρ·

Οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνεμοντο καὶ Ἀθήνην ερατεινὴν,
καὶ τὰ ἐξῆς τὰ μέγρι Μεσσήνης. Οἱ δὲ δὴ ἀντεπεξ-
ιόντες Ἐπειοὶ τοῖς Πυλίοις, πῶς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν

ἐξορμῶσι, καὶ τὸ Θρῦον; Πῶς δ' ἐκεῖ τῆς μάχης γενομένης, τρεφθέντες ἐπὶ Βουπρασίου φεύγουσι, Πάλιν δ' εἰ τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον ἐπόρθησεν ὁ Ἑρακλῆς, πῶς οἱ τοσοῦτον ἀφεστῶτες, ὑβρίζον εἰς αὐτούς, καὶ ἐν συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς, καὶ ταῦτ' ἀπεστέρουσαν χρεωκοποῦντες, ὥστε διὰ ταῦτα συμβῆναι τὸν πόλεμον; Πῶς δ' ἐπὶ τὴν λεηλασίαν ἐξιῶν Νέστωρ, τσοαύτην περιελάσας, λείαν συῶν τε καὶ προβάτων, ὧν οὐδὲν ὠκυπορεῖν, οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χιλίων σταδίων ὁδὸν διήνυσεν εἰς τὴν πρὸς τῷ Κορυφασίῳ Πύλον; Οἱ δὲ τρίτῳ ἡματι πάντες ἐπὶ τὴν Θρῦόεσσαν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀλφειὸν ἤκουσι, πολιορκήσοντες τὸ φρούριον; Πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία προσήκοντα ἦν τοῖς ἐν Μεσσηνίᾳ δυναστεύουσιν, ἐχόντων Καυκῶνων, καὶ Τριφυλίων, καὶ Πισατῶν· τὰ δὲ Γέρηνα, ἣ τὴν Γεργινίαν (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) τάχα μὲν ἐπίτηδες ὠνόμασάν τινες· δύναται δὲ καὶ κατὰ τύχην οὕτως ὠνομάσθαι τὸ χωρίον. Τὸ δὲ ὅλον τῆς Μεσσηνίας ὑπὸ Μενελάῳ τεταγμένης, ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Λακωνικὴ ἐτέτακτο, (ὡς δῆλον ἔσται καὶ ἐκ τῶν ὕστερον) καὶ τοῦ μὲν Παμίσου ῥέοντος διὰ ταύτης, καὶ τοῦ Νέδωνος, Ἀλφειοῦ δ' οὐδαμῶς, ὅστ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης, ἧς ὑπῆρχεν ὁ Νέστωρ, τίς ἂν γένοιτο πιθανὸς λόγος, εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀρχὴν ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα, ἀφαιρούμενος δὲ τὰς συγκαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις, καὶ πάνθ' ὑπ' ἐκείνῳ ποιῶν;

Λοιπὸν δ' ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῆς εἰς τοὺς Ἡλείους ἀπάντων μεταπτώσεως. Ἔστι

δ' ἐν τῇ Πεισάτιδι τὸ ἱερόν σταδίους τῆς Ἥλιδος ἐλέπτους ἢ τριακοσίους διέχον· πρόκειται δ' ἄλλος ἀγριελαίων, ἐν ᾧ τὸ στάδιον· παραρρέει δ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ῥέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλασσαν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας. Τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς μὲν, διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διός· ἐκείνου δ' ἐκλειφθέντος, οὐδὲν ἦτιον συνέμεινεν ἢ δόξα τοῦ ἱεροῦ· καὶ τὴν αὐξήσιν, ὅσῃν ἴσμεν, ἔλαβε διὰ τε τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακὸν, στεφανίτην τὲ καὶ ἱερόν νομισθέντα, μέγιστον τῶν ἀπάντων. Ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυπέλου τοῦ Κορινθίων τυράννου. Μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τὸ τοῦ Διὸς ξόανον, ὃ ἐποίησε Φειδίας Χαρμίδου Ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τηλικούτον τὸ μέγεθος, ὡς, καίπερ μεγίστου ὄντος τοῦ νεῶ, δοκεῖν ἀστοχῆσαι τῆς συμμετρίας τὸν τεχνίτην, καθήμενον ποιήσαντα, ἀπτόμενον δὲ σχεδόν τι τῇ κορυφῇ τῆς ὀροφῆς· ὡς ἔμφασιν ποιεῖν, ἐὰν ὀρθὸς γένηται διαναστάς, ἀποστεγάσειν τὸν νεῶν. Ἀνέγραψαν δὲ τινες τὰ μέτρα τοῦ ξοάνου· καὶ Καλλιμάχος ἐν ἰάμβῳ τινὲ ἐξεῖπε. Πολλὰ δὲ συνέπραξε τῷ Φειδίᾳ Πάναινος ὁ ζωγράφος, ἀδελφιδοῦς ὦν αὐτοῦ καὶ συνεργολάβος, πρὸς τε τὴν τοῦ ξοάνου κατασκευὴν, διὰ τὴν τῶν χρωμάτων κόσμησιν καὶ μάλιστα τῆς ἐσθῆτος. Δείκνυνται δὲ καὶ γραφαί [τε] πολλαί τε καὶ θαυμασταὶ περὶ τὸ ἱερόν, ἐκείνου ἔργα. Ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς

τὸν Πάναινον εἶπε πυνθανόμενον, πρὸς τι παμμάδειγμα μέλλει ποιήσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Διὸς, οἷοι πρὸς τὴν Ὀμήρου, δι' ἐπῶν ἐκτεθειῖσαν τούτων·

Ἡ καὶ κυανέησιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων·

Ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται ἐπερῶσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.

Εἰρησθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς· ἔκ τε τῶν ἄλλων, καὶ τῶν ὄφρῦων, προκαλεῖ τὴν διάνοιαν ὁ ποιητὴς ἀναζωγραφεῖν μέγαν τινὰ τύπον, καὶ μεγάλην δύναμιν ἀξίαν τοῦ Διὸς, καθάπερ καὶ ἐπὶ Ἑρας, ἅμα φυλάττων τὸ ἐφ' ἑκατέρῳ πρόπον· ἔφη μὲν γὰρ,

Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὀλυμπον.

Τὸ δὲ ἐπ' ἐκείνη συμβάν ὄλη κινήθειση, τοῦτ' ἐπὶ τοῦ Διὸς ἀπαντῆσαι ταῖς ὄφρῦσι μόνον νεύσαντος, συμπαθούσης δὴ τι καὶ τῆς κύμης· κόμπῳ δ' εἴρηται καὶ τὸ, ὃ τὰς τῶν θεῶν εἰκόνας, ἢ μόνος ἰδῶν, ἢ μόνος δεῖξας. Ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν ἔχειν τῆς περὶ τὸ Ὀλυμπίαςιν ἱερὸν μεγαλοπρεπειᾶς τε καὶ τιμῆς Ἡλεῖοι. Κατὰ μὲν γὰρ τὰ Τρωϊκὰ, καὶ ἔτι πρὸ τούτων οὐκ ἠϋτύχουν, ὑπὸ τε τῶν Πυλίων ταπεινωθέντες, καὶ ὑφ' Ἑρακλέους ὕστερον, ἠνίκα Αὐγέας ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. Σημεῖον δέ· εἰς γὰρ τὴν Τρωϊαν ἐκείνοι μὲν τεσσαράκοντα ναῦς ἔστειλαν, Πύλιοι δὲ καὶ Νέστωρ ἑννεμήκοντα. Ἐπεσον δὲ, μετὰ τὴν τῶν Ἑρακλειδῶν κάθοδον, συνέβη τὰναντία. Αἰτωλοὶ γὰρ συγκατελθόντες τοῖς Ἑρακλειδαῖς μετὰ Ὀξύλου, καὶ συνοικήσαντες Ἐπειοῖς

κατὰ συγγένειαν παλαιάν, ηὔξησαν τὴν κοίλην Ἥλιν, καὶ τῆς τε Πισιάτιδος ἀφείλοντο πολλήν· Ὀλυμπία ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο· καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὖρημά ἐστιν ἐκείνων Ὀλυμπιακός, καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας ἐκείνοι συνετέλουν. Ἐἶσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιά, καὶ περὶ τῆς κτίσεως τοῦ ἱεροῦ, καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος· τῶν μὲν ἕνα τῶν Ἰθαίων δακτύλων Ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τούτων· τῶν δὲ τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διός, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι πρῶτον καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλαχῶς λέγεται, καὶ οὐ πάνυ πιστεύεται. Ἐγγυτέρω δὲ τῆς πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἕκτης καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς πρώτης. ἐν ἧ Ἰκόροιβος ἐνίκη στάδιον Ἡλεῖος, τὴν προσιασίαν εἶχον τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τοῦ ἀγῶνος Ἡλεῖοι. Κατὰ δὲ τὰ Τρωϊκά, ἢ οὐκ ἦν ἀγὼν στεφανίτης, ἢ οὐκ ἔνδοξος, οὔθ' οὔτος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν νῦν ἐνδόξων· οὔτε μέμνηται τούτων Ὅμηρος οὐδενός· ἀλλ' ἐτέρων τινῶν ἐπιταφίων. Καὶ τοι δοκεῖ τισι τοῦ Ὀλυμπιακοῦ μεμνησθαι, ὅταν φῆ, τὸν Αὐγέα ἀποστερεῖσαι τέσσαρας ἀθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας μετ' ἄεθλα· φασὶ τε, τοὺς Πισιάτας μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἱερούς νομισθέντας τοῦ Διός. Ἄλλ' οὔθ' ἢ Πισιάτις ὑπὸ Αὐγέα τόθ' ὑπῆρχεν, ἐν ἧ ἐστὶ καὶ ἡ Ὀλυμπία, ἀλλ' ἢ Ἡλεία μόνον· οὔτ' ἐν Ἡλείᾳ συνετελέσθη ὁ Ὀλυμπιακός ἀγὼν, οὔδ' ἄπαξ, ἀλλ' ἀεὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ὁ δὲ νῦν παρατεθειὸς ἐν Ἡλιδι φαίνεται γενόμενος, ἐν ἧ καὶ τὸ χρέος ὠφείλετο· καὶ γὰρ τὸ χρέος ὀφείλεται ἐν Ἡλιδι δέη,

Τέσσαρες ἄθλοφόροι ἵπποι. —

Καὶ οὗτος μὲν οὐ στεφανίτης· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι· ἐκεῖνος δέ. Μετὰ δὲ τὴν ἔκτὴν καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα οἱ Πισάται τὴν οἰκίαν ἀπολαβόντες, αὐτοὶ συνετέλουν, τὸν ἀγῶνα δοῶντες εὐδοκιμοῦντα· χρόνοις δ' ὕστερον μεταπεσοῦσης πάλιν τῆς Πισατίδος εἰς τοὺς Ἡλείους, μετέπεσε πάλιν εἰς αὐτοὺς καὶ ἡ ἀγωναθεσία. Συνέπραξαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐσχάτην κατάλυσιν τῶν Μεσσηνίων, συμμαχήσασιν αὐτοῖς, τὰναντίον τῶν Νέστορος ἀπογόνων καὶ τῶν Ἀρκάδων, συμπολεμησάντων τοῖς Μεσσηνίοις· καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν γε συνέπραξαν, ὥστε τὴν χώραν ἅπασαν τὴν μέχρι Μεσσηνίας Ἡλείαν ῥηθῆναι, καὶ διαμεῖναι μέχρι καὶ νῦν Πισατῶν δὲ, καὶ Τριφυλίων, καὶ Καυκῶνων μὴδ' ὄνομα λειφθῆναι. Καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Πύλον τὸν ἡμαθόεντα εἰς τὸ Λέπρεον συνώκισαν, χαριζόμενοι τοῖς Λεπρεάταις κρατήσασιν πολέμῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν κατοικιῶν κατέσπασαν, ὅσας θ' ἐώρων αὐτοπραγεῖν ἐθελούσας, φόρους ἐπράξαντο.

Διωνομάσθη δὲ πλεῖστον ἢ Πισαῖτις, τὸ μὲν πρῶτον, διὰ τοὺς ἡγεμόνας δυνηθέντας πλεῖστον, Οἰνόμαόν τε καὶ Πέλοπα, τὸν ἐκεῖνον διαδεξάμενον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πολλοὺς γενομένους· καὶ ὁ Σαλμωνεὺς δὲ ἐνταῦθα βασιλεῦσαι λέγεται· εἰς γοῦν ὁπῶ πόλις μεριζομένης τῆς Πισατίδος, μία τούτων λέγεται καὶ ἡ Σαλμώνη. Διὰ ταῦτά τε δὴ, καὶ τὸ ἱερὸν τὸ Ὀλυμπίασι, διατεθρύλληται σφόδρα ἡ χώρα. Δεῖ δὲ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν ἀκούειν οὕτως,

ὡς μὴ ὁμολογουμένων σφόδρα· οἱ γὰρ νεώτεροι πολ-
λάκις νομίζουσιν, καὶ τὰναντία λέγειν· οἷον τὸν μὲν
Αὐγέα τῆς Πισάτιδος ἄρξαι, τὸν δ' Οἰνόμαον καὶ
τὸν Σαλμωνέα τῆς Ἡλείας· ἔτιοι δ' εἰς ταῦτό συνά-
γουσι τὰ ἔθνη. Δεῖ δὲ τοῖς ὁμολογουμένοις ὡς ἐπὶ
πολὺ ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ οὐδὲ τοῦτομα τὴν Πισᾶτιν
ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ Πίσης ὁμω-
νύμου τῇ κρήνῃ πόλεως· τὴν δὲ κρήνην, Πίσαν εἰ-
ρῆσθαι, οἷον πίστραν, ὅπερ ἐστὶ ποτίστραν· τὴν δὲ
πόλιν ἰδρυμένην ἐφ' ὕψους, δεικνύουσι μεταξὺ δυοῖν
ὄροσιν, Ὀσσης καὶ Ὀλύμπου, ὁμωνύμων τοῖς ἐν Θετ-
ταλίᾳ. Τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐδεμίαν γεγενῆσθαι Πί-
σαν φασίν· εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ὀκτώ· κρήνην δὲ
μόνην, ἣν νῦν καλεῖσθαι Βῖσαν. Κυκησίου πλησίον
πόλεως μεγίστης τῶν ὀκτώ· Στησίχορος δὲ καλεῖ πό-
λιν τὴν χώραν Πίσαν λεγομένην· ὡς ὁ ποιητὴς τὴν
Λέσβον, Μάκαρος πόλιν· Εὐριπίδης δ' ἐν Ἴωνι·

Εὐβοῖ Ἀθήναις ἐστὶ τις γείτων πόλις.

Καὶ ἐν Ῥαδαμάνθῳ·

Οἱ γῆν ἔχουσ' Εὐβοίδα πρόσχωρον πόλιν.

Σοφοκλῆς δ' ἐν Μυσοῖς·

Ἀσία μὲν ἢ σύμπασα κληῖται, ξένη,

Πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.

Ἡ δὲ Σαλμώνη πλησίον ἐστὶ τῆς ὁμωνύμου κρή-
νης, ἐξ ἧς ῥεῖ ὁ Ἐνιπεύς· ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν Ἀλ-
φειὸν, καλεῖται δὲ νῦν Βαρνίχιος· τούτου ἐρροσθῆ-
ναι τὴν Τυρώ φασιν·

Ἡ ποταμοῦ ἠράσατ' Ἐνιπῆος θείοιο.

Ἐνταῦθα γὰρ βασιλεῦσαι τὸν πατέρα αὐτῆς Σαλ-

μωνέα, καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐν Αἰόλῳ φησί· τὸν δ' ἐν τῇ Θετταλίᾳ Ἐνισέα γράφουσιν· ὃς ἀπὸ τῆς Ὀθρυος ῥέων, δέχεται τὸν Ἀπιδανὸν κατενεχθέντα ἐκ Φαρσάλου. Ἐγγὺς δὲ τῆς Σαλμώνης Ἡράκλεια, καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτώ, διέχουσα περὶ τεσσαράκοντα σταδίους τῆς Ὀλυμπίας, κειμένη δὲ παρὰ τὸν Κυθήριον ποταμὸν, οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων νυμφῶν ἱερὸν, τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς ὕδασι. Παρὰ δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἔστι καὶ ἡ Ἀρπίνα, καὶ αὕτη τῶν ὀκτώ, δι' ἧς ῥεῖ ποταμὸς Παρθενίας, ὡς εἰς Φηραίαν ἰόντων· ἡ δὲ Φηραία ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας· ὑπέρεκειται δὲ τῆς Δυμαίας, Βουπρασίου καὶ Ἡλιδος· ἅπερ ἐστὶ πρὸς ἄρκτον τῇ Πισάτιδι. Αὐτοῦ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ Κυκήσιον τῶν ὀκτώ· καὶ τὸ Δυσπόντιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἡλιδος εἰς Ὀλυμπίαν, ἐν πεδίῳ κείμενον· ἐξηλείφθη δὲ, καὶ ἀπήρην οἱ πλείους εἰς Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν· καὶ ἡ Φολόη δ' ὑπέρεκειται τῆς Ὀλυμπίας ἐγγυτάτω, ὄρος Ἀρκαδικόν, ὥστε τὰς ὑπωρείας τῆς Πισάτιδος εἶναι. Καὶ πᾶσα δ' ἡ Πισᾶτις καὶ τῆς Τριφυλίας τὰ πλεῖστα ὁμορεῖ τῇ Ἀρκαδίᾳ· διὰ τοῦτο δὲ καὶ Ἀρκαδικὰ εἶναι δοκεῖ τὰ πλεῖστα τῶν Πυλιακῶν ἐν καταλόγῳ φραζομένων χωρίων· οὗ μὲν τοι φασὶν οἱ ἔμπειροι. Τὸν γὰρ Ἀμάρυνθον εἶναι τὸν ὀρίζοντα τὴν Ἀρκαδίαν, τῶν εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμπιπτόντων ποταμῶν· ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χωρία ἰδρῦσθαι.

Ταῦτα Ἐφορος δὲ φησιν, Αἰτωλὸν ἐκπεσόντα ὑπὸ Σαλμωνέως τοῦ βασιλέως Ἐπειῶν τε καὶ Πισα-

τῶν ἐκ τῆς Ἰλείας εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν χώραν, καὶ συνοικίσαι τὰς αὐτόθι πόλεις· τούτου δ' ἀπόγονον ὑπάρξαντα Ὄξυλον φίλον τοῖς περὶ Τήμενον Ἡρακλείδαις, ἠγήσασθαι τε τῶν ὁδῶν κατιούσιν εἰς Πελοπόννησον, καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς χώραν, καὶ τ' ἄλλα ὑποθέσθαι τὰ περὶ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας· ἀντὶ δὲ τούτων λαβεῖν χάριν, τὴν εἰς τὴν Ἠλείαν καθοδὸν προγονικὴν οὖσαν· κατελθεῖν δὲ ἀθροίσαντα στρατιάν ἐξ Αἰτωλίας ἐπὶ τοὺς κατέχοντας Ἐπειοὺς τὴν Ἥλιον· ἀπαντησάντων δὲ τῶν Ἐπειῶν μεθ' ὀπλων, ἐπειδὴ ἀντίπαλοι ἦσαν αἱ δυνάμεις, εἰς μονομαχίαν προσελθεῖν κατὰ ἔθος τι παλαιὸν τῶν Ἑλλήνων, πυραΐζουσαν Αἰτωλῶν, Δέγμενον δ' Ἐπειῶν· τὸν μὲν Δέγμενον μετὰ τόξου ψιλόν, ὡς περιεσόμενον ῥαδίως ὀπλίτου διὰ τῆς ἐκηβολίας· τὸν δὲ μετὰ σφενδόνης καὶ πήρας λίθων, ἐπειδὴ κατέμαθε τὸν δόλον· τυχεῖν δὲ νεώσι ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν εὐρημένον τὸ τῆς σφενδόνης εἶδος· μακροβλωτέρας δ' οὔσης τῆς σφενδόνης, πεσεῖν τὸν Δέγμενον, καὶ κατασχεῖν τοὺς Αἰτωλοὺς τὴν γῆν, ἐκβαλόντας τοὺς Ἐπειοὺς· παραλαβεῖν δὲ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίασιν, ἣν εἶχον οἱ Ἀχαιοὶ, διὰ τε τὴν Ὄξυλου φιλίαν πρὸς τοὺς Ἡρακλείδας· συνομολογηθῆναι ῥαδίως ἐκ πάντων μεθ' ὄρκου τὴν Ἠλείαν ἱεράν εἶναι τοῦ Διός· τὸν δ' ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὀπλων, ἐναγῆ εἶναι· ὡς δ' αὐτως ἐναγῆ καὶ τὸν μὴ ἐπαμύνοντα εἰς δύναμιν· ἐκ δὲ τούτου καὶ τοὺς κτίσαντας τὴν Ἠλείων πόλιν ὕστερον, ἀτείχιστον εἶναι, καὶ τοὺς δι' αὐ-

τῆς τῆς χάρας ἰόντας στρατοπέδῳ, τὰ ὄπλα παρα-
 δόντας, ἀπολαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὄρων ἔκβα-
 σιν· Ἰφιτόν τε θεῖναι τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, ἱε-
 ρῶν ὄντων τῶν Ἠλείων· ἐκ δὴ τῶν τοιοῦτων αὐξήσειν
 λαβεῖν τοὺς ἀνθρώπους· τῶν γὰρ ἄλλων ἀεὶ πολε-
 μούντων πρὸς ἀλλήλους, μόνοις ὑπάρξει πολλὴν εἰ-
 ρήνην· οὐκ αὐτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε
 καὶ εὐανδροῦσαι μάλιστα πάντων παρὰ τοῦτο. Φει-
 δωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον δέκατον μὲν ὄντα ἀπὸ Τημέ-
 νου, δυνάμει δ' ὑπερβεβλημένον τοὺς κατ' αὐτὸν, ἀφ'
 ἧς τὴν τε λῆξιν ὅλην ἀνέλαβε τὴν Τημένου διεσπα-
 σμένην εἰς πλείω μέρη· καὶ μέτρα ἔξευρε τὰ Φειδώ-
 νεια καλούμενα, καὶ τταθμούς, καὶ νόμισμα κεχαρα-
 γμένον, τὸ, τε ἄλλο, καὶ τὸ αργυρῶν· πρὸς ἰουτοῖς,
 ἐπιθέσθαι καὶ ταῖς ὑφ' Ἡρακλέους αἰρεθείσαις πό-
 λεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιοῦν τιθέναι αὐτὸν, οὗς
 ἐκεῖνος ἔθηκε· τούτων δὲ εἶναι καὶ τὸν Ὀλυμπιακόν·
 καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θεῖναι αὐτὸν, οὔτε τῶν
 Ἠλείων ἐχόντων ὄπλα, ὥστε κωλύειν διὰ τὴν εἰρήνην,
 τῶν τε ἄλλων κρατουμένων τῇ δυναστείᾳ· οὐ μὴν
 τοὺς γε Ἠλείους ἀναγράψαι τὴν θέσιν ταύτην· ἀλλὰ
 καὶ ὄπλα κτήσασθαι διὰ ταῦτα, καὶ ἀρξάμενους ἐπι-
 κουρεῖν σφίσιν αὐτοῖς· συμπράττειν δὲ καὶ Λακε-
 δαιμονίους, εἴτε φθονήσαντας τῇ διὰ τὴν εἰρήνην εὐ-
 τυχίᾳ, εἴτε καὶ συνεργοὺς ἔξιν νομίσαντας πρὸς τὸ
 καταλύσαι τὸν Φεῖδωνα ἀφηρημένον αὐτοὺς τὴν ἡ-
 γεμονίαν τῶν Πελοποννησίων, ἣν ἐκεῖνοι προεκέκτην-
 το· καὶ δὴ καὶ συγκαταλύσαι τὸν Φεῖδωνα· τοὺς δὲ
 συγκατασκευάσαι τοῖς Ἠλείοις τὴν τε Πισᾶτιν, καὶ

τὴν Τριφυλίαν. Ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ τῆς νῦν
 Ηλείας, μὴ κατακολπίζοντι, χιλίων ὁμοῦ καὶ διακο-
 σίων ἐστὶ σταδίων. Ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἡλείας.

IV. Ἡ δὲ Μεσσηνία συνεχῆς ἐστὶ τῇ Ἡλείᾳ, πε-
 ρινεύουσα τὸ πλεον ἐπὶ τὸν νότον, καὶ τὸ Λιβυκὸν
 πέλαγος. Αὕτη δ' ἐπὶ μὲν τῶν Τρωϊκῶν ὑπὸ Μενε-
 λάῳ ἐτέτακτο, μέρος οὔσα τῆς Λακωνικῆς· ἐκαλεῖτο
 δ' ἡ χώρα Μεσσήνη· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν
 Μεσσήνην, ἧς ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη ὑπῆρξεν, οὐπω
 τυνέβαινεν ἐκτίσθαι· μετὰ δὲ τὴν Μενελάου τελευ-
 τήν, ἐξασθενησάντων τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακω-
 νικὴν, οἱ Νηλεῖδαι τῆς Μεσσηνίας ἐπῆρχον. Καὶ δὴ
 κατὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἀθροδὸν καὶ τὸν τότε γε-
 νηθέντα μερισμὸν τῆς χώρας, ἦν Μέλανθος βασιλεὺς
 τῶν Μεσσηνίων, καθ' αὐτοὺς τασσομένων· πρότερον
 δ' ὑπήκοοι ἦσαν τοῦ Μενελάου. Σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ
 τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ συνεχοῦς Ἀσιναι-
 ου λεγομένου ἀπὸ τῆς Μεσσηνιακῆς Ἀσίνης, αἱ
 ἑπτὰ ἦσαν πόλεις, ἃς ὑπέσχετο δώσειν Ἀγαμέμνων
 Ἀχιλλεῖ·

Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε καὶ Ἴσην ποιήεσαν·

Φηράς τε ζαθείας, ἡδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον,

Καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν·

οὐκ ἂν τὰς γε μὴ προσηκούσας μήτ' αὐτῶ, μήτε τῶ
 ἀδελφῶ, ὑποσχόμενος. Ἐκ δὲ τῶν Φηρῶν καὶ συ-
 στρατεύσαντας τῶ Μενελάῳ δηλοῖ ὁ ποιητής, τὸ μὲν
 καὶ συγκαταλέγων τῶ Λακωνικῶ καταλόγῳ· τὸ δὲ
 ἐν τῶ Μεσσηνιακῶ κόλπῳ. Ἔστι ἡ δὲ Μεσσήνη με-
 τὰ Τριφυλίαν· κοινὴ δ' ἐστὶν ἀμφοῖν ἄκρα, μεθ'

ἦν τὸ Κορυφάσιον, καὶ ἡ Κυπαρισσία· ὑπέρεκειται δ' ὄρος ἐν ἐπτά σταδίοις τὸ Αἰγαλέον τούτου τε καὶ τῆς θαλάττης.

Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ, ὑπὸ τῷ Αἰγαλέῳ πόλις ἦν· κατεσπασμένης δὲ ταύτης, ὑπὸ τῷ Κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ὤκησαν· προσέκτισαν δ' αὐτὴν Ἀθηναῖοι τὸ δεύτερον ἐπὶ Σικελίαν πλέοντες μετ' Εὐρυμέδοντος καὶ Στρατοκλέους, ἐπιτείχιμα τοῖς Λακεδαιμονίοις. Αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ἡ Κυπαρισσία ἡ Μεσσηνιακὴ· καὶ ἡ προσκειμένη πλησίον τοῦ Πύλου Σφαγία νῆσος· ἡ δ' αὐτὴ καὶ Σφακτηρία λεγομένη, περὶ ἣν ἀπέβαλον ζωγρία Λακεδαιμόνιοι τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἄνδρας ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθέντας. Κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην, αἱ τῶν Κυπαρισσίων πελάγαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγορευόμεναι Στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μάλιστα πῶς τῆς ἡπείρου σταδίου, ἐν τῷ Λιβυκῷ καὶ μεσημβρινῷ πελάγει. Φησὶ δὲ Θουκυδίδης, ναύσταθμον ὑπάρχει τῶν Μεσσηνίων ταύτην τὴν Πύλον· διέχει δὲ Σπάρτης σταδίους τετρακοσίους.

Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεθώνη· ταύτην δ' εἶναι φασὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Πήδασον προσαγορευομένην μίαν τῶν ἐπτά, ὧν ὑπέσχετο τῷ Ἀχιλλεῖ Ἀγαμέμνων· ἐνταῦθα Ἀγρίππας τὸν τῶν Μαυρουσίων βασιλέα τῆς Ἀντωνίου στάσεως ὄντα Βόγον, κατὰ τὸν πόλεμον τὸν Ἀκτιακὸν διέφθειρε, λαβὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον.

Τῇ δὲ Μεθώνῃ συνεχῆς ἐστὶν ὁ Ἀκρίτας, ἀρχὴ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου· καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ Ἀσι

ναῖον, ἀπὸ Ἀσίνης πολίχνης πρώτης ἐν τῷ κόλπῳ, ὁμιωνύμου τῆ Ἑρμιονικῆ. Αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρχὴ πρὸς δύσιν τοῦ κόλπου ἐστί· πρὸς ἕω δὲ αἱ καλούμεναι Θουρίδες, ὄμοροι τῆ νῦν Λακωνικῆ τῆ κατὰ Κιναιθιον καὶ Ταίναρον. Μεταξὺ δ' ἀπὸ τῶν Θουρίδων ἀρχαμένοις ὁ Τύλος ἐστί· καλεῖται δ' ὑπὸ τινῶν Οἶτυλος· εἶτα Λεῦκτρον τῶν ἐν Βοιωτίᾳ Λεῦκτρων ἀποικος· εἶτ' ἐπὶ πέτρας ἐρμυνῆς ἴδρυται Καρδαμύλη· εἶτα Φηραὶ, ὄμορος Θουρία καὶ Γεργήνοις, ἀφ' οὔ τούτου Γεργήμιον τὸν Νέστορα κληθῆναί φασι, διὰ τὸ ἐνταῦθα σωθῆναι αὐτὸν, ὡς προειρήκαμεν. Δείκνυται δ' ἐν τῆ Γεργηνίᾳ Τρικκαῖον ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῆ Θετταλικῆ Τροίκῃ. Οἰκίσαι δὲ λέγεται Πέλοψ τό, τε Λεῦκτρον, καὶ Χαράδραν, καὶ Θαλάμους, τοὺς νῦν Βοιωτοὺς καλουμένους, τὴν ἀδελφὴν Νιόβην ἐκδοὺς Ἀμφίονι, καὶ ἐκ Βοιωτίας ἀγόμενός τινας. Παρὰ δὲ Φηρᾶς Νέδων ἐκβάλλει, ὅρων διὰ τῆς Λακωνικῆς, ἕτερος ὢν τῆς Νέδας· ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον Ἀθηνᾶς Νεδουσίας· καὶ ἐν Ποιήεσση δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς Νεδουσίας ἱερὸν, ἐπάννυμον τόπου τινὸς Νέδοντος· ἐξ οὔ φασιν οἰκίσαι Τήλεκλον Ποιήεσσαν, καὶ Ἐχειᾶς, καὶ Τράγιον.

Τῶν δὲ προταθεισῶν ἐπιὰ πόλεων τῷ Ἀχιλλεῦ, περὶ μὲν Καρδαμύλης καὶ Φηρῶν εἰρήκαμεν, καὶ Πηδάσου. Ἐνόπην δ' οἱ μὲν τὰ Πέλανά φασιν, οἱ δὲ τόπον τινὰ περὶ Καρδαμύλην, οἱ δὲ τὴν Γεργηνίαν Τὴν δὲ Ἴρην κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ κατὰ τὴν Μεγαλόπολιν τῆς Ἀρκαδίας ὡς ἐπὶ Ἀνδανίαν ἴοντι, ἣν ἔφαμεν Οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκλήσθαι· οἱ

δὲ τὴν νῦν Μεσσόλαν οὕτω καλεῖσθαι φασί, καθήκουσαν εἰς τὸν μεταξὺ κόλπον τοῦ Ταῦγέτου καὶ τῆς Μεσσηνίας. Ἡ δ' Αἴπεια νῦν Θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὁμορον Φηραῖς· ἴδρυνται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα. Ἀπὸ δὲ τῆς Θουρίας, καὶ ὁ Θουριάτης κόλπος· ἐν ᾧ πόλις μία ἦν, τοῦνομα Ἴριον, ἀπεναντίον Ταινάρου. Ἀνθεϊαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θουρίαν φασίν, Αἴπειαν δὲ τὴν Μεθώνην· οἱ δὲ τὴν μεταξὺ Ἀσίνης, τῶν Μεσσηνίων πόλεων οἰκειότατα βαθύλειμον λεχθεῖσαν, ἧς πρὸς θαλάττη πόλις Κορώνη· καὶ ταύτην δὲ τινες Πήδασον λεχθῆναι φασίν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἄλός· Καρδαμύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ· Φηραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, ὕφορμον ἔχουσα θερινόν· αἱ δ' ἄλλαι, ἀνωμάλοις κέχρηται τοῖς ἀπὸ θαλάσσης διαστήμασι.

Πλησίον δὲ Κορώνης, κατὰ μέσον πῶς τὸν κόλπον, ὁ Πάμισος ποταμὸς ἐκβάλλει, ταύτην μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐξῆς, ὧν εἰσιν ἔσχαται πρὸς δύσιν, καὶ Πύλος, καὶ Κυπαρισσία· μέση δὲ τούτων Ἔρανα (ἦν οὐκ εὖ τινες Ἀρήνην εἶναι νενομίκασι πρότερον,) Θουρίαν δὲ καὶ Φηράς ἐν ἀριστερᾷ. Μέριστος δ' ἐστὶ ποταμῶν τῶν ἐντὸς ἰσθμοῦ, καίπερ οὐ πλείους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ὄνεις, τῷ ὕδατι δασιλῆς, διὰ τοῦ Μεσσηνιακοῦ πεδίου καὶ τῆς Μακαρίας καλουμένης· ἀφέστηκε τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς σταδίους διακοσίους καὶ πεντήκοντα. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Πάμισος χαραδρῶδης, μικρὸς, περὶ Λεῦκτρον ὄρων τὸ Λακωνικόν, περὶ οὗ

κρίσιν ἔσχον Μεσσήνιοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίππου· τὸν δὲ Πάμισον Ἀμαθὸν τινες ὠνόμασαν, ὡς προείπομεν.

Ἐφορος δὲ τὸν Κρεσφόντην, ἐπειδὴ εἶλε Μεσσήνην, διελεῖν φησιν [ὡς προειρηκάμεν,] εἰς πέντε πόλεις αὐτὴν, ὥστε τὴν Στενύκλαρον μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χώρας ταύτης κειμένην, ἀποδεῖξαι βασιλείον αὐτῷ τῆς βασιλείας· ἐντεῦθεν δὲ Ἰαμίτην πέμψαι πρεσβευτὴν εἰς Πύλον καὶ Ῥίον, τοὺς Μεσσηνίους ἅπαντας τοῖς Δωριεῦσιν ἰσονόμους ποιήσοντα· ἀναξιοπαθούτων δὲ τῶν Δωριέων, μεταγρόντα μόνην τὴν Στενύκλαρον νομίσαι πόλιν· εἰς τοῦτο δὲ τοὺς Δωριεὺς συναγαγεῖν πάντας.

Ἡ δὲ Μεσσηνίων πόλις ἔοικε Κορίνθῳ· ὑπέρκειται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἀπότομον, τεῖχει κοινῷ περιειλημμένον, ὥστ' ἀκροπόλει χρῆσθαι· τὸ μὲν καλούμενον Ἰθώμη, τὸ δὲ Ἀκροκόρινθος· ὥστ' οἰκείως δοκεῖ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς πρὸς Φίλιππον εἰπεῖν, τὸν Δημητρίου, παρακελευόμενος τοῦτων ἔχουσαι τῶν πόλεων ἀμφοῖν, ἐπιθυμοῦντα τῆς Πελοποννήσου· τῶν κεράτων γὰρ ἀμφοῖν, ἔφη, κρατήσας, καθέξεις τὴν βοῦν· κέρατα μὲν λέγων τὴν Ἰθώμην καὶ τὸν Ἀκροκόρινθον, βοῦν δὲ τὴν Πελοπόννησον. Καὶ δὴ διὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ἀμφήριστοι γεγόνασι αἱ πόλεις αὗται. Κορίνθον μὲν οὖν κατέσκαψαν Ῥωμαῖοι, καὶ ἀνέστησαν πάλιν· Μεσσήνην δὲ ἀνεῖλον μὲν Λακεδαιμόνιοι, πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι, καὶ μετὰ ταῦτα Φίλιππος Αἰώντιον· αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοίκητοι διέμειναν.

Τὸ δ' ἐν Λίμναις τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐφ' ᾧ Μεσσηνιοὶ περὶ τὰς παρθένους ὑβρίσαι δοκοῦσι τὰς ἀφιγμένας ἐπὶ τὴν Θυσίαν, ἐν μεθορίοις ἐστὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνίας, ὅπου κοινὴν συνετέλουν πανήγυριν καὶ Θυσίαν ἀμφοτέροι· μετὰ δὲ τὴν ὑβρίν οὐ διδόντων δίκας τῶν Μεσσηνίων, συστήναί φασι τὸν πόλεμον. Ἀπὸ δὲ τῶν Λιμνῶν τούτων καὶ τὸ ἐν Σπάρτῃ Λιμναῖον εἴρηται τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν.

Πλεονάκις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ἀπουσάσεις τῶν Μεσσηνίων. Τὴν μὲν οὖν πρώτην κατάκτησιν αὐτῶν φησὶ Τυρταῖος ἐν τοῖς ποιήμασι κατὰ τοὺς τῶν πατέρων πατέρας γενέσθαι· τὴν δὲ δευτέραν, καθ' ἣν ἐλόμενοι συμμαχοῦς Ἡλείους καὶ Ἀργείους καὶ Πισάτας ἀπέστησαν, Ἀρκάδων μὲν Ἀριστοκράτην τὸν Ὀρχομενοῦ βασιλέα παρεχομένων στρατηγόν, Πισατῶν δὲ Πανταλέοντα τὸν Ὀμφαλίωνος· ἠνίκα φησὶν αὐτὸς στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακεδαιμονίοις· καὶ γὰρ εἶναί φησιν ἐκεῖθεν ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγεία, ἣν ἐπιγράφουσιν Εὐνομίαν·

Αὐτὸς γὰρ Κρονίων καλλιστεφάνου πόσις Ἥρης
Ζεὺς Ἡρακλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν.

Οἷσιν ἅμα προλιπόντες Ἐρινεὸν ἠνεμόεντα,
Εὐρεΐαν Πέλοπος νῆσον ἀφικόμεθα.

Ὡστε ἢ ταῦτα ἠκύρωται τὰ ἐλεγεία, ἢ Φιλοχόρῳ ἀπιστητέον, καὶ Καλλισθένει, καὶ ἄλλοις πλείοσιν εἰποῦσιν, ἐξ Ἀθηναίων καὶ Ἀφιδνῶν ἀφικέσθαι, δεηθέντων Λακεδαιμονίων κατὰ χρησμόν· ὃς ἐπέταττε παρ' Ἀθηναίων λαβεῖν ἡγεμόνα. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ Τυρταίου ὁ δευτέρος ὑπῆρξε πόλεμος. Τρίτον δὲ καὶ τέ-

ταρτον συστήναί φασιν, ἐν ᾧ κατελύθησαν οἱ Μεσσηνιοι. Ὁ δὲ πᾶς παράπλους ὁ Μεσσηνιακὸς στάδιοι ὀκτακόσιοι που κατακολπίζοντι.

Ἀλλὰ γὰρ εἰς πλείω λόγον τοῦ μετρίου προΐμεν, ἀκολουθοῦντες τῷ πλήθει τῶν ἱστορουμένων περὶ χώρας ἐκλειμμένης τῆς πλείστης· ὅπου γε καὶ ἡ Λακωνικὴ λειπανδρεῖ, κρινομένη πρὸς τὴν παλαιάν, εὐανδρίαν. Ἐξω γὰρ τῆς Σπάρτης, αἱ λοιπαὶ πολίχαι τινὲς εἰσι περὶ τριάκοντα τὸν ἄριθμόν· τὸ δὲ παλαιὸν ἑκατόμπολιν φασιν αὐτὴν καλεῖσθαι· καὶ τὰ ἑκατόμβοια διὰ τοῦτο θύεσθαι παρ' αὐτοῖς κατ' ἔτος.

V. Ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Λακωνικὸς μεταξὺ Ταινέρου καὶ Μαλεῶν, ἐκκλίτων μικρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἕω. Διέχουσι δὲ σταδίους ἑκατὸν τριάκοντα αἱ Θυρίδες τοῦ Ταινέρου ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ οὔσαι κόλπω, ῥοώδης κρημνός. Τούτων δ' ὑπέρεκειται τὸ Ταῦγετον· ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὑψηλόν τε καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπαρείαις· ὥστε καταλείπεσθαι μεταξὺ αὐλῶνα, καθ' ὃν ἡ Μεσσηνία συνεχῆς ἐστὶ τῇ Λακωνικῇ. Ἐποπέπτωκε δὲ τῷ Ταῦγέτῳ ἡ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ, καὶ Ἀμύκλαι, οὗ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ ἡ Φάρις. Ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλοτέρῳ χωρίῳ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, καίπερ ἀπολαμβάνον ὄρη μεταξὺ· ἀλλ' οὐδὲν γε μέρος αὐτοῦ λιμνάζει· τὸ δὲ παλαιὸν ἐλίμναζε τὸ προάστειον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ Λίμνας· καὶ τὸ τοῦ Διονύσου ἱερόν ἐν Λίμναις ἐφ

ὕγροῦ βεβηκός ἐτύγγανε· νῦν δ' ἐπὶ ξηροῦ τὴν ἴδρυσιν ἔχει. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς παραλίας τὸ μὲν Ταίναρον ἀκτὴ ἐστὶν ἐκκειμένη· τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ Ποσειδῶνος, ἐν ἄλλει ἰδρυμένον· πλησίον δ' ἐστὶν ἄντρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ' Ἡρακλέους ἐξ ἕδου. Ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Φυκοῦντα ἄκραν διάρμα ἐστὶ τῆς Κυρηναίας πρὸς νότον σταδίων τρισχιλίων· εἰς δὲ Πάχυνον πρὸς δύσιν, τὸ τῆς Σικελίας ἀκρωτήριον, τετρακισχιλίων ἑξακοσίων· τινὲς δὲ τετρακισχιλίων φασίν· εἰς δὲ Μαλεᾶς πρὸς ἑὼ ἑξακοσίων ἑβδομήκοντα κατακολπίζονται· εἰς δὲ Ὀνου γνάθον, ταπεινὴν χερσόνησον ἐνδοτέρω τῶν Μαλεῶν, πεντακοσίων εἴκοσι.

Πρόκειται δὲ κατὰ τοῦτου Κύθηρα ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλέμενος, πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον· ἦν ἔσχεν Εὐρυκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ἰδίας, ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμῶν· περικεῖται δὲ νησίδια πλείω, τὰ μὲν ἐγγύς, τὰ δὲ μικρὸν ἀπωτέρω. Εἰς δὲ Κώρυκον ἄκραν τῆς Κρήτης ἐγγύτατα πλοῦς ἐστὶ σταδίων διακοσίων καὶ πενήκοντα. Μετὰ δὲ Ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὴν Ὀνου γνάθον καὶ Μαλεᾶς Ἀμαθοῦς ἐστὶ πόλις· εἶτα Ἀσίνη καὶ Γυθιον, τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον, ἐν διακοσίοις καὶ τετταράκοντα σταδίοις ἰδρυμένον· ἔχει δ', ὡς φασι, τὸ ναύσταθμον ὄρυκτιόν· εἶθ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθίου καὶ Ἀκραίων· τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ἐστὶ παρ' αἰγιαλὸν, ὅσον διακοσίων καὶ τεσσάρων σταδίων· εἶθ' ἐλῶδες ὑπέρεκειται χωρὶς καὶ κώμη Ἐλος· πρότερον δ' ἦν πόλις, καθάπερ καὶ Ὀμηρός φησιν.

Οἱ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἐλος τ' ἔφαλον πιολιε-
θρον·

Κτίσμα δ' Ἐλίου φασὶ τοῦ Περσέως. Ἔστι δὲ καὶ πεδῖον καλούμενον Λεύκη· εἶτα πόλις ἐπὶ χερσόρον-
σου ἰδρυμένη Κυπαρισσία, λιμένα ἔχουσα· εἶτα ἡ
Ἄονου γνάθος, λιμένα ἔχουσα· εἶτα Βοία πόλις, εἶτα
Μαλεαί· στάδιοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ τῆς Ἄονου γνάθου
πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἔστι δὲ καὶ Ἀσωπὸς πόλις
ἐν τῇ Λακωνικῇ.

Τῶν δ' ὑφ' Ὀμήρου καταλεγομένων, τὴν μὲν
Μέσσην οὐδαμοῦ δείκνυσθαι φασι· Μεσσαν δ' οἱ
τῆς χώρας εἶναι μέρος, τῆς Σπάρτης δὲ, καθάπερ
καὶ τὸ Λιμναῖον. Ἐνιοὶ δὲ κατὰ ἀποκοπὴν δέχον-
ται τὴν Μεσσηνίαν· εἴρηται γὰρ, ὅτι καὶ αὐτὴ μέ-
ρος ἦν τῆς Λακωνικῆς· παραδείγμασι δὲ χρῶνται
τοῦ μὲν ποιητοῦ, τῷ Κρῖ, καὶ Δῶ, καὶ Μάψ·
καὶ ἔτι

Ἴππους δ' Αὐτομέδων τε καὶ Ἄλκιμος, —
ἀντὶ τοῦ Ἄλκιμέδων. Ἡσιόδου δὲ, ὅτι τὸ βριθὺ,
καὶ τὸ βριαρὸν Βρῖ λέγει. Σοφοκλῆς δὲ καὶ Ἴων τὸ
ράδιον, Ῥά. Ἐπίχαρμος δὲ τὸ λίαν, Λί· Συρακῶ δὲ
τὰς Συρακούσας· παρ' Ἐμπεδοκλεῖ δὲ,

— μία γίνεται ἀμφοτέρων Ὀψ,
ἡ ὄψις· καὶ παρ' Ἀντιμάχῳ·

Δήμητρος τοι Ἐλευσινίης ἱερὴ Ὀψ·
καὶ τὸ ἄλφιτον Ἄλφι. Εὐφορίων δὲ καὶ τὸν ἧλοι
λέγει Ἡλ· παρὰ Φιλῆτα δὲ

Δμῳίδες εἰς ταλάρους λευκὸν ἄγουσιν Ἐρι·
εἰς ἄνεμον δὲ τὰ Πηδᾶ,

τὰ πηδάλια Ἄρατος φησί· Δωδῶ δὲ τὴν Δωδώνην Σιμίας. Τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατωνομασμένων, τὰ μὲν ἀνήρηται, τῶν δ' ἴχνη λείπεται, τὰ δὲ μετωνόμασται, καθάπερ αἱ Αὐγειαί, Αἰγαιαί· οὐ γὰρ ἐν τῇ Λοκρίδι οὐδ' ὅλως περιέεισι. Τὴν δὲ Λᾶν οἱ Διόσκουροί ποτε ἐκ πολιορκίας ἐλεῖν ἱστοροῦνται, ἀφ' οὗ δὴ Λαπέρσαι προσηγορεύθησαν· καὶ Σοφοκλῆς λέγει πον·

Νῆ τῶ Λαπέρσα, νῆ τὸν Εὐρώταν τρίτον,

Νῆ τοὺς ἐν Ἄργει καὶ κατὰ Σπάρτην θεοὺς.

Φησί δ' Ἐφορος καὶ τοὺς κατασχόντας τὴν Λακωνικὴν Ἡρακλείδας, Εὐρυσθένη τε καὶ Προκλῆ, διελεῖν εἰς ἕξ μέρη, καὶ πολιῖσαι τὴν χώραν· μίαν μὲν οὖν τῶν μερίδων τὰς Ἀμύκλας ἐξαίρετον δοῦναι τῷ προδόντι αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πείσαντι τὸν κατέχοντα αὐτήν, ὑπόσπονδον ἀπελθεῖν μετὰ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Ἰωνίαν· τὴν δὲ Σπάρτην βασιλείου ἀποφῆναι σφίσιν αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ἐπιτρέψαντας δέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων, διὰ τὴν λειπανδρίαν· χρῆσθαι δὲ λαϊμένῳ.
 εὐλίμενον αἰτυῖ δὲ πρὸς τοὺς πολέμους
 γὰρ ὁμορεῖν τοῖς κύκλῳ φεραία δὲ
 ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἀσφάλειαν ἐχούσῃ· ὑπακούοντας δ' ἅπαντας τοὺς περιοίκους Σπαρτιατῶν, ὅμως ἰσονόμους εἶναι, μετέχοντας καὶ πολιτείας καὶ ἀρχείων· καλεῖσθαι δὲ εἰλωτας· Ἄγιν δὲ τὸν Εὐρυσθένους ἀφελῆσθαι τὴν ἰσοτιμίαν, καὶ συντελεῖν προστάξαι τῇ Σπάρτῃ· τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑπακοῦσαι, τοὺς δ'

Ελείους, τοὺς ἔχοντας τὸ ἔλος, ποιησαμένους ἀπό-
 στασιν κατὰ κράτος ἀλῶναι πολέμῳ, καὶ κριθῆναι
 δούλους ἐπὶ τακτοῖς τισιν, ὥστε τὸν ἔχοντα μὴτ' ἐλευ-
 θεροῦν ἐξεῖναι, μὴτε πωλεῖν ἔξω τῶν ὄρων τούτους·
 τοῦτον δὲ λεχθῆναι τὸν πρὸς τοὺς Εἰλωτας πόλεμον.
 Σχεδὸν δέ τι καὶ τὴν εἰλωτείαν, τὴν ὕστερον συμ-
 μείνασαν, μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας οἱ περὶ
 Ἄγιν εἰσὶν οἱ καταδειξαντες· τρόπον γάρ τινα δη-
 μοσίους δούλους εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους,
 κατοικίας τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντες καὶ λειτουργίας
 ἰδίας.

Περὶ δὲ τῆς Λακῶνων πολιτείας, καὶ τῶν γενο-
 μένων παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν, τὰ μὲν πολλὰ παρῖοι
 τις ἂν διὰ τὸ γνῶριμον· τινῶν δ' ἄξιον ἴσως μνη-
 σθῆναι. Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκα-
 τελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἰκῆσαι
 τὴν Λακωνικὴν· τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν, ὥστε
 τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος
 λεγομένην, τότε Ἀχαιῶν Ἄργος λεχθῆναι· καὶ οὐ
 μόνον γε τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν
 Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ
 ποιητοῦ,

Ποῦ Μενέλαος ἔην; —

Ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιῶν;

δέχονται τινας οὕτως· Ἢ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ;
 Κατὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἀθήοδον, Φιλονόμου
 προδότος τὴν χώραν τοῖς Δωριεῦσι, μετανέστησαν
 ἐκ τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰώνων, τὴν καὶ νῦν
 Ἀχαιῶν καλουμένην· ἐροῦμεν δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς

Ἀχαιοῖς. Οἱ δὲ κατασχόντες τὴν Λακωνικὴν καὶ κατ' ἀρχαῖς μὲν ἐσωφρόνουν· ἐπεὶ δὲ Λυκούργω τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοσοῦτον ὑπερεβάλλοντο τοὺς ἄλλους, ὥστε μόνοι τῶν Ἑλλήνων καὶ γῆς καὶ θαλάττης ὑπῆρξαν, διετέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων, ἕως ἀφείλοντο αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν Θηβαῖοι, καὶ μετ' ἐκείνους εὐθύς Μακεδόνες. Οὐ μὴν τελέως γε οὐδὲ τούτοις εἶξαν, ἀλλὰ, φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν, ἔριν εἶχον περὶ πρωτείων ἀεὶ, πρὸς τε τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καὶ πρὸς τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας· καταλυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ μὲν τινα προσέκρουσαν τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγοῖς, τυραννοῦμενοι τότε καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς· ἀναλαβόντες δὲ σφῆς, ἐτιμήθησαν διαφερόντως, καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν ἄλλο συντελοῦντες οὐδέν. Νεωστὶ δ' Εὐρυκλῆς αὐτοὺς ἐτάραξε, δόξας ἀποχορήσασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ πέρα τοῦ μετρίου, πρὸς τὴν ἐπιστάσιαν αὐτῶν· ἐπαύσατο δ' ἡ ἀρχὴ ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ χρεῶν· τοῦ δ' υἱοῦ τὴν φιλίαν ἀπεστραμμένου τὴν τοιαύτην πᾶσαν. Συνέβη δὲ καὶ τοὺς Ἐλευθερολάκωνας λαβεῖν τινα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις προσέθεντο πρῶτοι οἱ περὶ οἰκοὶ τυραννομένης τῆς Σπάρτης, οἱ τε ἄλλοι, καὶ οἱ Εἰλωτες. Ἑλλάνικος μὲν οὖν Εὐρυσθένη καὶ Προκλέα φησὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν. Ἐφθρος δ' ἐπιτιμᾷ, φήσας, Λυκούργου μὲν αὐτὸν μηδαμοῦ μεμνήσθαι, τὰ δ' ἐκείνου ἔργα, τοῖς μὴ προσήκουσιν ἀνατιθέναι· μόνῳ γοῦν Λυκούργῳ ἱερὸν ἰδρῦσθαι, καὶ

θύεσθαι κατ' ἔτος· ἐκείνοις δέ, καίπερ οἰκισταῖς γενομένοις, μηδὲ τοῦτο δεδούσθαι, ὥστε τοὺς ἀπ' αὐτῶν, τοὺς μὲν Εὐρυσθενίδας, τοὺς δὲ Προκλείδας καλεῖσθαι· οὐδ' ἀρχηγέτας νομισθῆναι, ὅπερ πᾶσιν ἀποδίδοται τοῖς οἰκισταῖς Καὶ αἰτίαν τοῦτου λέγει, ὅτι ἐπήλυδας ἀνθρώπους δεξάμενοι δι' ἐκείνων ἐδυνάστευσαν.

Περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τούτων, καὶ τῶν Μεσσηνιακῶν, ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντος Εὐριπίδου· τὴν γὰρ Λακωνικὴν φησιν ἔχειν

Πολλὴν μὲν ἄροτον, ἐκπορεῖν δ' οὐ ῥάδιον·

Κοίλη γὰρ, ὄρεσι περιδρομος, τραχεῖά τε

Δυσεῖςβολός τε πολέμοις·

τὴν δὲ Μεσσηνιακὴν

καλλίκαρπον

Κατ' ἄρ' ἄν τόν τε μυρίοισι νάμασι,

Καὶ βουσί καὶ ποιμναῖσι εὐβοτωτάτην,

Οὐτ' ἐν πνοαῖσι χειμάτος δυσχείμερον,

Οὐτ' αὖ τεθρίπποις ἡλίου θερμὴν ἄγαν·

καὶ ὑποβάς τῶν πάλαι φησὶν, ὧν οἱ Ἡρακλεῖδαι περὶ τῆς χώρας ἐποίησαντο, τὸν μὲν πρότερον γενέσθαι

Γαίης Λακαίνης κύριον, φαύλου χθονός·

τὸν δὲ δεύτερον Μεσσήνης,

Ἄρετῃν ἐχούσης μείζον', ἢ λόγῳ φράσαι.

οἴαν καὶ ὁ Τυρταῖος φράζει. Τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν Μεσσηνίαν ὀρίζειν, αὐτοῦ φήσαντος, Πάμισον εἰς θάλασσαν ἐξορμώμενον, οὐ συγχωρητέον, ὅς διὰ μέσης ῥεῖ τῆς Μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν Λακω-

ρικῆς ἀπτόμενος. Οὐκ εὖ δὲ, οἷδ' ὅτι τῆς Μεσσηνίας ὁμοίως ἐπιθαλαττίας οὔσης τῇ Λακωνικῇ, φησὶν αὐτὴν πρόσω ναυτίλοισιν εἶναι. Ἄλλ' οὐδὲ τὴν Ἥλιον εὖ διορίζει,

Πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν Ἥλις, ἣ Διὸς

Γείτων, κάθεται. —

καὶ ἐπάγει καὶ τὸν ἔλεγχον ἡμῖν οὐκ ἀναγκαῖον ὄντα. Εἴτε γὰρ τὴν νῦν Ἥλειαν βούλεται λέγειν, ἢ τις ὁμορεῖ τῇ Μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ προσάπτεται ὁ Πάμισος, ὡσπερ γε οὐδὲ τῆς Λακωνικῆς· εἴρηται γὰρ, ὅτι διὰ μέσης ῥεῖ τῆς Μεσσηνίας· εἴτε τὴν παλαιὰν τὴν κοίλην καλουμένην, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆς ἀληθείας· διαβᾶσι τε τὸν Πάμισον, ἔστι πολλὴ τῆς Μεσσηνίας, εἴθ' ἢ τῶν Φηρῶν ἐπαρχία ἅπασα, καὶ Μεσσαίων, ἣν Τριφυλίαν ἐκάλουν. εἴθ' ἢ Πισᾶτις, καὶ ἢ Ὀλυμπία· εἴτα μετὰ τριακοσίους σταδίους ἣ Ἥλις.

Γραφόντων δὲ τῶν μὲν Λακεδαίμονα κητώεσσαν, τῶν δὲ καιετάεσσαν, ζητοῦσι, τὴν κητώεσσαν τίνα δέχεσθαι χρῆ, εἴτε ἀπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλην, ὅπερ δοκεῖ πιθανότερον εἶναι· τὴν τε καιετάεσσαν οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ, ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωγμοὶ καιετοὶ λέγονται· καὶ καιέτας τὸ δεσμωτήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι· ἔνιοι δὲ κώους μᾶλλον τὰ τοιαῦτα κοιλώματα λέγεσθαι φασιν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ

Φηρσὶν ἐρεσκώοισιν. —

Εὐσειστος δ' ἣ Λακωνικῇ· καὶ δὴ τοῦ Ταῦγέτου κορυφᾶς τινὰς ἀπορῥάγῃναι, τινὲς μνημονεύουσιν. Εἰ-

οὐ δὲ λατομίαι λίθου πολυτελοῦς, τοῦ μὲν Ταιναρίου ἐν Ταιναρῷ παλαιαί· νεωστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Ταυγέτῳ μέταλλον ἀνέφξάν τινες εὐμέγεθες, χορηγὸν ἔχοντες τὴν τῶν Ῥωμαίων πολυτέλειαν.

Ὅτι δὲ Λακεδαιμόνων ὁμωνύμως λέγεται, καὶ ἡ χώρα, καὶ ἡ πόλις, δημοῖ καὶ Ὀμηρος· λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ Μεσσηνίᾳ· περὶ μὲν δὴ τῶν τόξων ὅταν λέγη·

Καλὰ, τὰ οἱ ξεῖνος Λακεδαιμόνι δῶκε τυχήσας

Ἴφιτος Εὐρυτίδης.

Εἴτ' ἐπήνεγκε·

Τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοϊν

Οἴκῳ ἐν Ὀρτιλόχοιο.

Τῆς Φηρῆς τὴν χώραν λέγει, ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· οὐ διήνεγκεν οὖν αὐτῷ καὶ οὕτως εἶπειν

ξεῖνος Λακεδαιμόνι δῶκε τυχήσας.

καὶ,

Τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην·

ὅτι γὰρ αἱ Φηραὶ εἰσιν τῶν Ὀρτιλόχου ὁ οἶκος, δηλον,

Ἐς Φηράς δ' ἴκοντο Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,

υἱέος Ὀρτιλόχοιο,

ὃ, τε Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος· αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μεσσηνίας εἰσίν. Ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὀρμηθέντας τοὺς περὶ Τηλέμαχον πανημερίους φῆ σείειν ζυγόν, εἴτ' εἶπη,

Δύσετό τ' ἠέλιος —

Οἶδ' ἴξον κοίλῃν Λακεδαιμόνα —

Πρὸς δ' ἄρα δῶματ' ἔλων Μενελάου, —

τὴν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐκ Λακεδαιμό-

νος εἰς Λακεδαιμόνα φανεῖται λέγων τὴν ἄφικιν· ἄλλως τε οὐ πιθανόν, μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἴκησιν εἶναι τοῦ Μενελάου, μῆδ' οὕτως ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον λέγειν·

Εἶμι γὰρ εἰς Σπάρτην τε καὶ εἰς Πύλον. — Δοκεῖ γὰρ συμπίπτειν τοῦτο τὸ τοῖς τῆς χώρας ἐπιθέτοις ἂν εἰ μὴ νῆ Δία ποιητικῇ τις τοῦτο συγχωρήσει ἐξουσία ἐναντίον γὰρ τὴν Μεσσηνίην μετὰ τῆς Λακωνικῆς καὶ Πύλου τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι, μῆδ' ἐν αὐτῇ τάττεσθαι ἐν τῷ καταλόγῳ, μῆδ' κοινωνοῦσαν τῆς στρατείας.

VI. Μετὰ δὲ Μαλεῆς ὁ Ἀργολικὸς ἐκδέχεται κόλπος καὶ ὁ Ἑρμειονικὸς· ὁ μὲν μέχρι τε Σκυλλαίου πλέοντι ὡς πρὸς ἑω βλέπων καὶ πρὸς τὰς Κυαλάδας· ὁ δὲ ἑωθινώτερος τούτου μέχρι πρὸς Αἴγιναν καὶ τὴν Ἐπίδαυριαν. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ Ἀργολικοῦ Λακωνες ἔχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ Ἀργεῖοι· ἐν οἷς ἐστὶ τῶν μὲν Λακωνῶν τὸ Δήλιον, ἱερὸν Ἀπόλλωνος, δμώνυμον τῷ Βοιωτικῷ· καὶ Μινῶα φρούριον, δμώνυμος καὶ αὕτη τῇ Μεγαρικῇ· καὶ ἡ λιμηρὰ Ἐπίδαυρος, ὡς Ἀρτεμίδωρος φησιν. Ἀπολλόδωρος δὲ Κυθήρων πλησίον ἱστορεῖ ταύτην· εὐλίμενον δὲ οὔσαν, βραχέως καὶ ἐπιτετημένως λιμηρὰν εἰρησθαι, ὡς ἂν λιμενηρὰν, μεταβεβληκέναι δὲ τοῦνομα. Ἔστι δὲ τραχὺς ὁ παράπλους εὐθύς ἀπὸ Μαλεῶν ἀρξάμενος μέχρι πολλοῦ ὁ Λακωνικὸς· ἔχει δ' ὅμως ὑφόρμους καὶ λιμένας. Ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶ παραλία εὐλίμενος· νησιδία τε πολλὰ πρόκειται αὐτῆς οὐκ ἄξια μνήμης.

Τῶν δ' Ἀργείων αἱ τε Πρασιαὶ καὶ τὸ Τημένιον,

ἐν ᾗ τέθραπται Τήμενος· καὶ ἔτι πρότερον τὸ χωρίον, δι' οὗ ῥεῖ ποταμὸς ἡ Λέρινη καλουμένη, δμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ᾗ μεμύθευται τὰ περὶ τὴν Ἰθάκην. Τὸ δὲ Τημένιον ἀπέχει τοῦ Ἄργους ἕξ καὶ εἴκοσι σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάσσης, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἄργους εἰς τὸ Ἡραῖον τεσσαράκοντα, ἔνθεν δὲ εἰς Μυκῆνας δέκα. Μετὰ δὲ τὸ Τημένιον ἡ Ναυπλία τὸ τῶν Ἀργείων ναύσταθμον· τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ τοῦ ταῖς ναυσὶ προσπλεῖσθαι. Ἀπὸ τούτου δὲ πεπλάσθαι φασὶ τὸν Ναυπλιον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις· οὐ γὰρ Ὀμηρον ἀμνημονῆσαι ἂν τούτων, τοῦ μὲν Παλαμῆδους τοσαύτην σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐπιδεικνυμένον, δολοφονηθέντος δὲ ἀδίκως, τοῦ δὲ Ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασαμένου φθόρον ἀνθρώπων περὶ τὸν Καφηρέα. Ἡ δὲ γενεαλογία πρὸς τῷ μυθώδει καὶ τοῖς χρόνοις διημάρτηται· δεδόςθω γὰρ Ποσειδῶνος εἶναι, Ἀμυμώνης δὲ πῶς, τὸν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ ἔτι ζῶντα; Ἐφεξῆς δὲ τῇ Ναυπλίᾳ τὰ σπήλαια καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι, Κυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν.

Εἴτ' ἄλλα χωρία, καὶ ἐφεξῆς ὁ Ἑρμιονικὸς κόλπος, καὶ τοῦτο τοῦ τόπου τάξαντος ὑπὸ τῇ Ἀργείᾳ καὶ ἡμῖν οὐ παροπτέος ἐνέφηγεν ὁ μερισμὸς τῆς περιουσίας οὗτος. Ἀρχεται δ' ἀπὸ Ἀσίνης πολίχνης· εἴθ' Ἑρμιόνη καὶ Τροιζήν· ἐν παράπλῳ δὲ πρόκειται Καλαυρία νῆσος, κύκλον ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πορθμῶ δὲ τετρασταδίῳ διεστῶσα τῆς ἠπείρου.

Εἴθ' ὁ Σαρωνικὸς κόλπος· οἱ δὲ πόντον λέγουσιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται Σαρων-

νικόν· καλεῖται δὲ πᾶς ὁ συνάπτων πόρος ἔπὸ τῆς Ἐρμιονικῆς καὶ τῆς περὶ τὸν ἰσθμὸν θαλάττης τῶν τε Μυρτώω πελάγει καὶ τῶ Κρητικῶ. Τοῦ δὲ Σαρωνικοῦ Ἐπίδαυρός τε ἐστὶ καὶ ἡ προκειμένη νῆσος Αἶγινα· εἶτα Κεγχρεαὶ τὸ τῶν Κορινθίων ἐπὶ τὰ πρὸς ἔω μέρη ναύσταθμον· εἶτα λιμὴν Σχοινοῦς πλεύσαντι πέντε καὶ τεσσαράκοντα σταδίου· ἀπὸ δὲ Μαλεῶν τοὺς πάντας περὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίους. Κατὰ δὲ τὸν Σχοινοῦντα ὁ διορκός, τὸ στενώτατον τοῦ ἰσθμοῦ, περὶ ὃν τὸ τοῦ Ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερόν· ἀλλὰ νῦν τὰ μὲν ὑπερκείσθω· ἔξω γάρ ἐστι τῆς Ἀργείας. Ἀναλαμβάνοντες δ' ἐφοδεύσωμεν πάλιν τὰ κατὰ τὴν Ἀργείαν.

Καὶ πρῶτον ποσαχῶς λέγεται παρὰ τῶ ποιητῆ τὸ Ἄργος, καὶ καθ' αὐτὸ, καὶ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου, Ἀχαιϊκὸν Ἄργος καλοῦντος, ἢ Ἴασον, ἢ Ἴππιον, ἢ Ἴππόβοτον, ἢ Πελασγικόν. Καὶ γὰρ ἡ πόλις Ἄργος λέγεται·

Ἄργος τε Σπάρτη τε.

Οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε.

Καὶ ἡ Πελοπόννησος,

Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ —

οὐ γὰρ ἡ πόλις γε ἦν οἶκος αὐτοῦ. Καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάς· Ἀργεῖους γοῦν πάντας καλεῖ· καθάπερ καὶ Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς. Τὴν γοῦν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλεται. τὴν μὲν Θετταλίαν, Πελασγικὸν Ἄργος καλῶν,

Νῦν δ' αὖ τοὺς, ὅσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον.

Τὴν δὲ Πελοπόννησον,

Εἰ δὲ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαιϊκόν. —

Ἦ οὐ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ. —

σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. Ἰασόν τε Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει.

Εἰ πάντες σε ἴδοιεν ἂν Ἰασον Ἄργος Ἀχαιοὶ τὴν Πηνελόπην, ὅτι πλείους ἂν λάβοι μνηστῆρας. Οὐ γὰρ τοὺς ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός· ἀλλὰ τοὺς ἐγγύς. Ἰππόβοτον δὲ καὶ Ἴππιον κοινῶς εἴρηκε.

Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων καὶ Πανελλήνων ἀντιλέγεται. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν μηδαμοῦ βαρβάρους εἰπεῖν φησι, διὰ τὸ μηδε Ἑλληνᾶς πω τὸ ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. Καὶ Ἀπολλόδαρος δὲ μόνους τοὺς ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ καλεῖσθαι φησιν Ἑλληνας.

Μυρμιδόνες δ' ἐκαλοῦντο καὶ Ἑλληνες.

Ἡσίοδον μὲν τοι καὶ Ἀρχίλοχον ἤδη εἰδέναι καὶ Ἑλληνας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ Πανέλληνας· τὸν μὲν περὶ τῶν Προιτίδων λέγοντα, ὡς Πανέλληνες ἐμνήστευον αὐτάς, τὸν δὲ, ὡς Πανελλήνων οὐζὺς ἐς Θάσον συνέδραμεν. Ἄλλοι δ' ἀντιθέασιν, ὅτι καὶ βαρβάρους εἴρηκεν, εἰπὼν γε βαρβαροφώνους τοὺς Κῶρας·

Ἄνδρὸς τοῦ κλέος εὐρύ, καθ' Ἑλλάδα, καὶ μέσον Ἄργος.

Ἦ μὲν οὖν πόλις ἢ τῶν Ἀργείων ἐν χωριοῖς ἐπιπέδοις ἴδρυται τὸ πλέον· ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην Λάρισσαν· λόφον εὐερκῆ μετρίως, ἔχοντα ἰσ

ρόν Διός· ῥεῖ δ' αὐτῆς πλησίον ὁ Ἰναχός, χαραδρώ-
δης ποταμός, ἔχων τὰς πηγὰς ἐκ Λυρκείου τοῦ κατὰ
τὴν Κυνουρίαν ὄρους τῆς Ἀρκαδίας. Περὶ δὲ τῶν
μυθευομένων πηγῶν εἴρηται, ὅτι πλάσματα τῶν
ποιητῶν ἐστί· πλάσμα δὲ καὶ τὸ Ἄργος ἄνυδρον·

— Θεοὶ δ' αὖ θέσαν Ἄργος ἄνυδρον.

Τῆς τε χώρας κοίλης οὔσης, καὶ ποταμοῖς διαρρέο-
μένης, καὶ ἔλη καὶ λίμνας παρεχομένης, καὶ τῆς πό-
λεως εὐπορουμένης ὕδασι φρεάτων πολλῶν καὶ ἐπι-
πολαίων. Αἰτιῶνται δὴ τῆς ἀπάτης τὸ,

Καὶ κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην.

Τοῦτο δ' ἦτοι ἀντὶ τοῦ πολυπόθητον κεῖται, ἢ χω-
ρὶς τοῦ δ' ἀντὶ τοῦ πολυίψιον, ὡς

Πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε
φησὶ Σοφοκλῆς· τὸ γὰρ προϊάψαι καὶ τὸ ἰάψαι,
καὶ τὸ ἴφασθαι φθοράν τινα καὶ βλάβην σημαίνει.

Νῦν μὲν πειροῦνται, τάχα δ' ἴψεται υἱας Ἀχαιῶν
καὶ τὸ,

Χρόα καλὸν ἰάπη.

καὶ,

Ἄϊδι προϊάψεν.

Ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγει τὸ Ἄργος· οὐ γὰρ ἐκεῖ
σε ἔμελλεν ἀφίξεσθαι· ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον, οὐ
δήπου καὶ ταύτην διψηράν οὔσαν. Καὶ σὺν τῷ δ'
δὲ ὑπερβατῶς δέχονται κατὰ συναλοιφήν μετὰ τοῦ
συνδέσμου τοῦ δέ· ἢ ἢ οὔτως,

Καὶ κεν ἐλέγχιστος πολὺ δ' ἴψιον Ἄργος ἰκοίμην.
ἀντὶ τοῦ, εἰς Ἄργος.

Εἰς μὲν δὴ Ἰναχός ἐστιν ὁ διαρρέων τὴν Ἀργεί-

ων· ἄλλος δὲ ποταμὸς Ἐρασῖνος ἐν τῇ Ἀργείᾳ ἐστίν· οὗτος δὲ τὰς ἀρχαῖς ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας λαμβάνει, καὶ τῆς ἐκεῖ λίμνης τῆς καλουμένης Στυμφαλίδος, ἐν ἣ τὰς ὄρνις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους τοξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, καὶ αὐτὰς καλοῦσι Στυμφαλίδας· δύντα δ' ὑπὸ γῆν φασὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν, ἐκπίπτειν εἰς τὴν Ἀργείαν, καὶ ποιεῖν ἐπίρρυτον τὸ πεδίον· τὸν δ' Ἐρασῖνοι καλοῦσι καὶ Ἀρσῖνον. Ῥεῖ δὲ καὶ ἄλλος ὀμώνυμος ἐκ τῆς Ἀρκαδίας εἰς τὸν κατὰ Βούραν αἰγιαλόν· ἄλλος δ' ἐστίν ὁ Ἐρετρικός, καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ Βραυροῖνα. Δείκνυται δὲ καὶ Ἀμυμώνη τις κρήνη κατὰ Λέρονην. Ἡ δὲ Λέρονη λίμνη τῆς Ἀργείας ἐστὶ, καὶ τῆς Μυκηναίως, ἐν ἣ τὴν Ὀδραν ἱστοροῦσι· διὰ δὲ τοὺς γενομένους καθαρμοὺς ἐν αὐτῇ, παροιμία τις ἐξέπεσε, Λέρονη κακῶν. Τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐϋδροεῖν· αὐτὴν δὲ τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κείσθαι· φρεάτων δ' εὐπορεῖν, ἃ ταῖς Δαναΐσιν ἀνάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξευρουσῶν· ἀφ' οἷ καὶ τὸ ἔπος εἶπεῖν τοῦτο·

Ἄργος ἀνυδρον ἔδον Δανααὶ θέσαν Ἄργος ἔνυδρον·
τῶν δὲ φρεάτων τέτταρα, καὶ ἱερὰ ἀποδειχθῆναι,
καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως· ἐν εὐπορίᾳ ὑδάτων ἀπορίαν εἰσάγοντες.

Τὴν δ' ἀκρόπολιν τῶν Ἀργείων οἰκίσαι λέγεται Δαναὸς, ὅς τοσοῦτον τοὺς πρὸ αὐτοῦ δυναστεύοντας ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ, ὥστε κατ' Εὐριπίδην

Πελασγιώτας ὠνομασμένους τὸ πρῖν,

Δαναοὺς καλεῖσθαι νόμον ἔθνη ἂν Ἑλλάδα.

Ἔστι δὲ καὶ τάφος αὐτοῦ κατὰ μέσην τὴν τῶν Ἀργείων ἀγορᾶν· καλεῖται δὲ Πάλινθος. Οἶμαι δ' ὅτι καὶ Πελασγιάτας καὶ Δαναοὺς, ὡς περ καὶ Ἀργεῖους, ἢ δόξα τῆς πόλεως ταύτης ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καλεῖσθαι παρεσκεύασεν· οὕτω δὲ καὶ Ἰασίδας, καὶ Ἰασον Ἀργος, καὶ Ἀπίαν, καὶ Ἀπιδόνας οἱ νεώτεροί φασιν. Ὀμηρος δ' Ἀπιδόνας μὲν οὐ λέγει· ἀπίαν δὲ τὴν πόρρω μᾶλλον. Ὅτι δ' Ἀργος τὴν Πελοπόννησον λέγει, προσλαβεῖν ἔστι καὶ τάδε,

Ἀργεῖη Ἑλένη·

καὶ

Ἔστι πόλις Ἐφύρη μυχᾶ Ἀργεος. —

καὶ

μέσον Ἀργος.

καὶ,

Πολλῆσι νησοῖσι καὶ Ἀργεῖ παντὶ ἀνάσσειν.

Ἀργος δὲ καὶ τὸ πεδῖον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις, παρ' Ὀμήρω δ' οὐδ' ἅπαξ· μάλιστα δ' οἴονται Μακεδονικὸν καὶ Θετταλικὸν εἶναι.

Τῶν δ' ἀπογόνων τοῦ Δαναοῦ διαδεξαμένων τὴν ἐν Ἀργεῖ δυναστείαν, ἐπιμιχθέντων δὲ τούτοις τῶν Ἀμυθαιονιδῶν, ὠρμημένων ἐκ τῆς Πισάτιδος καὶ τῆς Τριφυλίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις, εἰ, συγγενεῖς ὄντες, οὕτω διεῖλον τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας τὸ πρῶτον, ὥστε τὰς ἡγεμονίδας οὔσας ἐν αὐταῖς δύο πόλεις ἀποδειχθῆναι πλησίον ἀλλήλων ἰδρυμένας, ἐν ἐλάττους ἢ πεντήκοντα σταδίοις, τὸ, τε Ἀργος καὶ

τὰς Μυκήνας, καὶ τὸ Ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερόν τὸ πρὸς ταῖς Μυκήναις ἀμφοῖν, ἐν ᾧ τὰ Πολυκλείτου ξόανα· τῇ μὲν τέχνῃ κάλλιστα τῶν πάντων, πολυτελεία δὲ καὶ μεγέθει, τῶν Φειδίου λειπόμενα. Κατ' ἀρχαίης μὲν οὖν τὸ Ἄργος ἐπεκράτει μᾶλλον· εἶθ' αἱ Μυκῆναι, μείζονα ἐπίδοσιν λαβοῦσαι διὰ τὴν τῶν Πελοπιδῶν εἰς αὐτὰς μεθίδρυσιν· περιστάντων γὰρ εἰς τοὺς Ἀτρέως παῖδας ἀπάντων, Ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερος, παραλαβὼν τὴν ἐξουσίαν, ἅμα τύχη τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὕσι πολλὴν προσεκτίησάτο τῆς χώρας· καὶ δὴ καὶ τὴν Λακωνικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε. Μενέλαος μὲν δὴ τὴν Λακωνικὴν ἔσχε· Μυκήνας δὲ, καὶ τὰ μέγρι Κορίνθου καὶ Σικυῶνος, καὶ τῆς Ἰώνων μὲν τότε καὶ Αἰγιαλέων καλουμένης, Ἀχαιῶν δ' ὕστερον, Ἀγαμέμνων παρέλαβε. Μετὰ δὲ τὰ Τρωϊκὰ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρχῆς καταλυθείσης, ταπεινωθῆναι Μυκήνας συνέβη, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον. Κατασχόντες γὰρ οὗτοι τὴν Πελοπόννησον, ἐξέβαλον τοὺς πρότερον κρατοῦντας, ὡςθ' οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες, εἶχον καὶ τὰς Μυκήνας συντελούσας εἰς ἓν· χρόνοις δ' ὕστερον κατεσκάφησαν ὑπ' Ἀργείων, ὥστε νῦν μὴδ' ἵχνος εὐρίσκεσθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. Ὅπου δὲ Μυκῆναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐ δεῖ θαναμάζειν, οὐδ' εἴτινες τῶν ὑπὸ τῷ Ἄργει καταλεγομένων ἀφανεῖς νῦν εἰσιν. Ὁ μὲν δὴ κατάλογος ἔχει οὕτως·

Οἶδ' Ἄργος ἵ' εἶχον, Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἐρμιόνην ἵ', Ἀσίνην τε βαθὺν κατὰ κόλπον
ἐχοῦσας,

Τροϊζήν', Ἡϊόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
Οἷτ' ἔχον Αἴγιναν, Μάσητά τε κοῦροι Ἀχαιῶν.

Τούτων δέ, περὶ μὲν τοῦ Ἄργους εἴρηται· περὶ δὲ
τῶν ἄλλων λεκτέον.

Τῇ μὲν οὖν Τίρυνθι δομητηρίῳ χρήσασθαι δο-
κεῖ Προῖτος, καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων· οὓς ἐπι-
μὲν εἶναι, καλεῖσθαι δὲ γαστερόχειρας, τρεφομένους
ἐκ τῆς τέχνης· ἦκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας·
καὶ ἴσως τὰ σπήλαια τὰ περὶ τὴν Ναυπλίαν, καὶ τὰ
ἐν αὐτοῖς ἔργα τούτων ἐπώνυμά ἐστιν. Ἡ δὲ ἀκρό-
πολις Δικύμνα ἐπώνυμος Δικυμνίου· διέχει δὲ τῆς
Ναυπλίας περὶ δώδεκα στάδια· ἔρημος δ' ἐστὶ κῆ-
κείνη καὶ ἡ πλησίον Μιδέα, ἑτέρα οὕσα τῆς Βοιωτι-
κῆς· ἐκείνη γάρ ἐστι Μιδέα, ὡς πρόνοια· αὕτη δὲ
Μιδέα, ὡς Τεγέα. Ταύτη δ' ὄμορος Πρύσυμα, καὶ
αὕτη ἱερὸν ἔχουσα Ἥρας· ἠρήμωσαν δὲ τὰς πλείστας
οἱ Ἄργεῖοι ἀπειθούσας. Οἱ δ' οἰκήτορες, οἱ μὲν ἐκ
Τίρυνθος εἰς Ἐπίδαυρον ἀφίκοντο· οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἐρ-
μιόνης εἰς τοὺς Ἀλιεῖς καλουμένους, οἷδ' ἐκ τῆς Ἀσί-
νης (καὶ αὕτη δὲ κώμη τῆς Ἀργείας πλησίον Ναυ-
πλίας [ὑπὸ] Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Μεσσηνίαν με-
τακίσθησαν· καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ Ἀργολικῇ Ἀσίνη
πολίχνη. Οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ὡς φησιν ὁ Θεό-
πομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι τῆς ἀλλοτρίας, εἰς
ταύτην κατώκιζον, οὓς ἂν ὑποδέξαιτο τῶν φυγόν-
των ἐπ' αὐτούς· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπλίας ἐκεῖσε ἀνε-
χώρησαν.

Ἐρμιόνη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμεων πόλεων· ἧς τὴν
ναραλίαν ἔχουσιν Ἀλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοὶ

τινες ἄνδρες. Παρ' Ἑρμιονεῦσι δὲ τεθρύλληται, τὴν εἰς ἄδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐν-
τιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον.

Δρυόπων δ' οἰκητήριόν φασι καὶ τὴν Ἀσίνην·
εἰτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύ-
οπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀρι-
στοτέλης φησὶν· ἢ Ἑρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρ-
νασσὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. Τὸ δὲ Σκύλ-
λαιον, τὸ ἐν τῇ Ἑρμιόνη, ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ
Σκύλλης τῆς Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἐξ ἔρωτος προδοῦ-
σαν Μίνω τὴν Νισαίαν καταποντωθῆναί φασιν ὑπ'
αὐτοῦ, δεῦρο δ' ἐκκυμανθεῖσαν, ταφῆς τυχεῖν. Ἡ-
ϊόνες δὲ κώμη τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι
ναύσταθμον ἐποίησαν· ἀφανισθεῖσα δ' ὕστερον,
οὐδὲ ναύσταθμὸν ἔστιν.

Τροιζὴν δὲ ἱερά ἐστι Ποσειδῶνος, ἀφ' οὔ καὶ
Ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο, ὑπέρεκται δὲ τῆς θαλάτ-
της εἰς πεντεκαίδεκα σταδίους, οὐδ' αὐτὴ ἄσημος πό-
λις. Πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς Πώγωνος τοῦ-
νομα Καλαυρία νησίδιον ὅσον τριάκοντα σταδίων
ἔχον τὸν κύκλον· ἐνταῦθα ἦν ἄσυλον Ποσειδῶνος
ἱερόν· καὶ φασὶ τὸν Θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς
μὲν Αἰτῶ τὴν Καλαυρίαν ἀντιδόντα Δῆλον, πρὸς
Ἀπόλλωνα δὲ Ταίναρον ἀντιδόντα Πυθῶ. Ἐφορος
δὲ καὶ τὸν χρησμόν λέγει·

Ἴσον τοι Δῆλόν τε Καλαυρίαν τε νέμεσθαι,

Πυθῶ τ' ἠγαθέην, καὶ Ταίναρον ἠνεμόεντα.

Ἦν δὲ καὶ Ἀμφικτυονία τις περὶ τὸ ἱερόν τοῦτο,
ἐπιὰ πόλεων, αἱ μετεῖχον τῆς θυσίας· ἦσαν δὲ Ἑρ-

μιῶν, Ἐπίδαυρος, Αἴγινα, Ἀθῆναι, Πρασιεῖς, Ναυπλιεῖς, Ὀρχομενὸς δὲ Μινύειος· ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν Ναυπλίων Ἀργεῖοι συνετέλουν, ὑπὲρ Πρασιέων δὲ Λακεδαιμόνιοι. Οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, ὥστε καὶ Μακεδόνες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττον πῶς τὴν ἄσυλίαν, καὶ τοὺς ἰκέτας ἀποσπᾶν ἠδοῦντο τοὺς εἰς Καλαυρίαν καταφυγόντας· ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένη ἐθάρσθησεν Ἀρχίας βιάσασθαι στρατιώτας ἔχων, ὅς προσετέτακτο ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶντα ἀγαγεῖν καὶ κείνον, καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων, ὃν εὖροι, τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων ταῖς παραπλησίαις· ἀλλὰ πείθειν ἐπειροῦτο· οὐ μὴν ἔπεισέ γε, ἀλλ' ἔφθη φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν· Τροιζῆν δὲ καὶ Πιτθεὺς, οἱ Πέλοπος, ὀρηθηθέντες ἐκ τῆς Πισάτιδος, ὃ μὲν τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν, ὃ δὲ Πιτθεὺς ἐβασίλευσεν, ἐκείνον διαδεξάμενος. Ἄνθης δ' ὃ προκατέχων πλεύσας Ἐλικαρνασσὸν ἔκτισεν· ἐροῦμεν δ' ἐν τοῖς Καρικοῖς καὶ τοῖς Τρωϊκοῖς.

Ἡ Ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίκαρος· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης, κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας, ὥσπερ καὶ Ἐρμιόνην· τῶν δ' Ἡρακλειδῶν κατελθόντων, Ἰωνας αὐτοῖς συνοικῆσαι, τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. Καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσημος ἡ πόλις, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπιστευμένου, καὶ τὸ ἱερὸν πλήρης ἔχοντος ἀεὶ τῶν τε καμνόντων καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀνα-

γεγραμμεναι τυγχάνουσιν αἱ θεραπεῖαι, καθάπερ ἐν Κῶ τε καὶ Τροίκῃ. Κεῖται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, τὸν παράπλου ἐχουσα σταδίων πεντεκαίδεκα, βλέπουσα πρὸς ἀνατολὰς θερινὰς· περικλείεται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὡστ' ἐρυμνὴ κατεσκευάσται φυσικῶς πανταχόθεν. Μεταξὺ δὲ Τροιζῆνος καὶ Ἐπιδαύρου χωρίον ἦν ἐρυμνόν, Μέθωνα, καὶ χερσόνησος δμώνυμος τούτου. Παρὰ Θουκυδίδη δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις Μεθώνη φέρεται, δμώνυμος τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ἣ Φίλιππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἶεταιί τινας ἐξαπατηθέντας ὁ Σκῆψιος Δημήτριος τὴν ἐπὶ τῇ Τροιζῆνι Μεθώνην ὑπονοεῖν· καθ' ἧς ἀράσασθαι λέγεται τοὺς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος πεμφθέντας ναυτολόγους, μηδέ ποτε παύσασθαι τειχοδομεῖν οὐ τούτων, ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὡς φησι Θεόπομπος· τούτους δ' οὐκ εἰκὸς, ἐγγὺς ὄντας, ἀπειθῆσαι.

Αἴγινα δ' ἔστι μὲν καὶ τόπος τις τῆς Ἐπιδαυρίας· ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸ τῆς ἠπείρου ταύτης, ἣν ἐν τοῖς ἀρτίως παρατεθεισῖν ἔπεσι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής· διὸ καὶ γράφουσί τινες,

Νῆσόν τ' Αἴγιαν, —
ἀντὶ τοῦ,

Οἱ δ' ἔχον Αἴγιαν, —
διαστελλόμενοι τὴν δμωνυμίαν. Ὅτι μὲν οὖν τῶν σφόδρα γνωρίμων ἐστὶν ἡ νῆσος, τί δεῖ λέγειν; ἐντεῦθεν γὰρ Αἰακός τε λέγεται καὶ οἱ ὑπ' αὐτόν. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καὶ θαλαττοκρατήσασά ποτε, καὶ περὶ

πρωτείων ἀμφισβητήσασά ποτε πρὸς Ἀθηναίους ἐν τῇ περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ Περσικά. Λεγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὄγδοήκοντα ὁ κύκλος τῆς νήσου· πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμενην πρὸς Αἶβα· περιέχουσι δ' αὐτὴν ἢ τε Ἀττικῆ, καὶ ἡ Μεγαρίς, καὶ τῆς Πελοποννήσου τὰ μέχρι Ἐπιδαύρου, σχεδόν τι ἑκατὸν σταδίους ἑκάστη διεχουσα· τὸ δὲ ἑωθινὸν μέρος καὶ τὸ νότιον πελάγει κλύζεται τῶν τε Μυρτώω καὶ τῶν Κρητικῶν· νησίδια δὲ περὶκείται πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ· Βέλβινα δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα· ἢ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάθους μὲν γεώδης ἐστὶ, πετρώδης δ' ἐπιπολῆς, καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς· διόπερ ψιλὴ πᾶσά ἐστι, κριθοφόρος δὲ ἱκανῶς· Μυρμιδόνας δὲ κληθῆναι φασιν, οὐχ' ὡς ὁ μῦθος, τοὺς Αἰγινήτας, ὅτι, λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος, οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γένοιτο κατ' εὐχὴν Δίακου· ἀλλ' ὅτι μυρμηκῶν τρόπον ὀρύττοντες τὴν γῆν, ἐπιφέροιν ἐπὶ τὰς πέτρας, ὡς ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασι οἰκεῖν φειδόμενοι πλίνθων. Ὡνομάζετο δ' Οἰνώνη πάλαι, ὁμώνυμος δυοῖς δήμοις τῆς Ἀττικῆς, τῶν τε πρὸς Ἐλευθεραῖς,

Οἰνόη

Σύγχροτα ναίειν πεδία, ταῖς τ' Ἐλευθεραῖς· καὶ μᾶ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα, καθ' ἣς ἢ παροιμία, Οἰνόη τὴν χαράδραν. Ἐπώκησαν δ' αὐτὴν Ἀργεῖοι, καὶ Κρηῖτες, καὶ Ἐπιδαύριοι, καὶ Λαοριεῖς· ὕστερον δὲ κατεκληρούχησαν τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι· ἀφελόμενοι δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἀθηναίους τὴν νῆσον, ἀπέδωσαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκὴν

τορσιν. Ἀποίκους δ' ἔστειλαν Αἰγινῆται, εἷς τε Κυδωνίαν τὴν ἐν Κρήτῃ, καὶ εἷς Ὀμβρικούς. Ἐφορος δ' ἐν Αἰγίνῃ ἄργυρον πρῶτον κοπήναι φησιν ὑπὲρ Φεΐδωνος· ἐμπορεῖον γὰρ γενέσθαι διὰ τὴν λυπρότητα τῆς χώρας, τῶν ἀνθρώπων θαλαττοουργοῦνται ἐμπορικῶς· ἀφ' οὗ τὸν ῥῶπον Αἰγιναίαν ἐμπολὴν λέγεσθαι.

Ὁ δὲ ποιητὴς ἔνια μὲν χωρία λέγει συνεχῶς ὡσπερ καὶ κεῖται·

Οἷθ' Ἐρμίον τε ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδαι, —
καὶ

Οἷδ' Ἄργος τ' εἶχον, Τίρυνθιά τε τειχιόεσσαν.

Ἐρμιόνην, Ἀσίνην τε βιάθ' ὑν κατὰ κύλπον ἐχούσας

Τροϊζῆν', Ἡϊόνας τε —

Ἄλλοτε δ' οὐχ ὡς ἔστι τῇ τάξει,

Σχοῖνόν τε Σκῶλόν τε

Θέσπειαν Γραϊάν τε —

Τὰ τ' ἐν ἠπείρῳ ταῖς νήσοις συμφράζει,

Οἷ' Ἰθάκην εἶχον, —

Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο· —

τὰ γὰρ Κροκύλεια ἐν τοῖς Ἀκαρονῶσιν. Οὕτω δὲ καὶ νῦν τῇ Αἰγίνῃ τὸν Μάσητα συνῆψεν, ὄντα τῆς Ἀργολικῆς ἠπείρου. Θυρεάς δὲ Ὅμηρος μὲν οὐκ ἠνόμασεν· οἱ δ' ἄλλοι θρυλλοῦσι· περὶ ὧν Ἀργείοις καὶ Λακεδαιμονίοις συνέστη ἄγων, τριακοσίοις πρὸς τριακοσίοις· ἐνίκων δὲ Λακεδαιμόνιοι, στρατηγούντος Ὀθρυάδα· εἶναι δὲ φησι τὸ χωρίον τοῦτο Θουκυδίδης ἐν τῇ Κυνουρίᾳ κατὰ τὴν μεθυσίαν τῆς Ἀρ.

γείας καὶ τῆς Λακωνικῆς. Εἰσὶ δὲ καὶ Ῥοιαὶ, τόπος γνώριμος τῆς Ἀργολικῆς· καὶ Κεγχραεὶ, αἱ κεῖνται ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ Τεγέας εἰς Ἄργος, διὰ τοῦ Παρθε-
νίου ὄρους καὶ τοῦ Κρεοπόλου. Ὀμηρος δ' αὐτὰς οὐκ οἶδεν, οὐδὲ τὸ Λυκούργιον, οὐδ' Ὀρνεάς· κῶμαι δ' εἰσὶ τῆς Ἀργείας, ἡ μὲν ὁμώνυμος τῷ ὄρει, α δὲ ταῖς Ὀρνεαῖς, ταῖς μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος ἰδρυμέναις.

Τῶν δὲ κατὰ Πελοπόννησον πόλεων ἐνδοξόταται γεγόνασι καὶ μέχρι νῦν εἰσιν Ἄργος τε Σπάρτη τε· διὰ δὲ τὸ πολυθρόυλλητον ἥκιστα δεῖ μακρολογεῖν περὶ αὐτῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ πάντων εἰρημένα λέγειν δόξομεν. Τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἠὺδοκίμει τὸ Ἄργος μᾶλλον· ὕστερον δὲ καὶ μέχρι παντός ὑπερεβάλλοντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ διετέλεσαν τὴν αὐτονομίαν φυλάττοντες· πλὴν εἴ τι που μικρὸν προσπταίει αὐτοὺς συνέβαινεν. Ἀργεῖοι δὲ Πύρρον μὲν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ πρὸ τοῦ τείχους ἔπεσε, γραϊδίου τινός, ὡς ἔοικε, κεραμίδα ἀφέντος ἀνώθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν· ὑπ' ἄλλοις δ' ἐγένοντο βασιλεῦσι· μετασχόντες δὲ τοῦ τῶν Ἀχαιῶν συστήματος, σὺν ἐκείνοις εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐξουσίαν ἦλθον καὶ νῦν συνέστηκεν ἡ πόλις, δευτερεύουσα τῇ τάξει μετὰ τὴν Σπάρτην.

Ἐξῆς δὲ λέγωμεν περὶ τῶν ὑπὸ Μυκήναις καὶ τῷ Ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν· ἔχει δ' οὕτως τὰ ἔπη·

Οἶδε Μυκήνας εἶχον εὐκτίμενον πτολίεθρον,
Ἄφνειόν τε Κόρινθον, εὐκτιμένας τε Κλεωνάς,
Ὀρνεάς τ' ἐρέμοντο, Ἀραιθυρήν τ' ἔρατεινῆν,

Καὶ Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασι-
λευεν.

Οἱθ' Ἑπερησίην τε, καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν,
Πελλήνην τ' εἶχον, ἧδ' Αἴγιον ἀμφενέμοντο,
Αἰγιαλὸν τ' ἀνά πάντα, καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν.
Αἰ μὲν οὖν Μυκῆναι νῦν οὐκέτι εἰσὶν· ἔκτισε δ' αὐ-
τὰς Περσεύς· διεδέξατο δὲ Σθένελος· εἶτ' Εὐρου-
σθεύς· οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τοῦ Ἄργους ἤρξαν. Εὐρου-
σθεύς μὲν οὖν στρατεύσας εἰς Μαραθῶνα ἐπὶ τοὺς
Ἡρακλέους παῖδας καὶ Ἰόλαον, βοηθησάντων Ἀθη-
ναίων, ἱστορεῖται πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ· καὶ τὸ μὲν ἄλ-
λο σῶμα Γαργητιοῖ ταφῆναι· τὴν δὲ κεφαλὴν χω-
ρὶς ἐν τῇ Κορίνθῳ, ἀποκόψαντος αὐτὴν Ἰολάου πε-
ρὶ τὴν κρήνην τὴν Ἀκαρίαν, ὑπὸ ἀμαξιτόν· καὶ ὁ
τόπος καλεῖται Εὐρουσθέως κεφαλὴ. Αἰ δὲ Μυκῆ-
ναι μετέπεσον εἰς τοὺς Πελοπίδας, ὄρηθέντας ἀπὸ
τῆς Πισάτιδος· εἶτ' εἰς τοὺς Ἡρακλείδας, καὶ τοὺς
τὸ Ἄργος ἔχοντας. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμα-
χίαν Ἀργεῖοι μετὰ Κλεωναίων καὶ Τεγεατῶν ἐπέλ-
θόντες ἄρδην τὰς Μυκῆνας ἀνέϊλον, καὶ τὴν χώραν
διενείμαντο. Διὰ δὲ τὴν ἐγγύτητα τὰς δύο πόλεις
ὡς μίαν οἱ τραγικοὶ συνωνύμως προσαγορεύουσιν·
Εὐριπίδης δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δράματι, τοτὲ μὲν
Μυκῆνας καλῶν, τοτὲ δ' Ἄργος τὴν αὐτὴν πόλιν,
καθάπερ ἐν Ἰφιγενείᾳ καὶ Ὀρέστη. Κλεωναὶ δ' εἰ-
σὶ πόλισμα ἐπὶ τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἐξ Ἄργους εἰς
Κόρινθον ἐπὶ λόφου περιοικουμένου πανταχόθεν,
καὶ τετειχισμένου καλῶς· ὥστ' οἰκείως εἰρησθῆναι μοι
δοκεῖ τὸ ἐῦκτιμένας Κλεωνάς. Ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ

Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος, καὶ το ἄλ-
σος, ἐν ᾧ καὶ τὰ Νέμεα συντελεῖν ἔθος τοῖς Ἀργεί-
οις, καὶ τὰ περὶ τὸν Νεμεαῖον λέοντα μυθεύομενα,
καὶ ἡ Βέμβινα κάμη· διέχουσι δ' αἱ Κλεωναὶ τοῦ
μὲν Ἀργους σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατὸν, Κορίνθου
δὲ ὄγδοήκοντα. Καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ἀκροκορίνθου
κατωπιτεύσαμεν τὸ κτίσμα.

Ὁ δὲ ΚΟΡΙΝΘΟΣ ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὴν
ἐμπορεῖον, ἐπὶ τῇ ἰσθμῷ κείμενος, καὶ δυοῖν λιμέ-
νων κύριος, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας
ἐγγύς ἐστι· καὶ ῥαδίας ποιεῖ τὰς ἐκατέρωθεν ἀμοι-
βὰς τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφε-
στῶσιν. Ἦν δ' ὡσπερ ὁ πορθμὸς οὐκ εὐπλοῦς ὁ κα-
τὰ τὴν Σικελίαν τὸ παλαιόν, οὕτω καὶ τὰ πελάγη,
καὶ μάλιστα τὸ ὑπὲρ τῶν Μαλεῶν διὰ τὰς ἀντιπνοί-
ας· ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται

Μαλεῖς δὲ κάμψας, ἐπιλάθου τῶν οἴκαδε.

Αγαπητὸν οὖν ἐκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἀσίας,
καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐμπόροις ἀφεῖσι τὸν ἐπὶ
Μαλεῖς πλοῦν εἰς Κόρινθον κατάγεσθαι τὸν φόρ-
τον αὐτόθι· καὶ πεζῇ δὲ τῶν ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς
Πελοποννήσου, καὶ τῶν εἰσαγομένων ἔπιπτε τὰ τέλη
τοῖς τὰ κλεῖθρα ἔχουσι. Διέμεινε δὲ τοῦτο καὶ εἰς
ὑστερον μέχρι παντός· τοῖς δ' ὑστερον καὶ πλείω
προσεγένετο πλεονεκτήματα· καὶ γὰρ ὁ Ἰσθμιακὸς
ἀγὼν ἐκεῖ συντελούμενος ὄχλους ἐπήγετο. Καὶ οἱ
Βακχιαῖοι τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολλοὶ, καὶ
γένος λαμπροῦ, διακόσια ἔτη σχεδόν τι κατέσχον τὴν
ἀρχὴν, καὶ τὸ ἐμπορεῖον ἀδεῶς ἐκαρπώσαντο· τού-

τους τε Κύπελος καταλύσας αὐτὸς ἐτυράνησεν καὶ μέχρι τριγωνίας ὁ οἶκος αὐτοῦ συνέμεινε. Τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον τοῦτον πλούτου μαρτύριον, τὸ Ὀλυμπίασιν ἀνάθημα Κυπέλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδριάς εὐμεγέθης. Δημάρατος τε εἷς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις, τοσοῦτον ἠνέγκατο πλοῦτον οἴκοθεν εἰς τὴν Τυρρηνίαν, ὥστε αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεὺς. Τό, τε τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν, ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἅς ἀντίθεσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ διὰ ταύτας οὖν ἐπολυοχλεῖτο ἡ πόλις καὶ ἐπλουτίζετο· οἱ γὰρ ναύκληροι ῥαδίως ἐξανηλίσκοντο, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παροιμία φησὶν·

Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς.

Καὶ δὴ καὶ μνημονεύεται τις ἑταίρα πρὸς τὴν ὄνει δίζουσαν, ὅτι οὐ φιλεργὸς εἶη, οὐδ' ἐρίων ἄπτοίτο, εἰπεῖν· ἐγὼ μὲν τοι ἢ τοιαύτη τρεῖς ἡδὴ καθεῖλον ἱστοὺς ἐν βραχεῖ χρόνῳ τούτῳ.

Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως, ἐξ ὧν Ἰερώνυμος τε εἶρηκε καὶ Εὐδοξος καὶ ἄλλοι, καὶ αὐτοὶ δὲ εἶδομεν νεωστὶ ἀναληφθείσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοιάνδε εἶναι συμβαίνει. Ὅρος ὑψηλὸν ὅσον τριῶν ἡμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθετον, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τριάκοντα σταδίων, εἰς ὄξειαν τελευτᾷ κορυφῆν· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ μάλιστα ὄρθιον· ὑφ' ᾧ κεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτῇ τῇ

ρίξῃ τοῦ Ἀκροκορίνθου. Αὐτῆς μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τεσσαράκοντα σταδίων ὑπῆρχεν· ἐτε-
τείχιστο δ' ὅσον τῆς πόλεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὄρου·
συμπεριείληπτο δὲ τῷ περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὄρος
αὐτὸ ὃ Ἀκροκόρινθος, ἣ δυνατὸν ἦν τειχισμὸν δέ-
ξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνουσιν ἦν δῆλα τα ερείπια
τῆς σχοινίας· ὡςθ' ἡ πᾶσα περίμετρος ἐγένετο περὶ
πέντε καὶ ὄγδοῦς σταδίους. Ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων
μερῶν ἦττον ὄρθιόν ἐστι τὸ ὄρος· ἀνατίεται μὲν
τὸ ἐνθένδε ἰκανῶς, καὶ περίοπτόν ἐστι. Ἡ μὲν οὖν
κορυφὴ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης· ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ
τὴν τε Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἔκρυσιν
μὲν οὐκ ἔχουσιν, μεστήν δ' αἰεὶ διαυγοῦς καὶ ποτί-
μου ὕδατος. Φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπο-
νόμων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ
ρίξῃ τοῦ ὄρους κρήνην, ἐκρέουσιν εἰς τὴν πόλιν,
ὡςθ' ἰκανῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. Ἔστι δὲ καὶ τῶν
φρεάτων εὐπορία κατὰ τὴν πόλιν· λέγουσι δὲ καὶ
κατὰ τὸν Ἀκροκόρινθον· οὐ μὴν ἡμεῖς γε εἶδομεν.
Τοῦ δ' οὖν Εὐριπίδου φήσαντος οὕτως,

Ἦκω περίκλυστον προλιποῦσ'

Ἄκρον Κόρινθον

Ἰερὸν ὄχθον πόλιν Ἀφροδίτας·

τὸ περίκλυστον ἦτοι κατὰ βιάθους λεκτεον, ἐπεὶ καὶ
φρέατα καὶ ὑπόνομοι λιβάδες διήκουσι δι' αὐτοῦ·
ἢ τὸ παλαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήνην ἐπιπολάζειν,
καὶ κατάρρυτον ποιεῖν τὸ ὄρος. Ἐνταῦθα δὲ φασὶ
πίνοντα τὸν Πήγασον ἀλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου,
πτηνὸν ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς Μεδούσης ἀνα-

παλέντα κατὰ τὴν Γδρογοτομίαν· τὸν δ' αὐτὸν φασὶ καὶ τὴν Ἴππου κρήνην ἀναβαλεῖν ἐν τῷ Ἐλικῶνι, πλήξαντα τῷ ὄνυχι τὴν ὑποπεσοῦσαν πέτραν. Ἐπὶ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ Σισύφειόν ἐστίν, ἱεροῦ τινος ἤ βασιλείου, λευκῷ λίθῳ πεποιημένου, διασῶζον ἐρείπια οὐκ ὀλίγα. Ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς πρὸς ἄρκτον μὲν ἀφορᾶται ὁ, τε Παρνασὸς καὶ ὁ Ἐλικῶν, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νιφόβολα· καὶ ὁ Κρυσσαῖος κόλπος ὑποπεπτωκῶς ἀμφοτέροις, περιεχόμενος ὑπὸ τῆς Φωκίδος, καὶ τῆς Βοιωτίας, καὶ τῆς Μεγαρίδος, καὶ τῆς ἀντιπόρθμου Κορινθίας τῇ Φωκίδι, καὶ Σικωνίας πρὸς ἑσπέραν. Ἐπέρεται δὲ τούτων ἀπάντων τὰ καλούμενα ὄρη, διατείνοντα μέχρι Βοιωτίας καὶ Κιθαιρῶνος ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν, ἀπὸ τῆς παρὰ ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν.

Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλίας ἑκατέρας, τῆς μὲν τὸ Λέχαιον, τῆς δὲ Κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμὴν, ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἐβδομήκοντα στάδια· τούτῳ μὲν οὖν χρῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας· πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας τῷ Λεχαιῷ. Τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπέπτωκε τῇ πόλει κατοικίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκέλη δὲ καθείκυσται σταδίων περὶ δώδεκα, ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς περὶ τὸ Λέχαιον. Ἐντεῦθεν δὲ παρεκτείνουσα ἡ ἡϊὼν μέχρι Παγῶν τῆς Μεγαρίδος, κλύζεται μὲν ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου· κοίλη δ' ἐστὶ, καὶ ποιεῖ τὸν διόλκον πρὸς τὴν ἑτέραν ἡϊόνα τὴν κατὰ Σχοινοῦντα πλησίον ὄντα τῶν Κεγχρεῶν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ Λεχαιῶν καὶ Παγῶν τὸ τῆς Ἀκραιῆς μαντεῖον Ἡρας ὑπῆρχε τὸ παλαιόν· καὶ αἱ Ὀλμιαὶ τὸ

ποιῶν ἀκρωτήριον τὸν κόλπον, ἐν ᾧ ἦτε Οἰνὸη καὶ
 Παγαί. τὸ μὲν τῶν Μεγαρέων φρούριον, ἣ δὲ Οἰνὸη
 τῶν Κορινθίων. Ἀπὸ δὲ τῶν Κεγχρεῶν ὁ Σχοινοῦς,
 καθ' ὃν τὸ στενὸν τοῦ διολκοῦ· ἔπειθ' ἡ Κρομμυ-
 ωνία. Πρόκειται δὲ τῆς ἡϊόνος ταύτης ὁ, τε Σαρω-
 νικός κόλπος καὶ ὁ Ἐλευσινιακός, τρόπον τινὰ ὁ αὐ-
 τὸς ὢν, συνεχῆς τῷ Ἑρμιονικῷ. Ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ
 καὶ τὸ τοῦ ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερόν, ἄλσει πιτυώ-
 δει συνηρεφές, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν ἰσθμίων Κο-
 ρίνθιοι συνετέλουν. Ἡ δὲ Κρομμυὼν ἔστι κώμη
 τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος· ἐν ἣ
 μυθεύουσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ἔν, ἣν μητέ-
 ρα τοῦ Καλυδωνίου κάπρου φασί, καὶ τῶν Θησεΐας
 ἀθλων ἓνα τοῦτον παραδιδόασι τὴν τῆς υἱὸς ταύτης
 ἕξαιρέσιν. Καὶ ἡ Τενέα δ' ἔστι κώμη τῆς Κοριν-
 θίας, ἐν ἣ τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος ἱερόν. Λέγε-
 ται δὲ καὶ Ἀρχία, τῷ στείλαντι τὴν εἰς Συρακούσας
 ἀποικίαν, τοὺς πλείστους τῶν ἐποίκων ἐντεῦθεν συν-
 επακολουθῆσαι· καὶ μετὰ ταῦτα εὐθηνεῖν μάλιστα
 τῶν ἄλλων τὴν κατοικίαν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ
 καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι· προσθέσθαι τε τοῖς
 Ῥωμαίοις ἀποστάντας Κορινθίων, καὶ κατασκαφεί-
 σης τῆς πόλεως συμμεῖναι. Φέρεται δὲ καὶ χρησμὸς
 ὁ δοθείς τινι τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐρωτῶντι, εἰ λῶιον
 εἶη μετοικεῖν εἰς Κόρινθον·

Εὐδαίμων ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἶην Τενεάτης·
 ὅπερ καὶ ἄγνοιάν τινες παρατρέπουσιν, ἐγὼ δ'
 εἶην Τεγεάτης. Λέγεται δ' ἐνταῦθα ἐκθρέψαι Πό-
 λυβος τὸν Οἰδίπουν. Δοκεῖ δὲ συγγενεῖά τις εἶναι Τε-

νεδίους πρὸς τούτους ἀπὸ Τέννου τοῦ Κύκνου, καθάπερ εἶρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὖσα, δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα.

Κορίνθιοι δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ ὄντες ἐκείνω τε συνεφιλονεύκησαν, καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους ὑπεροπτικῶς εἶχον, ὥστ' εἰς τινες καὶ τῶν πρέσβειων παριόντων τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐθάρσθησαν κατανιτῆσαι βόρβορον· ἀντὶ τούτων μὲν οὖν καὶ ἄλλων, ὧν ἐξήμαρτον, ἔβυσαν δίκας αὐτίκα· πεμφθείσης γὰρ ἀξιολόγου στρατιᾶς, αὐτὴ τε κατέσκαπτο ὑπὸ Λευκίου Μομίου, καὶ τ' ἄλλα μέχρι Μακεδονίας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο· ἐν ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων στρατηγῶν. Τὴν δὲ χώραν ἔσχον Σικυῶνιοι τὴν πλείστην τῆς Κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμβάντα περὶ τὴν ἄλυσιν ἐν οἴκτου μέρει λέγων, προστίθησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα καὶ τὰ ἀναθήματα. Φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρῶν ἐθριμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. Ὀνομάζει δ' αὐτῶν Ἀριστείδου γραφὴν τοῦ Διονύσου, ἐφ' οὗ τινες εἰρησθαί φασι τὸ, Οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον· καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς Δηϊανείρας χιτῶνι. Τοῦτον μὲν οὖν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητροείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ κάλλιστον ἔργον ἑωρῶμεν. Ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεῶ, συνηφανίσθη καὶ ἡ γραφὴ νεωσί. Σχεδὸν δὲ τι καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰ πλείστα καὶ ἄριστα ἐντεῦθεν ἀφίχθαι· τινὰ δὲ

καὶ αἱ κύκλω τῆς Ῥώμης πόλεις ἔσχον. Μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος ὁ Μόμμιος, ὡς φασι, μετεδίδου ὀραδίως τοῖς δεηθεῖσι. Λεύκολλος δὲ κατασκευίας τὸ τῆς Εὐτυχίας ἱερὸν καὶ στοάν τινα, χρῆσιν ἤτησατο, ὃν εἶχεν ἀνδριάντων ὁ Μόμμιος, ὡς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναδειξέως, εἴτ' ἀποδώσων· οὐκ ἀπέδωκε δὲ, ἀλλ' ἀνέθηκε, κελεύσας αἴρειν, εἰ βούλεται· πράως δ' ἠνεγκεν ἐκεῖνος, οὐ φροντίσας οὐδέν· ὡς τ' ἠὺδοκίμει τοῦ ἀναθέντος μᾶλλον. Πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμη μείνασα ἡ Κόρινθος, ἀνελήφθη πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ διὰ τὴν εὐφύϊαν, ἐποίκους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γένους πλείστους· οἱ τὰ ἐρείπια κινοῦντες, καὶ τοὺς τάφους συνανασκάπτοντες, εὗρισκον ὀστρακίων τορευμάτων πλήθη, πολλὰ δὲ καὶ χαλκῶματα· θαυμάζοντες δὲ τὴν κατασκευὴν, οὐδένα τάφον ἀσκευώρητον εἶασαν, ὡς τε εὐπορήσαντες τῶν τοιούτων, καὶ διατιθέμενοι πολλοῦ, Νεκροκορινθίων ἐπλήρωσαν τὴν Ῥώμην· οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ ὀστράκινα. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἰτιμήθη σφόδρα ὁμοίως τοῖς χαλκῶμασι τοῖς Κορινθιουργέσιν, εἴτ' ἐπαύσαντο τῆς σπουδῆς, ἐκλιπόντων τῶν ὀστράκων, καὶ οὐδὲ κατορθουμένων τῶν πλείστων. Ἡ μὲν οὖν πόλις τῶν Κορινθίων μεγάλη τε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπῆρξεν, ἀνδρῶν τε ἠὺπόρηκεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικά καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικάς· μάλιστα γὰρ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Σικυῶνι ἠὺξήθη γραφικὴ τε καὶ πλαστικὴ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. Χώραν δ' ἔσχεν οὐκ εὐνεων σφόδρα,

ἀλλὰ σκολιάν τε καὶ τραχεῖαν, ἀφ' οὗ πάντες ὄφρου-
όεντα Κόρινθον εἰρήκασι· καὶ παροιμιάζονται,

Κόρινθος ὄφρουα τε καὶ κοιλαίνεται.

Ὅρνεαὶ δ' εἰσὶν ἐπάνυμοι τῷ παραῤῥέοντι πο-
ταμῷ· νῦν μὲν ἔρημοι, πρότερον δ' οἰκούμενοι κα-
λῶς, ἱερὸν ἔχουσαι Πριάπου τιμώμενον· ἀφ' ὧν καὶ
ὁ τὰ Πριάπεια ποιήσας Εὐφρόνιος Ὅρνεάτην καλεῖ
τὸν θεόν· κεῖνται δ' ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ Σικυωνί-
ων· τὴν δὲ χώραν ἔσχον Ἀργεῖοι. Ἀραιθυρέα δ' ἐστὶν
ἢ νῦν καλουμένη Φλιασία· πόλιν δ' εἶχεν ὁμώνυμον
τῇ χώρᾳ πρὸς ὄρει Κοιλώσση· οἱ δ' ὕστερον ἀνα-
σιάντες ἐκεῖθεν, πρὸς τριάκοντα σταδίων ἔκτισαν
πόλιν, ἣν ἐκάλεσαν Φλιοῦντα· τῆς δὲ Κοιλώσσης
μέρος ὁ Καρνεάτης, ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Ἀσω-
πὸς ὁ παραῤῥέων τὴν Σικυωνίαν, καὶ ποιῶν τὴν Ἀ-
σωπίαν χώραν, μέρος οὖσαν τῆς Σικυωνίας. Ἔστι
δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ Θήβας ῥέων, καὶ Πλαταιάς,
καὶ Τανάγραν· ἄλλος δ' ἐστὶν ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ
Τραχινίᾳ, παρὰ κόμην ῥέων, ἣν Παρασωπίους ὀνο-
μαζουσι· τέταρτος δ' ὁ ἐν Πάρω. Κεῖται δ' ὁ Φλι-
οῦς ἐν μέσῳ Σικυωνίας, Ἀργείας, Κλεωνῶν καὶ
Στυμφάλου, κύκλῳ περιεχόμενος· τιμᾶται δ' ἐν Φλι-
οῦντι καὶ Σικυῶνι τὸ τῆς Δίας ἱερὸν· καλοῦσι δ'
οὔτω τὴν Ἡβην.

Τὴν δὲ Σικυῶνα πρότερον Μηκῶνην ἐκάλουν,
ἔτι δὲ πρότερον Αἰγιαλοῦς· ἀνωκίσθαι δ' αὐτὴν ἀπὸ
θαλάσσης ὅσον εἴκοσι σταδίους, οἱ δὲ δώδεκά φα-
σιν ἐπὶ λόφον ἐρυμνὸν Δήμητρος· τὸ δὲ παλαιὸν
κτίσμα ἐπίνειόν ἐστιν ἔχον λιμένα. Ὅριζει δὲ τὴν

Σικωνίαν καὶ τὴν Κορινθίαν ποταμὸς Νεμία. Ἐ-
 τυραννήθη δὲ πλεῖστον χρόνον· ἀλλ' αἰεὶ τοὺς τυράν-
 νους ἐπιεικεῖς ἄνδρας ἔσχεν. Ἄρατον δ' ἐπιφανέστα-
 τον, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἠλευθέρωσε, καὶ Ἀχαιῶν ἤρξε,
 παρ' ἐκόντων λαβὼν τὴν ἐξουσίαν· καὶ τὸ σύστημα
 ἠΐξησε, προσθεὶς αὐτῷ τὴν τε πατρίδα καὶ τὰς ἄλ-
 λας πόλεις, τὰς ἐγγύς. Ἐπερησίην δὲ καὶ τὰς ἐξῆς
 πόλεις, ἃς λέγει ὁ ποιητής, καὶ τὸν Αἰγιαλὸν τῶν
 Ἀχαιῶν ἤδη συμβέβηκεν εἶναι μέχρι Δύμης καὶ τῶν
 ὄρων τῆς Ἡλείας.

VII. Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν Ἴω-
 νες ἐκράτουν, ἐξ Ἀθηναίων τὸ γένος ὄντες· ἐκαλεῖτο
 δὲ τὸ μὲν παλαιὸν, Αἰγιάλεια· καὶ οἱ ἐνοικοῦντες,
 Αἰγιαλεῖς· ὕστερον δ' ἀπ' ἐκείνων Ἴωνία, καθάπερ
 καὶ ἡ Ἀττικὴ, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξοῦθου. Φασὶ δὲ Δευ-
 καλίωρος μὲν Ἑλληναεῖναι· τοῦτον δὲ περὶ τὴν Φθί-
 αν τῶν μεταξὺ Πηγιοῦ καὶ Ἀσωποῦ δυναστεύοντα
 τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων παραδοῦναι τὴν ἀρχήν·
 τοὺς δ' ἄλλους ἔξω διαπέμψαι, ζητήσοντας ἴδρυσιν
 ἕκαστον αὐτῷ· ὧν Δῶρος μὲν τοὺς περὶ Παρνασὸν
 Δωριέας συνοικίσας, κατέλιπεν ἑπωνύμους αὐτοῦ·
 Ξοῦθος δὲ τὴν Ἐρεχθίδεωσ θυγατέρα γήμας, ὥκισε
 τὴν Τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς, Οἰνόην, Μαραθῶνα,
 Προβάλινθον καὶ Τρικόρουθον. Τῶν δὲ τούτου παί-
 δων Ἀχαιὸς μὲν φόνον ἀκούσιον πράξας, ἔφυγεν εἰς
 Λακεδαίμονα, καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκεῖ κληθῆναι πα-
 ρεσκεύασεν. Ἴων δὲ, τοὺς μετ' Εὐμόλπου νικήσας
 Θοῤ᾽κας, οὕτως ἠὺδοκίμησεν, ὥστ' ἐπέτρεψαν αὐτῷ
 τὴν πολιτείαν Ἀθηναῖοι. Ὁ δὲ πρῶτον μὲν εἰς τέσ-

σαρρας φυλάς διεΐλε τὸ πλῆθος, εἶτα εἰς τέσσαρας βί-
 ους· τοὺς μὲν γὰρ γεωργοὺς ἀπέδειξε, τοὺς δὲ δημι-
 ουργοὺς, τοὺς δὲ ἱεροποιούς, τετάρτους δὲ τοὺς φύ-
 λακας· τοιαῦτα δὲ πλείω διατάξας, τὴν χώραν ἐπώ-
 νυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν. Οὕτω δὲ πολυανδρῆσαι
 τὴν χώραν συνέπεσε τότε, ὥστε καὶ ἀποικίαν τῶν
 Ἰωνῶν ἔστειλαν εἰς Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι, καὶ
 τὴν χώραν, ἣν κατέσχον, ἐπώνυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν,
 Ἰωνίαν ἀντ' Αἰγιαλείας κληθεῖσαν, οἱ τε ἄνδρες ἀντι-
 Αἰγιαλέων Ἰωνες προσηγορεύθησαν, εἰς δώδεκα πό-
 λεις μερισθέντες. Μετὰ δὲ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθο-
 δον, ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξελαιθέντες, ἐπανῆλθον πάλιν εἰς
 Ἀθήνας· ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τῶν Κοδριδῶν ἔστειλαν
 τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἔκτισαν δὲ δώ-
 δεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Καρίας καὶ τῆς Λυ-
 δίας· εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς, ὅσα καὶ ἐν
 τῇ Πελοποννήσῳ κατεῖχον. Οἱ δ' Ἀχαιοὶ Φθιώται
 μὲν ἦσαν τὸ γένος, ᾤκησαν δ' ἐν Λακεδαίμονι· τῶν
 δ' Ἡρακλειδῶν ἐπικρατησάντων, ἀναληφθέντες ὑπὸ
 Τισαμενοῦ, τοῦ Ὀρέστου παιδός, ὡς προειρηκάμεν,
 τοῖς Ἰωσιν ἐπέθεντο· καὶ γενόμενοι κρείττους, τοὺς
 μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ κατέσχον τὴν γῆν, καὶ διε-
 φύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χώρας μερισμὸν, ὄνπερ καὶ
 παρέλαβον. Οὕτω δ' ἴσχυσαν, ὥστε τὴν ἄλλην Πε-
 λοπόννησον ἐχόντων τῶν Ἡρακλειδῶν, ὧν ἀπέστη-
 σαν, ἀντεῖχον ὁμῶς πρὸς ἅπαντας, Ἀχαιῶν ὀνομά-
 σαντες τὴν χώραν. Ἀπὸ μὲν οὖν Τισαμενοῦ μέχρι
 Ωγύγου, βασιλευόμενοι διετέλεσαν· εἶτα δημοκρα-
 τηθέντες, τοσοῦτον ἠὺδοκίμησαν περὶ τὰς πολιτείας,

ἦστε τοὺς Ἰταλιώτας μετὰ τὴν στάσιν τὴν πρὸς τοὺς Πυθαγορείους, τὰ πλεῖστα τῶν νομίμων μετενεργασθαι παρὰ τούτων συνέβη. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐπέτρεψαν Θηβαῖοι τούτοις τὴν δίαιταν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας. Ὑστερον δ' ὑπὸ τῶν Μακεδόνων λυθείσης τῆς κοινωνίας, ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν κατὰ μικρὸν ἤρξαν δὲ Πύρρου στρατεύσαντος εἰς τὴν Ἰταλίαν, τέσσαρες συνοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν Πάτραι καὶ Δύμη· εἶτα προσελάμβανόν τινας τῶν δώδεκα, πλὴν Ὠλένου καὶ Ἑλικῆς· τῆς μὲν οὐ συνελθούσης, τῆς δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος.

Ἐξαρθέν γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος, κατέκλυσε καὶ αὐτὴν, καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, ὃ καὶ νῦν ἔτι τιμῶσιν Ἴωνες, καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ Πανιώνια. Μεμνηταὶ δ', ὡς ὑπονοοῦσιν ἱωνες, ταύτης τῆς θυσίας Ὅμηρος, ὅταν φῆ·

Αὐτὰρ ὃ θυμὸν αἴσθε καὶ ἤρην· ὡς ὅτε ταῦρος
Ἦρην ἐλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.

Τεκμαίρονται τε, νεώτερον εἶναι τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας τὸν ποιητὴν, μεμνημένον γε τῆς Πανιωνικῆς θυσίας, ἣν ἐν τῇ Πριηνέων χώρᾳ συντελοῦσιν Ἴωνες τῶ Ἑλικωνίῳ Ποσειδῶνι· ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Πριηνεῖς ἐξ Ἑλικῆς εἶναι λέγονται· καὶ δὴ πρὸς τὴν θυσίαν ταύτην βασιλεῖα καθιστάσιν ἄνδρα νέον Πριηνέα, τὸν τῶν ἱερῶν ἐπιμελησόμενον. Τεκμηριοῦνται δ' ἔτι μᾶλλον τὸ προκείμενον ἐκ τῶν περὶ τοῦ ταύρου πεφρασμένων· τότε γὰρ νομίζουσι καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυόμενος ὁ ταῦρος μυ

κήσεται. Οἱ δ' ἀντιλέγοντες μεταφέρουσιν εἰς τὴν Ἑλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ τοῦ ταύρου καὶ τῆς θυσίας· ὡς ἐκεῖ νενομισμένων τούτων, καὶ τοῦ ποιητοῦ παραβάλλοντος τὰ ἐκεῖ συντελούμενα. Κατεκλύσθη δὴ Ἑλίκη δυσὶν ἔτεσι πρὸ τῶν Λευκτρικῶν. Ἐρατοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς ἰδεῖν φησι τὸν τόπον, καὶ τοὺς πορθμέας λέγειν, ὡς ἐν τῷ πόρῳ ὀρθὸς ἐστήκει Ποσειδῶν χάλκεος, ἔχων ἵπποκαμπον ἐν τῇ χειρὶ, κίνδυνον φέροντα τοῖς δικτυεῦσιν. Ἡρακλείδης δὲ φησι, καθ' αὐτὸν γενέσθαι τὸ πάθος νύκτωρ, δώδεκα σταδίους διεχούσης τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης, καὶ τούτου τοῦ χωρίου παντὸς σὺν τῇ πόλει καλυφθέντος· διεχιλίους δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πεμφθέντας, ἀνελεῖσθαι μὲν τοὺς νεκροὺς μὴ δύνασθαι· τοῖς δ' ὁμόροις νείμαι τὴν χώραν· συμβῆναι δὲ τὸ πάθος κατὰ μῆνιν Ποσειδῶνος· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς Ἑλίκης ἐκπεσόντας Ἰωνας αἰτεῖν πέμψαντας παρὰ τῶν Ἑλικέων, μάλιστα μὲν τὸ βρέτας τοῦ Ποσειδῶνος· εἰ δὲ μὴ, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν ἀφίδρυσιν· οὐ δόντων δὲ, πέμψαι πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν· τῶν δὲ ψηφισαμένων, οὐδ' ὡς ὑπακοῦσαι· τῷ δ' ἐξῆς χειμῶνι συμβῆναι τὸ πάθος· τοὺς δ' Ἀχαιοὺς ὕστερον δοῦναι τοῖς Ἰωσι τὴν ἀφίδρυσιν. Ἡσίοδος δὲ καὶ ἄλλης Ἑλίκης μέμνηται Θετταλικῆς.

Εἴκοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν γραμματεῖα κοινὸν ἔχοντες καὶ στρατηγούς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ κοινοβούλιον εἰς ἓνα τόπον συνήγετο αὐτοῖς, ἐκαλεῖτο δὲ Ἀρνάριον, ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον καὶ οὗτοι καὶ οἱ Ἰωνες πρότερον· εἶτα ἔδοξεν ἓνα χειρο-

τονείσθαι στρατηγόν. Ἄρατος δὲ στρατηγήσας, ἀφείλετο Ἀντίγονον τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς Ἀχαιοῖς προσέθηκε, καθάπερ καὶ τὴν πατρίδα· προσελάβετο δὲ καὶ Μεγαρέας· καὶ τὰς παρ' ἐκάστοις τυραννίδας καταλύων, Ἀχαιοὺς ἐποίει τοὺς ἐλευθερωθέντας· καὶ μετ' ὀλίγα τὴν Πελοπόννησον ἠλευθέρωσε τῶν τυραννίδων· ὥστε καὶ Ἄργος, καὶ Ἐρμιῶν, καὶ Φλιούς, καὶ Μεγαλόπολις ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προσετέθη τοῖς Ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ἠϋξήτο. Ἦν δ' ὁ καιρὸς, ἥνικα Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας ἐκβαλόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πάδον Γαλάτας. Μέχρι δὲ τῆς Φιλοποίμενος στρατηγίας συμμείναντες ἱκανῶς οἱ Ἀχαιοὶ, διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἥδη Ῥωμαίων ἐχόντων τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν, καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν συνέχειν, τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων. Εἶτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ Ἀχαιῶν λόγοις, τὸ ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθέντας, ὡς καὶ Λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι μὴ ἀξίως γνωρίζεσθαι.

Ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, οὓς κατώκουν, εἰς δώδεκα μέρη διηρημένη, τοιαύτη τίς ἐστι. Μετὰ Σικυῶνα Πελλήνη κεῖται· εἶτα Αἴγειρα δευτέρα· τρίτη Αἴγαι, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τετάρτη, Βοῦρα· μετ' αὐτὴν Ἑλίκη, εἰς ἣν καταπεφεύγεισαν Ἴωνες, μάχη κρατηθέντες ὑπ' Ἀχαιῶν· καὶ τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον ἐνθένδε· μετὰ δὲ Ἑλίκην Αἴγιον, καὶ Ῥύπες, καὶ Πατροεῖς, καὶ Φαρεῖς· εἶτ' Ὠλενος, παρ' ὃν ποταμὸς μέγας Μέλας· εἶτα Δύμη καὶ Τρι-

ταιεῖς. Οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κωμηδὸν ᾤκουν, οἱ δ' Ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ὧν εἰς τινὰς ὕστερον συνώκισαν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μερίδων ἐνίας· καθάπερ τὰς Αἰγὰς εἰς Αἴγειραν· Αἰγαῖοι δ' ἐλέγοντο οἱ ἐνοικοῦντες· Ὠλενον δὲ εἰς Δύμην. Δείκνυται δ' ἔχθος μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν Ὠλενίων κτίσματος· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερόν ἐπίσημον, Δύμης μὲν ἀπέχον τεσσαράκοντα σταδίους, Πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα. Ὀμώνυμοι δ' εἰσὶ ταῖς μὲν Αἰγαῖς ταύταις αἱ ἐν Εὐβοίᾳ· τῷ δὲ Ὠλένῳ τὸ ἐν Αἰτωλίᾳ κτίσμα, καὶ αὐτὸ ἔχνη σῶζον μόνον. Ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ μὲν ἐν Ἀχαΐᾳ Ὠλένου οὐ μέμνηται· ὥσπερ οὐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν περὶ τὸν Αἰγιαλὸν οἰκούντων· ἀλλὰ κοινότερον λέγει·

Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἄμφ' Ἐλίκην εὐρεΐαν.
 Τοῦ δ' Αἰτωλικοῦ μέμνηται, ὅταν φῆ·

Οἱ Πλευρῶν' ἐνέμοντο καὶ Ὠλενον.
 Τὰς Αἰγὰς δὲ ἀμφοτέρως λέγει· τὴν μὲν Ἀχαϊκὴν,
 Οἱ δέ τοι εἰς Ἐλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι.
 Ὅταν δὲ φῆ·

Αἰγὰς, ἔνθα δὲ οἱ κλυτὰ δῶματα βένθεσι λίμνης.

Ἐνθ' ἵππους ἔστησεν Ποσειδάων·
 βέλτιον δέχεσθαι τὰς ἐν Εὐβοίᾳ· ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πέλαγος Αἰγαῖον λεχθῆναι· ἐκεῖ δὲ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πεποιήται, ἡ περὶ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον. Πρὸς δὲ ταῖς Ἀχαϊκαῖς Αἰγαῖς ἡ Κρᾶθις ῥεῖ ποταμός, ἐκ δυοῖν ποταμῶν αὐξόμενος,

ἀπὸ τοῦ κίρνασθαι τὴν ὀνομασίαν ἔχων· ἀφ' οὗ
καὶ ὁ ἐν Ἰταλίᾳ Κραῖθις.

Ἐκάστη δὲ τῶν δώδεκα μερίδων ἐκ δήμων συνει-
στήκει ἐπτά καὶ ὀκτώ· τοσοῦτον εὐάνδρεϊν τὴν χώ-
ραν συνέβαινε. Ἔστι δ' ἡ Πελλήνη στάδια ἐξήκον-
τα τῆς θαλάττης ὑπερκειμένη, φρούριον ἐρυμνόν.
Ἔστι δὲ καὶ κώμη Πελλήνη, ὅθεν καὶ αἱ Πελληνικαὶ
χλαῖναι, ἃς καὶ ἄθλα ἐτίθεισαν ἐν τοῖς ἀγῶσι· κεί-
ται δὲ μετὰ τὸ Αἴγιον καὶ Πελλήνης· τὰ δὲ Πέλλανα
ἕτερα τούτων ἐστὶ Λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν
Μεγαλοπολίτιν νεῦον. Αἴγειρα δὲ ἐπὶ βουνοῦ κεί-
ται. Βοῦρα δ' ὑπέρεκειται τῆς θαλάττης ἐν τετραρά-
κοντά που σταδίοις, ἣν ὑπὸ σεισμῶν καταποθῆναι
συνέβη. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα κρήνης Συβάριδος τὸν
κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμὸν ὀνομάσθηναί φασιν. Ἡ
δ' Αἶγα (καὶ γὰρ οὕτω λέγουσι τὰς Αἰγάς) νῦν μὲν
οὐκ οἰκεῖται· τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν Αἰγίεις. Αἴγιον
δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται. Ἱστοροῦσι δ' ἐνταῦθα καὶ τὸν
Δία ὑπ' αἰγὸς τραφῆναι, καθάπερ φησὶ καὶ Ἄ-
ρατος·

Αἰξ ἰερὴ, τὴν μὲν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν.
Ἐπιλέγει δὲ καὶ, ὅτι,

Ἔλενιν δὲ μιν αἶγα Διὸς καλέουσ' ὑποφῆται·
δηλοῦν τὸν τόπον, διότι πλησίον Ἐλένου. Αὐτοῦ δὲ
καὶ ἡ Κερύνεια, ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς ἰδρυμένη. Αἰ-
γιέων δ' ἐστὶ καὶ ταῦτα, καὶ Ἐλίκη, καὶ τὸ τοῦ Δι-
ὸς ἄλσος τὸ Αἰνάριον, ὅπου συνήεσαν οἱ Ἀχαιοὶ
βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. Ρεῖ δὲ διὰ τῆς Αἰ-
γιέων πόλεως ποταμὸς Σελινοῦς, ὁμώνυμος τῷ τε

ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ῥέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ
 νῦν Ἡλείᾳ τῷ παραῤῥέοντι τὸ χωρίον, ὃ φησιν ὠνή-
 σασθαι τῇ Ἀρτεμίδι Ξενοφῶν κατὰ χρησμόν· ἄλλος
 δὲ Σελινοῦς ὁ παρὰ τοῖς Ἑβλαίοις Μεγαρεῦσιν, οὓς
 ἀνέστησαν Καρχηδόνιοι. Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν
 Ἀχαικῶν εἴτε μερίδων, Ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται τὴν
 δὲ χώραν Ῥυπίδα καλουμένην ἔσχον Αἰγίεις καὶ Φα-
 ρεῖς· καὶ Αἰσχύλος δὲ λέγει πον·

Βοῦραν δ' ἱεράν τε καὶ κεραινίας Ῥύπας.

Ἐκ δὲ τῶν Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος, ὁ Κρότωνος οἰ-
 κιστής. Τῆς δὲ Ῥυπίδος καὶ τὸ Λεῦκτρον ἦν δῆμος
 τῶν Ῥυπῶν. Μετὰ δὲ τούτους Πάτραι, πόλις ἀξιό-
 λογος. Μεταξὺ δὲ τὸ Ῥίον καὶ τὸ Ἀντιῤῥόιον, ἀπέχον
 Πατρῶν στάδια τεσσαράκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ νεωστὶ
 μετὰ τὴν Ἀκτιακὴν νίκην ἴδρυσαν αὐτόθι τῆς στρα-
 τείας μέρος ἀξιόλογον· καὶ διαφερόντως εὐάνδρῃ
 νῦν, ἀποικία Ῥωμαίων οὖσα· ἔχει δὲ ὑφορμον μέ-
 τριον. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Δύμη πόλις ἀλίμενος, πα-
 σῶν δυσμικωτάτη, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα· πρότερον δ'
 ἐκαλεῖτο Στράτος· διαιρεῖ δὲ αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἡλείας
 κατὰ τὸ Βουπράσιον ὁ Ἀρίσος ποταμὸς, ῥέων ἐξ
 ὄρους· τοῦτο δ' οἱ μὲν Σκόλλιν καλοῦσιν, Ὅμηρος
 δὲ πέτρην Ὠλενίην. Τοῦ δ' Ἀντιμάχου Καυκωνίδα
 τὴν Δύμην εἰπόντος, οἱ μὲν ἐδέξαντο ἀπὸ τῶν Καυ-
 κῶνων ἐπιθέτως εἰρησθαι αὐτὸ, μέχρι δεῦρο καθη-
 κόντων, καθάπερ ἐπάνω προείπομεν· οἱ δ' ἀπὸ Καυ-
 κωνος ποταμοῦ τινος, ὡς αἱ Θῆβαι Ἀρκαῖαι καὶ
 Ἀσωπίδες, Ἄργος δ' Ἰνάχειον, Τροία δὲ Σιμωνντίς.
 Δίδεκται δ' οἰκήτορας καὶ ἡ Δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν.

ἄνθρωπους μιγάδας, οὓς ἀπὸ τοῦ πειρατικοῦ πλήθους περιλιπεῖς ἔσχε Πομπηῖος, καταλύσας τὰ λιγιστήρια· καὶ ἰδρῦσας τοὺς μὲν ἐν Σόλοις τοῖς Κιλικίοις, τοὺς δ' ἄλλοθι καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα. Ἡ δὲ Φάρα συνορεῖ μὲν τῇ Δυμαίᾳ· καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης τῆς Φάρας, Φαρεῖς· οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσσηνιακῆς, Φαράται. Ἔστι δ' ἐν τῇ Φαραϊκῇ Δίρκῃ κρήνη ὁμώνυμος τῇ ἐν Θήβαις. Ἡ δ' Ὀλενος ἔστι μὲν ἔρημος· κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης· ἔχουσι δὲ Δυμαῖοι τὴν χώραν. Εἴτ' Ἄραξος, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἰλεις ἀπὸ ἰσθμοῦ στάδιοι χίλιοι.

VIII. Ἀρκαδία δ' ἐστὶν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου, πλείστην δὲ χώραν ὄρεινὴν ἀποτεμένεται. Μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνη· τὴν γοῦν κάθειτον οἱ μὲν εἴκοσι σταδίων φασίν, οἱ δ' ὅσον πέντε καὶ δέκα. Δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη εἶναι τὰ Ἀρκαδικὰ τῶν Ἑλλήνων Ἀζῶνές τε καὶ Παρῳάσιοι, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Διὰ δὲ τὴν τῆς χώρας παντελῆ κάκωσιν οὐκ ἂν προσήκοι μακρολογεῖν περὶ αὐτῶν. Αἶ τε γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφανίσθησαν, ἔνδοξοι γενόμεναι πρότερον· τὴν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἐξ ἐκείνων ἔτι τῶν χρόνων, ἐξ ὧν εἰς τὴν προσαγορευθεῖσαν Μεγαλόπολιν αἱ πλείσται συνακίσθησαν. Νυνὶ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Μεγαλόπολις τὸ τοῦ κωμικοῦ πέπονθε, καὶ

Ἐρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγαλόπολις· βοσκήμασι δ' εἰς νομαὶ δαφιλεῖς, καὶ μάλιστα ἵπποις καὶ ὄνοις τοῖς ἵπποβάταις· ἔστι δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἀρκαδικόν· καθάπερ καὶ

τὸ Ἀργολικὸν καὶ τὸ Ἐπιδαύριον. Καὶ ἡ τῶν Αἰτω-
λῶν δὲ καὶ Ἀκαρονάνων ἐρημία πρὸς ἵπποτροφίαν
εὐφυῆς γέγονεν, οὐχ ἦττον τῆς Θετταλίας.

Μαυτίνειαν μὲν οὖν ἐποίησεν ἔνδοξον Ἐπαμει-
νώνδας, τῇ δευτέρᾳ νικήσας μάχῃ Λακεδαιμονίους,
ἐν ἣ καὶ αὐτὸς ἐτελεύτα. Καὶ αὐτὴ δὲ, καὶ Ὀρχομενός,
καὶ Ἡραία, καὶ Κλείτωρ, καὶ Φενεός, καὶ Στύμφα-
λος, καὶ Μαίναλος, καὶ Μεθύδιον, καὶ Καφνεῖς,
καὶ Κύναιθα, ἣ οὐκέτ' εἰσὶν, ἣ μόλις αὐτῶν ἵχνη
φαίνεται καὶ σημεῖα. Τεγέα δ' ἔτι μετρίως, συμμέ-
νει, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλαίας Ἀθηνῶς. Τιμᾶται δ'
ἔτι μικρόν, καὶ τὸ τοῦ Λυκαίου Διὸς ἱερὸν κατὰ τὸ
Λύκαιο ὄρος. Τῶν δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων,
Ῥίπην τε Στρατίην τε καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην
εὐρεῖν τε χαλεπὸν, καὶ εὐροῦσιν οὐδὲν ὄφελος δια-
τὴν ἐρημίαν.

Ὀρη δ' ἐπιφανῆ πρὸς τῇ Κυλλήνῃ Φολόῃ τε
καὶ Λύκαιο, καὶ Μαίναλον, καὶ τὸ Παρθένιον κα-
λούμενον, καθῆκον ἐπὶ τὴν Ἀργεῖαν ἀπὸ τῆς Τεγεά-
τιδος.

Περὶ δὲ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ Εὐρώτα τὸ συμβεβη-
κὸς παράδοξον εἴρηται, καὶ τὸ περὶ Ἐρασῖνον τὸν
ἐκδιδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν Ἀρ-
γεῖαν νυκτὶ, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν, τῶν
βερέθρων, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες ζέρεθρα, τυφλῶν
ὄντων, καὶ μὴ δεχομένων ἀπέκρυσιν, ὥστε τὴν τῶν
Στυμφαλίων πόλιν, νῦν μὲν καὶ πεντήκοντα διέχειν
σταδίους ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς κεῖσθαι.
Τάραντία δ' ὁ Λάδων ἔπαθε, τοῦ ῥεύματος ἐπισχε-

θέντος ποτέ διὰ τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν· συμπε-
 σόντα γὰρ τὰ περὶ Φενεὸν βέρεθρα ὑπὸ σειμοῦ,
 δι' ὧν νῦν ἡ φορὰ, μονὴν ἐποίησε τοῦ ὑέυματος,
 μέχρι τῶν κατὰ βάρθους φλεβῶν τῆς πηγῆς. Καὶ οἱ
 μὲν οὕτω λέγουσιν. Ἐρατοσθένης δὲ φησι, περὶ Φε-
 νεὸν μὲν, τὸν Ἀνίαν καλούμενον ποταμὸν, λιμνάζειν
 τὰ πρὸ τῆς πόλεως, καταδύεσθαι δ' εἰς τινὰς ἰσθμούς,
 οὓς καλεῖσθαι ζέρεθρα· τούτων δ' ἔμφραχθέντων,
 ἔσθ' ὅτε ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία· πάλιν
 δ' ἀναστομουμένων, ἄθρουν ἐκ τῶν πεδίων ἐκπε-
 σὸν, εἰς τὸν Διόδωνα καὶ εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν,
 ὥστε καὶ τῆς Ὀλυμπίας ποτέ κλυσθῆναι τὴν περὶ τὸ
 ἱερὸν γῆν, τὴν δὲ λίμνην συσταλῆναι. Τὸν Ἐρασί-
 νον δὲ περὶ Στύμφαλον ῥέοντα, ὑποδύντα ὑπὸ τὸ
 ὄρος, ἐν τῇ Ἀργείᾳ πάλιν ἀναφανῆναι· διὸ δὴ καὶ
 Ἰφικράτη πολιορκοῦντα τὸν Στύμφαλον, καὶ μηδὲν
 περαίνοντα, ἐπιχειρῆσαι τὴν κατάδυσιν ἀποφράξαι,
 σπόγγους πορισάμενον πολλούς· παύσασθαι δὲ διο-
 σημίας γενομένης. Περὶ Φενεὸν δ' ἐστὶ καὶ τὸ κα-
 λούμενον Στυγὸς ὕδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος,
 νομιζόμενον ἱερόν. Τόσαῦτα καὶ περὶ Ἀρκαδίας
 εἰρήσθω.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλειῶν ἐπὶ τὰς
 ἄρκτους μέχρι τοῦ Ἰστρου διάστημα περὶ μυρίους
 σταδίους, εὐθύνει τοῦτο ὁ Ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτό-
 πως· κατ' ἐκείνον γὰρ συμβαίνειν ἑξακισχιλίων πεν-
 τακοσίων. Αἴτιον δὲ τούτου, τὸ μὴ τὴν σύντομον
 καταμετρεῖν, ἀλλὰ τὴν τυχοῦσαν, ἣν ἐπορεύθη τῶν
 στρατηγῶν τις. Οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰ-

κισιάς προσθεῖναι, τῶν τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν Ἐφορος τοὺς μετὰ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον· Κορίνθου μὲν Ἀλήτην, Σικυῶνος δὲ Φάλην, Ἀχαΐας δὲ Τισαμενόν, Ἥλιδος δ' Ὀξύλον Μεσσήνης δὲ Κρεσφόντην, Λακεδαίμονος δ' Εὐρυσθένη καὶ Προκλῆ, [Ἄργους δὲ Τήμενον· καὶ περὶ τὴν Ἀκτὴν Αἰγαῖον καὶ Δηϊφόντην.]

Τ Ω Ν
 ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
 ΤΟΥ
 ΕΝΝΑΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἐννάτῳ περιέχει τῆς Ἑλλάδος, Ἀθηνῶν μάλιστα, πανηγυρικὴν ἔκφρασιν καὶ Βοιωτίαν καὶ Θετταλίαν μετὰ τῆς παραλίας αὐτῆς.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
 Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
 Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Ε Ν Ν Α Τ Ο Ν .

C A P V T I .

ΠΕΡΙΩΔΕΥΚΟΣΙ δὲ τῇ Πελοπόννησον, ἣν πρώτην ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συντιθεισῶν τὴν Ἑλλάδα χερσόνησον, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. Ἦν δὲ δευτέρα μὲν, ἣ προστιθεῖσα τῇ Πε-

λοποννήσω τὴν Μεγαρίδα· τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτης προσλαμβάνουσα τὴν Ἀττικὴν, καὶ τὴν Βοιωτίαν, καὶ τῆς Φωκίδος τὸ μέρος, καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων Δοκρῶν, ὥστε τὸν Κρομμυῶνα τῶν Μεγαρέων εἶναι, καὶ μὴ Κορινθίων· περὶ τούτων οὖν λεκτέον νῦν. Φησὶ δ' Εὐδόξος, εἴτις νοήσειεν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων ἐπὶ Σούνιον, τὸ τῆς Ἀττικῆς ἄκρον, ἐπὶ τὰ πρὸς ἑω μέρη τεταμένην εὐθείαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἀπολείπειν τὴν Πελοπόννησον ὅλην πρὸς νότον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων συνεχῆ παραλίαν μέχρι τοῦ Κρισσαίου κόλπου, καὶ τῆς Μεγαρίδος συμπάσης τε τῆς Ἀττικῆς· νομίζειν δ' οὐδ' ἂν τὴν ἡϊόνα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι ἔχειν ἐπιστροφὴν, εἰ μὴ προσῆν τὰ συνεχῆ τῷ ἰσθμῷ χωρία τὸ Ἐρμιονικὸν καὶ τὴν ἄκτὴν· ὡς δ' αὐτως ἴων ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἔχειν τινὰ τοσαύτην ἔφθην. Ὡστε κοιλαίνεσθαι κολποειδῶς καθ' αὐτὸν, ὅπου τὸ Ῥίον καὶ τὸ Ἀντιῶριον συναγόμενα εἰς στενὸν, ὥστε ποιεῖν τὴν ἔμφασιν ταύτην· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν μυχόν, εἰς ἃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν θάλατταν.

Οὕτω δ' εἰρηκόιος Εὐδόξου, μαθηματικοῦ ἀνδρός, καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων, καὶ τοὺς τόπους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τὴν πλευρὰν τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι ἰσθμοῦ κοίλην μὲν, ἀλλ' ἐπίμικτον. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ κατὰ μέσην πού τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ Πειραιεύς, τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἐπίνειον. Διέχει γὰρ τοῦ μὲν

Σχοινοῦντος τοῦ κατὰ τὸν ἰσθμὸν περὶ τριακοσίων καὶ πενήκοντα σταδίων· τοῦ δὲ Σουνίου τριάκοντα καὶ τριακοσίους· τόσον πῶς ἐστὶ διάστημα καὶ τὸ ἐπὶ Πηγᾶς ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς, ὅσον περὶ καὶ ἐπὶ Σχοινοῦντα· δέκα δ' ὅμως σταδίοις πλεονάζειν φασι. Κάμψαντι δὲ τὸ Σούνιον, πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ πλοῦς ἐκκλίνων πρὸς δύοσιν.

Ἄκτῃ δ' ἐστὶν ἀμφιθάλαττος, στενὴ τὸ πρῶτον, εἴτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μηροειδῆ δ' οὐδὲν ἦντον ἐπιστροφὴν λαμβάνει πρὸς Ὠρωπὸν τῆς Βοιωτίας, τὸ κυριὸν ἔχουσα πρὸς θαλάσση. Τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ δεύτερον πλευρὸν ἑῶν τῆς Ἀττικῆς. Τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τὸ προσάρκτιόν ἐστὶ πλευρὸν, ἀπὸ τῆς Ὠρωπίας ἐπὶ δύοσιν παρατεῖνον μέχρι τῆς Μεγαρίδος, ἢ Ἀττικῆ ὄρεινῃ, πολυώνυμός τις, διείργουσα τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς· ὡςθ' ὅπερ εἶπον ἐν τοῖς πρόσθεν, ἰσθμὸν γίνεσθαι τὴν Βοιωτίαν, ἀμφιθάλαττον οὖσαν τῆς τρίτης χερσονήσου τῆς λεχθείσης, ἀπολαμβάνοντα ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ, τὴν τε Μεγαρίδα καὶ τὴν Ἀττικὴν. Διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀκτὴν φασι λεχθῆναι τὸ παλαιὸν, καὶ Ἀκτικὴν τὴν νῦν Ἀττικὴν παρονομασθεῖσαν, οἱ τοῖς ὄρεσιν ὑποπέπτωκε τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἀλιτινὲς καὶ στενὸν, μήκει δ' ἀξιολόγῳ κεχρημένον, προπεπτωκὸς μέχρι τοῦ Σουνίου. Ταύτας οὖν διεξιμένους ἀναλαμβάνοντες τὰς παραλίαις, ἐφ' ἧς παρεπέμπομεν.

Μετὰ δὲ Κρομμυῶνα ὑπέρκεινται τῆς Ἀττικῆς αἱ Σκειρωνίδες πέτραι, πάροδον οὐκ ἀπολιποῦσαι πρὸς θαλάττη· ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἐστὶν ἡ ὁδὸς, ἢ ἐπὶ

Μεγάρων καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ· οὕτω δὲ σφόδρα πλησιάζει ταῖς πέτραις ἢ ὁδὸς, ὥστε πολλαχοῦ καὶ παρακρημνός ἐστι, διὰ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος δύσβατόν τε καὶ ὑψηλόν. Ἐνταῦθα δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τοῦ Σκείρωνος καὶ τοῦ Πιτυοκάμπτου τῶν ληϊζομένων τὴν λεχθεῖσαν ὄρεινήν, οὓς καθεῖλε Θησεύς. Ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων τούτων καταγιγίζοντα σκαιὸν τὸν Ἀργέστην, Σκείρωνα προσηγορεύκασιν Ἀθηναῖοι. Μετὰ δὲ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας ἄκρα πρόκειται Μινῶα, ποιοῦσα τὸν ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα. Ἡ δὲ Νίσαιά ἐστιν ἐπίνειον τῶν Μεγάρων δέκα καὶ ὀκτὼ σταδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέλεσιν ἑκατέρωθεν συναπτόμενον πρὸς αὐτήν· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ τοῦτο Μινῶα.

Τὸ παλαιὸν μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύτην, οἵπερ καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὕτω τῶν Μεγάρων ἐκτισμένων· διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τόπων τούτων ἰδίως, ἀλλ' Ἀθηναίους καλῶν τοὺς ἐν τῇ Ἀττικῇ πάντας, συμπεριεῖληφε καὶ τούτους τῷ κοινῷ ὀνόματι Ἀθηναίους νομίζων· ὡς ὅταν φῆ ἐν τῷ καταλόγῳ·

Οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, εὐκτίμενον πτολίεθρον·
δέχεσθαι δεῖ καὶ τοὺς νῦν Μεγαρέας, ὡς καὶ αὐτοὺς μετασχόντας τῆς στρατείας. Σημεῖον δέ· ἢ γὰρ Ἀττικὴ τὸ παλαιὸν Ἴωνία καὶ Ἰᾶς ἐκαλεῖτο· καὶ ὁ ποιητὴς ὅταν φῆ,

Ἐνθάδε Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες —
τοὺς Ἀθηναίους λέγει· ταύτης δ' ἦν καὶ ἡ Μεγαρίς μέρος.

Καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ὀρίων ἀμφισβητοῦντες
πολλὰκις οἷτε Πελοποννήσιοι καὶ οἱ Ἴωνες, ἐν οἷς ἦν
καὶ ἡ Κρομμυωνία, συνέβησαν, καὶ στήλην ἔστησαν
ἐπὶ τοῦ συνομολογηθέντος τόπου περὶ αὐτὸν τὸν
ἰσθμὸν, ἐπιγραφὴν ἔχουσαν ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τὴν
Πελοπόννησον μέρους·

Τὰ δ' ἐστὶ Πελοπόννησος, οὐκ Ἴωνία·
ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς τὰ Μέγαρα·

Τὰ δ' οὐχὶ Πελοπόννησος, ἀλλ' Ἴωνία.

Οἷτε δὴ τὴν Ἀιθίδα συγγράψαντες, πολλὰ διαφο-
ροῦντες, τοῦτό γε ὁμολογοῦσιν, οἷ γε λόγου ἄξιοι,
ὅτι, τῶν Πανδιονιδῶν τεσσάρων ὄντων, Αἰγέως τε,
καὶ Λύκου, καὶ Πάλλαντος, καὶ τοῦ τετάρτου Νί-
σου· καὶ τῆς Ἀττικῆς εἰς τέσσαρα μέρη διαιρεθείσης,
ὁ Νίσος τὴν Μεγαρίδα λάχοι, καὶ κτίσαι τὴν Νί-
σαιαν. Φιλόχορος μὲν οὖν ἀπὸ ἰσθμοῦ μέχρι Πυθί-
ου διήκειν αὐτοῦ φησι τὴν ἀρχήν. Ἄνδρων δὲ μέχρι
Ἐλευσίνος καὶ τοῦ Θριασίου πεδίου. Τὴν δ' εἰς τέ-
σσαρα μέρη διανομὴν, ἄλλων ἄλλως εἰρηκότων, ἀρκεῖ
ταῦτα παρὰ Σοφοκλέους λαβεῖν· φησὶ δ' ὁ Αἰγέυς·
Οἱ ὁ πατήρ ὤρισεν ἐμοὶ μὲν ἀπελθεῖν εἰς ἀκτῆς,
Τῆς δὲ γῆς πρὸς βεῖα νείμας· τῶ δὲ Λύκῳ

Τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νέμω

Νίσῳ δὲ τὴν ἀνόμαλον ἐξαίρει χθόναν.

Σκείρωνος ἀκτῆς, τῆς δὲ γῆς τὸ πρὸς νότον

Ὁ σκληρὸς οὗτος καὶ γίγαντας ἐκτρέφων

Εἴληχε Πάλλας·

Οἱ μὲν οὖν ἡ Μεγαρίς τῆς Ἀττικῆς μέρος ἦν, τοῦ
τοῖς χρῶνται τεκμηρίοις.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κἀθοδὸν καὶ τὸν τῆς χώρας μερισμὸν, ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκατελευθότων αὐτοῖς Δωριέων, ἐκπεσεῖν τῆς οἰκείας συνέβη πολλοὺς εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὧν ἦν καὶ ὁ τῆς Μεσσηνίας βασιλεὺς Μέλανθος· οὗτος δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐβασίλευσεν ἐκόντων νικῆσας ἐκ μονομαχίας τὸν τῶν Βοιωτῶν βασιλέα Ξάνθον. Εὐάνδρουσης δὲ τῆς Ἀττικῆς διὰ τοὺς φυγάδας, φοβηθέντες οἱ Ἡρακλεῖδαι, παροξυνάντων αὐτοὺς μάλιστα τῶν ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν ἐν Μεσσηνίᾳ, τῶν μὲν διὰ τὴν γειτνίασιν, τῶν δὲ, ὅτι Κόδρος ἐβασίλευε τῆς Ἀττικῆς τότε ὁ τοῦ Μελάνθου παῖς, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν· ἠττηθέντες δὲ μάχῃ τῆς μὲν ἄλλης ἐξέστησαν γῆς, τὴν Μεγαρικὴν δὲ κατέσχον, καὶ τὴν τε πόλιν ἔκτισαν τὰ Μέγαρα, καὶ τοὺς ἀνθρώπους Δωριέας ἀντὶ Ἰώνων ἐποίησαν· ἠφάνισαν δὲ καὶ τὴν στήλην τὴν ὀρίζουσαν τοὺς τε Ἴωνας καὶ τοὺς Πελοποννησίους.

Πολλὰς δὲ κέχρηται μεταβολαῖς ἢ τῶν Μεγαρέων πόλις· συμμένει δ' ὅμως μέχρι νῦν. Ἔσχε δὲ ποτε καὶ φιλοσόφων διατριβὰς τῶν προσαγορευθέντων Μεγαρικῶν, Εὐκλείδην διαδεξαμένων Σωκρατικὸν ἄνδρα, Μεγαρέα τὸ γένος· καθάπερ καὶ Φαίδωνα μὲν τὸν Ἠλεῖον οἱ Ἠλειακοὶ διεδέξαντο, καὶ τοῦτον Σωκρατικόν, ὧν ἦν καὶ Πύρρον· Μενέδημον δὲ τὸν Ἐρετριέα οἱ Ἐρετριακοί. Ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγαρέων παράλυπρος, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ, καὶ τὸ πλέον αὐτῆς ἐπέχει τὰ καλούμενα ὄνεια ὄρη, ῥάχιδες τις μηκνυμένη μὲν ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πε-

τρῶν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Κιθαιρῶνα, διείργουσα δὲ τὴν κατὰ Νίσαιαν θάλασσαν ὑπὸ τῆς κατὰ Κρίσσαν Ἀλκυονίδος προσαγορευομένης.

Πρόκειται δ' ἀπὸ Νισαίας πλέοντι εἰς τὴν Ἀττικὴν πέντε νησία. Εἶτα Σαλαμῖς ἐβδομήκοντά που σταδίων οὔσα τὸ μῆκος, οἱ δ' ὀγδοήκοντά φασιν ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν, τὴν μὲν ἀρχαίαν ἔρημον πρὸς Αἴγιναν τετραμμένην καὶ πρὸς νότον, καθάπερ καὶ Αἰσχύλος εἶρηκεν,

Αἴγινα δ' αὕτη πρὸς νότου κεῖται πρῶας·

τὴν δὲ νῦν ἐν κόλπῳ κειμένην ἐπὶ χερσόνησοιδοῦς τόπου συνάπτοντος πρὸς τὴν Ἀττικὴν. Ἐκαλεῖτο δ' ἑτέροις ὀνόμασι τὸ παλαιόν· καὶ γὰρ Σκιρᾶς, καὶ Κυχρεία, ἀπὸ τινων ἡρώων, ἧν ἀφ' οὔ μὲν Ἀθηνῶν τε λέγεται Σκιρᾶς, καὶ τόπος Σκίρα ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ Ἐπισκίρωσις ἱεροποιία τις, καὶ ὁ μὲν ὁ Σκιροφοριῶν· ἀφ' οὔ δὴ καὶ Κυχρείδης ὄφεις, ὃν φησὶν Ἡσίοδος τραφέντα ὑπὸ Κυχρέως ἐξελαθῆναι ὑπὸ Εὐρυλόχου, λυμαινόμενον τὴν νῆσον, ὑποδέξασθαι δὲ αὐτὸν τὴν Δήμητραν εἰς Ἐλευσίνα, καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον· ὠνομάσθη δὲ καὶ Πιτυοῦσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ. Ἐπιφανῆς δὲ ἡ νῆσος ὑπῆρξε διὰ τε τοὺς Αἰακίδας ὑπάρξαντας αὐτῆς, καὶ μάλιστα δι' Αἴαντα τὸν Τελαμῶνος, καὶ διὰ τὸ περὶ τὴν νῆσον ταύτην καταναυμαχηθῆναι Ξέρξην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ φυγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. Συναπέλαυσαν δὲ καὶ Αἴγινηται τῆς περὶ τὸν ἄγωνά τοῦτον δόξης, γείτονές τε ὄντες καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον παρα

σχόμενοι. Βώκαρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμός, ὁ νῦν Βωκαλίας καλούμενος.

Καὶ νῦν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον· τὸ δὲ παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἕρις περὶ αὐτῆς· καὶ φασὶν οἱ μὲν Πεισίστρατον, οἱ δὲ Σόλωνα παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ μετὰ τὸ ἔπος τοῦτο,

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγειν δυοκαίδεκα νῆας,
ἕξῃς τοῦτο,

Στῆσε δ' ἄγων, ἴν' Ἀθηναίων ἴσταντο φάλαγγες,
μάρτυρι χρήσασθαι τῷ ποιητῇ, τοῦ, τὴν νῆσον ἐξ
ἀρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρξαι. Οὐ παραδέχονται δὲ
τοῦθ' οἱ κριτικοὶ, διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν ἀντιμαρ-
τυρεῖν αὐτοῖς. Διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἔσχατος φαίνε-
ται ὁ Αἴας, οὐ μετ' Ἀθηναίων, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑπὸ
Πρωτεσιλάῳ Θετταλῶν;

Ἐνθ' ἔσαν Αἰάντος τε νέες καὶ Πρωτεσιλάου.
Καὶ ἐν τῇ ἐπιπωλήσει Ἀγαμέμνων·

Εὖρ' υἱὸν Πετεῶο Μενεσθῆα πλήξιππον
Ἔσταότ', ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μῆστωρες αὐτῆς.
Αὐτὰρ ὁ πλησίον εἰστήκει πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Πὰρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες. —

Ἐπὶ δὲ τὸν Αἴαντα καὶ τοὺς Σαλαμινίους πάλιν·

Ἦλθε δ' ἐπ' Αἰάντεσσι —

Καὶ παρ' αὐτούς·

Ἰδόμενεὺς δ' ἐτέρωθεν. —

οὐ Μενεσθεύς. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τοιαύτην τι-
νά σκηψασθαι μαρτυρίαν παρ' Ὀμήρου δοκοῦσιν·
οἱ δὲ Μεγαρεῖς ἀντιπαρωδῆσαι αὐτοῖς οὕτως·

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἔκ τε Πολίχνης,
 Ἐκ τ' Αἰγειροῦσης, Νισαίης τε, Τριπόδων τε·
 ἃ ἔστι χωρία Μεγαρικά, ὧν οἱ Τρίποδοι Τριποδί-
 σκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν Μεγαρέων
 κεῖται.

Τινές δ' ἀπὸ τοῦ τὴν ἰέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀ-
 θηνῆς χλωροῦ τυροῦ, τοῦ μὲν ἐπιχωρίου, μὴ ἄπτε-
 σθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ
 καὶ τῷ Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σα-
 λαμῖνα. Οὐκ εὖ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νή-
 σων τῶν ὁμολογουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσ-
 φέρεται, ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νοησάντων
 τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. Ἔοικε δὲ τὸ πα-
 λαιὸν ἢ νῦν Σαλαμῖς καθ' αὐτὴν τέττεσθαι, τὰ δὲ
 Μέγαρα τῆς Ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. Ἐν δὲ τῇ πα-
 ραλίᾳ τῇ κατὰ Σαλαμῖνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ ὄρια
 τῆς Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἀιθίδος, ὄρη δύο, ἃ καλοῦσι
 Κέρατα.

Εἴτ' Ἐλευσὶν πόλις, ἐν ἣ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν
 τῆς Ἐλευσινίας· καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκεύ-
 ασεν Ἰκτῖνος, ὄχλον θεάτρου δέξασθαι δυνάμενον,
 ὃς καὶ τὸν Παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ
 Ἀθηνῶν, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων· ἐν δὲ
 τοῖς δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις.

Εἶτα τὸ Θριάσιον πεδῖον, καὶ δμώνυμος αἰ-
 γιαλὸς καὶ δῆμος· εἴθ' ἢ ἄκρα ἢ Ἀμφιάλη, καὶ τὸ
 ὑπερκείμενον λατόμιον, καὶ ὁ εἰς Σαλαμῖνα πορ-
 θμὸς, ὅσον διστάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειράτο Ξέρξης,
 ἔρθη δὲ ἡ ναυμαχία γενομένη, καὶ ἡ φυγὴ τῶν Περσῶν

σῶν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ αἱ Φαρμακοῦσσαι δύο νησία, ὧν ἐν τῷ μείζονι Κίρκης τάφος δεικνυται.

Ἐπερ δὲ τῆς ἀκτῆς ταύτης ὄρος ἐστίν, ὃ καλεῖται Κορυθαλός, καὶ ὁ δῆμος οἱ Κορυθαλεῖς· εἶθ' ὁ Φόρων λιμὴν καὶ ἡ Ψυτταλία, νησίον ἔρημον πετρῶδες, ὃ τινες εἶπον λιμένα τοῦ Πειραιῶς· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντη, ὁμώνυμος τῇ περὶ Εὐβοίαν καὶ Λοκρούς· καὶ ἄλλο νησίον ὅμοιον τῇ Ψυτταλίᾳ καὶ τοῦτο· εἶθ' ὁ Πειραιεύς, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις τιττόμενος, καὶ ἡ Μουνυχία.

Λόφος δ' ἐστίν ἡ Μουνυχία χερσόνησιζων, καὶ κοῖλος, καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος φύσει τε καὶ ἐπίτηδες, ὡς τ' οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν εἴσοδον ἔχων· ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένες τρεῖς. Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνώκιστο ἡ Μουνυχία, παραπλησίως, ὡς περ ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις, προσειληφυῖα τῷ περιβόλῳ τὸν Πειραιᾶ καὶ τοὺς λιμένας πλήρεις νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὀπλοθήκη Φίλωνος ἔργον· ἄξιόν τε ἦν ναύσταθμον τετρακοσίαις ναυσὶν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἔστελλον Ἀθηναῖοι. Τῷ δὲ τείχει τούτῳ συνῆπται τὰ καθεικυσμένα ἐκ τοῦ ἄστεος σκέλη· ταῦτα δ' ἦν μακρὰ τεῖχη, τετραράκοντα σταδίων τὸ μῆκος, συνάπτοντα τὸ ἄστυ τῷ Πειραιεῖ. Οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν, καὶ τὸ τῆς Μουνυχίας ἔρουμα, τὸν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν, τὴν περὶ τοὺς λιμένας, καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Διὸς τοῦ σωτήρος· τοῦ δὲ ἱεροῦ τὰ μὲν στοῖδια ἔχει πίνακας θαυμαστούς, ἔργα τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν· τὸ δ' ὑπαιθρον ἀνδριάνταις

Κατέσπασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, Λακεδαιμονίων μὲν καθελόντων πρότερον, Ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἠνίκα Σύλλας ἐκ πολιορκίας εἴλε καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ Ἄστυ.

Τὸ δ' Ἄστυ αὐτὸ πέτρα ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιουκουμένη κύκλῳ· ἐπὶ δὲ τῇ πέτρῃ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ὃ, τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς Πολιάδος, ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος· καὶ ὁ Παρθενὼν, ὃν ἐποίησεν Ἰκτῖνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον, ἡ Ἀθηνᾶ. Ἄλλὰ γὰρ, εἰς πλήθος ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ διαβροωμένων, ὀκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῆ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφήν. Ἐπεισι γὰρ, ὃ φησὶν Ἑγησίας, ὄρω τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ, περὶ τῆς τριαίνης ἔχει τι σημεῖον· ὄρω τὴν Ἐλευσίνα, καὶ τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης· ἐκεῖνο Λεωκόριον· τοῦτο Θησεῖον· οὐ δύναμαι δηλῶσαι καθ' ἐν ἕκαστον· ἡ γὰρ Ἀττικὴ θεῶν ἐστὶ κτίσμα καὶ προγόνων ἡρώων. Ἄλλ' οὕτως γε ἐνὸς μόνου ξοάνου τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει μέμνηται. Πολέμων δὲ ὁ περιηγητὴς, τέτταρα βιβλία, συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει· τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. Ἐλευσίνα τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα δήμων, πρὸς δὲ καὶ τετάρων, ὡς φασιν, οὐδένα τῶν ἄλλων ὠνόμακεν.

Ἐχουσι δὲ, καὶ ἐν μὴ πάντες, οἱ γε πολλοὶ μυθοποιίας συχνὰς καὶ ἱστορίας· καθάπερ Ἀφιδνα μὲν τὴν Ἑλένης ἑρπαγὴν ὑπὸ Θησεῶς, καὶ τὴν Διοσκούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς, καὶ ἀνακομιδὴν τῆς

ἀδελφῆς· Μαραθῶν δὲ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα· Ῥαμνοῦς δὲ τὸ τῆς Νεμέσεως ξόانون, ὃ τινες μὲν Διοδότου φασὶν ἔργον, τινὲς δὲ Ἀγορακρίτου τοῦ Παρίου, καὶ μεγέθει καὶ κάλλει σφόδρα κατωρθωμένον καὶ ἐνάμιλλον τοῖς Φειδίου ἔργοις. Οὕτω δὲ καὶ Δεκέλεια μὲν ὀρυκτήριον τῶν Πελοποννησίων κατὰ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον. Φυλὴ δὲ, ὅθεν ἐπήγαγε τὸν δῆμον Θρασύβουλος εἰς Πειραιᾶ, κῆκεῖθεν εἰς Ἄστυ· οὕτω καὶ ἐπ' ἄλλων πλειόνων ἐστὶν ἱστορεῖν πολλὰ, καὶ εἰς τὸ Λεωκόριον, καὶ τὸ Θησεῖον, [οὗς ἔχει] καὶ τὸ Λυκεῖον, καὶ αὐτὸ τὸ Ὀλύμπιον, ὅπερ ἡμιτελὲς κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθρεῖς βασιλεύς· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Ἀκαδημία, καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων, καὶ τὸ Ὠδεῖον, καὶ ἡ Ποικίλη στοᾶ, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἱερὰ, ἔχοντα πάντα ἔργα τεχνιτῶν μνήμης ἀξίων.

Πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας τοῦ κτίσματος ἐξετάζοι τις, ἀρξάμενος ἀπὸ Κέκροπος· οὐδὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. Τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δῆλον. Ἀκτικὴν μὲν γὰρ ἀπὸ Ἀκταίωνος φασιν· Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς Κραναιοῦ, ἀφ' οἷ καὶ Κραναιοὶ οἱ ἔνοικοι· Μοψοπίαν δὲ ἀπὸ Μοψόπου, Ἰωνίαν δὲ ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Ξούθου· Ποσειδωνίαν δὲ καὶ Ἀθήνας ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν. Εἴρηται δ' ὅτι κἀνταῦθα φαίνεται τὸ τῶν Πελασγῶν ἔθνος ἐπιδημήσαν· καὶ ὅτι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν Πελαργοὶ προσηγορεύθησαν· διὰ τὴν πλάνην.

Ὅσα δὲ πλεόν ἐστὶ τὸ φιλότιμον περὶ τὰ ἔνδοξα

καὶ πλείους οἱ λαλήσαντές τι περὶ αὐτῶν, τοσῶδε
μείζων ὁ ἔλεγχος, ἐὰν μὴ κρατῇ τις τῆς ἱστορίας.
Οἷον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Καλλίμαχος
γελαῶν φησιν, εἴ τις θαρρόει γράφειν τὰς τῶν Ἀθη-
ναίων παραθέτους,

— ἀφύσασθαι καθαρὸν γάνος Ἡριδανοῖο,
οὗ καὶ τὰ βοσκήματα ἀπόσχοιτ' ἄν. Εἰσὶ μὲν οὖν
αἱ πηγαὶ καθαρῶ καὶ ποτίμου ὕδατος, ὡς φασιν,
ἐκτὸς τῶν Διοχάρους καλουμένων πυλῶν, πλησίον
τοῦ Λυκείου· πρότερον δὲ καὶ κρήνη κατεσκευαστό
τις πλησίον πολλοῦ καὶ καλοῦ ὕδατος· εἰ δὲ μὴ νῦν,
τί ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ πάλαι πολὺ καὶ καθαρὸν
ἦν, ὥστε καὶ πότιμον εἶναι, μετέβαλε δὲ ὕστερον;
Ἐν μὲν οὖν τοῖς καθ' ἕκαστα τοσοῦτοις οὔσιν, οὐκ
ἐνδέχεται διατρίβειν, οὐ μὴν οὐδὲ σιγῇ παρελθεῖν,
ὥστε μηδ' ἐν κεφαλαίῳ μνησθῆναί τινων.

Τοσαῦτ' οὖν ἀπόχρη προσθήσειν, ὅτι φησὶ Φι-
λόχορος πορθουμένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν
ὑπὸ Κυρῶν, ἐκ γῆς δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν, οὓς ἐκάλουν
Ἄονας, Κέκροπα πρῶτον εἰς δυωκαίδεκα πόλεις συν-
οικίσαι τὸ πλῆθος, ὧν ὀνόματα, Κεκροπία, Τετρά-
πολις, Ἐπακρία, Δεκέλεια, Ἐλευσίς, Ἀφιδνα, (λέγου-
σι δὲ καὶ πληθυντικῶς Ἀφίδνας) Θόρικος, Βραυρῶν,
Κύθηρος, Σφηττός, Κηφισία, Φαληρός. Πάλιν δ'
ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται τὴν νῦν
τὰς δώδεκα Θησεύς. Ἐβασιλεύοντο μὲν οὖν Ἀθη-
ναῖοι πρότερον· εἴτ' εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν·
τυράννων δ' ἐπιθεμένων αὐτοῖς, Πεισιστράτου καὶ
τῶν παίδων, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γενομένης, τῆς

τε τῶν τετρακοσίων καὶ τῆς τῶν τριακόντα τυράννων, οὓς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ῥαδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Καὶ γὰρ εἴ τι μικρὸν ὑπὸ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπήθησαν, ὥσθ' ὑπακούειν αὐτῶν ἀναγκασθῆναι, τὸν γε ὀλοσχερῆ τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διετήρουν. Ἕνιοι δὲ φασί, καὶ βέλτιστα τότε αὐτοὺς πολιτεύσασθαι δεκαετῆ χρόνον, ὃν ἤρχε Μακεδόνων Κἄσσανδρος. Οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δοκεῖ τυραννικώτερος γενέσθαι, πρὸς Ἀθηναίους δὲ ἠὺγνωμόνησε λαβῶν ὑπήκοον τὴν πόλιν· ἐπέστησε γὰρ τῶν πολιτῶν Δημήτριον τὸν Φαληγέα, τὸν Θεοφράστου τοῦ φιλοσόφου γνώριμον, ὃς οὐ μόνον οὐ κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσε Δηλοῖ δὲ τὰ ὑπομνήματα, ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκείνος. Ἄλλ' οὕτως ὁ φθόρος ἴσχυσε καὶ ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια, ὥστε μετὰ τὴν Κασσάνδρου τελευτὴν ἠναγκάσθη φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον· τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ πλείους ἢ τριακοσίας κατέσπασαν οἱ ἐπαναστάντες, καὶ κατεχώνευσαν· Ἕνιοι δὲ προστιθέασιν, ὅτι καὶ εἰς ἀμίδαν. Ῥωμαῖοι δ' οὖν πυραλαβόντες αὐτοὺς δημοκρατουμένους, ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἐπιπεσὼν δ' ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος, τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν, οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο· τὸν δ' ἰσχύσαντα μάλιστα τὸν Ἀριστίωνα, καὶ ταύτην βιασάμενον τὴν πόλιν, ἐκ πολιορκίας ἐλὼν Σύλλαν, ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμῶν, ἐκόλασε· τῇ πόλει δὲ συγ-

γνώμην ἔνειμε· καὶ μέχρι νῦν ἐν ἐλευθερίᾳ τὲ ἐστί
καὶ τιμῇ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις.

Μετὰ δὲ τὸν Πειραιῶ Φαληρεῖς δῆμος ἐν τῇ ἐφε-
ξῆς παραλίᾳ· εἴθ' Ἀλιμούσιοι, Αἰζωνεῖς, Ἀλαιεῖς οἱ
Αἰζωνικοὶ, Ἀναγυράσιοι· εἶτα Θορεῖς, Λαμπρεῖς,
Αἰγυλιεῖς, Ἀναφλύστιοι, Ἀζηνιεῖς· οὗτοι μὲν οἱ μέ-
χρι τῆς ἄκρας τοῦ Σούνιου. Μεταξὺ δὲ τῶν λεχθέν-
των δῆμων μακρὰ ἄκρα πρώτη μετὰ τοὺς Αἰζωνεάς,
Ζωστήρ· εἶτ' ἄλλη μετὰ Θορέας, Ἀσιτυπάλαια, ἣν
τῆς μὲν πρόκειται νῆσος Φάβρα, τῆς δὲ Ἐλεοῦσσα·
καὶ μετὰ τοὺς Αἰζωνεάς δ' ἐστὶν Ἐδροῦσσα· περὶ δὲ
Ἀνάφλωστόν ἐστί καὶ τὸ Πανεῖον, καὶ τὸ τῆς Κω-
λιάδος Ἀφροδίτης ἱερόν, εἰς ὃν τόπον ἔκκυμανθῆναι
τὰ τελευταῖα τὰ ἐκ τῆς περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίας
τῆς Περσικῆς ναυαγία φασί· περὶ ὧν καὶ τὸν Ἀπόλ-
λω προειπεῖν·

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρετμοῖσι φρίζουσι.

Πρόκειται δὲ καὶ τούτων τῶν τόπων Βέλβινα νῆσος,
οὐ πολὺ ἄπωθεν· καὶ ὁ Πατρόκλου χάραξ· ἔρημοι
δ' αἱ πλεῖσται τούτων.

Κάμψαντι δὲ τὴν κατὰ τὸ Σούνιον ἄκραν, ἁ-
ξιόλογος δῆμος Σούνιον· εἶτα Θόρικος, εἶτα Πο-
ταμὸς δῆμος οὕτω καλούμενος, ἐξ οὗ οἱ ἄνδρες Πο-
ταμιοὶ· εἶτα Πρασία, Στειρία, Βραυρῶν, ὅπου τὸ
τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος ἱερόν νιδες,
ὅπου τὸ τῆς Ταυροπόλου· εἶτα Μυρόξινοῦς, Προ-
βάλινθος, Μαραθῶν, ὅπου Μιλτιάδης τὰς μετὰ
Δάτιος τοῦ Πέρσου δυνάμεις ἄρδην διέφθειρεν, οὐ
περιμείνας ὑστερίζοντας Λακεδαιμονίους διὰ τὴν

πανσέληνον. Ἐνταῦθα μεμυθεύκασι καὶ τὸν Μα-
ραθώνιον ταῦρον, ὃν ἀνεῖλε Θησεύς. Μετὰ δὲ Μα-
ραθῶνα Τρικόρουθος, εἶτα Ῥαμνοῦς, ὅπου τὸ τῆς
Νεμέσεως ἱερόν· εἶτα Ψαφίς ἢ τῶν Ὠρωπίων· ἐν-
ταῦθα δὲ πού καὶ τὸ Ἀμφιαράειόν ἐστι τετιμημένον
ποτὲ μαρτεῖον, ὅπου φυγόντα τὸν Ἀμφιάρεω, ὡς
φησι Σοφοκλῆς,

Ἐδέξατο ῥαγεῖσα Θηβαία κόνις,

Αὐτοῖσιν ὄπλοις καὶ τετρορίστῳ δίφρῳ.

Ὠρωπὸς δ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ γεγένηται πολλάκις·
ἴδονται γὰρ ἐν μεθορίῳ τῆς τε Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοι-
ωτίας. Πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης, πρὸ μὲν
τοῦ Θορῖκου καὶ τοῦ Σουνίου, νῆσος Ἐλένη, τρα-
χεῖα καὶ ἔρημος, παραμῆκης ὅσον ἐξήκοντα σταδίους
τὸ μῆκος· ἧς φασι μεμνησθαι τὸν ποιητὴν, ἐν οἷς
Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν Ἐλένην·

Οὐδ' ὅτε σε πρῶτον Λακεδαίμονος ἐξ ἔρατεινῆς

Ἐπλεον ἄρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι,

Νήσῳ δ' ἐν Κρανάῃ ἐμίγην φιλότῃτι καὶ εὐνῇ.

Ταύτην γὰρ λέγει Κρανάην τὴν νῦν Ἐλένην, ἀπὸ
τοῦ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν μίξιν. Μετὰ δὲ τὴν Ἐλένην
ἢ Εὐβοία πρόκειται τῆς ἐξῆς παραλίας, ὁμοίως
στενὴ καὶ μακρὰ, καὶ κατὰ μῆκος τῇ ἡπίερω παρα-
βεβλημένη, καθάπερ ἡ Ἐλένη. Ἔστι δὲ ἀπὸ Σου-
νίου πρὸς τὸ νότιον τῆς Εὐβοίας ἄκρον, ὃ καλοῦσι
Λευκὴν ἀκτὴν, σταδίων τριακοσίων πλοῦς· ἀλλὰ
περὶ Εὐβοίας μὲν εἰρήσεται ὕστερον. Τοὺς δ' ἐν τῇ
μεσογαίᾳ δῆμους τῆς Ἀττικῆς μακρόν εἶπεῖν διὰ τὸ
πλῆθος.

Τῶν δ' ὄρων, ἃ ἐν ὀνόματι μάλιστα ἐστίν, ὅ, τε Ἑρμητιῶν, καὶ Βοιωτικῶν, καὶ Λυκαβητιῶν, ἔτι δὲ Πάρονος καὶ Κορυθαλῶν. Μαρμαῶν δ' ἐστὶ τῆς τε Ἑρμητιῶν καὶ τῆς Πεντελικῆς κάλλιστα μέταλλα πλησίον τῆς πόλεως· ὁ δ' Ἑρμητιῶν καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ. Τὰ δ' ἀργυρεῖα τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχαίαν μὲν ἦν ἀξιόλογα, νυνὶ δ' ἐκλείπει· καὶ δὴ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, τῆς μεταλλείας ἀσθενῶς ὑπακουούσης, τὴν παλαιὰν ἐκβολὰδα καὶ σκωρίαν ἀναχωνεύοντες, εὕρισκον ἔτι ἐξ αὐτῆς ἀποκαθαιρόμενον ἀργύριον, τῶν ἀρχαίων ἀπείρως καμινεούντων. Τοῦ δὲ μέλιτος ἀρίστου ὄντος τῶν πάντων τοῦ Ἀττικοῦ, πολὺ βέλτιστόν φασι τὸ ἐν τοῖς ἀργυρεῖοις, ὃ καὶ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς σκευασίας.

Ποταμοὶ δ' εἰσὶν, ὃ μὲν Κηφισὸς ἐκ Τρινημιῶν τὰς ἀρχαίας ἔχων, ῥέων δὲ διὰ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ Γέφυρα καὶ οἱ Γεφυρισμοὶ, διὰ δὲ τῶν σκελῶν τῶν ἀπὸ τοῦ Ἄστεος εἰς τὸν Πειραιᾶ καθηκόντων, ἐκδίδωσιν εἰς τὸ Φαληρικόν, χειμαρῶδης τὸ πλεον, θέρους δὲ μειοῦται τελείως. Ἔστι δὲ τοιοῦτος μάλιστα ὁ Ἰλισσὸς, ἐκ θατέρου μέρους τοῦ Ἄστεος ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παραλίαν, ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἄγρας καὶ τοῦ Λυκείου μερῶν, καὶ τῆς πηγῆς, ἣν ὕμνηκεν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων· περὶ μὲν τῆς Ἀττικῆς ταῦτα.

II. Ἐξῆς δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία· περὶ ἧς λέγονται καὶ περὶ τῶν συνεχῶν ἐθνῶν ἀνάμνησιν ποιήσασθαι χρὴ τοῦ σαφοῦς χάριν, ὧν εἶπομεν πρότερον. Λέγω-

μεν δὲ τὴν ἀπὸ Σουνίου παραλίαν μέχρι Θεσσαλονίκης ἐπὶ τὰς ἄρκτους τετάσθαι, μικρὸν ἐκκλίνουσαν τὴν ὑπερανέχουσαν θάλασσαν πρὸς ἑω· τὰ δ' ὑπερκείμενα πρὸς δύσιν, ὡς ἂν ταινίας τινάς, διὰ τῆς χώρας ἐκάστης τεταμέναις παραλλήλους. Ἡ πρώτη ἐστὶν ἢ ἀπὸ Μεγαρίδος, ὡς ἂν ταινία τις· τὸ μὲν ἑωθινὸν μέρος ταινιοῦσα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Ὠρωποῦ καὶ τῆς ταύτης παραλίας, τὸ δ' ἐσπεριοι, τὸν τε ἰσθμὸν, καὶ τὴν Ἀλκωνίδα θάλατταν, τὴν κατὰ Πηγὰς μέχρι τῶν τῶν περὶ Κρέουσαν· τὰ δὲ λοιπὰ μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ παραλίαν καὶ τὴν ὡς ἂν ὄρεινήν, τὴν διεύρουσαν ἀπὸ τῆς Δευτέρα δ' ἐστὶν ἢ Βοιωτία, ἀπὸ τῆς ἑω ἐπὶ δύσιν τεταμένη ταινία τις ἀπὸ τῆς κατ' Εὐβοίαν θαλάσσης ἐπὶ θάλατταν τὴν κατὰ τὸν Κρισσαῖον κόλπον, ἰσομήκης πως τῇ Ἀττικῇ, ἢ καὶ ἐλάτιων κατὰ μῆκος· ἀρετῇ μὲντοι τῆς χώρας πάμπαν διαφέρει.

Ἐφορος δὲ καὶ ταύτην κρείττω τὴν Βοιωτίαν ἀποφαίνει τῶν ὁμόρων ἐθνῶν· καὶ ὅτι μόνη τριθάλαττός ἐστι· καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων· ἐπὶ μὲν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ Σικελίας, καὶ τῆς Αἰβύης δεχομένη· ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν μερῶν ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Εὐρίπου σχιζομένης τῆς παραλίας· τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ Ταναγραικὴν, τῇ δ' ἐπὶ τὸν Σαλγανέα, καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συνεχῆ τὴν κατ' Αἴγυπτον, καὶ Κύπρον, καὶ τὰς νήσους θάλασσαν· τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας, καὶ τὴν Προποντίδα, καὶ τὸν

Ἑλλήσποντον. Προστίθῃσι δὲ καὶ, ὅτι τὴν Εὐβοίαν τρόπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ Εὐρώπης, οὕτω στενὸς ὢν, καὶ γεφύρα συνεξευγμένος πρὸς αὐτὴν διπλέθρω. Τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ διὰ ταῦτα, καὶ φησι πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν· ἀγωγῇ δὲ καὶ παιδείᾳ μὴ χρησαμένους, ἐπεὶ μηδὲ τοὺς αἰεὶ προϊσταμένους αὐτῆς, εἰ καὶ ποτε κατώρθωσαν, ἐπὶ μακρὸν τὸν χρόνον συμμεῖναι· καθάπερ Ἐπαμεινώνδας ἔδειξε. Τελευτήσαντος γὰρ ἐκείνου τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλεῖν εὐθὺς τοὺς Θηβαίους [συνέβη,] γευσαμένους αὐτῆς μόνον· αἴτιον δὲ εἶναι, τὸ λόγων καὶ ὁμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώπους ὀλιγώρησαι, μόνης δ' ἐπιμεληθῆναι τῆς κατὰ πόλεμον ἀρετῆς. Ἔδει δὲ προσθεῖναι, ὅτι τοῦτο πρὸς Ἕλληνας μάλιστα χρήσιμόν ἐστιν, ἐπεὶ πρὸς γε τοὺς βαρβάρους βία λόγου κρείττων ἐστὶ. Καὶ Ῥωμαῖοι δὲ τὸ παλαιὸν μὲν, ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦντες, οὐδὲν ἔδεδόντο τῶν τοιοῦτων παιδευμάτων· ἀφ' οὗ δὲ ἤρξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φύλα τὴν πραγματείαν ἔχειν, ἐπέθεντο καὶ ταύτῃ τῇ ἀγωγῇ, καὶ κατέστησαν πάντων κύριοι.

Ἡ δὲ οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων ἀκείτο Ἀόνων καὶ Τεμνίκων ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλανημένων, καὶ Λελέγων, καὶ Γάντων. Εἶτα Φοίνικες ἔσχον οἱ μετὰ Κάδμου, ὃς τὴν τε Καδμείαν ἐτείχισε, καὶ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐγγόνοις ἀπέλιπεν. Ἐκεῖνοι δετὰς Θήβας τῇ Καδμείᾳ προσέκτισαν καὶ συνεφύλαξαν τὴν ἀρχὴν, ἡγούμενοι τῶν πλείστων Βοιωτῶν ἕως τῆς τῶν Ἐπιγόνων στρατείας. Κατὰ δὲ τούτους ὀλίγον

χρόνον ἐκλιπόντες τὰς Θήβας, ἐπανῆλθον πάλιν· ὡς δ' αὐτως ὑπὸ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες ἐν Θετταλίᾳ συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν, μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι ἅπαντας. Εἴτ' ἀνέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἣδη τοῦ Αἰολικοῦ στόλου παρεσκευασμένου περὶ Αὐλίδα τῆς Βοιωτίας, ὃν ἔστειλλον εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ τοῦ Ὀρέστου παῖδες. Προσθέντες δὲ τῇ Βοιωτίᾳ τὴν Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρότερον, οὐδ' Ὅμηρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλεξεν, ἀλλ' ἰδίᾳ, Μινύας προσ-αγορεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξέβαλον τοὺς μὲν Πελασγοὺς εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλήθη μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν· ᾤκησαν δὲ ὑπὸ τῶ Ἰμμητιῶ· τοὺς δὲ Θρακῆας εἰς τὸν Παρνασσόν. Ἄντες δὲ τῆς Φωκίδος Ἰάμπολιν ᾤκισαν.

Φησὶ δ' Ἐφορος, τοὺς μὲν Θρακῆας, ποιησαμένους σπονδὰς πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐπιθέσθαι νύκτωρ στρατοπεδεύουσιν ὀλιγωρότερον, ὡς εἰρήνης γεγοννίας· διακρουσαμένων αὐτοὺς, αἰτιωμένων τε ἅμα, ὅτι τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ παραβῆναι φάσκειν ἐκείνους· συνθέσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ' ἐπιθέσθαι· ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρησθαι, Θρακία παρεύρεσις. Τοὺς δὲ Πελασγοὺς, μένοντος ἔτι τοῦ πολέμου, χρηστηριαζομένους ἀπελθεῖν· ἀπελθεῖν δὲ καὶ τοὺς Βοιωτοὺς. Τὸν μὲν οὖν τοῖς Πελασγοῖς δοθέντα χρησμὸν ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν τὴν προφητίαν, ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν· τοὺς δὲ θεωροὺς ὑπονοήσαντας χαριζομένην τοῖς Πελασγοῖς τὴν προφητίαν δια

τὸ συγγενές, (ἐπεὶ καὶ τὸ ἱερόν Πελασγικὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν) οὕτως ἀνελεῖν, ἀρπάσαντας τὴν ἀνθρωπον εἰς πυρὰν ἐμβαλεῖν· ἐνθυμηθέντας, εἴτε κακουργήσασαν [περὶ τῶν γυναικῶν δικαστῶν,] εἴτε μὴ, πρὸς ἀμφοτέρα ὀρθῶς ἔχειν· εἰ μὲν παρεχρηστηρίασε, κολασθείσης αὐτῆς· εἰ δ' οὐδὲν ἐκακούρησε, τὸ προσταχθὲν αὐτῶν πραξάντων. Τοὺς δὲ περὶ τὸ ἱερόν, τὸ μὲν ἀκρίτους κτείνειν τοὺς πράξαντας, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, μὴ δοκιμάσαι, καθιστάναι δ' εἰς κρίσιν· καλεῖν δ' ἐπὶ τὰς ἱερείας, ταύτας δὲ εἶναι τὰς προφήτιδας, αἱ λοιπαὶ τριῶν οὐσῶν περιῆσαν· λεγόντων δ' ὡς οὐδαμοῦ νόμος εἴη δικάζειν γυναῖκας, προσελέσθαι καὶ ἄνδρας ἴσους ταῖς γυναῖξι τὸν ἀριθμόν· τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναῖκας καταγνῶναι· ἴσων δὲ τῶν ψήφων γενομένων, τὰς ἀπολουούσας νικῆσαι· ἐκ δὲ τούτων Βοιωτοῖς μόνοις ἄνδρας προθεσπίζειν ἐν Δωδώνῃ. Τὰς μὲν τοι προφήτιδας, ἐξηγουμένας τοῦναντίον, εἰπεῖν, ὅτι προστατῆται ὁ θεὸς τοῖς Βοιωτοῖς, τοὺς παρ' αὐτοῖς τρίποδας συλλέγοντας εἰς Δωδώνην πέμπειν κατ' ἔτος· καὶ δὴ καὶ ποιεῖν τοῦτο· αἰεὶ γὰρ τινα τῶν ἀνακειμένων τριπόδων νύκτωρ καθαιροῦντας καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις, ὡς ἂν λάθροσ τριποδηφορεῖν εἰς Δωδώνην.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Αἰολικὴν ἀποικίαν συνεπραξαν τοῖς περὶ Πενθίλον, πλείστους ἐξ ἑαυτῶν συμπέμπσαντες, ὥστε καὶ Βοιωτικὴν προσαγορευθῆναι. Ὑστερον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ Περσικὸς πόλεμος περὶ Πλαταιὰς γενόμενος διελυμήνατο τὴν χῶ-

ραν. Εἴτ' ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι Θηβαίους δυσὶ μάχαις κρατήσαντας Λακεδαιμονίους. Ἐπαμεινῶνδα δὲ πεσόντος ἐν τῇ μάχῃ, ταύτης μὲν τῆς ἐλπίδος διεσφάλησαν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ἑλλήνων ὁμοῦς ἐπολέμησαν πρὸς Φωκέας τοὺς τὸ ἱερόν συλήσαντας τὸ κοινόν. Κακωθέντες δ' ὑπὸ τε τούτου τοῦ πολέμου, καὶ τῶν Μακεδόνων ἐπιθεμένων τοῖς Ἑλλησιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ ἀπέβαλον τὴν πόλιν κατασκαφεῖσαν, καὶ ἀνέλαβον ἀνακτισθεῖσαν. Ἐξ ἐκείνου δ' ἤδη πράττοντες ἐνδεέστερον αἰεὶ μέχρι εἰς ἡμᾶς, οὐδὲ κώμης ἀξιολόγου τύπον σώζουσι. Καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις ἀνάλογον, πλὴν Τανάγρας καὶ Θεσπιῶν· αὗται δ' ἰκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκείνας κρινόμεναι.

Ἐξῆς δὲ τὴν περιήγησιν τῆς χώρας ποιητέον, ἀρχαμένους ἀπὸ τῆς πρὸς Εὐβοίαν παραλίας τῆς συνεχοῦς τῇ Ἀιτικῇ. Ἀρχὴ δ' ὁ Ὠρωπὸς καὶ ὁ ἱερὸς λιμῆν, ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ παλαιὰ Ἐρέτρια ἐν τῇ Εὐβοίᾳ, διάπλουν ἔχουσα ἐξήκοντα σταδίων. Μετὰ δὲ τὸ Δελφίνιον ἐστὶν ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἴκοσι σταδίοις· κατὰ δὲ τοῦτόν ἐστιν ἡ νῦν Ἐρέτρια· διάπλους δ' ἐπ' αὐτὴν στάδιοι τεσσαράκοντα.

Εἶτα Δήλιον τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου ἀφιδρυμένον, Ταναγραίων πολίχνην, Αὐλίδος διέχον σταδίους τριάκοντα· ὅπου μάχῃ λειφθέντες Ἀθηναῖοι προτροπάδην ἔφυγον· ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσύντα ἕφ' ἵππου Ξενοφῶντα τὸν Γρύλλου ἰδὼν κείμενον Σωκράτης ὁ φιλόσοφος στρατεύων πεζὸς, τοῦ ἵππου

γεγονότος ἐκποδῶν, ἀνέλαβε τοῖς ὤμοις αὐτοῦ, καὶ ἔσωσεν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους, ἕως ἐπαύσατο ἢ φυγή.

Εἶτα λιμὴν μέγας, ὃν καλοῦσι βαθὺν λιμένα. Εἶθ' ἢ Αὐλὶς πετρῶδες χωρίον, καὶ κώμη Ταναγραίων· λιμὴν δ' ἐστὶ πεντήκοντα πλοίοις· ὡςτ' εἰκὸς τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπάρξαι λιμένι. Καὶ ὁ Εὐρύπος δ' ἐστὶ πλησίον ὁ Χαλκίδος, εἰς ὃν ἀπὸ Σουνίου στάδιοι ἑβδομήκοντα· ἔστι δ' ἐπ' αὐτῷ γεφύρα δίπλεθρος, ὡς εἴρηκα· πύργος δ' ἐκατέρωθεν ἐφέστηκεν, ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος, ὁ δ' ἐκ τῆς Βοιωτίας· διωκοδόμηται δ' εἰς αὐτὸν σύριγξ. Περὶ δὲ τῆς παλιρροίας τοῦ Εὐρύπου, τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν ἱκανόν, ὅτι ἐπιτάκεις μεταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ νύκτα τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτέον.

Πλησίον δ' ἐστὶν ἐφ' ὕψους κείμενον χωρίον Σαλγανεύς, ἐπάνυμον τοῦ ταφέντος ἐπ' αὐτῷ Σαλγανέως ἀνδρὸς Βοιωτίου, καθηγησαμένου τοῖς Πέρσαις εἰσπλέουσιν εἰς τὸν διάπλουν τοῦτον ἐκ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου· ὃν φασιν ἀναιρεθῆναι, πρὶν ἢ τῷ Εὐρύπῳ συνάπτειν, ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Μεγαβάτου, νομισθέντα κακοῦργον, ὡς ἐξ ἀπάτης ἐμβαλόντα τὸν στόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάσσης στενωπὸν· αἰσθόμενον δὲ τὸν βάρβαρον τὴν περὶ αὐτὸν ἀπάτην μεταγνῶναί τε, καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸν ἀναιτίως ἀποθανόντα.

Καὶ ἡ Γραῖα δ' ἐστὶ τόπος Ὠρωποῦ πλησίον, καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀμφιαράου, καὶ τὸ Ναρκίσσου τοῦ Ἐρετριέως μνῆμα, ὃ καλεῖται Σιγηλοῦ· ἐπειδὴ σι-

γῶσι παριόντες· τινὲς δὲ τῇ Τανάγρα τὴν αὐτὴν φασιν· ἢ Ποιμανδρὶς δ' ἐστὶν ἢ αὐτὴ τῇ Ταναγρακῆ· καλοῦνται δὲ καὶ Γεφυραῖοι οἱ Ταναγραῖοι. Ἐκ Κνωπίας δὲ τῆς Θηβαϊκῆς μεθιδρυμένον δεῦρο τὸ Ἀμφιάρειον.

Καὶ ὁ Μυκαλησσὸς δὲ κώμη τῆς Ταναγρακῆς· κεῖται δὲ παρ' ὁδὸν Θηβαίων εἰς Χαλκίδα· καλοῦσι δὲ Βοιωτικῶς Μυκαλητόν. Ὡς δ' αὐτως καὶ τὸ Ἄρμα, τῆς Ταναγρακῆς κώμη ἔρημος περὶ Μυκαλητόν, ἀπὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἄρματος λαβοῦσα τοῦνομα, ἑτέρα οὕσα τοῦ Ἄρματος τοῦ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, ὃ ἐστὶ περὶ Φυλὴν δῆμον τῆς Ἀττικῆς, ὁμορον τῇ Τανάγρα. Ἐνταῦθα δὲ ἢ παροιμία τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἢ λέγουσα· ὁπότε δι' Ἄρματος ἀστράφη· ἀστραπήν τινα σημειουμένων κατὰ χρῆσμον τῶν λεγομένων Πυθαίστων, βλεπόντων ὡς ἐπὶ τὸ Ἄρμα, καὶ τότε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς Δελφοὺς, ὅταν ἀστράψαντα ἴδωσιν· ἐτήρουν δ' ἐπὶ τρεῖς μῆνας· καθ' ἕκαστον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας ἀπὸ τῆς ἐσχάρας τοῦ Ἀστραπαίου Διός· ἐστὶ δ' αὕτη ἐν τῷ τείχει μεταξὺ τοῦ Πυθίου καὶ τοῦ Ὀλυμπίου. Περὶ δὲ τοῦ Ἄρματος τοῦ Βοιωτικοῦ οἱ μὲν φασιν ἐκπεσόntος ἐκ τοῦ ἄρματος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὸν τόπον, οὗ νῦν ἐστὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἄρμα ἔρημον ἐνεχθῆναι περὶ τὸν ὁμώνυμον τόπον· οἱ δὲ τοῦ Ἀδράστου συντριβῆναι τὸ ἄρμα φεύγοντός φασιν ἐνταῦθα, τὸν δὲ διὰ τοῦ Ἀρείονος σωθῆναι. Φιλόχορος δ' ὑπὸ τῶν κωμητῶν σωθῆναι φησιν αὐ-

ιόν· διὰ τοῦτο ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ἀργείων ὑπάρξει.

Ἔστι δὲ τῶ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἀργος ἀπιόντι ἐν ἀριστερᾷ ἢ Τάναγρα· ἐν δεξιᾷ κεῖται, καὶ ἡ Ἴτρία δὲ τῆς Ταναγραίας νῦν ἐστὶ, πρότερον δὲ τῆς Θηβαΐδος· ὅπου ὁ Ἴτριεύς μεμύθευται καὶ ἡ τοῦ Ὠρίωνος γένεσις, ἣν φησὶ Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις· κεῖται δ' ἐγγὺς Ἀυλίδος. Ἐνιοὶ δὲ τὰς Ἴτριάς Ἴτρίην λέγεσθαί φασι, τῆς Παρασωπίας οὖσαν ὑπὸ τῶ Κιθαιρῶνι πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἀποικον Ἴτρίων, κτίσμα δὲ Νυκτέως, τοῦ Ἀντιόπης πατρὸς. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ Ἴτριάι, οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Ἴτριάται λέγονται. Τῶν δ' Ἐρυθρῶν τούτων ἀποικοὶ αἱ ἐν Ἰωνίδι Ἐρυθραί. Καὶ ὁ Ἐλεῶν δὲ, κόμη Ταναγραϊκῆ, ἀπὸ τῶν ἐλῶν ὠνομασμένη.

Μετὰ δὲ Σαλγανεία Ἀνθηδῶν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς πρὸς Εὐβοίαν· καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἴρηκεν·

Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατώσαν.

Εἰσὶ μὲν τοὶ ἔτι καὶ προΐοντι μικρὸν πολίχνην δύο τῶν Βοιωτῶν, Λάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισσοὺς ἐκδίδωσι, καὶ ἔτι ἐπέκεινα Ἄλαι δμῶνυμοὶ τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. Κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κεῖσθαί φασιν Αἰγῆς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ Αἰγῆίου· ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. Διάστημα δ' ἐστὶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνθηδόνας εἰς Αἰγῆς ἑκατὸν εἴκοσι στάδιοι· ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων πολὺ ἐλάττους· κεῖται δ' ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερὸν· ἦν δὲ ποτε καὶ πόλις. Ἐγγὺς δὲ τῶν Αἰ-

γῶν καὶ αἱ Ὀροβιαί. Ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ Μεσσήπιον ὄρος ἐστίν, ἀπὸ Μεσσήπου, ὃς, εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐλθὼν, Μεσσηπίαν τὴν χώραν ἐκάλεσεν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Γλαῦκον μυθεύεται τὸν Ἀνθηδόσιον, ὃν φασιν εἰς κῆτος μεταβαλεῖν.

Πλησίον δ' ἐστὶν Ἀνθηδύνος ἱεροπρεπῆς τόπος τῆς Βοιωτίας, ἔχνη πόλεως ἔχων, ὃ καλούμενος Ἴσος, συστέλλονται τὴν πρώτην συλλαβὴν. Οἴονται δὲ τινες δεῖν γράφειν·

Ἴσον τε ζαθέην, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν·
ἐκτείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ

Νίσαν τε ζαθέην —

Ἡ γὰρ Νίσα οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, οἷς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν· ὥστ' οὐκ ἂν εἴη, εἰ μὴ τὴν Ἴσον οὕτως εἴρηκεν· ἦν γὰρ ἡ Ἴσος πόλις ἐν τῇ Μεγαρικῇ, ἐκεῖθεν ἀπωκισμένη
δρῶνος· ἐκλείπεται δὲ νῦν. Τινὲς δὲ γράφουσι,

Κρεῦσάν τε ζαθέην,

τὴν νῦν Κρέουσαν δεχόμενοι, τὸ τῶν Θεσπιῶν ἐπίγειον ἐν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ ἰδρυμένον. Ἄλλοι δὲ

Φηράς τε ζαθέας. —

Ἔστι δὲ τῆς τετρακωμίας τῆς περὶ Τάναγραν, Ἐλεῶνος, Ἀρματος, Μυκαλησοῦ, Φηρῶν. Γράφουσι δὲ καὶ τοῦτο,

Νῦσάν τε ζαθέην. —

Κώμη δ' ἐστὶ τοῦ Ἐλικῶνος ἡ Νῦσα. Ἡ μὲν οὖν παραλία τοιαύτη τις ἢ πρὸς Εὐβοίαν.

Τὰ δ' ἐξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδία ἐστὶ κοῖλα πάντοθεν ἐν τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιεχόμενα, τοῖς Ἀττικοῖς μὲν πρὸς νότον, πρὸς ἄρκτον δὲ τοῖς Φωκικοῖς· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ὁ Κιθαιρῶν λοξὸς ἐμπίπτει μικρὸν ὑπὲρ τῆς Κρισσαίας θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν συνεχῆ τοῖς Μεγαρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ὄρεσιν· εἴτ' ἐπιστρέφων εἰς τὰ πεδία, πανόμενος δὲ περὶ τὴν Θηβαίαν.

Τῶν δὴ πεδίων τούτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμῶν ἀναχεομένων εἰς αὐτὰ· τῶν δ' ἐμπιπτόντων, εἴτα ἐκρῦσεις λαμβανόντων, τὰ μὲν ἀνέψυκται, τὰ δὲ καὶ γεωργεῖται παντοδαπῶς διὰ τὴν εὐκαρπίαν. Ὑπάρχου δὲ καὶ σηραγγώδους οὔσης κατὰ βάρθους τῆς γῆς, σεισμοὶ γενόμενοι πολλάκις ἐξαίσιοι τοὺς μὲν ἐφραξαν τῶν πόρων, τοὺς δὲ ἀνέωξαν· τοὺς μὲν μέχρι τῆς ἐπιφανείας, τοὺς δὲ διὰ ὑπονόμων· συμβαίνει δὴ καὶ τοῖς ὕδασι, τοῖς μὲν δι' ὑπονόμων φέρεσθαι τῶν ρεΐθρων· τοῖς δ' ἐπιπολῆς, τοῖς τε λιμναίοις καὶ τοῖς ποταμίοις. Ἐγχωσθέντων δὲ κατὰ βάρθος τῶν πόρων, αὕξεσθαι τὰς λίμνας συμβαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων, ὥστε καὶ πόλεις καταπίνεσθαι καὶ χώρας· ἀνοιχθέντων δὲ τῶν αὐτῶν, ἢ ἄλλων, ἀνακαλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους ποτὲ μὲν πλεῖσθαι, ποτὲ δὲ πεζεύεσθαι, καὶ τὰς αὐτὰς πόλεις ποτὲ μὲν ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ποτὲ δὲ ἄπωθεν κεῖσθαι.

Διτιῶς δὲ τοῦτο δύναται· ἢ γὰρ μενουσῶν ἀκινήτων τῶν πόλεων, ὅταν ἢ αὕξεις τῶν ὑδάτων ἤτιων ἢ τῆς ὑπερχύσεως διὰ τὸ ὕψος τῶν οἰκήσεων·

ἢ διὰ ἀπόστασιν καὶ διὰ ἀνοικισμόν, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κινδυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν πορίσωνται τοῦ φόβου τὴν μετάληψιν τῶν χωρίων τῶν ἄπωθεν, ἢ τῶν ἐν ὕψει. Παρακολουθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικισθεῖσι τὸ τὴν αὐτὴν προσηγορίαν φυλάττειν· ἐτύμως πρότερον λεγομένοις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τοπικῶς, νῦν μὴ λέγεσθαι ἐτύμως. Πλαταιάς γὰρ ἀπὸ τῆς πλάτης τῶν κωπῶν εἰρησθαι πιθανόν· καὶ Πλαταιάς τοὺς ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας· ἀλλὰ νῦν, ἄπωθεν τῆς λίμνης οἰκοῦντες, οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιντο ἐτύμως. Ἐλος τε καὶ Ἐλεῶν καὶ Εἰλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἔλεσιν ἰδρῦσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα, ἢ ἀνοικισθέντα, ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὺ ταπεινωθείσης, διὰ τὰς ὕστερον γενομένας ἐκρῦσεις· καὶ γὰρ τοῦτο δυνατόν.

Δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Κηφισὸς τοῦτο μάλιστα, τὴν Κωπαΐδα λίμνην πληρῶν. Αὐξομένης γὰρ αὐτῆς, ὥστε κινδυνεύειν καταποθῆναι τὰς Κώπας, (ὡς ὁ, τε ποιητῆς ὀνομάζει, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ λίμνη τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφε·) χάσμα, [δὲ] γενηθὲν πρὸς τῇ λίμνῃ πλησίον τῶν Κωπῶν, ἀνέωξεν ὑπὸ γῆς ῥεῖθρον, ὅσον τριάκοντα σταδίων, καὶ ἐδέξατο τὸν ποταμόν· εἶτα ἐξέρρηξεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ Λάρυμναν τῆς Λοκρίδος, τὴν ἄνω (καὶ γὰρ ἑτέρα ἐστίν, ἣς εἵπομεν, ἐπὶ τῇ θαλάσῃ, ἢ Βοιωτικῇ, ἣ προσέθεσαν Ῥωμαῖοι τὴν ἄνω.) Καλεῖται δ' ὁ τόπος Ἀγρόη· ἔστι δὲ καὶ λίμνη ὁμώνυμος· ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Κηφισὸς ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὴν θάλατταν. Τότε μὲν οὖν παυσάμενης τῆς πλημμυρίδος, παῦλα καὶ τοῦ κινδύνου

τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε, πλὴν τῶν ἤδη καταποθει-
σῶν πόλεων. Πάλιν δ' ἐγχουμένων τῶν πόρων, ὁ
μεταλλευτὴς Κράτης, ἀνὴρ Χαλκιδεὺς, ἀνακαθαί-
ρων τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο, στασιασάντων τῶν
Βοιωτῶν· καίπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον
ἐπιστολῇ φησιν, ἀνεψυγμένων ἤδη πολλῶν, ἐν οἷς οἱ
μὲν τὸν Ὀρχομενὸν οἰκεῖσθαι τὸν ἀρχαῖον ὑπελάμ-
βανον· οἱ δ' Ἐλευσίνα καὶ Ἀθήνας παρὰ τὸν Τρί-
ωνα ποταμὸν· λέγεται δὲ καὶ κατὰ Κέκροπα, ἥνικα
τῆς Βοιωτίας ὑπῆρξε, καλουμένης τότε Ὠλυγίας·
ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ἐπικλυσθείσας ὕστερον. Γε-
νέσθαι δὲ φασὶ καὶ κατὰ Ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δέ-
ξασθαι τὸν Μέλανα ποταμὸν τὸν ῥέοντα διὰ τῆς
Αἰαριτίας, καὶ ποιοῦντα ἐνταῦθα τὸ ἔλος τὸ φύον
τὸν ἀνλητικὸν κάλαμον. Ἄλλ' οὗτος ἠφάνισται τε-
λέως· εἴτε τοῦ χάσματος διαχέαντος αὐτὸν εἰς ἀδή-
λους πόρους, εἴτε τῶν περὶ Ἀλίαρον ἐλῶν καὶ λι-
μνῶν προσαναλισκόντων αὐτὸν, ἀφ' ὧν ποιήεντα
καλεῖ τὸν τόπον ὁ ποιητὴς·

καὶ ποιήενθ' Ἀλίαρον

λέγων.

Οὔτοι μὲν ἐκ τῶν Φωκιῶν ὄρων οἱ ποταμοὶ
καταφέρονται, ὧν ὁ Κηφισσὸς ἐκ Λιλαίας, Φωκικῆς
πόλεως, τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὀμηρός
φησιν·

Οἷτε Λίλαιαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κηφισσοῖο.

Δι' Ἐλατείας δὲ ῥυεῖς, μεγίστης τῶν ἐν Φωκεῦσι
πόλεων, καὶ διὰ Παραποταμίων καὶ Φανοτέων, ὁ-
μοίως Φωκιῶν πολισμάτων, εἰς Χαιρώνειαν τῆς

Βοιωτίας πρόεισιν· εἶτα διὰ τῆς Ὀρχομενίας καὶ τῆς Κορωνιακῆς εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνην ἐξίησι καὶ ὁ Περμησσοῦς δὲ καὶ ὁ Ὀλμειός, ἐκ τοῦ Ἐλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλήλοις, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαΐδα τοῦ Ἀλιάρτου πλησίον· καὶ τὰ τοῦτου δὲ ῥεύματα εἰς αὐτὴν ἐμβάλλει. Ἔστι μὲν οὖν μεγάλη, τὴν περίμετρον ἔχουσα ὄγδοήκοντα καὶ τριακοσίων σταδίων· αἱ δὲ ἐκρύσεις οὐδαμοῦ φαίνονται, πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισὸν χάσματος καὶ τῶν ἐλῶν.

Μεταξὺ κειμένων λειμώνων, ἐστὶν ἡ τε Τριφυλία, καὶ ἡ Κωπαΐς· μέμνηται καὶ Ὅμηρος·

Ὅς ὁ' ἐν Ἐλῆ ναιέσκε μέγα πλοῦτοιο μεμηλῶς,
Λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι.

Οὐ γὰρ λίμνην τὴν Κωπαΐδα βούλεται λέγειν, ὡς οἴονται τινες, ἀλλὰ τὴν Ἐλικὴν προσαγορευομένην, τῇ προσωδίᾳ ὡς λυρικὴν, ἀπὸ τῆς πλησίον πόλεως, ἣν καλοῦσιν Ἐλας, ὡς λύρας καὶ θύρας· οὔτε Ἐθην, ὡς ἔνιοι γράφουσιν,

Ὅς ὁ' ἐν Ἐθῆ ναιέσκειν. —

Ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐν Λυδίᾳ,

Τμῶλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ἐθῆς ἐν πίονι δήμῳ·

ἡ δὲ Βοιωτικὴ· ἐπιφέρει γοῦν τῷ

Λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι, —

τὸ

— Πὰρ δὲ οἱ ἄλλοι

Ναῖον Βοιωτοί. —

Ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ μεγάλη, καὶ οὐκ ἐν τῇ Θηβαΐδι, ἡ δὲ μικρὰ ἐκεῖθεν δι' ὑπονόμων πληρουμένη, κειμένη

μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνας. Ὅμηρος δ' ἐνικῶς ἐκφέρει, ποτὲ μὲν ἐκτείνων τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς ἐν τῷ Καταλόγῳ,

— Ἡ δ' Ἐλλην καὶ Πετεῶνα,
ποιητικῶς· ποτὲ δὲ συστέλλων·

Ὅς ῥ' ἐν Ἐλλῆ ναίεσκε·
καί· ὁ Τυχίος

Σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος Ἐλλῆ ἐνὶ οἰκίᾳ ναίων.
Οὐδ' ἐνταῦθα εὖ γραφόντων τινῶν Ἐλλῆ ἐνὶ· οὐ γὰρ ὁ Αἴας ἐκ τῆς Λυδίας τὸ σάκος μετεπέμπετο

Λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἐφεξῆς τόπων λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς ὅτι τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων· τὸν τε χαλεπὸν φησιν ἐν τούτοις καὶ ἀσήμοις τοῖς πλείστοις, καὶ ἐν μεσογαίᾳ, μηδαμοῦ τῇ τάξει διαπεσεῖν· ἢ παραλία δ' ἔχει τὴν πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο· καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι, καὶ ἢ θάλαττα τό γε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον· διόπερ καὶ ἡμεῖς ἐκεῖθεν πειρώμεθα ἐνταῦθα δ' ἐάσαντες τοῦτο τῷ . . . ἀρίθμησιν προστιθέντες ὅ, τι ἂν χρήσιμον ἦ ἡμῖν· ὑπ' ἐκείνου δὲ παραληφθὲν ἀρχεται Καὶ τῆς Αὐλίδος, περὶ ὧν εἰρήκαμεν.

Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θηβαϊκῆς κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνα, διέχουσα Θηβῶν ὅσον πεντήκοντα σταδίου· ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς.

Σκῶλος δ' ἐστὶ κόμη τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι, δυσοίκητος τόπος καὶ τραχὺς, ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία·

Εἰς Σκῶλον μῆτ' αὐτὸς ἵμεν, μῆτ' ἄλλω ἔπεσθαι

Καὶ τὸν Πενθέα δὲ ἐνθένδε καταγόμενον διασπασθῆναί φασιν. Ἦν δὲ καὶ τῶν περὶ Ὀλυμπον πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος. Εἴρηται δ' ὅτι Παρασῶπιοι καὶ κώμη τις καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ, παρ' ἣν ῥεῖ Ἄσωπὸς ποταμὸς, καὶ ὅτι ἐν Σικυῶνι ἄλλος ἐστὶ ποταμὸς Ἄσωπὸς, καὶ ἡ χώρα Ἄσωπία, δι' ἧς ῥέουσι καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμο τῷ ποταμῷ τούτῳ.

Ὁ Ἐτεωνὸς δὲ Σκάρφῃ μετωνομάσθη· καὶ αὐτὴ δὲ τῆς Παρασωπίας. Ὁ γὰρ Ἄσωπὸς καὶ ὁ Ἴσμηγὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν· Ἔστι δὲ καὶ ἡ Δίρκη κρήνη καὶ Ποτνιαί, ἐφ' ὧν μυθεύεται τὰ περὶ τὸν Ποτνιαέα Γλαῦκον τὸν διασπασθέντα ὑπὸ τῶν Ποτνιαδῶν ἵππων τῆς πόλεως πλησίον· καὶ ὁ Κιθαιρῶν δὲ οὐκ ἄπωθεν τῶν Θηβῶν τελευτᾷ· παρ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἄσωπὸς ῥεῖ, τὴν ὑπώρειαν αὐτοῦ κλύζων, καὶ ποιῶν τοὺς Παρασωπίους εἰς κατοικίας πλείους διηρημένους, ἅπαντας δ' ὑπὸ Θηβαίοις ὄντας· ἕτεροι δ' ἐν τῇ Πλαταιέων φασὶ τὸν τε Σκῶλον, καὶ τὸν Ἐτεωνὸν, καὶ τὰς Ἐρυθράς καὶ γὰρ παρὰ Πλαταιάς καὶ παρὰ Τάναγραν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ τῇ Θηβαίων εἰσὶ καὶ αἱ Θεράπναι, καὶ ὁ Τευμησσός, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος διὰ πολλῶν ἐπῶν, τὰς μὴ προσοῦσας ἀρετὰς διαριθμούμενος·

Ἔστι τις ἡνεμόεις ὀλίγος λόφος.

Γνώριμα δὲ τὰ ἔπη.

Θέσπειαν δὲ λέγει τὰς νῦν Θεσπιάς, πολλῶν ὀνομάτων τῶν μὲν ἀμφοτέρως λεγομένων καὶ ἐνικῶς

καὶ πληθυντικῶς, καθάπερ καὶ ἀρρήθηνικῶς καὶ θηλυκῶς, τῶν δ' ὁποτέρως. Ἔστι δὲ πόλις πρὸς τῷ Ἐλικῶνι, νοτιωτέρα αὐτοῦ, ἐπικειμένη δὲ τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ καὶ αὐτῇ καὶ ὁ Ἐλικῶν· ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ Θεσπιαὶ Κρέουσαν, ἣν καὶ Κρεουσίαν καλοῦσιν. Ἐν δὲ τῇ τῶν Θεσπιέων ἔστι καὶ ἡ Ἄσκη κατὰ τὸ πρὸς Ἐλικῶνα μέρος, ἣ τοῦ Ἡσιόδου πατρὶς· ἐν δεξιᾷ γάρ ἐστι τοῦ Ἐλικῶνος, ἐφ' ὑψηλοῦ καὶ τραχέος τόπου κειμένη, ἀπέχουσα τῶν Θεσπιῶν ὅσον τετταράκοντα σταδίους, ἣν καὶ κεκωμάθηκεν αὐτὸς ἐκεῖνος περὶ τοῦ πατρὸς λέγων, ἥτι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος,

Νάσσατο δ' ἄγχ' Ἐλικῶνος οἴζυρῃ ἐνὶ κώμῃ,

Ἄσκη χεῖμα κακῆ, θέρει ἀργαλή, οὐδέ ποτ' ἐσθλῆ.
 Ὁ δὲ Ἐλικῶν συνεχῆς ἐστι τῇ Φωκίδι ἐκ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτῆς μερῶν· μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν ὑστατον λιμένα τῆς Φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Μυχόν· ὑπέρεται γὰρ κατὰ τοῦτον μάλιστα τὸν λιμένα τοῦ Κρισσαίου κόλπου καὶ ὁ Ἐλικῶν, καὶ ἡ Ἄσκη, καὶ ἔτι αἱ Θεσπιαὶ, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ἡ Κρέουσα. Τοῦτο δὲ καὶ κοιλότατον νομίζεται τὸ μέρος τοῦ Κρισσαίου κόλπου, καὶ ἀπλῶς τοῦ Κορινθιακοῦ· στάδιοι δ' εἰσὶν τῆς παραλίας τῆς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος εἰς Κρέουσαν ἑνε [νήκοντα·] ἐντεῦθεν δὲ ἕκατὸν εἴκοσι, ἕως τῆς ὄκρας καλοῦσι· ἐν δὲ τῷ κοιλοτάτῳ τοῦ κόλπου τούτου συμβέβηκε τὰς Πηγὰς κεῖσθαι καὶ τὴν Οἰνόην, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. Ὁ μὲν οὖν Ἐλικῶν οὐ πολὺ διεστηκῶς τοῦ Παρνασοῦ

ἐνάμιλλός ἐστιν ἐκείνω κατὰ τε ὕψος καὶ περιμέτρον ἄμφω γὰρ χιονόβολα τὰ ὕρη καὶ πετρῶδη· περιγραφεται δ' οὐ πολλῇ χώρᾳ. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τό, τε τῶν Μουσῶν ἱερὸν, καὶ ἡ Ἴππου κρήνη, καὶ τὸ τῶν Λειβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ οὗ τεκμαίροισι ἄν τις, Θοῤᾰκας εἶναι τοὺς τὸν Ἑλικῶνα ταῖς Μούσαις καθιερώσαντας· οἳ καὶ τὴν Πιερίδα καὶ τὸ Λεῖβηθρον, καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν· ἐκαλοῦντο δὲ Πίερες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων, Μακεδόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. Εἴρηται δ' ὅτι τὴν Βοιωτίαν ταύτην ἐπώκησάν ποτε Θοῤᾰκες, βιασάμενοι τοὺς Βοιωτοὺς, καὶ Πέλασγοι, καὶ ἄλλοι βάρβαροι. Αἱ δὲ Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἐρωτα τὸν Πραξιτέλους, ὃν ἔγλυψε μὲν ἐκείνος, ἀνέθηκε δὲ Γλυκέρα ἡ ἑταῖρα Θεσπιεῦσιν, ἐκεῖθεν οὕσα τὸ γένος, λαβοῦσα δῶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. Πρότερον μὲν οὖν ὀψόμενοί τινες τὸν Ἐρωτα ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν θεάν, ἄλλως οὐκ οὔσαν ἀξιοθέατον. Νυνὶ δὲ μόνη συνέστηκε τῶν Βοιωτικῶν πόλεων καὶ Τάναγρα· τῶν δ' ἄλλων ἐρείπια καὶ ὀνόματα λείπεται.

Ταῖς δὲ Θεσπιαῖς ὁ ποιητὴς καταλέγει Γραΐαν καὶ Μυκαλησσὸν, περὶ ὧν εἰρήκαμεν· ὡς δ' αὐτως λέγει περὶ τῶν ἄλλων·

Οἳ δ' ἄμφ' Ἄρμ' ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ
Ἐρυθράς,

Οἳ τ' Ἐλεῶν εἶχον, ἢ δ' Ἐλῆν, καὶ Πετεῶνα,

Ἐκαλέην, Μεδεῶνά τ' —

Πετεῶν δ' ἐστὶ κώμη τῆς Θηβαΐδος ἐγγυὲς τῆς ἐπὶ

Ανθηδόνα ὀδοῦ· ἣ δ' Ὠκαλή μέση Ἀλιαρτου καὶ Ἀλαλκομενίου ἑκατέρου τριάκοντα σταδίου ἀπέχουσα· παραρρέει δ' αὐτὴν ποτάμιον ὀμώνυμον. Μεδεῶν δ' ὁ μὲν Φωκιὸς ἐν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ, διέχων Βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα· ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου κέκληται· πλησίον δ' ἐστὶν Ὀγχηστοῦ ὑπὸ τῷ Φοινικίῳ ὄρει, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται Φοινικίς· τῆς δὲ Θηβαίας καὶ τοῦτο λέγεται Πετεῶν δὲ τῆς Ἀλιαρτίας, καὶ Μεδεῶν, καὶ Ὠκαλέα.

Εἰτά φησιν Ὅμηρος·

Κώπας, Εὐτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην.
Περὶ μὲν οὖν Κωπῶν εἴρηται· προσάρκτιος δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῇ Κωπαίδι λίμνη· αἱ δ' ἄλλαι κύκλω εἰσὶν αἶδε· Ἀκραιφία, Φοινικίς, Ὀγχηστός, Ἀλιαρτος, Ὠκάλεα, Ἀλαλκομεναί, Τιλφούσιον, Κορώνεια. Καὶ τό γε παλαιὸν οὐκ ἦν τῆς λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτῇ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος ἐλέγετο, Κωπαῖς μὲν τῶν Κωπῶν, Ἀλιαρτιος δὲ Ἀλιαρτου, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὕστερον δ' ἡ πᾶσα Κωπαῖς ἐλέχθη κατ' ἐπικράτειαν κοιλότατον γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον. [φησὶ] Πίνδαρος καὶ Κηφισίδα καλεῖ ταύτην· παρατίθησι γοῦν τὴν Τιλφῶσσαν κρήνην ὑπὸ τῷ Τιλφωσίῳ ὄρει ῥέουσσαν πλησίον Ἀλιαρτου καὶ Ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ἣ τὸ τοῦ Τειρεσίου μνήμα· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Τιλφωσίου Ἀπόλλωνος ἱερόν.

Ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς Κώπαις Εὐτρησιν ἰθήσει, κώμιον Θεσπιέων· ἐνταῦθά φησι Ζῆθον

καὶ Ἀμφίονα οἰκῆσαι, πρὶν βασιλεῦσαι Θηβῶν. Ἡ δὲ Θίσβη, Θίσβαι νῦν λέγονται· οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης ὄμορον Θεσπιδεῦσι τὸ χωρίον καὶ τῇ Κορωνειακῇ, ὑποπεπτωκὸς ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τῷ Ἐλικῶνι καὶ αὐτό· ἐπίνειον δ' ἔχει πετρῶδες περιστερῶν μεστὸν, ἀφ' οὗ φησὶν ὁ ποιητὴς πολυτρῆρωνά τε Θίσβην· πλοῦς δ' ἐστὶν ἐνθὲνδε εἰς Σικυῶνα σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα.

Ἐξῆς δὲ Κορώνειαν καταλέγεται, καὶ Ἀλίαρον, καὶ Πλαταιάς, καὶ Γλίσαντα. Ἡ μὲν οὖν Κορώνεια ἐγγὺς τοῦ Ἐλικῶνός ἐστιν ἐφ' ὕψους ἰδρυμένη· καταλάβοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἀργυρῆς οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τὰ Τρωϊκά, ὅτε περ καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἔσχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνείας ἐν τῷ πρὸ αὐτῆς πεδίῳ, τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηναῖς ἱερὸν ἰδρῦσαντο, ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ· καὶ τὸν παραρρέοντα ποταμὸν Κουάριον προσηγόρευσαν, ὁμοφῶως τῷ ἐκεῖ. Ἀλκαῖος δὲ καλεῖ Κωράλιον, λέγων·

Ἄσσ' Ἀθάνα ἀπολε

ἀπὸ Κορωνείας ἐπὶ δεῦ

Πάροιθεν ἀμφὶ Κωραλίῳ ποταμῷ παρ' ὄχθαις. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβροιώτια συνετέλουν· συγκαθίδρυσται δὲ τῇ Ἀθηναῖ ὁ Αἰδης, κατὰ τινα, ὡς φασι, μυστικὴν αἰτίαν· οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κορωνείᾳ Κορώνειοι λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωνεῖς.

Ἀλίαρος δὲ νῦν οὐκέτι ἐστὶ, κατασκαφεῖσα ἐν τῷ πρὸς Περσεῖα πολέμῳ· τὴν χώραν δ' ἔχουσιν Ἀθηναῖοι δόντων Ῥωμαίων. Ἐκειτο δὲ ἐν στενῷ χωρίῳ

μεταξὺ ὑπερκειμένου ὄρους καὶ τῆς Κωπαΐδος λε-
μνης πλησίον τοῦ Περμησοῦ, καὶ τοῦ Ὀλμειοῦ,
καὶ τοῦ ἔλους τοῦ φύοντος τὸν αὐλητικὸν κάλαμον.

Πλαταιαὶ δὲ, ἃς ἐνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής, ὑπὸ
τῷ Κιθαιρῶνι εἰσι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Θηβῶν κατὰ
τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα ἐπὶ τῶν ὄρων
τῶν τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Μεγαρίδος. Εἰσὶ γὰρ Ἐ-
λευθεραὶ πλησίον, ἃς οἱ μὲν τῶν Πλαταιῶν, οἱ δὲ
τῆς Βοιωτίας φασίν. Εἴρηται δ' ὅτι παραρῶρεί τὰς
Πλαταιὰς ὁ Ἄσωπός. Ἐνταῦθα Μαρδόνιον καὶ τὰς
τριάκοντα μυριάδας Περσῶν αἰ τῶν Ἑλλήνων δυνά-
μεις ἄρδην ἠφάνισαν· ἰδρῦσαντό τε Ἐλευθερίου
Διὸς ἱερόν, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν στεφανίτην ἀπέδει-
ξαν, Ἐλευθέρια προσαγορεύσαντες· ταφή τε δείκνυ-
ται δημοσίᾳ τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ μάχῃ. Ἔστι
δὲ καὶ ἐν τῇ Σικυωνίᾳ δῆμος Πλαταιαὶ, ὅθεν περ ἦν
Μνασάλκης ὁ ποιητής.

Μνασάλκεος τὸ μνῆμα τῷ Πλαταιάδα.

Γλίσαντα δὲ λέγει κατοικίαν ἐν τῷ Ἐπάτῳ ὄρει, ὃ
ἐστὶν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ πλησίον Τευμησοῦ καὶ τῆς
Καδμείας· γεώλοφα καλεῖται ὄρι πίπτει τὸ
Ἴόνιον καλούμενον πεδῖον, ὃ διατείνει . . . ἀπὸ
τοῦ Ἐπάτου ὄρους.

Τὸ δ' οὕτω ῥηθέν,

Οἶθ' ὑπὸ Θήβας εἶχον, —

οἱ μὲν δέχονται πολίδιον τι Ἐποθήβας καλούμενον,
οἱ δὲ τὰς Ποτνιας· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλελειφθαι διὰ
τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν, καὶ μὴ μετασχεῖν τοῦ
πολέμου τοῦ Τρωϊκοῦ· οἱ δὲ μετασχεῖν μὲν, οἰκεῖν

δὲ ὑπὸ τῆς Καδμείας τότε ἐν ταῖς ἐπιπέδοις χωρίοις, μετὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων ἔφοδον, τὴν Καδμείαν ἀδυνατοῦντας ἀνακτίσαι· ἐπεὶ δ' ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θῆβαι, ὑπὸ Θήβας εἶπεῖν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Καδμείας οἰκοῦντας τὸν ποιητὴν τοὺς τότε Θηβαίους.

Ὁγχηστός δ' ἐστὶν, ὅπου τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέηγετο ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ πρὸς τῆς Κωπαίδι λίμνη καὶ τῷ Τηνερικῷ πεδίῳ, ἐν ὕψει κείμενος ψιλός, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερόν, καὶ αὐτὸ ψιλόν. Οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσιν, ἄλση καλοῦντες τὰ ἱερά πάντα, κὰν ἦ ψιλὰ· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος λεγόμενον·

Κινηθεῖς ἐπήει γῆν τε καὶ θάλασσαν,
Καὶ σκοπιαῖσι μεγάλαις ὄρεων ὕπερ ἔστα,
Καὶ μυχοὺς δινάσσατο βαλλόμενος κρηπίδας ἄλ-
σεων.

Οὐκ εὖ δὲ Ἀλκαῖος, ὡς περὶ τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα, ὡς μικρὸν ἀνωτέρω εἴρηται, παρέτρεψε τοῦ Κουαρίου· οὕτω καὶ τοῦ Ὁγχηστοῦ κατέψευσται πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ Ἐλικῶνος αὐτὸν τιθεῖς· ὁ δ' ἐστὶν ἀπωθεν ἱκανῶς τούτου τοῦ ὄρους.

Τὸ δὲ Τηνερικὸν πεδίον ἀπὸ Τηνέρου προσηγύρευται· μυθεύεται δ' Ἀπόλλωνος υἱὸς ἐκ Μελίας, προφήτης τοῦ μαντείου κατὰ τὸ Πτώον ὄρος, ὃ φησὶν εἶναι τρικόρυφον ὁ αὐτὸς ποιητής.

Καὶ ποτε τὸν τρικάρανον Πτώον κευθμῶνα κατέσχε.

Καὶ τὸν Τήνερον καλεῖ, ναοπόλον μάντιν δαπέδοισιν ὁμοκλέα. Ἐπέρεκται δὲ τὸ Πτώον τοῦ Τηνε-

ρικοῦ πεδίου καὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης πρὸς Ἀκραφίῳ· Θηβαίων δ' ἦν τό, τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ κεῖται ἐν ὕψει. Φασὶ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι Ἄρνην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, δμῶννυμον τῇ Θετταλικῇ.

Οἱ δὲ φασι, καὶ τὴν Ἄρνην ὑπὸ τῆς λίμνης καταποθῆναι καὶ τὴν Μίδειαν. Ζηνόδοτος δὲ γράφων,

Οἱ δὲ πολυστάφυλον Ἄσκηρην ἔχον, — οὐκ ἔοικεν ἐντυχεῖν τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου περὶ τῆς πατρίδος λεχθεῖσι, καὶ τοῖς ὑπ' Εὐδόξου πολὺ χείρω λέγοντος περὶ τῆς Ἄσκηρς. Πῶς γὰρ ἂν τις πολυστάφυλον τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεσθαι πιστεύσειεν; Οὐκ εὖ δὲ οὔτε οἱ Τάρνην ἀντὶ τῆς Ἄρνης γράφοντες· οὐδὲ γὰρ μία δείκνυται Τάρνη παρὰ Βοιωτοῖς· ἐν δὲ Λυδοῖς ἐστίν· ἧς καὶ Ὀμηρος μέμνηται·

Ἴδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο τέκτινος υἱὸν Βῶρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος εἰληλούθει. Λοιπαὶ δ' εἰσὶ τῶν μὲν περικειμένων τῇ λίμνῃ αἶ τε Ἀλαλκομεναὶ καὶ τὸ Τιλφώσιον· τῶν δ' ἄλλων Χαιρώνεια, καὶ Λεβιάδεια, καὶ Λεῦκτρα, περὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι.

Ἀλαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητής, ἀλλ' οὐκ ἐν Καταλόγῳ·

Ἦρη τ' Ἀργεῖη καὶ Ἀλαλκομενηῖς Ἀθήνη. Ἐχει δ' ἀρχαῖον ἱερόν Ἀθηναῖς σφόδρα τιμώμενον· καὶ φασὶ γε, τὴν θεὸν γεγενῆσθαι ἐνταῦθα, καθάπερ καὶ τὴν Ἦραν ἐν Ἀργεῖ· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν, ὡς ἀπὸ πατρίδων τούτων, ἀμφοτέρας οὕτως

ὀνομάσαι. Διὰ τοῦτο δ' ἴσως οὐδ' ἐν τῷ Καταλόγῳ μέμνηται τῶν ἐνταῦθα ἀνδρῶν, ἐπειδὴ, ἱεροὶ ὄντες, παρεῖντο τῆς στρατείας. Καὶ γὰρ καὶ ἀπόρθητος ἀεὶ διετέλεσεν ἡ πόλις, οὔτε μεγάλη οὔσα, οὔτ' ἐν εὐερκεῖ χωρίῳ κειμένη, ἀλλ' ἐν πεδίῳ· τὴν δὲ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπείχοντο πάσης βίας· ὥστε καὶ Θηβαῖοι κατὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν, ἐκλιπύντες τὴν πόλιν, ἐκεῖσε λέγονται καταφεύγειν, καὶ εἰς τὸ ὑπερκείμενον ὄρος ἐρυμνὸν τὸ Τιλφῶσιον, ὑφ' ᾧ Τιλφῶσσα κρήνη, καὶ τὸ τοῦ Τειρεσίου μνημα, ἐκεῖ τελευτήσαντος κατὰ τὴν φυγὴν.

Χαιρώνεια δ' ἐστὶν Ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου Φίλιππος ὁ Ἀμύντου μεγάλη μάχη νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους, κατέστη τῆς Ἑλλάδος κύριος· δείκνυται δὲ κἀνταῦθα ταφὴ τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ δημοσία· περὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς αὐτοὺς καὶ Ῥωμαῖοι τὰς Μιθριδάτου δυνάμεις πολλῶν μυριάδων κατηγωνίσαντο· ὥστ' ὀλίγους ἐπὶ θάλασσαν σωθέντας φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσὶ, τοὺς δ' ἄλλους, τοὺς μὲν ἀπολέσθαι, τοὺς δὲ καὶ ἀλῶναι.

Λεβιάδεια δ' ἐστὶν, ὅπου Διὸς Τροφωνίου μαντεῖον ἴδρυται, χάσματος ὑπονόμου κατάβασιν ἔχον· καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρηστηριαζόμενος· κεῖται δὲ μετὰ τὸ τοῦ Ἐλικῶνος καὶ τῆς Χαιρωνείας, Κορωνείας πλησίον.

Τὰ δὲ Λεῦκτρα ἐστὶν, ὅπου Λακεδαιμονίους μενάλῃ μάχῃ νικήσας Ἐπαμεινώνδας, ἀρχὴν εὗρετο τῆς καταλίσεως αὐτῶν· οὐκέτι γὰρ ἔξ ἐκείνου τὴν

τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν ἴσχυσαν, ἦν εἰ-
 ρον πρότερον· καὶ μάλιστα ἐπειδὴ καὶ τῇ δευτέρᾳ
 συμβολῇ τῇ περὶ Μαντίνειαν κακῶς ἔπραξαν. Τὸ
 μὲν τοι μὴ ὑφ' ἑτέροις εἶναι, καὶ περ οὕτως ἐπται-
 κόσι, συνέμεινε μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας· καὶ
 παρὰ τοῦτοις δὲ τιμώμενοι διατελοῦσι διὰ τὴν τῆς
 πολιτείας ἀρετὴν. Δείκνυται δὲ ὁ τόπος οὗτος κατὰ
 τὴν ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θεσπιάς ὁδόν.

Ἐξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν Ὀρχομε-
 νίων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Βοιωτικοῦ
 ἔθνους. Καλεῖ δὲ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸν ἀπὸ
 ἔθνους τοῦ Μινυῶν· ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαι τινὰς
 τῶν Μινυῶν εἰς Ἴωλκόν φασιν, ὅθεν τοὺς Ἀργοναύ-
 τας Μινύας λεχθῆναι. Φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν καὶ
 πλουσία τις γεγονυῖα πόλις, καὶ δυναμένη μέγα.
 Τοῦ μὲν οὖν πλοῦτου μάρτυς καὶ Ὀμηρος· διαρι-
 θμούμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματίσαν-
 τὰς φησιν·

Οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται, οὐδ' ὅσα
 Θήβας

Αἰγυπτίας.

Τῆς δυνάμεως δὲ, ὅτι Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλουν τοῖς
 Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνῳ τῷ τυραννοῦντι αὐτῶν, ὃν
 ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθῆναι φασιν. Ἐτεοκλῆς δὲ,
 τῶν βασιλευσάντων ἐν Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων ἱερὸν
 ἰδρυσάμενος πρῶτος ἀμφότερα ἐμφαίνει, καὶ πλοῦ-
 τον καὶ δύνναμιν· ὃς εἴτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας,
 εἴτ' ἐν τῷ διδόναι κατορθῶν, εἴτε καὶ ἀμφότερα, τὰς
 θεὰς ἐτίμησε ταύτας. Ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐεργεσί-

αν εὐφυῆ γενόμενον ἐκεῖνον πρὸς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὀρυῆσαι τιμὴν, ὥστε ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη τὴν δύναμιν. Ἀλλὰ πρὸς ταύτη καὶ χρημάτων ἔδει. Οὔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ, διδοίη ἂν πολλὰ, οὔτε μὴ λαμβάνων πολλὰ, οὐκ ἂν ἔχοι πολλὰ· εἰ δ' ἀμφοτέρωθεν συνέχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. Τὸ γὰρ κενούμενον ἅμα καὶ πληρούμενον πρὸς τὴν χρεῖαν, ἀεὶ πλήρῆς ἐστίν· ὁ δὲ διδοὺς μὲν, μὴ λαμβάνων δὲ, οὐδ' ἂν ἐπὶ θάτερα κατορθοίη· παύσεται γὰρ διδοὺς, ἐπιλείποντος τοῦ ταμείου· παύσονται δὲ καὶ οἱ διδόντες τῷ λαμβάνοντι μόνον, χαριζομένῳ δὲ μηδέν· ὥστ' οὐδ' οὗτος ἐτέρως ἂν κατορθοίη. Ὁμοια δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἂν. Χωρὶς δὲ τοῦ κοινοῦ λόγου, διότι

Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα,
 Δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει,
 καὶ ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα σκοπεῖν χρή. Μάλιστα γὰρ τοὺς βασιλέας δύνασθαι φαμεν· διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορευόμεν. Δύνανται δ' ἄγοντες, ἐφ' ἃ βούλονται, τὰ πλήθη διὰ πειθοῦς ἢ βίας. Πείθουσι μὲν οὖν δι' εὐεργεσίας μάλιστα. Οὐ γὰρ ἢ γε διὰ τῶν λόγων ἐστὶ βασιλική, ἀλλ' αὕτη μὲν ῥητορικὴ· βασιλικὴν δὲ πειθῶ λέγομεν, ὅταν εὐεργεσίαις φέρωσι καὶ διάγωσιν, ἐφ' ἃ βούλονται· πείθουσι μὲν δὴ δι' εὐεργεσιῶν, βιάζονται δὲ διὰ τῶν ὅπλων. Ταῦτα δ' ἀμφω χρημάτων ὄνιᾳ ἐστὶ. Καὶ γὰρ στρατείαν ἔχει πλείστην, ὃ τρέφειν δυνάμενος· καὶ εὐεργετεῖν δύναται πλείστον, ὃ πλείστα κεκτημένος. Λέγουσι δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἢ λίμνη κατέχει νῦν ἢ

Κωπαῖς, ἀνεψύχθαι πρότερον, καὶ γεωργεῖσθαι παντοδαπῶς ὑπὸ τοῖς Ὀρχομενίοις [ῶν] πλησίον οἰκοῦσι· καὶ τοῦτ' οὖν τεκμήριον τοῦ πλούτου τιθέασι.

Τὴν δ' Ἀσπληδόνα χωρὶς τῆς πρώτης συλλαβῆς ἐκάλουν τινές· εἴτ' Εὐδείελος μετωνομάσθη καὶ αὐτὴ καὶ ἡ χώρα, τάχα τὸ ἰδίωμα προσφερομένη ἐκ τοῦ δειλινοῦ κλίματος οἰκεῖον τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα τὸ εὐχειμέρον. Ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἄκρα τῆς ἡμέρας ἐστὶ· τούτων δὲ τὸ δειλινὸν τοῦ ἑωθινοῦ ψυχρότερον· εἰς ἐπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιάζον τῇ νυκτὶ, τὸ δ' εἰς ἄνεσιν ἀφιστάμενον τῆς νυκτός. Ἰαμα δὲ τοῦ ψύχους ὁ ἥλιος· τὸ οὖν ἠλιαζόμενον πλεῖστον ἐν ταῖς ψυχροτάταις καιρῶν εὐχειμεριώτατον. Διέχει δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ στάδια εἴκοσι· μεταξὺ δ' ὁ Μέλαις ποταμός.

Ἐπέρεκεται δ' Ὀρχομενίας ὁ Πανοπεύς, Φωκικὴ πόλις, καὶ Ἐάμπολις· τούτοις δ' ὁμορεῖ Ὀποῦς, ἡ τῶν Λοκρῶν μητρόπολις τῶν Ἐπικνημιδίων. Πρότερον μὲν οὖν οἰκεῖσθαι τὸν Ὀρχομενὸν φασιν ἐπὶ πεδίῳ· ἐπιπολαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων, ἀνοικισθῆναι πρὸς τὸ Ἀκόντιον ὄρος, παρατεῖνον ἐπὶ ἐξήκοντα σταδίους μέχρι Παραποταμίων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι. Ἱστοροῦσι δὲ τοὺς ἐν τῷ Πόντῳ καλουμένους Ἀχαιοὺς ἀποίκους Ὀρχομενίων εἶναι τῶν μετὰ Ἰαλμένου πλανηθέντων ἐκεῖσε μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν. Καὶ περὶ Κάρυστον δ' ἦν τις Ὀρχομενός. Εὐ γὰρ τὴν τοιαύτην ὕλην ὑποβεβλήκασι ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συγγράψαντες, οἷς ἀκο-

λουθοῦμεν, ὅταν οἰκεῖα λέγωσι πρὸς τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν.

III. Μετὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἡ Φωκίς ἐστὶ πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ Βοιωτίᾳ παραπλησίως ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τό γε παλαιόν. Οὐ γὰρ Δαφνοῦς ἦν τότε τῆς Λοκρίδος, σχίζων ἐφ' ἑκάτερα τὴν Λοκρίδα, καὶ μέσος ταττόμενος τοῦ τε Ὀπουντίου κόλπου καὶ τῆς τῶν Ἐπικνημιδίων παραλίας· νῦν δὲ Λοκρῶν ἐστὶν ἡ χώρα· τὸ δὲ πόλισμα κατέσκαπται, ὥστ' οὐδ' ἐκεῖ καθήκειν οὐκέτι μέχρι τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ θαλάττης ἡ Φωκίς· τῷ δὲ Κρισσαίῳ κόλπῳ συνῆπται. Αὐτὴ γὰρ ἡ Κρῖσσα τῆς Φωκίδος ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς ἰδρυμένη τῆς θαλάσσης, καὶ Κίρῳα, καὶ Ἀντίκιρῳα, καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῆ κείμενα χωρία πρὸς τῷ Παρνασσῷ, Δελφοί τε, καὶ Κίρφισ, καὶ Δαυλῖς, καὶ αὐτὸς ὁ Παρνασὸς τῆς τε Φωκίδος ὢν, καὶ ἀφορίζων τὸ ἐσπέριον πλευρόν. Ὅν τρόπον δ' ἡ Φωκίς τῇ Βοιωτίᾳ παράκειται, τοῦτον καὶ ἡ Λοκρὶς τῇ Φωκίδι ἐκατέρω. Διττὴ γὰρ ἐστὶ, διηρημένη ὑπὸ τοῦ Παρνασοῦ δίχα· ἡ μὲν ἐκ τοῦ ἐσπερίου μέρους παρακειμένη τῷ Παρνασσῷ, καὶ μέρος αὐτοῦ νεμομένη, καθήκουσα δ' ἐπὶ τὸν Κρισσαῖον κόλπον· ἡ δ' ἐκ τοῦ πρὸς ἑω τελευτῶσα ἐπὶ τὴν πρὸς Εὐβοίᾳ θάλασσαν. Καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἐσπεριοὶ Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι, ἔχουσί τε ἐπὶ τῇ δημοσίᾳ σφραγίδι τὸν ἐσπερον ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον· οἱ δ' ἕτεροι δίχα πως καὶ αὐτοὶ διηρημένοι· οἱ μὲν Ὀποῦντιοὶ, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὄμοροι Φωκεῦσι καὶ Βοιωτοῖς· οἱ δ'

Ἐπικνημίδιοι, ἀπὸ ὄρους Κνημίδος, προσεχεῖς Οἰ-
 ταιῖς τε καὶ Μαλιεῦσιν. Ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοῖν τῶν
 τε Ἑσπερίων καὶ τῶν ἐτέρων Παρνασός, παραμήκης
 εἰς τὸ προσάρκτιον μέρος ἐκτεινόμενος ἀπὸ τῶν πε-
 ρὶ Δελφούς τόπων μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν τε Οἰ-
 ταιῶν ὄρων καὶ τῶν Αἰτωλικῶν καὶ τῶν ἀνὰ μέσον
 Δωριέων. Πάλιν γὰρ ὡσπερ ἡ Λοκρὶς . . . οὔσα
 τοῖς Φωκεῦσι παραβέβληται, οὕτω . . . μετὰ τῆς
 Αἰτωλίας καὶ τινῶν ἀνὰ μέσον . . . Δωρικῆς τετρα-
 πόλεως τῇ Λοκρίδι ἑκατέρω καὶ τῷ Παρνασῷ καὶ
 τοῖς Δωριεῦσιν. Ἐπὲρ τούτων δὲ καὶ τῶν Αἰτωλῶν
 οἱ προσάρκτιοι, καὶ Ἀθαμᾶνες ἐκ τῶν Ἠπειρωτικῶν
 ἔθνων καὶ τῶν Μακεδονικῶν, ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρό-
 τερον, παραλλήλους ὡσπερ τινὰς τεταμένας ἀπὸ τῆς
 ἐσπέρας ἐπὶ τὰς ἄρκτους ταινίας κατανοῆσαι τὰς
 λεχθείσας χώρας. Ἱεροπρεπὴς δ' ἐστὶ πᾶς ὁ Παρ-
 νασός, ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία, τιμώμενά τε
 καὶ ἀγιστευόμενα· ὧν ἐστὶ γνωριμώτατον καὶ κάλ-
 λιστον τὸ Κωρύκιον, νυμφῶν ἄντρον δμώνυμον τῷ
 Κιλικίῳ. Τῶν δὲ πλευρῶν τοῦ Παρνασοῦ τὸ μὲν
 ἐσπέριον νέμονται Λοκροὶ τε οἱ Ὀζόλαι, καὶ τινες
 τῶν Δωριέων, καὶ Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα προσ-
 αγορευόμενον Αἰτωλικὸν ὄρος· τὸ δὲ πρὸς ἕω Φω-
 κεῖς καὶ Δωριεῖς, οἱ πλείους ἔχοντες τὴν Τετραπόλιν
 παρακειμένην πρὸς τῷ Παρνασῷ, πλεονάζουσιν δὲ
 τοῖς πρὸς ἕω μέρεσιν. Αἱ μὲν οὖν κατὰ τὸ μῆκος
 πλευραὶ τῶν λεχθεισῶν χωρῶν τε καὶ ταινιῶν ἐκά-
 στης, παραμήκεις ἅπασαί εἰσιν, ἡ μὲν οὔσα προσ-
 ἄρκτιος, ἡ δὲ ἐσπέριος· αἱ δὲ λοιπαὶ ἐσπέριοι ταῖς
 ἐώαις οὐκ εἰσι παραμήκεις· οὐδὲ ἡ παραλία ἑκατέ-

ρα, ἢ τε τοῦ Κρισσαίου μέχρι τοῦ ἄρκτιου, καὶ ἢ πρὸς Εὐβοίαν μέχρι τῆς . . παράλληλοι ἀλλήλαις εἰσίν· εἰς ἃς τε . . . τὰ ἔθνη· ἀλλ' οὕτω δέχεσθαι δεῖ τὰ σχήματα τῶν τοιούτων χωρίων, ὡς ἂν ἐν τριγώνῳ . . . γραμμῶν πλειόνων τὰ γὰρ . . . παράλληλα μὲν ἀλλήλοις ἔσται, καὶ τὰς . . . πλευρὰς ἕξει παραλλήλους. Ὁ μὲν οὖν ὄλοσχερῆς τύπος οὗτος τῆς λοιπῆς καὶ ἐφεξῆς περιουσίας· τὰ καθ' ἕκαστα δ' ἐξῆς λέγωμεν ἀπὸ τῆς Φωκίδος ἀρχάμενοι.

Ταύτης δ' ἐπιφανέσταται δύο πόλεις Δελφοὶ καὶ Ἐλλάτεια. Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερόν τοῦ Πιθίου Απόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν· εἶγε Ἀγαμέμνων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ· ὁ γὰρ κιθαρωδὸς ἄδων εἰσάγεται·

Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλεϊδῶ Ἀχιλλῆος,

Ὡς ποτε δηρίσαντο· ἀναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων

Χαῖρε νόω. —

Ὡς γὰρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων Πυθοῖ ἐν ἠγαθῆν.

Δελφοὶ μὲν δὴ διὰ ταῦτα γνώριμοι. Ἐλλάτεια δέ, ὅτι πασῶν μεγίστη τῶν ἐνταῦθα πόλεων, καὶ ἐπικαιροτάτη διὰ τὸ ἐπικεῖσθαι τοῖς στενοῖς, καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἔχειν τὰς εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν. Ὁρη γὰρ ἐστὶν Οἰταῖα πρῶτον, ἔπειτα τὰ τῶν Λοκρῶν καὶ τῶν Φωκέων, οἱ πανταχοῦ στρατοπέδοις βάσιμα τοῖς ἐκ Θετταλίας εἰσβάλλουσιν· ἀλλ' ἔχει παρόδους στενὰς μὲν, ἀφωρισμένας δέ, ἃς αἰ παρακείμεναι πόλεις φρουροῦσιν·

ἄλουσῶν δ' ἐκείνων κρατεῖσθαι συμβαίνει καὶ τὰς παρόδους. Ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ ἱεροῦ ἐπιφάνεια τοῦ ἐν Δελφοῖς ἔχει πρεσβεῖον, καὶ ἅμα ἡ θέσις τῶν χωρίων ἀρχὴν ὑπαγορεύει φυσικὴν, (ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ ἐσπεριώτατα μέρη τῆς Φωκίδος) ἐντεῦθεν ἀρκτέον.

Εἴρηται δ' ὅτι καὶ ὁ Παρνασὸς ἐπὶ τῶν ἐσπεριῶν μερῶν ἴδρυνται τῆς Φωκίδος. Τοῦτου δὴ τὸ μὲν πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ Λοκροὶ κατέχουσιν οἱ Ὀζόλαι· τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοὶ, πετρῶδες χωρίον, θεατροειδές, κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, σταδίων ἑκκαίδεκα κύκλον πληροῦσαν. Ἐπέκειται δ' αὐτῆς ἡ Λυκώρεια, ἐφ' οὗ τόπου πρότερον ἴδρυντο οἱ Δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ· νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ οἰκοῦσι περὶ τὴν κρήνην τὴν Κασταλίαν. Πρόκειται δὲ τῆς πόλεως ἡ Κίρφεις, ἐκ τοῦ νοτίου μέρους ὄρος ἀπότομον, νάπην ἀπολιπὸν μεταξὺ, δι' ἧς ὁ Πλειστός διαρρέει ποταμός. Ἐποπέπτωκε δὲ τῇ Κίρφει πόλις ἀρχαία Κίρρα, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἴδρυνμένη· ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφοὺς ὄγδοήκοντά που σταδίων· ἴδρυνται δ' ἀπαντικρὺ Σικυῶνος. Πρόκειται δὲ τῇ Κίρρᾳ τὸ Κρισσαῖον πεδῖον εὐδαιμον. Πάλιν δ' ἐφεξῆς ἐστὶν ἄλλη πόλις, Κρίσσα, ἀφ' ἧς ὁ κόλπος Κρισσαῖος· εἶτα Ἀνίκιρρα, ὁμώνυμος τῇ κατὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ τὴν Οἶτην. Καὶ δὴ φασιν ἐκεῖ τὸν ἐλλέβορον φύεσθαι τὸν ἀστεῖον, ἐνταῦθα δὲ σκευάζεσθαι βέλτιον· καὶ διὰ τοῦτο ἀποδημεῖν δεῦρο πολλοὺς, καθάρσεως καὶ θεραπείας χάριν· γίνεσθαι γὰρ τι σησαμοειδές φάρμακον ἐν τῇ Φωκιῇ, μεθ' οὗ σκευάζεσθαι τὸν Οἰταῖον ἐλλέβορον.

Αὕτη μὲν οὖν συμμένει· ἡ δὲ Κρίσσα καὶ ἡ Κρίσσα κατεσπάσθησαν· ἡ μὲν πρότερον ὑπὸ Κρισσαίων· αὕτη δ' ἡ Κρίσσα ὕστερον ὑπ' Εὐρυλόγου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν Κρισσαῖον πόλεμον· εὐτυχήσαντες γὰρ οἱ Κρισσαῖοι διὰ τὰ ἐκ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀφικνουμένους, καὶ παρὰ τὰ προστάγματα τῶν Ἀμφικτυόνων. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς Ἀμφισεῦσι συνέβη· Λοκρῶν δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν Ὀζόλων. Ἐπελθόντες γὰρ οὗτοι τὴν τε Κρίσσαν ἀνέλαβον, καὶ τὸ πεδίον τὸ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνιερωθὲν αὐθις κατεγεώργουν, καὶ χεῖρους ἦσαν περὶ τοὺς ξένους τῶν πάλαι Κρισσαίων. Καὶ τοὺτους οὖν ἐτιμωρήσαντο οἱ Ἀμφικτύονες, καὶ τῷ θεῷ τὴν χάριν ἀπέδωσαν. Νῦν μὲν οὖν ὀλιγώρηται πως τὸ ἱερὸν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως ἐτιμᾶτο· δηλοῦσι δ' οἱ τε Θησαυροὶ, οὓς καὶ δῆμοι καὶ δυνάσται κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀνέτιθεντο καθιερωμένα, καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημιουργῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ Πυθικός, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱστορουμένων χρησμῶν.

Φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοῖλον κατὰ βράθους, οὐ μάλλα εὐρύστομον· ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν· ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ στομίου τρίποδα ὑψηλὸν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαίνουσιν, δεχομένην τὸ πνεῦμα, ἀποθεσπίζειν ἔμμετρόα τε καὶ ἄμετροα· ἐντείνειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητὰς τινὰς ὑπουργοῦντας τῷ ἱεραῷ. Πρώτη δὲ Φημονάην φασὶ γενέσθαι Πυθίαν· κεκλησθαι

δὲ καὶ τὴν προφήτιν οὕτω, καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι· ἐκτετάσθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου, καὶ ἀκαμάτου, καὶ διακόνου. Ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη τῆς τε τῶν πόλεων κτίσεως, καὶ τῆς τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐκτιμήσεως. Καὶ γὰρ κατὰ πόλεις συνήεσαν καὶ κατὰ ἔθνος, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες· καὶ ἅμα τῆς παρ' ἀλλήλων χρείας χάριν, καὶ εἰς τὰ ἱερά τὰ κοινὰ ἀπήντων διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις συντελοῦντες. Φιλικὸν γὰρ πᾶν τοιοῦτον ἀπὸ τῶν δημοτραπέζων ἀρξάμενον, καὶ δημοσπόνδων, καὶ δημοροφίαν. Ὅσοι δὲ πλεῖον καὶ ἐκ πλειόνων ἐπιδημεῖ, τοσῶδε μεῖζον καὶ τὸ ὄφελος ἐνομιζέτο.

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖστον τιμὴ τῶ ἱερῶ τούτων διὰ τὸ χρηστήριον συνέβη, δόξαντι ἀψευδεστάτω τῶν πάντων ὑπάρξαι· προσελάβετο δὲ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου. Τῆς γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πῶς ἐστὶ τῆς συμπάσης, τῆς τε ἐντὸς ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτός· ἐνομίσθη δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὄμφαλόν, προσπλάσαντες καὶ μῦθον, ὃν φησι Πίνδαρος· ὅτι συμπέσοιεν ἐνταῦθα οἱ ἀετοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὁ μὲν ἀπὸ τῆς δύσεως, ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς· οἱ δὲ κόρακας φασί. Δείκνυται δὲ καὶ ὄμφαλός τις ἐν τῷ ναῶ τειταινωμένος, καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μύθου.

Τοιαύτης δὲ τῆς εὐκαιρίας οὔσης τῆς περὶ τοὺς Δελφοὺς, συνήεσαν τε ῥαδίως ἐκεῖσε, μάλιστα δ' οἱ ἐγγύθεν· καὶ δὴ καὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐκ τούτων συνετάχθη, περὶ τε τῶν κοινῶν βουλευσόμε-

νον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἕξον κοινοτέραν· ἅτε καὶ χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν καὶ ἀναθημάτων, φυλακῆς καὶ ἀγιστείας δεομένων μεγάλης. Τὰ πάσαι μὲν οὖν ἀγνοεῖται. Ἀκρισίος δὲ τῶν μνημονευομένων πρῶτος διατάξαι δοκεῖ τὰ περὶ τοὺς Ἀμφικτύονας, καὶ πόλεις ἀφορίσαι τὰς μεθεξούσας τοῦ συνεδρίου, καὶ ψῆφον ἐκάστη δοῦναι, τῇ μὲν καθ' αὐτήν, τῇ δὲ μεθ' ἑτέρας, ἢ μετὰ πλειόνων· ἀποδειξαι δὲ καὶ τὰς Ἀμφικτυονικὰς δίκας, ὅσαι πόλεις πρὸς πόλεις εἰσίν. Ὑστερον δ' ἄλλαι πλείους διατάξεις γεγόνασιν, ἕως κατελύθη καὶ τοῦτο τὸ σὺνταγμα, καθάπερ καὶ τὸ τῶν Ἀγαιῶν. Αἱ μὲν οὖν πρῶται δώδεκα συνελθεῖν λέγονται πόλεις· ἐκάστη δ' ἔπεμπε Πυλαγόραν, δις κατ' ἔτος οὔσης τῆς συνόδου, ἕκαστος τε καὶ μετοπώρου· ὕστερον δὲ καὶ πλείους συνῆλθον πόλεις. Τὴν δὲ σύνοδον Πυλαίαν ἐκάλουν, τὴν μὲν ἑαρινὴν, τὴν δὲ μετοπωρινὴν, ἐπειδὴ ἐν Πύλαις συνήγοντο, ἅς καὶ Θερμοπύλας καλοῦσιν· ἔθνον δὲ τῇ Δήμητρι οἱ Πυλαγόραι. Τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐγγύς μετῆν καὶ τούτων καὶ τοῦ μαντείου, ὕστερον δὲ καὶ οἱ πτόρρωθεν ἀφικνοῦντο, καὶ ἐχρῶντο τῷ μαντεῖω, καὶ ἔπεμπον δῶρα καὶ θησαυροὺς κατεσκευάζον, καθάπερ Κροῖσος, καὶ ὁ πατήρ Ἀλυάτιης, καὶ Ἰταλιωτῶν τινες, καὶ Σικελοί.

Ἐπίφθορος δ' ὢν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι, καὶ ἱερὸς ᾗ. Νυνὶ γέ τοι πενέστατόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν· χρημάτων δὲ χάριν τῶν ἀναθημάτων τὰ μὲν ἦρται, τὰ δὲ πλείω μένει. Πρῶτον δὲ πολυχρήματον ἦν τὸ ἱερὸν· καθάπερ Ὀμηρός τε εἶρηκεν

Οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετροθέσση.

Καὶ οἱ Θησαυροὶ δηλοῦσι, καὶ ἡ σύλησις ἡ γενηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκέων· ἐξ ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος. Αὕτη μὲν οὖν ἡ σύλησις γεγένηται κατὰ Φίλιππον τὸν Ἀμύντου. Προτέραν δ' ἄλλην ἐπινοοῦσιν ἀρχαίαν, ἢ τὸν ὑφ' Ὀμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησεν· οὐδὲ γὰρ ἶχνος αὐτοῦ σωθῆναι πρὸς τοὺς ὕστερον χρόνους, ἐν οἷς οἱ περὶ Ὀνόμαρχον καὶ Φάϋλλον ἐσύλησαν τὸ ἱερόν, ἀλλὰ τὰ μὲν νεώτερα ἐκείνων εἶναι τῶν χρημάτων λέγει δὲ καὶ . . ἀποκεῖσθαι γὰρ ἐν Θησαυροῖς ἀπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα, ἐπιγραφὰς σώζοντα, ἐν αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες. Γύγου γὰρ καὶ Κροίσου καὶ Συβαριτῶν καὶ Σπινητῶν τῶν περὶ Ἀδρίαν, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐ ἦκοι τὰ παλαιὰ χρήματα ἀναμεμῖχθαι· καὶ ἄλλοι τόποι διασημαίνουσιν ὑπὸ τούτων σκευωρηθέντες τῶν ἀνδρῶν. Ἐνιοὶ δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι Θησαυρόν, ἀφήτορος δ' οὐδὸν τὸν κατὰ γῆς Θησαυρισμόν, ἐν τῷ ναῷ κατωρῦχθαι φασὶ τὸν πλοῦτον ἐκεῖνον, καὶ τοὺς περὶ τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιχειρήσαντας ἀνασκάπτειν νύκτωρ, σεισμῶν γενομένων μεγάλων, ἔξω τοῦ ναοῦ πέτεσθαι, καὶ παύσασθαι τῆς ἀνασκαφῆς· ἐμβλαεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις φόβον τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Τῶν δὲ ναῶν τὸν μὲν πτέρινον, εἰς τοὺς μύθους τακτέον· τὸν δὲ δεύτερον Τροφωνίου καὶ Ἀγαμήδους ἔργον φασί· τὸν δὲ νῦν Ἀμφικτύονες κατε-

σκεύασαν. Δείκνυται δ' ἐν τῷ τεμένει τάφος Νεοπτολέμου κατὰ χρησμόν γενόμενος, Μαχαιρέως Δελφοῦ ἄνδρός ἀνελόντος αὐτόν· ὡς μὲν ὁ μῦθος, δίκας αἰτοῦντα τὸν θεὸν τοῦ πατρῷου φόνου· ὡς δὲ τὸ εἶκος, ἐπιθέμενον τῷ ἱερῷ. Τοῦ δὲ Μαχαιρέως ἀπόγονόν φασι Βράγχον τὸν προστατήσαντα τοῦ ἐν Διδύμοις ἱεροῦ.

Ἄγων δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελφοῖς κιθαρῳδῶν ἐγενήθη, παιῶνα ἁδόντων εἰς τὸν θεόν· ἔθηκαν δὲ Δελφοί. Μετὰ δὲ τὸν Κρισσαῖον πόλεμον οἱ Ἄμφικτύονες ἵππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου διέταξαν στεφανίτην, καὶ Πύθια ἐκάλεσαν. Προσέθησαν δὲ τοῖς κιθαρῳδοῖς αὐλητάς τε καὶ κιθαριστάς χωρὶς ᾠδῆς, ἀποδώσοντάς τι μέλος, ὃ καλεῖται νόμος Πυθικός. Πέντε δ' αὐτοῦ μέρη ἐστίν, ἀνάκρουσις, ἄμπειρα, κατακελευσμός, ἴαμβοι καὶ δάκτυλοι, σύριγγες. Ἐμελοποίησε μὲν οὖν Τιμοσθένης ὁ ναύαρχος τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου, ὃ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις. Βούλεται δὲ τὸν ἄγωνα τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα διὰ τοῦ μέλους ὑμνεῖν· ἀνάκρουσιν μὲν τὸ προοίμιον δηλῶν· ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κατάπειραν τοῦ ἄγωνος· κατακελευσμὸν δὲ αὐτὸν τὸν ἄγωνα· ἴαμβον δὲ καὶ δάκτυλον τὸν ἐπιπαιωνισμὸν τὸν γινόμενον ἐπὶ τῇ νίκῃ μετὰ τοιούτων ῥυθμῶν, ὧν ὁ μὲν ὕμνος οἰκειὸς ἐστίν, ὃ δ' ἴαμβος κακισμοῖς καὶ τὸ ἴαμβίζειν· σύριγγες δὲ τὴν ἔκλειψιν τοῦ θηρίου μιμουμένων, ὡς ἂν καταστρέφοντος εἰς ἐσχάτους τινας συριγμούς.

Ἐφορος δ', ᾧ τὸ πλεῖστον προσχρώμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβιος μαρτυρῶν τυγχάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι τὰναντία ποιεῖν ἔσθ' ὅτε τῇ προαίρεσει καὶ ταῖς ἐξ ἀρχῆς ὑποσχέσεσιν. Ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς φιλομυθοῦσιν ἐν τῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας, προστίθησι τῷ περὶ τοῦ μαντείου τούτου λόγῳ σεμνὴν τινα ὑπόσχεσιν, ὡς πανταχοῦ μὲν ἄριστον νομίζει τὰ ληθές, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἄτιον γὰρ, εἰ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀεὶ τὸν τοιοῦτον τρόπον διώκομεν, φησὶ περὶ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντες, ὃ πάντων ἐστὶν ἀψευδέστατον, τοῖς οὕτως ἀπίστοις καὶ ψευδέσι χρῆσόμεθα λόγοις. Ταῦτα δ' εἰπὼν, ἐπιφέρει παραχρῆμα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον Ἀπόλλωνα μετὰ Θέμιδος, ὠφελῆσαι βουλόμενον τὸ γένος ἡμῶν. Εἶτα τὴν ὠφέλειαν εἰπὼν, ὅτι εἰς ἡμερότητα προῦκαλεῖτο, καὶ ἐσωφρόνιζε τοῖς μὲν χρηστηριάζων, καὶ τὰ μὲν προστάτων, τὰ δ' ἀπαγορευῶν, τοὺς δ' οὐδ' ὅλως προσιέμενος. Ταῦτα δὲ διοικεῖν νομίζουσι (φησὶν) αὐτὸν, οἳ μὲν αὐτὸν τὸν θεὸν σωματοειδῆ γινόμενον, οἳ δ' ἀνθρώποις ἔννοιαν παραδιδόντα τῆς ἑαυτοῦ βουλήσεως.

Ἐποβὰς δὲ, περὶ τῶν Δελφῶν, οὔτινες εἰσι, διαλεγόμενος, φησὶ τὸ παλαιὸν Παρνασίους τινὰς αὐτόχθονας καλουμένους οἰκεῖν τὸν Παρνασσόν· καθ' ὃν χρόνον τὸν Ἀπόλλωνα, τὴν γῆν ἐπιόντα, ἡμεροῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τε τῶν ἀνημέρων καρπῶν καὶ τῶν βίων, ἐξ Ἀθηνῶν δ' ὄρμηθέντα ἐπὶ Δελφοὺς,

ταύτην ἰέναι τὴν ὁδὸν, ἣ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσι· γενόμενον δὲ κατὰ Πανοπέας, Τιτυὸν καταλῦσαι, ἔχοντα τὸν τόπον, βίαιον ἄνδρα καὶ παράνομον· τοὺς δὲ Παρνασίους, συμμίξαντας αὐτῷ, καὶ ἄλλον μηνῦσαι χαλεπὸν ἄνδρα, Πύθωνα τοῦνομα, ἐπὶ κλησιν δὲ δράκοντα· κατατοξεύοντος δ' ἐπικελεύειν ἴε παιάν· ἀφ' οὗ τὸν παιανισμόν οὕτως ἐξ ἔθους παραδοθῆναι τοῖς μέλλουσι συμπίπτειν εἰς παράταξιν· ἐμπρησθῆναι δὲ καὶ σκηνην τότε τοῦ Πύθωνος ὑπὸ τῶν Δελφῶν, καθάπερ καὶ νῦν ἔτι καὶ ἀεὶ ὑπόμνημα ποιουμένους τῶν τότε γενομένων. Τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον, ἢ Ἀπόλλων τοξεύων, καὶ κολάζων Τιτυοὺς, καὶ Πύθωνας, καὶ ὀδεύων ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Δελφοὺς, καὶ γῆν πᾶσαν ἐπιών; Εἰ δὲ ταῦτα μὴ ὑπελάμβανε μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομένην Θέμιν γυναικὰ καλεῖν; τὸν δὲ μυθευόμενον δράκοντα, ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγχεῖν ἐβούλετο τὸν τε τῆς ιστορίας καὶ τὸν τοῦ μύθου τόπον. Παραπλήσια τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν Αἰτωλῶν εἰρημένα. Φήσας γὰρ ἀπορρήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, τότε μὲν Αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι τοὺς κατέχοντας βαρβάρους ἐκβαλόντας, τότε δ' Αἰτωλὸν μετὰ τῶν ἐξ Ἥλιδος Ἐπειῶν· τούτους δ' ὑπ' ἀλλήλων . . . τῶν ἐχθρῶν· τούτους δ' ὑπ' Ἀλκμαίωνος καὶ Διομήδους. Ἀλλ' ἐπᾶνειμι ἐπὶ τοὺς Φωκέας.

Ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἐν τῇ παραλία μετὰ τὴν Ἀντικιρράν πολίχνιον ἐστὶν ὀπισθεν ὁ Μάραθος· εἴτ' ἄκρα Φαρυγγιον ἔχουσα ὑφορμον· εἴθ' ὁ λιμὴν

ἕστατος ὁ προαγορευθεὶς Μυχὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβη-
κότος, ὑπὸ τῷ Ἑλικῶνι καὶ τῇ Ἄσκη κείμενος.
Οὐδ' αἱ Ἀβαὶ δὲ τὸ μαντεῖον ἄπωθεν τῶν τόπων
τούτων ἐστίν, οὐδ' ἡ Ἄμβρυσος, [οὐδ' ὁ Μεδε-
ῶν] δμώνυμος τῇ Βοιωτικῇ. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ
μετὰ Δελφούς ὡς πρὸς τὴν ἕω Δαυλὶς πολίχνην,
ἔπου Τηρέα τὸν Θρακῆ φασὶ δυναστεῦσαι, καὶ τὰ
περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκνην ἐκεῖ μυθεύουσι, ὡς
Θουκυδίδης· ἄλλοι δ' ἐν Μεγάροις φασί· τοῦτομα
δὲ τῷ τόπῳ γεγενῆσθαι ἀπὸ τοῦ δάσους· δαυλοῦς
γὰρ καλοῦσι τὰ δάση. Ὅμηρος μὲν οὖν Δαυλίδα
εἶπεν, οἱ δ' ἕστερον Δαυλίαν. Καὶ τὸ,

Οἱ Κυπάρισσον ἔχον. —

δέχονται διττῶς· οἱ μὲν δμωνύμως τῷ φυτῷ, οἱ δὲ
παρωνύμως, κώμην ὑπὸ τῇ Λυκωρείᾳ.

Πανοπεὺς δ' ὁ νῦν Φανοτεὺς, ὄμορος τοῖς περὶ
Λεβιάδειαν τόποις, ἡ τοῦ Ἐπειοῦ πατρὶς. Καὶ τὰ
περὶ Τιτυὸν ἐνταῦθα μυθεύουσιν. Ὅμηρος δὲ
φησιν, ὅτι οἱ Φαίηκες τὸν Ῥαδάμανθυν εἰς Εὐ-
βοϊαν ἤγαγον, ὀφόμενον Τιτυὸν γαιήϊον υἱόν· καὶ
Ἐλάριον τὸ σπήλαιον ἀπὸ τῆς Τιτυοῦ μητρὸς Ἐλά-
ρας δείκνυται κατὰ τὴν νῆσον, καὶ ἡρώων τοῦ Τι-
τυοῦ, καὶ τιμαί τινες. Πλησίον δὲ Λεβαδείας καὶ
ἡ Τραχίν, δμώνυμος τῇ Οἰταίᾳ, Φωκικῇ πολίχνη
οἱ δ' ἐνοικοῦντες Τραχίνιοι λέγονται.

Ἡ δ' Ἀνεμώρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαί-
νοντος πάθους· καταιγίζει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλου-
μενος Κατοπήριος χῶρος, κρημνός τις ἀπὸ τοῦ
Παρθασοῦ διήκων. Ὅριον δ' ἦν ὁ τόπος οὗτος Δελ-

φῶν καὶ Φωκίων, ἠνίκα ἀπέστησαν τοὺς Δελφοὺς ἀπὸ τοῦ κοινοῦ συστήματος τῶν Φωκίων Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι· τινὲς δὲ Ἀνεμώλειαν καλοῦσιν· εἶθ' Ἐάμπολις μετὰ ταῦτα ἐκλήθη ὑπὸ τινων, εἰς ἣν ἐκ Βοιωτίας ἐπεσεῖν τοὺς Ἴωντας ἔφαμεν. Ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὕτη πλησίον τῶν Παραποταμίων, ἐτέρα οὕσα τῆς ἐν Παρνασσῷ Ἐαμπόλεως.

Καὶ Ἐλάτεια, ἡ μεγίστη πόλις τῶν Φωκιῶν, ἦν Ὀμηρος μὲν οὐκ οἶδε· νεωτέρα γὰρ ἐστὶ τῆς ἡλικίας ἐκείνου· ἐπικαιρίως δ' ἴδρυνται πρὸς τὰς ἐκ τῆς Θετταλίας εἰσβολάς. Δηλοῖ δὲ τὴν εὐφύϊαν ταύτην καὶ Δημοσθένης, φράζων τὸν θόρυβον τὸν γενηθέντα Ἀθήνησιν αἰφνιδίως, ἐπειδὴ ἦκέ τις ἀπαγγέλλων ὡς τοὺς πρυτάνεις, ὡς Ἐλάτεια κατεῖληπται.

Παραποτάμιοι δ' εἰσὶ κατοικία τις ἐπὶ τῷ Κηφισῷ ἰδρυνμένη πλησίον Φανοτεῦσι, καὶ Χαιρωνεῦσι, καὶ Ἐλατεία. Φησὶ δὲ Θεόπομπος τὸν τόπον τοῦτον διέχειν τῆς μὲν Χαιρωνείας ὅσον σταδίων τεσσαράκοντα, διορίζει δὲ Ἀμβρουσέας καὶ Πανοπέας καὶ Δαυλιέας· κεῖσθαι δ' ἐπὶ τῆς ἐμβολῆς τῆς ἐκ Βοιωτίας εἰς Φωκέας ἐν λόφῳ μετρίως ὑψηλῷ, μεταξὺ τοῦ τε Παρνασοῦ καὶ τοῦ . . . ὄρους πενταστάδιον σχεδόν τι ἀπολεῖπον τῶν ἄν . . . ὄριων, διαιρεῖν δὲ τὸν Κηφισὸν, στενὴν ἑκατέρωθεν διδόντα πάροδον, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκ Λιλαίας ἔχοντα Φωκικῆς πόλεως, καθάπερ καὶ Ὀμηρός φησιν,

Οἳ τε Λίλαιον ἔχον, πηγῆς ἐπὶ Κηφισσοῖο·

εἰς δὲ τὴν Κωπαΐδα λίμνην ἐκδιδόντα· τὸ δὲ Δαύλιον παρατείνειν ἐφ' ἐξήκοντα στάδια μέχρι τοῦ Ἰφραντείου, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ Ὀρχομενός. Καὶ Ἡσίοδος δ' ἐπὶ πλέον περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει καὶ τῆς ῥύσεως, ὡς δι' ὅλης ῥέει τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ δρακοντοειδῶς.

Ὅς παρὰ Πανοπίδα Γλήκωνά τ' ἐρυμνὴν

Καὶ δὲ δι' Ὀρχομενοῦ εἰλιγμένος εἶσι, δρακων ὡς. Τὰ δὲ στενὰ τὰ περὶ τοὺς Παραποταμίους ἢ τὴν παραποταμίαν, λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, περιμάχητα ὑπῆρξεν ἐν μίαν ἐχόντων ταύτην εἰσβολὴν. Ἔστι δὲ Κηφισσός, ὃ, τε Φωκικός, καὶ ὁ Ἀθήνησι, καὶ ὁ ἐν Σαλαμῖνι· τέταρτος δὲ καὶ πέμπτος, ὁ ἐν Σικυῶνι, καὶ ὁ ἐν Σκύρω· ἔκτος δὲ, ὁ ἐν Ἀργεῖ, τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρκείου· ἐν Ἀπολλωνίᾳ δὲ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνω πηγὴ ἐστὶ κατὰ τὸ γυμνάσιον, ἣν καλοῦσι Κηφισσόν.

Δαφνοῦς δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται· ἦν δὲ ποτε τῆς Φωκίδος πόλις ἀπτομένη τῆς Εὐβοϊκῆς θαλάσσης, διαιροῦσα τοὺς Ἐπικνημιδίους Λοκροὺς, τοὺς μὲν, ἐπὶ τῷ πρὸς Βοιωτίαν, ἐκείνους δὲ εἰς Φωκίδα τὴν ἀπὸ θαλάσσης καθήκουσαν. Τεμμήριον δὲ τὸ ἐν αὐτῷ Σχεδιεῖον, ὃ φασιν εἶναι τάφον Σχεδίου. Περὶ μὲν δὴ τῆς Φωκίδος ἀπόχρη.

IV. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Λοκρίς· ὥστε περὶ ταύτης λεκτέον. Διήρηται δὲ δίχα. Τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶν οἱ πρὸς Εὐβοίαν Λοκροὶ, οἱ σχίζονται ἐφ' ἐκείτερα τοῦ Δαφνοῦντος. Ἐπεκαλοῦντο δ' οἱ μὲν Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, οἱ δ' Ἐπικνημί-

διοι ἀπὸ ὄρους τινὸς Κνημίδος· τὸ δὲ λοιπὸν οἱ ἐσπέριοι εἰσι Λοκροί· οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Ὀζόλαι καλοῦνται. Χωρίζει δ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων ὁ, τε Παρνασσὸς μεταξὺ ἰδρυμένος καὶ ἡ τῶν Λωριέων τετράπολις. Ἄρκτηον δ' ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων.

Ἐφεξῆς τοίνυν ταῖς Ἀλαῖς, εἰς ἃς κατέληξεν ἡ Βοιωτικὴ παραλία ἢ πρὸς Εὐβοίᾳ, τὸν Ὀπούντιον κόλπον συμβαίνει κεῖσθαι. Ὁ δ' Ὀποῦς ἔστι μητρόπολις, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ, τὸ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας, ἐπιγεγραμμένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ,

Τοὺς δέ ποτε φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος ἄντια
Μῆδων,

Μητρόπολις Λοκρῶν κεύθει ὁμοῦ Ὀπόεις.

Ἀπέχει δὲ θαλάσσης περὶ πεντεκαίδεκα σταδίους, τοῦ δ' ἐπινείου καὶ ἐξήκοντα. Κῦνος δ' ἔστι τὸ ἐπινεῖον, ἄκρα τερματίζουσα τὸν Ὀπούντιον κόλπον σταδίων ὄντα περὶ τεσσαράκοντα. Μεταξὺ δὲ Ὀποῦντος καὶ Κύνου πεδίον εὐδαιμον· κεῖται δὲ κατὰ Αἰδηφὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπου τὰ θερμὰ τοῦ Ἡρακλέους, πορθμῶ διειργόμενος σταδίων ἐξήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Δευκαλίωνα φασὶν ὠκῆσθαι. Καὶ τῆς Πύρρῃς αὐτόθι δείκνυται σημά, τοῦ δὲ Δευκαλίωνος Ἀθήνησι. Διέχει δὲ τῆς Κνημίδος ὁ Κῦνος ὅσον πενήκοντα σταδίους. Καὶ ἡ Ἀταλάντη δὲ νῆσος κατὰ Ὀποῦντα ἰδρυται, ὁμώνυμος τῇ πρὸ τῆς Ἀττικῆς. Λέγεσθαι δ' Ὀπουντίους τινὰς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ φασὶν, ὧν οὐκ ἄξιον

μεμνησθαι, πλὴν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἔξανανεοῦνται τοῖς Ὀπουντίοις ὑπάρχουσιν. Ὅτι δ' ἐξ Ὀποῦντος ἦν Πάτροκλος, λέγει Ὀμηρος, καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πράξας ἔφυγεν εἰς Πηλέα, ὃ δὲ πατὴρ Μενοίτιος ἔμεινεν ἐν τῇ πατρίδι· ἐκεῖσε γὰρ φησιν ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποσχέσθαι τῷ Μενοιτίῳ κατάξιν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανελθόντα. Οὐ μὴν ἐβασίλευέ γε ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων· ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρὸς, πατρίδος ὦν, ὡς φασι, Ναυρῦκου. Αἰάνην δ' ὀνομάζουσι τὸν ἀναιρεθέντα ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, ἀφ' οὗ καὶ τέμενος Αἰάνειον δείκνυται, καὶ κρήνη τις Αἰανίς.

Ἐξῆς μετὰ τὸν Κῦνον Ἀλόπη ἐστὶ καὶ ὁ Δαφνοῦς, ὃν ἔφαμεν κατεσπάσθαι λιμὴν δ' ἐστὶν αὐτόθι διέχων Κύνου περὶ ἐνενήκοντα σταδίους· Ἐλατείας δὲ, πεζεύοντι εἰς τὴν μεσόγαιαν ἑκατὸν εἴκοσι. Ἡδὴ δ' ἐστὶ ταῦτα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. Μετὰ γὰρ τὸν Ὀπουντίον συνεχῆς ἐστὶν οὗτος.

Μετὰ δὲ Δαφνοῦντα Κνημίδες χωρίον ἐρμυγνόν, ὅσον σταδίους εἴκοσι πλεύσαντε· καθ' ὃ καὶ τὸ Κήναιον ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκειται, ἄκρα βλέπουσα πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον, πορθμῶ διειρογομένη σχεδὸν εἴκοσι σταδίων. Ταῦτα δ' ἤδη τῶν Ἐπικνημιδίων ἐστὶ Λοκρῶν. Ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται, ἀπὸ Λίχα τοῦνομα ἔχουσαι· καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι παράπλω, αἷς ἐκόντες παραλείπομεν. Μετὰ δὲ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κνημίδων λιμὴν, ὑπὲρ οὗ κεῖται τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις κατὰ τὴν

μεσόγαιαν. Εἴθ' ὁ Βοιάγριος ποταμὸς ἐκδίδωσιν, ὁ παραρρέων τὸ Θρόνιον· Μάνην δ' ἐπονομάζουσιν αὐτόν· ἔστι δὲ χειμάρρους, ὡστ' ἀβρόχοις ἐμβαίνειν τοῖς ποσίν· ἄλλοτε δὲ καὶ δίπλεθρον ἴσχειν πλάτος. Μετὰ δὲ ταῦτα, Σκάρφεια, σταδίους ὑπερκειμένη τῆς θαλάσσης δέκα, διέχουσα δὲ τοῦ Θρόνιου τριάκοντα· ἔπειτα Νίκαια καὶ αἱ Θερμοπύλαι.

Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων, τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον μεμνησθαι· ὧν δ' Ὀμηρος μέμνηται, Καλλιάρους μὲν οὐκέτι οἰκεῖται· ἐξῆς δὲ Βῆσσα τὸ πεδίον· καλοῦσι δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τῷ τόπῳ· δρυμώδης γάρ ἐστι· ταύτην μὲν οὖν τὴν Βῆσσαν ἐν τοῖς δυσὶ γραπτέον σσ· ἀπὸ γὰρ τοῦ δρυμώδους ὠνόμασται ὁμωνύμως· ὥσπερ καὶ Νάπη ἐν τῷ Μηθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλήνικος ἀγνοῶν Δάπην ὀνομάζει· τὸν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δῆμον, ἀφ' οὗ Βησαιεῖς οἱ Δημόται λέγονται, ἐν τῷ ἐνὶ σ γράφουσιν.

Ἡ δὲ Τάρφη κεῖται ἐφ' ὕψους, διέχουσα σταδίους εἴκοσι, χώραν δ' εὐκαρπον καὶ εὐδενδρον ἔχει· ἤδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ὠνόμασται. Καλεῖται δὲ νῦν Φαρούγαι· ἴδρυνται δ' αὐτόθι Ἡρας Φαρυγαίας ἱερὸν, ἀπὸ τῆς ἐν Φαρούγαις τῆς Ἀργείας· καὶ δὴ καὶ ἀποικοὶ φασιν εἶναι Ἀργείων.

Τῶν γε μὴν Ἑσπερίων Λοκρῶν Ὀμηρος οὐ μέμνηται, ἢ οὐ φητῶς γε· ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἀντιδιαστέλλεσθαι τούτοις ἐκείνους, περὶ ὧν εἰρήκαμεν,

Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέσσην ἱερῆς Εὐβοίης, ὡς καὶ ἐτέρων ὄντων. Πόλεις δ' ἔσχον Ἀμφισσάν τε καὶ Ναύπακτον· ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῦ

Ἀντιρρόγιον πλησίον, ἠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ γενομένης· εἴτε τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων τὸν στόλον, εἴθ' (ὡς φησιν Ἐφορος) Λοκρῶν ἔτι πρότερον παρασκευασάντων· ἔστι δὲ νῦν Αἰτωλῶν, Φιλίππου προσκρίναντος.

Αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Χαλκίς, ἣς μέμνηται καὶ ὁ ποιητῆς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκάτω Καλυδῶνος· αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου μνημα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων· ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνης φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίζῃ τοῦ λόφου προχέμενον δυσσῶδες καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ρεῖν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὀζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. Καὶ ἡ Μολύκρεια δ' ἐστὶ κατὰ τὸ Ἀντιρρόγιον, Αἰτωλικὸν πολίχνιον. Ἡ δ' Ἀμφισσα ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἴδρυται τοῦ Κρυσσαίου πεδίου. Κατέσπασαν δ' αὐτὴν οἱ Ἀμφικτύονες, καθάπερ εἰρήκαμεν. Ὁ δὲ παράπλους πᾶς ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερβάλλει τῶν διακοσίων σταδίων.

Ἀλόπην δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς Ἐπικνημιδίοις ὀνομάζουσι, καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι· οὔτοι μὲν οὖν ἄποικοι τῶν Ἐπικνημιδίων, οἱ δ' Ἐπιζεφύριοι, τούτων.

Τοῖς δὲ Λοκροῖς τοῖς μὲν Ἐσπερίοις συνεχεῖς εἰσιν Αἰτωλοί· τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνιᾶνες συνεχεῖς οἱ ταύτην ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. Οὔτοι μὲν οὖν εἰσιν οἱ τὴν τετράπολιν οἰκήσαντες, ἣν φασιν εἶναι μητρόπολιν τῶν ἁπάντων Δωριέων· πόλεις δ' ἔσχον, Ἐρινεὸν, Εἰδῖον, Πίνδον, Κυτίνιον· ὑπέρεκειται δ' ἡ Πίνδος τοῦ Ἐρινεοῦ· παραρρέει δ' αὐ-

τὴν ὀμώνυμος ποταμὸς, ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφισ-
 σὸν οὐ πολὺ τῆς Αἰλαίας ἄπωθεν· τινὲς δ' Ἀκύ-
 φαντα λέγουσι τὴν Πίνδον. Τούτων ὁ βασιλεὺς Αἰ-
 πάλιος, ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, κατήχθη πάλιν, ὡς ἱστο-
 ροῦσιν, ὑφ' Ἡρακλέους· ἀπεμνημόνευσεν οὖν αὐτῷ
 τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἶτην. Ἐλλοιὸν γὰρ
 εἰσεποίησατο τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων,
 καὶ διεδέξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι.
 Ἐντεῦθεν ὀρμηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις ὑπῆρξεν ἡ
 εἰς Πελοπόννησον ἀπόδοσις.

Τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καί-
 περ οὔσαι μικραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἔπειτ' ὀλιγορή-
 θησαν· ἐν δὲ τῷ Φωκικῷ πολέμῳ, καὶ τῇ Μακεδό-
 νων ἐπιστρατεῖᾳ καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμῶν θανα-
 μαστὸν, εἰ καὶ ἴχνος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε. Τὰ
 δ' αὐτὰ πεπόνθασιν καὶ οἱ Αἰνιᾶνες. Καὶ γὰρ τού-
 τους ἐξέφθειραν Αἰτωλοὶ τε καὶ Ἀθαμῶνες· Αἰτω-
 λοὶ μὲν μετὰ Ἀκαρνάνων πολεμοῦντες καὶ μέγα δυ-
 νάμενοι· Ἀθαμῶνες δ' ὕστατοι τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς
 ἀξίωμα προαχθέντες, ἤδη τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων,
 καὶ μετ' Ἀμύντου βασιλέως δύναμιν κατασκευασά-
 μενοι. Οὗτοι δὲ τὴν Οἶτην διακατεῖχον.

Τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν καὶ τῆς
 ἀνατολῆς μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν
 καὶ τὴν ἐσπέραν· τρόπον δὲ τινα καὶ πρὸς ὄρθας
 τέμνει τὴν ἀπὸ τοῦ Παρνασοῦ μέχρι Πίνδου καὶ
 τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων ὄρεινὴν τὸ ὄρος τοῦτο.
 Τούτου δὲ τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας νενευκὸς μέρος
 Οἶτη καλεῖται, σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, τραχυ

καὶ ὑψηλόν· ὑψηλότετον δὲ κατὰ τὰς Θερμοπύλας· κορυφοῦται γὰρ ἐνταῦθα, καὶ τελευτᾷ πρὸς ὄξεις καὶ ἀποτόμους μέχρι τῆς θαλάσσης κρημνούς· ὀλίγην δ' ἀπολείπει πάροδον τοῖς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς Λοκροὺς ἐκ τῆς Θετταλίας.

Τὴν μὲν οὖν πάροδον Πύλας καλοῦσι, καὶ στενὰ, καὶ Θερμοπύλας· ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλησίον ὕδατα τιμώμενα ὡς Ἑρακλέους ἱερά. Τὸ δ' ὑπερκείμενον ὄρος Καλλιδρομον· τινὲς δὲ καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δι' Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου Καλλιδρομον προσαγορεύουσι. Πρὸς δὲ ταῖς Θερμοπύλαις ἐστὶ φρούρια ἐντὸς τῶν στενῶν, Νίκαια μὲν ἐπὶ θάλασσαν Λοκρῶν, Τειχιοῦς δὲ καὶ Ἑρακλεία ὑπὲρ αὐτῆς, ἣ Τραχὶν καλουμένη πρότερον, Λακεδαιμονίων κτίσμα. Διέχει δὲ τῆς ἀρχαίας Τραχίνος περὶ ἕξ σταδίους ἡ Ἑρακλεία. Ἐξῆς δὲ ἡ Ῥοδουντία, χωρίον ἐρυμνόν.

Ποιεῖ δὲ δυσεἰσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἡ τε τραχύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάραγγας ποιοῦντων, ἃς διέξεισι. Πρὸς γὰρ τῷ Σπερχεῖω, τῷ παραρρέοντι τὴν Ἀντικιόραν, καὶ ὁ Δύρας ἐστίν, ὃν φασιν ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἑρακλέους σβέσαι πυρᾶν καὶ ἄλλος Μέλας, διέχων Τραχίνος εἰς πέντε σταδίους. Πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχίνος φησὶν Ἑρόδοτος εἶναι βαθεῖαν διασφάγα, δι' ἧς Ἀσωπὸς, δμώνυμος τοῖς εἰρημένοις Ἀσωποῖς, εἰς τὴν θάλασσαν ἐκπίπτει τὴν ἐντὸς πυλῶν· παραλαβὼν καὶ τὸν Φοῖνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάντα αὐτῷ, δμώνυμον

τῶ ἡρωϊ, οἳ καὶ τάφος πλησίον δείκνυται· στάδιαι δ' εἰσὶν ἐπὶ Θερμοπύλας ἀπὸ Ἀσωποῦ πετεκαίδεκα.

Τότε μὲν οὖν ἦν ἐνδοξότατα τὰ χωρία ταῦτα, ἥνικα τῶν κλείθρων ἐκυρίευσεν τῶν περὶ τὰ στενά· καὶ τοῖς ἔξω τῶν στενῶν πρὸς τοὺς ἐντὸς ἦσαν ἀγῶνες πρωτείων, καθάπερ καὶ πέδας ἐκάλει Φίλιππος τῆς Ἑλλάδος τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας ἀφορμὰς βλέπων· ἐπιδέσμους δ' οἱ ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ τὴν Δημητριάδα· καὶ γὰρ αὕτη παρόδων ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ Τέμπη, τό, τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὀσσαν. Ὑστερον δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένων, ἅπαντα τελευτᾷ πᾶσι καὶ ἀνέσχε.

Περὶ δὲ τὰ στενά ταῦτα οἳ περὶ Λεωνίδα μετὰ ὀλίγων τῶν δμῶρων τοῖς τόποις ἀντέσχον πρὸς τὰς τοσαύτας τῶν Περσῶν δυνάμεις, μέχρι περιελθόντες δι' ἀτραπῶν τὰ ὄρη κατέκοψαν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι. Καὶ νῦν τὸ πολυάνδριον ἐκείνων ἐστὶ, καὶ στῆλαι, καὶ ἡ θρυλλομένη ἐπιγραφὴ τῆς Λακεδαιμονίων στήλης, ἔχουσα οὕτως·

Ω ξέν' ἀπάγγελον Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε

Κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

Ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μέγας αὐτόθι καὶ Δήμητρος ἱερὸν, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν Πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν οἱ Ἀμφικτύονες. Ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν τὴν Τραχίνα πεζῆ στάδιοι τεσσαράκοντα· πλοῦς δ' ἐπὶ Κήναιον ἑβδομήκοντα. Ἐξω δὲ Πυλῶν εὐθύς ὁ Σπερχειὸς ἐκδίδωσιν. Ἐπὶ δὲ Πύλας ἀπὸ Εὐρίπου στάδιοι πεντακόσιοι τριάκοντα. Καὶ ἡ μὲν Λο-

κρὶς τέλος ἔχει. Τὰ δ' ἔξω Θετταλῶν ἐστὶ τὰ πρὸς ἕω καὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, τὰ δὲ πρὸς δύσιν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν. Ἀθαμᾶνες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκλελοίπασιν.

Μέγιστον δὴ καὶ παλαιότατον τὸ τῶν Θετταλῶν σύστημα· ὧν τὰ μὲν Ὀμηρος εἶρηκε, τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλοὺς δ' Ὀμηρος μὲν ἀεὶ ἐνὶ ὀνόματι λέγει, πόλεις, οὐκ ἔθνη τάτινων ὑπ' αὐτοῖς, πλὴν εἰ τοὺς Κουρῆτας, οὓς ἐν μέρει τακτέον Αἰτωλικῶν. Ἀπὸ Θετταλῶν δ' ἀρκτέον, τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη, καὶ οὐχ ὁμολογουμένα τὰ πολλὰ, ἔωντες, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐποιήσαμεν, τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καιρία, λέγοντες.

V. Ἔστι δ' αὐτῆς πρὸς θαλάσση μὲν ἢ ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν ἄκρων τοῦ Πηλίου παραλία βλέπουσα πρὸς ἕω, καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια. Ἐχουσι δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὐβοίᾳ καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς καὶ οἱ Φθιώται Ἀχαιοί· τὰ δὲ πρὸς τῷ Πηλίῳ Μάγνητες. Αὕτη μὲν οὖν ἢ πλευρὰ τῆς Θετταλίας ἕωα λεγέσθω καὶ παραλία. Ἐκατέρωθεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸς τὴν μεσόγαιαν Μακεδόνες παράκεινται μέχρι Παιονίας καὶ τῶν Ἡπειρωτικῶν ἔθνων. Ἀπὸ δὲ τῶν Θερμοπυλῶν τὰ παράλληλα τοῖς Μακεδόσιν ὄρη τὰ Οἰταῖα καὶ Αἰτωλικά τοῖς Δωριεῦσι καὶ τῷ Παρνασσῷ συνάπτοντα· καλείσθω δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς Μακεδόσι πλευρὸν ἀρκτικόν· τὸ δ' ἕτερον νότιον. Λοιπὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον, ὃ περικλείουσιν Αἰτωλοὶ, καὶ Ἀκαρνανῆες, καὶ Ἀμφίλοχοι,

καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν Ἀθαμᾶνες, καὶ Μολοιτοὶ, καὶ ἢ τῶν Αἰθίικων ποτὲ λεγομένη γῆ, καὶ ἀπλῶς ἢ περὶ Πίνδον πλὴν τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης. Ταῦτα δ' ἐξῆρται μὲν ἱκανῶς· οὐ μὴν γε πολλὴν περιλαμβάνει κύκλω χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ.

Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μέσα τῆς Θετταλίας, εὐδαιμονεσιτάτη χώρα, πλὴν ὅση ποταμόκλυστος ἐστίν. Ὁ γὰρ Πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων, καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποταμοὺς ὑπερεκχεῖται πολλάκις· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐλιμνάζετο, ὡς λόγος, τὸ πεδίον, ἔκ τε τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιειρογόμενον, καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῶν πεδίων ἐχούσης τὰ χωρία. Ἐπὶ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γενομένου (τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη) καὶ τὴν Ὀσσαν ἀποσχίζοντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ πρὸς θάλασσαν ὁ Πηνειὸς, καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύτην. Ἐπολείπεται δ' ὁμως ἢ τε Νεσσωνὶς λίμνη μεγάλη καὶ ἢ Βοιβηΐς, ἐλάττων ἐκείνης καὶ πλησιεστέρα τῇ παραλίᾳ.

Τοιαύτη δ' οὔσα εἰς τέσσαρα μέρη διήρητο· ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν, Φθιωτὶς, τὸ δὲ Ἐστιαιωτὶς, τὸ δὲ Θετταλιωτὶς, τὸ δὲ Πελασγιωτὶς. Ἔχει δ' ἢ μὲν Φθιωτὶς τὰ νότια τὰ παρὰ τὴν Οἶτην, ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου καὶ Πυλαϊκοῦ μέχρι τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου διατείνοντα, πλατυνόμενα δὲ μέχρι Φαρσαλίας, καὶ τῶν πεδίων τῶν Θετταλικῶν· ἢ δ' Ἐστιαιωτὶς τὰ ἐσπέρια, καὶ τὰ μεταξὺ Πίνδου καὶ τῆς ἄνω Μακεδονίας· τὰ δὲ λοιπὰ, οἳ τε ὑπὸ τῇ Ἐστιαιωτίδι νεμόμενοι τὰ πεδία, καλούμενοι δὲ Πελασγιῶται, συνάπτοντες ἤδη τοῖς κάτω Μακεδόσι,

καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι Μαγνητικῆς παραλίας ἐμπληροῦντες χωρία. Κἀνταῦθα δ' ἐνδόξων ὀνομάτων ἔσται ἀρίθμησις, καὶ ἄλλως καὶ διὰ τὴν Ὀμήρου ποίησιν· τῶν δὲ πόλεων ὀλίγοι σώζουσι τὸ πάτριον ἀξίωμα· μάλιστα δὲ Λάρισσα.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς δέκα μέρη καὶ δυναστείας διελὼν τὴν σύμπασαν γῆν, ἣν νῦν Θετταλίαν προσαγορεύομεν, προσλαβὼν τινὰ τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Λοκρικῆς, ὡς δ' αὐτῶς καὶ τῆς ὑπὸ Μακεδόσιν νῦν τεταγμένης, ὑπογράφει τὴν κοινὴν καὶ πάσῃ χώρᾳ συμβαῖνον, τὸ μεταβάλλεσθαι καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ τὰς τῶν ἐπικρατούντων δυνάμεις.

Πρώτους δὲ καταλέγει τοὺς ὑπ' Ἀχιλλεῖ, τοὺς τὸ νότιον πλευρὸν κατέχοντας, καὶ παρακειμένους τῇ τε Οἰτῇ καὶ τοῖς Ἐπικνημιδίῳ Λοκροῖς,

— ὅσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,

Οἱ τ' Ἄλον, οἱ τ' Ἀλόπην, οἱ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο,

Οἱ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,

Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί.

Συζεύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ τῷ Φοίνικι, καὶ κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸν στόλον. Ὁ μὲν οὖν ποιητὴς οὐδαμοῦ μέμνηται Δολοπικῆς στρατείας, κατὰ τοὺς περὶ Ἴλιον ἀγῶνας· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν τὸν ἥγεμόνα Φοίνικα πεποίηκεν εἰς τοὺς κινδύνους ἐξιόντα, καθάπερ τὸν Νέστορα· ἄλλοι δ' εἰρήκασι, καθάπερ Πίνδαρος μνησθεὶς τοῦ Φοίνικος·

Ὅς Δολόπων ἄγαγε θρασὺν ὄμιλον σφενδονᾶσαι,

Ἴπποδάμων Δαναῶν βέλεσι πρόσφορον.

Τοῦτο δὴ καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς εἰώθασι λέγειν οἱ γραμματικοὶ, συννυπακουστέον. Γελοῖον γὰρ τὸ τὸν βασιλέα μετέχειν τῆς στρατείας·

Ναῖον δ' ἔσχατιὴν Φθίης Δολόπεσσιν ἀνάσσωσαν τοὺς δ' ὑπηκόους μὴ παρεῖναι· οὐδὲ γὰρ συστρατεύειν ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ δόξειεν, ἀλλὰ μόνον ὀλίγων ἐστὶν ἐπιστάτης, καὶ ῥήτωρ ἔπεται· εἰ δ' ἄρα σύμβουλος. Τὰ δ' ἔπη βούλεται καὶ τοῦτο δηλοῦν τοιοῦτον γὰρ τὸ,

Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι προηκτῆρὰ τε ἔργων.

Τῶν μέντοι ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ λεχθέντων ἐν ἀντιλογίᾳ ἐστὶ τό τε Ἄργος τὸ Πελασγικὸν καὶ ἡ Φθία. Ἄργος τε γὰρ οἱ μὲν πόλιν δέχονται Θετταλικήν, περὶ Λάρισσαν ἰδρυμένην ποτὲ, νῦν δ' οὐκέτ' οὔσαν· οἱ δ' οὐ πόλιν, ἀλλὰ τὸ τῶν Θετταλῶν πεδίον οὕτως ὀνοματικῶς λεγόμενον, θεμένου τούνομα Ἄβαντος, ἐξ Ἄργους δευρ' ἀποικήσαντος.

Φθίαν τε οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀχαΐᾳ, ταύτας δ' εἶναι διατεμνομένης τῆς συμπάσης Θετταλίας κατὰ θάτερον μέρος τὸ νότιον· οἱ δὲ διαιροῦσιν. Ἔοικε δ' ὁ ποιητὴς δύο ποιεῖν, τὴν τε Φθίαν, καὶ τὴν Ἑλλάδα, ὅταν οὕτω φῆ,

Οἳ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
ὡς δυοῖν οὔσων· καὶ

Φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθε δι' Ἑλλάδος εὐρουχόροιο
Φθίην δ' ἐξικόμην, —

καὶ

— ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε.

Ὁ μὲν οὖν ποιητὴς δύο ποιεῖ· πότερον δὲ πόλεις

ἢ χώρας, οὐ δηλοῖ. Οἱ δ' ὕστερον τὴν Ἑλλάδα, οἱ μὲν, εἰπόντες χώραν, διατεινάσθαι φασὶν εἰς τὰς Θηβας τὰς Φθιώτιδας ἀπὸ τῆς παλαιᾶς Φαρσάλου. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ τὸ Θετιδίον ἐστὶ πλησίον τῶν Φαρσάλων ἀμφοῖν, τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, καὶ τοῦ Θετιδίου τεκμαιρόμενοι τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ μέρος εἶναι καὶ τήνδε τὴν χώραν· οἱ δ' εἰπόντες πόλιν, Φαρσάλιοι μὲν δεικνύουσιν ἀπὸ ἐξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν πόλεως κατεσκαμμένην πόλιν, ἣν πεπιστεύκασι εἶναι τὴν Ἑλλάδα καὶ δύο κρήνας πλησίον, Μεσσηίδα καὶ Ἑπέρειαν. Μελιταιεῖς δ' ἀπαθῆναι ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίους ᾤκησθαι τὴν Ἑλλάδα πέραν τοῦ Ἐνιπέως, ἠνίκα ἡ αὐτῶν πόλις Πύρρος ὠνομάζετο· ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος, ἐν ταπεινῷ χωρίῳ κειμένης, εἰς τὴν ἑαυτῶν μετοικῆσαι τοὺς Ἕλληνας· μαρτύριον δ' εἶναι τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ σφετέρᾳ τάφον τοῦ Ἑλληνος, τοῦ Δευκαλίωνος υἱοῦ καὶ Πύρρος. Ἱστορεῖται γὰρ ὁ Δευκαλίων τῆς Φθιώτιδος ἄρξαι, καὶ ἀπλῶς τῆς Θετταλίας· ὁ δ' Ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς Ὀθρυος παρὰ Φάρσαλον θυεῖς εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παραβάλλει, ὃ δ' εἰς τὸν Πηνειόν. Περὶ μὲν Ἑλλήνων ταῦτα.

Φθῖοι δὲ καλοῦνται οἱ τε ὑπὸ Ἀχιλλεῖ, καὶ ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ, καὶ Φιλοκλήτῃ· ὁ δὲ ποιητὴς τούτων μάρτυς. Εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπὸ Ἀχιλλεῖ,

Οἱ τ' εἶχον Φθίην. —

ἐν τῇ ἐπὶ ναυσὶ μάχῃ τούτους μὲν ὑπομένοντας ἐν ταῖς ναυσὶ πεποίηκε μετὰ τοῦ Ἀχιλλεῶς καὶ καθ'

ἡσυχίαν ὄντας· τοὺς δ' ὑπὸ Φιλοκτῆτη μαχομένους, καὶ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ πρότερον, εἶτα Ποδάρκει μενεπτολέμῳ· περὶ ὧν κοιῶς μὲν οὕτω φησὶν

"Ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ, καὶ Ἰάονες ἐλκεχίτωνες,
Λοκροὶ, καὶ Φθῖοι, καὶ φαιδιμόεντες Ἐπειοί.
Ἰδίως δέ·

Πρὸ Φθίων δὲ Μῆδων τε, μενεπτόλεμός τε Ποδάρκης.

Οἱ μὲν πρὸ Φθίων μεγαθύμων θωρηχθέντες Ναῦφιν ἀμυνόμενοι, μετὰ Βοιωτῶν ἐμάχοντο. Τάχα δὲ καὶ οἱ σὺν Εὐρουπύλῳ Φθῖοι ἐλέγοντο, ὅμοιοι τούτοις ὄντες· νῦν μέντοι Μαγνησίας νομίζουσι τῆς ὑπ' Εὐρουπύλῳ τὰ περὶ Ὀρμένιον, καὶ τὴν ὑπὸ Φιλοκτῆτη πᾶσαν· τὴν δ' ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ τῆς Φθίας ἀπὸ Δολοπίας καὶ τοῦ πεδίου μέχρι τῆς Μαγνητικῆς θαλάττης· μέχρι δὲ τῆς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ πόλεως Ἀντρωῶνος, ἣ νῦν πληθυντικῶς λέγεται.

Περὶ Ἄλου δὲ καὶ Ἀλόπης διαποροῦσι, μὴ οὐτούτους λέγει τοὺς τόπους, οἱ νῦν ἐν τῷ Φθιωτικῷ τέλει φέρονται, ἀλλὰ τοὺς ἐν Λοκροῖς, μέχρι δεῦρο ἐπικρατοῦντος Ἀχιλλέως, ὥσπερ καὶ μέχρι Τραχίνος καὶ τῆς Οἰταίας. Ἔστι γὰρ καὶ Ἄλος καὶ Ἀλιούς ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν Λοκρῶν, καθάπερ καὶ Ἀλόπη. Οἱ δὲ τὸν Ἀλιοῦντα ἀντὶ Ἀλόπης τιθέασιν, καὶ γράφουσιν οὕτως·

Οἱ θ' Ἄλον, οἱ θ' Ἀλιοῦνθ', οἱ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο.

Ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἄλος ὑπὸ τῷ πέρατι κεῖται τῆς Ὄθρυος ὄρους πρὸς ἄρκτον κειμένου τῇ Φθιώτιδι,

ὁμόρου δὲ τῷ Τυμφρηστῶ τῷ ὄρει καὶ τοῖς Δόλοψιν, ἐκεῖθεν δὲ παρατείνοντος εἰς τὰ πλησίον τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. Ἀπέχει δ' Ἰτώνου περὶ ἑξήκοντα σταδίους ὁ Ἄλος, ἢ ἡ Ἄλος· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως· ὤκισε δὲ ὁ Ἀθάμας τὸν Ἄλον· ὑπέγκειται δὲ τοῦ Κροκίου πεδίου· ῥεῖ δὲ ποταμὸς Ἀμφρουσος πρὸς τῷ τείχει. Ἐπὶ δὲ τῷ Κροκίῳ Θῆβαί εἰσιν αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ χώρα δὲ Φθιώτις καλεῖται καὶ Ἀχαϊκὴ, συνάπτουσα τοῖς Μαλιεῦσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὀθρυος πρόποδες. Καθάπερ δὲ ἡ Φυλάκη ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ τῆς Φθιώτιδος ἐστὶ τῆς προσχώρου τοῖς Μαλιεῦσιν, οὕτω καὶ ἡ Ἄλος· διέχει δὲ Θηβῶν περὶ ἑκατὸν σταδίους· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ Φαρσάλου καὶ Φθιωτῶν. Φίλιππος μὲντοι Φαρσαλίῳις προσένειμεν, ἀφελόμενος τῶν Φθιωτῶν. Οὕτω δὲ συμβαίνει τοὺς ὄρους καὶ τὰς συντάξεις τῶν τε ἐθνῶν καὶ τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι ἀεὶ, καθάπερ εἶπομεν. Οὕτω καὶ Σοφοκλῆς τὴν Τραχινίαν Φθιώτιν εἶρηκεν. Ἀρτεμίδωρος δὲ τὴν Ἄλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησιν, ἔξω μὲν τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου κειμένην, Φθιώτιν δε. Προῖὼν γὰρ ἐνθένδε ὡς ἐπὶ τὸν Πηνειὸν μετὰ τὸν Ἀντροῶνα τίθησι Πτελεὸν, εἶτα τὸν Ἄλον ἀπὸ τοῦ Πτελεοῦ διέχοντα ἑκατὸν καὶ δέκα σταδίους. Περὶ δὲ Τραχῖνος εἴρηται, ὅποια τις, καὶ ὁ ποιητὴς κατονομάζει.

Τοῦ δὲ Σπερχεῖοῦ μεμνημένος πολλάκις, ὡς ἐπιχωρίου ποταμοῦ, τὰς πηγὰς ἔχοντος ἐκ Τυμφρησοῦ, ἐκδιδόντος δὲ πλησίον Θερμοπυλῶν μεταξὺ, αὐτῆς καὶ Λαμίας, δηλοῖ, ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπ' ἐκείνῳ ἦν. Ἀπέ-

χει δὲ Λαμίας ὁ Σπερχειὸς περὶ τριακόσια σταδίου, ὑπερκειμένης πεδίου τινὸς καθήκοντος ἐπὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον. Ὅτι δ' ὁ Σπερχειὸς ἐπιχώριος, ἔκτε τοῦ τρέφειν ἐκείνῳ τὴν κόμην φάσκειν, καὶ τοῦ τὸν Μενέσθιον, ἓνα τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, Σπερχειοῦ λέγεσθαι παῖδα καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἀχιλλέως. Μυρμιδόνας δ' εἰκὸς καλεῖσθαι πάντας τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Πατρόκλῳ, οἱ συνηκολούθησαν ἐξ Αἰγίνης φεύγοντι τῷ Πηλεΐ. Ἀχαιοὶ δ' ἔκαλοῦντο οἱ Φθιώται πάντες.

Διαριθμοῦνται δὲ τὰς ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει τῷ ὑπ' Ἀχιλλεῖ κατοικίας, Μαλιέων ἀρξάμενοι, πλείους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς Θήβας τὰς Φθιώτιδας, Ἐχίνον, Λαμίαν, περὶ ἣν ὁ Λαμιακὸς συνέστη πόλεμος Μακεδόσι καὶ Ἀντιπάτρῳ πρὸς Ἀθηναίους· ἐν ᾧ Λεωσθένης ἔπεσε τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, Ἀλεξάνδρον τοῦ βασιλέως ἑταῖρος· Ἐρινεὸν πρὸς τοῦτοις, Κορώνειαν, δμώνυμον τῇ Βοιωτικῇ, Μελίταιαν, Θαυμακούς, Πρόεργαν, Φάρσαλον, Ἐρέτριαν δμώνυμον τῇ Εὐβοικῇ, Παραχελώϊτας, καὶ τοὺτους δμώνυμους τοῖς Αἰτωλικοῖς· καὶ γὰρ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀχελῶος ποταμὸς πλησίον Λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ Παραχελώϊται. Παρέτεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἄρκτον μὲν, τῇ τῶν Ἀσκληπιαδῶν καὶ μάλιστα προσεπεριῶν, καὶ ταῖς Εὐρυπύλου καὶ Πρωτεσιλάου, ταῖς πρὸς ἕω κελκίμεναις . . . πρὸς νότον δὲ τῇ Οἰταίᾳ, εἰς τεσσαρεσκαίδεκα δήμους διηρημένη, Ἡράκλειάν τε καὶ Δρυοπίδα, τετράπολιν γεγο-

νυϊάν ποτε, καθάπερ καὶ τὴν Δωρίδα, μητρόπολιν δὲ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δρυόπων νομιζομένην. Τῆς δ' Οἰταίας καὶ ὁ Ἀκύφας ἐστὶ, καὶ Παρασωπιάς, καὶ Οἰνειάδαι, καὶ Ἀντίκιόρα δμώνυμος τῇ ἐν Λοκροῖς τοῖς Ἑσπερίοις. Λέγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας οὐκ ἄει μεμενηκυίας τὰς αὐτάς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας· αἱ δ' ἐπισημότατοι μάλιστα ἄξια μνήμης εἰσὶ.

Τοὺς δὲ Δόλοπας φράζει καὶ ὁ ποιητὴς ἱκανῶς, ὅτι ἐπὶ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσι τῆς Φθίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι ἦσαν τῷ Πηλεΐ οὗτοί τε καὶ οἱ Φθιωταί· ἕναίον γὰρ (φησὶν) ἐσχατιὴν Φθίης· καὶ ἦν Φοῖνιξ Δολόπεσσιν ἀνάσσειν, δόντος τοῦ Πηλέως. Γειτνιαῖ δὲ τῇ Πίνδῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν χωρίοις, Θετταλικοῖς οὗσι τοῖς πλείστοις. Διὰ γὰρ τε τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Μακεδόνων οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τῶν Ἑπειρωτῶν, οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δ' ἄκοντες, μέρη καθίσταντο Θετταλῶν ἢ καὶ Μακεδόνων· καθάπερ Ἀθαμᾶνες, καὶ Αἰθίκες, καὶ Τάλαρες Θετταλῶν· ὄρεσται δὲ, καὶ Πελαγόνες, καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων.

Ἡ δὲ Πίνδος ὄρος μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν Μακεδονίαν, πρὸς ἐσπέραν δὲ Πεζῶραιβους μετανάστας ἀνθρώπους ἔχουσα, πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας· αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετταλίας· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ Πίνδῳ ὄκουν Τάλαρες, Μολοτικὸν φῦλον, τῶν περὶ τὸν Τόμαρον ἀπόσπασμα· καὶ Αἰθίκες, πρὸς οὓς ἐξελαθῆναί φησιν ὑπὸ Πειρίθου τοὺς Κενταύρους ὁ

ποιητής· ἐκλελοιπέναι δὲ νῦν ἱστοροῦνται. Τὴν δ' ἐκλειψιν διττῶς ἀκουστέον· ἢ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῆς χώρας τελείως ἠρημωμένης, ἢ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐθνικοῦ μηκέτι ὄντος, μηδὲ συστήματος διαμένοντος τοιοῦτου. Ὅταν οὖν ἄσημον τελῶς ἢ τὸ λειπόμενον νυνὶ σύστημα, οὐκ ἄξιον μνήμης τίθεμεν, οὔτ' αὐτὸ, οὔτε τοῖνομα τὸ μεταληφθέν· ὅταν δ' ἔχη τοῦ μεμνηῆσθαι δικαίαν πρόφασιν, λέγειν ἀναγκαῖον τὴν μεταβολήν.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τῆς παραλίας τὴν τάξιν τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀπὸ Θερμοπυλῶν ἀρξαμένους· τὴν γὰρ Λοκρικὴν καὶ τὰς ἄλλας εἰρήκαμεν. Αἶ τοίνυν Θερμοπύλαι τοῦ μὲν Κηναίου διεστήκασιν ἐβδομήκοντα σταδίων πορθμῶ· παραπλέοντι δ' ἔξω Πυλῶν τοῦ Σπερχειοῦ ὡς σταδίους δέκα, ἔνθεν δ' εἰς Φάλαρα, εἴκοσι· Φαλάρων δ' ἀπὸ Θαλάσσης ὑπέρεκται πεντήκοντα στάδια ἢ τῶν δεκαπέντε πόλεων. Εἰθ' ἐξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατὸν ὁ Ἐχίνος ὑπέρεκται. Τῆς δ' ἐξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ἐστὶν ἢ Κρημαστὴ Λάρισσα εἴκοσι σταδίους αὐτῆς διέχουσα· ἢ δ' αὐτὴ μὲν Πελασγία λεγόμενη καὶ Λάρισσα.

Εἶτα Μυόννησος νησίδιον· εἶτ' Ἀντρώων· ἣν δ' ἢ αὐτὴ ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ. Καταλέγει δ' ὁ ποιητής ἐφεξῆς τοῖς ὑπ' Ἀχιλλεῖ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ ἐφεξῆς ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ παραλίᾳ μέχρι Ἀντρώωνος. Ἡ μὲν οὖν Φυλάκη ἐγγὺς Θηβῶν ἐστὶ τῶν Φθιωτίδων, αἰπέρ εἰσι καὶ αὐταὶ ὑπὸ τῷ Πρωτεσιλάῳ· καὶ Ἄλος δὲ, καὶ Λά-

ρισσα ἢ Κρεμαστή, καὶ τὸ Δημήτριον ὑπ' ἐκείνῳ
 πᾶσαι πρὸς ἕω τῆς Ὀθρυος. Τὸ δὲ Δημήτριον Δη-
 μητρος εἶρηκε τέμενος, καὶ ἐκάλεσε Πύρασον. Ἦν
 δὲ πόλις εὐλίμενος ἢ Πύρασος ἐν δυσι σταδίοις
 ἔχουσα Δήμητρος ἄλλος καὶ ἱερὸν ἅγιον, διέχουσα
 Θηβῶν σταδίους εἴκοσι· ὑπέρκεινται δὲ Πυράσου
 Θῆβαι. Θηβῶν δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Κρόκιον πε-
 δίον πρὸς τῷ καταλήγοντι τῆς Ὀθρυος, δι' οὗ ὁ
 Ἄμφρυσος ῥεῖ ποταμός. Τούτου δ' ὑπέρκειται ὁ
 Ἴτωνος, ὅπου τὸ τῆς Ἰτωνίας ἱερὸν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ
 ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ὁ Κουάριος ποταμός· εἶρηται
 δὲ περὶ τούτου ἐν τοῖς περὶ τῆς Ἀργης Βοιωτικῆς.
 Ταῦτα δ' ἐστὶ τῆς Θετταλιώτιδος μιᾶς τῶν τεσσά-
 ρων μερίδων τῆς ὅλης Θετταλίας, ἧς ἦν καὶ τὰ ὑπ'
 Εὐρυπύλῳ, καὶ ὁ Φύλλος, ἔνθα Ἀπόλλωνος τοῦ
 Φυλλαίου ἱερὸν· καὶ Ἴχλαι, ὅπου ἡ Θέμις Ἰχναία
 τιμᾶται. Κατὰ δὲ τὸν Ἀντροῶνα ἕρμα ὑφάλον ἐν
 τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ ἐστὶ πόρω, καλούμενον ὄνος Ἀν-
 τρώνος· εἶτα Πτελεὸν καὶ ὁ Ἄλος· εἶτα τὸ τῆς Δή-
 μητρος ἱερὸν καὶ ὁ Πύρασος κατεσκευασμένος· ὑπερ
 αὐτῶν δὲ αἱ Οῦβαι· εἶτα ἄκρα Πύρρῳα καὶ δύο νησί-
 δια πλησίον, ὧν τὸ μὲν Πύρρῳα, τὸ δὲ Δευκαλίων
 καλεῖται· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Φθιώτις πῶς τελευτᾷ.

Ἐξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ Εὐμήλῳ καταλέγει, τὴν συν-
 εχῆ παραλίαν, ἣπέρο ἐστὶν ἡδὴ Μαγνησίας καὶ τῆς
 Πελασγιώτιδος γῆς. Φεραὶ μὲν οὖν εἰσι πέρας τῶν
 Πελασγικῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἃ παρα-
 τείνει μέχρι τοῦ Πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα.
 Ἐπίνειον δὲ τῶν Φεραῶν Παγασαί, διέχον ἐννενήκον-

τα σταδίουσ αὐτῶν· Ἰωλκοῦ δὲ εἴκοσι. Ἡ δ' Ἰωλκός κατέσκαπται μὲν ἐκ παλαιοῦ. Ἐντεῦθεν δ' ἔστειλε τὸν Ἰάσονα καὶ τὴν Ἀργὴ Πελίας· ἀπὸ δὲ τῆς Ἰναυπηγίας τῆς Ἀργοῦσ καὶ Παγασάς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον· οἱ δὲ πιθανώτερον ἡγοῦνται τοῦνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο ἀπὸ τῶν πηγῶν, αἱ πολλάι τε καὶ δασιλεῖσ ῥέουσι· πλησίον δὲ καὶ Ἀφέται, ὡσ ἂν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυτῶν. Τῆσ δὲ Δημητριάδος ἐπτὰ σταδίους ὑπέρκειται τῆσ θαλάσσης Ἰωλκός. Ἐκτισε δὲ Δημήτριος ὁ πολιορκητῆσ ἐπάνυμον ἑαυτοῦ τὴν Δημητριάδα μεταξὺ Νηλίας καὶ Παγασῶν ἐπὶ θαλάσση, τὰσ πλησίον πολίχνας εἰσ αὐτὴν συνοικίσασ, Νηλίαν τε καὶ Παγασάς, καὶ Ὁρμένιον· ἔτι δὲ Ῥιζοῦντα, Σηπιάδα, Ὀλιζῶνα, Βοίβην, Ἰωλκόν· αἱ δὲ νῦν εἰσ κῶμαι τῆσ Δημητριάδος. Καὶ δὴ καὶ ναύσταθμον ἦν τοῦτο καὶ βασίλειον μέχρι πολλοῦ τοῖσ βασιλεῦσι τῶν Μακεδόων· ἐπεκράτει δὲ καὶ τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν ὄρων ἀμφοῖν, τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆσ Ὀσσης. Νῦν δὲ συνέσταλται μὲν, τῶν δ' ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πασῶν ὄμως διαφέρει. Ἡ δὲ Βοιβηῖσ λίμνη πλησιάζει μὲν ταῖσ Φεραῖσ· συνάπτει δὲ καὶ τοῖσ ἀπολήγουσι τοῦ Πηλίου πέρασι καὶ τῆσ Μαγνησίας. Βοίβη δὲ χωρίον ἐπὶ τῇ λίμνῃ κείμενον. Καθάπερ δὲ τὴν Ἰωλκόν αὐξηθεῖσαν ἐπὶ πλέον κατέλυσαν αἱ στάσεις καὶ αἱ τυραννίδεσ, οὔτω καὶ τὰσ Φεράσ συνέστειλαν ἔξαρθείσασ ποτὲ καὶ συγκαταλυθείσασ τοῖσ τυράννοισ. Πλησίον δὲ τῆσ Δημητριάδος ὁ Ἄναυρος ῥεῖ· καλεῖται δὲ καὶ ὁ συνεχῆσ αἰγιαλός Ἰωλκός. Ἐνταῦθα

δὲ καὶ τὴν Πυλαϊκὴν πανήγυριν συνετέλουν. Ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος ἄπωτέρω τῆς Δημητριάδος τίθησι τὸν Παγασητικὸν κόλπον εἰς τοὺς ὑπὸ Φιλοκτῆτη τόπους· ἐν δὲ τῷ κόλπῳ φησὶν εἶναι τὴν Κικύνηθον νῆσον καὶ πολίχνην δμώνυμον.

Ἐξῆς δ' αἱ ὑπὸ Φιλοκτῆτη πόλεις καταλέγονται. Ἡ μὲν οὖν Μεθώνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς Θρακίας Μεθώνης, ἣν κατέσκαψε Φίλιππος· ἐμνήσθημεν δὲ καὶ πρότερον τῆς ἐν Πελοποννήσῳ. Πρόκεινται δὲ τῶν Μαγνήτων νῆσοι συχναὶ μὲν, αἱ δ' ἐν ὀνόματι Σκιάθος τε καὶ Πεπάρηθος, καὶ Ἴκος, Ἀλόνησός τε καὶ Σκῦρος ὁμωνύμους ἔχουσαι πόλεις. Μάλιστα δ' ἐστὶν ἐν ὀνόματι Σκῦρος διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλέα οἰκειότητα, καὶ τὴν Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλεύου ἐνταῦθα γέννησιν τε καὶ ἐκτροφὴν. Ὑστερον δὲ Φίλιππος αὐξηθεὶς, ὄρων Ἀθηναίους ἐπικρατοῦντας τῆς θαλάσσης καὶ τῶν νήσων ἄρχοντας καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων, ἐποίησε τὰς πλησίον ἑαυτῷ μάλιστα ἐνδόξους. Πολεμῶν γὰρ περὶ τῆς ἡγεμονίας, ἐπεχείρει πρῶτοις ἀεὶ τοῖς ἐγγύθεν, καὶ καθάπερ αὐτῆς τῆς Μαγνήτιδος τὰ πολλὰ μέρη τὴν Μακεδονίαν ἐποίησε καὶ τῆς Θρακίας καὶ τῆς ἄλλης τῆς κύκλω γῆς, οὕτω καὶ τὰς πρὸ τῆς Μαγνησίας νήσους ἀφηρεῖτο, καὶ τὰς ὑπ' οὐδενὸς γνωριζόμενας πρότερον περιμαχῆτους καὶ γνωρίμους ἐποίησε. Τὴν δ' οὖν Σκῦρον μάλιστα μὲν αἱ ἀρχαιολογίαι συνιστῶσιν· ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα θρυλλεῖσθαι ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν αἰγῶν ἀρεταὶ τῶν Σκυρίων· καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς Σκυρίας, καθάπερ τῆς Κα.

ρυστίας, καὶ τῆς Λευκολλείας, καὶ τῆς Συνναδικῆς, καὶ Ἱεραπολιτικῆς. Μονολίθους γὰρ κίονας καὶ πλάκας μεγάλας ὄραν ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς ποικίλης λιθίας, ὑφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ· πεποιήκέ τε τὰ λευκόλιθα οὐ πολλοῦ ἄξια.

Ὁ δ' οὖν ποιητῆς μέχρι δεῦρο προελθὼν τῆς Μαγνητικῆς παραλίας, ἐπάνειοι ἐπὶ τὴν ἄνω Θεταλίαν ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου

οἱ δ' εἶχον Τρίκκην καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν. Ταῦτα τὰ χωρία ἔστι μὲν τῆς Ἑστιαϊώτιδος· ἐκαλεῖτο δὲ, ὡς φασι, πρότερον Δωρίς· κατασχόντων δὲ τῶν Περόραιβωῖν αὐτήν, οἱ καὶ τῆς Εὐβοίας τὴν Ἰστιαϊώτιν κατεστρέψαντο, καὶ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἠπειρον ἀνέσπασαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐποικησάντων Ἰστιαίων, τὴν χώραν ἀπ' ἐκείνων οὕτως ἐκάλεσαν. Ἔστι δ' ἡ μὲν Τρίκκη, ὅπου τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἐπιφανέστατον, ὁμορος τοῖς τε Δόλοψιν καὶ τοῖς περὶ τὴν Πίνδον τόποις. Τὴν δ' Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ Μεσσηνιακῇ λεγομένην, οὐ φασι δεῖν οὕτως ἐκφέρειν, ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀφαιρεῖν· οὕτω γὰρ καλεῖσθαι πρότερον· νῦν δ' Ἰθώμη μετωνομάσθαι, χωρίον ἐρυμνὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακόεν, ἰδρυμένον μεταξὺ τεσσάρων φρουρίων, ὥσπερ ἐν τετραπλεύρῳ κειμένων, Τρίκκης τε καὶ Μητροπόλεως, καὶ Πελλινναίου, καὶ Γόμφων. Τῆς δὲ Μητροπολιτῶν ἔστι χώρας ἡ Ἰθώμη. Ἡ δὲ Μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν ουνώκιστο πολιχνίων ἀσῆμων, ὕστερον δὲ καὶ πλεί-

ους προσελήφθησαν, ὧν ἦν καὶ ἡ Ἰθώμη. Καλλι-
μαχος μὲν οὖν φησιν ἐν τοῖς ἰάμβοις,

Τὰς Ἀφροδίτας, (ἡ θεὸς γὰρ οὐ μία),

Τὴν Καστινήτιν ὑπερβαλέσθαι πάσας τῶ φρονεῖν.
ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τῶν ὑῶν θυσίαν. Καὶ
μὴν πολυῖστωρ, εἴτις ἄλλος, καὶ πάντα τὸν βίον, ὡς
αὐτὸς εἶρηκεν, ὃ ταῦτα μυθεῖσθαι βουλόμενος. Οἱ
δ' ὕστερον ἠλεγξαν οὐ μίαν Ἀφροδίτην μόνον, ἀλλὰ
καὶ πλείους ἀποδεδεγμένας τὸ ἔθος τοῦτο· ὧν εἶναι
καὶ τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ οὐδεμιᾶ τῶν συνοικισ-
θισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων, παραδοῦναι τὸ ἔθος
ὁμίριον. Ἔστι δὲ καὶ Φαρκαδῶν ἐν τῇ Ἑσταιαίωτι-
δι, καὶ ῥεῖ δι' αὐτῶν ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ Κουράλιος·
ὧν ὁ Κουράλιος ῥυεῖς παρὰ τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηναῖς
ἱερὸν εἰς τὸν Πηνειὸν ἐξίησιν. Αὐτὸς δ' ὁ Πηνειὸς
ἄρχεται μὲν ἐκ Πίνδου, καθάπερ εἶρηται· ἐν ἀρι-
στερᾷ δ' ἀφείς Τρίκκην τε, καὶ Περινναῖον, καὶ
Φαρκαδόνα φέρεται παρὰ τε Ἄτρακα καὶ Λάρισ-
σαν· καὶ τοὺς ἐν τῇ Θετταλιώτιδι δεξιόμενος ποτα-
μοὺς, πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς ἐκβολάς.
Τὴν δ' Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτου λεγομένην ἐν τε
τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ, καὶ
ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν ἄλλως, ὃ καὶ εἶρη-
ται ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς. Περὶ δὲ τούτων ζη-
τοῦσι καὶ μάλιστα, τίς ἦν ἡ ὑπὸ Ἡρακλέους ἀλοῦσα,
καὶ περὶ τίνος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν Οἰχαλίης
ἄλωσιν. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία τοῖς Ἀσκληπιάδασι
ὑπέταξεν.

Ἐξῆς δὲ λέγει τὴν ὑπ' Εὐρυπύλῳ.

Οἱ δ' ἔχον Ὀρμένιον, οἱ τε κρήνην Ἰπέρειαν,

Οἱ τ' ἔχον Ἀστέριον, Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα.

Τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον καλεῖται νῦν Ὀρμίνιον· ἔστι δ' ὑπὸ τῷ Πηλῷ κάμη κατὰ τὸν Παγασητικὸν κόλπον τῶν συνακισμένων εἰς τὴν Δημητριάδα πόλεων, ὡς εἴρηται. Ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηΐδα λίμνην εἶναι πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Βοίβη τῶν περιουκίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ τὸ Ὀρμένιον. Τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος πεζῆ σταδίους ἑπτὰ καὶ εἴκοσι· ὁ δὲ τῆς Ἰωλκοῦ τόπος ἐν ὁδῷ κείμενος τῆς μὲν Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους διέστηκε, τοῦ δ' Ὀρμενίου τοὺς λοιποὺς εἴκοσι σταδίους. Φησὶ δ' ὁ Σκήψιος, ἐκ τοῦ Ὀρμενίου τὸν Φοίνικα εἶναι, καὶ φεύγειν αὐτὸν ἐνθένδε παρὰ τοῦ πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο εἰς τὴν Φθίαν ἐς Πηλῆα ἀνακτα· ἐκίσθαι γὰρ ὑπὸ Ὀρμένου τὸ χωρίον τοῦτο, τοῦ Κερκάφου, τοῦ Αἰόλου· παῖδας δὲ τοῦ Ὀρμένου γενέσθαι τὸν τε Ἀμύντορα καὶ Εὐαίμονα· ὧν τοῦ μὲν εἶναι Φοίνικα, τοῦ δ' Εὐρύπυλον· φυλαχθῆναι δὲ τῷ Εὐρύπυλῳ τὴν διαδοχὴν κοινὴν, ὡς ἂν ἀπελθόντος τοῦ Φοίνικος ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ δεῖν γράφειν οὕτως·

Οἶον ὅτε πρῶτον λίπον Ὀρμένιον πολύμηλον· ἀντὶ τοῦ·

— Λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα.

Κράτης δὲ Φωκέα ποιεῖ τὸν Φοίνικα, τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ κράνους τοῦ Μέγητος, ᾧ ἐχρήσατο ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ τὴν νυκτεγεγερσίαν περὶ οὗ φησὶν ὁ ποιητής, ὅτι

— ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαιο

Ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας. Τὸν τε γὰρ Ἐλεῶνα ἐν τῷ Παρνασσῷ πολίχνην εἶναι· τὸν τε Ὀρμενίδην Ἀμύντορα οὐκ ἄλλον τινὰ λέγεσθαι, ἢ τὸν τοῦ Φοίνικος πατέρα· καὶ τὸν Αὐτόλυκον οἰκοῦντα ἐν τῷ Παρνασσῷ τοιχωρυχεῖν τὰ τῶν γειτόνων, ὅπερ κοινόν ἐστι τοιχωρῦχου παντός, οὐ τὰ τῶν πόρρωθεν. Ὁ δὲ Σκῆψιός φησι, μήτε Ἐλεῶνα μηδένα τόπον τοῦ Παρνασοῦ δείκνυσθαι, ἀλλὰ Νεῶνα· καὶ αὐτὴν οἰκισθεῖσαν μετὰ τὰ Τρωϊκά· μήτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοιχωρυχίας γενέσθαι μόνον. Καὶ ἄλλα δὲ ἐστίν, ἃ λέγοι τις ἄν· ἀλλ' οὖν ὀκνῶ διατρίβειν ἐπὶ πλεόν. Ἄλλοι δὲ γράφουσιν ἐξ Ἐλεῶνος. Ταναγρακὴ δὲ ἐστὶν αὕτη· καὶ μᾶλλον ἐλέγχουι ἀτόπως ἂν τὸ λεγόμενον, τό·

Φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχώροιο,
Φθίην δ' ἐξικόμην.

Ἡ δ' Ἐπέρεια κρήνη ἐστὶν ἐν μέσῃ τῇ Φεραίων πόλει μεταλαιούση. Τίτανος δ' ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότους ὠνομάσθαι· λευκόγεων γὰρ ἐστὶ τὸ χωρίον Ἄρνης πλησίον· καὶ τὸ Ἀστέριον δ' οὐκ ἄπωθεν τούτων ἐστί.

Συνεχεῖς τῇ μερίδι ταύτῃ λέγονται οἱ ὑπὸ τῷ Πολυποίτῃ·

Οἱ δ' Ἀργισσαν ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,

Ὀρθην, Ἠλώνην τε, πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκὴν. Ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ὤκουν Περόραιβοι, τὸ πρὸς τῇ θαλάσῃ μέρος νεμόμενοι, καὶ τῷ Πηνειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ Γυρτῶνος πόλεως

Περόραιβιδος. Ἐῖτα ταπεινώσαντες ἐκείνους εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίᾳ, Λαπίθαι κατέσχον αὐτὰ τὰ χωρία, Ἰξίων καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, ὃς καὶ τὸ Πήλιον κατεκτήσατο, βιασάμενος τοὺς κατασχόντας Κενταύρους, ἄγχιόν τι φῦλον. Τούτους μὲν οὖν

— ἐκ Πηλίου ὤσε, καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσε,

τοῖς δὲ Λαπίθαις τὰ πεδία παρέδωκε· τινὰ δ' αὐτῶν καὶ οἱ Περόραιβοὶ κατεῖχον, τὸ πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ· ἔστι δ' ὅπου καὶ ὄλοι ἀναμιξ τοῖς Λαπίθαις ὤκουν. Ἡ μὲν οὖν Ἀργισσα, ἣ νῦν Ἀργουρα, ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖται. Ἐπέρεκεται δ' αὐτῆς Ἄτραξ ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις, τῷ ποταμῷ πλησιάζουσα καὶ αὐτῇ· τὴν δ' ἀνὰ μέσον ποταμίαν εἶχον Περόραιβοί. Ὄρθην δὲ τινες τὴν ἀκρόπολιν τῶν Φαλανναίων εἰρήκασιν. Ἡ δὲ Φάλαννα Περόραιβικὴ πόλις πρὸς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῶν Τεμπῶν. Οἱ μὲν οὖν Περόραιβοὶ καταδυναστευθέντες ὑπὸ Λαπιθῶν, εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀπανέστησαν οἱ πλείους τὴν περὶ Πίνδον, καὶ Ἀθαμᾶνας, καὶ Δόλοπας, τὴν δὲ χώραν καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Περόραιβῶν κατέσχον Λαρισσαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηνειοῦ, γειτνιῶντες δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη τῶν πεδίων, πλὴν εἴτι σφόδρα κοῖλον πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ Νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφηρεῖτό τι τῆς ἀροσίμου τοὺς Λαρισσαῖους· ἀλλ' ὕστερον παραχώμασιν ἐπηνώρθωσαν Λαρισσαῖοι. Οὗτοι δ' οὖν κατεῖχον τέως τὴν Περόραιβίαν, καὶ φόρους ἐπράττοντο, ἕως Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν τόπων. Λάρισσα δ' ἔστι καὶ ἐν τῇ Ὀσση χωρίον· καὶ

ἡ Κρεμαστή, ὑπό τινων δὲ Πελασγία λεγομένη· καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ πόλις ἢ νῦν εἰς Ἱεράπυτταν συνοικισθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὑποκείμενον πεδῖον νῦν Λαρίσιον καλεῖται· καὶ ἐν Πελοποννήσῳ ἢ τε τῶν Ἀργείων ἄκρα καὶ ὁ τὴν Ἡλείαν ἀπὸ Δύμης διορίζων Λάρισος ποταμός. Θεόπομπος δὲ καὶ πόλιν λέγει ἐν τῇ αὐτῇ μεθορία κειμένην Λάρισσαν· καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἢ τε Φρικωνίς ἢ περὶ τὴν Κύμην καὶ ἢ κατὰ Ἀμαξιτὸν τῆς Τρωάδος· καὶ ἡ Ἐφεσία Λάρισσά ἐστι· καὶ ἐν Σίνα τῆς Μιτυλήνης ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων εἰς Λαρισσαῖαι πέτραι κατὰ τὴν ἐπὶ Μηθύμνης ὁδόν· καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισσα· καὶ τῶν Τράλλεων διέχουσα κώμη τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐπὶ Καῦστρου πεδῖον διὰ τῆς μεσογαίας ἰόντων κατὰ τὸ τῆς Ἰσοδρόμης Μητρὸς ἱερὸν, ὁμοίαν τὴν Θέσιν καὶ τὴν ἀρετὴν ἔχουσα τῇ Κρεμαστῇ Λαρίσση· καὶ γὰρ εὐῦδρος καὶ ἀμπελόφυτος· ἴσως δὲ καὶ ὁ Λαρίσιος Ζεὺς ἐκεῖθεν ἐπωνόμασται· καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δὲ τοῦ Πόντου κώμη τις καλεῖται Λάρισσα πλησίον τῶν ἄκρων τοῦ Αἴμου. Καὶ Ὀλοοσσῶν δὲ λευκὴ προσαγορευθεῖσα ἀπὸ τοῦ λευκάργιλος εἶναι, καὶ ἡ Ἠλώνη Περόραιβικαὶ πόλεις, καὶ Γόννος. Ἡ δ' Ἠλώνη μετέβαλε τοῦνομα Λειμώνη μετονομασθεῖσα· κατέσκαπται δὲ νῦν· ἄμφω δ' ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ κεῖνται, οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Εὐρώτα ποταμοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς Τιταρήσιον καλεῖ.

Λέγει δὲ καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν Περόραιβῶν ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς, ὅταν φῆ·

Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας.

Τῷ δ' Ἐνιῆνες ἔποντο, μενεπτύλεμοί τε Περραιβοί,
 Οἱ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί' ἔθεντο,
 Οἱ τ' ἄμφ' ἡμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο.

Λέγει μὲν οὖν τούτους τοὺς τόπους τῶν Περόρραιβῶν ἀπὸ μέρους τῆς Ἑσθιαιώτιδος ἐπειληφότας· ἦσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῷ Πολυποίτῃ ἐκ μέρους Περόρραιβικαί· τοῖς μέντοι Λαπίθαις προσέειπε, διὰ τὸ ἀναμιξ οἰκεῖν· καὶ τὰ μὲν πεδία κατέχειν τοὺς Λαπίθας καὶ τὸ ἐνταῦθα Περόρραιβικὸν ὑπὸ τούτοις τετάχθαι, ὡς ἐπὶ πλέον· τὰ δ' ὄρεινότερα χωρία πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ καὶ τοῖς Τέμπεσι τοὺς Περόρραιβούς· καθάπερ τὸν Κύφρον, καὶ τὴν Δωδώνην, καὶ τὰ περὶ τὸν Τιταρήσιον· ὅς ἐξ ὄρους Τιτάρου συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ ῥέων, εἰς τὰ πλησίον τῶν Τεμπῶν χωρία τῆς Περόρραιβίας αὐτοῦ που τὰς συμβολὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. Τὸ μὲν οὖν τοῦ Πηνειοῦ καθαρὸν ἐστὶν ὕδωρ· τὸ δὲ τοῦ Τιταρησίου λιπαρὸν ἔκ τινος ὕλης, ὥστ' οὐ συμμίσγεται·

Ἄλλὰ τε μὴν καθύπερθεν ἐπιτρέχει ἡὔτ' ἔλαιον.

Διὰ δὲ τὸ ἀναμιξ οἰκεῖν Σιμωνίδης Περόρραιβούς καὶ Λαπίθας καλεῖ τοὺς Πελασγιάτας ἅπαντας, τοὺς τὰ ἑῶα κατέχοντας τὰ περὶ Γυριῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ, καὶ Ὀσσαν, καὶ Πήλιον, καὶ τὰ περὶ Δημητριάδα, καὶ τὰ ἐν τῷ πεδίῳ Λάρισσαν, Κρανῶνα, Σκοτοῦσσαν, Μόψιον, Ἄτρακα, καὶ τὰ περὶ τὴν Νεσσωνίδα λίμνην καὶ Βοιβηίδα· ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγων μέμνηται, διὰ τὸ μὴ οἰκισθῆναί ποτ' αὐτὰ, ἢ φαύλως οἰκισθῆναι διὰ τοὺς κατακλυσμοὺς ἄλλοτ' ἄλλους γιγνομένους· ἐπεὶ οὐδὲ τῆς Νεσσωνίδος μέ-

μνηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηΐδος μόνον, πολὺ ἐλάττονος οὐσης· ταύτης δὲ μόνης μενούσης, ἐκείνης δὲ, ὡς εἰκός, τοτὲ μὲν πληρουμένης ἀτάκτως, τοτὲ δ' ἐκλειπομένης. Τῆς δὲ Σκοτούσης ἐμνήσθημεν καὶ ἐν τοῖς περὶ Δωδώνης λόγοις καὶ τοῦ μαντείου τῶν ἐν Θετταλίᾳ, διότι περὶ τοῦτον ὑπῆρξε τὸν τόπον. Ἔστι δ' ἐν τῇ Σκοτούσῃ χωρίον τι, Κυνὸς κεφαλαὶ καλούμενον· περὶ ὃ Ῥωμαῖοι μετ' Αἰτωλῶν καὶ Τίτος Κοϊντίος ἐνίκων μάχῃ μεγάλη Φίλιππον τὸν Δημητρίου, Μακεδόνων βασιλέα.

Πέπονθε δὲ τι τοιοῦτον καὶ ἡ Μαγνήτις. Κατηριθμημένων γὰρ ἤδη πολλῶν αὐτῆς τόπων, οὐδένας τούτων ὠνόμακε Μάγνητας Ὀμηρος, ἀλλ' ἐκείνους μόνους, οὓς τυφλῶς καὶ οὐ γνωρίμως διασαφεῖ.

Οἱ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον
Ναῖεσκον.

Ἄλλὰ μὴν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ Πήλιον οἰκοῦσι καὶ οἱ τὴν Γυρτώνα ἔχοντες, οὓς ἤδη κατέλεξε, καὶ τὸ Ὀρμένιον καὶ ἄλλοι πλείους· καὶ ἔτι ἀπωτέρω τοῦ Πηλίου ὅμως Μάγνητες ἦσαν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ὑπ' Εὐμήλω, κατὰ γε τοὺς ὕστερον ἀνθρώπους. Ἐοίκασιν οὖν διὰ τὰς συνεχεῖς μεταστάσεις καὶ ἐξαλλάξεις τῶν πολιτειῶν καὶ ἐπιμίξεις συγγεῖν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη· ὥστε τοῖς νῦν ἔσθ' ὅτε ἀπορίαν παρεῖχε, καθάπερ τοῦτο πρῶτον μὲν ἐπὶ Κραννῶνος καὶ Γυρτώνος γεγένηται. Τοὺς μὲν γὰρ Γυρτωνίους Φλεγύας πρότερον ἐκάλουν, ἀπὸ Φλεγύου τοῦ Ἰξίονος ἀδελφοῦ· τοὺς δὲ Κρανωνίους Ἐφίρους· ὥστε διαπορεῖν, ὅταν φῆ ὁ ποιητής,

Τὼ μὲν ἄρ' ἐκ Θρηήκης Ἐφύρους μετὰ θωρήσσευθον
Ἦε μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας· —

τίνας ποτὲ βούλεται λέγειν.

Ἐπειτα τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν Περόραιβῶν καὶ τῶν
Ἀθαμάνων συνέβη. Ὅμηρος μὲν γὰρ συνέξευξεν
αὐτοὺς, ὡς πλησίον οἰκοῦντας ἀλλήλων· καὶ δὴ καὶ
λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἢ οἴκησις
τῶν Ἀθαμάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ· τοῦτο
δ' ἐστὶ πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περόραιβίας, καὶ
τῆς Ὀσσης, καὶ ἔτι τῆς Βοιβηίτιδος λίμνης ἐν μέσῃ
μὲν πῶς τῇ Θετταλίᾳ, λόφοις δὲ ἰδίως περικλειόμε-
νον· περὶ οὗ Ἡσίοδος οὕτως εἶρηκεν·

Ἦ οἴη Διδύμους ἱεροὺς ναίουσα κολωνοὺς
Δωτίῳ ἐν πεδίῳ πολυβότρουος ἄντ' Ἀμύροιο

Νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθένος ἀδμῆς.
Οἱ μὲν οὖν Ἀθαμᾶνες οἱ πλείους εἰς τὴν Οἴτην ἐξη-
λάθησαν ὑπὸ Λαπιθῶν· κἀνταῦθα δὲ ἐδυνάστευσαν
ἀφελόμενοι τῶν τε Δωριέων τινὰ μέρη καὶ τῶν Μα-
λιέων μέχρι Ἡρακλείας καὶ Ἐχίνου· τινὲς δ' αὐτῶν
ἔμειναν περὶ Κύφον, Περόραιβικὸν ὄρος, δμώνυμον
κατοικίαν ἔχον. Οἱ δὲ Περόραιβοὶ τινες μὲν, συστα-
λέντες περὶ τὰ ἑσπέρια τοῦ Ὀλύμπου μέρη, κατέμε-
νον αὐτόθι, πρόσχωροι ὄντες Μακεδόσι· τὸ δὲ πο-
λὺ μέρος εἰς τὰ περὶ Ἀθαμανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον
ἐξέπεσε· νυνὶ δὲ μικρὸν ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἴχνος σώζε-
ται. Τοὺς δ' οὖν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεχθέντας Μάγνη-
τας ὑστάτους ἐν τῷ Θετταλικῷ καταλόγῳ νομιστέον
τοὺς ἐντὸς τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς
Ὀσσης ἕως Πηλίου, Μακεδόνων τοῖς Πιεριώταις ὁμό-

ρους, τοῖς ἔχουσι τὴν τοῦ Πηνειοῦ περσικήν μέχρι θαλάττης. Τὸ μὲν οὖν Ὀμόλιον, ἢ τὴν Ὀμόλην, (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως,) ἀποδοτέον αὐτοῖς· εἴρηται δ' ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς, ὅτι ἐστὶ πρὸς τῇ Ὀσση κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πηνειοῦ διὰ τῆς τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς. Εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας προῖτέον τῆς ἐγγυτάτω τοῦ Ὀμολίου, λόγον ἔχει, ὥστε τὸν Ῥίζοῦντα προσνέμειν καὶ Ἐρυμνάς ἐν τῇ ὑπὸ Φιλοκίτη παραλία κειμένας, καὶ τῇ ὑπὸ Εὐμήλῳ. Τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀσαφεῖ κείσθω. Καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι Πηνειοῦ οὐ διαφανῶς λέγεται. Ἀδόξων δ' ὄντων τῶν τόπων, οὐδ' ἡμῖν περὶ πολλοῦ θετέον. Ἡ μέντοι Σηπιάς ἀκτὴ καὶ τετραγώδηται, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆμνηται διὰ τὸν ἐνταῦθα ἀφανισμόν τοῦ Περσικοῦ στόλου· ἔστι δ' αὕτη μὲν ἀκτὴ πετρώδης. Μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ Κασθαναίας κώμης ὑπὸ τῷ Πελίῳ κειμένης αἰγιαλός ἐστιν, ἐν ᾧ Ξέρξου στόλος ναυλοχῶν, ἀπηλιώτου πολλοῦ πνεύσαντος, ὃ μὲν εὐθὺς αὐτοῦ πρὸς τὸ ξηρὸν ἐξώκειλε, καὶ διελύθη παραχρῆμα· ὃ δ' εἰς Ἴπνοῦντα τόπον τραχὺν τῶν περὶ Πήλιον παρενεχθεῖς, ὃ δ' εἰς Μελίβοιαν, ὃ δ' εἰς τὴν Κασθαναίαν διεφθάρη. Τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλους πᾶς ὁ τοῦ Πηλίου, ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦτος δὲ καὶ τοιοῦτος καὶ ὁ τῆς Ὀσσης. Μεταξὺ δὲ κόλπος πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων, ἐν ᾧ ἡ Μελίβοια. Ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ Δημητριάδος ἐγκολπίζονται ἐπὶ τὸν Πηνειὸν μείζων τῶν χιλίων· ἀπὸ δὲ Εὐρίπου διαχιλίων ὀκτακοσίων. Ἰερώνυμος δὲ τῆς πεδιάδος Θετταλίας καὶ Μαγνητίδος τὸν κύκλον τρισηλίων

σταδίων ἀποφαίνεται· ᾠκῆσθαι δ' ὑπὸ τῶν Πελασγῶν· ἐξελαθῆναι δὲ τούτους εἰς Αἰτωλίαν ὑπὸ Λαπιθῶν· εἶναι δὲ τὸ νῦν καλούμενον Πελασγικὸν πεδίον, ἐν ᾧ Λάρισσα, καὶ Γυρτώνη, καὶ Φεραὶ, καὶ Μόψιον, καὶ Βοιβηΐς, καὶ Ὀσσα, καὶ Ὀμόλη, καὶ Πήλιον, καὶ Μαγνήτις· Μόψιον δ' ἠνόμασται οὐκ ἀπὸ Μόψου τοῦ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόσπος, ἀφ' οὗ ἡ Ἀττικὴ Μοσποπία.

Τὰ καθ' ἕκαστα μὲν ταῦτα περὶ Θετταλίας· καθ' ὅλου δ', ὅτι πρότερον ἐκαλεῖτο Πυρῥαία ἀπὸ Πυρῥάας τῆς Δευκαλίωνος γυναικός, Αἰμονία δὲ ἀπὸ Αἴμονος, Θετταλία δὲ ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ Αἴμονος· Ἐνιοὶ δὲ, διελόντες δίχρα, τὴν μὲν πρὸς νότον λαχεῖν φασὶ Δευκαλίωνι, καὶ καλέσαι Πανδώραν ἀπὸ τῆς μητρός· τὴν δ' ἑτέραν Αἴμονι, ἀφ' οὗ Αἰμονίαν λεχθῆναι· μετωνομάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἑλληγνος τοῦ Δευκαλίωνος, τὴν δὲ Θετταλίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Αἴμονος· τινὲς δὲ ἀπὸ Ἐφύρας τῆς Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφου καὶ Φειδίππου τῶν Θετταλοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἐπελθόντας ἀπὸ Θετταλοῦ, τοῦ ἑαυτῶν προγόνου, τὴν χώραν ὀνομάσαι. Καὶ Νέσσωνας δὲ ἠνομάσθη ποτὲ ἀπὸ Νέσσωνος τοῦ Θετταλοῦ, καθάπερ καὶ ἡ λίμνη.

Τ Ω Ν
 ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
 ΤΟΥ
 ΔΕΚΑΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Τὸ δέκατον περιέχει τὰ περὶ Αἰτωλίαν καὶ τὰς παρακειμένας νήσους· ἔτι δὲ Κρήτην πᾶσαν, ἧ καὶ μάλιστα ἐγχορονίζει νόμιμά τε αὐτῆς διηγούμενος καὶ τῶν Κουρήτων, πρὸς γε καὶ τῶν Ἰδαίων Λαιτύλων τὴν ἐν αὐτῇ γένεσιν, καὶ τιμὴν καὶ ὄργια ἐπεξιών· καὶ τὸ ἴδιον δὲ γένος Στράβων ἀπὸ Κρήτης λέγει· ἔτι δὲ τὰς περὶ Κρήτην νήσους, πολλὰς οὔσας, ἐν αἷς εἰσι καὶ αἱ Σποράδες καὶ τῶν Κυκλάδων ἔνιαι.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
 Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν
 ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

C A P V T I.

*Ε*πεὶ δὲ ἡ Εὐβοία παρὰ πᾶσαν τὴν παραλίαν ταύτην παραβέβληται, τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θετ-

ταλίας, πλὴν τῶν ἄκρων ἐκατέρωθεν, οἰκεῖον ἂν εἴη συνάψαι τοῖς εἰρημένοις τὰ περὶ τὴν νῆσον, εἴθ' οὕτω μεταβῆναι πρὸς τε τὰ Αἰτωλικά καὶ τὰ Ἀκαρνανικά, ἅπερ λοιπὰ ἐστὶ τῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.

Παραμήκης μὲν τοίνυν ἐστὶν ἡ νῆσος ἐπὶ χιλίους σχεδὸν τι καὶ διακοσίους σταδίουσ ἀπὸ Κηναίου πρὸς Γεραιστόν· τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλον, κατὰ δὲ τὸ πλεόν ὅσον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. Τὸ μὲν οὖν Κήναιόν ἐστὶ κατὰ Θερμοπύλας καὶ τὰ ἔξω Θερμοπυλῶν ἐπ' ὀλίγον· Γεραιστός δὲ καὶ Πεταλία πρὸς Σούνιον. Γίνεται οὖν ἀντίπορθμος τῇ τε Ἀττικῇ, καὶ Βοιωτίᾳ, καὶ Λοκρίδι, καὶ τοῖς Μαλιεῦσι. Διὰ δὲ τὴν στενότητα καὶ τὸ λεχθὲν μῆκος ὑπὸ τῶν παλαιῶν Μάκρις ὠνομάσθη. Συνάπτει δὲ τῇ ἡπειρῷ κατὰ Χαλκίδα μάλιστα, κυρτὴ προπίπτουσα πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Αὐλίδα τόπους τῆς Βοιωτίας, καὶ ποιοῦσα τὸν Εὐρίπον, περὶ οὗ διὰ πλειόνων εἰρήκαμεν, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ τῶν ἀντιπόρθμων ἀλλήλοις τόπων κατὰ τε τὴν ἡπειρον καὶ κατὰ τὴν νῆσον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίπου τὰ τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτός. Εἰ δέ τι ἐλλέλειπται, νῦν προσδιασαφήσομεν. Καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς Εὐβοίας τὰ Κοῖλα λέγουσι τὰ μεταξὺ Αὐλίδος καὶ τῶν περὶ Γεραιστόν τόπων· κολποῦται γὰρ ἡ παραλία· πλησιάζουσα δὲ τῇ Χαλκίδι, κυρτοῦται πάλιν πρὸς τὴν ἡπειρον.

Οὐ μόνον δὲ Μάκρις ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ Ἄβραντις. Εὐβοίαν γοῦν εἰπὼν ὁ ποιητὴς, τοὺς ἀπὸ αὐτῆς Εὐβοέας οὐδέποτε εἴρηκεν, ἀλλ' Ἄβραντας αἶεί.

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον μένεα πνειοντες Ἄβαντες.

Τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἔποντο.

Φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς Θοράκας ὀρηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον, καὶ ἐπονομάσαι Ἄβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν· οἱ δ' ἀπὸ ἠρωδῆος φασι, καθάπερ καὶ Εὐβοίαν ἀπὸ ἠρωϊνῆς. Τάχα δ' ὡσπερ Βοδὸς αὐλὴ λέγεται τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς Αἰγαῖον τετραμμένη παραλίᾳ, ὅπου τὴν Ἰῶ τεκεῖν φασιν Επαφον, καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔσχε τοῦτο τοῦνομά. Καὶ Ὀχη δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος· καὶ ἔστιν ὁμώνυμον αὐτῇ τὸ μέγιστον τῶν ἐνταῦθα ὄρων. Καὶ Ἐλλοπία δ' ὠνομάσθη ἀπὸ Ἐλλοπος τοῦ Ἰωνος· οἱ δὲ Αἰκλου καὶ Κόθου ἀδελφόν φασιν, ὃς καὶ τὴν Ἐλλοπίαν κτίσαι λέγεται χωρίον ἐν τῇ Ὠρίᾳ καλουμένη τῆς Ἰστιαιώτιδος πρὸς τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, καὶ τὴν Ἰστίαίαν προσκτήσασθαι, καὶ τὴν Περιάδα, καὶ Κήρινθον, καὶ Αἰδηψὸν καὶ Ὀροβίας, ἐν ᾧ μαντεῖον ἦν ἀψευδέστατον· ἦν δὲ μαντεῖον καὶ τοῦ Σελινουντίου Ἀπόλλωνος· μετώκησαν δὲ τὴν Ἰστίαίαν οἱ Ἐλλοπιεῖς, καὶ ἠὔξησαν τὴν πόλιν Φιλιστείδου τοῦ τυράννου βιασαμένου μετὰ τὰ Λευκτρικά. Δημοσθένης δ' ὑπὸ Φιλίππου κατασταθῆναι τυράννον φησι καὶ τῶν Ὠρειτῶν τὸν Φιλιστείδην· οὕτω γὰρ ὠνομάσθησαν ὕστερον οἱ Ἰστιαεῖς, καὶ ἡ πόλις ἀντὶ Ἰστιαίας Ὠρεός· ἔνιοι δ' ὑπ' Ἀθηναίων ἀποικισθῆναί φασι τὴν Ἰστίαίαν ἀπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἰστιαίων, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐρετριέων τὴν Ἐρέτριαν. Θεόπομπος δὲ φησι, Περικλέους χειρουμένου τὴν Εὐβοίαν, τοὺς Ἰστιαεῖς καθ' ὁμοκογίας

εἰς Μακεδονίαν μεταστῆναι, δισχιλίους δ' ἐξ Ἀθηναίων ἐλθόντας τὸν Ὠρεὸν οἰκῆσαι, δῆμον ὄντια πρότερον τῶν Ἰστιαίων.

Κεῖται δὲ ὑπὸ τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, ἐν τῷ Δρυμῷ καλουμένῳ παρὰ τὸν Κάλλαντα ποταμὸν ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς· ὥστε τάχα, καὶ διὰ τὸ τοὺς Ἐλλοπιεῖς ὄρειους εἶναι τοὺς προοικήσαντας, ἐτέθη τοῦτο τῇ πόλει· δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεῖς, οὕτως ὀνομασθῆναι· ἔνιοι δὲ τοὺς Ὠρεῖτας, πόλιν ἔχοντας ἰδίαν, φασὶ πολεμουμένους ὑπὸ τῶν Ἐλλοπιέων μεταβῆναι καὶ συνοικῆσαι τοῖς Ἰστιαιῦσι· μίαν δὲ γενηθεῖσαν πόλιν ἀμφοτέροις χρήσασθαι τοῖς ὀνόμασι, καθάπερ Λακεδαιμῶν τε καὶ Σπάρτης ἢ αὐτῆ. Εἴρηται δ' ὅτι καὶ ἐν Θετταλίᾳ Ἰστιαιωτὶς ἀπὸ τῶν ἀνασπασθέντων ἐνθένδε ὑπὸ Περόδαιβῶν ὀνομασται.

Ἐπεὶ δ' ἡ Ἐλλοπία τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἰστιαίας καὶ τοῦ Ὠρεοῦ προσηγάγετο ἡμᾶς ποιήσασθαι, τὰ συνεχῆ λέγωμεν τοῖς τόποις τούτοις. Ἔστι δὲ τῷ Ὠρεῷ τούτῳ τό τε Κήναιον πλησίον, καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ Δίον, καὶ Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων, ὑπερκείμενον τοῦ ἐπὶ Κῦνον πορθμοῦ· ἐκ δὲ τοῦ Δίου Κάναι τῆς Αἰολίδος ἐποικίσθησαν· ταῦτά τε δὴ τὰ χωρία περὶ τὴν Ἰστιαίαν ἐστί, καὶ ἔτι Κήρινθος πολίδιον ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐγγὺς δὲ Βούδορος ποταμὸς ὁμώνυμος τῷ κατὰ τὴν Σαλαμίνα ὄρει τῷ πρὸς τῇ Ἀττικῇ.

Κάρυστος δὲ ἐστὶν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὀχῃ· πλη-

σίον δὲ τὰ Στύρα καὶ τὸ Μαρμαρίον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν Καρύστιων κίωνων, ἱερὸν ἔχον Ἀπόλλωνος Μαρμαρίνου, ὅθεν διάπλους εἰς Ἄλκις τὰς Ἀραφηνίδας. Ἐν δὲ τῇ Καρύστῳ καὶ ἡ λίθος φέρεται ἡ ξαινομένη καὶ ὑφαινομένη, ὥστε τὰ ὕψη χειρόμακτρα γίνεσθαι, ῥυπωθέντα δ' εἰς φλόγα βάλλεσθαι καὶ ἀποκαθαίρεσθαι τῇ πλύσει τὸν πῖνον παραπλησίως ὠκίσθαι δὲ τὰ χωρία ταῦτά φασιν ὑπὸ τῶν ἐκ Τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα καὶ Στειριέων· κατεστράφη δὲ τὰ Στύρα ἐν τῷ Μαλιακῷ πολέμῳ ὑπὸ Φαίδρου, τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ. Τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν Ἐρετριεῖς. Κάρυστος δὲ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ τόπος τῆς Αἴγυος πρὸς Ἀρκαδίαν, ἀφ' οὗ Καρύστιον οἶνον Ἀλκμᾶν εἴρηκε.

Γεραιστὸς δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ εἴρηται· μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτοῦ·

ἔς δὲ Γεραιστὸν

Ἐννύχαια κατάγοντο·

καὶ δηλοῖ, διότι τοῖς διαίρουσιν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπικαιρίως κεῖται τῷ Σουνίῳ πλησιάζον τὸ χωρίον· ἔχει δ' ἱερὸν Ποσειδῶνος ἐπισημότερον τῶν ταύτη, καὶ κατοικίαν ἀξιόλογον.

Μετὰ δὲ τὸν Γεραιστὸν Ἐρέτρια πόλις μεγίστη τῆς Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα· ἔπειθ' ἡ Χαλκὶς μητρόπολις τῆς νήσου τρόπον τινα, ἐπ' αὐτῷ τῷ Εὐβοίῳ ἰδρυμένη· ἀμφοτέραι δὲ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ὑπ' Ἀθηναίων ἐκτίσθαι λέγονται· καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ Αἰκλὸς καὶ Κόθος, ἐξ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες, ὁ μὲν τὴν Ἐρέτριαν ὤκισε, Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα· καὶ τῶν

Αιολέων δέ τινες ἀπὸ τῆς Πενθίλου στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ Ἀραβες, οἱ Κάδμῳ συνδιαβάντες. Αἱ δ' οὖν πόλεις αὗται διαφερόντως ἀνέστησαν, καὶ ἀποικίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν. Ἐρέτρια μὲν γὰρ συνώκισε τὰς περὶ Παλλήνην καὶ τὸν Ἄθω πόλεις· ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύμπῳ, ἃς Φίλιππος διελευμήνατο. Καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ἐστίν. Ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὗται, καθάπερ εἶρηκεν Ἀριστοτέλης, ἠνίκα ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προσέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἄνδρες ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. Κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν καὶ τὸν περιβόλον τῆς πόλεως ἠύξησαν, ἐντὸς τεῖχους λαβόντες τὸν τε Κάνηθον, καὶ τὸν Εὐριπον· ἐπιστήσαντες, τῇ γεφύρᾳ πύργους, καὶ τεῖχος καὶ πύλας.

Ἐπέρεκεται δὲ τῆς τῶν Χαλκιδέων πόλεως τὸ Ἀήλαντον καλούμενον πεδλίον. Ἐν δὲ τούτῳ θερμῶν τε ὑδάτων εἰσὶν ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφυεῖς, οἷς ἐχρήσατο καὶ Σύλλας Κορινθίλιος, ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμῶν· καὶ μέταλλον δ' ὑπῆρχε θαυμαστόν χαλκοῦ καὶ σιδήρου κοινόν, ὅπερ οὐχ ἱστοροῦσιν ἀλλαχοῦ, συμβαῖνον· νυνὶ μέντοι ἀμφοτέρω ἐκλέλοιπεν. Ἔστι δὲ καὶ ἅπασα μὲν ἡ Εὐβοία εὐσειστος, μάλιστα δ' ἡ περὶ τὸν πορθμὸν, καὶ δεχομένη πνευμάτων ὑποφοράς, καθάπερ καὶ ἡ Βοιωτία, καὶ ἄλλοι τόποι, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν διὰ πλειόνων πρότερον. Ἐπὸ τοιοῦδε πάθους καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ

νήσω πόλις καταποθῆναι λέγεται, ἧς μέμνηται καὶ Αἰσχύλος ἐν τῷ Ποντίῳ Γλαύκῳ·

Εὐβοΐδα καμπὴν ἀμφὶ Κηναίου Διὸς

Ἄκτῆν, κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου Λίχα.

Χαλκίς δὲ ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ·

Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρήεσσιν,

καὶ ἐν τῇ νῦν Ἡλείᾳ·

Βὰν δὲ παρὰ Κρουνοῦς καὶ Χαλκίδα πετρήεσσιν,

οἱ περὶ Τηλέμαχον ἀπιόντες παρὰ Νέστορος εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐρετριέας δ' οἱ μὲν ἀπὸ Μακίστου τῆς Τριφυλίας ἀποικισθῆναι φασιν ὑπ' Ἐρετριέως· οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρετρίας, ἣ νῦν ἐστὶν ἀγορά· Ἔστι δὲ καὶ περὶ Φάρσαλον Ἐρέτρια. Ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλις ἦν Τάμυναι, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀδμήτου δὲ ἴδρυμα λέγεται τὸ ἱερόν, παρ' ᾧ θητεῦσαι λέγουσι τὸν θεὸν αὐτόν, πλησίον τοῦ πορθμοῦ· Μελανηΐς δ' ἐκαλεῖτο πρότερον ἢ Ἐρέτρια καὶ Ἀροτρία. Ταύτης δ' ἐστὶ κώμη ἢ Ἀμαρυνθος, ἀφ' ἐπιτά σιαδίων τοῦ τείχους. Τὴν μὲν οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, σαγηνεύσαντες, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος, τοὺς ἀνθρώπους τῷ πλήθει, περιχυθέντων τῶν βαρβάρων τῷ τείχει· καὶ δεικνύουσιν ἔτι τοὺς θεμελίους· καλοῦσι δὲ παλαιὰν Ἐρέτριαν· ἣ δὲ νῦν ἐπέκτισται. Τὴν δὲ δύναμιν τὴν Ἐρετριέων, ἣν ἔσχον ποτὲ, μαρτυρεῖ ἡ στήλη, ἣν ἀνέθεσάν ποτε ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀμαρυνθίας Ἀρτέμιδος· γέγραπται δ'

ἐν αὐτῇ, τρισχιλίοις μὲν ὀπλίταις, ἑξακοσίοις δ' ἰππεῦσιν, ἑξήκοντα δ' ἄρμασι ποιεῖν τὴν πομπήν· ἐπῆροχον δὲ καὶ Ἀνδρῶν, καὶ Τηνίων, καὶ Κείων, καὶ ἄλλων νήσων. Ἐποίκους δ' ἔσχον ἀπ' Ἡλιδος, ἀφ' οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ρ πολλῶν χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ τέλει μόνον τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ, κωμώδηνται. Ἔστι δὲ καὶ ἡ Οἰθαλία κώμη τῆς Ἐρετρικῆς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρακλέους, ὁμώνυμος τῇ Τραχινίᾳ, καὶ τῇ περὶ Τρῆκην, καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ, ἣν Ἀνδανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν, καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ τοὺς Εὐρυτυᾶνας.

Νυνὶ μὲν οὖν ὁμολογουμένως ἡ Χαλκίς φέρεται τὰ πρωτεῖα, καὶ μητρόπολις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων· δευτερεῦει δ' ἡ Ἐρέτρια. Ἀλλὰ καὶ πρότερον αἵται μέγα εἶχον ἀξίωμα καὶ πρὸς πόλεμον, καὶ πρὸς εἰρήνην, ὥστε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχεῖν διαγωγὴν ἠδεῖαν καὶ ἀθόρυβον. Μαρτυρεῖ δ' ἦτε τῶν Ἐρετρικῶν φιλοσόφων σχολὴ τῶν περὶ Μενέδημον ἐν τῇ Ἐρετρῷα γενομένη, καὶ ἔτι πρότερον ἡ Ἀριστοτέλους ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβή, οὗ γε καὶ κατέλυσε τὸν βίον.

Τὸ μὲν οὖν πλεόν ὁμολόγουν ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὗται· περὶ δὲ Ἀηλάντου διενεχθεῖσαι, οὐδ' οὕτως τελέως ἐπαύσαντο, ὥστε τῷ πολέμῳ κατὰ αὐθάδειαν δοῶν ἕκαστα, ἀλλὰ συνέθεντο, ἐφ' οἷς συστήσονται τὸν ἀγῶνα. Δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ Ἀμαρυνθίῳ στήλη τις, φράζουσα μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις. Καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν πολεμικῶν ἐθῶν καὶ τῶν ὀπλισμῶν οὐδὲν οὗτ' ἐστίν, οὗτ' ἦν ἔθος· ἀλλ'

οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθάπερ οἱ τοξέται, καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ ἀκοντισταί· οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῷ χρώμενοι, Διτηὴ γὰρ ἢ τῶν δοράτων χρῆσις, ἢ μὲν ἐκ χειρός, ἢ δ' ὡς παλτοῖς· καθάπερ καὶ ὁ κοντὸς ἀμφοτέρως τὰς χρείας ἀποδίδωσι· καὶ γὰρ συστάδην χρώμεθα, καὶ κοντοβολοῦντες· ὅπερ καὶ ἡ σάρισσα δύναται, καὶ ὁ ὑσός.

Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρός. Δόρασι δ' ἐχρῶντο τοῖς ὀρεκτοῖς, ὡς φησιν ὁ ποιητής·

Αἰχμηταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῆσι μελίησι

Θώρηκας ῥήσσειν. —

ἀλλοίων ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἷαν εἰκὸς εἶναι τὴν Πηλιάδα μελίην, ἣν, ὡς φησιν ὁ ποιητής, οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεύς· καὶ ὁ εἰπών·

Δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις οὔσιψ'·

τῷ παλτῷ λέγει δόρατι. Καὶ οἱ μονομαχοῦντες τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δόρασιν εἰσάγονται πρότερον, εἶτα ἐπὶ τὰ ξίφη βαδίζοντες· ἀγχέμαχοι δὲ εἶσιν, οὐχ οἱ ξίφει χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐκ χειρός, ὡς φησιν·

Οὔτησε ξυστῶ χαλκήρει, λῦσε δὲ γυῖα.

Τοὺς μὲν οὖν Εὐβοέας τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένους εἰσάγει· περὶ δὲ Λοκρῶν τὰναντία λέγει, ὡς,

Οὐ γὰρ σφιν σταδῆς ὑσμίνης ἔργα μέμηλεν·

Ἄλλ' ἄρα τόξοισι καὶ εὐστρόφῳ οἶος ἀώτῳ

Ἴλιον εἰς ἅμ' ἔποντο.

Παραφέρεται δὲ καὶ χρησμὸς ἐκδοθεὶς Αἰγιεῦσιν·

Ἴαπον Θεσσαλικὸν, Λακεδαιμονίαν δὲ γυ-
ναῖκα,

Ἄνδρας θ', οἳ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς Ἀρεθού-
σης.

τοὺς Χαλκιδέας λέγων ὡς ἀρίστους· ἐκεῖ γὰρ ἡ Ἀρε-
θουσα.

Εἰσὶ δὲ νῦν Εὐβοῖται ποταμοὶ Κηρεὺς, καὶ
Νηλεὺς· ὧν, ἀφ' οὗ τὰ μὲν πίνοντα πρόβατα λευκὰ
γίνεται, ἀφ' οὗ δὲ μέλανα· καὶ περὶ τὸν Κρηῶθιν
δὲ εἴρηται τοιοῦτόν τι συμβαῖνον.

Τῶν δ' ἐκ Τροίας ἐπανιόντων Εὐβοέων τινές,
εἰς Ἰλλυριοὺς ἐκπεσόντες Ἄβαντες, οἵκαδε διὰ τῆς
Μακεδονίας περὶ Ἐδεσσαν ἔμειναν, συμπολεμήσαν-
τες τοῖς ὑποδεξαμένοις, καὶ ἔκτισαν πόλιν Εὐβοίαν·
ἦν δὲ καὶ ἐν Σικελίᾳ Εὐβοία, Χαλκιδέων τῶν ἐκεῖ
κτίσμα, ἣν Γέλων ἐξανέστησε, καὶ ἐγένετο φρούριον
Συρακουσίων· καὶ ἐν Κερκύρα δὲ καὶ ἐν Δήμῳ
τόπος ἦν Εὐβοία· καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ λόφος τις.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς Θειταλικοῖς καὶ Οἰταίοις τὰ πρὸς
ἐσπέραν Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρνανές εἰσι, καὶ Ἀθαμῆ-
νες, εἰ χρὴ καὶ τούτους Ἑλληνας εἰπεῖν, λοιπὸν ἐξη-
γήσασθαι περὶ τούτων, ἵν' ἔχωμεν τὴν περίοδον
ἅπασαν τὴν τῆς Ἑλλάδος· προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς
νήσους τὰς προσχώρους μάλιστα τῇ Ἑλλάδι καὶ
οἰκουμένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὅσας μὴ περιωδεύ-
καμεν.

Π. Αἰτωλοὶ μὲν τοίνυν καὶ Ἀκαρνανῆες ὁμοροῦσιν ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν Ἀχελῶον ποταμὸν, ῥέοντα ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς Πίνδου πρὸς νότον, διὰ τε Ἀγραιῶν Αἰτωλικοῦ ἔθνους καὶ Ἀμφιλόχων Ἀκαρνανῆες μὲν τὸ πρὸς ἐσπέραν μέρος ἔχοντες τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, τοῦ κατὰ Ἀμφιλόχους, καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος. Αἰτωλοὶ δὲ τὸ πρὸς ἑὼ μέχρι τῶν Ὀξυλῶν Λοκρῶν, καὶ τοῦ Παρνασοῦ, καὶ τῶν Οἰταίων. Ὑπέρκεινται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ τοῖς προσβορείοις μέρεσι, τῶν μὲν Ἀκαρνανῶν, Ἀμφιλόχοι· τούτων δὲ Δόλοπες καὶ ἡ Πίνδος· τῶν δ' Αἰτωλῶν Περγῶναιβοὶ τε καὶ Ἀθαμῆνες, καὶ Αἰνιάνων τὸ μέρος τῶν τὴν Οἶτην ἔχόντων· τὸ δὲ νότιον πλευρὸν, τό, τε Ἀκαρνανικὸν ὁμοίως, καὶ τὸ Αἰτωλικὸν κλύζεται τῇ ποιούσῃ θαλάσῃ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, εἰς ὃν καὶ ὁ Ἀχελῶος ποταμὸς ἐξίησιν, ὀρίζων τὴν τῶν Αἰτωλῶν παραλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανικὴν· ἐκαλεῖτο δὲ Θόας ὁ Ἀχελῶος πρότερον. Ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ Δύμνη δμώνυμος τούτῳ, καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ περὶ Ἀμίαν. Εἴρηται δὲ, καὶ ὅτι ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου τὸ στόμα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ φασι.

Πόλεις δ' εἰσὶν, ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρνανῶσιν Ἀνακτόριόν τε ἐπὶ χερσόνησου ἰδρυμένον Ἀκτίου πλησίον, ἐμπορεῖον τῆς νῦν ἐκτισμένης ἐφ' ἡμῶν Νικοπόλεως, καὶ Στράτος, ἀνάπλουν ἔχουσα τῷ Ἀχελῶῳ πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων· καὶ ἡ Αἰνία δὲ καὶ αὕτη ἐπὶ τῷ ποταμῷ· ἡ μὲν παλαιὰ οὐ κατοικουμένη, ἴσον ἀπέχουσα τῆς τε θαλάττης

καὶ τῆς Στράτου· ἡ δὲ νῦν, ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς διέχουσα· καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ, Παλαιρός τε καὶ Ἀλυζία, καὶ Λευκάς, καὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν, καὶ Ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖσται περιουκίδες γεγόνασιν, ἢ καὶ πᾶσαι τῆς Νικοπόλεως· κείναι δ' ἡ Στράτος κατὰ μέσην τὴν ἐξ Ἀλυζίας ὁδὸν εἰς Ἀνακτόριον.

Αἰτωλῶν δ' εἰσὶ Καλυδῶν τε καὶ Πλευρῶν, νῦν μὲν τεταπεινωμένοι· τὸ δὲ παλαιὸν πρόσχημα τῆς Ἑλλάδος ἦν ταῦτα τὰ κτίσματα. Καὶ δὴ καὶ διηροῦσθαι συνέβαινε δίχα τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν μὲν, ἀρχαίαν λέγεσθαι, τὴν δ' ἐπίκτητον· ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ Ἀχελώου μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν, ἐπὶ πολὺ καὶ τῆς μεσογαίας ἀνήκουσαν, εὐκάρπου τε καὶ πεδιάδος· ἢ ἐστὶ καὶ Στράτος, καὶ τὸ Τραχίγιον, ἀρίστην ἔχον γῆν· ἐπίκτητον δὲ, τὴν τοῖς Δοκροῖς συνάπτουσαν, ὡς ἐπὶ Ναύπακτόν τε καὶ Εὐπάλιον, τραχυτέραν τε οὖσαν, καὶ λυπροτέραν μέχρι τῆς Οἰταίας, καὶ τῆς Ἀθαμάνων καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἤδη περιῦσταμένων ὄρων τε καὶ ἐθνῶν.

Ἔχει δὲ καὶ ἡ Αἰτωλία μέγιστον μὲν ὄρος τὸν Κόρακα συνάπτοντα τῇ Οἴτῃ· τῶν δ' ἄλλων ἐν μέσῳ μὲν μάλα ὄντων τὸν Ἀράκυνθον, περὶ ὃν τὴν νεωτέραν Πλευρῶνα συνώκισαν ἀφέντες τὴν παλαιάν, ἐγγυὲς κειμένην Καλυδῶνος, οἱ οἰκῆτορες, εὐκάρπον οὖσαν καὶ πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν Δημητρίου, τοῦ ἐπικληθέντος Αἰτωλικοῦ. Ἐπὲρ δε τῆς

Μολυκρείας Ταφιασσόν και Χαλκίδα, ὄρη ἰκανῶς ὑψηλά, ἐφ' οἷς πολίχνια ἴδρυνται, Μακυνία τε και Χαλκίς, ὁμώνυμος τῷ ὄρει, ἦν και Ἐποχαλκίδα καλοῦσι. Κούριον δὲ τῆς παλαιᾶς Πλευρωῶνος πλησίον, ἀφ' οὗ τοὺς Πλευρωνίους Κουρητας ὀνομασθῆναι τινες ὑπέλαβον.

Ὁ δὲ Εὐῆνος ποταμὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Βωμιέων τῶν ἐν Ὀφιεῦσιν Αἰτωλικῷ ἔθνους, καθάπερ και οἱ Εὐρυτιᾶνες, και Ἀγραῖοι και Κουρητες και ἄλλοι ῥεῖ δ' οὐ δια τῆς Κουρητικῆς κατ' ἀρχάς, ἣτις ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῆ Πλευρωνία· ἀλλὰ δια τῆς πρὸς ἑω μᾶλλον παρὰ τὴν Χαλκίδα και Καλυδῶνα· εἶτα ἀνακάμψας ἐπὶ τὰ τῆς Πλευρωῶνος πεδία τῆς παλαιᾶς, και παραλλάξας εἰς δύοσιν, ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἐκβολὰς και τὴν μεσημβρίαν· ἐκαλεῖτο δὲ Λυκόρμας πρότερον· και ὁ Νέσσος ἐνταῦθα λέγεται, πορθμεὺς ἀποδεδειγμένος, ὑφ' Ἡρακλέους ἀποθανεῖν, ἐπειδὴ πορθμεῦων τὴν Δηϊάνειραν ἐπεχείρει βιάσασθαι.

Και Ὀλενον δὲ και Πυλὴνν ὀνομάζει πόλεις ὁ ποιητῆς Αἰτωλικῶς, ὧν τὴν μὲν Ὀλενον ὁμωνύμως τῆ Ἀχαϊκῇ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψαν, πλησίον οὖσαν τῆς νεωτέρας Πλευρωῶνος· τῆς δὲ χώρας ἡμφισβήτησαν Ἀκαρνᾶνες· τὴν δὲ Πυλὴνν μετενέγκαντες εἰς τοὺς ἀνώτερον τόπους, ἥλλαξαν αὐτῆς και τοῦνομα, Πρόσχίαν καλέσαντες. Ἑλλάνικος δ' οὐδὲ τὴν περὶ ταύτας ἱστορίαν οἶδε, ἀλλ' ὡς ἔτι και αὐτῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταστάσει μέμνηται· τὰς δ' ὕστερον και τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου κτι-

σθείσας, Μακυνίαν καὶ Μολυκρίαν, ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείστην εὐχέριαν ἐπιδεικνύμενος ἐν πάσῃ σχεδόν τι τῇ γραφῇ.

Καθόλου μὲν ταῦτα περὶ τῆς χώρας ἐστὶ τῆς τῶν Ἀκαρνάνων καὶ τῶν Αἰτωλῶν· περὶ δὲ τῆς παραλίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ἔτι καὶ ταῦτα προσληπτέον. Ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου πρῶτόν ἐστιν Ἀκαρνάνων χωρίον, τὸ Ἄκτιον. Ὀμωνύμως δὲ λέγεται τὸ, τε ἱερόν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος καὶ ἡ ἄκρα, ἡ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. Τοῦ δ' ἱεροῦ τεσσαράκοντα μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ Ἀνακτόριον, ἐν τῷ κόλπῳ ἰδρυμένον· διακοσίους δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἡ Λευκάς.

Αὕτη δ' ἦν τὸ παλαιὸν μὲν χερσόνησος τῆς Ἀκαρνάνων γῆς· καλεῖ δ' αὐτὴν ὁ ποιητὴς ἄκτῆν ἠπείροιο, τὴν περσικὴν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἠπειρον καλῶν· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἀκαρνανία· ὥστε, ὅταν φῆ ἄκτῆν ἠπείροιο, τῆς Ἀκαρνανίας ἄκτῆν δέχεσθαι δεῖ. Τῆς δὲ Λευκάδος ἦτε Νήρικος, ἦν φησὶν ἐλεῖν ὁ Λαέρτης,

Οἷος Νήρικον εἶλον εὐκτίμενον πτολίεθρον,

Ἄκτῆν ἠπείροιο, Κεφαλλήνεσσι ἀνάσσων.

Καὶ ὡς ἐν καταλόγῳ φησὶ

Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο, καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν.

Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κυψέλου καὶ Γαργάσου, ταύτην τε κατέσχον τὴν ἄκτῆν, καὶ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προῆλθον· καὶ ἦτε Ἀμβρακία συνωκίσθη καὶ τὸ Ἀνακτόριον· καὶ τῆς χερσός.

νήσου διορύξαντες τὸν ἰσθμὸν, ἐποίησαν νῆσον τῆς Λευκάδα, καὶ μετενέγκαντες τὴν Νήρικον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃς ἦν ποτὲ μὲν ἰσθμὸς, νῦν δὲ πορθμὸς γεφύρα ζευκτὸς, μετωνόμασαν Λευκάδα ἐπώνυμον, δοκῶ μοι, τοῦ Λευκάτα· πέτρα γὰρ ἐστὶ λευκὴ τὴν χροῶν, προκειμένη τῆς Λευκάδος εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, ὡς ἐντεῦθεν τοῦνομα λαβεῖν.

Ἐχει δὲ τὸ τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ τὸ ἄλμα, τὸ τοὺς ἔρωτας παύειν πεπιστευμένον· οὗ δὴ λέγεται πρώτη Σαπφῶ, ὡς πού φησιν ὁ Μένανδρος,

Τὸν ὑπρέκομπον θηρῶσα Φάων,

Οἰστρωῖντι πόθῳ ῥίψαι πέτρας ἀπὸ τηλεφανοῦς·

Ἄλλὰ κατ' εὐχὴν σὴν, δέσποτ' ἄναξ.

Ὁ μὲν οὖν Μένανδρος πρώτην ἀλέσθαι λέγει τὴν Σαπφῶ· οἱ δ' ἔτι ἀρχαιολογικώτεροι, Κέφαλόν φασιν ἐρασθέντα Πτερέλα, τὸν τοῦ Δηϊονέως. Ἦν δὲ καὶ πάτριον τοῖς Λευκάδιοις κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπὸ τῆς σκοπῆς ῥιπτεῖσθαι τινα τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων, ἀποτροπῆς χάριν, ἐξαπτομένων ἐξ αὐτοῦ παντοδαπῶν πτερῶν καὶ ὄρνέων, ἀνακουφίζειν δυναμένων τῇ πτήσει τὸ ἄλμα· ὑποδέχεσθαι δὲ κάτω μικραῖς ἀλιάσι κύκλῳ περιεστῶτας πολλοὺς, καὶ περισώζειν εἰς δύναμιν τῶν ὄρων ἔξω τὸν ἀναληφθέντα· Ὁ δὲ τὴν Ἀλκμαιωνίδα γράψας, Ἰκαρίου, τοῦ Πηνελόπης πατρὸς, υἱεῖς γενέσθαι δύο, Ἀλυζία καὶ Λευκάδιον· δυναστεῦσαι δ' ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τούτους μετὰ τοῦ πατρὸς· τούτων οὖν ἐπώνυμους τὰς πόλεις Ἐφορος λέγεσθαι δοκεῖ.

Κεφαλλήνας δὲ νῦν μὲν τοὺς ἐκ τῆς νήσου τῆς
Κεφαλληνίας λέγουσιν· Ὅμηρος δὲ πάντας τοὺς ὑπὸ
τῷ Ὀδυσσεΐ, ὧν εἰσι καὶ οἱ Ἀκαριῶνες· εἰπὼν γὰρ·
Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλλήνας.

Οἱ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον·
τὸ ἐν ταύτῃ ὄρος ἐπιφανές· ὡς καί·

Οἱ δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ' ἱερῶν·
καὶ αὐτοῦ τοῦ Δουλιχίου, τῶν Ἐχινάδων ὄντος·
καὶ

Οἱ δ' ἄρα Βουπρασίων τε καὶ Ἥλιδα·
καὶ τοῦ Βουπρασίου ἐν Ἥλιδι ὄντος· καὶ

Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον καὶ Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε·
καὶ τούτων ἐν Εὐβοίᾳ οὐσῶν· ὡς

Τρῶες καὶ Λύκιοι, καὶ Δάρδανοι· —
καὶ ἐκείνων Τρώων ὄντων. Πλὴν μετὰ γε Νήριτον
φησὶ·

Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεΐαν,

Οἱ τε Ζάκυνθον ἔχον, ἣ δ' οἱ Σάμον ἀμφορέμοντο,

Οἱ τ' Ἠπειρον ἔχον, ἣ δ' ἀντιπέραν' ἐνέμοντο.

Ἠπειρον μὲν οὖν καὶ τὰ ἀντιπέραν τῶν νήσων βού-
λεται λέγειν ἅμα τῇ Λευκάδι, καὶ τὴν ἄλλην Ἀκαρ-
νανίαν συμπεριλαβεῖν βουλούμενος, περὶ ἧς καὶ οὕτω
λέγει·

Δώδεκ' ἐν Ἠπείρῳ ἀγέλαι, τόσα πάεα μῆλων·

τάχα τῆς Ἠπειρώτιδος τὸ παλαιὸν μέχρι δεῦρο δια-
τεινούσης, καὶ ὀνόματι κοινῷ Ἠπείρου λεγομένης.

Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν· ὡς καὶ ὅταν φῆ

Ἐν πορθμῷ τ' Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπα-
λοέσσης.

Τῷ γὰρ ἐπιθέτω τὴν δμωνυμίαν διεσταλται, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τιθεὶς τοῦνομα. Τετραπόλεως γὰρ οὕσης τῆς νήσου, μία τῶν τετραπόρων ἐστὶ, ἢ καὶ Σάμος καὶ Σάμη καλουμένη καθ' ἐκάτερον τοῦνομα, δμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. Ὅτιαν δ' εἶπη·

Ἄοσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι

Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ·

τῶν νήσων ἀριθμὸν ποιεῖσθαι δῆλός ἐστι, καὶ Σάμην καλῶν τὴν νῆσον, ἣν πρότερον Σάμον ἐκάλεσεν. Ἀπολλόδωρος δέ, τοτὲ μὲν ἐν τῷ ἐπιθέτῳ λέγων διεσταλῆναι τὴν ἀμφιβολίαν, εἰπόντα,

Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·

ὡς τὴν νῆσον λέγοντα· τοτὲ δ' ἀντιγράφεσθαι δεῖν

Δουλιχίῳ τε Σάμῳ τε,

ἀλλὰ μὴ

Σάμῃ τε,

δῆλός ἐστι τὴν μὲν πόλιν Σάμην καὶ Σάμον συνωνύμως ὑπολαμβάνων ἐκφέρεσθαι, τὴν δὲ νῆσον Σάμον μόνον· ὅτι γὰρ Σάμη λέγεται ἢ πόλις, δῆλον εἶναι ἕκ τε τοῦ διαριθμούμενον τοὺς ἐξ ἐκάστης πόλεως μνηστῆρας, φάναι·

Ἐκ δὲ Σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι φῶτες ἔασι· καὶ ἐκ τοῦ περὶ τῆς Κτιμένης λόγου·

Τὴν μὲν ἔπειτα Σάμην δ' ἔδουσαν —.

Ἐχει δὲ ταῦτα λόγον. Οὐ γὰρ εὐκρινῶς ἀποδίδωσιν ὁ ποιητής, οὔτε περὶ τῆς Κεφαλληνίας, οὔτε περὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ τῶν ἄλλων πλησίων τόπων· ὥστε καὶ οἱ ἐξηγούμενοι διαφέρονται καὶ οἱ ἱστοροῦντες.

Αὐτίκα γὰρ ἐπὶ τῆς Ἰθάκης, ὅταν φῆ·

Οἱ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νῆριτον εἰνοσίφυλλον·

ὅτι μὲν τὸ Νῆριτον ὄρος λέγει, τῷ ἐπιθέτῳ δηλοῖ.

Ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ὀητιῶς ὄρος·

Ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ' ὄρος αὐτῆ·

Νῆριτον εἰνοσίφυλλον ἀριπρεπές. —

Ἰθάκην δ' εἶτε τὴν πόλιν, εἶτε τὴν νῆσον λέγει, οὐ

δῆλον ἐν τούτῳ γε τῷ ἔπει.

Οἱ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νῆριτον —.

Κυρίως μὲν γὰρ ἀκούων τις, τὴν πόλιν δέξαιτ' ἄν,

ὡς καὶ Ἀθήνας, καὶ Λυκαβηττόν εἶτις λέγει, καὶ

Ῥόδον καὶ Ἀτάβυρον, καὶ ἔτι Λακεδαίμονα καὶ Ταῦ-

γειτον· ποιητικῶς δὲ τοῦναντίον. Ἐν μέντοι τῷ

Ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον. Ἐν δ' ὄρος αὐτῆ

Νῆριτον·

ἐν γὰρ τῇ νήσῳ, οὐκ ἐν τῇ πόλει τὸ ὄρος. Ὅταν τε

οὕτω φῆ·

Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπὸ Νηΐου εἰλήλουθμεν·

ἄδηλον, εἶτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νηΐον,

εἶτε δ' ἕτερον, ἢ ὄρος, ἢ χωρίον. Ὁ μέντοι ἀντὶ Νη-

ρίτου γράφων Νηρικόν, ἢ ἀνάπαλιν, παραπαίει τε-

λέως. Τὸ μὲν γὰρ εἰνοσίφυλλον καλεῖ ὁ ποιητής· τὸ

δ' ἐϋκτίμενον πτολίεθρον· καὶ τὸ μὲν ἐν Ἰθάκῃ·

τὸ δ' ἀκτὴν Ἠπείροιο.

Καὶ τοῦτο δὲ δοκεῖ ὑπεναντιοσητὰ τινα δη-
λοῦν,

Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτιάτη εἶν ἄλλ' κεῖται.

Χθαμαλὴ μὲν γὰρ ἢ ταπεινὴ καὶ χαμαλή· πανυπερ-

τάτη δὲ ἢ ὑψηλῆ, οἷαν διὰ πλειόνων σημαίνει, Κρα
ναὴν καλῶν· καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ λιμένος

τρηχεῖαν ἀταρπὸν

Χῶρον ἀν' ὑλήεντα· —

καὶ

Οὐ γὰρ τις νῆσος εὐδείελος, οὐδ' εὐλείμων,

Αἶθ' ἀλλ' κεκλίεται· Ἰθάκη δέ τε καὶ περὶ πασέων.

Ἐχει μὲν οὖν ἀπεμφάσεις τοιαύτας ἢ φράσεις. Ἐξη-
γοῦνται δὲ οὐ κακῶς. Οὔτε γὰρ χθαμαλὴν δέχον-
ται ταπεινὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρόσχωρον τῇ ἡπειρῶ
ἐγγυτάτῳ οὔσαν αὐτῆς· οὔτε πανυπεριτάτην ὑψηλο-
τάτην, ἀλλὰ πανυπεριτάτην πρὸς ζόφον, οἷον ὑπὲρ
πάσας ἐσχάτην τετραμμένην πρὸς ἄρκτον· τοῦτο
γὰρ βούλεται λέγειν τὸ πρὸς ζόφον· τὸ δ' ἐναντίον
πρὸς νότον·

— Αἶ δὲ τ' ἀνευθε πρὸς ἡῶ τ' ἡέλιόν τε.

Τὸ γὰρ ἀνευθε πόρῳ καὶ χωρὶς ἐστίν· ὡς τῶν μὲν
ἄλλων πρὸς νότον κεκλιμένων καὶ ἀπωτέρω τῆς ἡπί-
ρου, τῆς δ' Ἰθάκης ἐγγύθεν πρὸς ἄρκτον. Ὅτι δ'
οὕτω λέγει τὸ νότιον μέρος, καὶ ἐν τοῖςδε φανερόν·

Εἴτ' ἐπὶ δεξι' ἴωσι, πρὸς ἡῶ τ' ἡέλιόν τε,

Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε, ποτὶ ζόφον ἡερόεντα.

καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖςδε·

Ὡ φίλοι, οὐ γὰρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη
ἡῶς,

Οὐδ' ὅπη ἡέλιος φαεσίμβροτος εἶς' ὑπὸ γαῖαν,

Οὐδ' ὅπη ἀννεῖται —

Ἔστι μὲν γὰρ δεξασθαι τὰ τέσσαρα κλίματα, τὴν
ἡῶ δεχομένους τὸ νότιον μέρος· ἔχει δὲ τινα τοῦτ'

ἔμφρασιν· ἀλλὰ βέλτιον, τὸ κατὰ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου νοεῖν ἀντιθέμενον τῷ ἄρκτικῷ μέρει. Ἐξάλλαξιν γὰρ τινα τῶν οὐρανίων πολλὴν βούλεται σημαίνειν ὁ λόγος, οὐχὶ ψιλὴν ἐπίκουρην τῶν κλιμάτων. Δεῖ γὰρ κατὰ πάντα συνεφεῆ καιρὸν, ἂνθ' ἡμέρας, ἄντε νύκτωρ συμβῆ, παρακολουθεῖν τὰ δ' οὐράνια ἐξαλλάττει ἐπὶ πλεόν, τῷ πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον, ἢ ἥτιον παραχωρεῖν ἡμᾶς, ἢ εἰς τοῦναντίον. Τοῦτο δὲ οὐ δύσεως καὶ ἀνατολῆς ἐγκαλύψεις ποιεῖ, (καὶ γὰρ αἰθρίας οὔσης συμβαίνει) ἀλλὰ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου. Μάλιστα γὰρ ἄρκτικός ἐστὶν ὁ πόλος· τοῦτου δὲ κινουμένου, καὶ ποτὲ μὲν κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου, ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος, καὶ οἱ ἄρκτικοὶ συμμεταβάλλουσι· ποτὲ δὲ συνεκλείπουσι κατὰ τὰς τοιαύτας παραχωρήσεις, ὥστε οὐκ ἂν εἰδείης, ὅπου ἐστὶ τὸ ἄρκτικὸν κλίμα, οὐδὲ ἀρχὴ ἐστίν· εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τοῦναντίον ἂν γνοίης. Κύκλος δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὄγδοήκοντα σταδίων. Περὶ μὲν Ἰθάκης ταῦτα.

Τὴν δὲ Κεφαλληνίαν, τετράπολιν οὔσαν, οὔτ' αὐτὴν εἶρηκε τῷ νῦν ὀνόματι, οὔτε τῶν πόλεων οὐδεμίαν, πλὴν μιᾶς, εἴτε Σάμης, εἴτε Σάμου· ἢ νῦν μὲν οὐκέτ' ἐστίν, ἴχνη δ' αὐτῆς δείκνυται κατὰ μέσον τὸν πρὸς Ἰθάκην πορθμόν· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Σαυαῖοι καλοῦνται. Αἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσιν ἔτι μικραὶ πόλεις τινές, Πρώνησος καὶ Κράνιοι. Ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ ἄλλην προσέκτισε Γάιος Ἀντώνιος, ὁ θεῖος Μάρκου Ἀντωνίου, ἠνίκα φυγὰς γενόμενος μετὰ τὴν ὑπατείαν, ἣν συνῆρξε Κικέρωνι τῷ ῥήτορι, ἐν

τῇ Κεφαλληνίᾳ διέτριψε, καὶ τὴν ὅλην νῆσον ὑπήκουον ἔσχεν, ὡς ἴδιον κτῆμα· οὐκ ἔφθη μέντοι συνοικίσας, ἀλλὰ καθόδου τυχῶν, πρὸς ἄλλοις μείζουσι ὄν, κατέλυσε τὸν βίον.

Οὐκ ᾤκησαν δὲ τινες τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δουλίχιῳ φάναι· οἱ δὲ, τῇ Τάφῳ καὶ Ταφίους τοὺς Κεφαλληνίους· τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Τηλεβόας· καὶ τὸν Ἀμφιτρούωνα δεῦρο στρατεῦσαι μετὰ Κεφάλου τοῦ Δηιονέως, ἐξ Ἀθηναίων φυγάδος παραληφθέντος· κατὰσχόντα δὲ τὴν νῆσον, παραδοῦναι τῷ Κεφάλῳ· καὶ ταύτην μὲν ἐπώνυμον ἐκείνου γενέσθαι, τὰς δὲ πόλεις τῶν παίδων αὐτοῦ. Ταῦτα δ' οὐχ Ὀμηρικά. Οἱ μὲν γὰρ Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεῖ καὶ Λαέρτῃ· ἡ δὲ Τάφος ὑπὸ τῷ Μέντῃ.

Μέντης Ἀγχιάλιοι δαΐφρονος εὐχομαι εἶναι

Γίος, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.

Καλεῖται δὲ νῦν Ταφιοῦς ἢ Τάφος. Οὐδ' Ἑλλάνικος Ὀμηρικός, Δουλίχιον τὴν Κεφαλληνίαν λέγων. Τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ Μέγητι εἴρηται καὶ αἱ λοιπαὶ αἱ Ἐχινάδες, οἱ τε ἐνοικοῦντες Ἐπειοὶ τε ἐξ Ἥλιδος ἀφιγμένοι· διόπερ καὶ τὸν Ὠτιον τὸν Κυλλήνιον Φυλῆως ἐταῖρον μεγαθύμων ἀρχὸν Ἐπειῶν καλεῖ.

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους Οὔτ' οὖν Δουλίχιον ἢ Κεφαλληνία καθ' Ὀμηρον, οὔτε τῆς Κεφαλληνίας τὸ Δουλίχιον, ὡς Ἄνδρων φησί· τὸ μὲν γὰρ Ἐπειοὶ κατεῖχον, τὴν δὲ Κεφαλληνίαν ὅλην Κεφαλλῆνες· καὶ οἱ μὲν ὑπὸ Ὀδυσσεῖ, οἱ δ' ὑπὸ Μέγητι. Οἱ δὲ Παλεῖς Δουλίχιον ὑφ' Ὀμήρου λέγονται, ὡς γράφει Φερεκύδης. Μιά-

λιστα δ' ἐναντιοῦται Ὀμήρω ὁ τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δουλιχίῳ λέγων, εἶπερ τῶν μνηστήρων, ἐκ μὲν Δουλιχίου δύο καὶ πενήτηκοντα ἦσαν, ἐκ δὲ Σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἂν εἶη λέγων, ἐξ ὅλης μὲν τόσους, ἐκ δὲ μιᾶς τῶν τεττάρων παρὰ δύο τοὺς ἡμίσεις; Εἰ δ' ἄρα τοῦτο δώσει τις, ἐρησόμεθα, τίς ἂν εἶη ἡ Σάμη, ὅταν φῆ οὕτω·

Δουλίχιόν τε Σάμην τ' ἢδ' ὑλήεντα Ζάκυνθον.

Κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν, διέχουσα τοῦ Λευκάτα περὶ πενήτηκοντα, οἱ δὲ τεσσαράκοντά φασι, σταδίους· τοῦ δὲ Χελωνάτα περὶ ὄγδοήκοντα. Αὕτη δ' ἐστὶν ὡς τριακοσίων τὴν περιμέτρον· μακρὰ δ' ἀνήκουσα πρὸς Εὐβοῖαν, ὄρεινή· μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Αἶνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Διὸς Αἰνησίου ἱερόν· καθ' ὃ δὲ στενωπιάτη ἐστὶν ἡ νῆσος, ταπεινὸν ἰσθμὸν ποιεῖ, ὡσθ' ὑπερκλύζεσθαι πολλάκις ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν· πλησίον δ' εἰσὶ τῶν στενωπῶν ἐν τῷ κόλπῳ Κράνιοί τε καὶ Παλεῖς.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ Ἀστερία νησίον. Ἀστερίς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται· ἦν ὁ μὲν Σκήψιος μὴ μένειν τοιαύτην, οἷαν φησὶν ὁ ποιητής·

— λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῆ

Ἀμφίδυμοι·

Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνιον λέγει ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενάς, τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἰσθμῷ κειμένον.

Καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς Σάμον καὶ τὴν Θρακίαν, ἣν νῦν Σαμοθράκην καλοῦμεν. Τὴν δ' Ἰωνικὴν εἶδε μὲν, ὡς εἰκός· καὶ γὰρ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰδέναι φαίνεται· οὐκ ἀντιδιέστειλε δὲ τὴν ὁμωνυμίαν περὶ τῆς Σαμοθράκης λέγων, τοτὲ μὲν τῷ ἐπιθέτω·

Ἐψοῦ ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης, Θρηϊκίας —

τοτὲ δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν πλησίον νήσων·

Ἐς Σάμον· ἔς τ' Ἴμβρον, καὶ Λῆμιον ἀμιχθαλόεσσαν.

Καὶ πάλιν·

Μεσσηγύς τε Σάμοιο, καὶ Ἴμβρου παιπαλοέσσης.

Ἥιδει μὲν οὖν αὐτὴν, οὐκ ὠνόμακε δέ· οὐδ' ἐκαλεῖτο τῷ αὐτῷ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ Μελάμφυλος, εἴτ' Ἀνθεμῖς, εἶτα Παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Παρθενίου, ὃς Ἴμβρασος μετωνομάσθη. Ἐπεὶ οὖν κατὰ τὰ Τρωϊκά, Σάμος μὲν, καὶ ἡ Κεφαλληνία ἐκαλεῖτο, καὶ ἡ Σαμοθράκη, (οὐ γὰρ ἂν Ἐκάβη εἰσήγετο λέγουσα, ὅτι τοὺς παῖδας αὐτῆς πέρασας, ὃν κε λάβοι, ἔς Σάμον ἔστ' Ἴμβρον) Ἰωνικὴ οὐκ ἀπόκιστό πω, δῆλον δ' ὅτι ἀπὸ τῶν πρότερόν τις τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχεν· ἐξ ὧν καλεῖται δῆλον, ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, ὃ λέγουσιν εἰ φήσαντες, μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν καὶ τὴν Τεμβροίωνος παρουσίαν ἀποίκους ἐλθεῖν ἐκ Σάμου, καὶ ὀνομάσαι Σάμον τὴν Σαμοθράκην· ὡς οἱ Σάμοιο τοῦτ' ἐπλάσαντο δόξης χάριν. Πιθανώτεροι δ' εἰσὶν

οἱ ἀπὸ τοῦ Σάμου καλεῖσθαι τὰ ὕψη φήσαντες εὐ-
ρησθαι τοῦτο τοῦνομα τὴν νῆσον·

Ἐντεῦθεν γὰρ ἐφαίνεται πᾶσα μὲν Ἴδη,

Φαίνεται δὲ Προιάμοιο πόλις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν.
Τινὲς δὲ Σάμον καλεῖσθαί φασιν ἀπὸ Σαΐων, τῶν
οἰκούντων Θρακῶν πρότερον, οἳ καὶ τὴν ἠπειρον
ἔσχον τὴν προσεχῆ· εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς Σαπαίοις
ὄντες, ἢ τοῖς Σιντοῖς, οὓς Σίντιας καλεῖ ὁ ποιητής,
εἶθ' ἕτεροι. Μέμνηται δὲ τῶν Σαΐων Ἀρχίλοχος,

Ἄσπιδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ
θάμνω,

Ἐντος ἀμώμητον, κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῶν ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεῖ τεταγμένων
νῆσων ἡ Ζάκυνθος, μικρῶ πρὸς ἐσπέραν μᾶλλον
τῆς Κεφαλληνίας κεκλιμένη τῆς Πελοποννήσου, συν-
άπτουσα δ' αὐτὴν πλεόν. Ἔστιν ὁ κύκλος τῆς Ζα-
κύνθου σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα· διέχει δὲ καὶ τῆς
Κεφαλληνίας ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν,
εὐκαρπος δέ· καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος ὁμώνυμος. Ἐν-
τεῦθεν εἰς Ἑσπερίδας τῆς Διβύης στάδιοι τρισχίλιοι
τριακόσιοι.

Καὶ ταύτης δὲ καὶ τῆς Κεφαλληνίας πρὸς ἑα-
τάς Ἐχινάδας ἰδρῦσθαι νήσους συμβέβηκεν· ὧν τό-
τε Δουλίχιόν ἐστι (καλοῦσι δὲ νῦν Δολίχαν) καὶ αἱ
Ἄξιαι καλούμεναι, αἷς ὁ ποιητής θοὰς εἶπε· καὶ ἡ
μὲν Δολίχα κεῖται κατὰ Οἰνιάδας καὶ τὴν ἐκβολὴν
τοῦ Ἀχελώου, διέχουσα Ἀράξου, τῆς τῶν Ἡλείων
ἄκρας, σταδίους ἑκατὸν· καὶ αἱ λοιπαὶ δ' Ἐχινάδες

πλείους εἰσὶ, πᾶσαι λυπραὶ καὶ τραχεῖαι, καὶ πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀχελώου, πεντεκαίδεκα σταδίου ἀφεστῶσα ἢ ἀπωτάτω· ἢ δ' ἐγγυτάτω πέντε, πελαγίζουσαι πρότερον· ἀλλ' ἢ χοῦς, τὰς μὲν ἐξηπείρωκεν αὐτῶν ἦδη, τὰς δὲ μέλλει, πολλὴ καταφερομένη· ἤπερ καὶ τὴν Παραχελωῖτιν καλουμένην χώραν, ἣν ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει, περιμάχητον ἐποίησε τὸ παλαιόν, τοὺς ὄρους συγκέουσα αἰεὶ, τοὺς ἀποδεικνυμένους τοῖς Ἀκαρονᾶσι καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς· ἐκρίνοντο γὰρ τοῖς ὅπλοις, οὐκ ἔχοντες διαιτητὰς· ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μῦθος ἐπλάσθη τις, ὡς Ἡρακλέους καταπολεμήσαντος τὸν Ἀχελῶον, καὶ ἐνεγκαμένου τῆς νίκης ἄθλον τὸν Δηϊαρείας γίμων τῆς Οἰνέως θυγατρὸς, ἣν πεποίηκε Σοφοκλῆς τοιαῦτα λέγουσαν·

Μνηστήρ γὰρ ἦν μοι ποταμὸς, Ἀχελῶον λέγω,
 Ὃς μ' ἐν τρισὶ μορφαῖσιν ἐξήτει πατρὸς
 Φοιτῶν ἐναργῆς ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος
 Δράκων ἐλικτὸς, ἄλλοτ' ἀνδρείω κῦτει
 Βούπρωρος. —

Προστιθέασι δ' ἔνιοι, καὶ τὸ τῆς Ἀμαλθείας τοῦτ' εἶναι λέγοντες κέρας, ὃ ἀπέκλασεν Ἡρακλῆς τοῦ Ἀχελώου, καὶ ἔδωκεν Οἰνεῖ τῶν γάμων ἔδνον. Οἱ δ' εἰκάζοντες ἐξ αὐτῶν τάληθές, ταύρω μὲν εἰκότα λέγεσθαι τὸν Ἀχελῶόν φασι, καθάπερ καὶ τοὺς ἄλλους ποταμοὺς, ἀπό τε τῶν ἡχῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰ ρεῖθρα καμπῶν, ἃς καλοῦσι κέρατα· δράκοντι δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα· βούπρωρον δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν καὶ ταυρωπὸν

τὸν Ἡρακλέα δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα, καὶ τῷ Οἰνεῖ κηδεύσαντα, παραχώμασί τε καὶ διοχετείαις βιάσασθαι τὸν ποταμὸν πλημμελῶς ῥέοντα, καὶ πολλήν τῆς παραχελωΐτιδος φθειρόντα ἀνάψυξιν χαριζόμενον τῷ Οἰνεῖ· καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας. Τῶν μὲν οὖν Ἐχινάδων, καὶ τῶν Ὄξειῶν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ Μέγητα ἄρχειν φησὶν Ὅμηρος·

— ὃν τίκτε Διὶ φίλος ἱππότα Φυλεὺς,

“Ὅς ποτε Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο, πατρὶ χολωθεῖς.

Πατὴρ δ' ἦν Αὐγέας ὁ τῆς Ἡλείας καὶ τῶν Ἐπειῶν ἄρχων· ὥστ' Ἐπειοὶ τὰς νήσους ταύτας εἶχον, οἱ συνεξάραντες εἰς τὸ Δουλίχιον τῷ Φυλεῖ.

Αἱ δὲ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβοῶν, ὧν ἦν καὶ ἡ Τάφος, νῦν δὲ Ταφιοῦς καλουμένη, χωρὶς ἦσαν τούτων, οὐ τοῖς διαστήμασιν, (ἐγγὺς γὰρ κεῖνται) ἀλλὰ ὑφ' ἑτέροις ἡγεμόσι ταττόμεναι, Ταφίοις καὶ Τηλεβοαῖς· πρότερον μὲν οὖν Ἀμφιτρούων ἐπιστρατεύσας αὐτοῖς μετὰ Κεφάλου τοῦ Δηϊονέως ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος, ἐκείνῳ τὴν ἀρχὴν παρέδωκεν αὐτῶν· ὁ δὲ ποιητὴς ὑπὸ Μέντη τετάχθαι φησὶ, λησιτὰς καλῶν αὐτούς, καθάπερ καὶ τοὺς Τηλεβοάς ἀπαντὰς φασι. Τὰ μὲν περὶ τὰς νήσους, τὰς πρὸ τῆς Ἀκαρνανίας, ταῦτα.

Μεταξὺ δὲ Λευκάδος, καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου λιμνοθάλαττά ἐστι, Μυρτούντιον λεγομένη. Ἀπὸ δὲ Λευκάδος ἐξῆς Πάλαιρος καὶ Ἀλυζίου

τῆς Ἀκαρνανίας πόλεις, ὧν ἡ Ἄλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ Θυλάττης διέχει σταδίους, καθ' ἣν ἔστι λιμὴν Ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος. Ἐξ αὐτοῦ Ἡρακλέους ἄθλους, ἔργα Δυσίππου, μετήνεγκεν εἰς Ῥώμην τῶν ἡγεμόνων τις, παρὰ τόπον κειμένους διὰ τὴν ἐρημίαν. Εἶτα ἄκρα Κριθωτῆ, καὶ Ἐχινάδες, καὶ πόλις Ἀστακὸς, ὁμώνυμος τῇ περὶ Νικομήδειαν καὶ τὸν Ἀστακητὸν κόλπον, ἐνικῶς λεγομένη, καὶ ἡ Κριθωτῆ δ' ὁμώνυμος πολίχνη τῶν ἐν τῇ Θρακίᾳ Χερρόνησῳ· πάντα δ' εὐλίμενα τὰ μεταξὺ· εἴτ' Οἰνιαδαί, καὶ ὁ Ἀχελῷος· εἶτα λιμνη τῶν Οἰνιαδῶν, Μελίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων· πλάτος δὲ εἴκοσι· καὶ ἄλλη Κυρία διπλασία ταύτης καὶ μῆκος καὶ πλάτος· τρίτη δ' Οὐρία πολλῶν τούτων μικροτέρα· ἡ μὲν οὖν Κυρία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλατταν· αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὅσον ἡμιστάδιον· εἴθ' ὁ Εὐῆνος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ Ἀκτίου στάδιοι ἑξακόσιοι ἐβδομηκοντα· μετὰ δὲ τὸν Εὐῆνον τὸ ὄρος ἡ Χαλκίς, ἣν Χάλκειαν εἶρηκεν Ἀρτεμίδωρος· εἴθ' ἡ Πλευρῶν, εἴθ' ἡ Λίκυρνα κόμη, ἣς ὑπέρκειται Καλυδῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ σταδίοις τριάκοντα· περὶ δὲ τὴν Καλυδῶνα ἔστι τὸ τοῦ Λαφραίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν· εἴθ' ὁ Ταφιασσὸς τὸ ὄρος· εἶτα Μακυνία πόλις· εἶτα Μολυκρία, καὶ πλησίον τὸ Ἀντιῶριον, τὸ τῆς Αἰτωλίας ὄριον καὶ τῆς Λοκρίδος· εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ Εὐῆνου στάδιοι περὶ ρ εἴκοσι· Ἀρτεμίδωρος μὲν οὕτω περὶ τῆς, εἴτε Χαλκίδος, εἴτε Χαλκείας τοῦ ὄρους, μεταξὺ

τοῦ Ἀχελώου καὶ τῆς Πλευρωῖνος ἰδρύων αὐτήν. Ἀπολλόδωρος δὲ, ὡς πρότερον εἶπον, ὑπὲρ τῆς Μολυκρίας καὶ τὴν Χαλκίδα, καὶ τὸν Ταφιασσόν, καὶ τὴν Καλυδῶνα μεταξὺ ἰδρῦσθαι φησὶ τῆς τε Πλευρωῖνος καὶ τῆς Χαλκίδος· εἰ μὴ ἄρα ἕτερον θετέον τὸ πρὸς Πλευρωῖνι ὄρος Χαλκίαν καλούμενον, ἕτερον δὲ τὴν Χαλκίδα τὴν πρὸς Μολυκρίαν. Ἔστι δὲ τις καὶ πρὸς τῇ Καλυδῶνι λίμνη μεγάλη καὶ εὖοφος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν Πατρίαις Ῥωμαῖοι.

Τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν Ἐρυσικαίους τινὰς φησὶν Ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν Ἀλκμῶν μέμνηται·

Οὐδ' Ἐρυσικαῖος, Καλυδώνιος οὐδὲ ποιμὴν,
Ἄλλὰ Σαρδίων ἀπ' ἄκρας.

Κατὰ δὲ τὴν Αἰτωλίαν ἦν Ὀλένος, οὗ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ μέμνηται Ὅμηρος· ἔχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρωῖνος ὑπὸ τῷ Ἀρακύνθῳ. Ἦν δὲ καὶ Λυσιμαχία πλησίον, ἠφανισμένη καὶ αὐτῇ, κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ, τῇ νῦν μὲν Λυσιμαχία, πρότερον δ' Ἰδορα, μεταξὺ Πλευρωῖνος καὶ Ἀρσινόης πόλεως, ἣ κώμη μὲν ἦν πρότερον, καλουμένη Κωνώπα, κτίσμα δ' ὑπῆρξεν Ἀρσινόης, τῆς Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου γυναικὸς ἅμα καὶ ἀδελφῆς, εὐφυῶς ἐπικειμένη πως τῇ τοῦ Ἀχελώου διαβάσει. Παραπλήσιον δὲ τι καὶ ἡ Πυλὴνῃ τῷ Ὀλένῳ πέπονθεν. Ὅταν δὲ φῆ τὴν Καλυδῶνα αἰπεῖάν τε καὶ πετρῆεσαν, ἀπὸ τῆς χώρας δεκτέον. Εἴρηται γάρ, ὅτι τὴν χώραν δίχα διελόντες, τὴν μὲν ὄρεινὴν καὶ ἐπίκρητον τῇ Καλυδῶνι προσένειμαν, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ Πλευρωῖνι.

Νυνὶ μὲν οὖν ἐκπεπόνηται, καὶ ἀπηγορευκεν ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων, ἢ τ' Ἀκαρνανία, καὶ Αἰτωλοὶ, καθάπερ καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἔθνῶν· πλεῖστον μὲν τοι χρόνον συνέμειναν Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ἀκαρνανῶν πρὸς τε τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας· ὕστατα δὲ καὶ πρὸς Ῥωμαίους, περὶ τῆς αὐτονομίας ἀγωνιζόμενοι. Ἐπεὶ δὲ καὶ Ὀμηρος αὐτῶν ἐπὶ πολὺ μέμνηται, καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ τε καὶ συγγραφεῖς, τὰ μὲν εὐσήμως τε καὶ ὁμολογουμένως, τὰ δ' ἤτιον γνωρίμως, (καθάπερ τοῦτό που καὶ ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσι περὶ αὐτῶν ἐπιδέδεικται) προσληπτέον καὶ τῶν παλαιότερων κατὰ τῶν ἀρχῆς ἐχόντων τάξιν, ἢ διαπορουμένων.

Εὐθύς ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας, ὅτι μὲν αὐτὴν ὁ Λαέρτης καὶ οἱ Κεφαλλῆνες κατεκτήσαντο, εἴρηται ἡμῖν· τίνων δὲ κατεχόντων πρότερον, πολλοὶ μὲν εἰρήκασιν· οὐχ ὁμολογούμενα δὲ εἰπόντων, ἐπιφανῆ δὲ, ἀπολείπεται τις ἡμῖν λόγος διαιτητικὸς περὶ αὐτῶν. Φασὶ γὰρ τοὺς Ταφίους τε καὶ Τηλεβόας λεγομένους οἰκεῖν τὴν Ἀκαρνανίαν πρότερον, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κέφαλον, καὶ κατασταθέντα ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος κύριον τῶν περὶ τὴν Τάφον νήσων, κυριεῦσαι καὶ ταύτης τῆς χώρας· ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Λευκάτα νομιζόμενον ἄλμα τούτῳ πρώτῳ προσμυθεύουσιν, ὡς προεῖρηται. Ὁ δὲ ποιητής, ὅτι μὲν ἤραχον οἱ Τάφιοι τῶν Ἀκαρνανῶν, πρὶν ἢ τοὺς Κεφαλλῆνας καὶ τὸν Λαέρτην ἐπελθεῖν, οὗ λέγει· ὅτι δ' ἦσαν φίλοι τοῖς Ἰθακησίοις λέγει, ὡς τ' ἢ οὐδ' ὄλως ἐπῆρξαν τῶν τόπων κατ' αὐτὸν, ἢ ἐκόντες πα-

ρεχώρησαν, ἢ καὶ σύνοικοι ἐγένοντο. Φαίνονται δὲ καὶ ἐκ Λακεδαιμόνος τινες ἐποικῆσαι τὴν Ἀκαρνανίαν, οἱ μετ' Ἰκαρίου τοῦ Πηνελόπης πατρός· καὶ γὰρ τοῦτον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς ζῶντας παραδίδωσιν ὁ ποιητὴς κατὰ τὴν Ὀδύσειαν·

Οἱ πατὴρ μὲν ἐς οἶκον ἀπερῶργίασι νέεσθαι
Ἰκαρίου, ὡς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θυγάτρα.

Καὶ περὶ τῶν ἀδελφῶν·

Ἦδη γὰρ ῥα πατὴρ τε κασίγνητοί τε κέλονται
Εὐρυμάχῳ γήμασθαι.

Οὔτε ἐν Λακεδαιμόνι πιθανὸν αὐτοὺς οἰκεῖν· οὐ γὰρ ἂν ὁ Τηλέμαχος παρὰ Μενελάῳ κατήγετο, ἀφιγμένος ἐκεῖσε· οὔτ' ἄλλην οἴκησιν παρειλήφμεν αὐτῶν. Φασὶ δὲ Τυνδάρεων καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰκάριον, ἐκπεσόντας ὑπὸ Ἰπποκόωντος τῆς οἰκείας, ἐλθεῖν παρὰ Θεστίον τὸν τῶν Πλευρωνίων ἄρχοντα, καὶ συγκατακτῆσασθαι τῆς περαιίας τοῦ Ἀχελῷου πολλὰ ἐπὶ μέρει· τὸν μὲν οὖν Τυνδάρεων ἐπανελεθεῖν οἴκαδε γήμαντα Λήδαν τὴν τοῦ Θεστίου θυγατέρα· τὸν δ' Ἰκάριον ἐπιμεῖναι τῆς Ἀκαρνανίας ἔχοντα μέρος, καὶ τεκνοποιήσασθαι τὴν τε Πηνελόπην ἐκ Πολυκάστης τῆς Λυγαίου θυγατρὸς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς. Ἡμεῖς μὲν οὖν ἀπεδειξαμεν ἐν ταῖς καταλόγῳ τῶν νεῶν, καὶ τοὺς Ἀκαρνανῶνας καταριθμουμένους καὶ μετασχόντας τῆς ἐπὶ Ἰλιον στρατείας, ἐν οἷς κατωνομάζοντο οἱ τε τὴν Ἀκτὴν οἰκοῦντες, καὶ ἔτι·

Οἱ τ' Ἠπειρον ἔχον ἢ δ' ἀντιπέραϊ ἐνέμοντο.

Οὔτε δ' ἢ Ἠπειρος Ἀκαρνανία ὠνομάζετό πω, οὔθ' ἢ Ἀκτὴ Λευκάς.

Ἐφορος δ' οὐ φησι συστρατεῦσαι Ἀλκμαίωνα γὰρ τὸν Ἀμφιάρεω συστρατεῦσαντα μετὰ Διομήδους, καὶ τῶν ἄλλων Ἐπιγόνων, καὶ κατορθώσαντα τὸν πρὸς Θηβαίους πόλεμον, συνελθεῖν Διομήδει, καὶ τιμωρῆσασθαι μετ' αὐτοῦ τοὺς Οἰνέως ἐχθρούς· παραδόντα δ' ἐκείνῳ τὴν Αἰτωλίαν, αὐτὸν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν παρελθεῖν, καὶ ταύτην καταστρέφασθαι. Ἄγα ἰέμενονα δ' ἐν τούτῳ τοῖς Ἀργείοις ἐπιθέμενον, κρατῆσαι ὁμαδίως, τῶν πλείστων τοῖς περὶ Διομήδα συνακολουθησάντων. Μικρὸν δ' ὕστερον ἐπιπεσοῦσης τῆς ἐπ' Ἴλιον ἐξόδου, δείσαντα, μὴ ἀπόντος αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν ἐπανελθόντες οἴκαδε οἱ περὶ τὸν Διομήδη (καὶ γὰρ ἀκούεσθαι περὶ αὐτοῦ μεγάλην συνεστραμμένην δύναμιν) κατάσχοιεν τὴν μάλιστα προσήκουσαν αὐτοῖς ἀρχήν· τὸν μὲν γὰρ Ἀδράστου, τὸν δὲ τοῦ πατρὸς εἶναι κληρονόμον· ταῦτα δὴ διανοηθέντα, καλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τε τὴν τοῦ Ἀργους ἀπόληψιν, καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ πολέμου· τὸν μὲν οὖν Διομήδη πεισθέντα μετασχεῖν τῆς στρατείας· τὸν δὲ Ἀλκμαίωνα ἀγανακτοῦντα μὴ φροντίσαι· διὰ δὲ τοῦτο μηδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας μόνους τοὺς Ἀκαρνανᾶς τοῖς Ἑλλησι· τούτοις δ', ὡς εἰκὸς, τοῖς λόγοις ἐπακολουθήσαντες οἱ Ἀκαρνανᾶς, σοφίσασθαι λέγονται Ῥωμαίους, καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' αὐτῶν ἐξανύσασθαι· λέγοντες, ὡς οὐ μετὰσχοιεν μόνοι τῆς ἐπὶ τοὺς προγόνους τοὺς ἐκείνων στρατείας· οὔτε γὰρ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φράζονται, οὔτε ἰδίᾳ· οὐδὲ γὰρ ὅλως τοῦνομα τοῦτ' ἐμφέροιτο ἐν τοῖς ἔπεσιν.

Ὁ μὲν οὖν Ἐφορος πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ἴδῃ τὴν Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τῷ Ἀλκμαίῳ ποιήσας, τό, τε Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν ἐκείνου κτίσμα ἀποφαίνει, καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκαρνᾶνος, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου· ὥστε ἐκπίπτει εἰς τὰ παρὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἱστορίαν λεγόμενα. Θουκυδίδης δὲ καὶ ἄλλοι τὸν Ἀμφίλοχον, ἀπὸ τῆς στρατείας τῆς Τρωϊκῆς ἐπανιόντα, οὐκ ἀρεσκόμενον τοῖς ἐν Ἄργει, ταύτην οἰκῆσαι φησι τὴν χώραν· οἱ μὲν, κατὰ διαδοχὴν ἤκοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείας· οἱ δ' ἄλλως. Καὶ ἰδίᾳ μὲν περὶ Ἀκαρνανῶν ταῦτα λέγοιτ' ἂν· κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς Αἰτωλικοῖς ἐπιπλέκεται νῦν ἐροῦμεν, τὰ Αἰτωλικά λέγοντες ἐφ' ἐξῆς, ὅσα προσλαβεῖν τοῖς εἰρημένοις ἔγνωμεν.

III. Τοὺς δὲ Κουρῆτας τῶν μὲν Ἀκαρνᾶσι, τῶν δ' Αἰτωλοῖς προσνεμόντων, καὶ τῶν μὲν ἐκ Κρήτης, τῶν δ' ἐξ Εὐβοίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων· ἐπειδὴ καὶ Ὀμηρος αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνου πρῶτον ἐπισκεπτέον. Οἴονται δ' αὐτὸν λέγειν Αἰτωλοὺς μᾶλλον, ἢ Ἀκαρνᾶνας, εἴπερ οἱ Πορθασοῖδες ἦσαν,

Ἄργιος, ἠδὲ Μέλας, τρίτατος δ' ἦν ἱππότης Οἰνεύς.

Ῥικεον δ' ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.

Αὗται δ' εἰσὶν Αἰτωλικάι πόλεις ἀμφοτέραι, καὶ φέρονται ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ· ὥστε, ἐπεὶ οἱ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες φαίνονται κατ' αὐτὸν οἱ Κουρῆτες, Αἰτωλοὶ ἂν εἶεν. Οἱ δ' ἀντιλέγοντες τῷ τρέπῳ τῆς φράσεως παράγονται, ὅταν φῆ·

Κουρητῆς τ' ἐμάχοντο, καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι
Ἐμφὶ πόλιν Καλυδῶνα. —

Οὐδὲ γὰρ ἂν κυρίως εἶπεν οὕτως· ἐμάχοντο Βοιωτοὶ καὶ Θηβαῖοι πρὸς ἀλλήλους, οὐδ' Ἀργεῖοι καὶ Πελοποννήσιοι. Ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι καὶ Ὀμηρικόν ἐστι τὸ ἔθος τοῦτο τῆς φράσεως, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ποιητῶν τειριμμένον· τοῦτο μὲν οἷον εὐαπολόγητον. Ἐκεῖνοι δὲ λεγέτωσαν, πῶς ἂν, μὴ ὁμοεθνεῖς ὄντας, μηδ' Αἰτωλοὺς, τοὺς Πλευρωνίους ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς κατέλεγεν.

Ἐφορος δὲ εἰπὼν, τοὺς Αἰτωλοὺς ἔθνος εἶναι μηδεπώποτε γεγεννημένον ὑφ' ἑτέροις, ἀλλὰ πάντα τὸν μνημονευόμενον χρόνον μεμενηκὸς ἀπόρθητον, διὰ τε τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων, καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλεμον ἀσκησιν, ἐξ ἀρχῆς μὲν φησιν ἀπασαν τὴν γῶραν Κουρητῆς κατασχεῖν· ἀφικομένου δ' ἐξ Ἡλιδος Αἰτωλοῦ, τοῦ Ἐνδυμίωνος, καὶ τοῖς πολέμοις κρατοῦντος αὐτῶν, τοὺς μὲν Κουρητῆς εἰς τὴν νῦν καλουμένην Ἀκαρνανίαν ὑποχωρῆσαι, τοὺς δ' Αἰτωλοὺς συγκατελθόντας Ἐπειοῖς, τὰς ἀρχαιοτάτας κτίσαι τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ πόλεων δέκα· τῇ δ' ὕστερον γενεᾷ τὴν Ἥλιν ὑπὸ Ὀξύλου, τοῦ Αἴμονος, συνοικισθῆναι, περαιωθέντος ἐκ τῆς Αἰτωλίας. Παρατίθησι δὲ καὶ τὰ τούτων μαρτύρια τὰ ἐπιγράμματα· τὸ μὲν ἐν Θέρμοις τῆς Αἰτωλίας, ὅπου τὰς ἀρχαιρεσίας ποιεῖσθαι πάτριον αὐτοῖς ἐστίν, ἐγκεχαραγμένον τῇ βᾶσει τῆς Αἰτωλοῦ εἰκόνας·

Χώρης οἰκιστῆρα παρ' Ἀλφειοῦ ποτε δίναις,
Τρεφθέντα σταδίων γείτον' Ὀλυμπιάδος,

Ἐνδυμίωνος παῖδ' Αἰτωλὸν τόνδ' ἀνέθηκαν
 Αἰτωλοὶ σφετέρως μνημ' ἀρετῆς ἔσορα·
 τὸ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἡλείων ἐπὶ τοῦ Ὄξυλου ἀν-
 δριάντι·

Αἰτωλὸς ποτε τόνδε λιπὼν αὐτόχθονα δῆμον
 Κτήσατο Κουρῆτιν γῆν δορὶ πολλὰ καμών.

Τῆς δ' αὐτῆς γενεᾶς δεκατόσπορος Αἴμονος υἱὸς
 Ὄξυλος ἀρχαίην ἔκτισε τήνδε πόλιν.

Τὴν μὲν οὖν συγγένειαν τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν
 τε Ἡλείων καὶ τῶν Αἰτωλῶν ὀρθῶς ἐπισημαίνεται
 διὰ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἐξομολογουμένων ἀμφοῖν
 οὐ τὴν συγγένειαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγέτας
 ἀλλήλων εἶναι· δι' οὗ καλῶς ἐξελέγχει ψευδομένους
 τοὺς φάσκοντας, τῶν μὲν Αἰτωλῶν ἀποίκους εἶναι
 τοὺς Ἡλείους, μὴ μέντοι τῶν Ἡλείων τοὺς Αἰτωλοὺς.
 Τὴν δ' ἀνομολογίαν τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἀποφάσεως
 φαίνεται τὴν αὐτὴν ἐπιδεικνύμενος κἀντιαῦθα, ἦν-
 περ ἐπὶ τοῦ μαντείου τοῦ ἐν Δελφοῖς παρεστήσαμεν.
 Εἰπὼν γὰρ ἀπόρθητον ἐκ τοῦ μνημονευομένου χρό-
 νου παντὸς τὴν Αἰτωλίαν· εἰπὼν δὲ, καὶ ἐξ ἀρχῆς
 τὴν χώραν ταύτην τοὺς Κουρῆτας κατασχεῖν· ὥφει-
 λε μὲν τοίγε τοῖς εἰρημένοις ἀκόλουθον τοῦτο φέ-
 ρειν, ὅτι οἱ Κουρῆτες διέμειναν ἕως εἰς αὐτὸν κατέ-
 χοντες τὴν Αἰτωλίαν γῆν· οὕτω γὰρ ἔμελλεν ἀπόρ-
 θητὸς τε καὶ ἐπ' ἄλλοις οὐδέποτε γεγонуῖα ὀρθῶς
 λεχθήσεσθαι. Ὁ δὲ ἐκλαθόμενος τῆς ὑποσχέσεως
 οὐ τοῦτ' ἐπιφέρει, ἀλλὰ τούναντίον· ὡς ἀφικομέ-
 νου ἐξ Ἡλιδος Αἰτωλοῦ, καὶ τοῖς πολέμοις κρατοῦν
 τος αὐτῶν, οἱ Κουρῆτες ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀκαρνα-

νίαν· τί οὖν ἄλλο πορθήσεως ἴδιον, ἢ τῷ πολέμῳ κρατηθῆναι, καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν· Τοῦτο δὲ τὸ ἐπίγραμμα μαρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς Ἡλείοις· ὃ γὰρ Αἰτωλὸς φησι·

Κτήσατο Κουρῆτιν γῆν, δορὶ πολλὰ καμῶν.

Ἴσως δὲ τις ἂν φαίη, λέγειν αὐτὸν ἀπόρθητον τὴν Αἰτωλίαν, ἀφ' οὗ τοῦνομα τοῦτ' ἔσχε μετὰ τὴν Αἰτωλοῦ παρουσίαν· ἀλλ' ἀφήρηται καὶ τοῦ νοήματος τὸν λόγον, φήσας ἐν τοῖς ἐφεξῆς, τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ λαοῦ τοῦ διαμένοντος ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς, τοῦτο εἶναι τὸ τῶν Ἑπειῶν [λέγων] συμμιχθέντων δ' αὐτοῖς ὕστερον Αἰολέων, τῶν ἅμα Βοιωτοῖς ἐκ Θετταλίας ἀναστάντων, κοινῇ μετὰ τούτων τὴν χώραν κατασχεῖν. Ἄρ' οὖν ἔστι, χωρὶς πολέμου τὴν ἀλλοτρίαν ἐπελθόντας, συγκατανείμασθαι τοῖς ἔχουσι, μηδὲν δεομένοις κοινωνίας τοιαύτης; ἢ τοῦτο μὲν οὐ πιστόν· τὸ δὲ, κρατουμένοις τοῖς ὅπλοις ἐπ' ἕσης συμβῆναι πιστόν; τί οὖν ἄλλο πόρθησις, ἢ τὸ κρατεῖσθαι τοῖς ὅπλοις; καὶ Ἀπολλόδωρος δ' εἴρηκεν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀπελθόντας Ἰαντας ἱστορεῖσθαι, καὶ ἐποίκους τοῖς Αἰτωλοῖς γενομένους· ὃ δ' ὡσπερ κατορθωκῶς ἐπιλέγει· ὅτι ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα διακριβοῦν εἰώθαμεν, ὅταν ἢ τι τῶν πραγμάτων ἢ παντελῶς ἀπορούμενον, ἢ ψευδῆ δόξαν ἔχον.

Τοιοῦτος δ' ὢν Ἐφορος ἐτέρων ὅμως κρείττων ἐστὶ· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπουδασμένως οὕτως ἐπαινέσας αὐτὸν Πολύβιος καὶ φήσας περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καλῶς μὲν Εὐδοξον, κάλλιστα δ' Ἐφορον ἐξηγεῖσθαι

περὶ κτίσεων, συγγενειῶν, μεταναστάσεων, ἀρχηγε-
 τῶν· ἡμεῖς δὲ, φησὶ, τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν, καὶ
 περὶ θέσεως τόπων καὶ διαστημάτων· τοῦτο γὰρ
 ἔστιν οἰκειότατον χωρογραφία. Ἀλλὰ μὴν σύγε, ὦ
 Πολύβιε, ὃ τὰς λαοδογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν
 διαστημάτων εἰσάγων οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος
 μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς, καὶ διαδοὺς εὐ-
 θύνας τὰς μὲν Ποσειδωνίῳ, τὰς δ' Ἀρτεμιδώρῳ, τὰς
 δ' ἄλλοις πλείοσι· καὶ ἡμῖν οὖν συγγνώμην ἔχειν,
 καὶ οὐ δυσχεραίνειν δεῖ, παρὰ τῶν τοιοῦτων μετα-
 φέρουσι τὴν πολλὴν ἱστορίαν, ἐάν τι πταίωμεν, ἀλλ'
 ἀγαπᾶν, ἐάν τὰ πλείω τῶν εἰρημένων ἐτέροις ἀμει-
 νον λέγωμεν, ἢ τὰ παραλειφθέντα κατ' ἄγνοιαν προς-
 τιθῶμεν.

Περὶ δὲ Κουρήτων ἔτι καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται,
 τὰ μὲν ἐγγυτέρω ὄντα τῆς περὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρ-
 νάνων ἱστορίας, τὰ δ' ἀπωτέρω· ἐγγυτέρω μὲν τὰ
 τοιαῦτα, οἷα προεῖρηται, ὅτι τὴν χώραν, ἣ νῦν Αἰ-
 τωλία καλεῖται, Κουρήτες ᾤκουν· ἐλθόντες δ' οἱ
 Αἰτωλοὶ μετὰ Αἰτωλοῦ, τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν
 Ἀκαρνανίαν· καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα, ὅτι τὴν Πλευρω-
 νίαν ὑπὸ Κουρήτων οἰκουμένην, καὶ Κουρήτιν προσ-
 αγορευομένην, Αἰολεῖς ἐπελθόντες ἀφείλοντο, τοὺς
 δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον. Ἀρχέμαχος δ' ὁ Εὐβοεὺς
 φησι, τοὺς Κουρήτας ἐν Χαλκίδι συνοικῆσαι· συνε-
 χῶς δὲ περὶ τοῦ Ἀηλάντου πεδίου πολεμοῦντας, ἐπει-
 δὴ οἱ πολέμιοι τῆς κόμης ἐδράττοντο τῆς ἔμπροσθεν,
 καὶ αὐτοὺς κατέσπων, ὅπισθεν κομώντας γενέσθαι,
 τὰ δ' ἔμπροσθεν κείρεσθαι· διὸ καὶ Κουρήτας ἀπὸ

τῆς κουρᾶς κληθῆναι· μετοικῆσαι δ' εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ κατασχόντας τὰ περὶ Πλευρωῖνα χωρία· τοὺς δὲ πέραν οἰκοῦντας τοῦ Ἀχελώου, διὰ τὸ ἄκουρους φυλάττειν τὰς κεφαλὰς, Ἀκαρνανὰς καλεῖσθαι. *Ενιοὶ δ' ἀπὸ ἥρωος τοῦνομα σχεῖν ἐκάτερον τὸ φύλλον· οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κουρίου τοὺς Κουρητὰς ὀνομασθῆναι, τοῦ ὑπερκειμένου τῆς Πλευρωῖνος· εἶναί τε φύλλον τι Αἰτωλικὸν τοῦτο, ὡς Ὀφιεῖς, καὶ Ἀγραῖους, καὶ Εὐρυτιᾶνας, καὶ ἄλλα πλείω. Ὡς δ' εἴρηται, τῆς Αἰτωλίας δίχα διηρημένης, τὰ μὲν περὶ Καλυδῶνα τὸν Οἰνέα ἔχειν φασί· τῆς δὲ Πλευρωνίας μέρος μὲν τι, καὶ τοὺς Πορθαονίδας ἔχειν τοὺς περὶ τὸν Ἄγριον, εἴπερ*

ὄκειον ἐν Πλευρωῖνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.

Ἐπικρατεῖν μὲν τοι Θεστιον τῆς Πλευρωνίας, τὸν πενθερόν τοῦ Οἰνέως, Ἀλθαίας δὲ πατέρα, ἡγούμενον τῶν Κουρητῶν· πολέμου δ' ἐμπεσότος τοῖς Θεστιάδαις πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον, ὃ μὲν ποιητῆς ἀμφὶ σὺδὸς κεφαλῇ καὶ δέσματι, κατὰ τὴν περὶ τοῦ κάπρου μυθολογίαν, ὡς δὲ τὸ εἰκὸς, περὶ μέρος τῆς χώρας· οὕτω δὲ λέγεται·

Κουρητῆς τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρματι.

Ταῦτα μὲν τὰ ἐγγυτέρω.

Τὰ δ' ἀποτέρω τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἄλλως δὲ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταῦτόν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀγόμενα, ἅπερ Κουρητικὰ μὲν καὶ περὶ Κουρητῶν λέγεται, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ περὶ τῶν τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν οἰκησάντων, ἐκείνων μὲν διαφέρει, ἔοικε δὲ μᾶλλον τῷ περὶ Σατύρων,

καὶ Σειληνοῖν, καὶ Βακχῶν, καὶ Τιτύρων λόγῳ·
 τουτους γάρ τινας δαίμονας, ἢ προπόλους θεῶν τοὺς
 Κουρητῆς φασιν οἱ παραδόντες τὰ Κρητικά καὶ τὰ
 Φρυγία, ἱερουργίαις τισὶν ἐμπεπλεγμένα ταῖς μὲν
 μυστικαῖς, ταῖς δ' ἄλλαις περὶ τε τὴν τοῦ Διὸς παι-
 δοτροφίαν τὴν ἐν τῇ Κρήτῃ, καὶ τοὺς τῆς μητρὸς
 τῶν θεῶν ὄργιασμούς ἐν τῇ Φρυγίᾳ, καὶ τοῖς περὶ
 τὴν Ἰδὴν τὴν Τρωϊκὴν τόποις. Τοσαύτη δ' ἐστὶν ἐν
 τοῖς λόγοις τούτοις ποικιλία, τῶν μὲν τοὺς αὐτοὺς
 τοῖς Κουρησὶ τοὺς Κορύβαντας, καὶ Καβεῖρους, καὶ
 Ἰδαίους Δακτύλους, καὶ Τελχῖνας ἀποφαινόντων·
 τῶν δέ, συγγενεῖς ἀλλήλων, καὶ μικρὰς τινὰς αὐτῶν
 πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς διαστελλομένων· ὥστε, ὡς
 τύπῳ εἰπεῖν, καὶ κατὰ τὸ πλεον ἅπαντας ἐνθουσια-
 στικούς τινὰς καὶ Βακχικούς, καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει
 μετὰ θορύβου καὶ φόφου, καὶ κυμβάλων, καὶ τυμ-
 πάνων, καὶ ὄπλων, ἔτι δ' αὐλοῦ καὶ βοῆς ἐκπλήτ-
 τοντας κατὰ τὰς ἱερουργίας ἐν σχήματι διακόνων τε,
 καὶ τὰ ἱερά, τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε
 καὶ τῶν Σαμοθρακῶν, καὶ τὰ ἐν Δήμῳ, καὶ ἄλλα
 πλείω· διὰ τὸ τοὺς προπόλους λέγεσθαι τοὺς αὐ-
 τοὺς. Ἔστι μὲν οὖν θεολογικὸς πᾶς ὁ τοιοῦτος τρό-
 πος τῆς ἐπισκέψεως, καὶ οὐκ ἀλλότριος τῆς τοῦ φι-
 λосоφου θεωρίας.

Ἐπειδὴ δὲ ὁμωνυμία τῶν Κουρητῶν καὶ οἱ ἱσο-
 ρικοὶ συνήγαγον εἰς ἓν τὰ ἀνόμοια οὐδ' ἂν αὐτὸς
 ὀκνησάιμ' εἰπεῖν περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλεον ἐν παραβά-
 σει, προσθεῖς τὸν οἰκεῖον τῇ ἱστορίᾳ φυσικὸν λόγον.
 Καί τοι τινες καὶ συνοικειοῦν βούλονται ταῦτ' ἐκεί-

νοις· καὶ τυχὸν ἴσως ἔχονται τινος πιθανοῦ· θηλυ-
στολοῦντας γὰρ, ὡς αἱ κόραι, τοῦνομα σχεῖν τοῦτο
τοὺς περὶ τὴν Αἰτωλίαν φασίν· εἶναι γὰρ καὶ τινα
τοιούτου ζῆλον ἐν τοῖς Ἑλλησι· καὶ Ἰάονας ἐλκεχί-
τωνας εἰρησθαι, καὶ τοὺς περὶ Λεωνίδα κτενιζομέ-
νους, ὅτ' ἐξήεσαν εἰς τὴν μάχην, καταφρονηθῆναι λέ-
γουσιν ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐν δὲ τῇ μάχῃ θαναμασθῆ-
ναι. Ἀπλῶς δ' ἡ περὶ τὰς κόμας φιλοτεχνία συνέστη-
κε περὶ τε θρέψιν καὶ κουράν τριχός· ἄμφω δὲ κό-
ραις καὶ κόροις ἐστὶν οἰκεῖα· ὥστε πλεοναχῶς τὸ ἐτυ-
μολογεῖν τοὺς Κουρηῆτας ἐν εὐπόρῳ κέεται. Εἰκὸς
δὲ καὶ τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν ὑπὸ τῶν ἡσκημένων οὐ-
τω περὶ κόμην καὶ στολὴν πρῶτον εἰσαχθεῖσαν ἐκεί-
νων Κουρήτων καλουμένων, παρασχεῖν πρόφασιν καὶ
τοῖς στρατιωτικωτέροις ἐτέρων καὶ τὸν βίον ἐνόπλιον
ἔχουσιν· ὡσθ' ὁμωνύμως καὶ αὐτοὺς Κουρηῆτας λε-
χθῆναι, τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ λέγω, καὶ Αἰτωλίᾳ, καὶ Ἀ-
καρνανίᾳ. Καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς νέους στρατιώτας
οὕτω προσηγόρευσε·

*Κρινάμενος κούρητας ἀριστήας Παναχαιῶν·
Δῶρα θεῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκεῖν, ὅσθ' Ἀχιλῆϊ
Χθιζοὶ ὑπέστημεν. —*

καὶ πάλιν,

— Δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιοί.

Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν Κουρηῆτων ἐτυμολογίας ταῦ-
τα. Ἡ δὲ ἐνόπλιος ὄρχησις ἢ στρατιωτικὴ, καὶ ἡ
πυρρόιχη· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Πύρροιχος, ὃν φασιν εὐρε-
τὴν εἶναι τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως τῶν νέων καὶ τὰ
στρατιωτικά.

Τὸ δ' εἰς ἓν συμφέρεσθαι τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, καὶ τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ περὶ αὐτῶν ἱστορίᾳ, νῦν ἐπισκεπτέον. Κοινὸν δὴ τοῦτο, καὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν βαρβάρων ἐστὶ, τὸ τὰς ἱεροποιίας μετὰ ἀνέσεως ἐορταστικῆς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν σὺν ἐνθουσιασμῶ, τὰς δὲ, χωρὶς· καὶ τὰς μὲν, μετὰ μουσικῆς, τὰς δὲ, μὴ· καὶ τὰς μὲν, μυστικῶς, τὰς δὲ, ἐν φανερωῶ· καὶ τοῦθ' ἢ φύσις οὕτως ὑπαγορεύει. Ἦτε γὰρ ἄνεσις τὸν νοῦν ἀπάγει ἀπὸ τῶν ἀνθρωπικῶν ἀσχολημάτων, τὸν δὲ οὕτως νοῦν τρέπει πρὸς τὸ θεῖον· ὃ, τε ἐνθουσιασμός, ἐπίπνευσίν τινα θεῖαν ἔχειν δοκεῖ, καὶ τῶ μαντικῶ γένοι πλησιάζειν· ἢ τε κρύψις ἢ μυστικὴ τῶν ἱερῶν σεμνοποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτοῦ φεύγουσαν ἡμῶν τὴν αἴσθησιν· ἢ τε μουσικὴ περιτε ὄρχησιν οὔσα, καὶ ὄυθμόν, καὶ μέλος, ἡδονῇ τε ἅμα, καὶ καλλιτεχνίᾳ πρὸς τὸ θεῖον ἡμᾶς συνάπτει κατὰ τοιαύτην αἰτίαν. Εὖ μὲν γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους τότε μάλιστα μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς, ὅταν εὐεργετῶσιν· ἄμεινον δ' ἂν λέγοι τις, ὅταν εὐδαιμονῶσι· τοιοῦτον δὲ τὸ χαίρειν, καὶ τὸ ἐορτάζειν, καὶ τὸ φιλοσοφεῖν, καὶ μουσικῆς ἀπτεσθαι· μὴ γὰρ, εἴτις ἔκπτωσις πρὸς τὸ χεῖρον γένηται, τῶν μουσικῶν εἰς ἡδυπαθείας τρεπόντων τὰς τέχνας ἐν τοῖς συμποσίοις, καὶ θυμέλαις, καὶ σκηναῖς, καὶ ἄλλοις τοιούτοις, διαβαλλέσθω τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ἢ φύσις ἢ τῶν παιδευμάτων ἐξεταζέσθω τὴν ἀρχὴν ἐνθένδε ἔχουσα.

Καὶ διὰ τοῦτο μουσικὴν ἐκάλεσεν ὁ Πλάτων,

καὶ ἔτι πρότερον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν φιλοσοφίαν, καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συνεστάναι φασί, πᾶν τὸ μουσικὸν εἶδος θεῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες. Οὕτω δὲ καὶ αἱ Μοῦσαι θεαί, καὶ Ἀπόλλων Μουσηγέτης, καὶ ἡ ποιητικὴ πᾶσα, ὑμνητικὴ οὕσα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν ἡθῶν κατασκευὴν τῇ μουσικῇ προσνέμουσι, ὡς πᾶν τὸ ἐπανορθωτικὸν τοῦ νοῦ τοῖς θεοῖς ἐγγὺς ὄν. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες οἱ πλεῖστοι τῷ Διονύσῳ προσέθεσαν, καὶ τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἑκάτῃ καὶ ταῖς Μούσαις, καὶ τῇ Δήμητρι καὶ Διὶ τὸ ὄργιαστικὸν πᾶν, καὶ τὸ βακχικὸν, καὶ τὸ χορικὸν, καὶ τὸ περὶ τὰς τελετὰς μυστικὸν, Ἰακχὸν τε καὶ τὸν Διόνυσον καλοῦσι, καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν μυστηρίων, τῆς Δήμητρος δαίμονα· δειδροφορίαι τε καὶ χορεῖαι, καὶ τελεταὶ κοινὰ τῶν θεῶν εἰσι τούτων· αἱ δὲ, Μοῦσαι, καὶ ὁ Ἀπόλλων, αἱ μὲν τῶν χορῶν προεστῆσιν, οἱ δὲ, καὶ τούτων καὶ τῶν κατὰ μαντικὴν· πρόπολοι δὲ τῶν Μουσῶν οἱ πεπαιδευμένοι πάντες, καὶ ἰδίως οἱ μουσικοί· τοῦ δ' Ἀπόλλωνος, οὗτοί τε, καὶ ὁ περὶ μαντικὴν. Δήμητρος δὲ, οἱ τε μύσται, καὶ δαδοῦχοι, καὶ ἱεροφάνται. Διονύσου δὲ Σειληνοί τε, καὶ Σάτυροι, καὶ Βάκχαι, Αἰνῆαι τε, καὶ Θυῖαι, καὶ Μιμαλλόνες, καὶ Ναΐδες, καὶ Νύμφαι, καὶ Τίτυροι προσαγορευόμενοι.

Ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῦτα, καὶ τὰ τοῦ Διὸς ἱερά· ἰδίως ἐπετελεῖτο μετ' ὄργιασμοῦ καὶ τοιούτων προπόλων, οἳ περὶ τὸν Διόνυσόν εἰσιν οἱ Σάτυροι· τούτους δ' ἠνόμαζον Κουρηῆτας, νέους τινὰς, ἐνόπλιον κίνησιν μετ' ὄρχήσεως ἀποδιδόντας, προ·

στησάμενοι μῦθον τὸν περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενεσεως· ἐν ᾧ τὸν μὲν Κρόνον εἰσάγουσιν εἰθισμένον καταπίνειν τὰ τέκνα ἀπὸ τῆς γενεσεως εὐθύς· τὴν δε Ῥέαν πειρωμένην ἐπικρύπτεσθαι τὰς ὠδῖνας, καὶ τὸ γεννηθὲν βρέφος ἐκποδῶν ποιεῖν, καὶ περισώζειν εἰς δύναμιν· πρὸς δὲ τοῦτο συνεργοὺς λαβεῖν τοὺς Κουρῆτας, οἱ μετὰ τυμπάνων, καὶ τοιούτων ἄλλων ψόφων, καὶ ἐνοπλίου χορείας, καὶ θορύβου περιέποντες τὴν θεὸν, ἐκπλήξειν ἔμελλον τὸν Κρόνον, καὶ λήσειν, ὑποσπάσαντες αὐτοῦ τὸν παῖδα· τῇ δ' αὐτῇ ἐπιμελείᾳ καὶ τρεφόμενον ὑπ' αὐτῶν παραδίδοσθαι· ὥσθ' οἱ Κουρῆτες, ἦτοι διὰ τὸ νέει καὶ κόροι ὄντες ὑπουργεῖν, ἢ διὰ τὸ κουροτροφεῖν τὸν Δία, (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ταύτης ἠξιώθησαν τῆς προσηγορίας, οἷονεὶ Σάτυροί τινες ὄντες περὶ τὸν Δία. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες τοιοῦτοι περὶ τοὺς ὀργιασμούς.

Οἱ δὲ Βερέκυντες, Φρυγῶν τι φῦλον, καὶ ἀπλῶς οἱ Φρύγες, καὶ τῶν Τρώων οἱ περὶ τὴν Ἰδην κατοικοῦντες, Ῥέαν μὲν καὶ αὐτοὶ τιμῶσι καὶ ὀργιάζουσι ταύτη, μητέρα καλοῦντες θεῶν, καὶ Ἄγδιστιν, καὶ Φρυγίαν, θεὸν μεγάλην, ἀπὸ δὲ τῶν τόπων Ἰδαίαν, καὶ Δινδυμήνην, καὶ Σιπυλήνην, καὶ Πεσσινοντίδα, καὶ Κυβέλην. Οἱ δ' Ἕλληνες τοὺς πρόπολους αὐτῆς ὁμωνύμως Κουρῆτας λέγουσιν, οἱ μὲν γε ἀπὸ τῆς αὐτῆς μυθοποιίας· ἀλλ' ἑτέρους, ὡς ἂν ὑπουργοὺς τινας, τοῖς Σατύροις ἀνάλογον. Τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Κορύβαντας καλοῦσι.

Μάρτυρες δ' οἱ ποιηταὶ τῶν τοιούτων ἑπανοιῶν·

ὅ, τε γὰρ Πίνδαρος ἐν τῷ διθυράμβῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ
 Πρὶν μὲν εἶρεπε σχοινοτενῆς τ' αἰοιδὰ διθυ
 ράμβῳ.

Μνησθεῖς δὲ τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὕμνων τῶν τε
 παλαιῶν, καὶ τῶν ὕστερον, μεταβὰς ἀπὸ τούτων
 φησί·

σοὶ μὲν καταχεῖ,

Μᾶτερ, πάρα μεγάλοι ῥόμβοι

Κυμβάλων, ἐν δὲ κεχλαδόντα κρόταλα,

Αἰθομένα δὲ δαῖς ὑπὸ ξανθαῖσι πεύκαις.

τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ἀποδεχθεν-
 των νομίμων παρὰ τοῖς Ἑλλησι, καὶ τῶν παρὰ τοῖς
 Φρυξὶ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοικειῶν ἀλλή-
 λοις. Εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ παραπλήσια
 ποιεῖ, τοῖς Φρυγίοις ἅμα καὶ τὰ Λύδια συμφέρων
 κατὰ τὸν Ὅμηρον,

Ἄλλ' ὦ λιποῦσαι Τρωῶλον, ἔρμα Λυδίας,

Θίασος ἐμὸς γυναιῖκες, —

— ἐμά θ' εὐρήματα.

Καὶ πάλιν

Ἦ, μάκαρ ὅστις εὐδαιμων τελετὰς θεῶν

Εἰδὼς, βιοτὰν ἀγιστεύει.

Τὰ τε ματρὸς μεγάλας

Ἦργια Κυβέλας θεμιστεύων

Ἄνὰ θύρσον τε τινάσσων,

Κισσῶ τε στεφανώθεις

Διόνυσον θεραπεύει.

Ἦτε Βάκχαι, Ἦτε Βάκχαι,

Βρόμιον παῖδα θεὸν θεοῦ

Διόνυσον κατάγουσαι
 Φρυγίων ἔξ ὄρεων,
 Ἑλλάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγυιάς.

Ἰάλιν δ' ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ τὰ Κρητικὰ συμπλέκει
 τούτοις·

Ἦν θαλάμειμα Κουρήτων
 Ζάθεοί τε Κρητες
 Διογενέτορες ἔναυλοι
 Τρικόρυθές τ' ἐν ἄντροις
 Βυρσότινον κύκλωμα τόδε
 Μοι Κορύβαντες εἶρον.

Ἄνὰ δὲ Βακχεῖα συντόνω
 Κέρασαν ἀδυβόα Φρυγίων
 Αὐλῶν πνεύματι, ματρὸς τε Ῥέας εἰς
 Χέρα θῆκαν κτύπον εὐάσμασι Βακχῶν,
 Παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι
 Ματέρος ἔξανύσαντο θεᾶς.

Εἰς δὲ χορεύματα
 Προσῆψαν τριετηρίδων,
 Αἶς χαίρει Διόνυσος.

Καὶ ἐν Παλαμῆδῃ φησὶν ὁ χορός
 Οὐδ' σὺν Διονύσῳ κῶμων,
 Ὃς ἂν ἴδαν τέρεται σὺν ματρὶ φίλα
 Τυμπάνων ἰάκχοις.

Καὶ Σειληνὸν, καὶ Μαρσύαν, καὶ Ὀλυμπον συν-
 ἄγοντες εἰς ἓν, καὶ εὐρετὰς αὐλῶν ἱστοροῦντες, πάλ-
 λιν καὶ οὕτως τὰ Διονυσιακὰ καὶ τὰ Φρύγια εἰς ἓν
 συμφέρουσι· τὴν τε Ἰδην καὶ τὸν Ὀλυμπον συγκε-
 χυμένως πολλάκις, ὡς τὸ αὐτὸ ὄρος, κτυποῦσι.

Εἰσὶ μὲν οὖν λόφοι τέτταρες Ὀλυμποὶ καλούμενοι τῆς Ἰδης κατὰ τὴν Ἀντανδρίαν. Ἔστι δὲ καὶ ὁ Μυσὸς Ὀλυμπος, ὁμορος μὲν, οὐχ ὁ αὐτὸς δὲ τῇ Ἰδῃ. Ὁ δ' οὖν Σοφοκλῆς ποιήσας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα ἐν τῇ Πολυξένη, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολειφθῆναι βουλόμενον, τοῦ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηνῶν χάριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον·

Σὺ δ' αὖθι μίμνων τὴν κατ' Ἰδαίαν χθόνα
Ποίμνας Ὀλύμπου συναγαγὼν θυηπόλει.

Τῷ δ' αὐτῷ, καὶ κτύπῳ κροτάλων τε καὶ κυμβάλων, καὶ τυμπάνων, καὶ ταῖς ἐπιβοήσεσι, καὶ εὐασμοῖς, καὶ ποδοκρουσίαις οἰκεῖα ἐξεύροντο, καὶ τινὰ τῶν ὀνομάτων, ἃ τοὺς προπόλους, καὶ χορευτάς, καὶ θεραπευτάς τῶν ἱερῶν ἐκάλουν, Καβεῖρους, καὶ Κορύβαντας, καὶ Πᾶνας, καὶ Σατύρους, καὶ Τιτύρους, καὶ τὸν θεὸν Βάκχον, καὶ τὴν Ῥέα Κυβέλην, καὶ Κυβήβην, καὶ Δινδυμήνην κατὰ τοὺς τόπους αὐτούς. Καὶ ὁ Σαβάζιος δὲ τῶν Φρυγικῶν ἐστι, καὶ τρόπον τινὰ τῆς Μητρὸς τὸ παιδίον παραδιδόμενος τοῖς Διονύσου καὶ αὐτὸς.

Τούτοις δ' ἔοικε καὶ τὰ πρὸς τοῖς Θραξὶ τὰ τε Κοτύττια καὶ τὰ Βενδίδεια, παρ' οἷς καὶ τὰ Ὀρφικά τὴν καταρχὴν ἔσχε. Τῆς μὲν οὖν Κότυς τῆς ἐν τοῖς Ἡδωνοῖς Αἰσχύλος μέμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων. Εἰπὼν γάρ,

Σεμνὰ Κότυς ἐν τοῖς Ἡδωνοῖς,

Ἄορῖα δ' ὄργαν' ἔχοντα,

τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον εὐθὺς ἐπιφέρει·

Ὁ μὲν ἐν χερσὶ βόμβυκας ἔχων τόρου κίματον
δακτυλόδεικτον,

Πίμπλησι μέλος, μανίας ἐπαγωγὸν ὁμοκλάν·

Ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ὀτοβεῖ

Καὶ πάλιν·

Ψαλμὸς δ' ἀλαλάζει·

Ταυρόφθογοι δ' ὑπομηκῶνται ποθεν

Ἐξ ἀφανοῦς φοβέριοι μῦμοι, τυμπάνου δ' ἠχώ,

Ἦσθ' ὑπογείου βροντῆς, φέρεται βαρυταρβῆς.

Ταῦτα γὰρ ἔοικε τοῖς Φρυγίοις· καὶ οὐκ ἀπεικός γε, ὥσπερ αὐτοὶ οἱ Φρύγες Θρακῶν ἀποικοὶ εἰσιν, οὕτω καὶ τὰ ἱερὰ ἐκεῖθεν μετενηρέχθαι. Καὶ τὸν Διόνυσον δὲ καὶ τὸν Ἡδωνὸν Λυκοῦργον συνάπτοντες εἰς ἓν, τῶν ἱερῶν τὴν ὁμοιοτροπίαν αἰνίττονται.

Ἀπὸ δὲ τοῦ μέλους, καὶ τοῦ ὄρθμοῦ, καὶ τῶν ὀργάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρακία καὶ Ἀσιᾶτις νενομίσται. Δῆλον δ' ἐκ τε τῶν τόπων, ἐν οἷς αἱ Μοῦσαι τετίμηνται. Πιερία γὰρ, καὶ Ὀλυμπος, καὶ Πίμπλα, καὶ Λεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θρακία χωρία καὶ ὄρη· νῦν δὲ ἔχουσι Μακεδόνες· τὸν τε Ἐλικῶνα καθιέρωσαν ταῖς Μούσαις Θρακῆς οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικήσαντες, οἵπερ καὶ τὸ τῶν Λεῖβηθριάδων Νυμφῶν ἄντρον καθιέρωσαν. Οἱ τ' ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς, Θρακῆς λέγονται, Ὀρφεὺς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυρις· καὶ τῷ Εὐμόλῳ δὲ τοῦνομα ἐνθένδε· καὶ οἱ τῷ Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιερῶσαντες μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, ἐκεῖθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρουσι· καὶ ὁ

μέν τις φησιν· κιθάραν Ἀσιᾶτιν ῥάσσαν, ὃ δέ, τοὺς αὐλοὺς Βρεκυντίους καλεῖ, καὶ Φρυγίους. Καὶ τῶν ὀργάνων ἓνια βαρβάρως ὠνόμασται· νάβλας, καὶ σαμβύκη, καὶ βάρβιτος, καὶ μάγαδις καὶ ἄλλα πλείω.

Ἀθηναῖοι δ' ὥσπερ περὶ τὰ ἄλλα φιλοξενοῦντες διατελοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς θεοὺς. Πολλὰ γὰρ τῶν ξενικῶν ἱερῶν παρεδέξαντο, ὥστε καὶ ἐκωμοιδήθησαν· καὶ δὴ καὶ τὰ Θοράκια, καὶ τὰ Φρύγια. Τῶν μὲν γὰρ Βενδιδείων Πλάτων μέμνηται, τῶν δὲ Φρυγίων Δημοσθένης, διαβάλλων τὴν Αἰσχίνοι μητέρα καὶ αὐτὸν, ὡς τελοῦση τῇ μητρὶ συνόντα, καὶ συνθιασεύοντα πολλάκις, καὶ ἐπιφθεγγόμενον εὐοῖ, σαβοῖ, ὕης, ἄτιης, καὶ ἄτιης ὕης· ταῦτα γὰρ ἔστι Σαβάζια καὶ Μητροῶα.

Ἔτι δ' ἂν τις καὶ ταῦτα εὔροι περὶ τῶν δαιμόνων τούτων, καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ποικιλίας· καὶ ὅτι οὐ πρόπολοι θεῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ προσηγορεύθησαν. Ἡσίοδος μὲν γὰρ Ἑκαταίου, καὶ τῆς Φορωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι θυγατέρας φησὶν, ἐξ ὧν ὄρειαι Νύμφαι θεαὶ ἐγένοντο

Καὶ γένος οὐτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανο-
εργῶν,

Κουρητῆς τε θεοὶ φιλοπαίγμονες ὄρχηστῆρες.

Ὁ δὲ τὴν Φορωνίδα στέψας, αὐλητὰς καὶ Φρύγας τοὺς Κουρητὰς λέγει· ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκασπιδας· ὃ δ' οὐ τοὺς Κουρητὰς, ἀλλὰ τοὺς Κορύβαντας Φρύγας, ἐκείνους δὲ Κρητὰς· περιθέσθαι δ' ὄπλα χαλκῆ πρότους ἐν Εὐβοίᾳ· διὸ καὶ Χαλ-

κιδέας αὐτοὺς κληθῆναι· οἱ δ' ὑπὸ Τιτάνων Ῥέα δοθῆναι προπόλους ἐνόπλους τοὺς Κορύβαντας ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀφιγμένους· οἱ δ' ἐκ Κόλχων φασίν. Ἐν δὲ τοῖς Κρητικοῖς λόγοις οἱ Κουρῆτες Διὸς τροφεῖς λέγονται καὶ φύλακες, εἰς Κρήτην ἐκ Φρυγίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τῆς Ῥέας· οἱ δὲ Τελχίνων ἐν Ῥόδῳ ἐννέα ὄντων, τοὺς Ῥέα συνακολουθήσαντας εἰς Κρήτην, καὶ τὸν Δία κουροτροφήσαντας, Κουρῆτας ὀνομασθῆναι. Κορύβαντα δὲ τούτων ἑταῖρον Ἰεραπύτνης ὄντα κτίστην, παρὰ τοῖς Ῥοδίοις παρασχεῖν πρόφασιν τοῖς Πρασίοις, ὥστε λέγειν, ὡς εἶεν Κορύβαντες δαίμονες τινες Ἀθηναῖς καὶ Ἥλιου παῖδες. Ἔτι δὲ Κρόνου τινὲς τοὺς Κορύβαντας, ἄλλοι δὲ τοῦ Διὸς καὶ Καλλιόπης φασὶν, τοὺς αὐτοὺς τοῖς Καβείροις ὄντας· ἀπελθεῖν δὲ τούτους εἰς Σαμοθράκην, καλουμένην πρότερον Μελίτην· τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι.

Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδεξάμενος ὁ Σκήψιος, ὁ τοὺς μύθους συναγαγὼν τούτους, ὡς μηδενὸς ἐν Σαμοθράκῃ μυστικοῦ λόγου περὶ Καβείρων λεγομένου, παρατίθησιν ὁμοίως καὶ Στησιμβρότου τοῦ Θασίου δόξαν, ὡς τὰ ἐν Σαμοθράκῃ ἱερά τοῖς Καβείροις ἐπετελεῖτο· καλεῖσθαι δὲ φησὶν αὐτοὺς ἐκείνος ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἐν τῇ Βερεκυντία Καβείρου. Οἱ δ' Ἐκάτης προπόλους νομίζουσι τοὺς Κουρῆτας τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κορύβασιν ὄντας. Φησὶ δὲ πάλιν ὁ Σκήψιος ἐν τῇ Κρήτῃ τὰς τῆς Ῥέας τιμὰς μὴ νομίζεσθαι, μηδὲ ἐπιχωριάζειν, ὑπεναντιούμενος τῷ τοῦ Εὐριπίδου λόγῳ· ἀλλ' ἐν τῇ Φρυγίᾳ μόνον καὶ τῇ

Τρωάδι· τοὺς δὲ λέγοντας μυθολογεῖν μᾶλλον, ἢ ἱστορεῖν· πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὴν τῶν τόπων ὁμωνυμίαν συμπράξαι τυχὸν ἴσως αὐτοῖς. Ἴδη γὰρ τὸ ὄρος τό, τε Τρωϊκὸν καὶ τὸ Κρητικόν· καὶ Δίκτη τόπος ἐν τῇ Σκηψίᾳ καὶ ὄρος ἐν τῇ Κρήτῃ. Τῆς δὲ Ἰδης λόφος Πύτνα, ἀφ' οὗ Ἰεράπυτνα ἢ πόλις. Ἰπποκόρωνά τε τῆς Ἀδραμυττηνῆς, καὶ Ἰπποκορώνιον ἐν Κρήτῃ. Σαμῶνιόν τε τὸ ἐωθινὸν ἀκρωτήριον τῆς νήσου, καὶ πεδίων ἐν τῇ Νεανδρίδι καὶ τῇ Ἀλεξανδρέων.

Ἀκουσίλαος δ' ὁ Ἀργεῖος ἐκ Καβείρης καὶ Ἡφαίστου Κάμιλλον λέγει· τοῦ δὲ, τρεῖς Καβείρους, ὧν Νύμφας Καβειρίδας. Φερεκύδης δ' ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ Ῥυτίας Κορύβαντας ἐννέα· οἰκῆσαι δ' αὐτοὺς ἐν Σαμοθράκῃ· ἐκ δὲ Καβείρης τῆς Πρωτίως καὶ Ἡφαίστου, Καβείρους τρεῖς καὶ Νύμφας τρεῖς Καβειρίδας· ἑκατέροις δ' ἱερά γίνεσθαι· μάλιστα μὲν οὖν ἐν Λήμνῳ καὶ Ἰμβρῳ τοὺς Καβείρους τιμᾶσθαι συμβέβηκεν· ἀλλὰ καὶ ἐν Τροίᾳ κατὰ πόλεις· τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν ἐστὶ μυστικά. Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἐν Μέμφει λέγει τῶν Καβείρων ἱερά, καθάπερ καὶ τοῦ Ἡφαίστου· διαφθεῖραι δ' αὐτὰ Καμβύσην. Ἔστι δ' ἀοίκητα τὰ χωρία τῆς τῶν δαιμόνων τούτων τιμῆς· τό, τε Κορυβάντιον τὸ ἐν τῇ Ἀμαξιτίᾳ τῆς νῦν Ἀλεξανδρέων χώρας ἐγγυὲς τοῦ Σμινθίου, καὶ ἡ Κορύβισσα ἐν τῇ Σκηψίᾳ περὶ ποταμὸν Εὐρῆεντα, καὶ κάμην ὁμώνυμον, καὶ ἔτι χεῖμαρῶρον Αἰθαλόεντα. Πιθανὸν δὲ φησιν ὁ Σκήψιος, Κορυήτας μὲν καὶ Κορύβαντας εἶναι τοὺς αὐτοὺς, οἳ περὶ τὰς τῆς

μητρὸς τῶν θεῶν ἀγιστείας πρὸς ἐνόπλιον ὄρχησιν ἠΐθεοι καὶ κύροι τυγχάνουσι παρειλημμένοι. Καὶ Κορυβάντες δὲ ἀπὸ τοῦ κορύπτοντας βαίνειν ὄρχηστικῶς, οὓς καὶ βητιάρονας λέγει ὁ ποιητῆς·

Δεῦτ' ἄγε Φαιήκων βητιάρονες, ὅσσοι ἄριστοι.
 Τῶν δὲ Κορυβάντων ὄρχηστικῶν καὶ ἐνθουσιαστικῶν ὄντων, καὶ τοὺς μανικῶς κινουμένους κορυβαντιῶν φαμέν.

Δακτύλους δ' Ἰδαίους φασὶ τινες κεκλήσθαι τοὺς πρώτους οἰκήτορας τῆς κατὰ τὴν Ἰδὴν ὑπωρείας· πόδας μὲν γὰρ λέγεσθαι τὰς ὑπωρείας, κορυφὰς δὲ τὰ ἄκρα τῶν ὄρων· αἱ οὖν κατὰ μέρος ἐσχατιαὶ καὶ πᾶσαι τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱεραὶ περὶ τὴν Ἰδὴν. Σοφοκλῆς δὲ οἶεται, πέντε τοὺς πρώτους ἄρσενας γενέσθαι, οἳ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ εἰργάσαντο πρώτοι, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων πέντε δὲ καὶ ἀδελφὰς τούτων· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ Δακτύλους κληθῆναι. Ἄλλοι δ' ἄλλως μυθεύουσιν, ἀπόροις ἄπορα συνάπτοντες· διαφόροις δὲ, καὶ τοῖς ὀνόμασι, καὶ τοῖς ἀριθμοῖς χρῶνται, ὧν Κέλμιν ὀνομάζουσι τινὰ, καὶ Δαμναμενέα, καὶ Ἡρακλέα, καὶ Ακμονα· καὶ οἳ μὲν ἐπιχωρίους τῆς Ἰδῆς, οἳ δὲ ἐποίκους· πάντες δὲ σίδηρον εἰργάσθαι ὑπὸ τούτων ἐν Ἰδῆ πρώτῳ φασὶ· πάντες δὲ καὶ γόητας ὑπειλήφασι, καὶ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν, καὶ ἐν Φρυγίᾳ ὠκηκότας περὶ τὴν Ἰδὴν· Φρυγίαν τὴν Τρωάδα καλοῦντες, διὰ τὸ τοὺς Φρύγας ἐπικρατῆσαι πλησιωχῶρους ὄντας, τῆς Τροίας ἐκπεπορθημένης. Ἵππονοοῖσι δὲ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων ἐκγόρους εἶναι τοὺς

τε Κουρηΐτας καὶ τοὺς Κορύβαντας· τοὺς γοῦν πρώτους γεννηθέντας ἐν Κρήτῃ ἑκατὸν ἄνδρας Ἰδαίους Δακτύλους κληθῆναι· τούτων δ' ἀπογόνους φασὶ Κουρηΐτας ἐννεὰ γενέσθαι· τούτων δ' ἕκαστον δέκα παῖδας τεκνῶσαι τοὺς Ἰδαίους καλουμένους Δακτύλους.

Προήχθημεν δὲ διὰ πλειόνων εἰπεῖν περὶ τούτων, καίπερ ἤκιστα φιλομυθοῦντες, ὅτι τοῦ θεολογικοῦ γένους ἐφάπτεται τὰ πράγματα ταῦτα. Πᾶς δ' ὁ περὶ τῶν θεῶν λόγος ἀρχαίας ἐξετάζει δόξας καὶ μύθους, αἰνιττομένων τῶν παλαιῶν, ἃς εἶχον ἐννοίας φυσικὰς περὶ τῶν πραγμάτων, καὶ προστιθέντων ἀεὶ τοῖς λόγοις τὸν μῦθον. Ἄπαντα μὲν οὖν τὰ αἰνίγματα λύειν ἐπ' ἀκριβὲς οὐ θάδιον· τοῦ δὲ πλήθους τῶν μυθευομένων ἐκτεθέντος εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμοιογούντων ἀλλήλοις, τῶν δ' ἐναντιουμένων, εὐπωρότερον ἂν τις ἐξ αὐτῶν εἰκάσειε τὰληθές· οἷον τὰς ὄρειβασίας τῶν περὶ τὸ θεῖον σπουδαζόντων, καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν, καὶ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς, εἰκότως μυθεύουσι κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, καθ' ἣν καὶ οὐρανίους νομίζουσι τοὺς θεοὺς καὶ προνοητικούς, τῶν τε ἄλλων, καὶ τῶν προσημασιῶν· τῇ μὲν οὖν ὄρειβασίᾳ τὸ μεταλλευτικόν, καὶ τὸ θηρευτικόν, καὶ ζητητικόν τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων ἐφάνη συγγενές· τῶν δ' ἐνθουσιασμῶν, καὶ θρησκείας, καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικόν, καὶ γοητείας ἐγγύς. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ φιλότεχνον μάλιστα, τὸ περὶ τὰς Διονυσιακὰς τέχνας καὶ τὰς Ὀρφικὰς. Ἄλλ' ἀπόχρη περὶ αὐτῶν.

IV. Ἐπεὶ δὲ πρῶτον περὶ τῶν τῆς Πελοποννήσου νήσων τῶν τε ἄλλων διήλθομεν, καὶ τῶν ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ, περὶ καὶ τῆς Κρήτης ἐφεξῆς ῥητέον. [καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς Πελοποννήσου ἐστὶ,] καὶ εἴτις τῶν πρὸς ἕω νήσων τῶν περὶ Κρήτην· ἐν δὲ ταύταις αἶ τε Κυκλάδες εἰσὶ καὶ αἶ Σποράδες· αἶ μὲν ἄξια μνήμης, αἶ δ' ἀσημότεραι.

Νυνὶ δὲ περὶ τῆς Κρήτης πρῶτον λέγωμεν. Εὐδοξος μὲν οὖν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φησὶν αὐτὴν ἰδρῦσθαι. Δεῖ δὲ μὴ οὕτως· ἀλλὰ κεῖσθαι μὲν μεταξὺ τῆς Κυρηναίας καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι Λακωνικῆς, ἐπὶ μῆκος ταύταις ταῖς χώραις παράλληλον ἀπὸ τῆς ἐσπερίας ἐπὶ τὴν ἕω· κλύζεσθαι δὲ ἀπὸ μὲν τῶν ἄρκτων τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, καὶ τῷ Κρητικῷ, ἀπὸ δὲ τοῦ νότου τῷ Λιβυκῷ τῷ συνάπτοντι πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος. Τῶν δὲ ἄκρων τὸ μὲν ἐσπέριον ἐστὶ τὸ περὶ Φάλαρα, πλάτος ἔχον διακοσίων πού σταδίων καὶ εἰς δύο ἄκρωτήρια μεριζόμενον· ὧν τὸ μὲν νότιον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον· τὸ δ' ἄρκτικὸν Κίμαρος· τὸ δ' ἑῶν τὸ Σαμώνιον ἐστίν, ὑπερπίπτον τοῦ Σουνίου οὐ πολὺ πρὸς ἕω.

Μέγεθος δὲ Σωσικράτης μὲν, ὃν φησὶν ἄκριβοῦν Ἀπολλόδωρος τὰ περὶ τὴν νῆσον, ἀφορίζεται, μήκει μὲν πλειόνων ἢ δισχιλίων σταδίων καὶ τριακοσίων· πλάτει δὲ οὐ κατὰ τὸ μέγεθος· ὥσθ' ὁ κύκλος γίνοιτ' ἂν πλεόν ἢ πεντακισχίλιοι στάδιοι. Ἀρτεμίδωρος δὲ τετρακισχιλίους καὶ ἑκατόν φησιν.

Ἰερώνυμος δὲ μῆκος δισχιλίων φήσας, τὸ δὲ πλάτος ἑνώμαλον, πλειόνων ἂν εἴη λέγων τὸν κύκλον, ἢ ἔσον Ἀρτεμίδωρος, κατὰ τε τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. Τὸ δὲ ἔνθεν ἰσθμὸς ἐστὶν ὡς ἑκατὸν σταδίων, ἔχων κατοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ, Ἀμφίμαλλαν· πρὸς δὲ τῇ νοτίῳ, Φοίνικα τῶν Λαμπέων. Πλατυτάτῃ δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐστὶ. Πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς τὸν ἀντίον τοῦ προτέρου συμπιπτουσιν ἰσθμὸν αἱ ἠιόνες, περὶ ἐξήκοντα σταδίους [τῶν] ἀπὸ Μινώας τῆς Λυκτίων εἰς Ἰεράπυτναν, καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος· ἐν κόλπῳ δ' ἐστὶν ἡ πόλις. Εἶτα πρόεισιν εἰς ὄξυ ἀκρωτήριον τὸ Σαμωνιον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον νεῦον, καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους.

Ἔστι δ' ὄρεινὴ καὶ δασεῖα ἡ νῆσος, ἔχει δ' αὐλαῖνας εὐκάρπους. Τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν πρὸς δύσιν καλεῖται Λευκά, οὐ λειπόμενα τοῦ Ταῦγέτου κατὰ ὕψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐκτεταμένα ὅσον τριακοσίων σταδίων, καὶ ποιοῦντα ῥάχιν, τελευτῶσάν πως ἐπὶ τὰ στενά. Ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ Ἰδαῖον, ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ, περιφερὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξακοσίων· περιοικεῖται δ' ὑπὸ τῶν ἀρίστων πόλεων. Ἄλλα δ' ἐστὶ πάρισα τοῖς Λευκοῖς, τὰ μὲν ἐπὶ νότον, τὰ δ' ἐπὶ τὴν ἑω λήγοντα.

Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτωπον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς· ἀπὸ δὲ Κιμάρου [ἐπὶ Μαλέαν] εἰςὶ στάδιοι ἑπτακόσιοι· μεταξὺ δὲ Κύθηρα· ἀπὸ δὲ τοῦ Σαμωνίου πρὸς Αἴ-

γυπτον τετάρων ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς· οἱ δὲ τριῶν φασί· σταδίων δ' εἶναι τοῦτόν τινες πεντακισχιλίων εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἔτι ἐλατιύνων. Ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ μὲν τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριουῦ μετώπου δισχιλίουσ φησί· ἔνθεν δ' εἰς Πελοπόννησον ἐλάττους.

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· (φησὶν ὁ ποιητής) ἐν μὲν Ἀχαιοὶ,

Ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριεῖς τε τριχᾶϊκες, δίοί τε Πελασγοί.

Τούτων φησὶ Στάφυλος τὸ μὲν πρὸς ἕω Δωριεῖς κατέχειν, τὸ δὲ δυσμικὸν Κύδωνας, τὸ δὲ νότιον Ἐτεόκρητας, ὧν εἶναι πολίχνηιον Πραῖσον, ὅπου τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· τοὺς δ' ἄλλους, ἰσχύοντασ πλέον, οἰκῆσαι τὰ πεδία. Τοὺς μὲν οὖν Ἐτεόκρητας καὶ τοὺς Κύδωνας αὐτόχθονασ ὑπάρξει, εἰκόσ· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπήλυδασ, οὓς ἐκ Θετταλίας ἐλθεῖν φησὶν Ἄνδρων τῆς Δωρίδος μὲν πρότερον, νῦν δὲ τῆς Ἐστιαιώτιδος λεγομένησ· ἐξ ἧσ ὠρμήθησαν, ὡσ φησιν, οἱ περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκῆσαντεσ Δωριεῖσ· καὶ ἔκτισαν τὴν τε Ἐρινεὸν καὶ Βόϊον καὶ Κυτίνιον, ἀφ' οὔ καὶ Τριχᾶϊκεσ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγονται. Οὐ πάνυ δὲ τὸν τοῦ Ἄνδρωνοσ λόγον ἀποδέχονται, τὴν μὲν τετράπολιν Δωρίδα τρίπολιν ἀποφαίνοντεσ, τὴν δὲ μητρόπολιν τῶν Δωριέων ἀποικὸν Θετταλῶν· τριχᾶϊκασ δὲ δέχονται, ἥτοι ἀπὸ τῆσ τριλοφίας, ἣ ἀπὸ τοῦ τριχίνουσ εἶναι τοὺσ λόφουσ ἐφαμίλλουσ.

Πόλεισ δ' εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλείουσ μὲν, μέ-

γισταὶ δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσός, Γόρ-
 τυνα, Κυδωνία. Διαφερόντως δὲ τὴν Κνωσσὸν καὶ
 Ὅμηρος ὑμνεῖ, μεγάλην καλῶν, καὶ βασιλείον τοῦ
 Μίνω, καὶ οἱ ὕστερον. Καὶ δὴ καὶ διετέλεσε μέ-
 χρι πολλοῦ φερομένη τὰ πρῶτα· εἶτα ἐταπεινώθη,
 καὶ πολλὰ τῶν νομίμων ἀφηρέθη· μετέστη δὲ τὸ ἄ-
 ξιώμα εἰς τε Γόρτυναν καὶ Λύκτον· ὕστερον δ' ἀνέ-
 λαβε πάλιν τὸ παλαιὸν σχῆμα τὸ τῆς μητροπόλεως.
 Κεῖται δ' ἐν πεδίῳ κύκλον ἔχουσα ἢ Κνωσσός τὸν
 ἀρχαῖον τριάκοντα σταδίων μεταξὺ τῆς Λυκτίας καὶ
 τῆς Γορτυνίας σταδίους διακοσίους, τῆς δὲ Λύκτου,
 ἣν ὁ ποιητὴς Λύκτον ὠνόμασεν, ἑκατὸν εἴκοσι·
 τῆς δὲ θαλάσσης Κνωσσός μὲν τῆς βορείου πέντε
 καὶ εἴκοσι, Γόρτυνα δὲ τῆς Διβυκῆς ἑννεήκοντα,
 Λύκτος δὲ καὶ αὕτη τῆς Διβυκῆς ὀγδοήκοντα. Ἔχει
 δ' ἐπίγειον τὸ Ἡράκλειον ἢ Κνωσσός.

Μίνω δὲ φασιν ἐπινείῳ χρήσασθαι τῷ Ἀμνισῷ,
 ὅπου τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερὸν. Ἐκαλεῖτο δ' ἢ Κνωσ-
 σός Καίρατος πρότερον, ὁμώνυμος τῷ παραφύροντι
 ποταμῷ. Ἰστόρηται δ' ὁ Μίνως νομοθέτης γενέ-
 σθαι σπουδαῖος, θαλαττοκρατῆσαί τε πρῶτος· τρι-
 χῆ δὲ διελὼν τὴν νῆσον, ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει κτίσαι
 πόλιν· τὴν μὲν Κνωσσὸν ἐν τῷ καταντικρῷ τῆς Πε-
 λοποννήσου· καὶ αὕτη δ' ἐστὶ προσβόρειος. Ὡς δ'
 εἶρηκεν Ἐφορος, ζηλωτῆς ὁ Μίνως ἀρχαίου τινὸς
 Ῥαδαμάνθυος, δικαιοτάτου ἀνδρός, ὁμωνύμου τοῦ
 ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃς πρῶτος τὴν νῆσον ἐξημερῶσαι
 δοκεῖ νομίμοις καὶ συνοικισμοῖς πόλεων, καὶ πολι-
 τεύαις, σκηψάμενος παρὰ Διὸς φέρειν ἕκαστα τῶν

τιθεμένων δογμάτων εἰς μέσον. Τοῦτον δὲ μιμούμενος καὶ ὁ Μίνως δι' ἑννέα ἔτων, ὡς ἔοικεν, ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον, καὶ διατρίβων ἐνθάδε, ἀπῆει συντεταγμένα ἔχων παραγγέλματά τινα, ἃ ἔφασκεν εἶναι τοῦ Διὸς προστάγματα· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ τὸν ποιητὴν οὕτως εἰρηκέναι·

— ἐνθάδε Μίνως

Ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς. Τοιαῦτα δ' εἰπόντος, οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτοῦ πάλιν ἄλλους εἰρήκασι λόγους ὑπεναντίους τούτοις· ὡς τυραννικός τε γένοιτο καὶ βίαιος, καὶ δασμολόγος· τραγωδοῦντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον, καὶ τὸν Λαβύρινθον, καὶ τὰ Θησεῖ συμβάντα καὶ Δαιδάλω.

Ταῦτα μὲν οὖν ὁποτέρως ἔχει, χαλεπὸν ἐστὶν εἰπεῖν. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος οὐχ ὁμολογούμενος, τῶν μὲν ξένων τῆς νήσου τὸν Μίνω λεγόντων, τῶν δ' ἐπιχώριον. Ὁ μέντοι ποιητῆς τῇ δευτέρᾳ δοκεῖ μᾶλλον συνηγορεῖν ἀποφάσει, ὅταν φῆ ὅτι

Ὅς πρῶτον Μίνωα τέκε Κρήτη ἐπίουρον.

Ἐπεὶ δὲ τῆς Κρήτης ὁμολογεῖται, διότι κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους ἐτύγγανεν εὐνομουμένη, καὶ ζηλωτὰς ἑαυτῆς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀπέφηνην· ἐν δὲ τοῖς πρώτοις Λακεδαιμονίους, καθάπερ Πλάτων τε ἐν τοῖς Νόμοις δηλοῖ, καὶ Ἐφορος ἐν τῇ Εὐρώπης πολιτεία ἀναγέγραφεν. Ἐσπερον δὲ πρὸς τὸ χεῖρον μετέβαλεν ἐπὶ πλεῖστον. Μετὰ γὰρ τοὺς Τυρρῆηνους, οἳ μάλιστα ἐδήωσαν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, οὗτοί εἰσιν οἱ διαδεξάμενοι τὰ λησιτή-

ρια. Τούτους δ' ἐπόρθησαν ὕστερον οἱ Κιλικες. Κατέλυσαν δὲ πάντας Ῥωμαῖοι, τὴν τε Κρήτην ἐκ πολεμήσαντες, καὶ τὰ πειρατικὰ τῶν Κιλικῶν φρούρια. Νῦν δὲ Κνωσσός καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν ἔχει.

Περὶ μὲν οὖν Κνωσσοῦ ταῦτα, πόλεως οὐκ ἄλλοτρίας ἡμῖν, διὰ δὲ τ' ἀνθρώπινα, καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς μεταβολὰς καὶ συντυχίας, ἐκλελειμμένων συμβολαίων, καὶ τῶν ὑπαρξάντων ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν. Δορυλᾶος γὰρ ἦν ἀνὴρ τακτικός, τῶν Μιθριδάτου τοῦ Εὐεργέτου φίλων· οὗτος διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐμπειρίαν ξενολογεῖν ἀποδειχθεὶς, πολὺς ἦν ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Θράκῃ, πολὺς δὲ καὶ τοῖς παρὰ τῆς Κρήτης ἰοῦσιν, οὐπω τὴν ἰῆσον Ῥωμαίων ἐχόντων· συγνοῦ δὲ ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ μισθοφορικοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους, ἐξ οὗ καὶ τὰ ληστήρια πληροῦσθαι συνέβαινε. Ἐπιδημοῦντος δὴ τοῦ Δορυλάου, κατὰ τὴν τύχην ἐνέστη πόλεμος τοῖς Κνωσσίοις πρὸς τοὺς Γορτυνίους· αἰρεθεὶς δὲ στρατηγός, καὶ κατορθώσας διὰ ταχέων, ἤρατο τιμὰς τὰς μεγίστας· καὶ ἐπειδὴ μικρὸν ὕστερον ἐξ ἐπιβουλῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν Εὐεργέτην ὑπὸ τῶν φίλων ἐν Σινώπῃ, τὴν διαδοχὴν δὲ εἰς γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά ἤκουσαν, ἀπογνοὺς τῶν ἐκεῖ, κατέμεινε ἐν τῇ Κνωσσῷ· τεκνοποιεῖται δ' ἐκ Μακείτιδος γυναικὸς, Στερόπης τοῦνομα, δύο μὲν υἱεῖς, Λαγέταν καὶ Στρατάρχαν, ὧν τὸν Στρατάρχαν ἐσχατόγηρον καὶ ἡμεῖς ἤδη εἶδομεν, θυγατέρα δὲ μίαν. Δυοῖν δὲ ἴντων υἱῶν τοῦ Εὐεργέτου, διεδέξατο τὴν βασιλεί-

αν Μιθριδάτης, ὁ προσαγορευθεὶς Εὐπάτωρ, ἔνδεκα ἔτη γεγονώς· τούτῳ σύντροφος ὑπῆρξεν ὁ τοῦ Φιλεταίρου Δορυλάος· ἦν δ' ὁ Φιλέταιρος ἀδελφὸς τοῦ τακτικοῦ Δορυλάου. Ἄνδρωθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοσοῦτο ἤρητο τῇ συντροφίᾳ τῇ πρὸς τὸν Δορυλάον, ὥστ' οὐκ ἐκέϊνον μόνον εἰς τιμὰς ἤγε τὰς μεγίστας, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἐπεμελεῖτο, καὶ τοὺς ἐν Κνωσσῷ μετεπέμπετο· ἦσαν δ' οἱ περὶ Λαγέτιαν, τοῦ μὲν πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, αὐτοὶ δ' ἠνδρωμένοι, καὶ ἦκον ἀφέντες τὰ ἐν Κνωσσῷ· τοῦ δὲ Λαγέτα θυγάτηρ ἦν ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός. Εὐτυχοῦντος μὲν δὴ ἐκείνου, συνευτυχεῖν καὶ τούτοις συνέβαινε· καταλυθέντος δὲ, (ἐφωράθη γὰρ ἀφιστάς τοῖς Ῥωμαίοις τὴν βασιλείαν, ἐφ' ᾧ αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν καταστήσεται) συγκατελύθη καὶ τὰ τούτων, καὶ ἐταπεινώθησαν· ὀλιγωρήθη δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς Κνωσσίους συμβόλαια, καὶ αὐτοὺς μυρίας μεταβολὰς δεξαμένους. Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν περὶ τῆς Κνωσσοῦ λόγος τοιοῦτος.

Μετὰ δὲ ταύτην δευτερεῦσαι δοκεῖ κατὰ τὴν δύναμιν ἢ τῶν Γορτυνίων πόλις. Συμπράττουσαι τε γὰρ ἀλλήλαις, ἅπαντας ὑπηκόους εἶχον αὐταὶ τοὺς ἄλλους, στασιάσασαί τε διέστησαν τὰ κατὰ τὴν νῆσον· προσθήκη δ' ἦν ἡ Κυδωνία μεγίστη ὀποτέροις προσγένειτο. Κεῖται δ' ἐν πεδίῳ καὶ ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις, τὸ παλαιὸν μὲν ἴσως τετειχισμένη, καθάπερ καὶ Ὀμηρος εἶρηκε·

Γόρτυνά τε τειγίεσαν.

ἕστερον δ' ἀποβαλοῦσα τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων, καὶ πάντα τὸν χρόνον μείνασα ἀτείχιστος· καὶ γὰρ ὁ Φιλοπάτωρ Πτολεμαῖος ἀρξάμενος τειχίζειν, ὅσον ἐπὶ ὀκτὼ σταδίουσ παραῆλθε μόνον· ἀξιόλογον δ' οὖν ἐξεπλήρου ποτὲ κύκλον ἢ οἴκησις, ὅσον πεντήκοντα σταδίων· διέχει δὲ τῆς Λιβυκῆς θαλάττης καὶ Λεβῆνος τοῦ ἔμπορείου αὐτῆς ἐνεπήκοντα· ἔχει δέ τι καὶ ἄλλο ἐπίνειον τὸ Μέταλλον· διέχει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα· διαρρέει δ' αὐτὴν ὅλην ὁ Αἰθαῖος ποταμός.

Ἐκ δὲ Λεβῆνος ἦν Λευκοκόμας τε καὶ ὁ ἐραστής αὐτοῦ Εὐξύνθετος, οὓς ἱστορεῖ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ Ἐρωτος λόγῳ· ἀθλων ὧν ὁ Λευκοκόμας τῷ Εὐξύνθετῳ προσέταξεν, ἓνα φησὶν εἶναι τοῦτον, τὸν ἐν Πραΐσῳ κύνα ἀναγαγεῖν αὐτῷ· ὄμοροι δ' εἰσὶν αὐτοῖς οἱ Πραῖσιοι, τῆς μὲν θαλάττης ξ σταδίουσ, Γόρτυνος δὲ διέχοντες ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα. Εἴρηται δ', ὅτι τῶν Ἐτεοκρήτων ὑπήρξεν ἡ Πραῖσιος, καὶ ὅτι ἐνταῦθα τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν. Καὶ γὰρ ἡ Δίκτη πλησίον, οὐχ, ὡς Ἄρατος, σχεδὸν ὄρεος Ἰδαίου. Καὶ γὰρ χιλίους ἡ Δίκτη τῆς Ἰδης ἀπέχει, πρὸς ἀνίσχοντα ἡλίον ἀπ' αὐτῆς κειμένη· τοῦ δὲ Σαμωνίου ἑκατὸν. Μεταξὺ δὲ τοῦ Σαμωνίου καὶ τῆς Χερρόνησου ἡ Πραῖσιος ἴδρυτο, ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐξήκοντα σταδίοις· κατέσκαψαν δ' Ἰεραπύτνιοι. Οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ τὸν Καλλίμαχον λέγειν φασὶν, ὡς ἡ Βριτόμαρτις φεύγουσα τὴν Μίνω βίαν, ἀπὸ τῆς Δίκτης ἄλοιτο εἰς ἀλίων δίκτυα· καὶ διὰ τοῦτο αὐτῆ

μὲν Δίκτυννα ὑπὸ τῶν Κυδωνιατῶν προσαγορευ-
θείη. Δίκη δὲ το ὄρος· οὐδὲ γὰρ ὅλως ἐκ γειτόνων
ἐστὶ τοῖς τόποις τούτοις ἢ Κυδωνία· πρὸς δὲ τοῖς
ἐσπερίοις κεῖται τῆς νήσου πέρασι. Τῆς μέντοι Κυ-
δωνίας ὄρος ἐστὶ Τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερόν ἐστιν, οὐ Δι-
κταῖον, ἀλλὰ Δικτύνναιον.

Κυδωνία δ' ἐπὶ θαλάττῃ μὲν ἴδρυνται, βλέπου-
σα πρὸς τὴν Λακωνικὴν· διέχει δ' ἑκατέρας τὸ ἴσον
τῆς τε Κνωσσοῦ καὶ τῆς Γόρτυνος, οἷον ὀκτακοσί-
ους σταδίους, Ἀπτέρας δὲ ὀγδοήκοντα· τῆς ταύτη
δὲ θαλάττης τεσσαράκοντα. Ἀπτέρας δ' ἐπίνειον
ἐστὶ Κίσαμος· πρὸς ἐσπέραν δ' ὄμοροι τοῖς Κυδω-
νιαταῖς Πολυρῳήνιοι· παρ' οἷς ἐστὶν τὸ τῆς Δικτύ-
νης ἱερόν· ἀπέχουσι δὲ τῆς θαλάττης ὡς τριάκοντα
σταδίους, Φαλασάρανης δὲ ἐξήκοντα. Κωμηδὸν δ' ᾤ-
κουν πρότερον· εἴτ' Ἀχαιοὶ καὶ Λάκωνες συνώκη-
σαν, τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίον βλέπον πρὸς με-
σημβρίαν.

Τῶν δ' ὑπὸ Μίνω συνωκισμένων τριῶν, τὴν
λοιπὴν (Φαιστός δ' ἦν αὕτη) κατέσκαψαν Γορτύ-
νιοι, τῆς μὲν Γόρτυνος διέχουσαν ἐξήκοντα, τῆς δὲ
θαλάττης εἴκοσι, τοῦ δὲ Μετάλλου τοῦ ἐπινείου τεσ-
σαράκοντα· τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαν-
τες. Γορτυνίων δ' ἐστὶ καὶ τὸ Ῥύτιον σὺν τῇ Φαιστῷ,
Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε. —

Ἐκ δὲ τῆς Φαιστοῦ τὸν τοὺς καθαροὺς ποιήσαντα
διὰ τῶν ἐπῶν Ἐπιμενίδην φασὶν εἶναι. Καὶ Ὀλύσ-
σην δὲ τῆς Φαιστίας. Λύκτου δὲ, ἧς ἐμνήσθημεν
καὶ πρότερον, ἐπίνειόν ἐστιν ἢ λεγομένη Χερῳόνη-

σος, ἐν ἣ τὸ τῆς Βριτομάστεως ἱερόν· αἱ δὲ σιγκατα-
λεχθεῖσαι πόλεις οὐκέτ' εἰσὶ Μιλήτος τε καὶ Λύκα-
στος· τὴν δὲ χώραν, τὴν μὲν ἐνεῖμαντο Λύκτιοι, τὴν
δὲ Κνώσσιοι, κατασκάψαντες τὴν πόλιν.

Τοῦ δὲ ποιητοῦ τὸ μὲν ἑκατόμπολιν λέγοντος
τὴν Κρήτην, τὸ δὲ ἐνενηκοντάπολιν, Ἐφορος μὲν
ὑστερον ἐπικτισθῆναι τὰς δέκα φησὶ μετὰ τὰ Τρωϊ-
κὰ ὑπὸ τῶν τῷ Ἀλθαίμεινι τῷ Ἀργεῖῳ συνακολου-
θησάντων Δωριέων· τὸν μὲν οὖν Ὀδυσσεῖα λέγει ἐνε-
νηκοντάπολιν ὀνομάσαι. Οὗτος μὲν οὖν πιθανὸς
ἐστὶν ὁ λόγος. Ἄλλοι δ' ὑπὸ τῶν Ἰδομενέως ἐχθρῶν
κατασκαφῆναί φασι τὰς δέκα· ἀλλ' οὔτε κατὰ τὰ
Τρωϊκὰ φησιν ὁ ποιητὴς ἑκατοντάπολιν ὑπάρχειν
τὴν Κρήτην, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' αὐτόν· ἐκ γὰρ τοῦ
ἰδίου προσώπου λέγει· εἰ δ' ἐκ τῶν τότε ὄντων τι-
νὸς ἦν ὁ λόγος, καθάπερ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα, ἠνίκα ἐνε-
νηκοντάπολιν φράζει, καλῶς, εἶχεν οὕτω δέχεσθαι.
Ἀλλ' οὐδ', εἰ συγχωρήσῃμεν τοῦτό γε, ὁ ἐξῆς λόγος
σῶζοιτ' ἄν. Οὔτε γὰρ κατὰ τὴν στρατείαν, οὔτε με-
τὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰδομενέως, εἰκὸς
ἐστὶν, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὰς πόλεις ἠφανίσθαι
ταύτας· ὁ γὰρ ποιητὴς φησι·

Πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους,
Οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πάντος δὲ οἱ οὔτιν' ἀπ-
ηύρα·

ὥστε καὶ τούτου τοῦ πάθους ἐμέμνητ' ἄν· οὐ γὰρ
δήπου Ὀδυσσεὺς μὲν ἔγνω τὸν ἀφανισμόν τῶν πό-
λεων, ὁ μηδενὶ συμμίξας τῶν Ἑλλήνων μήτε κατὰ
τὴν πλάνην, μήθ' ὑστερον· ὁ δὲ, καὶ συστρατεύσας

τῶ Ἰδομενεΐ, καὶ συνανασωθεὶς οὐκ ἔγνω τὰ συμβάντα οἴκοι αὐτῶ κατὰ τὴν στρατείαν, οὔτε κατὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκεῖθεν; Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον. Εἰ γὰρ μετὰ πάντων ἐσώθη τῶν ἐταίρων, ἰσχυρὸς ἐπανῆλθεν· ὥστ' οὐκ ἔμελλον ἰσχύσειν οἱ ἐχθροὶ τοσοῦτον, ὅσον δέκα ἀφαιρεῖσθαι πόλεις αὐτῶν. Τῆς μὲν οὖν χώρας τῶν Κρητῶν τοιαύτη τις ἡ περιουσία.

Τῆς δὲ πολιτείας, ἧς Ἐφορος ἀνέγραψε, τὰ κυριώτατα ἐπιδραμεῖν ἀποχρώντως ἂν ἔχοι. Δοκεῖ δὲ, φησὶν, ὁ νομοθέτης μέγιστον ὑποθέσθαι ταῖς πόλεσιν ἀγαθὸν, τὴν ἐλευθερίαν· μόνην γὰρ ταύτην ἴδια ποιεῖν τῶν κτησαμένων τ' ἀγαθὰ· τὰ δ' ἐν δουλείᾳ τῶν ἀρχόντων, ἀλλ' οὐχὶ τῶν ἀρχομένων εἶναι· τοῖς δ' ἔχουσι ταύτην φυλακῆς δεῖν· τὴν μὲν οὖν ὁμόνοιαν διχοστασίας αἰρουμένης ἀπαντᾶν, ἣ γίνεται διὰ πλεονεξίαν καὶ τρυφήν· σωφρόνως γὰρ καὶ λιτῶς ζῶσιν ἅπασιν, οὔτε φθόνον, οὔθ' ὕβριν, οὔτε μῖσος ἀπαντᾶν πρὸς τοὺς ὁμοίους· διόπερ τοὺς μὲν παῖδας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Ἀγέλας κελεῦσα φοιτᾶν, τοὺς δὲ τελείους ἐν τοῖς συσσιτίοις, ἃ καλοῦσιν Ἀνδρεῖα, ὅπως τῶν ἴσων μετάσχοιεν τοῖς εὐπόροις οἱ πενέστεροι, δημοσίᾳ τρεφόμενοι· πρὸς δὲ τὸ μὴ δειλίαν, ἀλλ' ἀνδρίαν κρατεῖν, ἐκ παιδῶν ὀπλοῖς καὶ πόνοις συντρέφειν· ὥστε καταφρονεῖν καύματος, καὶ ψύχους, καὶ τραχείας ὁδοῦ καὶ ἀνάντους, καὶ πληγῶν τῶν ἐν γυμνασίοις καὶ μάχαις ταῖς κατὰ σύνταγμα· ἔσκεῖν δὲ καὶ τοξικῆ καὶ ἐνοπλίῳ ὀρχήσει, ἣν καταδειῖξαι Κουρητῆτα πρῶτον, ὕστερον

δὲ καὶ συντάξαντα τὴν κληθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πυρ-
ρίχην· ὥστε μὴδὲ τὴν παιδιὰν ἄμοιρον εἶναι τῶν
πρὸς τὸν πόλεμον χρησίμων· ὡς δ' αὐτως καὶ τοῖς
ὑθμοῖς Κρητικοῖς χρῆσθαι κατὰ τὰς ᾠδὰς συντο-
νωτάτοις οὖσιν, οὓς Θάλητα ἀνευρεῖν· ὧ καὶ τοὺς
παιῶνας καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐπιχωρίους ᾠδὰς ἀνατι-
θέασι, καὶ πολλὰ τῶν νομίμων· καὶ ἐσθῆτι δὲ καὶ
ὑποδέσει πολεμικῇ χρῆσθαι, καὶ τῶν δώρων τιμιώ-
τατα αὐτοῖς εἶναι τὰ ὄπλα.

Λέγεσθαι δ' ὑπό τινων, ὡς Λακωνικὰ εἶη τὰ
πολλὰ τῶν νομιζομένων Κρητικῶν· τὸ δ' ἄληθές,
εὐρῆσθαι μὲν ὑπ' ἐκείνων, ἠκριβωκέναι δὲ τοὺς
Σπαρτιάτας· τοὺς δὲ Κρητίας ὀλιγορῆσαι, κακωθει-
σῶν τῶν πόλεων, καὶ μάλιστα τῆς Κνωσίων, τῶν
πολεμικῶν· εἶναι δὲ τινὰ τῶν νομίμων, παρὰ Λυ-
κτίοις καὶ Γορτυνίοις καὶ ἄλλοις τισὶ πολιχνίοις
μᾶλλον, ἢ παρ' ἐκείνοις· καὶ δὴ καὶ τὰ Λυκτίων νό-
μιμα ποιεῖσθαι μαρτύρια, τοὺς τὰ Λακωνικὰ πρε-
σβύτερα ἀποφαίνοντες· ἀποίκους γὰρ ὄντας φυλάτ-
τειν τὰ τῆς μητροπόλεως ἔθνη· ἐπεὶ ἄλλως γε εὐήθες
εἶναι τὸ τοὺς βέλτιον συνεσιῶτας καὶ πολιτευομέ-
νους τῶν χειρόνων ζηλωτὰς ἀποφαίνειν· οὐκ εὖ δὲ
ταῦτα λέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν νῦν καθεστηκό-
των τὰ παλαιὰ τεκμηριοῦσθαι δεῖ, εἰς τὰναντία ἐκα-
τέρων μεταπεπτωκότων· καὶ γὰρ ναυκρατεῖν πρότε-
ρον τοὺς Κρητίας, ὥστε καὶ παροικιάζεσθαι πρὸς
τοὺς προσποιουμένους μὴ εἰδέναι, ἅ ἴσασιν, ὅ Κρη-
τὸς ἀγνοεῖ τὴν θάλασσαν· νῦν δ' ἀποβεβληκεναι τὸ
ναυτικόν· οὔτε, ὅτι ἀποικίαι τινες νεγόνουσι τῶν πό-

λεων τῶν ἐν Κρήτῃ Σπαρτιατῶν, ἐν τοῖς ἐκείνων νομίμοις διαμένειν ἐπηναγκάσθαι· πολλὰς γοῦν τῶν ἀποικίδων μὴ φυλάττειν τὰ πάτρια· πολλὰς δὲ καὶ τῶν μὴ ἀποικίδων ἐν Κρήτῃ τὰ αὐτὰ ἔχειν τοῖς ἀποίκιοις ἔθῃ.

Τῶν τε Σπαρτιατῶν τὸν νομοθέτην Λυκοῦργον πέντε γενεαῖς νεώτερον Ἀλθαιμένους εἶναι, τοῦ στείλαντος τὴν εἰς Κρήτην ἀποικίαν· τὸν μὲν γὰρ ἱστορεῖσθαι Κίσσου παῖδα τοῦ τὸ Ἄργος κτίσαντος περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἠνίκα Προκλῆς τὴν Σπάρτην συνώκιζε· Λυκοῦργον δ' ὁμολογεῖσθαι παρὰ πάντων, ἕκτον ἀπὸ Προκλέους γεγονέναι· τὰ δὲ μιμήματα μὴ εἶναι πρότερα τῶν παραδειγμάτων, μηδὲ τὰ νεώτερα τῶν πρεσβυτέρων· τὴν τε ὄρχησιν τὴν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιχωριάζουσιν, καὶ τοὺς ὄρχημοὺς, καὶ παιᾶνας τοὺς κατὰ νόμον ἀδομένους, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν νομίμων, Κρητικὰ καλεῖσθαι παρ' αὐτοῖς, ὡς ἂν ἐκεῖθεν ὀρμώμενα· τῶν δ' ἀρχαίων τὰ μὲν κατὰ τὰς διοικήσεις ἔχειν τὰς αὐτὰς ἐπωνυμίας, ὥσπερ καὶ τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν ἱππέων· πλὴν ὅτι τοὺς ἐν Κρήτῃ ἱππέας καὶ ἵππους κεκτῆσθαι συμβέβηκεν· ἐξ οὗ τεκμαίρεται, πρεσβυτέραν εἶναι τῶν ἐν Κρήτῃ ἱππέων τὴν ἀρχὴν· σώζειν γὰρ τὴν ἐτυμότητα τῆς προσηγορίας· τοὺς δὲ μὴ ἱπποτροφεῖν· τοὺς Ἐφόρους δὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν Κρήτῃ Κόσμοις διοικοῦντας ἐτέρως ὠνομάσθαι· τὴν δὲ συσιτίαν ἀνδρείαν παρὰ μὲν τοῖς Κρησὶν ἔτι καὶ νῦν καλεῖσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Σπαρ-

τιάταις μὴ διαμεῖναι καλουμένην ὁμοίως, ὡς πρότερον· παρ' Ἀλκμᾶνι γοῦν οὕτω κεῖσθαι·

Φοίνας δὲ καὶ ἐν Θιάσοισιν ἀνδρείων παρὰ δαι-
τυμόνεσσι

Πρέπε παιᾶνα κατάρχειν.

Λέγεσθαι δ' ὑπὸ Κρητῶν, ὡς καὶ παρ' αὐτοῦ ἀφίκοιτο Λυκοῦργος κατὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀδελφός ἦν πρεσβύτερος τοῦ Λυκούργου Πολυδέκτης· οὗτος τελευτῶν ἔγκνον κατέλιπε τὴν γυναῖκα· τέως μὲν οὖν ἐβασίλευεν ὁ Λυκούργος ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ· γενομένου δὲ παιδός, ἐπετρόπευεν ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθήκουσα ἐτύγχανε· λοιδορούμενος δὴ τις αὐτῷ, σαφῶς εἶπεν εἰδέναί, διότι βασιλεύσοι· λαβὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκεῖνος, ὡς ἐκ τούτου τοῦ λόγου διαβάλοιτο ἐπιβουλή τοῦ παιδός ἐξ αὐτοῦ, δείσας, μὴ ἐκ τύχης ἀποθανόντος αἰτίαν αὐτὸς ἔχη παρὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς Κρήτην· ταύτην μὲν δὴ λέγεσθαι τῆς ἀποδημίας αἰτίαν· ἐλθόντα δὲ πλησιάσαι Θάλητι μελοποιῷ ἀνδρὶ καὶ νομοθετικῷ· ἱστορήσαντα δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν τρόπον, ὃν Ῥαδάμανθός τε πρότερον, καὶ ὕστερον Μίνως, ὡς παρὰ τοῦ Διὸς τοὺς νόμους ἐκφέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπους· γενόμενον δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ καταμαθόντα καὶ τὰ ἐκεῖ νόμιμα· ἐντυχόντα δ', ὡς φασί τινες, καὶ Ομηρῷ διατρέβοντι ἐν Χίῳ, κατὰραι πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν· καταλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱόν, τὸν τὸν Πολυδέκτου Χαρίλαον, βασιλεύοντα· εἴθ' ὄρουσσαι διαθεῖναι τοὺς νόμους, φοιτῶντα ὡς τὸν

θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς, καὶ κεῖθεν κομίζοντα τὰ προστάγματα, καθάπερ οἱ περὶ Μίνω ἐκ τοῦ ἄντρου τοῦ Διὸς παραπλήσια ἐκείνοις τὰ πλείω. Τῶν Κρητικῶν τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἕκαστα δὲ τοιαῦτα εἴρηκε.

Γαμεῖν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται παρ' αὐτοῖς, οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς τῶν παίδων ἀγέλης ἐκκριθέντες· οὐκ εὐθύς δ' ἄγονται παρ' ἑαυτοῦς τὰς γαμηθείσας παῖδας, ἀλλ' ἐπὶ ἤδη ἱκανὰ ὥσι διοικεῖν τὰ περὶ τοὺς οἴκους· φερνὴ δ' ἐστίν, ἂν ἀδελφοὶ ὦσι, τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ μερίδος· παῖδας δὲ γράμματά τε μανθάνειν, καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων ᾠδὰς, καὶ τινὰ εἶδη τῆς μουσικῆς· τοὺς μὲν οὖν ἔτι νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγουσι τὰ ἀνδρεῖα· χαμαὶ δὲ καθήμενοι διακτιῶνται μετ' ἀλλήλων ἐν φαύλοις τριβωνίοις, καὶ χειμῶνος καὶ θέρους τὰ αὐτὰ· διακονοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς, καὶ τοῖς ἀνδράσι· συμβάλλουσι δ' εἰς μάχην καὶ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ἕτερα συσσίτια· καθ' ἕκαστον δὲ ἀνδρεῖον ἐφέστηκε παιδονόμος· οἱ δὲ μείζους εἰς τὰς Ἀγέλας ἄγονται· τὰς δ' Ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν παίδων καὶ δυνατώτατοι, ἕκαστος, ὅσους πλείστους οἶός τε ἐστὶν ἀθροίζων· ἐκάστης δὲ τῆς Ἀγέλης ἀρχῶν ἐστὶν ὡς τὸ πολὺ ὁ πατήρ τοῦ συναγαγόντος, κύριος ὢν ἐξάγειν ἐπὶ θήραν καὶ δρόμους, τὸν δ' ἀπειθοῦντα κολάζειν· τρέφονται δὲ δημοσίῳ· τακταῖς δὲ τισὶν ἡμέραις Ἀγέλη πρὸς Ἀγέλην συμβάλλει μετὰ αὐλοῦ καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν ὄυ-

θμῶ· ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς εἰώθασιν· ἐκ φέρουσι δὲ καὶ τὰς πληγὰς, τὰς μὲν διὰ χειρὸς, τὰ δὲ καὶ δι' ὀπλῶν σιδηρῶν.

Ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμον. Οὐ γὰρ πειθοῖ κατεργάζονται τοὺς ἐρωμένους, ἀλλ' ἄρπαγῇ· προλέγει μὲν τοῖς φίλοις πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ἢ πλειόνων ὁ ἔραστής, ὅτι μέλλοι τὴν ἄρπαγὴν ποιῆσθαι· τοῖς δ' ἀποκρύπτει μὲν τὸν παῖδα, ἢ μὴ εἶν πορεύεσθαι τὴν τεταγμένην ὁδὸν, τῶν αἰσχίσων ἔστιν, ὡς ἐξομολογουμένοις, ὅτι ἀνάξιος ὁ παῖς εἶη τοιοῦτου ἔραστοῦ τυγχάνειν. Συνιόντες δ', ἂν μὲν τῶν ἴσων, ἢ τῶν ὑπερεχόντων τις ἢ τοῦ παιδὸς τῇ τιμῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ ἄρπάζων, ἐπιδιώκοντες ἀνθήψαντο μόνον μετρίως, τὸ νόμιμον ἐκπληροῦντες· τ' ἄλλα δ' ἐπιτρέπουσιν ἄγειν χαίροντες· ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦνται· πέρας δὲ τῆς ἐπιδείξεώς ἐστιν, ἕως ἂν ἄχθῃ ὁ παῖς εἰς τὸ τοῦ ἄρπασαντος ἀνδρεῖον. Ἐράσμιον δὲ νομίζουσιν, οὐ τὸν κάλλει διαφέροντα, ἀλλὰ τὸν ἀνδρεία καὶ κοσμιότητι· καὶ δωρησάμενος ἀπάγει τὸν παῖδα τῆς γῶρας, εἰς ὃν βούλεται τόπον· ἐπακολουθοῦσι δὲ τῇ ἄρπαγῇ οἱ παραγενόμενοι, ἐστιαθέντες δὲ καὶ συνθηρεύσαντες δῖμηνον, (οὐ γὰρ ἔξεστι πλείω χρόνον κατέχειν τὸν παῖδα) εἰς τὴν πόλιν καταβαίνουσιν. Αφίεται δ' ὁ παῖς, δῶρα λαβὼν, στολὴν πολεμικὴν, καὶ βούην, καὶ ποτήριον· ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν νόμον δῶρα, καὶ ἄλλα πλείω καὶ πολυτελεῖ· ὥστε συνερανίζειν τοὺς φίλους διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀναλωμάτων. Τῶν

μὲν οὖν βοῦν θύει τῷ Διὶ, καὶ ἐστὶα τοὺς συγκαταβαίνοντας· εἴτ' ἀποφαίνεται περὶ τῆς πρὸς τὸν ἐραστήν ὀμιλίας, εἴτ' ἀσμενίζων τετύχηκεν, εἴτε μὴ τοῦ νόμου τοῦτο ἐπιτρέψαντος ἂν, εἴτις αὐτῷ βία προσήνεκται κατὰ τὴν ἀρπαγὴν, ἐνταῦθα παρατιμωρεῖν ἑαυτῷ καὶ ἀπαλλάττεσθαι· τοῖς δὲ καλοῖς τὴν ἰδέαν, καὶ προγόνων ἐπιφανῶν ἐραστῶν μὴ τυχεῖν· ὡς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦσιν. Ἐχουσι δὲ τιμὰς οἱ παρασταθέντες· οὕτω γὰρ καλοῦσι τοὺς ἀρπαγέντας· ἐν τε γὰρ τοῖς δρόμοις καὶ τοῖς θρόνοις ἔχουσι τὰς ἐντιμοτάτας χώρας· τῇ τε στολῇ κοσμεῖσθαι διαφερόντως ἐφίεται τῶν ἄλλων τῇ δοθείσῃ παρὰ τῶν ἐραστῶν· καὶ οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ τέλειοι γενόμενοι διάσημον ἐσθῆτα φέρουσιν, ἀφ' ἧς γνωσθήσεται ἕκαστος κλεινὸς γενόμενος· τὸν μὲν γὰρ ἐρώμενον καλοῦσι κλεινόν, τὸν δ' ἐραστήν φιλήτορα. Ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμα.

Ἄρχοντας δὲ δέκα αἰροῦνται· περὶ δὲ τῶν μεγίστων συμβούλοις χρῶνται τοῖς γέρουσι καλουμένοις· καθίστανται δ' εἰς τοῦτο τὸ συνέδριον οἱ τῆς τῶν Κόσμων ἀρχῆς ἡξιωμένοι, καὶ τὰ ἄλλα δόκιμοι κρινόμενοι. Ἀξίαν δ' ἀναγραφῆς τὴν τῶν Κρητῶν πολιτείαν ὑπέλαβον διὰ τε τὴν ἰδιότητα καὶ διὰ τὴν δόξαν. Οὐ πολλὰ δὲ διαμένει τούτων τῶν νομίμων· ἀλλὰ τοῖς Ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλεῖστα διοικεῖται· καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις συμβαίνει.

V. Περὶ δὲ τὴν Κρήτην εἰσὶ νῆσοι, Θήρα μὲν, ἡ τῶν Κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος Λακεδαιμο-

νίων· καὶ πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ἣ τὸ τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλλωνος ἱερόν. Λέγει δὲ καὶ Καλλίμαχος τοιᾶ μὲν οὕτως,

Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα Θήρα·
τοτὲ δὲ τῆς Θήρας μνησθεῖς,

Μήτηρ εὐΐππου πατρίδος ἡμετέρης.

Ἔστι δὲ μακρὰ ἡ Θήρα διακοσίαν οὔσα τὴν περίμετρον σταδίων· κειμένη δὲ κατὰ Δίαν νῆσον τὴν πρὸς Ἡρακλείῳ τῷ Κνωσσίῳ· διέχει δὲ τῆς Κρήτης εἰς ἑπτακοσίους σταδίους· πλησίον δ' αὐτῆς ἡ τε Ἀνάφη καὶ Θηρασία. Ταύτης δ' εἰς ἑκατὸν ἀπέχει νησίδιον Ἴος, ἐν ᾧ κεκηδεῦσθαί φασί τινες τὸν ποιητὴν Ὀμηρον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἴου πρὸς ἑσπέραν ἰόντι Σίκινος, καὶ Λάγουσα, καὶ Φολέγανδρος, ἦν Ἄρατος σιδηρεῖην ὀνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα. Ἐγγὺς δὲ τούτων Κίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ ἡ Κιμωλία. Ἐνθεν ἡ Σίφνος ἐν ὅψει ἐστίν, ἐφ' ἣ λέγουσι Σίφνιον ἀστράγαλον διὰ τὴν εὐτέλειαν. Ἔτι δ' ἔγγυτέρω καὶ τῆς Κιμώλου καὶ τῆς Κρήτης ἡ Μήλος, ἀξιολογωτέρα τούτων, διέχουσα τοῦ Ἑρμιονικοῦ ἀκρωτηρίου, τοῦ Σκυλλαίου, σταδίους ἑπτακοσίους· τοσοῦτους δὲ σχεδόν τι καὶ τοῦ Δικτυνναίου. Ἀθηναῖοι δὲ ποτε πέμπαντες στρατείαν, ἠβηδὸν κατέσφαξαν τοὺς πλείους. Αὗται μὲν οὖν ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει. Ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ μᾶλλον, αὐτὴ τε ἡ Δῆλος, καὶ αἱ περὶ αὐτὴν Κυκλάδες, καὶ αἱ ταύταις προσκειμέναι Σποράδες· ὧν εἰσι καὶ αἱ λεχθεῖσαι περὶ τὴν Κρήτην.

Ἢ μὲν οὖν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην ἔχει τῆν

πόλιν, καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Δηϊῶν.
 Ἐπέρεται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ὑψηλὸν ὃ Κύνθος
 καὶ τραχύ. Ποταμὸς δὲ διαρρέει τὴν νῆσον Ἰνωπὸς,
 οὐ μέγας· καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά. Τετίμηται δὲ
 ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἡρωϊκῶν χρό-
 νων ἀρξαμένη. Μυθεύεται γὰρ ἐνταῦθα ἡ Δηϊὴ
 τὰς ὠδύνας ἀποθέσθαι τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς
 Ἀρτέμιδος·

Ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ (φησὶν ὁ Πίνδαρος)

Κυμᾶτεσσί τε Δᾶλος

Παντόδαπῶν τ' ἀνέμων

Ῥιπαῖσιν· ἀλλὰ Κοίου γένος

Ἐπὸτ' ὠδύναισι θεαῖαις ἀγχιτόκοις ἐπέβαινεν,

Δὴ τότε τέσσαρες ὄρθαι

Πρέμων ἀπώρουσαν χθονίων,

Ἄν δ' ἐπὶ κραναῖ σκέθον

Πέτρα ἀδαμαντοπέδιλοι

Κίονες· ἐνθα τεκοῖ-

Σ' εὐδαίμοι' ἐπόφατο γένναν.

Ἐνδοξον δ' ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιοικίδες νῆσοι,
 καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσαι δη-
 μοσίᾳ θεωροῦς τε καὶ θυσίας, καὶ χοροὺς παρθέ-
 νων, πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγουσαι μεγάλας.

Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν δώδεκα λέγονται· προσεγέ-
 ροντο δὲ καὶ πλείους. Ἀρτεμίδωρος δ' οὖν διαρι-
 θμεῖται περὶ τῆς Ἑλένης εἰπὼν, ὅτι ἀπὸ Θεορίκου μέ-
 χρι Σουνίου παρᾶκειται, μακρὰ σταδίων ὅσον ἐξή-
 κοντα τὸ μῆκος· ἀπὸ ταύτης γὰρ, φησὶν, αἱ κα-
 λούμεναι Κυκλάδες εἰοί· ὀνομάζει δὲ Κέω. τὴν ἐγ-

γυτάτω τῆ Ἑλένη· καὶ μετὰ ταύτην Κύθρον, καὶ Σέριφον, καὶ Μῆλον, καὶ Σίφνον, καὶ Κίμωλον, καὶ Πρεπέσινθον, καὶ Ὠλίαρον, καὶ πρὸς ταύταις Πάρον, Νάξον, Σύρον, Μύκονον, Τῆνον, Ἄνδρον, Γύαρον. Τὰς μὲν οὖν ἄλλας τῶν δώδεκα νομίζω· τὴν δὲ Πρεπέσινθον, καὶ Ὠλίαρον, καὶ Γύαρον, ἤττιον ὦν τῆ Γυάρῳ προσορμισθεὶς, ἔγνω κώμιον ὑπὸ ἁλίων συνοικούμενον· ἀπαίροντες δὲ ἐδεξάμεθα πρεσβευτὴν ἐνθένδε ὡς Καίσαρα προκεχειρισμένον, τῶν ἁλίων τινά· ἦν δ' ἐν Κορίνθῳ Καῖσαρ βαδίζων ἐπὶ τὸν θρίαμβον τὸν Ἀκτιακόν· συμπλέων δὲ ἔλεγε πρὸς τοὺς πυθομένους, ὅτι πρεσβεῦοι περὶ κουφισμοῦ τοῦ φόρου· τελοῖεν γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν πενήκοντα, καὶ τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς ἂν τελοῦντες. Δηλοῖ δὲ τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λεπτόν·

Ὡς Δητοῖ, σὺ μένεις με σιδηρεῖη Φολεγάνδρῳ
Δειλή, ἢ Γύαρον παρελεύσειαι αὐτίχ' ὁμοίην.

Τὴν μὲν οὖν Δῆλον ἔνδοξον γενομένην οὕτως, ἔτι μᾶλλον ηὔξησε κατασκευαθεῖσα ὑπὸ Ῥωμαίων Κόρινθος. Ἐκεῖσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, καὶ τῆς ἀτελείας τοῦ ἱεροῦ προκαλουμένης αὐτοὺς, καὶ τῆς εὐκαιρίας τοῦ λιμένος· ἐν καλῷ γὰρ κεῖται τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν πλεουσιν· ἢ τε πανήγυρις ἐμπορικόν τι πρῶγμα ἐστὶ, καὶ συνήθεις ἦσαν αὐτῇ καὶ Ῥωμαῖοι τῶν ἄλλων μάλιστα. Καὶ ὅτε συνειστήκει ἡ Κόρινθος, Ἀθηναῖοι τε λαβρόντες τὴν νῆσον, καὶ τῶν ἱερῶν ἅμα καὶ τῶν ἐμπόρων ἐπεμελοῦντο ἰκαλῶς· ἐπελθόντες δ' οἱ τοῦ

Μιθριδάτου στρατηγοὶ, καὶ ἀποστήσας τύραννος αὐτὴν διελυμῆναντο πάντα, καὶ παρέλαβον ἐρήμην οἱ Ῥωμαῖοι πάλιν τὴν νῆσον, ἀναχωρήσαντος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως· καὶ διετέλεσε μέχρι νῦν ἐνδεῶς πρᾶπτουσα. Ἐχουσι δ' αὐτὴν Ἀθηναῖοι.

Ῥήνεια δ' ἔρημον νησιδίον ἐστὶν ἐν τέτρασι τῆς Δήλου σταδίοις, ὅπου τὰ μνήματα τοῖς Δηλίοις ἐστίν. Οὐ γὰρ ἔξεστιν ἐν αὐτῇ τῇ Δήλῳ θάπτειν, οὐδὲ καίειν νεκρόν· οὐκ ἔξεστιν δὲ οὐδὲ κύναι ἐν Δήλῳ τρέφειν. Ἰννομάζετο δὲ καὶ Ὀρτυγία πρότερον.

Κέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε· λείπονται δὲ δύο, ἣ τε Ἰουλις καὶ ἣ Καρθαία, εἰς αἷς συνεπολίσθησαν αἱ λοιπαί· ἣ μὲν Ποιήεσσα εἰς τὴν Καρθαίαν· ἣ δὲ Κορησσία εἰς τὴν Ἰουλίδα. Ἐκ δὲ τῆς Ἰουλίδος ὁ, τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς, καὶ Βακχυλίδης, ἀδελφιδοῦς ἐκείνου· καὶ μετὰ ταῦτα Ἐρασίστρατος ὁ ἰατρός, καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀρίστων, ὁ τοῦ Βορυσθενίτου Βίωνος ζηλωτής. Παρὰ τούτοις δὲ δοκεῖ τεθῆναι ποτε νόμος, οὐ μέμνηται καὶ Μένανδρος·

Καλὸν τὸ Κεῖων νόμιμόν ἐστι, Φανία·

Ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς, οὐ ζῆ κακῶς.

Προσέτατε γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι, τοῦ διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν· καὶ πολιορκουμένους δὲ ποτε ὑπ' Ἀθηναίων, ψηφίσασθαι φασὶ τοὺς πρεσβυτάτους ἐξ αὐτῶν ἀποθανεῖν, ὀρισθέντος πλήθους ἐτῶν· τοὺς δὲ παύσασθαι πολιορκοῦντας. Κεῖται δ' ἐν ὄρει τῆς θαλάττης διέχουσα ἢ πόλις ὅσον πέντε καὶ

εἴκοσι σταδίους· ἐπίνειον δ' ἐστὶν αὐτῆς τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ἴδρυτο ἡ Κορησσία, κατοικίαν οὐδὲ κώμης ἔχουσα. Ἔστι δὲ καὶ πρὸς τῇ Κορησσίᾳ Σμινθίου Ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ πρὸς τῇ Ποιηέσση· μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ, καὶ τῶν τῆς Ποιηέσσης ἐρειπίων, τὸ τῆς Νεδουσίας Ἀθηναῖς ἱερόν, ἰδρυσσάμενου Νέστορος κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. Ἔστι δὲ καὶ Ἐλιξος ποταμὸς περὶ τὴν Κορησίαν.

Μετὰ δὲ ταύτην Νάξος, καὶ Ἄνδρος ἀξιόλογοι, καὶ Πάρος. Ἐντεῦθεν ἦν Ἀρχιλοχος ὁ ποιητής. Ἐπὶ δὲ Παρίων ἐκτίσθη Θάσος καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. Ἐν ταύτῃ μὲν οὖν λέγεται ὁ βωμὸς θεᾶς ἄξιος, σταδιαίας ἔχων τὰς πλευράς· ἐν δὲ τῇ Πάρῳ ἡ Παρία λίθος λεγομένη, ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν.

Σύρος δ' ἐστὶ μὴκύνουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάβυος ἦν. Νεώτερος δ' ἐστὶν ὁ Ἀθηναῖος ἐκείνου. Ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ ποιητής Συρίην καλῶν·

Νῆσός τις Συρίη κικλήσκειται —

Ὅρτυγίης καθύπερθε. —

Μύκονος δ' ἐστὶν, ὑφ' ἧς μὴ μὴθεύουσι κεῖσθαι τῶν γιγάντων τοὺς ὑστάτους ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθέντας· ἀφ' ὧν ἡ παροιμία, πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον· ἐπὶ τῶν ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν ἀγόντων τὰ διηρημένα τῇ φύσει. Καὶ τοὺς φαλακροὺς δὲ τινες Μυκονίους καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τὸ πάθος τοῦτο ἐπιχωριάζειν τῇ νήσῳ.

Σέριφος δ' ἐστὶν, ἐν ἧς τὰ περὶ τὸν Δίκτιν με-

μύθενται, τὸν ἀνεγκύσαντα τὴν λάρνακα τοῖς δικτύοις, τὴν περιέχουσαν τὸν Περσέα, καὶ τὴν μητέρα Δανάην, καταπεποντωμένους ὑπ' Ἀκρισίου τοῦ πατρὸς τῆς Δανάης· τραφῆναί τε γὰρ ἐνταῦθα τὸν Περσέα φασὶ, καὶ κομίσαντα τὴν τῆς Γοργόνης κεφαλὴν, δείξαντα τοῖς Σεριφίοις ἀπολιθῶσαι πάντας· τοῦτο δὲ προῦξαι τιμωροῦντα τῇ μητρὶ, ὅτι αὐτὴν Πολυδέκτης ὁ βασιλεὺς ἀκούσαν ἀγαγέσθαι προείλετο πρὸς γάμον, συμπρατιόντων ἐκείνων. Οὕτω δ' ἐστὶ πετρῶδης ἢ νῆσος, ὥστε ὑπὸ τῆς Γοργόνης τοῦτο παθεῖν αὐτὴν φασιν οἱ κωμωδοῦντες.

Τῆνος δὲ πόλιν μὲν οὐ μεγάλην ἔχει· τὸ δ' ἱερόν τοῦ Ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλλει, τῆς πόλεως ἔξω, θείας ἄξιον· ἐν ᾧ καὶ ἐστιατόρια πεποίηται μεγάλα, σημεῖον τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἰκανὸν τῶν συνθυόντων αὐτοῖς ἀστυγειτόνων τὰ Ποσειδῶνια.

Ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν Σιμωνίδης, ὁ τῶν ἰάμβων ποιητῆς, καὶ Λέβινθος, καὶ Λερία.

Καὶ τόδε Φωκυλίδει. Λέριοι κακοί· οὐχ' ὁ μὲν,
ὅς δ' οὐ.

Πάντες, πλὴν Προκλέους· καὶ Προκλῆς Λέριος.

Διεβέβληντο γὰρ ὡς κακοήθεις οἱ ἐνθένδε ἄνθρωποι.

Πλησίον δ' ἐστὶ καὶ ἡ Πάτμος καὶ Κορασσία, πρὸς δύσιν κείμεναι τῇ Ἰκαρίᾳ· αὕτη δὲ Σάμω. Ἡ μὲν οὖν Ἰκαρία ἔρημός ἐστι, νομάς δ' ἔχει, καὶ χρῶνται αὐταῖς Σάμιοι· τοιαύτη δ' οὕσα, ἔνδοξος ὁμῶς ἐστὶ, καὶ ἀπ' αὐτῆς Ἰκάριον καλεῖται τὸ προκείμενον

πέλαγος· ἐν ᾧ καὶ Σάμος αὐτὴ καὶ Κῶς ἐστὶ, καὶ αἱ ἄρτι λεχθεῖσαι Κορασσίαι, καὶ Πάτμος, καὶ Λέρος . . . ἔνδοξον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὄρος, ὃ Κερκετεὺς· μᾶλλον τῆς Ἀμπέλου· αὕτη δ' ὑπέροκειται τῆς Σαμίων πόλεως. Συνάπτει δὲ τῷ Ἰκαρίῳ τὸ Καρπάθιον πέλαγος πρὸς νότον· τούτῳ δὲ τὸ Αἰγύπτιον· πρὸς δὲ δύσιν τὸ τε Κρητικὸν καὶ τὸ Λιβυκόν.

Καὶ ἐν τῷ Καρπαθίῳ δ' εἰσὶ πολλὰ τῶν Σποράδων μεταξὺ τῆς Κῶς μάλιστα, καὶ Ῥόδου, καὶ Κρήτης· ὧν εἰσὶν Ἀστυπάλαιά τε καὶ Τῆλος καὶ Χαλκία, καὶ ἄς Ὅμηρος ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ·

Οἱ δ' ἄρα Νίσυρον τ' εἶχον, Κρῆπαθόν τε, Κάσον τε

Καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, νήσους τε Καλύδνας.

Ἐξω γὰρ τῆς Κῶς καὶ τῆς Ῥόδου, περὶ ὧν ἐροῦμεν ὕστερον, τὰς τε ἄλλας ἐν ταῖς Σποράσι τίθεμεν, καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα μεμνήμεθα αὐτῶν, καίπερ τῆς Ἀσίας, οὐ τῆς Εὐρώπης ἐγγὺς οὐσῶν· ἐπειδὴ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῖς Κυκλάσι, καὶ τὰς Σποράδας συμπεριλαβεῖν ἐπιέγεται πως ὁ λόγος· ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀσίας περιόδειά τὰς προσεχεῖς αὐτῆ τῶν ἀξιολόγων νήσων προσπεριοδεύσωμεν, Κύπρον, καὶ Ῥόδον, καὶ Κῶν, καὶ τὰς ἐν τῇ ἐφεξῆς παραλίᾳ κειμένας, Σάμον, Χίον, Λέσβον, Τένεδον· νῦν δὲ τὰς Σποράδας, ὧν ἄξιον μνησθῆναι, λοιπὸν ἔπιμεν.

Ἡ μὲν οὖν Ἀστυπάλαια ἱκανῶς ἐστὶ πελαγία, πόλιν ἔχουσα. Ἡ δὲ Τῆλος ἐκτέταται παρὰ τὴν Κνιδίαν μακρὰ, ἰψηλὴ, στενὴ, τὴν περίμετρον ὅσον

ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα σταδίων, ἔχουσα ὕφορμον. Ἡ δὲ Χαλκία τῆς Τήλου διέχει σταδίους ὄγδοήκοντα, Καρπάθου δὲ τεσσαρακοσίους, Ἀστυπαλαίας δὲ περὶ διπλασίους· ἔχει δὲ καὶ κατοικίαν ὀμώνυμον, καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος, καὶ λιμένα.

Νίσυρος δὲ πρὸς ἄρκτον μὲν ἔστι Τήλου, διέχουσα αὐτῆς ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, ὅσους καὶ Κῶ διέχει· στρογγύλη δὲ, καὶ ὑψηλή, καὶ πετρώδης, τοῦ μυλίου λίθου εὐποροῦσα· τοῖς γοῦν ἄστρυγέϊοσιν ἐκεῖθεν ἔστιν ἢ τῶν μύλων εὐπορία. Ἐχει δὲ καὶ πόλιν ὀμώνυμον, καὶ λιμένα, καὶ θερμα, καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν· περίμετρος δὲ αὐτῆς ὄγδοήκοντα στάδιοι. Ἔστι δὲ καὶ νησίδια πρὸς αὐτῇ Νισυρίων λεγόμενα. Φασὶ δὲ, τὴν Νίσυρον ἀπόθραυσμα εἶναι τῆς Κῶ· προσθέντες καὶ μῦθον, ὅτι Ποσειδῶν διώκων ἓνα τῶν Γιγάντων Πολυβῶτην, ἀποθραύσας τῇ τριαίνῃ τρύφος τῆς Κῶ ἐπ' αὐτὸν βάλει, καὶ γένοιτο νῆσος τὸ βληθὲν ἢ Νίσυρος, ὑποκείμενον ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸν Γίγαντα· τινὲς δὲ αὐτὸν ὑποκεῖσθαι τῇ Κῶ φασιν.

Ἡ δὲ Κάρπαθος, ἣν Κράπαθον εἶπεν ὁ ποιητῆς, ὑψηλή ἐστι, κύκλον ἔχουσα σταδίων διακοσίων. Τετράπολις δ' ὑπῆρξε, καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον· ἀφ' οὗ καὶ τῷ πελάγει τοῦνομα ἐγένετο. Μία δὲ τῶν πόλεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος, ὀμώνυμος τῇ τῶν Νισύρων νήσῳ. Κεῖται δὲ τῆς Λιβύης κατὰ Λευκὴν ἄκτῆν ἢ τῆς μὲν Ἀλεξανδρείας διέχει περὶ χιλίους σταδίους, τῆς δὲ Καρπάθου περὶ τετρακισχιλίους.

Ἡ Κάσος δὲ ταύτης μὲν ἀπὸ ἑβδομήκοντα ἐστὶ

σταδίων· τοῦ δὲ Σαλμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς Κρήτης διακοσίων πενήκοντα· κύκλιον δὲ ἔχει σταδίων ὄγδοήκοντα. Ἔστι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλις ὁμώνυμος, καὶ Κασίων νῆσοι καλούμεναι πλείους περὶ αὐτήν.

Νήσους δὲ Καλύδνας τὰς Σποράδας λέγειν φασὶ τὸν ποιητὴν, ὧν μίαν εἶναι Καλύμναν· εἰκὸς δ', ὡς ἐκ τῶν Νισυρίων λέγονται, καὶ Κασίων αἱ ἐγγύς καὶ ὑπήκοοι, οὕτως καὶ τὰς τῆ Καλύμνη περικειμένας, ἴσως τότε λεγομένη Καλύδνη· τινὲς δὲ δύο εἶναι Καλύδνας φασὶ Λέρον, καὶ Καλύμναν· ἄσπερ καὶ λέγειν τὸν ποιητὴν. Ὁ δὲ Σκῆψιος πληθυντικῶς ὠνομάσθαι τὴν νῆσον Καλύμνας φησὶν, ὡς Ἀθήνας, καὶ Θήβας· δεῖν δὲ ὑπερβάτως δέξασθαι τὸ τοῦ ποιητοῦ· οὐ γὰρ νήσους Καλύδνας λέγειν· ἀλλ', οἱ δ' ἄρα νήσους Νισυρόν τ' εἶχον, Κράπαθόν τε Κάσον τε, καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, Καλύδνας τε.

Ἄπαν μὲν οὖν τὸ νησιωτικὸν μέλι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀστεῖόν ἐστι καὶ ἐνάμιλλον τῷ Ἀττικῷ· τὸ δ' ἐν ταῖσδε ταῖς νήσοις διαφερόντως· μάλιστα δὲ τὸ Καλύμνιον.

Τ Ω Ν

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

ΤΟΥ

ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Τὸ ἐνδέκατον ἄρχεται μὲν τῆς Ἀσίας· τοῦ δὲ Τανά-
δος ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν ἄνωθεν, ἀχομένου διαιρεῖν
τὴν Εὐρώπην τῆς Ἀσίας. Περιέχει δὲ τὸ βιβλίον καὶ τὰ
παρακείμενα ἔθνη ταῖς ἀρχαῖς αὐτοῦ πρὸς τῇ ἀνατολῇ καὶ
μεσημβρίᾳ, ἧ καὶ Ἀσία ἐστὶ. Ἔστι δὲ τῆδε ἔθνη βάρβα-
ρα τῶ βιβλίῳ ἐγκείμενα, ὅσα παροικεῖ τὸ Καυκάσιον ὄρος,
ἐν οἷς Ἀμαζόνες τε καὶ Μασσαγέται, Σκύθαι καὶ Ἀλβανοὶ,
καὶ Ἰβηρες, Βακτριανοὶ, Κάσπιοι, Μῆδοι, Πέρσαι, Ἀρμε-
νίαι δύο ἕως τῆς Μεσοποταμίας· ἔχει δὲ καὶ Τρωγλο-
δύτας καὶ Ἠνιόχους οὕτω λεγόμενα ἔθνη, καὶ Σκηπτού-
χους, Χοάνους, Ἀσσυρίους, Πολυφάγους, Ἀβιανούς, Σιρα-
κούς, Ταπίρους. Ἐπεμνήσθη δὲ Ἰάσονος καὶ Μηδείας,
καὶ τῶν ἔκτισαν πόλεων· ἔτι δὲ Ξέρξου καὶ Μιθριδάτου καὶ
Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

CAPVT I.

Τῆ δ' Εὐρώπῃ συνεχῆς ἐστὶ ἡ Ἀσία κατὰ τὸν Τά-
ναϊν συνάπτουσα αὐτῇ· περὶ ταύτης οὖν ἐφεξῆς
ῥητέον, διελόντας φυσικοῖς τισιν ὄροισ τοῦ σαφοῦς
χάριν. Ὅπερ οὖν Ἐρατοσθένους ἐφ' ὅλης τῆς οἰκου-
μένης ἐποίησε, τοῦθ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς Ἀσίας ποιητέον.

Ὁ γὰρ Ταῦρος μέσην πῶς διεζώκε ταύτην τὴν
ἥπειρον, ἀπὸ τῆς ἐσπερίας ἐπὶ τὴν ἕω τεταμένος· τὸ
μὲν αὐτῆς ἀπολείπων πρὸς βορρῶν, τὸ δὲ, μεσημ-
βρινόν. Καλοῦσι δὲ αὐτῶν οἱ Ἕλληνες, τὸ μὲν ἐν-
τὸς τοῦ Ταύρου, τὸ δὲ ἐκτός. Εἴρηται δὲ ταῦθ' ἡ-
μῖν καὶ πρότερον· ἀλλ' εἰρήσθω καὶ νῦν, ὑπομνή-
σεως χάριν.

Πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ ὄρος πολλαχοῦ καὶ τρις-
χιλίων σταδίων, μῆκος δ' ὅσον καὶ τὸ τῆς Ἀσίας,
τετάρων που μυριάδων καὶ πεντακισχιλίων, ἀπὸ
τῆς Ῥοδίων περαίας ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς καὶ
Σκυθίας πρὸς τὰς ἀνατολάς.

Διήρηται δ' εἰς μέρη πολλὰ καὶ ὀνόματα περι-
γραφαῖς, καὶ μείζουσι, καὶ ἐλάττοσιν, ἀφωρισμένα.
Ἐπεὶ δ' ἐν τῷ τοσοῦτῳ πλάτει τοῦ ὄρους ἀπολαμ-
βάνεται τινα ἔθνη, τὰ μὲν ἀσημότερα, τὰ δὲ καὶ
παντελοῦς γνώριμα· (καθάπερ ἡ Παρθυαία, καὶ

Μηδία, καὶ Ἀρμενία, καὶ Καππαδοκῶν τινες, καὶ Κίλικες, καὶ Πισίδαι) τὰ μὲν πλεονάζοντα τοῖς προσβόρῳοις μέρεσιν ἐνταῦθα τακτέον· τὰ δ' ἐν τοῖς νοτίοις, εἰς τὰ νότια· καὶ τὰ ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὄρων κείμενα, διὰ τὰς τῶν ἀέρων ὁμοιότητος πρὸς βορρῳῶν πως θετέον· ψυχροὶ γάρ εἰσιν, οἱ δὲ νότιοι, θερμοί. Καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ ῥύσεις ἐνθένδε οὔσαι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τὰναντία, αἱ μὲν εἰς τὰ βόρεια, αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη, τὰ γε πρῶτα (κᾶν ὕστερόν τινες ἐπιστρέφωσι πρὸς ἀνατολὰς, ἢ δύσεις) ἔχουσί τι εὐφυές πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσιν ὄρειοις χρῆσθαι κατὰ τὴν εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς Ἀσίας· καθάπερ καὶ ἡ θάλαττα ἢ ἐντὸς στηλῶν, ἐπ' εὐθείας πως οὔσα ἢ πλείστη τοῖς ὄρεσι τούτοις, ἐπιτηδεῖα γεγένηται πρὸς τὸ δύο ποιεῖν ἡπείρους, τὴν τε Εὐρώπην, καὶ τὴν Λιβύην, ὄριον ἀμφοῖν οὔσαν ἀξιόλογον.

Τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τῇ γεωγραφίᾳ, τὰ πρὸς βορρῳῶν ἐστὶ πρῶτα τῆς εἰς δύο διαιρέσεως· ὥστε ἀπὸ τούτων ἀρχτέον. Αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ἐστὶ τὰ περὶ τὸν Τανάϊν, ὄνπερ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης ὄριον ὑπεθέμεθα. Ἔστι δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρῳονησιάζοντα. Περιέχεται γάρ ἐκ μὲν τῆς ἐσπέρας τῷ ποταμῳ τῷ Τανάϊδι καὶ τῇ Μαιώτιδι μέχρι τοῦ Βοσπόρου, καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου παραλίας, τῆς τελευτώσης εἰς τὴν Κολχίδα· ἐκ δὲ τῶν ἀρκτων τῷ Ὠκεανῳ, μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης· ἔωθεν δὲ αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι τῶν μεθορίων

τῆς τε Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἀρμενίας, καθ' ἃ ὁ Κύρος καὶ ὁ Ἀράξης ἐκδίδωσι ποταμός· ῥέων ὁ μὲν, διὰ τῆς Ἀρμενίας, Κύρος δὲ, διὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς Ἀλβανίας· ἐκ νότου δὲ ἢ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Κυρου μέχρι τῆς Κολχίδος ὅσον τρισχιλίων οὔσα σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, δι' Ἀλβανῶν καὶ Ἰβήρων, ὥστε ἰσθμοῦ λόγον ἔχειν. Οἱ δ' ἐπὶ τοσοῦτον συναγαγόντες τὸν ἰσθμὸν, ἐφ' ὅσον Κλείταρχος, ἐπὶ κλυστον φήσας ἕξ ἑκατέρου τοῦ πελάγους, οὐδ' ἂν λόγου ἀξιοῖντο. Ποσειδώνιος δὲ χιλίων πεντακοσίων εἶρηκε τὸν ἰσθμὸν, ὅσον καὶ τὸν ἀπὸ Πηλουσίου ἰσθμὸν ἐς τὴν Ἐρυθρὰν· δοκῶ δὲ, φησὶ, μὴ πολὺ διαφέρειν μηδὲ τὸν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν Ὠκεανόν.

Οὐκ οἶδα δὲ, πῶς ἂν τις περὶ τῶν ἀδήλων αὐτῶ πιστεύσειε, μηδὲν εἰκὸς ἔχοντι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, ὅταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λέγη· καὶ ταῦτα φίλος Πομπηῖῳ γεγωνώς, τῷ στρατεύσαντι ἐπὶ τοὺς Ἰβήρας, καὶ τοὺς Ἀλβανούς, μέχρι τῆς ἐφ' ἑκἄτερα θαλάττης, τῆς τε Κασπίας καὶ τῆς Κολχικῆς. Φησὶ γοῦν ἐν Ῥόδῳ γενόμενον τὸν Πομπηῖον, ἠνίκα ἐπὶ τὸν ληστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν, εὐθύς δ' ἔμελλε καὶ ἐπὶ Μιθριδάτην ὀρμήσειν, καὶ τὰ μέχρι τῆς Κασπίας ἔθνη, παρατυχεῖν διαλεγομένῳ τῷ Ποσειδωνίῳ· ἀπιόντα δ' ἐρέσθαι, εἴτι προσιάττει· τὸν δ' εἰπεῖν, Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Προστίθει δὲ τούτοις, ὅτι καὶ τὴν ἱστορίαν συνέγραψε τὴν περὶ αὐτόν. Διὰ δὲ ταῦτα ἐχοῖν, φροστίσαι τὰ ληθούσας πλέον τι.

Δεύτερον δ' ἂν εἴη μέρος, τὸ ὑπὲρ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης, ἣν Κασπίαν καλοῦμεν, μέχρι τῶν κατ' Ἰνδοῦς Σκυθῶν. Τρίτον δὲ μέρος τὸ συνεχὲς τῷ λεχθέντι ἰσθμῷ, καὶ ἀεὶ τὰ ἐξῆς τούτῳ, καὶ ταῖς Κασπίαις πύλαις, τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς Εὐρώπης ἐγγυτάτω. Ταῦτα δ' ἐστὶ Μηδία καὶ Ἀρμενία, καὶ Καππαδοκία, καὶ τὰ μεταξὺ. Τέταρτον δ' ἢ ἐντὸς Ἄλφειο γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Ταύρῳ, καὶ ἐκτὸς, ὅσα εἰς τὴν χερσόνησον ἐμπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διείργων ἰσθμὸς τὴν τε Ποντικὴν καὶ τὴν Κιλικίαν θάλασσαν. Τῶν δὲ ἄλλων, τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου, τὴν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν καὶ τὴν Ἀριανὴν, μέχρι τῶν ἔθνῶν τῶν καθηκόντων πρὸς τε τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον, καὶ τὸν Νεῖλον, καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ τὸ Ἰσικόν.

II. Οὕτω δὲ διακειμένων, τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν, ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν καὶ τὸν Ὠκεανόν, Σκυθῶν τινὲς Νομάδες, καὶ Ἀμαξιοκοί· ἐνδοτέρῳ δὲ τούτων Σαρμάται καὶ οὗτοι Σκύθαι, Ἄρσοι καὶ Σιρακοί, μέχρι τῶν Καυκασίων ὄρεων ἐπὶ μεσημβρίαν τείνοντες· οἱ μὲν, Νομάδες, οἱ δὲ, καὶ Σκηνῖται καὶ Γεωργοί· περὶ δὲ τὴν λίμνην Μαιῶται· πρὸς δὲ τῇ θαλάττῃ τοῦ Βοσπόρου τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐστὶ, καὶ ἡ Σινδική· μετὰ δὲ ταύτην Ἀχαιοὶ καὶ Ζυγοί, καὶ Ἠνίοχοι, Κερκέται τε καὶ Μακροπώγωνες. Ὑπέροκεινται δὲ τούτων καὶ τὰ τῶν Φθειροφάγων στενά· μετὰ δὲ τοὺς Ἠνιόχους ἡ Κολχίς, ὑπὸ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι κειμένη καὶ τοῖς Μοσχικοῖς. Ἐπεὶ δ' ὄριον ὑπόκειται τῆς Εὐρώ-

πης καὶ τῆς Ἀσίας ὁ Τανάϊς ποταμὸς, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι τὰ καθ' ἕκαστα ὑπογράψομεν.

Φέρεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, οὐ μὴν ὡς ἂν κατὰ διάμετρον ἀντιρῶσιν τῷ Νεῖλῳ, καθάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ ἐωθινώτερος ἐκείνου, παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς ἀδήλους ἔχων· ἀλλὰ τοῦ μὲν, πολὺ τὸ φανερόν, χώραν διεξιδόντος πᾶσαν εὐεπίμικτον, καὶ μακροὺς ἀνάπλους ἔχοντος. Τοῦ δὲ Ταναΐδος τὰς μὲν ἐκβολὰς ἴσμεν· (δύο δ' εἰσὶν εἰς τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς Μαιώτιδος, ἑξήκοντα σταδίους ἀλλήλων διέχουσαι,) τὸ δ' ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν, ὀλίγον τὸ γνώριμόν ἐστι, διὰ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἀπορίας τῆς χώρας, ἃς οἱ μὲν αὐτόχθονες δύνανται φέρειν, σαρξὶ καὶ γάλακτι τρεφόμενοι νομαδικῶς· οἱ δ' ἄλλοεθνεῖς οὐχ ὑπομένουσιν. Ἄλλως δὲ οἱ Νομάδες δυσεπίμικτοι τοῖς ἄλλοις ὄντες, καὶ πλήθει, καὶ βία διαφέροντες, ἀποκεκλείκασιν, εἰ καὶ τι πορεύσιμον τῆς χώρας ἐστίν, ἢ εἰ τινὰς τετύχηκεν ἀνάπλους ἔχων ὁ ποταμὸς. Ἀπὸ δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὲν ὑπέλαβον, τὰς πηγὰς ἔχειν αὐτὸν ἐν τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι· πολὺν δ' ἐνεχθέντα ἐπὶ τὰς ἀρκτους, εἶτα ἀναστρέψαντα ἐκβάλλειν ἐς τὴν Μαιώτιν· τούτοις δὲ ὁμοδοξεῖ καὶ Θεοφάνης ὁ Μιτυληναῖος. Οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ἰστροῦ φέρεσθαι· σημεῖον δὲ φέρουσιν οὐδὲν τῆς πόρῳθεν οὕτω ῥύσεως καὶ ἀπ' ἄλλων κλιμάτων, ὥσπερ οὐ δυνατὸν ὄν καὶ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν.

Ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ καὶ τῇ λίμνῃ πόλις ὀμώνυμος οἰκεῖται Τάναϊς, κτίσμα τῶν τὸν Βόσπορον ἔχόντων Ἑλλήνων· νεωστὶ μὲν οὖν ἐξεπόρθησεν αὐτὴν Πολέμων, ὁ βασιλεὺς, ἀπειθοῦσαν. Ἦν δ' ἔμπορεῖον κοινὸν τῶν τε Ἀσιανῶν καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν Νομάδων, καὶ τῶν ἐκ τοῦ Βοσπόρου τὴν λίμνην πλεόντων, τῶν μὲν, ἀνδράποδα ἀγόντων καὶ δέρματα, καὶ εἴτι ἄλλο τῶν Νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον, καὶ τ' ἄλλα, ὅσα τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεῖα, ἀντιφορτιζομένων. Πρόκειται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τοῦ ἔμπορείου νῆσος Ἀλωπεκία, κατοικίσι μιγάδων ἀνθρώπων. Ἔστι δὲ καὶ ἕλλα νησίδια πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ. Διέχει δὲ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος εὐθυπλοοῦσι ἐπὶ τὰ βόρεια δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους ὁ Τάναϊς· οὐ πολὺ δὲ πλείους εἰς παραλεγόμενῳ τὴν γῆν.

Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν πρῶτον μὲν ἔστιν ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος προιοῦσιν ἐν ὀκτακοσίοις σταδίοις ὁ μέγας καλούμενος Ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλείστα ἀλιεύματα τῶν εἰς ταριχείας ἰχθύων· ἔπειτα ἐν ἄλλοις ὀκτακοσίοις ὁ ἐλάσσων Ῥομβίτης, καὶ ἄκρα, ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἀλιείας ἐλάττους· ἔχουσι δὲ οἱ μὲν περὶ πρότερον νησία ὀρηκτήρια, οἱ δ' ἐν τῷ μικρῷ Ῥομβίτῃ αὐτοὶ εἰσιν οἱ Μαιῶται ἐργαζόμενοι· οἰκοῦσι γὰρ ἐν τῷ παράπλῳ τούτῳ παντὶ οἱ Μαιῶται, γεωργοὶ μὲν, οὐχ ἦττον δὲ τῶν Νομάδων πολεμισταί. Διήρηνται δὲ εἰς ἔθνη πλείω, τὰ μὲν πλησίον τοῦ Ταναΐδος ἀγριώτερα, τὰ δὲ συνάπτοντα τῷ Βοσπόρῳ χειροῆθη μᾶλλον. Ἀπὸ δὲ τοῦ μι-

κροῦ Ῥομβίτου στάδιοι εἰσιν ἑξακόσιοι ἐπὶ Τυράμβην καὶ τὸν Ἀντικείμεν ποταμόν· εἴθ' ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐπὶ τὴν κώμην τὴν Κιμμερικὴν, ἣτις ἐστὶν ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλεύουσιν· ἐν δὲ τῷ παράπῳ τούτῳ, καὶ σκοπαὶ τινες λέγονται Κλαζομενίων.

Τὸ δὲ Κιμμερικὸν πόλις ἦν πρότερον ἐπὶ χερσονήσου ἰδρυμένη, τὸν ἰσθμὸν τάφρω καὶ χώματι κλείουσα· ἐκέκτηντο δ' οἱ Κιμμέριοι μεγάλην ποτὲ ἐν τῷ Βοσπόρῳ δύναμιν· διόπερ καὶ Κιμμερικὸς βόσπορος ὠνομάσθη. Οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ τοὺς τὴν μεσόγαιαν οἰκοῦντας ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ Πόντου μέχρι Ἰωνίας ἐπιδραμόντες. Τούτους μὲν οὖν ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων Σκύθαι· τοὺς δὲ Σκύθας Ἕλληνες, οἱ Παντικάπαιον καὶ τὰς ἄλλας οἰκίσαντες πόλεις, τὰς ἐν Βοσπόρῳ.

Εἴτ' ἐπὶ τὴν Ἀχίλλειον κώμην εἴκοσι στάδια, ἐν ἣ τὸ Ἀχιλλέως ἱερόν· ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ στενώτατος πορθμὸς τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος, ὅσον εἴκοσι σταδίων, ἢ καὶ πλείονων, ἔχον ἐν τῇ περὶ αἶψα τὸ Μυρμήκιον κώμην· πλησίον δ' ἐστὶ τοῦ Ἡρακλείου καὶ τὸ Παρθένιον.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Σατύρου μνημα ἐνενήκοντα στάδιοι τοῦτο δ' ἐστὶν ἐπ' ἄκρας τινὸς χωστὸν ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευσάντων τοῦ Βοσπόρου.

Πλησίον δὲ κώμη Πατραεὺς, ἀφ' ἧς ἐπὶ κώμην Κοροκανδάμην ἑκατὸν τριάκοντα. Αὕτη δ' ἐστὶ τοῦ Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπόρου πέρας. Καλεῖται δὲ οὕτως ὁ στενωπὸς, ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος, ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ Ἀχίλλειον καὶ τὸ Μυρμή-

κίον στενῶν, διατείνων μέχρι πρὸς τὴν Κοροκονδάμην καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ κώμιον τῆς Παντικαπαίων γῆς, ὄνομα Ἄκρα, ἑβδομήκοντα σταδίων διειργόμενον πορθμῶ· μέχρι γὰρ δεῦρο, καὶ ὁ κρῦσταλλος διατείνει, πηττομένης τῆς Μαιώτιδος κατὰ τοὺς κρημοὺς, ὥστε πεζεύεσθαι. Ἄπας δ' ἐστὶν εὐλίμενος ὁ στενωπὸς οὗτος·

Ἐπέρεται δὲ τῆς Κοροκονδάμης εὐμεγέθης λίμνη, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς Κοροκονδαμῆτιν· ἐκδίδωσι δ' ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς κώμης εἰς τὴν θάλατταν· ἐμβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην ἀπορροῶς τις τοῦ Ἀντικείμενου ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον περικλυστὸν τινα ταύτη τε τῇ λίμνῃ, καὶ τῇ Μαιώτιδι, καὶ τῷ ποταμῷ· Τινὲς δὲ καὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν Ἑπανιν προσαγορεύουσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βορυσθένει.

Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὴν Κοροκονδαμῆτιν ἢ τε Φαναγορία ἐστὶ πόλις ἀξιόλογος, καὶ Κῆποι, καὶ Ερμώνασσα, καὶ τὸ Ἀπάτουρον, τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν· ὧν ἡ Φαναγορία καὶ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν λεχθεῖσαν νῆσον ἴδρυνται, εἰσπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ· αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις ἐν δεξιᾷ πέραν Ἑπάνιος ἐν τῇ Σινδικῇ. Ἔστι δὲ καὶ Γοργυπία· ἐν δὲ τῇ Σινδικῇ τὸ βασιλείιον τῶν Σινδῶν πλησίον θαλάττης, καὶ Ἀβοράκη. Τοῖς δὲ τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ὑπήκοοι ὄντες ἅπαντες Βοσπορανοὶ καλοῦνται· καὶ ἔστι τῶν μὲν Εὐρωπαϊῶν Βοσπορανοῶν μητρόπολις τὸ Παντικαπαίων· τῶν δ' Ἀσιανῶν τὸ Φαναγόρου· καλεῖται γὰρ καὶ οὕτως ἡ πόλις· καὶ δοκεῖ τῶν μὲν ἐκ τῆς

Μαιώτιδος καὶ τῆς ὑπερκειμένης βαρβάρου κατακομιζομένων ἔμπορεῖον εἶναι τὰ Φαναγόρια· τῶν δ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων ἐκεῖσε τὸ Παντικάπαιον· ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Φαναγορίᾳ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐπίσημον τῆς Ἀπατούρου. Ἐτυμολογοῦσι δὲ τὸ ἐπίθετον τῆς θεοῦ μῦθόν τινα προστησάμενοι, ὡς ἐπιθεμένων ἐνταῦθα τῇ θεῷ τῶν Γιγάντων, ἐπικαλεσαμένη τὸν Ἡρακλέα, κρύψειεν ἐν κευθμῶνί τι, εἶτα τῶν Γιγάντων ἕκαστον δεχομένη καθ' ἓνα, τῷ Ἡρακλεῖ παραδιδοίη δολοφονεῖν ἐξ ἀπάτης.

Τῶν Μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοὶ τε οἱ Σινδοὶ, καὶ Δανδάριοι, καὶ Τορεάται, καὶ Ἄγροι, καὶ Ἀρξήχοι· ἔτι δὲ Τάρπητες, Ὀβιδιακηνοὶ, Σιττακηνοὶ, Δόσκοι, ἄλλοι πλείους· τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ Ἀσπουργιανοὶ, μεταξὺ Φαναγορίας οἰκοῦντες καὶ Γοργιππίας ἐν πεντακοσίοις σταδίοις· οἷς ἐπιθέμενος Πολέμων ὁ βασιλεὺς ἐπὶ προσποιήσει φιλίας, οὐ λαθὼν, ἀντεστρατηγήθη, καὶ ζωγρία ληφθεὶς ἀπέθανε. Τῶν δὲ συμπάντων Μαιωτῶν τῶν Ἀσιανῶν, οἱ μὲν ὑπήκουον τῶν τὸ ἔμπορεῖον ἐχόντων, τὸ ἐν τῷ Τανάϊδι· οἱ δὲ, τῶν Βοσπορανῶν· τοτὲ δ' ἀφίσταντο ἄλλοι ἄλλοι. Πολλάκις δ' οἱ τῶν Βοσπορανῶν ἡγεμόνες καὶ τὰ μέχρι τοῦ Τανάϊδος κατεῖχον, καὶ μάλιστα οἱ ἕστατοι Φαρνάκης καὶ Ἀσανδρος καὶ Πολέμων. Φαρνάκης δὲ ποτε καὶ τὸν Ἴβανιν τοῖς Δανδαρίοις ἐπαγαγεῖν λέγεται διὰ τινος παλαιᾶς διώρυχος, ἀνακαθάρσας αὐτήν, κατακλύσαι τὴν χώραν.

Μετὰ δὲ τὴν Σινδικὴν καὶ τὴν Γοργιππίαν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἢ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ζυγῶν καὶ Ἡτιόχων

παραλία, τὸ πλεόν ἀλίμενος καὶ ὄρεινή, τοῦ Καυ-
 κάσου μέρος οἷσα. Ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατ-
 ταν ληστηρίων, ἀκάτια ἔχοντες λεπτά, στενά καὶ
 κοῦφα, ὅσον ἀνθρώπους πέντε καὶ εἴκοσι δεχόμενα·
 σπάνιον δὲ, τριάκοντα δεξασθαι τοὺς πάντας δυνά-
 μενα· καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ Ἕλληνες καμάρας. Φασὶ
 δ' ἀπὸ τῆς Ἰάσονος στρατιᾶς, τοὺς μὲν Φθιωτὰς
 Ἀχαιοὺς τὴν ἐνθάδε Ἀχαιίαν οἰκίσαι, Λάκωνας δὲ
 τὴν Ἠνιοχίαν, ὧν ἦρχον Ῥέκας καὶ Ἀμφίστρατος,
 οἱ τῶν Διοσκούρων ἠνίοχοι· καὶ τοὺς Ἠνιόχους ἀπὸ
 τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι· τῶν δ' οὖν καμαρῶν στό-
 λους κατασκευαζόμενοι καὶ ἐπιπλέοντες τοτὲ μὲν
 ταῖς ὀλκάσι, τοτὲ δὲ χώρᾳ τινὶ, ἢ καὶ πόλει τινὶ θα-
 λαττοκρατοῦσι. Προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ
 οἱ τὸν Βόσπορον ἔχοντες, ὑπόρμους χορηγοῦντες,
 καὶ ἄγορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἀρπαζομένων· ἐπανι-
 όντες δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες,
 ἀναθέμενοι τοῖς ἄμοις τὰς καμάρας, ἀναφέρουσιν
 ἐπὶ τοὺς δρυμούς, ἐν οἷσπερ καὶ οἰκοῦσι, λυπρὰν
 ἀροῦντες γῆν· καταφέρουσι δὲ πάλιν, ὅταν ἦ και-
 ρὸς τοῦ πλεῖν. Τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἄλλο-
 τρία, γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύ-
 ψαντες τὰς καμάρας, αὐτοὶ πλανῶνται πεζοὶ νύκτωρ
 καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. Ἄ δ' ἂν
 λάβωσιν ἐπίλυτρα ποιοῦνται ῥαδίως, μετὰ τοὺς ἀνά-
 πλους μηνύοντες τοῖς ἀπολέσασιν. Ἐν μὲν οὖν τοῖς
 δυναστευομένοις τόποις, ἔστι τις βοθήθεια ἐκ τῶν ἡ-
 γεμόνων τοῖς ἀδικουμένοις. Ἀντεπιτίθενται γὰρ πολ-
 λάκις, καὶ κατάγουσιν αὐτάνδρους τὰς καμάρας. Ἡ

δ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ, δια τὴν ὀλιγωρίαν τῶν πεμπομένων.

Τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος. Δυναστεύονται δὲ καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν καλουμένων σκηπτούχων· καὶ αὐτοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις, ἢ βασιλεῦσιν εἰσιν. Οἱ γοῦν Ἑνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας, ἠνίκα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προγονικῆς εἰς Βόσπορον διήει τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ αὕτη μὲν ἦν πορευσιμος αὐτῷ· τῆς δὲ τῶν Ζυγίων ἀπογνοὺς διὰ τε δυσχερείας καὶ ἀγριότητας, τῇ παραλίᾳ χαλεπῶς ἦει, τὰ πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἕως ἐπὶ τὴν τῶν Ἀχαιῶν ἦκε· καὶ προσλαβόντων τούτων, ἐξετέλεσε τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος, οὐ πολὺ τῶν τετρακισχιλίων λείπουσιν σταδίων.

Εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς Κοροκονδάμης πρὸς ἑω μὲν ὁ πλοῦς ἐστίν. Ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ Σινδικὸς ἐστὶ λιμὴν· καὶ πόλις, εἶτα ἐν τετρακοσίοις τὰ καλούμενα Βάτα, κώμη, καὶ λιμὴν, καθ' ὃ μάλιστα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ἢ Σινώπη ταύτῃ τῇ παραλίᾳ, καθάπερ ἢ Κάραμβις εἴρηται τῷ Κριοῦ μετώπῳ· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ μὲν Ἀρτεμίδωρος τὴν Κερκετῶν λέγει παραλίαν, ὑφόρους ἔχουσιν καὶ κώμας, ὅσον ἐπὶ σταδίους ὀκτακοσίους καὶ πενήκοντα· εἶτα τὴν τῶν Ἀχαιῶν σταδίων πεντακοσίων· εἶτα τὴν τῶν Ἑνιόχων χιλίων· εἶτα τὸν Πιτυοῦντα τὸν μέγαν, τριακοσίων ἐξήκοντα μέχρι Διοσκουριάδος. Οἱ δὲ τὰ Μιθριδατικά συγγράψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτέον, Ἀχαιοὺς λέγουσιν πρώτους, εἶτα Ζυγοὺς, εἶτα Ἑνιόχους, εἶτα Κερκέ-

τας, καὶ Μόσχους, καὶ Κολχούς, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων Φθειροφάγους, καὶ Σοάνας, καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ περὶ τὸν Καύκασον. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία, καθάπερ εἶπον, ἐπὶ τὴν ἑω τείνει, καὶ βλέπει πρὸς νότον· ἀπὸ δὲ τῶν Βατιῶν ἐπιστροφὴν λαμβάνει κατὰ μικρόν· εἴτ' ἀντιπρόσωπος γίνεται τῇ δύσει, καὶ τελευτᾷ πρὸς τὸν Πιτυοῦντα καὶ τὴν Διοσκουριάδα· ταῦτα γὰρ τὰ χωρία συνάπτει τῆς Κολχίδος τῇ λεχθείσῃ παραλίᾳ. Μετὰ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ἡ λοιπὴ τῆς Κολχίδος ἐστὶ παραλία, καὶ ἡ συνεχὴς Τραπεζοῦς, καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα· εἴτα εἰς εὐθείαν ταθεῖσά πως πλευρὰν, τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου ποιοῦσαν, τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. Ἄπασα δ' ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι Διοσκουριάδος καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων, ὑποπέπτωκε τῷ Κανκάσῳ.

Ἔστι δ' ὄρος τοῦτο ὑπερκείμενον τοῦ πελάγους ἑκατέρου, τοῦ τε Ποντικοῦ, καὶ τοῦ Κασπίου, διατειχίζον τὸν ἰσθμὸν, τὸν διείργοντα αὐτά. Ἀφορίζει δὲ πρὸς νότον μὲν τὴν τε Ἀλβανίαν, καὶ τὴν Ἰβηρίαν· πρὸς ἄρκτον δὲ τὰ τῶν Σαρματιῶν πεδία· εὐδενδρον δ' ἐστὶν ὕλη παντοδαπῇ, τῇ τε ἄλλῃ, καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν Κασπίων παρονομασθέντα. Ἀγκῶνες δὲ τινες αὐτοῦ προπίπτουσιν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, οἱ τὴν τε Ἰβηρίαν περιλαμβάνουσι μέσῃν, καὶ τοῖς Ἀρμενίων ὄρεσι συνάπτουσι, καὶ τοῖς Μοσχικοῖς κα-

λουμένοις· ἔτι δὲ τῶ Σκυδίσῃ καὶ τῶ Παρυάδῃ· ταῦτα δ' ἐστὶ μέρη τοῦ Ταύρου πάντα, τοῦ παροῦντος τὸ νότιον τῆς Ἀρμενίας πλευρὸν, ἀπερὸ ὄρωγα πῶς ἐκείθεν πρὸς ἄρκτον, καὶ προσπίπτοντα μέγρι τοῦ Καυκάσου, καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου παραλίας, τῆς ἐπὶ Θεμίσκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς Κολχίδος.

Ἡ δ' οὖν Διοσκουριάς ἐν κόλπῳ τοιοῦτῳ κειμένη, καὶ τὸ ἐωθινώτατον σημεῖον ἐπέχουσα τοῦ σύμπαντος πελάγους, μυχὸς τε τοῦ Εὐξείνου λέγεται, καὶ ἔσχατος πλοῦς· τὸ γὰρ παροιμιακῶς λεχθέν, οὕτω δεῖ δέξασθαι·

Εἰς Φάσιν, ἔνθα ναυσὶν ἔσχατος δρόμος.

οὐχ ὡς τὸν ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ ἰάμβειον· οὐδὲ δὴ ὡς τὴν δμώνυμον αὐτῷ πόλιν κειμένην ἐπὶ τῶ ποταμῷ, ἀλλ' ὡς τὴν Κολχίδα ἀπὸ μέρους, ἐπεὶ ἀπὸ γε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάττων ἑξακοσίων σταδίων λείπεται πλοῦς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν μυχόν. Ἡ δ' αὐτὴ Διοσκουριάς ἐστὶ καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ τοῦ Πόντου, καὶ ἐμπορεῖον τῶν ὑπερκειμένων καὶ συνέγγυς ἔθνῶν κοινόν. Συνέρχεσθαι γοῦν εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ, καὶ τριακόσια ἔθνη φασίν, οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα δὲ ἑτερόγλωττα, διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν, ὑπὸ αὐθαδείας καὶ ἀγριότητος. Σαρμάται δ' εἰσὶν οἱ πλείους· πάντες δὲ καὶ Καυκάσιοι. Ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ τὴν Διοσκουριάδα.

Καὶ ἡ λοιπὴ δὲ Κολχίς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἢ

πλείων ἐστὶ· διαφόρῃ δ' αὐτὴν ὁ Φάσις μέγας ποταμὸς, ἐξ Ἀρμενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τὸν τε Γλαῦκον καὶ τὸν Ἴππον, ἐκ τῶν πλησίον ὄρων ἐκπίπτοντας ἀναπλεῖται δὲ μέχρι Σαραπανῶν ἐρύματος, δυναμένου δέξασθαι καὶ πόλεως συνοικισμόν· ὅθεν πεζεύουσιν ἐπὶ τὸν Κύρον ἡμέραις τέσσαρσι δι' ἀμαξιτοῦ. Ἐπίκειται δὲ τῷ Φάσιδι ὁμώνυμος πόλις, ἐμπορεῖον τῶν Κόλχων, τῇ μὲν προβεβλημένη τὸν ποταμόν, τῇ δὲ, λίμνην, τῇ δὲ, θάλατταν. Ἐντεῦθεν δὲ πλοῦς ἐπ' Ἀμισοῦ καὶ Σινώπης, τριῶν ἡμερῶν, ἢ δύο, διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς μαλακοὺς εἶναι, καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολὰς. Ἀγάθη δ' ἐστὶν ἡ χώρα, καὶ καρποῖς, πλὴν τοῦ μέλιτος· πικρῖζει γὰρ τὸ πλεόν· καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν πᾶσι· πολλὴν τε γὰρ καὶ φύει, καὶ ποταμοῖς κατακομίζει· λινόν τε ποιεῖ πολὺ, καὶ κάνναβιν, καὶ κηρόν, καὶ πίτταν. Ἡ δὲ λινουργία καὶ τεθρύλληται. Καὶ γὰρ εἰς τοὺς ἕξω τόπους ἐπεκόμιζον· καὶ τινες βουλόμενοι συγγενειάν τινα τοῖς Κόλχοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμφανίζειν, ἀπὸ τούτων πιστοῦνται. Ἐτέρκειται δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ Μοσχικῇ τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερόν, Φορῖζου ἴδρυμα, καὶ μαντεῖον ἐκείνου, ὅπου κριοῦς οὐ θύεται, πλοῦσιόν ποτε ὑπάρξαν, συληθέν δὲ ὑπὸ Φαρνάκου καθ' ἡμᾶς, καὶ μικρόν ὕστερον ὑπὸ Μιθριδάτου, τοῦ Περγαμηνοῦ. Κακωθείσης γὰρ χώρας,

Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει,
φησὶν Εὐροπίδης.

Τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν ὄσσην ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἡ

χώρα αὕτη, δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν Ἰάσονος στρατείαν αἰνιτιτόμενοι, προελθόντος μέχρι καὶ Μηδίας· ἔτι δὲ πρότερον τὴν Φρίξου. Μετὰ δὲ ταῦτα διαδεξάμενοι βασιλεῖς εἰς σκηπτουχίας διηρημένην ἔχοντες τὴν χώραν μέσως ἔπραττον· ἀνξηθέντος δὲ ἐπὶ πολὺ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, εἰς ἐκείνον ἡ χώρα περιέστη· ἐπέμπετο δ' αἰεὶ τις τῶν φίλων ὑπαρχος καὶ διοικητὴς τῆς χώρας. Τούτων δὲ ἦν καὶ Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεῖος πρὸς πατρός· ἦν δ' ἔνθεν ἡ πλείστη τῶν βασιλεῖν πρὸς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ὑπουργία. Καταλυθέντος δὲ Μιθριδάτου, συγκατελύθη καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν πᾶσα, καὶ διενεμήθη πολλοῖς· ὕστατα δὲ Πολέμων ἔσχε τὴν Κολχίδα, καὶ κείνου τελευτήσαντος, ἡ γυνὴ Πυθοδωρῆς κρατεῖ, βασιλεύουσα καὶ Κόλχων, καὶ Τραπεζοῦντος, καὶ Φαρνακίας, καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τοῖς ὕστερον. Ἡ δ' οὖν Μοσχική, ἐν ἣ τὸ ἱερόν, τριμερὴς ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν αὐτῆς Κόλχοι, τὸ δὲ Ἰβηρες, τὸ δὲ Ἀρμένιοι. Ἔστι δὲ καὶ πολίχνιον ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ, Φρίξου πόλις, ἡ νῦν Ἰδήεσσα, εὐερκὲς χωρίον, ἐν μεθορίοις τῆς Κολχίδος. Περὶ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ῥεῖ ὁ Χάρις ποταμός.

Τῶν δὲ συνερχομένων ἐθνῶν εἰς τὴν Διοσκουριάδα, καὶ οἱ Φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ τοῦ ἀὐχμοῦ καὶ τοῦ πίνου λαβόντες τοῦνομα. Πλησίον δὲ καὶ οἱ Σοάνες, οὐδὲν βελτίους τούτων τῶν πίνων, δυνάμει δὲ βελτίους, σχεδὸν δὲ τι καὶ κράτιστοι κατὰ ἄκλῃν καὶ δύναμιν· δυναστεύουσι γοῦν τῶν κύκλων, τὰ ἄκρα τοῦ Καυκάσου κατέχοντες, τὰ ὑπὲρ τῆς Διοσ

κουριάδος· βασιλέα δ' ἔχουσι, καὶ συνέδριον ἀνδρῶν τριακοσίων· συνάγουσι δ', ὡς φασι, στρατείαν καὶ εἴκοσι μυριάδων· ἅπαν γὰρ ἔστι τὸ πλῆθος μάχιμον, οὐ συντεταγμένον· παρὰ τούτοις δὲ λέγεται καὶ χρυσὸν καταφέρειν τοὺς χειμάρρους· ὑποδέχεται δ' αὐτὸν τοὺς βαρβάρους φάτναις κατατετρωμέναις καὶ μαλλωταῖς δοραῖς· ἀφ' οὗ δὴ μεμυθεῖσθαι καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. [εἰ μὴ καὶ Ἰβηρας ὁμωνύμως τοῖς ἑσπερίοις καλοῦσιν ἀπὸ τῶν ἑκατέρωθεν χρυσείων]. Χρῶνται δ' οἱ Σοάνες φαρμάκοις πρὸς τὰς ἀκίδας θαυμαστώς, ἃ καὶ τοὺς ἀφαρμάκτοις τετρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὴν ὁσμὴν. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἔθνη, τὰ πλησίον περὶ τὸν Καύκασον, λυπρὰ καὶ μικρόχωρα· τὸ δὲ τῶν Ἀλβανῶν ἔθνος καὶ τὸ τῶν Ἰβήρων, ἃ δὴ πληροῦ μάλιστα τὸν λεχθέντα ἰσθμὸν, Καυκάσια καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν, εὐδαίμονα δὲ χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυναμένην.

III. Καὶ δὴ καὶ ἤγε Ἰβηρία οἰκεῖται καλῶς τὸ πλέον πόλεσι τε καὶ ἐποικίοις, ὥστε καὶ κεραμωτάς εἶναι στέγας, καὶ ἀρχιτεκτονικὴν τὴν τῶν οἰκίσεων κατασκευὴν, καὶ ἀγοράς, καὶ τ' ἄλλα κοινά.

Τῆς δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλῳ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι περιέχεται. Προπεπτώκασι γὰρ, ὡς εἶπον, ἀγκῶνες ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν εὐκαρπον, περιλαμβάνοντες τὴν σύμπασαν Ἰβηρίαν, καὶ συνάπτοντες πρὸς τε τὴν Ἀρμενίαν καὶ Κολχίδα· ἐν μέσῳ δ' ἔστι πεδίον ποταμοῖς διάρρυστον, μεγίστῳ δὲ τῷ Κύρῳ· ὃς τὴν ἀρχὴν ἔχων ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας, εἰσβαλὼν εὐθύς εἰς τὸ

πεδῖον τὸ λεχθὲν, παραλαβὼν καὶ τὸν Ἄραγον κάτω τοῦ Κανκάσου ῥέοντα, καὶ ἄλλα ὕδατα, διὰ στενῆς ποταμίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἐκπίπτει· μεταξὺ δὲ ταύτης τε καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐνεχθεῖς πολὺς διὰ πεδίων εὐβοτουμένων σφόδρα, δεξάμενος καὶ πλείους ποταμούς, ὧν ἔστιν ὁ, τε Ἀλαζώνιος, καὶ ὁ Σανδοβάνης, καὶ ὁ Φοιτάκης, καὶ Χάνης, πλωτοὶ πάντες, εἰς τὴν Κασπίαν ἐμβάλλει θάλατταν. Ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Κόρος.

Τὸ μὲν οὖν πεδῖον τῶν Ἰβήρων οἱ γεωργικώτεροι καὶ πρὸς εἰρήνην νενευκότες οἰκοῦσιν, Ἀρμενιστὶ τε καὶ Μηδιστὶ ἐσκευασμένοι· τὴν δ' ὄρεινὴν οἱ πλείους καὶ μάχιμοι κατέχουσι, Σύνθων δίκην ζῶντες καὶ Σαρματῶν, ὧν περ καὶ ὄμοροι καὶ συγγενεῖς εἰσιν· ἄπτονται δ' ὅμως καὶ γεωργίας, πολλὰς τε μυριάδας συνάγουσιν ἐξ ἑαυτῶν καὶ ἐξ ἐκείνων, ἐπειδὴν τι συμπέση θορυβῶδες.

Τέσσαρες δ' εἰσὶν εἰς τὴν χώραν εἰσβολαί· μία μὲν διὰ Σαραπανῶν, φρουρίου Κολχικοῦ, καὶ τῶν κατ' αὐτὸ στενῶν, δι' ὧν ὁ Φάσις γεφύραις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι περατὸς γενόμενος, διὰ τὴν σκολιότητα, καταρῶεϊ τραχὺς καὶ βίαιος εἰς τὴν Κολχίδα, πολλοῖς χειμάρροις κατὰ τὰς ἐπομβρίας ἐκχαραδρουμένων τῶν τόπων. Γεννᾶται δ' ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὄρων πολλαῖς συμπληρούμενος πηγαῖς· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις καὶ ἄλλους προσλαμβάνει ποταμούς, ὧν ἔστιν ὁ τε Γλαῦκος καὶ ὁ Ἴππος· πληρωθεῖς δὲ καὶ γενόμενος πλωτὸς ἐξήλθιν εἰς τὸν Πόντον, καὶ ἔχει πόλιν δμώνυμον ἐπ' αὐτῷ, καὶ λίμνην πλησίον. Ἡ μὲν οὖν

ἐκ τῆς Κολχίδος εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἐμβολὴ τοιαυτῆ, πέτραις, καὶ ἐρύμασι, καὶ ποταμοῖς χαραδρῶδεσι διακεκλεισμένη.

Ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον Νομάδων, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀνάβασις χαλεπὴ· καὶ μετὰ ταύτην ποταμία στενὴ ἐπὶ τοῦ Ἀράγου ποταμοῦ τετάρων ἡμερῶν ὁδὸν ἔχουσα ἐφ' ἓνα· φρουρεῖ δὲ τὸ πέρασ τῆς ὁδοῦ τεῖχος δύσμαχον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλβανίας, διὰ πέτρας πρῶτον λατομητὴ εἴσοδος, εἶτα διὰ τέλματος, ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐκ τοῦ Καυκάσου καταπίπτων. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀρμενίας τὰ ἐπὶ τῷ Κύρῳ στενὰ, καὶ τὰ ἐπὶ τῷ Ἀράγῳ· πρὶν γὰρ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν, ἔχουσιν ἐπικειμένους πόλεις ἐρυμνάς ἐπὶ πέτραις, διεχούσαις ἀλλήλων ὅσον ἐκκαίδεκα σταδίους· ἐπὶ μὲν τῷ Κύρῳ, τὴν Ἀρμοζικὴν, ἐπὶ δὲ Θατέρῳ Σευσάμορα. Ταύταις δὲ ἐχρήσατο ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον Πομπήιος, ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὀρμηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα Κανίδιος.

Τέτταρα δὲ καὶ γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν χώραν, ἐν μὲν, καὶ πρῶτον, ἐξ οὗ τοὺς βασιλέας καθιστᾷσι, κατ' ἀγχιστείαν τε καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτατον· ὁ δὲ δεῦτερος δικαιοδοτεῖ καὶ στρατηλατεῖ· δεῦτερον δὲ τὸ τῶν ἱερέων, οἳ ἐπιμελοῦνται καὶ τῶν πρὸς τοὺς ὁμόρους δικαίων· τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατευομένων καὶ γεωργούντων· τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἳ βασιλικοὶ δοῦλοί εἰσι, καὶ πάντα διακονοῦνται τὰ πρὸς τὸν βίον. Κοινὰ δ' εἰσὶν αὐτοῖς αἱ κτίσεις κατὰ συγγένειαν· ἄρχει δὲ καὶ ταμιεῦει ἐκάστην ὁ πρεσβύτατος. Τοιοῦτοι μὲν οἱ Ἰβήρες καὶ ἡ χώρα αὐτῶν.

IV. Ἀλβανοὶ δὲ ποιμενικώτεροι, καὶ τοῦ νομαδικοῦ γένους ἐγγυτέρω, πλὴν οὐκ ἄγριοι· ταύτη δὲ καὶ πολεμικοὶ μετρίως. Οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν Ἰβήρων καὶ τῆς Κασπίας θαλάττης, πρὸς ἑὼ μὲν ἀπτόμενοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσει δὲ ὁμοροῦντες τοῖς Ἰβηρσι· τῶν δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειον φρουρεῖται τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι· ταῦτα γὰρ ὑπέροκειται τῶν πεδίων, καλεῖται δὲ τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλιστα Κεραύνια· τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ Ἀρμενία παρήκουσα· πολλὴ μὲν πεδιάς, πολλὴ δὲ καὶ ὄρεινὴ, καθάπερ ἡ Καμβυσηνὴ, καθ' ἣν ἅμα καὶ τοῖς Ἰβηρσι, καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς οἱ Ἀρμένιοι συνάπτουσιν.

Ὁ δὲ Κύρος ὁ διαφθόρων τὴν Ἀλβανίαν, καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντες ἐκεῖνον, ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρεταῖς προσλαμβάνουσι, τὴν δὲ θάλατταν ἄλλοτριοῦσιν. Ἡ γὰρ χοῦς, προσπίπτουσα πολλή, πληροῖ τὸν πόρον, ὥστε καὶ τὰς ἐπικειμένας νησίδας ἐξηπειροῦσθαι, καὶ τενάγη ποιεῖν ἀνώμαλα καὶ δυσφύλακτα· τὴν δ' ἀνωμαλίαν ἐπιτείνουσιν αἱ ἐκ τῶν πλημμυρίδων ἀνακοπαί. Καὶ δὴ καὶ εἰς στόματα δώδεκα φασὶ μεμερίσθαι τὰς ἐκβολὰς, τὰ μὲν τυφλά, τὰ δὲ παντελῶς ἐπιγελῶντα, καὶ μηδὲν ὕφομον ἀπολείποντα· ἐπὶ πλείους γοῦν, ἢ ἐξήκοντα σταδίους ἀμφικλύστου τῆς ἠϊόνος οὔσης τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν εἶναι μέρος αὐτῆς ἀπροσπέλαστον· τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντακοσίων παρήκειν σταδίων, θινώδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιαλὸν Πλησίον δὲ καὶ ὁ Ἀράξης ἐμβάλλει, τραχὺς ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἐκπίπτων· ἦν δὲ ἐκεῖνος προωθεῖ χοῦν,

πορευτὸν ποιῶν τὸ ρεῖθρον, ταύτην δὲ Κύρος ἀναπληροῖ.

Τάχα μὲν οὖν τῷ τοιούτῳ γένοι τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεῖ θαλάττης. Οὐδὲ γὰρ τῇ γῆ χροῖνται κατ' ἀξίαν, πάντα μὲν ἐκφερούση καρπὸν, καὶ τὸν ἡμερώτατον, πᾶν δὲ φυτὸν· καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῆ φέρει· τυγχάνει δ' ἐπιμελείας οὐδὲ μικρᾶς, ἀλλὰ τ' ἀγαθὰ ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα ἅπαντα φύονται, καθάπερ οἱ στρατεύσαντές φασι, Κυκλώπειόν τινα διηγοῦμενοι βίον· πολλαχοῦ γοῦν σπαρεῖσαν ἄπαξ, δις ἐκφέρειν καρπὸν, ἢ καὶ τρίς· τὸ δὲ πρῶτον καὶ πεντηκοντάχουν· ἀνέαστον καὶ ταῦτα, οὐδὲ σιδήρω τμηθεῖσαν, ἀλλ' αὐτοξύλω ἄρότρω. Ποτίζεται δὲ πᾶν τὸ πεδίον, τοῦ Βαβυλωνίου καὶ τοῦ Αἰγυπτίου μᾶλλον, τοῖς ποταμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδασι· ὥστ' αἰεὶ ποιάδη φυλάττειν τὴν ὄψιν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ εὐβροτὸν ἐστί· πρόσσεσι δὲ καὶ τὸ εὐάερον ἐκείνη μᾶλλον. Ἄσκαφοι δὲ ἄμπελοι μένουσι διὰ τέλους, τεμνόμεναι διὰ πενταετηρίδος· νέαι μὲν διετεῖς ἐκφέρουσιν ἤδη καρπὸν· τέλειαι δ' ἀποδιδόασι τοσοῦτον, ὥστε ἀφιᾶσιν ἐν τοῖς κλήμασι πολὺ μέρος. Εὐερνή δ' ἐστὶ καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς, τὰ τε ἡμερα, καὶ τὰ ἄγρια.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει, καὶ μεγέθει διαφέροντες· ἀπλοῖ δὲ, καὶ οὐ καπηλικοί· οὐδὲ γὰρ νομίσματι τὰ πολλὰ χροῖνται, οὐδὲ ἀριθμὸν ἴσασι μείζω τῶν ἑκατόν· ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦνται· καὶ πρὸς ἄλλα δὲ τὰ τοῦ βίου ὀφθύμως ἔχουσιν. Ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβές,

καὶ σταθμῶν· καὶ πολέμου δὲ, καὶ πολιτείας, καὶ γεωργίας ἀπρονοήτως ἔχουσιν· ὁμως δὲ καὶ πεζοὶ, καὶ ἀφ' ἵππων ἀγωνίζονται, ψилоὶ τε καὶ κατάφρακτοι, καθάπερ Ἀρμένιοι.

Στέλλουσι δὲ μείζω τῆς Ἰβήρων στρατιᾶς. Ὀπλίζουσι γὰρ καὶ ἕξ μυριάδας ἀνδρῶν· ἵππεας δὲ δισμυρίους καὶ δισχιλίους, ὅσοις πρὸς Πομπήϊον ἐκινδύνευσαν. Καὶ τούτοις δὲ συμπολεμοῦσιν οἱ νομάδες πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ὥσπερ τοῖς Ἰβηρσι κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Ἄλλως δ' ἐπιχειροῦσι τοῖς ἀνθρώποις πολλάκις, ὥστε καὶ γεωργεῖν κωλύουσιν. Ἀκοντισταὶ δὲ εἰσι καὶ τοξόται, θώρακας ἔχοντες καὶ θυρεοὺς· περίκρανα δὲ θήρεια παραπλησίως τοῖς Ἰβηρσιν. Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρας καὶ ἡ Κασπιανή, τοῦ Κασπίου ἔθνους ἐπώνυμος, οὔπερ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυκί. Ἡ δὲ ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν εἰσβολὴ διὰ τῆς Καμβυσσηνῆς ἀνύδρου τε καὶ τραχείας ἐπὶ τὸν Ἀλαζώνιον ποταμόν. Θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ κύνες αὐτῶν εἰς ὑπερβολὴν, οὐ τέχνη μᾶλλον, ἢ σπουδῇ τῇ περὶ τοῦτο.

Διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς. Νυκί μὲν οὖν εἰς ἀπάντων ἄρχει· πρότερον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην γλῶτταν ἰδίᾳ ἐβασιλεύοντο ἕκαστοι. Γλῶτται δ' εἰσὶν ἕξ καὶ εἴκοσι αὐτοῖς, διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικτον πρὸς ἀλλήλους. Φέρει δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἐρπετῶν ἔνια τῶν θανασίμων, καὶ σκορπίους, καὶ φαλάγγια· τῶν δὲ φαλαγγίων τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας πόθῳ τῶν οἰκείων.

Θεοὺς δὲ τιμῶσιν Ἥλιον καὶ Δία καὶ Σελήνην διαφερόντως δὲ τὴν Σελήνην. Ἔστι δ' αὐτῆς τὸ ἱερὸν τῆς Ἰβηρίας πλησίον· ἱερᾶται δ' ἀνὴρ ἐντιμότητος, μετὰ γε τὸν βασιλέα προεσιτῶς τῆς ἱερᾶς χώρας, πολλῆς καὶ εὐάνδρου, καὶ αὐτῆς, καὶ τῶν ἱεροδούλων, ὧν ἐνθουσιῶσι πολλοὶ καὶ προφητεύουσιν· ὅς δ' ἂν αὐτῶν ἐπὶ πλεόν κατάσχετος γενόμενος πλανᾶται κατὰ τὰς ἕλας μόνος, τοῦτον συλλαβὼν ὁ ἱερεὺς, ἀλύσει δῆσας ἱερᾶ τρέφει πολυτελῶς τὸν ἐναυτὸν ἐκεῖνον· ἔπειτα προαχθεὶς εἰς τὴν θυσίαν τῆς θεοῦ, σὺν ἄλλοις ἱερείοις θύεται μυρισθεῖς. Τῆς δὲ θυσίας ὁ τρόπος οὗτος. Ἐχων τις ἱερὰν λόγχην, ἧπέρ ἐστι νόμος ἀνθρωποθυτεῖν, παρελθὼν ἐκ τοῦ πλήθους, παίει διὰ τῆς πλευρᾶς εἰς τὴν καρδίαν, οὐκ ἄπειρος τοιοῦτου· πεσόντος δὲ σημειοῦνται μαγτεῖά τινα ἐκ τοῦ πτώματος, καὶ εἰς τὸ κοινὸν ἀποφαινοῦσι· κομισθέντος δὲ τοῦ σώματος εἰς τι χωρίον, ἐπιβαίνουσι ἅπαντες καθαρσίῳ χρώμενοι.

Ἐπερβαλλόντως δὲ καὶ τὸ γῆρας τιμῶσιν Ἀλβανοὶ, καὶ τὸ τῶν ἄλλων, οὐ τῶν γονέων μόνων. Τεθνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φροντίζειν, οὐδὲ μεμνήσθαι. Συγκατορῦτιουσιν μέντοι τὰ χρήματα αὐτοῖς· καὶ διὰ τοῦτο πένητες ζῶσιν, οὐδὲν πατρῶον ἔχοντες. Ταῦτα μὲν περὶ Ἀλβανῶν. Λέγεται δ' Ἰάσονα μετὰ Ἀρμένου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν πλοῦν, τὸν ἐπὶ τοὺς Κόλχους, ὄρμησαι μέχρι τῆς Κασπίας θαλάττης, καὶ τὴν τε Ἰβηρίαν καὶ τὴν Ἀλβανίαν ἐπελθεῖν, καὶ πολλὰ τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Μηδίας· ὡς μαρτυρεῖ τὰ τε Ἰασόνια καὶ ἄλλα ὑπομνήματα πλείω. Τὸν

δὲ Ἀρμενον εἶναι ἐξ Ἀρμένου πόλεως, τῶν περὶ τὴν Βοιβηΐδα λίμνην μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσσης· τοὺς σὺν αὐτῷ τε οἰκῆσαι τὴν τε Ἀκιλισινην καὶ τὴν Συσπιρῆτιν ἕως Καλαχανῆς καὶ Ἀδιαβηρῆς· καὶ δὴ καὶ τὴν Ἀρμενίαν ἐπάνυμον καταλιπεῖν.

V. Ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας ὄρεσι καὶ τὰς Ἀμαζόνας οἰκεῖν φασί. Θεοφάνης μὲν οὖν, ὁ συστρατεύσας τῷ Πομπηΐῳ, καὶ γενόμενος ἐν τοῖς Ἀλβανοῖς, μεταξὺ τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῶν Ἀλβανῶν φησὶ Γήλας οἰκεῖν καὶ Λήγας Σκύθας· καὶ ῥεῖν ἐνταῦθα τὸν Μερμάδαλιν ποταμὸν τούτων τε καὶ τῶν Ἀμαζόνων ἀνά μέσον. Ἄλλοι δὲ, ὧν καὶ ὁ Σκήπιος Μητροόδωρος καὶ Ἐψικράτης, οὐδὲ αὐτοὶ ἄπειροι τῶν τόπων γεγονότες, Γαργαρεῦσιν ὁμόρους αὐτὰς φασιν οἰκεῖν ἐν ταῖς ὑπωρείαις ταῖς πρὸς ἄρκτον τῶν Καυκασίων ὄρων, ἃ καλεῖται Κεραύνια.

Τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὐτὰς αὐτουργούσας ἕκαστα, τὰ τε πρὸς ἄρκτον, καὶ φυτουργίαν, καὶ τὰ πρὸς τὰς νομάς, καὶ μάλιστα τῶν ἵππων· τὰς δ' ἀλκιμωτάτας ἐφ' ἵππων κυνηγεσίαις πλεονάζειν, καὶ τὰ πολέμια ἀσκεῖν· ἀπάσας δ' ἐπικεκαῦσθαι τὸν δεξιὸν μαζὸν ἐκ νηπίων, ὥστε εὐπετόις χρῆσθαι τῷ βραχίονι πρὸς ἐκάστην χρείαν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις πρὸς ἀκοντισμὸν· χρῆσθαι δὲ καὶ τόξῳ, καὶ σαγάρει, καὶ πέλιτῃ· δορὰς δὲ θηρίων ποιῆσθαι ἐπίκρανά τε καὶ σκεπάσματα, καὶ διαζώματα· δύο δὲ μῆνας ἑξαίρετους ἔχειν τοῦ ἔαρος, καθ' οὓς ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ πλησίον ὄρος, τὸ διορίζον αὐτὰς τε καὶ τοὺς Γαργαρέας. Ἀναβαίνουσι δὲ κἀκεῖνοι καὶ

ἔθος τι παλαιόν, συνθύσοντές τε καὶ συνεσόμενοι ταῖς γυναιξί, τεκνοποιίας χάριν, ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκοτει, ὁ τυχῶν τῇ τυχούσῃ· ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντες ἀποπέμπουσιν· αἱ δ' ὅ, τι μὲν ἂν θῆλυ τέκωσι, κατέχουσιν αὐταὶ, τὰ δ' ἄρσενά κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν· ὠκείωται δ' ἕκαστος πρὸς ἕκαστον νομίζων υἱὸν διὰ τὴν ἄγνοϊαν.

Ὁ δὲ Μερμόδας καταρρόατιων ἀπὸ τῶν ὄρων διὰ τῆς τῶν Ἀμαζόνων, καὶ τῆς Σιρακηνῆς, καὶ ὄση μεταξὺ ἔρημος, εἰς τὴν Μαιῶτιν ἐκδίδωσι. Τοὺς δὲ Γαργαρέας συναναβῆναι μὲν ἐν Θεμισκύρας φασὶ ταῖς Ἀμαζόσιν εἰς τοὺςδε τοὺς τόπους· εἴτ' ἀποσιάντας αὐτῶν, πολεμεῖν μετὰ Θρακῶν καὶ Εὐβοέων τινῶν, πλανηθέντων μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτάς· ὕστερον δὲ καταλυσσαμένους τὸν πρὸς αὐτάς πόλεμον ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι συμβάσεις, ὥστε τέκνων συκοινωνεῖν μόνον, ζῆν δὲ καθ' αὐτοὺς ἑκατέρους.

Ἴδιον δὲ τι συμβέβηκε τῇ λόγῳ περὶ τῶν Ἀμαζόνων. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθῶδες καὶ τὸ ἱστορικὸν διωρισμένον ἔχουσι· τὰ γὰρ παλαιά, καὶ ψευδῆ, καὶ τερατώδη, μῦθοι καλοῦνται· ἢ δ' ἱστορία βούλεται τᾶληθές, ἅντε παλαιόν, ἅντε νέον· καὶ τὸ τερατώδες ἢ οὐκ ἔχει, ἢ σπάνιον. Περὶ δὲ τῶν Ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγεται, καὶ νῦν, καὶ πάλαι, τερατώδη τ' ὄντα, καὶ πίστειως πόρρω. Τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν, ὡς γυναικῶν στρατός, ἢ πόλις, ἢ ἔθνος συσταίῃ ἂν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν; καὶ οὐ μόνον γε συσταίῃ, ἀλλὰ καὶ ἐφόδους ποιήσαιτο ἐπὶ τὴν ἄλλο-

τρίαν, καὶ κρατήσειεν οὐ τῶν ἐγγύς μόνον, ὥστε καὶ μέχρι τῆς νῦν Ἰωνίας προελθεῖν· ἀλλὰ καὶ διαπόντιον στείλαιτο στρατιάν μέχρι τῆς Ἀττικῆς; Τοῦτο γὰρ ὁμοίον, ὡς ἂν εἴ τις λέγοι, τοὺς μὲν ἄνδρας γυναικας γεγονέναι τοὺς τότε, τὰς δὲ γυναῖκας ἄνδρας. Ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτῶν· ἐπιτείνει δὲ τὴν ἰδιότητα καὶ τὸ πιστεῦσθαι τὰ παλαιὰ μᾶλλον, ἢ τὰ νῦν.

Κτίσεις γοῦν πόλεων καὶ ἐπωνυμίαι λέγονται, καθάπερ Ἐφέσου, καὶ Σμύρνης, καὶ Κύμης, καὶ Μυρίνης, καὶ Πάφου, καὶ ἄλλα ὑπομνήματα· τὴν δὲ Θεμισκυραν, καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμώδοντα πεδία, καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη, ἅπαντες Ἀμαζόνων καλοῦσι, καὶ φασὶν ἔξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε. Ὅπου δὲ νῦν εἰσιν, ὀλίγοι τε καὶ ἀναποδείκτως καὶ ἀπίστως ἀποφαίνονται· καθάπερ καὶ περὶ Θαληστρίας, ἣν Ἀλεξάνδρῳ συμμίξαι φασὶν ἐν τῇ Ἴρκανίᾳ, καὶ συγγενέσθαι τεκνοποιίας χάριν, δυναστεῦσαι τῶν Ἀμαζόνων· οὐ γὰρ ὁμολογεῖται τοῦτο· ἀλλὰ τῶν συγγραφέων τοσοῦτων ὄντων, οἱ μάλιστα τῆς ἀληθείας φροντίσαντες οὐκ εἰρήκασιν· οὐδ' οἱ πιστευόμενοι μάλιστα οὐδενὸς μέμνηται τοιούτου· οὐδ' οἱ εἰπόντες τὰ αὐτὰ εἰρήκασιν. Κλείταρχος μὲν φησι τὴν Θαληστρίαν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν καὶ Θερμώδοντος ὀρμηθεῖσαν ἔλθεῖν πρὸς Ἀλέξανδρον· εἰσὶ δ' ἀπὸ Καστίων εἰς Θερμώδοντα στάδιοι πλείους ἑξακισχιλίων· καὶ τὰ πρὸς τὸ ἔνδοξον θρυλληθέντα καὶ ὁμολογεῖται παρὰ πάντων, οἱ δὲ πλάσαντες ἦσαν οἱ κολακείας μᾶλλον, ἢ ἀληθείας φροντίζοντες.

Οἷον τὸ τὸν Καυκασον μετενεγκεῖν εἰς τὰ Ἰνδικὰ ὄρη, καὶ τὴν πλησιάζουσαν ἐκείνοις ἕωσαν θάλατταν, ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων τῆς Κολχίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου ὄρων· ταῦτα γὰρ οἱ Ἕλληνες Καυκασον ὠνόμαζον, διέχοντα τῆς Ἰνδικῆς πλείους, ἢ τρισμυρίουσ σταδίους· καὶ ἐνταῦθα ἐμυθεύσαντο τὰ περὶ Προμηθέως καὶ τῶν δεσμῶν αὐτοῦ· ταῦτα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἕω ἐγνώριζον οἱ τότε. Ἡ δὲ ἐπὶ Ἰνδοῦσ στρατεία Διονύσου καὶ Ἡρακλέους ὕστερογενῆ τὴν μυθοποιίαν ἐμφαίνει· ἅτε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸν Προμηθέα λῦσαι λεγομένου χιλιάσιν ἐτῶν ὕστερον. Καὶ ἦν μὲν ἐνδοξότερον τὸ τὸν Ἀλέξανδρον μέχρι τῶν Ἰνδικῶν ὄρων καταστρέψασθαι τὴν Ἀσίαν, ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Καυκάσου· ἀλλ' ἢ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοῦνομα, καὶ τὸ τοὺς περὶ Ἰάσονα δοκεῖν μακροτάτην στρατείαν τελέσαι τῆσ μέχρι τῶν πλησίον Καυκάσου, καὶ τὸ τὸν Προμηθέα παραδεδόσθαι δεδεμένον ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆσ γῆσ ἐν τῷ Καυκάσῳ, χαριεῖσθαι τι τῷ βασιλεῖ ὑπέλαβον, οἱ τοῦνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαντες εἰς τὴν Ἰνδικήν.

Τὰ μὲν οὖν ὑψηλότατα τοῦ ὄντως Καυκάσου τὰ νοτιώτατά ἐστι, τὰ πρὸς Ἀλβανίαν, καὶ Ἰβηρίαν, καὶ Κόλχοις, καὶ Ἰνιόχοις. Οἰκοῦσι δὲ οὓς εἶπον τοὺς συνερχομένους εἰς τὴν Διοσκοουριάδα· συνέρχονται δὲ τὸ πλείστον ἁλῶν χάριν. Τούτων δ' οἱ μὲν, τὰς ἀκρωρείας κατέχουσιν· οἱ δὲ, ἐν νάπαισ αὐλίζονται, καὶ ζῆσιν ἀπὸ θηρείων σαρκῶν τὸ πλεον, καὶ καρπῶν ἀγρίων, καὶ γάλακτος. Αἱ δὲ κορυφαί, χει·

μῶνος μὲν, ἄβρατοι· θέρους δὲ, προσβαίνουσιν, ὑποδοῦμενοι κεντρωτὰ ὠμοβόϊνα δίκην τυμπάνων πλατεῖα, διὰ τὰς χιόνας καὶ τοὺς κρυστάλλους. Καταβαίνουσι δ' ἐπὶ δορυῶν κείμενοι σὺν τοῖς φορτίοις, καὶ κατολισθαίνοντες· ὅπερ καὶ κατὰ τὴν Ἀτροπατίαν Μηδίαν, καὶ κατὰ τὸ Μάσιον ὄρος τὸ ἐν Ἀρμενίᾳ συμβαίνει· ἐνταῦθα δὲ καὶ τροχίσκοι ξύλινοι κεντρωτοὶ τοῖς πέλμασιν ὑποτίθενται. Τοῦ γοῦν Καυκάσου τὰ μὲν ἄκρα, τοιαῦτα.

Καταβαίνοντι δ' εἰς τὰς ὑπαρείας ἄρκτικώτερα μὲν ἐστὶ κλίματα, ἡμερώτερα δέ· ἴδη γὰρ συνάπτει τοῖς πεδίοις τῶν Σιράκων. Εἰσὶ δὲ καὶ Τρωγλοδύται τινές, ἐν φωλεοῖς οἰκοῦντες διὰ τὰ ψύχη παρ' οἷς ἦδη καὶ ἀλφίτων ἐστὶν εὐπορία. Μετὰ δὲ τοὺς Τρωγλοδύτας, καὶ Χαιανοῖται, καὶ Πολυφάγοι τινές καλούμενοι, καὶ αἱ τῶν Εἰσαδίκων κῶμαι δυναμένων γεωργεῖν, διὰ τὸ μὴ παντελῶς ὑποπεπτωκέναι ταῖς ἄρκτοις.

Οἱ δ' ἐφεξῆς ἦδη νομάδες, οἱ μεταξὺ τῆς Μαιώτιδος, καὶ τῆς Κασπίας, Ναβιανοὶ καὶ Παγξανοὶ καὶ ἦδη τὰ τῶν Σιράκων καὶ Ἀόρσων φύλα. Δοκοῦσι δ' οἱ Ἀόρσοι καὶ οἱ Σίρακες φυγάδες εἶναι τῶν ἀνωτέρω, καὶ προσάρκτιοι μᾶλλον Ἀόρσων. Ἀβέακος μὲν οὖν, ὁ τῶν Σιράκων βασιλεὺς, ἠνίκα Φαρνάκης τὸν Βόσπορον εἶχε, δύο μυριάδας ἰππέων ἔστειλε· Σπαδίνης δ', ὁ τῶν Ἀόρσων, καὶ εἴκοσιν· οἱ δὲ ἄνω Ἀόρσοι καὶ πλείονας· καὶ γὰρ ἐπεκράτουν πλείονος γῆς, καὶ σχεδόν τι τῆς Κασπίων παραλίας τῆς πλείστης ἡχρον· ὥστε καὶ ἐνεπορεύοντο καμήλοις τὸν Ἰν-

δικὸν φόρον καὶ τὸν Βαβυλώνιον, παρὰ τε Ἀρμενίων καὶ Μήδων διαδεχόμενοι· ἐχρυσοφόρου δὲ διὰ τὴν εὐπορίαν. Οἱ μὲν οὖν Ἄορσοι τὸν Τάναϊν παροικοῦσιν· οἱ Σίρακες δὲ τὸν Ἀχαρδεόν, ὃς ἐκ τοῦ Καυκάσου ῥέειν, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν Μαιῶτιν.

VI. Ἡ δὲ δευτέρα μερὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης, εἰς τὴν κατέπαυεν ἢ προτέρα· καλεῖται δ' ἢ αὐτὴ θάλαττα καὶ Ἑρκανία. Δεῖ δὲ περὶ τῆς θαλάττης εἰπεῖν πρότερον ταύτης, καὶ τῶν προσοίκων ἔθνων. Ἔστι δ' ὁ κόλπος ἀνέχων ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς μεσημβρίαν· κατ' ἀρχὰς μὲν ἰκανῶς στενός· ἐνδοτέρω δὲ πλατύνεται προϊῶν, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μυχὸν ἐπὶ σταδίουσιν πηχέων καὶ πεντακισχιλίουσιν· ὁ δ' εἰσπλοὺς μέχρι τοῦ μυχοῦ μικρῶν πλείων ἢν εἴη· συνάπτων πως ἤδη τῇ ἀοικήτῳ. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης, τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γνῶριμον περιίπλουσιν τῆς θαλάττης ταύτης, τὸν μὲν παρὰ τοὺς Ἀλβανούς καὶ τοὺς Καδουσίους, εἶναι πεντακισχιλίων καὶ τετρακοσίων· τὸν δὲ παρὰ τὴν Ἀναριακῶν καὶ Μάρδων, καὶ Ἑρκανῶν, μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Ὠξοῦ ποταμοῦ, τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· ἔνθεν δ' ἐπὶ τοῦ Ἰαρξάτου δισχιλίων τετρακοσίων. Δεῖ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, καὶ τοῖς ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτετοπισμένοις ἀπλούστερον ἀκούειν, καὶ μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων.

Εἰσπλέοντι δ' ἐν δεξιῇ μὲν τοῖς Ἑρρωπαίοις οἱ συνεχεῖς Σκύθαι νέμονται καὶ Σαρμάται, οἱ μεταξὺ τοῦ Τανάϊδος καὶ τῆς θαλάσσης ταύτης, νομάδες οἱ πλείους· περὶ ὧν εἰρήκαμεν. Ἐν ἀριστερῇ δ' οἱ

πρὸς ἕω Σκύθαι νομάδες, καὶ οὗτοι μέχρι τῆς πρὸς ἕω θαλάττης, καὶ τῆς Ἰνδικῆς παρατείνοντες. Ἀπαντας μὲν δὴ τοὺς προσβόρῳους κοινῶς οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς Σκύθας καὶ Κελτοσκύθας ἐκάλουν. Οἱ δ' ἔτι πρότερον διελόντες, τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ Εὐξείνου, καὶ Ἰστροῦ, καὶ Ἀδρίου κατοικοῦντας, Ἰπερβορέους ἔλεγον, καὶ Σαυρομάτας, καὶ Ἀριμασπούς· τοὺς δὲ πέραν τῆς Κασπίας θαλάττης, τοὺς μὲν, Σάκας, τοὺς δὲ, Μασσαγέτας ἐκάλουν, οὐκ ἔχοντες ἀκριβῶς λέγειν περὶ αὐτῶν οὐδέν, καίπερ πρὸς Μασσαγέτας τοῦ Κύρου πόλεμον ἱστοροῦντες. Ἄλλ' οὔτε περὶ τούτων οὐδεὶς ἠκρίβωτο πρὸς ἀλήθειαν οὐδέν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν Περσικῶν, οὔτε τῶν Μηδικῶν, ἢ Συριακῶν ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην, διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἀπλόγητα καὶ τὴν φιλομυθίαν.

Ὅρῶντες γὰρ τοὺς φανεροῦς μυθογράφους εὐδοκимоῦντας, ἀήθησαν καὶ αὐτοὶ παρεξέσθαι τὴν γραφὴν ἠδεῖαν, εἴαν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσιν, ἃ μηδέποτε εἶδον, μήτε ἤκουσαν, ἢ οὐ παρὰ γε εἰδότην σκοποῦντες· δι' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι ἀκρόασιν ἠδεῖαν ἔχει καὶ θαυμαστήν. Ῥάδιον δ' ἂν τις Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ πιστεύσειεν ἠρωολογοῦσι, καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς, ἢ Κτησίῳ τε, καὶ Ἡροδότη, καὶ Ἑλλανίκῳ, καὶ ἄλλοις τοιοῦτοις.

Οὐδὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου δὲ συγγράψασιν ῥάδιον πιστεύειν τοῖς πολλοῖς· καὶ γὰρ οὗτοι ῥαδιουργοῦσι διὰ τε τὴν δόξαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ διὰ τὸ τὴν στρατείαν πρὸς τὰς ἐσχατίας γε-

γονέναι τῆς Ἀσίας πόρῳ ἀφ' ἡμῶν· τὸ δὴ πόρῳ δυσέλεγκτον. Ἡ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἐπικράτεια καὶ ἡ τῶν Παρθυαίων πλεῖόν τι προσεκαλύπτει τῶν παραδεδομένων πρότερον. Οἱ γὰρ περὶ ἐκείνων συγγράφοντες, καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη, ἐν οἷς αἱ πράξεις, πιστότερον λέγουσιν, ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν· μᾶλλον γὰρ καταπτεύκασιν.

VII. Τοὺς δ' οὖν ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι τὸ Κάσπιον πέλαγος παροικοῦντας νομάδας, Δάας οἱ νῦν προσαγορεύουσι, τοὺς ἐπονομαζομένους Πάρουσι· εἶτα ἔρημος πρόσκειται μεταξὺ, καὶ ἐφεξῆς ἡ Τρακάνια, καθ' ἣν ἤδη πελαγίζει μέχρι τοῦ συνάψαι τοῖς Μηδικοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς Ἀρμενίων. Τοῦτων δ' ἐστὶ μνηοειδὲς τὸ σχῆμα κατὰ τὰς ὑπωρείας, αἱ τελευτῶσαι πρὸς θάλατταν, ποιοῦσι τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. Οἰκεῖ δὲ τὴν παρωρείαν ταύτην μέχρι τῶν ἄκρων ἀπὸ θαλάττης ἀρξαμένοις, ἐπὶ μικρὸν μὲν τῶν Ἀλβανῶν τὸ μέρος καὶ τῶν Ἀρμενίων· τὸ δὲ πλεον Γῆλαι, καὶ Δοκουσίνοι, καὶ Ἀμαρδοὶ καὶ Οὐΐτιοι, καὶ Ἀναριάκται. Φασὶ δὲ Παρθάσιων τινὰς συνοικῆσαι τοῖς Ἀναριάκταις, οὓς καλεῖσθαι νῦν Παρθάσιους· Αἰνιᾶνας δ' ἐν τῇ Οὐϊτία τειχίσαι πόλιν, ἢ νῦν Αἰνιᾶνα καλεῖται· καὶ δεικνυταὶ ὄπλα τε Ἑλληνικὰ ἐνταῦθα, καὶ σκευὴ χαλκᾶ, καὶ ταφαί· ἐνταῦθα δὲ καὶ πόλιν Ἀναριάκην· ἐν ἣ, φασὶ, δεικνυταὶ μαντεῖον ἐγκοιμωμένων, καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη ληστρικὰ καὶ μάχιμα μᾶλλον, ἢ γεωργικὰ· ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ τραχύτης τῶν τόπων. Τὸ μὲν τοι πλεον τῆς περὶ τὴν ὄρεινὴν παραλίας Καδοῦσιοι νέμονται, σχεδὸν

δέ τι ἐπὶ πεντακισχιλίους σταδίους, ὡς φησι Πατροκλῆς· ὅς καὶ πάρισον ἠγεῖται τὸ πέλαγος τοῦτο τῷ Ποντικῷ. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ χωρία λυγρά.

Ἡ δ' Ἐρκανία σφόδρα εὐδαιμών καὶ πολλή, καὶ τὸ πλεον πεδιάς, πόλεσι τε ἀξιολόγοις διειλημμένη· ὧν ἔστι Ταλαβρόκη, καὶ Σαμαριανή, καὶ Κάρτα, καὶ τὸ βασιλείον Τάπη· ὃ φασὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἰδρυμένον, διέχειν τῶν Κασπίων πυλῶν σταδίους χιλίους τετρακοσίους. Καὶ ταῦτα μὲν τοῦ εἴδους τῆς εὐδαιμονίας σημεῖα ἠγοῦνται. Ἡ μὲν γὰρ ἄμπελος μετροητὴν οἴνου φέρει· ἡ δὲ συκῆ μεδίμνου, ἐξήκοντα· ὃ δὲ σῖτος ἐκ τοῦ ἐκπεσόντος καρποῦ τῆς καλάμης φύεται· ἐν δὲ τοῖς δένδροισι σμηνοφυεῖται, καὶ τῶν φύλλων ἀπορῶεῖ μέλι· τοῦτο δὲ γίνεται καὶ τῆς Μηδίας ἐν τῇ Ματιανῇ καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ Σακασηνῇ καὶ τῇ Ἀραξηνῇ. Τῆς μὲν τοι προσηκούσης ἐπιμελείας οὐκ ἔτυχεν, οὔτε αὐτῇ, οὔτε ἡ ἐκ τῶν νησῶν αὐτῇ θάλαττα, ἄπλους τε οἴσα καὶ ἀργός· νῆσοί τε εἰσιν, οἰκεῖσθαι δυνάμεναι, ὡς δ' εἰρήκασί τινες, καὶ χρυσῖτιν ἔχουσαι γῆν. Αἴτιον δ', ὅτι καὶ οἱ ἠγεμόνες, οἱ τ' ἐξαρχῆς ἐτύγχανον, βάρβαροι ὄντες οἱ τῶν Ἐρκανῶν, Μηδοί τε καὶ Πέρσαι, καὶ οἱ ὑστατοὶ Παρθυαῖοι, χείρους ἐκείνων ὄντες· καὶ ἡ γείτων ἅπασα χώρα ληστῶν καὶ νομάδων μεστή καὶ ἐρημίας. Μακεδόνες δ' ὀλίγον ἐπῆρξαν, καὶ ἐν πολέμοις ὄντες, καὶ τὰ πόρρω σκοπεῖν οὐ δυνάμενοι. Φασὶ δ' Ἀριστόβουλος, ὑλώδη οὔσαν τὴν Ἐρκανίαν δοῦν ἔχειν· πεύκην δὲ καὶ ἐλάτην καὶ πῖτυν μὴ φύειν· τὴν δ' Ἰνδικὴν πληθύειν τούτοις

Τῆς δὲ Ἑρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τινὲς δὲ καὶ κατ' αὐτὴν τιθέασιν τὴν Νησαίαν.

Διαφύρεται δὲ καὶ ποταμοῖς ἡ Ἑρκανία τῷ τε Ὠχῷ, καὶ τῷ Ὠξῷ, μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ὧν ὁ Ὠχος καὶ διὰ τῆς Νησαίας ῥεῖ· ἔτιοι δὲ τὸν Ὠχον εἰς τὸν Ὠξον ἐμβιάλλειν φασίν. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ μέγιστον ἀποφαίνει τὸν Ὠξον τῶν ἑωραμένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ τὴν Ἀσίαν, πλὴν τῶν Ἰνδικῶν· φησὶ δὲ καὶ εὐπλοῦν εἶναι (καὶ οὗτος καὶ Ἐρατοσθένους παρὰ Πατροκλέους λαβῶν) καὶ πολλὰ τῶν Ἰνδικῶν φορτίων κατὰγειν εἰς τὴν Ἑρκανίαν θάλατταν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν Ἀλβανίαν περαιοῦσθαι· καὶ διὰ τοῦ Κύρου καὶ τῶν ἑξῆς τόπων εἰς τὸν Εὐξείνιον καταφέρεσθαι. Οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὁ Ὠχος ὀνομάζεται. Ἀπολλόδωρος μὲντοι ὁ τὰ Παρθικὰ γράψας, συνεχῶς αὐτὸν ὀνομάζει, ὡς ἐγνυτάτω τοῖς Παρθυαίοις ῥέοντα.

Προσεδουξάσθη δὲ καὶ περὶ τῆς θαλάττης ταύτης πολλὰ ψευδῆ διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου φιλοτιμίαν· ἐπειδὴ γὰρ ἠμολόγητο, ὅτι ἐκ πάντων διείργει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὁ Τάναϊς ποταμὸς, τὸ δὲ μεταξὺ τῆς θαλάττης, καὶ τοῦ Ταναΐδος πολὺ μέρος τῆς Ἀσίας ὄν, οὐχ ὑπέπιπτε τοῖς Μακεδόσι· στρατηνεῖν δ' ἐγνώριστο, ὥστε τῇ φήμῃ γε καὶ κείνων δόξαι τῶν μερῶν κρατεῖν τὸν Ἀλέξανδρον· εἰς ἔν οὖν συνηγον τὴν τε Μαιῶτιν λίμνην τὴν δεχομένην τὸν Τάναϊν, καὶ τὴν Κασπίαν θάλατταν, λίμνην καὶ ταύτην καλοῦντες, καὶ συντετροῆσθαι φάσκοντες πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρως, ἑκατέραν δὲ εἶναι μέρος τῆς ἐτέ-

ρας. Πολύκλειτος δὲ καὶ πίστεις προσφέρεται περὶ τοῦ λίμνην εἶναι τὴν θάλατταν ταύτην· ὄφεις τε γὰρ ἐκτρέφειν, καὶ ὑπόγλυκν εἶναι τὸ ὕδωρ· ὅτι δὲ καὶ οὐχ ἕτερα τῆς Μαιώτιδος ἐστὶ, τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ Τάγαϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν· ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν ὄρων τῶν Ἰνδικῶν, ἐξ ὧν ὅτε Ὡχος καὶ ὁ Ὡξος φέρεται καὶ ἄλλοι πλείους, καὶ ὁ Ἰαξάριτης ἐκδίδωσὶ τε ὁμοίως ἐκείνοις εἰς τὸ Κάσπιον πέλαγος, πάντων ἀρκτικώτατος.

Τοῦτον οὖν ὠνόμασαν Τάναϊν· καὶ προσέθεσαν τούτῳ πίστιν, ὡστ' εἶη Τάναϊς, ὃν εἶρηκεν ὁ Πολύκλειτος· τὴν γὰρ περαίαν τοῦ ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλάτην· καὶ εἰστοῖς ἐλατίνοις χρῆσθαι τοὺς ταύτῃ Σκύθας· τοῦτο δὲ καὶ τεκμήριον τοῦ τὴν χώραν τὴν πέραν τῆς Εὐρώπης εἶναι, μὴ τῆς Ἀσίας· τὴν γὰρ Ἀσίαν τὴν ἄνω, καὶ τὴν πρὸς ἑω μὴ φύειν ἐλάτην. Ἐρατοσθένης δὲ φησι, καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ φύεσθαι ἐλάτην, καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγήσασθαι τὸν στόλον Ἀλέξανδρον· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγκρούειν Ἐρατοσθένης πειροῦται· ἡμῖν δ' ἀποχρώντως εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.

Καὶ τοῦτο δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν Ἰσθμὸν ἱστορουμένων παραδόξων ἐστὶν ὑπὸ Εὐδόξου, καὶ ἄλλων· ὅτι πρόκεινται τινὲς ἀκταὶ τῆς θαλάττης ὕπαντροι· τούτων δὲ μεταξὺ καὶ τῆς θαλάσσης ὑπόκειται ταπεινὸς αἰγιαλός· ἐκ δὲ τῶν ὑπερθευ κρημνῶν ποταμοὶ ῥέοντες τὴν αὐτὴν προσφέρονται βίαν, ὥστε ταῖς ἀκταῖς συνάψαντες ἐξακοντίζουσι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, ἀῤῥαντον φυλάττοντες τὸν αἰγια-

λόν· ὥστε καὶ στρατοπέδοις ὀδεύσιμον εἶναι, σκεπαζόμενον τῷ ρεύματι· οἱ δ' ἐπιχώριοι κατάγονται πολλάκις εὐωχίας καὶ θυσίας χάριν εἰς τὸν τόπον· καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις κατακλίνονται, ποτὲ δ' ὑπ' αὐτῷ τῷ ρεύματι ἠλιαζόμενοι· ἄλλως δ' ἄλλοι τέρπονται, παραφαινομένης ἅμα καὶ τῆς θαλάττης ἐκατέρωθεν, καὶ τῆς ἠϊόνος ποώδους, καὶ ἀνθηρῶς οὔσης διὰ τὴν ἰκμιάδα.

VIII. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἴρκανίας θαλάττης προϊόντι ἐπὶ τὴν ἕω, δεξιὰ μὲν ἐστὶ τὰ ὄρη μέχρι τῆς Ἰνδικῆς θαλάττης παρατείνοντα, ἅπερ οἱ Ἕλληνες ὀνομάζουσι Ταῦρον· ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς Παμφυλίας, καὶ τῆς Κιλικίας, καὶ μέχρι δεῦρο προϊόντα ἀπὸ τῆς ἐσπέρας συνεχῆ, καὶ τυγγάνοντα ἄλλων καὶ ἄλλων ὀνομάτων. Προσοικοῦσι δ' αὐτοῦ τὰ προσάρκτια μέρη, πρῶτοι μὲν οἱ Γῆλαι, καὶ Καδούσιοι, καὶ Ἀμαρδοί, καθάπερ εἴρηται, καὶ τῶν Ἴρκανίων τινές· ἔπειτα τὸ τῶν Παρθυαίων ἔθνος, καὶ τὸ τῶν Μαργιανῶν, καὶ τῶν Ἀρίων, καὶ ἡ ἔρημος, ἣν ἀπὸ τῆς Ἴρκανίας ὀρίζει ὁ Σάριος ποταμὸς, πρὸς ἕω βαδίζουσι, καὶ ἐπὶ τὸν Ὀχον. Καλεῖται δὲ τὸ μέχρι δεῦρο ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας διατεῖνον, ἢ μικρὸν ἀπολείπον, Παραχράθρας. Ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς Ἴρκανίας θαλάττης εἰς τοὺς Ἀρίους, περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους. Εἰθ' ἡ Βακτριανὴ ἐστὶ καὶ ἡ Σογδιανή· τελευταῖοι δὲ Σκύθαι Νομάδες. Τὰ δ' ὄρη Μακεδόνες μὲν ἅπαντα τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ Ἀρίων, Καύκασον ἐκάλεσαν· παρὰ δὲ τοῖς βαρβάροις τὰ τε ἄκρα, καὶ τοῦ Παροπαμίσου τὰ προσβύρεια, καὶ τὰ Ἡμωδά,

καὶ τὸ Ἰμαον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόματα ἕκαστοις
μέρεσιν ἐπέκειτο.

Ἐν ἀριστεροῦ δὲ τούτοις ἀντιπαράκειται Σκυ-
θικὰ ἔθνη καὶ τὰ νομαδικὰ, ἅπασαν ἐκπληροῦντα
τὴν βόρειον πλευράν. Οἱ μὲν δὴ πλείους τῶν Σκυ-
θῶν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης ἀρξάμενοι, Δάαι
προσαγορεύονται· τοὺς δὲ προσείους τούτων μᾶλ-
λον Μασσαγέτας, καὶ Σάκας ὀνομάζουσι· τοὺς δ'
ἄλλους κοινῶς μὲν Σκύθας ὀνομάζουσιν, ἰδίᾳ δ' ὡς
ἐκάστους. Ἄπαντες δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νομάδες.
Μάλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνασι τῶν νομάδων οἱ τοὺς
Ἕλληνας ἀφελόμενοι τὴν Βακτριανήν, Ἄσιοι, καὶ
Πασιανοὶ, καὶ Τόχαροι, καὶ Σακάρανλοι, καὶ ὄρη-
θέντες ἀπὸ τῆς περσικῆς τοῦ Ἰαξάρτου τῆς κατὰ Σά-
κας καὶ Σογδιανούς, ἣν κατεῖχον Σάκαι, καὶ τῶν
Λαῶν οἱ μὲν προσαγορεύονται Ἄπαρνοι, οἱ δὲ, Ξάν-
θιοι, οἱ δὲ, Πίσσουροι· οἱ μὲν οὖν Ἄπαρνοι πλη-
σιαίτατα τῇ Ἐρκανίᾳ παράκεινται, καὶ τῇ κατ' αὐ-
τὴν θαλάττῃ· οἱ δὲ λοιποὶ διαμένουσι καὶ μέχρι
τῆς ἀντιπαρηκούσης τῇ Ἀσίᾳ.

Μεταξὺ δ' αὐτῶν, καὶ τῆς Ἐρκανίας, καὶ τῆς
Παρθυσίας μέχρι Ἀρίων ἔρημος πρόκειται πολλή
καὶ ἄνυδρος· ἣν διεξιόντες μακραῖς ὁδοῖς, κατέτρε-
χον τὴν τε Ἐρκανίαν, καὶ τὴν Νησαίαν καὶ τὰ τῶν
Παρθυσίων πεδία· οἱ δὲ συνέθεντο φόρους· φό-
ρος δ' ἦν τὸ ἐπιτρέπειν τακτοῖς τισι χρόνοις τὴν χώ-
ραν κατατρέχειν καὶ φέρεσθαι λείαν. Ἐπιπολαζόν-
των δ' αὐτῶν παρὰ τὰ συγκείμενα, ἐπολεμεῖτο· καὶ
πάλιν διαλύσεις καὶ ἀναπολεμήσεις ὑπῆρχον. Του-

οὗτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων Νομαίδων βίος, ἀεὶ τοῖς πλησίον ἐπιτιθεμένων, τοτὲ δ' αὖ διαλλαττομένων.

Σάκαι μέντοι παραπλησίας ἐφόδους ἐποίησαντο τοῖς Κιμμερίοις καὶ Τρήρεσι· τὰς μὲν, μακροτέρας, τὰς δὲ, καὶ ἐγγύθεν· καὶ γὰρ τὴν Βακτριανὴν κατέσχον, καὶ τῆς Ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν ἀρίστην γῆν· ἦν καὶ ἐπάνυμον ἑαυτῶν κατέλιπον τὴν Σακασηνὴν· καὶ μέχρι Καππαδοκῶν, καὶ μάλιστα τῶν πρὸς Εὐξείνῃ, οὓς Ποντικούς νῦν καλοῦσι, προῆλθον. Ἐπιθέμενοι δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ τῶν λαφύρων οἱ τότε ταύτη τῶν Περσῶν στρατηγοί, νύκτωρ ἄρδην αὐτοὺς ἠφάνισαν. Ἐν δὲ τῷ πεδίῳ πέτραν τινὰ προσχώματι συμπληρώσαντες εἰς βουνοειδὲς σχῆμα ἐπέθηκαν τεῖχος, καὶ τὸ τῆς Ἀναΐτιδος, καὶ τὸ τῶν συμβῶμων θεῶν ἱερὸν ἰδρύσαντο Ὡμανοῦ, καὶ Ἀνανδάτου Περσικῶν δαιμόνων· ἀπέδειξάν τε πανήγυριν κατ' ἔτος ἱερὰν, τὰ Σάκαια· ἦν μέχρι νῦν ἐπιτελοῦσιν οἱ τὰ Ζῆλα ἔχοντες· οὕτω γὰρ καλοῦσι τὸν τόπον. Ἔστι δὲ ἱεροδοῦλων πόλισμα τὸ πλεόν. Πομπήϊος δὲ προσθεῖς χώραν ἀξιόλογον, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ συνοικίσας εἰς τὸ τεῖχος μίαν τῶν πόλεων ἀπέφηνεν, ἧν διέταξε μετὰ τὴν τοῦ Μιθριδάτου κατάλυσιν.

Οἱ μὲν οὕτω λέγουσι περὶ τῶν Σακῶν. Οἱ δ' ὅτι Κῦρος ἐπιστρατεύσας τοῖς Σάκαις, ἠττηθεὶς τῇ μάχῃ, φεύγει· στρατοπεδευσάμενος δ' ἐν ᾧ χωρίῳ τὰς παρασκευὰς ἀπολελοίπει, πλήρεις ἀφθονίας ἀπάσης, καὶ μάλιστα οἴνου, διαναπαύσας μικρὰ τὴν στρατιάν, ἤλαυνεν ἀφ' ἐσπέρας, ὡς φεύγων, πλήρεις

ἄφεις τὰς σκηνάς· προελθὼν δ', ὅσον ἐδόκει συμφέρειν, ἰδρῦθη· ἐπιόντες δ' ἐκείνοι καὶ καταλαβόντες ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον, τῶν δὲ πρὸς ἀπύλαυσιν μεσιτῶν, ἀνέδην ἐνεπίμπλαντο· ὁ δ' ὑποστρέψας ἐξοίνους κατέλαβε καὶ παραπλήγας· ὡςθ' οἱ μὲν, ἐν κάρῳ κείμενοι καὶ ὕπνῳ, κατεκόπτοντο οἱ δ' ὄρχοῦμενοι καὶ βακχεύοντες, γυμνοὶ περιέπιπτον τοῖς τῶν πολεμίων ὄπλοις· ὀλίγου δ' ἀπώλοντο ἅπαντες. Ὁ δὲ θεῖον νομίσας τὸ εὐτύχημα, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνιερώσας τῇ πατρίῳ θεῷ προσηγόρευσε Σάκαια· ὅπου δ' ἂν ἦ τῆς θεοῦ ταύτης ἱερόν, ἐνταῦθα νομίζεται καὶ ἡ τῶν Σακαίων ἑορτὴ βακχεία τις τῶν μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ διεσκευασμένων Σκυθιστῶν, πινόντων ἅμα, καὶ πληκτιζομένων πρὸς ἀλλήλους, ἅμα τε καὶ τὰς συμπινοῦσας γυναῖκας.

Μασσαγέται δ' ἐδίηλωσαν τὴν σφετέραν ἀρετὴν ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ· περὶ ὧν Θρυλλοῦσι πολλοί· καὶ δεῖ πυνθάνεσθαι παρ' ἐκείνων. Λέγεται δὲ καὶ τοιαῦτα περὶ τῶν Μασσαγετῶν· ὅτι κατοικοῦσιν οἱ μὲν, ὄρη· τινὲς δ' αὐτῶν πεδία· οἱ δὲ ἔλη, ἃ ποιοῦσιν οἱ ποταμοί· οἱ δὲ, τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι νήσους. Μάλιστα δὲ φασὶ τὸν Ἄραξον ποταμὸν κατακλύζειν τὴν γῶραν πολλαχῇ σχιζόμενον· ἐκπίπτοντα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις στόμασιν εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτοις θάλασσαν, ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κόλπον τὸν Τρκάνιον. Θεὸν δὲ ἥλιον μόνον ἠγοῦνται· τούτῳ δὲ ἰπποθυτοῦσι· γαμῆ δ' ἕκαστος μίαν· χρῶνται δὲ καὶ ταῖς ἀλλήλων σὺν ἀφανῶς· ὁ δὲ μιγνύμενος τῇ ἀλλοτρίᾳ, τὴν φα-

ρέτραν ἐξαρτήσας ἐκ τῆς ἀμάξης, φανερώς μιγνυται θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γηράσαντες κατακοπῶσι μετὰ τῶν προβατείων κρεῶν, καὶ ἀναμιξ βρωθῶσι· τοὺς δὲ νόσῳ θανόντας ῥίπτουσιν, ὡς ἄσεβεῖς, καὶ ἀξιούς ὑπὸ θηρίων βεβρωσθαι. Ἄγαθοὶ δὲ ἵπποται, καὶ πεζοί· τόξοις δὲ χρῶνται, καὶ μαχαίραις, καὶ θώραξι, καὶ σαγύρεσι χαλκαῖς· ζῶναι δὲ αὐτοῖς εἰσὶ χρυσαῖ, καὶ διαδήματα ἐν ταῖς μάχαις· οἱ τε ἵπποι χρυσοχάλινοι, μασχαλιστήρες δὲ χρυσοῦ· ἄργυρος δ' οὐ γίνεται παρ' αὐτοῖς, σίδηρος δ' ὀλίγος· χαλκὸς δὲ καὶ χρυσοῦς ἀφθονος.

Οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις, οὐκ ἔχοντες σπόριμα, εἰζοφαγοῦσι, καὶ ἀγροῖσι χρῶνται καρποῖς· ἀμπέχονται δὲ τοὺς τῶν δένδρων φλοιούς· οὐδὲ γὰρ βοσκήματα ἔχουσι· πίνουσι δὲ τὸν ἐκ τῶν δένδρων καρπὸν ἐκθλίβοντες. Οἱ δ' ἐν τοῖς ἔλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν· ἀμπέχονται δὲ τὰ τῶν φωκῶν δέρματα τῶν ἐκ θαλάττης ἀνατρεχουσῶν. Οἱ δ' ὄρειοι τοῖς ἀγροῖσι τρέφονται καὶ αὐτοὶ καρποῖς· ἔχουσι δὲ καὶ πρόβατα ὀλίγα, ὥστ' οὐδὲ κατακόπτουσι φειδόμενοι, τῶν ἐρίων χάριν καὶ τοῦ γάλακτος· τὴν δ' ἐσθῆτα ποικίλλουσιν ἐπιχρίστοις φαρμάκοις, δυσεξίτηλοι ἔχουσι τὸ ἄνθος. Οἱ δὲ πεδινοὶ, καίπερ ἔχοντες χώραν, οὐ γεωργοῦσιν· ἀλλὰ ἀπὸ προβάτων καὶ ἰχθύων ζῶσι, Νομαδικῶς καὶ Σκυθικῶς. Ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ ἢ δίαιτα πάντων τῶν τοιούτων, ἣν πολλὰκις λέγω· καὶ ταφαὶ δ' εἰσὶ παραπλήσιαι, καὶ ἦθη· καὶ ὁ σύμπας βίος αὐθέκαστος μὲν, σκαιὸς

δὲ, καὶ ἄγριος καὶ πολεμικός· πρὸς δὲ τὰ συμβόλαια ἀπλοῦς καὶ ἀνάπηλος.

Τοῦ δὲ τῶν Μασσαγετῶν καὶ τῶν Σακῶν ἔθνους καὶ οἱ Ἀτιάσιοι, καὶ οἱ Χωράσμοι· εἰς οὓς ἀπὸ τῶν Βακτριανῶν καὶ τῶν Σογδιανῶν ἔφυγε Σπιταμένης, εἷς ἐκ τῶν ἀποδράντων Περσῶν τὸν Ἀλέξανδρον, καθάπερ καὶ Βῆσσοσ, καὶ ὕστερον δὲ Ἀρσάκης τὸν Καλλίνικον φεύγων Σέλευκον εἰς τοὺς Ἀπασιάκας ἐχώρησε. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τοὺς Ἀραχωτοὺς καὶ Μασσαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖσθαι πρὸς Ὠξον· καὶ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανούς τοῖς ὅλοις ἐδάφειν ἀντικεῖσθαι τῇ Ἰνδικῇ, Βακτρίους δ' ἐπ' ὀλιγον· τὸ γὰρ πλεον τῷ Παραοπαμισῶ παρακεῖσθαι· διεύρειν δὲ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανούς τὸν Ἰαργάτην, Σογδιανούς δὲ καὶ Βακτριανούς τὸν Ὠξον, μεταξὺ δὲ Ἰρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρους οἰκεῖν. Κύκλω δὲ περὶ τὴν θάλατταν μετὰ τοὺς Ἰρκανούς, Ἀμαρδούς τε, καὶ Ἀναριάκας, καὶ Καδουσίους καὶ Ἀλβανούς, καὶ Κασπίους, καὶ Οὐτίους, τάχα δὲ καὶ ἑτέρους μέχρι Σκυθῶν· ἐπὶ θάτερα δὲ μέρη τῶν Ἰρκανῶν Δέσβικας· τοὺς δὲ Καδουσίους συμφαύειν Μήδων καὶ Ματιανῶν ὑπὸ τὸν Παραχοάθραν.

Τὰ δὲ διαστήματα οὕτω λέγει. Ἀπὸ μὲν τοῦ Κασπίου ἐπὶ τὸν Κύρον ὡς χιλίους ὀκτακοσίους σταδίουσ· ἔνθεν δ' ἐπὶ Κασπίας πύλας πεντακισχιλίους ἑξακοσίους· εἶτα εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις ἑξακισχιλίους τετρακοσίους· εἶτ' εἰς Βάκτραν τὴν πόλιν, ἣ καὶ Ζαριάσπα καλεῖται, τρισχιλίους ὀκτακοσίους ἑβδομήκοντα. Λέγει δὲ καὶ οὕτω τὰ διαστή-

ματα. Ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Ἰνδοὺς, εἰς μὲν Ἑκατόμυλον χιλίους ἑννακοσίους ἐξήκοντά φασιν εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις τετρακισχιλίους πεντακοσίους τριάκοντα· εἴτ' εἰς Προφθασίαν τὴν ἐν Δραγγῇ, χιλίους χ'· οἱ δὲ φ'· εἴτ' εἰς Ἀραχωτοὺς τὴν πόλιν τετρακισχιλίους ἑκατὸν εἴκοσιν· εἴτ' εἰς Ὀρτόσπανα, ἐπὶ τὴν ἐκ Βάκτρων τρίοδον, δισχιλίους· εἴτ' εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰνδικῆς χιλίους· ὁμοῦ, μύριοι πεντακισχίλιοι φ'. Ἐπ' εὐθείας δὲ τῶ διαστήματι τούτῳ τὸ συνεχές δεῖ νοεῖν, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῆς ἐώας θαλάττης μῆκος, τῆς Ἰνδικῆς. Ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς Σάκας.

IX. Ἡ δὲ Παρθυαία πολλὴ μὲν οὐκ ἔστι· συνετέλει γοῦν μετὰ τῶν Ἰνδοῦν [κατὰ] τὰ Περσικὰ, καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Μακεδόνων κρατούντων ἐπὶ χρόνον πολὺν. Πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὕρεινή ἐστι, καὶ ἄπορος· ὥστε διὰ τοῦτο δρόμῳ διεξίασιν τὸν ἑαυτῶν οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας, οὐδ' ἐπὶ μικρόν. Ἀλλὰ νῦν ἠΰξεται. Μέρη δ' ἐστὶ τῆς Παρθυηνῆς, ἣ τε Κωμισσηνή, καὶ ἣ Χωρηνή· σχεδὸν δ' ἔτι καὶ τὰ μέχρι πυλῶν Κασπίων, καὶ Ῥαγῶν καὶ Ταπύρων, ὄντα τῆς Μηδείας πρότερον. Ἔστι δ' Ἀπάμεια, καὶ Ἡράκλεια πόλεις περὶ τὰς Ῥαγὰς. Εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς μὲν Ῥαγὰς στάδιοι πεντακόσιοι, ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος· εἰς δ' Ἑκατόμυλον, τὸ τῶν Παρθυαίων βασίλειον, χίλιοι διακόσιοι ἐξήκοντα· τοῦνομα δὲ ταῖς Ῥαγαῖς ἀπὸ τῶν γενομένων σεισμῶν γενέσθαι φασίν, ὑφ' ὧν πόλεις τε συχναὶ καὶ κῶμαι δις-

χίλιαι, ὡς φησι Ποσειδώνιος ἀνετράπησαν. Τοὺς δὲ Ταπύρους οἰκεῖν φησι μεταξὺ Δεσβρίκων τε καὶ Τρικανῶν. Ἱστοροῦσι δὲ περὶ τῶν Ταπύρων, ὅτι αὐτοῖς εἶη νόμιμον, τὰς γυναῖκας τὰς γαμετὰς ἐκιδδόναι ἐτέροις ἀνδράσιν, ἐπειδὴν ἐξ αὐτῶν ἀνέλονται δύο ἢ τρία τέκνα, καθάπερ καὶ Κάτων Ὀρθησίω δεηθέντι ἐξέδωκε τὴν Μαρκίαν ἐφ' ἡμῶν κατὰ παλαιὸν Ῥωμαίων ἔθος.

Νεωτερισθέντων δὲ τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου διὰ τὸ πρὸς ἀλλήλους εἶναι τοὺς τῆς Συρίας καὶ τῆς Μηδίας βασιλέας, τοὺς ἔχοντας καὶ ταῦτα, πρῶτον μὲν τὴν Βακτριανὴν ἀπέστησαν οἱ πεπιστευμένοι, καὶ τὴν ἐγγὺς αὐτῆς πᾶσαν οἱ περὶ Εὐθύδημον. Ἐπειτ' Ἀρσάκης, ἀνὴρ Σκύθης, τῶν Λαθῶν τινὰς ἔχων τοὺς Πάρονους, καλουμένους Νομάδας, παροικοῦντας τὸν Ὠχον, ἐπῆλθεν ἐπὶ τὴν Παρθυαίαν, καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἀσθενῆς ἦν διαπολεμῶν πρὸς τοὺς ἀφαιρεθέντας τὴν χώραν, καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ διαδεξάμενοι ἐκεῖνον· ἔπειθ' οὕτως ἴσχυσαν ἀφαιρούμενοι τὴν πλησίον αἰεὶ διὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις κατορθώσεις, ὥστε τελευτῶντες ἀπάσης τῆς ἐντὸς Εὐφράτου κύριοι κατέστησαν. Ἀφείλοντο δὲ καὶ τῆς Βακτριανῆς μέρος βιασάμενοι τοὺς Σκύθας, καὶ ἔτι πρότερον τοὺς περὶ Εὐκρατίδαν καὶ νῦν ἐπάρχουσι τοσαύτης γῆς καὶ τοσοῦτων ἔθνων, ὥστε ἀντίπαλοι τοῖς Ῥωμαίοις τρόπον τινὰ γέγονασι, κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. Αἴτιος δ' ὁ βίος αὐτῶν καὶ τὰ ἔθνη, τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν τὸ βάρβαρον

καὶ τὸ Σκυθικόν· πλέον μέντοι τὸ χρήσιμον πρὸς τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις κατόρθωσιν.

Φασὶ δὲ τοὺς Πάρους Δάας μετανάστας εἶναι ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Δαῶν, οὓς Ξανθίους, ἢ Παρίουσιν καλοῦσιν· οὐ πάνυ δ' ὠμολόγηται Δάας εἶναι τινὰς τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Σκυθῶν· ἀπὸ τούτων δ' οὖν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τὸν Ἀρσάκην· οἱ δὲ, Βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν· φεύγοντα δὲ τὴν αὐξήσιν τῶν περὶ Διόδοτον, ἀποστῆσαι τὴν Παρθυαίαν. Εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρθικῶν νομίμων ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρᾳ δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα, μὴ ταυτολογεῖν δούξωμεν· τοσοῦτον εἰπόντες μόνον, ὅτι τῶν Παρθυαίων συνέδριόν φησι Ποσειδώνιος εἶναι διπλόν· τὸ μὲν, συγγενῶν, τὸ δὲ σοφῶν καὶ μάγων, ἐξ ὧν ἀμφοῖν τοὺς βασιλεῖς καθίστησιν.

X. Ἡ δ' Ἀρία καὶ ἡ Μαργιανή, ἃ κράτιστα χωρία ἐστὶ ταύτη, τῇ μὲν, ὑπὸ τῶν ὄρων ἐγκλειόμενα, τῇ δ' ἐν πεδίοις τὰς οἰκῆσεις ἔχοντα — Τὰ μὲν οὖν ὄρη νέμονται σκηνῆται τινες· τὰ δὲ πεδία ποταμοῖς διαρρέετται· ποτίζουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν, τῷ Ἀρίῳ, τὰ δὲ, Μάργῳ. Ὀμορεῖ δὲ ἡ Ἀρία τῇ Βακτριανῇ, καὶ τὴν ὑποστῆσαν ὄρει τῷ ἔχοντι τὴν Βακτριανήν· διέχει δὲ τῆς Ἑρκανίας περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους. Συντελής δ' ἦν αὐτῇ καὶ ἡ Δραγριανή μέχρι Καρμανίας, τὸ μὲν πλέον τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὄρων περιπεπτωκυῖα, ἔχουσα μέντοι τινὰ

τῶν μερῶν καὶ τοῖς ἄρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς κατὰ τὴν Ἀρίαν· καὶ ἡ Ἀραχωσία δὲ οὐ πολὺ ἄπωθὲν ἔστι, καὶ αὕτη τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὄρων ὑποπεπιτωκνῦια, καὶ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τεταμένη, μέρος οὔσα τῆς Ἀριανῆς. Μῆκος δὲ τῆς Ἀρίας ὅσον δισχίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ πεδίου· πόλεις δὲ Ἀρτάκακνα, καὶ Ἀλεξάνδρεια, καὶ Ἀχαΐα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. Εὐοινεῖ δὲ σφόδρα ἡ γῆ· καὶ γὰρ εἰς τριγωνίαν παραμένει ἐν ἀπιπτώτοις ἄγγεσι.

Παραπλησία δ' ἔστι καὶ ἡ Μαργιανή· ἐρημίαις δὲ περιέχεται τὸ πεδίον. Θαυμάσας δὲ τὴν εὐφύϊαν ὁ Σωτὴρ Ἀντίοχος, τείχει περιέβαλε κύκλον ἔχοντι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων· πόλιν δὲ ἔκτισεν, Ἀντιόχειαν· εὐάμπελος δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ. Φασὶ γοῦν τὸν πυθμένα εὐρίσκεσθαι πολλάκις δυσὶν ἀνδράσι περιληπτόν· τὸν δὲ βότρυν δίπηχυν.

XI. Τῆς δὲ Βακτρίας μέρη μὲν τινα τῇ Ἀρίᾳ παραβέβληται πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ὑπέρκειται πρὸς ἕω· πολλὴ δ' ἔστι καὶ πάμφορος, πλήν ἐλαίου. Τοσοῦτον δὲ ἴσχυσαν οἱ ἀποστήσαντες Ἕλληνες αὐτὴν διὰ τὴν ἄρετὴν τῆς χώρας, ὥστε τῆς Ἀριανῆς ἐπεκράτουν, καὶ τῶν Ἰνδῶν, ὡς φησὶν Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀρταμιτηνός, καὶ πλείω ἔθνη κατεστρέψαντο, ἢ Ἀλέξανδρος, καὶ μάλιστα Μένανδρος· εἶγε καὶ τὸν Ἕλληνα διέβη πρὸς ἕω, καὶ μέχρι τοῦ Ἰσάμου προῆλθε· τὰ μὲν γὰρ αὐτός, τὰ δὲ Δημήτριος ὁ Εὐθυδήμου υἱὸς τοῦ Βακτριῶν βασιλέως, οὐ μὴ

νον δὲ τὴν Πατταληνὴν κατέσχον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τὴν τε Τεσσαριόστου καλουμένην, καὶ τὴν Σιγέρτιδος βασιλείαν. Καθ' ὅλου δὲ φησιν ἐκείνος, τῆς συμπάσης Ἀριανῆς πρόσχημα εἶναι τὴν Βακτριανήν. Καὶ δὴ καὶ μέχρι Σηρῶν καὶ Φρονῶν ἐξέτειναν τὴν ἀρχήν.

Πόλεις δ' εἶχον τὰ τε Βάκτρα, ἧνπερ καὶ Ζαριάσπαν καλοῦσιν· ἦν διαρρέει δμώνυμος ποταμὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν Ὠξον, καὶ Δάραψαν, καὶ ἄλλας πλείους· τούτων δ' ἦν καὶ ἡ Εὐκρατιδία, τοῦ ἄρξαντος ἐπώνυμος. Οἱ δὲ κατασχόντες αὐτὴν Ἑλληνας, καὶ εἰς σατραπείας διηρήκασιν· ὧν τὴν τε Ἀσπιῶνου καὶ τὴν Τουριούαν ἀφήρηντο Εὐκρατίδην οἱ Παρθυαῖοι. Ἔσχον δὲ καὶ τὴν Σογδιανὴν ὑπερκειμένην πρὸς ἑὼ τῆς Βακτριανῆς, μεταξὺ τοῦ τε Ὠξου ποταμοῦ, ὃς ὀρίζει τὴν τε τῶν Βακτριῶν, καὶ τὴν τῶν Σογδιῶν, καὶ τοῦ Ἰαξάρτου· οὗτος δὲ καὶ τοὺς Σογδίους ὀρίζει, καὶ τοὺς Νομάδας.

Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οὐ πολὺ διέφερον τοῖς βίοις καὶ τοῖς ἡθεσι τῶν Νομάδων οἱ τε Σογδιανοὶ, καὶ οἱ Βακτριανοί· μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτερα ἦν τὰ τῶν Βακτριανῶν· ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὐ τὰ βέλτιστα λέγουσιν οἱ περὶ Ὀνησίκριτον· τοὺς γὰρ ἀπειρηκότας διὰ νόσον, ἢ γῆρας ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομένοις κυσὶν, ἐπίτηδες δὲ πρὸς τοῦτο, οὓς ἐνταφιαστάς καλεῖσθαι τῇ πατρῴᾳ γλώττῃ· καὶ ὀρᾶσθαι τὰ μὲν ἔξω τείχους τῆς μητροπόλεως τῶν Βάκτρων καθαρά· τῶν δ' ἐντὸς τὸ πλεον ὀστέων

πλήρες ἀνθρωπίνων· καταλύσαι δὲ τὸν νόμον Ἀλέξανδρον. Τοιαῦτα δὲ πως καὶ τὰ περὶ τοὺς Κασπίους ἱστοροῦσι· τοὺς γὰρ γονέας, ἐπειδὴν ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν, ἐγκλεισθέντας λιμοκτονεῖσθαι. Τοῦτο μὲν οὖν ἀνεκτότερον, καὶ τῷ οἰκείῳ νόμῳ παραπλήσιον, καίπερ ὃν Σκυθικόν· πολὺ μὲν τοι Σκυθικώτερον τὸ τῶν Βακτριανῶν. Καὶ δεῖ διαπορεῖν, ἥνικα Ἀλέξανδρος τοιαῦτα καταλάμβανε τὰνταῦθα, τί χρὴ ποιεῖν τὰ ἐπὶ τῶν πρώτων Περσῶν, καὶ τῶν ἔτι πρότερον ἡγεμόνων, ὅποια εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῦ νενομίσθαι.

Φασὶ δ' οὖν ὅτι πόλεις τὸν Ἀλέξανδρον ἔν τε τῇ Βακτριανῇ καὶ τῇ Σογδιανῇ κτίσαι, τινὰς δὲ κατασκάψαι, ὧν Καριάτας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἐν ἣ Καλλισθένης συνελήφθη, καὶ παρεδόθη φυλακῇ. Μαρακάνδα δὲ τῆς Σογδιανῆς, καὶ τὰ Κύρα, ἕσχατον ὃν Κύρου κτίσμα ἐπὶ τῷ Ἰαξάρτῃ ποταμῷ κείμενον, ὅπερ ἦν ὄριον τῆς Περσῶν ἀρχῆς· κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα τοῦτο, καίπερ ὄντα φιλόκυρον, διὰ τὰς πυκνὰς ἀποστάσεις· ἐλεῖν δὲ καὶ πέτρας ἐρυμνὰς σφόδρα ἐκ προδόσεως, τὴν τε ἐν τῇ Βακτριανῇ τὴν Σισιμίθρου, ἐν ἣ εἶχεν Ὀξυάρτης τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην, καὶ τὴν ἐν τῇ Σογδιανῇ, καὶ τὴν τοῦ Ὠξουοῖ δ' Ἀριαμάζου φασί. Τὴν μὲν οὖν Σισιμίθρου πεντεκαίδεκα σταδίων ἱστοροῦσι τὸ ὕψος, ὀγδοήκοντα δὲ τὸν κύκλον· ἄνω δ' ἐπίπεδον καὶ εὐγεων, ὅσον πεντακοσίους ἀνδρας τρέφειν δυναμένην, ἐν ἣ καὶ ξενίας τυχεῖν πολυτελοῦς, καὶ γάμους ἀγαγεῖν Ῥωξά-

νης τῆς Ὀξυάρτου θυγατρὸς τὸν Ἀλέξανδρον· τὴν δὲ τῆς Σογδιανῆς διπλασίαν τὸ ὕψος φασί. Περὶ τούτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν Βραγχιδῶν ἄξι ἀνελεῖν· οὓς Ξέρξην μὲν ἰδρῦσαι αὐτόθι, συναπαράντας αὐτῷ ἐκόντας ἐκ τῆς οἰκείας, διὰ τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν Διδύμοις καὶ τοὺς θησαυροὺς· ἐκείνον δ' ἀνελεῖν μυσαιτόμενον τὴν ἰεροσυλίαν καὶ τὴν προδοσίαν.

Τὸν δὲ διὰ τῆς Σογδιανῆς ῥέοντα ποταμὸν Πολυτίμητον Ἀριστόβουλος λέγει, τῶν Μακεδόνων θεμένων, (καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ μὲν καινὰ ἔθεσαν, τὰ δὲ παρωνόμασαν) ἄρδοντα δὲ τὴν χώραν, ἐκπίπτειν εἰς ἔρημον καὶ ἀμμόδη γῆν, καταπίνεσθαί τε εἰς τὴν ἄμμον, ὡς καὶ τὸν Ἄριον, τὸν δι' Ἀρίων ῥέοντα. Τοῦ δὲ Ὠχοῦ ποταμοῦ πλησίον ὀρύττοντας, εὗρεῖν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν· εἰκὸς δὲ, ὡςπερ νιτρῶδη τινὰ, καὶ στύφοντα ὑγρά, καὶ ἀσφαλτώδη, καὶ θειώδη διαρῥεῖν τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὗρισκεσθαι· τὸ δὲ σπάνιον ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. Ῥεῖν δὲ Ὠχον, οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν, οἱ δὲ παρ' αὐτήν· καὶ οἱ μὲν ἕτερον τοῦ Ὠξου μέχρι τῶν ἐκβολῶν νοτιώτερον ἐκείνου, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ Τροκανία τὰς εἰς τὴν θάλατταν ὑπάρχειν ἐκρύσεις· οἱ δὲ, κατ' ἀρχὰς μὲν, ἕτερον· συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ Ὠξου ρεῖθρον, πολλαχοῦ καὶ ἕξ καὶ ἐπτὰ σταδίων ἔχοντα τὸ πλάτος. Ὁ μέντοι Ἰαξάρτης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἕτερός ἐστι, τοῦ Ὠξου, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν τελευτῶν θάλατταν αἱ δ' ἐκβολαὶ διέχουσιν ἀλλήλων, ὡς φησι Πατροκλῆς,

παρασάγγας ὡς ὀγδοήκοντα· τὸν δὲ παρασάγγην τὸν Περσικόν, οἱ μὲν ἐξήκοντα σταδίων φασίν, οἱ δὲ τριάκοντα, ἢ τετραράκοντα. Ἀναπλεόντων δ' ἡμῶν τὸν Νεῖλον, ἄλλοτ' ἄλλοις μέτροις χρώμενοι τὰς σχοίνους ἠνόμαζον ἀπὸ πόλεως ἐπὶ πόλιν· ὥστε τὸν αὐτὸν τῶν σχοίνων ἀριθμὸν ἀλλαχοῦ μὲν μείζω παρεχειν πλοῦν, ἀλλαχοῦ δὲ βραχύτερον· οὕτως ἐξ ἀρχῆς παραδεδομένον καὶ φυλαττόμενον μέχρι τοῦ νῦν.

Μέχρι μὲν δὴ τῆς Σογδιανῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἰόντι ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας γνώριμα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη καὶ τοῖς Πέρσαις πρότερον τὰ ἔξω τοῦ Ταύρου, καὶ τοῖς Μακεδόσι μετὰ ταῦτα, καὶ τοῖς Παρθυαίοις. Τὰ δ' ἐπέκεινα ἐπ' εὐθείας, ὅτι μὲν Σκυθικά ἐστιν, ἐκ τῆς ὁμοειδίας εἰκάζεται· στρατεῖαι δ' οὐ γεγόνασιν ἐπ' αὐτοὺς ἡμῖν γνώριμοι· καθάπερ οὐδὲ περὶ τοὺς βορειοτάτους τῶν Νομάδων· ἐφ' οὓς ἐπεχείρησε μὲν ὁ Ἀλέξανδρος ἄγειν στρατείαν, ὅτε τὸν Βῆσσον μετῆι καὶ τὸν Σπιταμένην· ζωγρία δ' ἀναχθέντος τοῦ Βήσσου, τοῦ δὲ Σπιταμένους ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέντος, ἐπαύσατο τῆς ἐπιχειρήσεως. Οὐχ ὁμολογοῦσι δ', ὅτι περιέπλευσάν τινες ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν Ἰρκανίαν· ὅτι δὲ δυνατὸν, Πατροκλῆς εἶρηκε.

Λέγεται δὲ, διότι τοῦ Ταύρου τὸ τελευταῖον, ὃ καλοῦσιν Ἴμαον, τῇ Ἰνδικῇ θαλάττῃ ξυνάπτον, οὐ δὲν οὔτε προὔχει πρὸς ἑω τῆς Ἰνδικῆς μᾶλλον, οὔτ' εἰσέχει· παριόντι δ' εἰς τὸ βόρειον πλευρὸν, αἰεὶ τι τοῦ μήκους ὑφαιρεῖ καὶ τοῦ πλάτους ἢ θάλαττα,

ὅς τ' ἀποφαίνειν μείουρον πρὸς ἕω τὴν νῦν ὑπογραφομένην μερίδα τῆς Ἀσίας, ἣν ὁ Ταῦρος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸν ὠκεανὸν, τὸν πληροῦντα τὸ Κάσπιον πέλαγος. Μῆκος δ' ἐστὶ ταύτης τῆς μερίδος τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν κατὰ τὸ Ἴμαον τρισμυρίων που σταδίων, παρὰ τὴν ὄρεινὴν τοῦ Ταύρου τῆς πορείας οὔσης· πλάτος δ' ἔλαττον τῶν μυρίων. Εἴρηται γάρ, ὅτι περὶ τετρακισμυρίους σταδίους ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου μέχρι τῆς ἑώας θαλάττης τῆς κατὰ Ἰνδούς· ἐπὶ δ' Ἰσσην ἀπὸ τῶν ἐσπερίων ἄκρων τῶν κατὰ στήλας, ἄλλοι τρισμύριοι· ἐστὶ δὲ ὁ μυχὸς τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου μικρὸν, ἢ οὐδὲν Ἀμισοῦ ἐωθινώτερος· τὸ δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ἐπὶ τὴν Ἑρκανίαν γῆν, περὶ μυρίους ἐστὶ σταδίους, παράλληλον ὃν τῷ ἀπὸ τοῦ Ἰσσηκοῦ λεχθέντι ἐπὶ τοὺς Ἰνδούς. Λείπεται δὴ τὸ λεχθὲν μῆκος ἐπὶ τὴν ἕω τῆς περιωδευμένης νυνὶ μερίδος, οἱ τρισμύριοι στάδιοι. Πάλιν δὲ τοῦ πλάτους τῆς μεγίστης οἰκουμένης ὄντος περὶ τρισμυρίους σταδίους χλαμυδοειδοῦς οὔσης, τὸ διάστημα τοῦτο ἐγγυὲς ἂν εἴη τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς Ἑρκανίας θαλάττης γραφομένου καὶ τῆς Περσικῆς, εἴπερ ἐστὶ τὸ μῆκος τῆς οἰκουμένης ἐπταμυριάδες· εἰ οὖν ἀπὸ τῆς Ἑρκανίας ἐπὶ τὴν Ἀρτεμίταν τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ στάδιοί εἰσιν ὀκτακισχίλιοι, καθάπερ εἴρηκεν Ἀπολλόδωρος ἐκ τῆς Ἀρτεμίτας· ἐκεῖθεν δ' ἐπὶ τὸ στόμα τῆς κατὰ Πέρσας θαλάττης ἄλλο τοσοῦτὸν ἐστὶ, καὶ πάλιν τοσοῦτον, ἢ μικρὸν ἀπολείπον εἰς τὰ ἀνταίρωντα τοῖς ἄκροις τῆς Αἰθιοπίας· λοιπὸν ἂν

εἴη τοῦ πλάτους τῆς οἰκουμένης τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς Ἐρκανίας θαλάττης ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς, ὅσον εἰρήκαμεν. Μειούρου δ' ὄντος τοῦ τμήματος τούτου τῆς γῆς ἐπὶ τὰς πρὸς ἕω μέρη, γίνονται ἂν τὸ σχῆμα προςόμοιον μαγειρικῆ κοπίδι, τοῦ μὲν ὄρους ἐπ' εὐθείας ὄντος, καὶ νοουμένου κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος· τῆς δ' ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Ἐρκανίου παραλίας ἐπὶ Τάμαρον κατὰ θάτερον πλευρὸν, εἰς περιφεροῇ καὶ μείουρον γραμμὴν ἀπολήγον.

Ἐπιμνηστέον δὲ καὶ τῶν παραδόξων ἐνίων, ἃ θρυλλοῦσι περὶ τῶν τελέως βαρβάρων, οἷον τῶν περὶ τὸν Καύκασον καὶ τὴν ἄλλην ὄρεινῃν. Τοῖς μὲν γὰρ νόμιμον εἶναί φασι τὸ τοῦ Εὐριπίδου,

Τὸν φύντα θρηνεῖν, εἰς ὃς ἔρχεται κακά.

Τὸν δ' αὖ θανόντα, καὶ πόνων πεπαιυμένον,

Χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Ἐτέροις δὲ, μηδένα ἀποκτείνειν τῶν ἑξαμαρτόντων τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἐξορίζειν μόνον μετὰ τῶν τέκνων, ὑπεναντίως τοῖς Δέρβιξι· καὶ γὰρ ἐπὶ μικροῖς οὔτοι σφάττουσι. Σέβονται δὲ γῆν οἱ Δέρβικες· θύουσι δ' οὐδὲν θῆλυ, οὐδὲ ἐσθίουσι· τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσι· ἀναλίσκουσι δὲ τὰς σάρκας οἱ ἄγχιιστα γένους· τὰς δὲ γραιὰς ἀπάγχουσι, εἶτα θάπτουσι· τοὺς δὲ ἐντὸς ἑβδομήκοντα ἐτῶν ἀποθανόντας οὐκ ἐσθίουσιν, ἀλλὰ θάπτουσι. Σίγιννοι δὲ τ' ἄλλα μὲν περσιζουσιν, ἱππαρίοις δὲ χρῶνται μικροῖς, δασέσιν, ἅπερ ἱππότην ὀχεῖν μὲν

οὐ δύνανται· τέθριππα δὲ ζευγνύουσιν· ἥνιοχοῦσι δὲ γυναῖκες, ἐκ παίδων ἡσκημένοι· ἢ δ' ἄριστα ἥνιοχοῦσα, συνοικεῖ, ᾧ βούλεται· τινὰς δ' ἐπιτηδεύειν φασίν, ὅπως ὡς μακροκεφαλώτατοι φανοῦνται, καὶ προπεπτωκότες τοῖς μετώποις, ὡςθ' ὑπερκύπτειν τῶν γενείων. Ταπυρίων δ' ἔστι καὶ τὸ τοὺς μὲν ἄνδρας μελανειμονεῖν καὶ μακροκομεῖν· τὰς δὲ γυναῖκας λευχειμονεῖν καὶ βραχυκομεῖν· οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ Δερβίκων καὶ Τροκανῶν· καὶ ὁ ἀνδρειότατος κριθεῖς γαμεῖ, ἣν βούλεται. Κάσπιοι δὲ τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη λιμοκτονήσαντες, εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτιθέασιν· ἄπωθεν δὲ σκοπεύοντες, εἰ μὲν ὑπὸ ὄρνιθων κατασπωμένους ἀπὸ τῆς κλίνης ἴδωσιν, εὐδαιμονίζουσι· εἰ δὲ ὑπὸ θηρίων, ἢ κυνῶν, ἤττον· εἰ δ' ὑπὸ μηδενός, κακοδαιμονίζουσι.

XII. Ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας ποιεῖ ὁ Ταῦρος, ἃ δὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου καλοῦσιν, εἰπεῖν προειλόμεθα πρῶτον περὶ τούτων. Τούτων δ' ἔστι καὶ τὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτοῖς ἢ ὅλα, ἢ τὰ πλεῖστα. Ὅσα μὲν τῶν Κασπίων πυλῶν ἐωθινώτερά ἐστιν, ἀπλουστέραν ἔχει τὴν περιήγησιν διὰ τὴν ἀγριότητα· οὐ πολὺ τε ἂν διαφέρῃ τοῦδε, ἢ τοῦδε τοῦ κλίματος συγκαταλεχθέντα. Τὰ δ' ἐσπέρια πάντα δίδωσιν εὐπορίαν τοῦ λέγειν περὶ αὐτῶν· ὡς τε δεῖ προάγειν ἐπὶ τὰ παρακείμενα ταῖς Κασπίαις πύλαις. Παράκειται δὲ ἡ Μηδία πρὸς δύσιν, χώρα πολλὴ καὶ δυναστεύσασά ποτε, καὶ ἐν μέσῳ τῷ Ταύρῳ κειμένη πολυσχιδεῖ κατὰ ταῦτα ὑπάρχοντι

τὰ μέρη, καὶ αὐλῶνας ἐμπεριλαμβάνοντι μεγάλους, καθάπερ καὶ τῇ Ἀρμενίᾳ τοῦτο συμβέβηκε.

Τὸ γὰρ ὄρος τοῦτο ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Καρίας καὶ Λυκίας, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὔτε πλάτος, οὔτε ὕψος ἀξιόλογον δείκνυσιν. Ἐξαίρεται δὲ πολὺ πρῶτον κατὰ τὰς Χελιδονείας· αὗται δ' εἰσὶ νῆσοι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Παμφυλίων παραλίας. Ἐπὶ δὲ τὰς ἀνατολὰς ἐκτεινόμενος, αὐλῶνας μικροὺς ἀπολαμβάνει, τοὺς τῶν Κιλικίων· εἶτα τῇ μὲν, τὸ Ἀμανὸν ἀπ' αὐτοῦ σχίζεται, τῇ δὲ, ὃ Ἀντίταυρος, ἐν ᾧ τὰ Κόμμανα ἴδρυνται τὰ ἐν τοῖς ἄνω λεγομένοις Καππάδοξιν. Οὗτος μὲν οὖν ἐν τῇ Καταονίᾳ τελειοῖται· τὸ δὲ Ἀμανὸν ὄρος μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μελιτηνῆς πρόεισι, καθ' ἣν ἢ Κομμαγηνὴ τῇ Καππαδοκίᾳ παράκειται· ἐκδέχεται δὲ τὰ πέραν τοῦ Εὐφράτου ὄρη, συνεχῆ μὲν τοῖς προειρημένοις, πλὴν ὅσον διακόπτει ῥέων διὰ μέσων ὁ ποταμός. Πολλὴν δ' ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος, καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ πολυσχιδές. Τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλιστα ἐστὶν ὁ Ταῦρος, ὁρίζων τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας.

Ἐντεῦθεν δ' ἀμφότεροι ῥέουσιν οἱ τὴν Μεσοποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοὶ, καὶ συνάπτοντες ἀλλήλοις ἐγγὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, εἶτα ἐκδιδόντες εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, ὃ, τε Εὐφράτης, καὶ ὁ Τίγρις. Ἔστι δὲ καὶ μείζων ὁ Εὐφράτης, καὶ πλείω διέξεισι χώραν, σκολιῶ τῷ ῥείθρῳ, τὰς πηγὰς ἔχων ἐν τῷ προσβόρῳ μέρει τοῦ Ταύρου,

ρέων δ' ἐπὶ δύοσιν διὰ τῆς Ἀρμενίας, τῆς μεγάλης καλουμένης, μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν δεξιᾷ ἔχων ταύτην, ἐν ἄριστερᾷ δὲ, τὴν Λισσηνὴν· εἶτα ἐπιστρέφει πρὸς νότον· συνάπτει δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῖς Καππαδοκῶν ὄρειοις· δεξιᾷ δὲ ταῦτα ἄφεις καὶ τὰ τῶν Κομμαγηνῶν, ἄριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκιλισσηνὴν καὶ Σωφηνὴν, τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, πρόεισιν ἐπὶ τὴν Συρίαν, καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον. Ὁ δὲ Τίγρις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν, συνάπτει τῷ Εὐφράτῃ πλησίον, καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν· εἶτ' ἐκδίδωσι καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Διέχουσι δὲ ἀλλήλων αἱ πηγαὶ τοῦ τε Εὐφράτου, καὶ τοῦ Τίγριος περὶ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους.

Ἀπὸ δ' οὖν τοῦ Ταύρου πρὸς ἄρκτον ἀποσχίδες πολλαὶ γεγόνασι, μία μὲν ἢ τοῦ καλουμένου Ἀντιταύρου· καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ὠνομάζετο, ὃ τὴν Σωφηνὴν ἀπολαμβάνων ἐν αὐλῶνι μεταξὺ κειμένῳ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ταύρου. Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν ἐφεξῆς τῷ Ἀντιταύρῳ πρὸς ἄρκτον ἐπεκτείνεται μέγα ὄρος καὶ πολυσχιδές· καλοῦσι δὲ τὸ μὲν αὐτοῦ Παρναύδην, τὸ δὲ Μοσχικὰ ὄρη, τὰ δ' ἄλλοις ὀνόμασι· ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴν Ἀρμενίαν ὅλην μέχρις Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν. Εἶτ' ἄλλ' ἐπανίσταται πρὸς ἑω, τὰ ὑπερκειμένα τῆς Κασπίας θαλάττης μέχρι Μηδίας, τῆς τε Ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης· καλοῦσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μέρη πάντα τῶν ὄρων Παραχοάθραν, καὶ τὰ

μέχρι τῶν Κασπίων πυλῶν, καὶ ἐπέκεινα ἔτι πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς τὰ συνάπτοντα τῇ Ἀσίᾳ· τὰ μὲν δὴ πρόσβορα ὄρη οὕτω καλοῦσι. Τὰ δὲ νότια τὰ πέραν τοῦ Εὐφράτου τῆς Καππαδοκίας, καὶ τῆς Κομμαγηνῆς πρὸς ἑω τείνοντα, κατ' ἀρχαῖς μὲν αὐτὸ τοῦτο καλεῖται Ταῦρος, διορίζων τὴν Σωφηνήν, καὶ τὴν ἄλλην Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας· τινὲς δὲ Γορδουαῖα ὄρη καλοῦσιν. Ἐν δὲ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ Μάσιον, τὸ ὑπερκείμενον τῆς Νισίβιος ὄρος καὶ τῶν Τιγρανοκέρτων. Ἐπειτα ἐξαιρέται πλέον, καὶ καλεῖται Νιφάτης· ἐνταῦθα δὲ που καὶ αἱ τοῦ Τίγριος πηγαὶ, κατὰ τὸ νότιον τῆς ὄρεινῆς πλευρόν· εἴτ' ἀπὸ τοῦ Νιφάτου μᾶλλον ἔτι καὶ μᾶλλον ἢ θάχισ ἐκτεινομένη, τὸ Ζάγριον ὄρος ποιεῖ, τὸ διορίζον τὴν Μηδίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν· μετὰ δὲ τὸ Ζάγριον ἐκδέχεται, ὑπὲρ μὲν τῆς Βαβυλωνίας ἢ τε τῶν Ἑλυμαίων ὄρεινῇ καὶ ἢ τῶν Παραιτακηνῶν· ὑπὲρ δὲ τῆς Μηδίας ἢ τῶν Κοσσαίων. Ἐν μέσῳ δ' ἐστὶν ἡ Μηδία, καὶ ἡ Ἀρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη περιλαμβάνουσα, πολλὰ δὲ ὄροπέδια· ὡσαύτως δὲ πεδία, καὶ αὐλῶνας μεγάλους· συχνὰ δὲ καὶ ἔθνη τὰ περιουκῶντα, μικρὰ, ὄρεινὰ, καὶ ληστρικὰ τὰ πλείω. Οὕτω μὲν τοίνυν τίθεμεν ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὴν τε Μηδίαν, ἧς εἰσι καὶ αἱ Κάσπιοι πύλαι, καὶ τὴν Ἀρμενίαν.

Καθ' ἡμᾶς μὲν τοίνυν προσάρκτια ἂν εἴη τὰ ἔθνη ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου. Ἐρατοσθένους δὲ, πεποιημένος τὴν διαίρεσιν εἰς τὰ νότια μέρη καὶ τὰ προσάρκτια, καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ λεγομέ-

νας σφραγίδας, τὰς μὲν βορείους καλῶν, τὰς δὲ νοτίους, ὅρια ἀποφαίνει τῶν κλιμάτων ἀμφοῖν τὰς Κασπίους πύλας· εἰκότως οὖν τὰ νοτιώτερα προς ἕω τείνοντα τῶν Κασπίων πυλῶν, νότια ἂν ἀποφανοί, ὧν ἔστι καὶ ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία· τὰ δὲ βορειότερα πρόσβορα, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην διάταξιν τούτου συμβαίνοντος. Τάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτῳ, διότι ἕξω τοῦ Γαύρου πρὸς νότον οὐδέν ἐστιν οὔτε τῆς Ἀρμενίας μέρος, οὔτε τῆς Μηδίας.

XIII. Ἡ δὲ Μηδία δίχα διήρηται· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν, μεγάλην, ἧς μητρόπολις τὰ Ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις, καὶ τὸ βασιλεῖον ἔχουσα τῆς Μήδων ἀρχῆς· διατελοῦσι δὲ καὶ νῦν οἱ Παρθυαῖοι τούτῳ χρώμενοι βασιλείῳ· καὶ θερίζουσι γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς· ψυχρὰ γὰρ ἡ Μηδία· τὸ δὲ χειμάδιον ἐστὶν αὐτοῖς ἐν Σελευκείᾳ, τῇ ἐπὶ τῷ Τίγρι, πλησίον Βαβυλῶνος· ἡ δ' ἑτέρα μερίς ἐστὶν ἡ Ἀτροπάτιος Μηδία. Τοῦνομα δ' ἔσχεν ἀπὸ τοῦ Ἀτροπάτου ἡγεμόνος, ὃς ἐκώλυσε ὑπὸ τοῖς Μακεδόσι γενέσθαι καὶ ταύτην, μέρος οὔσαν μεγάλης Μηδίας. Καὶ δὴ καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς ἰδίᾳ συνέταξε καθ' αὐτὴν τὴν χώραν ταύτην· καὶ ἡ διαδοχὴ σώζεται μέχρι νῦν ἕξ ἐκείνου πρὸς τε τοὺς Ἀρμενίων βασιλεῖς ποιησαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον, καὶ Σύρων, καὶ μετὰ ταῦτα Παρθυαίων.

Κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν Ἀρμενίᾳ καὶ τῇ Μαιανῇ πρὸς ἕω, τῇ δὲ μεγάλῃ Μηδίᾳ πρὸς δύσιν·

πρὸς δ' ἄρκτον ἀμφοτέραις· τοῖς δὲ περὶ τὸν μυχὸν τῆς Τροκανίας θαλάττης, καὶ τοῖς Ματιανοῖς ἀπὸ νότου παράκειται. Ἔστι δ' οὐ μικρὰ κατὰ τὴν δύναμιν, ὡς φησιν Ἀπολλωνίδης· ἢ γε καὶ κατὰ μυρίου ἰππέας δύναται παρέχεσθαι, πεζῶν δὲ τέτταρας μυριάδας. Λίμνην δ' ἔχει τὴν Σπαῦταν, ἐν ἣ ἄλλες ἐπανθοῦντες πῆτιονται· εἰσὶ δὲ κνησμώδεις καὶ ἐπαλγεῖς· ἔλαιον δὲ τοῦ πάθους ἄκος, ὕδωρ δὲ γλυκὺ τοῖς καιαπυρωθεῖσιν ἱματίοις, εἴ τις κατ' ἄγνοιαν βύψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν. Ἔχουσι δ' ἰσχυροὺς γείτονας τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Παρθυαίους· ὑφ' ὧν περικόπτονται πολλάκις· ἀντιέχουσι δ' ὅμως καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ ἀφαιρεθέντα, καθάπερ τὴν Συμβάκην ἀπέλαβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων, ὑπὸ Ῥωμαίοις γεγονότων, καὶ αὐτοὶ προσεληλύθασιν τῇ φιλίᾳ τῇ πρὸς Καίσαρα· θεραπεύουσι δ' ἅμα καὶ τοὺς Παρθυαίους.

Βασίλειον δ' αὐτῶν θερινὸν μὲν ἐν πεδίῳ ἰδρυμένον Γάζα, καὶ ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῶ Οὔερα, ὅπερ Ἀντώνιος ἐπολιόρησε κατὰ τὴν ἐπὶ Παρθυαίους στρατείαν. Διέχει δὲ τοῦτο τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ, τοῦ ὀρίζοντος τὴν τε Ἀρμενίαν καὶ τὴν Ἀτροπατηνὴν, σταδίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους, ὡς φησιν ὁ Δέλλιος, ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, συγγράψας τὴν ἐπὶ Παρθυαίους στρατείαν αὐτοῦ, ἐν ἣ παρῆν καὶ αὐτός, ἡγεμονίαν ἔχων. Ἔστι δὲ τῆς χώρας ταύτης τὰ μὲν ἄλλ' εὐδαίμονα χωρία· ἢ δὲ προσάρκτιος ὄρεινῆ, καὶ τραχεῖα, καὶ ψυχρὰ, Καδουσίων κατοικία

τῶν ὄρεινῶν, καὶ Ἀμάρδων, καὶ Τάπύρων, καὶ Κυρ-
τίων, καὶ ἄλλων τοιούτων, οἱ μετανάσται εἰσὶ καὶ
ληστρικοί. Καὶ γὰρ ὁ Ζάγρος, καὶ ὁ Νιφάτης
κατεσπαρμένα ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα· καὶ οἱ ἐν τῇ
Περσίδι Κύρτιοι, καὶ Μάρδοι, (καὶ γὰρ οὕτω λέ-
γονται οἱ Ἀμαρδοί·) καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ μέχρι
νῦν ὁμωνύμως προσαναορευόμενοι. τῆς οὐτῆς εἰσὶν
ἰδέας.

Οἱ δ' οὖν Καδουσιοὶ πληθεὶ τῶ πεζῶ μικροῦ
ὑπολείπονται τῶν Ἀριανῶν· [ἄνδρες δεινοὶ πετρο-
βατεῖν καὶ] ἀκοντισταὶ ἄριστοι· ἐν δὲ τοῖς τραχέ-
σιν ἀνθ' ἰππέων πεζοὶ διαμάχονται. Ἀντωνίῳ δὲ
χαλεπὴν τὴν στρατείαν ἐποίησεν οὐχ ἢ τῆς χώρας
φύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἠγεμῶν, ὁ τῶν Ἀρμενίων
βασιλεὺς Ἀρταουάσσης, ὃν, ὡς εἰκός, ἐκεῖνος ἐπιβου-
λεύοντα αὐτῶ, σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ κύριον τῆς
περὶ τοῦ πολέμου γνώμης· ἐτιμωρήσατο μὲν οὖν
αὐτόν, ἀλλ' ὀψέ· ἠνίκα πολλῶν αἴτιος κακῶν κατέ-
στη Ῥωμαίοις, καὶ αὐτός, καὶ ἐκεῖνος, ὅστις τὴν ἀπὸ
τοῦ Ζεύγματος ὁδὸν, τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην, μέ-
χρι τοῦ ἄψασθαι τῆς Ἀτροπατηνῆς, ὀκτακισχιλίων
σταδίων ἐποίησε πλέον, ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας,
διὰ ὄρων, καὶ ἀνοδιῶν, καὶ κυκλοπορείας.

Ἡ δὲ μεγάλη Μηδία, τὸ μὲν παλαιὸν τῆς Ἀσί-
ας ἠγήσατο πάσης, καταλύσασα τὴν τῶν Σύρων ἀρ-
χήν· ὕστερον δ' ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν ἀφαιρε-
θεῖσα τὴν τοσαύτην ἐξουσίαν ἐπὶ Ἀστυάγου, διεψύ-

λατιεν ὁμως πολὺ τοῦ πατρίου ἀξιώματος· και ην τὰ Ἐκβάτανα χειμάδιον τοῖς Πέρσαις. Ὀμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐκείνους καταλύσασι Μακεδόσι, τοῖς τὴν Συρίαν ἔχουσι, καὶ νῦν ἔτι τοῖς Παρθυαίων βασιλεῦσι τὴν αὐτὴν παρέχεται χρεῖαν τε καὶ ἀσφάλειαν. *

Ὅριζεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἕω τῆ τε Παρθυαίων καὶ τοῖς Κοσσαίων ὄρεσι, ληστρικῶν ἀνθρώπων· οἱ τοξότας μυρίους καὶ τρισχιλίους παρέσχοντό ποτε Ἐλυμαίοις, συμμαχοῦντες ἐπὶ Σουσίους καὶ Βαβυλωνίους. Νέαρχος δὲ φησι, τεττάρων ὄντων ληστρικῶν ἔθνων, ὧν Μάρδοι μὲν Πέρσαις προσεχεῖς ἦσαν, Οὔξιοι δὲ καὶ Ἐλυμαῖοι τούτοις τε καὶ Σουσίοις, Κοσσαῖοι δὲ Μήδοις· πάντας μὲν φόρους πράττεσθαι τοὺς βασιλέας· Κοσσαίους δὲ καὶ δῶρα λαμβάνειν, ἤνικα ὁ βασιλεὺς θερίσας ἐν Ἐκβάτανοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαίνοι· καταλύσασι δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν Ἀλέξανδρον, ἐπιθέμενον χειμῶνος. Τούτοις δὲ δὴ ἀφορίζεται πρὸς ἕω, καὶ ἔτι τοῖς Παραιτακηνοῖς, οἱ συνάπτουσι Πέρσαις, ὄρεινοὶ καὶ αὐτοὶ καὶ ληστρικοί· ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων τοῖς ὑπεροικοῦσι τῆς Ἰρκανίας θαλάττης Καδουσίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, οὓς ἄρτι διήλθομεν· πρὸς νότον δὲ τῆ Ἀπολλωνιάτιδι, ἣν Σιτακηνὴν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, καὶ τῷ Ζάγρω, καθ' ὃν ἡ Μεσαβατικὴ κεῖται, τῆς Μηδίας οὔσα· οἱ δὲ τῆς Ἐλυμαίας φασί· πρὸς δύσιν δὲ τοῖς Ἀτροπατίοις καὶ τῶν Ἀρμενίων τισίν. Εἰσὶ δὲ καὶ Ἑλληνίδες πόλεις,

κτίσματα τῶν Μακεδόνων ἐν τῇ Μηδίᾳ, ὧν Λαοδί-
κειά τε, καὶ Ἀπάμεια, καὶ ἡ πρὸς Ῥαγαῖς καὶ αὐτῇ
Ῥάγεια, τὸ τοῦ Νικάτορος κτίσμα· ὃ ἐκεῖνος μὲν
Εὐρωπὸν ὠνόμασε, Πάρθοι δὲ Ἀρσακίαν, νοτιωτέ-
ραν οὖσαν τῶν Κασπίων πυλῶν πεντακοσίοις που
σταδίοις, ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος Ἀρταμιτηνός.

Ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλὴ ἐστὶ καὶ ψυχρά· τοι-
αῦτα δὲ καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἐκβατάνων ὄρη,
καὶ τὰ περὶ τὰς Ῥαγὰς, καὶ τὰς Κασπίους πύλας,
καὶ καθόλου τὰ προσάροκτα μέρη τὰ ἐντεῦθεν μέ-
χρι πρὸς τὴν Ματιανὴν, καὶ τὴν Ἀρμενίαν. Ἡ δ'
ὑπὸ ταῖς Κασπίοις πύλαις ἐν ταπεινοῖς ἐδάφεσι καὶ
κοίλοις οὖσα, εὐδαίμων σφόδρα ἐστὶ καὶ πᾶμφορος,
πλὴν ἐλαίας· εἰ δὲ καὶ φύεται πού, ἀλιπῆς τέ ἐστι
καὶ ξηρά· ἱππόβοτος δὲ καὶ αὕτη ἐστὶ διαφερόν-
τως, καὶ ἡ Ἀρμενία· καλεῖται δὲ τις καὶ λειμῶν Ἴπ-
πόβοτος, ὃν καὶ διεξίασιν οἱ ἐκ τῆς Περσίδος καὶ
Βαβυλῶνος εἰς Κασπίους πύλας ὁδεύοντες, ἐν ᾧ
πέντε μυριάδας ἵππων θηλείων νέμεσθαι φασιν ἐπὶ
τῶν Περσῶν· εἶναι δὲ τὰς ἀγέλας ταύτας βασιλι-
κάς. Τοὺς δὲ Νησαίους ἵππους, οἷς ἐχρῶντο οἱ
βασιλεῖς ἀρίστοις οὖσι καὶ μεγίστοις, οἱ μὲν ἐνθένδε
λέγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ Ἀρμενίας· ἰδιόμορφοι δὲ
εἰσιν, ὥσπερ καὶ οἱ Παρθικοὶ λεγόμενοι νῦν παρὰ
τοὺς Ἑλλαδικούς, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρ' ἡμῖν
Καὶ τὴν βοτάνην δὲ, τὴν μάλιστα τρέφουσαν τοὺς
ἵππους, ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα ἰδίως Μηδι-
κὴν καλοῦμεν. Φέρει δὲ καὶ σίλφιον ἡ χώρα, ἀφ'

οὗ ὁ Μηδικὸς καλούμενος ὄπος, πολὺ λειπόμενος τοῦ Κυρηναϊκοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ διαφέρων ἐκείνου· εἴτε παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς, εἴτε τοῦ φυτοῦ κατ' εἶδος ἐξαλλάττοντος, εἴτε καὶ παρὰ τοὺς ὀπίζοντας καὶ σκευάζοντας, ὥστε συμμένειν πρὸς τὴν ἀπόθεισιν καὶ τὴν χρεῖαν.

Τοιαύτη μὲν τις ἡ χώρα. Τὸ δὲ μέγεθος πάρισόν πάς ἐστιν εἰς πλάτος καὶ μῆκος· δοκεῖ δὲ μέγιστον εἶναι πλάτος τῆς Μηδίας, τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ Ζάγρου ὑπερθέσεως, ἥπερ καλεῖται Μηδικὴ πύλη, εἰς Κασπίους πύλας διὰ τῆς Σιγριανῆς σταδίων τετρακισχιλίων ἑκατόν. Τῷ δὲ μεγέθει καὶ δυνάμει τῆς χώρας ὁμολογεῖ καὶ ἡ περὶ τῶν φόρων ἱστορία. Τῆς γὰρ Καππαδοκίας παρεχούσης τοῖς Πέρσαις κατ' ἐνιαυτὸν πρὸς τῷ ἀργυρικῷ τέλει ἵππους χιλίους καὶ πεντακοσίους, ἡμιόνους δὲ δισχιλίους, προβάτων δὲ πέντε μυριάδας, διπλάσια σχεδὸν τι τούτων ἐτέλουν οἱ Μῆδοι.

Ἔθνη δὲ τὰ πολλὰ μὲν τὰ αὐτὰ τούτοις τε, καὶ τοῖς Ἀρμενίοις, διὰ τὸ καὶ τὴν χώραν παραπλησίαν εἶναι. Τοὺς μέντοι Μήδους ἀρχηγέτας εἶναί φασιν, καὶ τούτοις, καὶ ἔτι πρότερον Πέρσαις, τοῖς ἔχουσιν αὐτοὺς, καὶ διαδεξαμένοις τὴν τῆς Ἀσίας ἐξουσίαν. Ἡ γὰρ νῦν λεγομένη Περσικὴ στολή, καὶ ὁ τῆς τοξικῆς καὶ ἵππικῆς ζῆλος, καὶ ἡ περὶ τοὺς βασιλέας θεραπεία, καὶ κόσμος, καὶ σεβασμὸς θεοπρεπῆς παρὰ τῶν ἀρχομένων εἰς τοὺς Πέρσας παρὰ τῶν

Μήδων ἀφίεται· καὶ ὅτι τοῦτ' ἀληθές, ἐκ τῆς ἐσθῆτος μάλιστα δῆλον. Τιάρα γάρ τις, καὶ κίταρις, καὶ πῖλος, καὶ χειριδωτοὶ χιτῶνες, καὶ ἀναξυρίδες ἐν μὲν τοῖς ψυχροῖς τόποις καὶ προσβόροις, ἐπιτήδειά ἐστι φορήματα, οἷοί εἰσιν οἱ Μηθικοί· ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἥκιστα· οἱ δὲ Πέρσαι τὴν πλείστην οἴκησιν ἐπὶ τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάττῃ κέκτηνται, μεσημβρινώτεροι καὶ Βαβυλωνίων ὄντες καὶ Σουσίων· μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τὴν τῶν Μήδων προσεκτήσαντό τινα καὶ τῶν προσαπτομένων Μηθία. Ἄλλ' οὕτως ἐφάνη σεμνὰ καὶ τοῦ βασιλικοῦ προσχήματος οἰκεῖα τὰ ἔθνη τοῖς νικήσασιν τὰ τῶν νικηθέντων, ὥστ' ἀντὶ γυμνητῶν καὶ ψιλῶν θηλυστολεῖν ὑπέμειναν, καὶ κατηρεφεῖς εἶναι τοῖς σκεπάσμασι.

Τινὲς δὲ Μήθειαν καταδειῖξαι τὴν ἐσθῆτα ταύτην φασί, δυναστεύσασαν ἐν τοῖς τόποις, καθάπερ καὶ Ἰάσονα, καὶ ἐπικρουπτομένην τὴν ὄψιν, ὅτε ἀντὶ τοῦ βασιλέως ἐξίλοι· τοῦ μὲν Ἰάσονος ὑπομνήματα εἶναι τὰ Ἰασόνια Ἡρώα, τιμώμενα σφόδρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων· (ἔστι δὲ καὶ ὄρος μέγα ὑπὲρ τῶν Κασπίων πυλῶν ἐν ἀριστερᾷ, καλούμενον Ἰασόνιον·) τῆς δὲ Μηθείας, τὴν ἐσθῆτα καὶ τοῦνομα τῆς χώρας. Λέγεται δὲ καὶ Μῆδος, υἱὸς αὐτῆς, διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν χώραν ἐπώνυμον αὐτοῦ καταλιπεῖν. Ὁμολογεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀρμενίαν Ἰασόνια καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα, καὶ αἰ-α πλείω, περὶ ὧν ἐροῦμεν.

Τιβερηνῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ταῦτά ἐστι τα ἔθνη, καὶ ὁ Παρυσάδρης, καὶ ὁ Σκυδίσσης μέχρι τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας, ἣ διείργει τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομμαγηνῆς.

Ὁ γὰρ Εὐφράτης ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων, τὸ μὲν πρῶτον ῥεῖ πρὸς δύσιν διὰ τῆς Ἀρμενίας, εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον καὶ διακόπτει τὸν Ταῦρον, μεταξὺ τῶν Ἀρμενίων τε καὶ Καππαδοκῶν καὶ Κομμαγηνῶν· ἐκπεσὼν δ' ἔξω, καὶ γενόμενος κατὰ τὴν Συρίαν ἐπιστρέφει πρὸς χειμερινὰς ἀνατολὰς μέχρι Βαβυλῶνος, καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς τὸν Τίγριν· ἀμφοτέροι δὲ τελευτῶσιν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. Τὰ μὲν δὴ κύκλω τοιαῦτα, ὄρεινὰ σχεδόν τι πάντα καὶ τραχέα, πλὴν τῶν πρὸς τὴν Μηδίαν κεκλιμένων ὀλίγων. Πάλλιν δὲ τοῦ λεχθέντος Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῆς περσικῆς τῶν Κομμαγηνῶν καὶ τῶν Μελιτηνῶν, ἣν ὁ Εὐφράτης ποιεῖ, Μάσιον μὲν ἐστὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος τῶν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ Μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ Νίσιβις ἐστίν· ἐκ δὲ τῶν προσαρκτιῶν μερῶν ἡ Σωφηνὴ κεῖται, μεταξὺ τοῦ τε Μασίου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου. Οὗτος δὲ ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν, τελευτᾷ πρὸς τὰ ἑῷα τῆς Ἀρμενίας, ἀπολαμβάνων μέσσην τὴν Σωφηνήν, ἐκ θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν Ἀχιλισηνὴν, μεταξὺ ἰδρυμένην τοῦ Ταύρου τε, καὶ

τοῦ Εὐφράτου Μεσοποταμίας, πρὶν ἢ κάμπειν αὐτὸν ἐπὶ τότον. Βασίλειον δὲ τῆς Σωφηνῆς Καρκαθιόκερτα. Τοῦ δὲ Μασίου ὑπέρεκται πολὺ πρὸς ἕω κατὰ τὴν Γοργοδυληνὴν ὁ Νιφάτης, εἶθ' ὁ Ἄβος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Εὐφράτης ῥεῖ καὶ ὁ Ἀράξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν, ὁ δὲ πρὸς ἀνατολὰς· εἶθ' ὁ Νίβαρος μέχρι τῆς Μηδίας παρατείνει.

Ὁ μὲν οὖν Εὐφράτης εἴρηται, ὃν τρόπον ῥεῖ. Ὁ δὲ Ἀράξης, πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐνεχθεὶς μέχρι τῆς Ἀτροπατηνῆς, κάμπει πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτους· καὶ παραῤῥεῖ τὰ Ζάρα πρῶτον, εἶτ' Ἀρτάξατα, πόλιν Ἀρμενίων· ἔπειτα διὰ τοῦ Ἀραξηνοῦ πεδίου πρὸς τὸ Κάσπιον ἐκδίδωσι πέλαγος.

Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄρη, πολλὰ δὲ ὄροπέδια, ἐν οἷς οὐδ' ἄμπελος φύεται ῥαδίως· πολλοὶ δ' αὐλῶνες, οἱ μὲν μέσως, οἱ δὲ καὶ σφόδρα εὐδαίμονες· καθάπερ τὸ Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ ὁ Ἀράξης ποταμὸς ῥέων εἰς τὰ ἄκρα τῆς Ἀλβανίας καὶ τὴν Κασπίαν ἐκπίπτει θάλασσαν· καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Σακασσηνὴ, καὶ αὐτὴ τῇ Ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ τῷ Κύρω ποταμῷ· εἶθ' ἡ Γωγαρηνὴ. Πᾶσα γὰρ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς τε, καὶ τοῖς ἡμέροις δένδρεσι, καὶ τοῖς ἀειθαλέσι πληθύνει. φέρει δὲ καὶ ἐλαίας· ἔστι δὲ καὶ ἡ Φαυνηνὴ τῆς Ἀρμενίας ἐπαρχία· καὶ ἡ Κωμισσηνὴ, καὶ Ὀρχιστηνὴ, πλείστην ἱππείαν παρέχουσα. Ἡ δὲ Χορζηνὴ καὶ Καμβυσηνὴ τροσβορώταται εἰσι καὶ νιφόβολοι μάλιστα, σινά-

πτουσαι τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι, καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ ἡ Κολχίδι· ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ὄρων πολλάκις καὶ συνοδίας ὄλας κατὰ τὰ ὄρη ἐν τῇ χιόνι καταπίνεσθαι, νιφετῶν γινομένων ἐπὶ πλέον· ἔχειν δὲ καὶ βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιοῦτους κινδύνους παρεξαιρόντας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀναπνοῆς τε χάριν, καὶ τοῦ διαμηνύειν τοῖς ἐπιούσιν, ὥστε βοηθείας τυγχάνειν, ἀνορύττεσθαι καὶ σώζεσθαι. Ἐν δὲ τῇ χιόνι βώλους πηγνυσθαί φασὶ κοίλας, περιεχούσας χρηστὸν ὕδωρ, ὡς ἐν χιτῶνι· καὶ ζῶα δὲ ἐν αὐτῇ γεννᾶσθαι· καλεῖ δὲ σκώληκας Ἀπολλωνίδης, Θεοφάνης δὲ θρῆπας· καὶν τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρηστὸν ὕδωρ, περισχισθέντων δὲ τῶν χιτῶνων πίνεσθαι· τὴν δὲ γένεσιν τῶν ζῶων τοιαύτην εἰκάζουσιν, οἷαν τὴν τῶν κωνώπων ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς καὶ τοῦ φειψάλου.

Ἱστοροῦσι δὲ, τὴν Ἀρμενίαν, μικρὰν πρότερον οὔσαν, αὐξηθῆναι διὰ τῶν περὶ Ἀρταξίαν καὶ Ζαριάδριν· οἱ πρότερον μὲν ἦσαν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγοὶ, βασιλεύσαντες δ' ὕστερον μετὰ τὴν ἐκείνου ἦταν, ὁ μὲν, τῆς Σωφηνῆς καὶ τῆς Ἀκιλίσηνῆς, καὶ Ὀδομαντίδος, καὶ ἄλλων τινῶν, ὁ δὲ, τῆς περὶ Ἀρτάξατα συνηύξησαν, ἐκ τῶν περικειμένων ἐθνῶν ἀποτεμώμενοι μέρη· ἐκ Μήδων μὲν τὴν τε Κασπιανὴν καὶ Φαυνῆτιν, καὶ Βασοροπέδαν· Ἰβήρων δὲ τὴν τε παρῶρειαν τοῦ Παρυσάδρου, καὶ τὴν Χορζηνὴν, καὶ Γωγαρηνὴν, πέραν οὔσαν τοῦ Κέ-

ρου· Χαλύβων δὲ καὶ Μοσυνοίκων Καρηνῆτιν καὶ Ξερξηνήν, ἃ τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ ἐστὶν ὄμορα, ἣ καὶ μέρη αὐτῆς ἐστι· Καταόνων δὲ Ἀκιλισινήν καὶ τὴν περὶ τὸν Ἀντίταυρον· Σύρων δὲ Ταμωνῆτιν, ὥστε πάντας ὁμογλώττους εἶναι.

Πόλεις δ' εἰσὶν Ἀρμενίας Ἀρτάξατά τε, ἦν καὶ Ἀρταξιάσατα καλοῦσιν, Ἀννίβα κτίσαντος Ἀρταξία τῷ βασιλεῖ, καὶ Ἀρξάτα, ἀμφοτέραι ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ· ἣ μὲν Ἀρξάτα πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Αἰροπατίας· ἣ δὲ Ἀρτάξατα πρὸς τῷ Ἀραξηνῶ πεδίῳ, συναφικισμένη καλῶς καὶ βασιλείον οὔσα τῆς χώρας. Κεῖται δ' ἐπὶ χερσόνησιάζοντος ἀγκῶνος, τὸ τεῖχος κύκλω προβεβλημένον τὸν ποταμὸν, πλὴν τοῦ ἰσθμοῦ· τὸν ἰσθμὸν δ' ἔχει τάφρω καὶ χάρακι κεκλεισμένον. Οὐ πολὺ δ' ἄπωθ' ἐστὶ τῆς πόλεως καὶ τὰ Τιγράνου καὶ Ἀρταβάσδου γαζοφυλάκια, φρούρια ἐρυμνά, Βάβυρσά τε, καὶ Ὀλανή· ἦν δὲ καὶ ἄλλα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ. Ἀρταγήρας δὲ ἀπέστησε μὲν Ἀδῶρ ὁ φρούραρχος· ἐξεῖλον δ' οἱ Καίσαρος στρατηγοὶ, πολιορκήσαντες πολὺν χρόνον, καὶ τὰ τεῖχη περιεῖλον.

Ποταμοὶ δὲ πλείους μὲν εἰσὶν ἐν τῇ χώρᾳ· γνωριμώτατοι δὲ Φᾶσις μὲν καὶ Λύκος, εἰς τὴν Ποντικὴν ἐκπίπτοντες θάλατταν, (Ἐρατοσθένους δ' ἀντὶ τοῦ Λύκου τίθησι Θερμώδοντα οὐκ εὖ·) εἰς δὲ τὴν Κασπίαν Κύρος καὶ Ἀράξης· εἰς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν, ὅ, τε Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρις.

Εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι κατὰ τὴν Ἀρμενίαν μεγά-

λαι· μία μὲν ἡ Μαντιανή, Κυανεανή ἐρμηνευθεῖσα, μεγίστη, ὡς φασι, μετὰ τὴν Μαιῶτιν, ἄλμυροῦ ὕδατος, διήκουσα μέχρι τῆς Ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἀλοπήγια· ἡ δὲ Ἀρσηνή, ἦν καὶ Θωνῆτιν καλοῦσιν· ἔστι δὲ νιτροῖτις, τὰς δ' ἐσθῆτας ῥύπτει καὶ διαξαίνει· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἀποτόν ἐστι τὸ ὕδωρ. Φέρεται δὲ δι' αὐτῆς ὁ Τίγρις, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν Νιφάτην ὄρεινῆς ὀρηθεῖς, ἄμικτον φυλάττων τὸ ῥεῦμα διὰ τὴν ὄξύτητα· ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα, Μήδων τίγριν καλούντων τὸ τόξευμα· καὶ οὗτος μὲν ἔχει πολυειδεῖς ἰχθύς· οἱ δὲ λιμναῖοι ἑνὸς εἶδους εἰσὶ· κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπεσὼν ὁ ποταμὸς καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεῖς ὑπὸ γῆς, ἀνατέλλει κατὰ τὴν Χαλωνῆτιν· ἐκεῖθεν δ' ἤδη πρὸς μὲν Ὠπιν καὶ τὸ τῆς Σεμιράμιδος καλούμενον διατείχισμα ἐκεῖνός τε καταφέρεται, τοὺς Γορδουαίους ἐν δεξιᾷ ἀφείς καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ὅλην· καὶ ὁ Εὐφράτης τὸ ἄναντίον ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν· πλησιάσαντες δὲ ἀλλήλοις, καὶ ποιήσαντες τὴν Μεσοποταμίαν, ὁ μὲν, διὰ Σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὁ δὲ, διὰ Βαβυλῶνος· καθάπερ εἴρηται πού ἐν τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην καὶ Ἱππαρχον λόγοις.

Μέταλλα δ' ἐν μὲν τῇ Ἰσπιράτιδι ἐστὶ χρυσοῦ κατὰ τὰ Κάμβαλα· ἐφ' ἃ Μένωνα ἔπεμψεν Ἀλέξανδρος μετὰ στρατιωτῶν· ἀνήχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων· καὶ ἄλλα δ' ἐστὶ μέταλλα, καὶ τὸ τῆς σάν

δυκος καλουμένης, ἣν δὴ καὶ Ἀρμένιον καλοῦσι χροῖμα, ὅμοιον κάλχη. Οὕτω δ' ἐστὶν ἰππόβοτος σφόδρα ἡ χώρα, καὶ οὐχ ἦπτον τῆς Μηδίας, ὥστε οἱ Νησαῖοι ἵπποι καὶ ἐνταῦθα γίνονται, οἷσπερ οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐχρῶντο· καὶ ὁ σατραπῆς τῆς Ἀρμενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισμυρίους πώλους τοῖς Μιθρακηνοῖς ἔπεμπεν. Ἀρταουάσδης δὲ Ἀντωνίῳ χωρὶς τῆς ἄλλης ἰππείας αὐτὴν τὴν κατάφρακτον ἑξακισχιλίαν ἵππον ἐκτάξας ἐπέδειξεν, ἥνικα εἰς τὴν Μηδίαν ἐνέβαλε σὺν αὐτῷ. Ταύτης δὲ τῆς ἰππείας, οὐ Μῆδοι μόνοι καὶ Ἀρμένιοι ζηλωταὶ γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ Ἀλβανοί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι καταφράκτοις χρῶνται.

Τοῦ δὲ πλούτου καὶ τῆς χώρας τῆς δυνάμεως σημεῖον οὐ σμικρὸν, ὅτι Πομπηίου Τιγρᾶνῃ τῷ πατρὶ τῷ Ἀρταουάσδου, τάλαντα ἐπιγράψαντος ἑξακισχιλία ἄργυρίου, διένειμεν αὐτίκα ταῖς δυνάμεσι τῶν Ῥωμαίων, στρατιώτῃ μὲν κατ' ἄνδρα πεντήκοντα δραχμᾶς καὶ ἑκατὸν, ἑκατοντάρχη δὲ χιλίας, ἐπάρχῳ δὲ καὶ χιλιάρχῳ τάλαντον.

Μέγεθος δὲ τῆς χώρας Θεοφάνης ἀποδίδωσιν, εὖρος μὲν σχοῖνων ἑκατὸν, μῆκος δὲ διπλάσιον· τιθεὶς τὴν σχοῖνον τετραράκοντα σταδίων· πρὸς ὑπερβολὴν δ' εἶρηκεν· ἐγγυτέρω δ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας, μῆκος μὲν θέσθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λεχθὲν, εὖρος δὲ τὸ ἡμισυ, ἢ μικροῦ πλεῖον. Ἡ μὲν δὴ φύσις τῆς Ἀρμενίας κατὰ δύνουσι τοιαύτη.

Ἀρχαιολογία δέ τις ἐστὶ περὶ τοῦ ἔθνους τοῦδε τοιαύτη. Ἄρμενος ἐξ Ἀρμενίου, πόλεως Θετταλικῆς, ἣ κεῖται μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσσης ἐπὶ τῇ Βοίβῃ, καθάπερ εἴρηται, συνεστράτευσεν Ἰάσονι ἐς τὴν Ἀρμενίαν· τούτου φασὶν ἐπώνυμον τὴν Ἀρμενίαν, οἱ περὶ Κυρσίλον τὸν Φαράλιον καὶ Μῆδιον τὸν Λαρισσαῖον, ἄνδρες συνεστρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ· τῶν δὲ μετὰ τοῦ Ἀρμένου, τοὺς μὲν τὴν Ἀκιλισσηνὴν οἰκῆσαι, τὴν ὑπὸ τοῖς Σωφρηνοῖς πρότερον οὔσαν, τοὺς δὲ ἐν τῇ Συσπιρίτιδι ἕως τῆς Καλαχηνῆς καὶ τῆς Ἰδιαβηνῆς ἔξω τῶν Ἀρμενικῶν ὄρων. Καὶ τὴν ἐσθῆτα δὲ τὴν Ἀρμενικὴν, Θετταλικὴν φασιν, οἷον τοὺς βαθεῖς χιτῶνας, οὓς καλοῦσιν Αἰτωλικούς ἐν ταῖς τραγωδίαις, καὶ ζωννύουσι περὶ τὰ στήθη, καὶ ἐφαπτίδας, ὡς καὶ τῶν τραγωδῶν μιμησαμένων τοὺς Θετταλούς· ἔδει μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐπιθέτου κόσμοι τοιούτου τινός. Οἱ δὲ Θετταλοὶ μάλιστα βαθυστολοῦντες, ὡς εἶκός, διὰ τὸ πάντων εἶναι Ἑλλήνων βορειοτάτους καὶ ψυχροτάτους νέμεσθαι τόπους, ἐπιτηδειοτάτην παρέσχοντο μέμησιν· τὴν τῶν ὑποκριτῶν δὲ διασκευὴν ἐν τοῖς ἀναπλάσμασιν, καὶ τὸν τῆς ἵπικῆς ζῆλον φασὶν εἶναι Θετταλικόν, καὶ τούτοις ὁμοίως καὶ Μῆδοις. Τὴν δὲ Ἰάσονος στρατεία καὶ τὰ Ἰασόνια μαρτυρεῖ· ὧν τινὰ οἱ δυνάσται κατέσκαψαν παραπλησίως, ὡς περὶ τὸν ἐν Ἀβδήροις νεῶν τοῦ Ἰάσονος Παρμενίων.

Τὸν δὲ Ἀράξην κληθῆναι νομίζουσι κατὰ τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸν Πηνειὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν

Ἄρμενον, ὁμωνύμως ἐκείνω· καλεῖσθαι γὰρ Ἀραξην καὶ κείνον, διὰ τὸ ἀπαράξει τὴν Ὀσσαν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ῥήξαντα τὰ Τέμπη· καὶ τοῦτον ἐν Ἀρμενίᾳ ἀπὸ τῶν ὄρων καταβάντα, πλατύνεσθαι φασὶ τὸ παλαιὸν, καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις, οὐκ ἔχοντα διεξοδὸν· Ἰάσονα δὲ μιμησάμενον τὰ Τέμπη, ποιῆσαι τὴν διασφάγα, δι' ἧς καταράττει νυνὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Κασπίαν θάλατταν· ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ συμβαίνει, ῥέων ἐπὶ τὸν καταρῥάκτην ὁ ποταμός. Οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος, περὶ τοῦ Ἀραξίου ποταμοῦ λεγόμενος, ἔχει τι πιθανόν· ὁ δὲ Ἡροδότειος, οὐ πάνυ. Φησὶ γὰρ ἐκ Ματιανῶν αὐτὸν ῥέοντα, εἰς τετραράκοντα ποταμοὺς σχιζέσθαι, μερίζειν δὲ Σκύθας καὶ Βακτριανούς· καὶ Καλλισθένης δὲ ἠκολούθησεν αὐτῷ.

Λέγονται δὲ καὶ τῶν Αἰνιάνων τινές, οἱ μὲν, τὴν Οὐϊτίαν οἰκῆσαι, οἱ δ' ὑπερθε τῶν Ἀρμενίων ὑπὲρ τὸν Ἄβρον καὶ τὸν Ἰμβραρον. Μέση δ' ἐστὶ τοῦ Ταύρου ταῦτα, ὧν ὁ Ἄβρος ἐγγύς ἐστι τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Εκβάτανα φεροῦσης παρὰ τὸν τῆς Ἀβάριδος νεών. Φασὶ δὲ καὶ Θρακῶν τινας, τοὺς προσαγορευομένους Σαραπάρας, οἷον κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας, πλησίον Γουρανίων καὶ Μήδων, θηριώδεις ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς, ὄρεινούς, περισκελιστάς τε καὶ ἀποκεφαλίστάς· τοῦτο γὰρ δηλοῦσι οἱ Σαραπάροι. Εἴρηται δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Μηδείας

ἐν τοῖς Μηδικοῖς· ὥστ' ἐκ τούτων πάντων εἰκάζουσι, καὶ τοὺς Μήδους καὶ Ἀρμενίους συγγενεῖς πῶς τοῖς Θετταλοῖς εἶναι, τοῖς ἀπὸ Ἰάσονος καὶ Μηδείας.

Ὁ μὲν δὴ παλαιὸς λόγος οὗτος. Ὁ δὲ τούτου νεώτερος καὶ κατὰ Πέρσας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς, ὡς ἐν κεφαλαίῳ πρέποι ἂν μέχρι τουσούτου λεχθεῖς, ὅτι κατεῖχον τὴν Ἀρμενίαν Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, μετὰ ταῦτα οἱ τὴν Συρίαν ἔχοντες καὶ τὴν Μηδίαν τελευταῖος δ' ὑπῆρξεν Ὀρόντης ἀπόγονος Ἰδάρνου, τῶν ἐπὶ Περσῶν ἐνός· εἶθ' ὑπὸ τῶν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγῶν, τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολεμήσαντος διηρέθη δίχα, Ἀρταξίου τε καὶ Ζαριάδριος· καὶ ἦρχον οὗτοι, τοῦ βασιλέως ἐπιτροπέφαντος· ἦτιθέντιος δ' ἐκείνου, προσθέμενοι Ῥωμαίοις, καθ' αὐτοὺς ἐτάτιοντο βασιλεῖς προσαγορευθέντες. Τοῦ μὲν οὖν Ἀρταξίου Τιγράνης ἦν ἀπόγονος· καὶ εἶχε τὴν ἰδίως λεγομένην Ἀρμενίαν· αὕτη δ' ἦν προσεχῆς τῇ τε Μηδίᾳ, καὶ Ἀλβανοῖς, καὶ Ἰβηρσι μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ Καππαδοκίας. Τοῦ δὲ Ζαριάδριος ὁ Σωφηνὸς Ἀρτιάνης ἔχων τὰ νότια μέρη, καὶ τούτων τὰ πρὸς δύσιν μᾶλλον· κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, καὶ πάντων κατέστη κύριος ἐκεῖνος. Τύχαις δ' ἐχρήσατο ποικίλαις. Κατ' ἀρχαίς μὲν γὰρ ὠμῆρευσε παρὰ Πάρθοις· ἔπειτα δι' ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λαβόντων μισθὸν ἐβδομήκοντα ἀνδρῶνας τῆς Ἀρμενίας· ἀυξηθεῖς δὲ, καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία· καὶ τὴν ἐκείνων ἐπόρθησε, τὴν τε

περὶ Νίνον, καὶ τὴν περὶ Ἀρβηλα ὑπηκόους δ' ἔσχ
καὶ τὸν Ἀτροπατηνὸν, καὶ τὸν Γορδυαῖον, μεθ' ὧν
καὶ τὴν λοιπὴν Μεσοποταμίαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν Συ-
ρίαν αὐτὴν καὶ Φοινίκην, διαβὰς τὸν Εὐφράτην,
ἀνά κράτος εἶλεν. Ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἐξαρθεῖς, καὶ
πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς Ἰβηρίας μεταξὺ ταύτης
τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην Ζεύγματος, ἣν ὠνό-
μασε Τιγρανόκερτα, ἐκ δώδεκα ἐρημωθεισῶν ὑπ'
αὐτοῦ πόλεων Ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών.
Ἐφθῆ δ' ἐπελθὼν Λεύκολλος, ὁ τῷ Μιθριδάτῃ πο-
λεμήσας, καὶ τοὺς μὲν οἰκήτορας εἰς τὴν οἰκείαν ἐκά-
στου ἀπέλυσε· τὸ δὲ κτίσμα, ἡμιτελὲς ἔτι ὄν, κατέ-
σπασε προσβαλὼν, καὶ μικρὰν κώμην κατέλιπεν·
ἐξήλασε δὲ καὶ τῆς Συρίας αὐτὸν καὶ τῆς Φοινίκης.
Διαδεξάμενος δ' Ἀρταουάσδης ἐκεῖνον, τέως μὲν ἠὲ-
τύχει φίλος ὢν Ῥωμαίοις. Ἀντώνιον δὲ προδιδούς
Παρθυαίοις ἐν τῷ πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ, δίκας ἔτι-
σεν· ἀναχθεῖς γὰρ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὑπ' αὐτοῦ δέ-
σμιος πομπευθεῖς διὰ τῆς πόλεως, τέως μὲν ἐφρου-
ρεῖτο· ἔπειτ' ἀνηρέθη, συνάπτοντος τοῦ Ἀκτιακοῦ
πολέμου. Μετ' ἐκεῖνον δὲ πλείους ἐβασίλευσαν ὑπὸ
Καίσαρι καὶ Ῥωμαίοις ὄντες· καὶ νῦν ἔτι συνέχεται
τὸν αὐτὸν τρόπον.

Ἄπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καὶ Μῆ-
δοι καὶ Ἀρμένιοι τετιμήκασι, τὰ δὲ τῆς Ἀναίτιδος
διαφερόντως Ἀρμένιοι, ἐν τε ἄλλοις ἰδρυσάμενοι τό-
ποις· καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀκιλισσηῇ. Ἀνατιθέασι δ'

ἐνταῦθα δούλους καὶ δούλας· καὶ τοῦτο μὲν οὐ
 θαυμασιόν. Ἄλλὰ καὶ θυγατέρας οἱ ἐπιφανέστα-
 τοι τοῦ ἔθνους ἀνιεροῦσι παρθένους, αἷς νόμος
 ἐστὶ, καταπορνευθεῖσαι πολὺν χρόνον παρὰ τῆς θεᾶς
 μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς γάμον, οὐκ ἀπαξιούντος
 τῆς τοιαύτης συνοικεῖν οὐδενός. Τοιοῦτον δέ τι καὶ
 Ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς Λυδίας· πορνεύειν γάρ
 ἀπάσας. Οὕτω δὲ φιλοφρόνως χρῶνται τοῖς ἐρα-
 σταῖς, ὥστε καὶ ξενίαν παρέχουσι, καὶ δῶρα ἀντιδι-
 δόσασιν πλείω πολλάκις, ἢ λαμβάνουσιν· ὅτ' ἐξ εὐπό-
 ρων οἴκων ἐπιχορηγοῦμεναι· δέχονται δὲ οὐ τοὺς
 τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς ἀπὸ ἴσου
 ἀξιώματος.

G

2

87

S86

1829

12602

AUTHOR

Strabo.

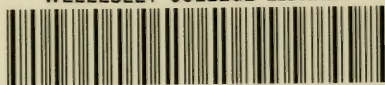
TITLE

Geographicarum.

DATE

9/10

WELLESLEY COLLEGE LIBRARY

3 5002 03037 9528

G

2

87

S86

1829

12602

GAY

